

INGRESS

HANS MAJESTÄT BELGARNAS KONUNG, REPUBLIKEN TJECKIENS PRESIDENT, HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV DANMARK, FÖRBUNDSREPUBLICEN TYSKLANDS PRESIDENT, REPUBLIKEN ESTLANDS PRESIDENT, REPUBLIKEN GREKLANDS PRESIDENT, HANS MAJESTÄT KONUNGEN AV SPANIEN, REPUBLIKEN FRANKRIKES PRESIDENT, IRLANDS PRESIDENT, REPUBLIKEN ITALIENS PRESIDENT, REPUBLIKEN CYPERNS PRESIDENT, REPUBLIKEN LETTLANDS PRESIDENT, REPUBLIKEN LITAUENS PRESIDENT, HANS KUNGLIGA HÖGHET STORHERTIGEN AV LUXEMBURG, REPUBLIKEN UNGERNS PRESIDENT, MALTAS PRESIDENT, HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV NEDERLÄNDERNA, REPUBLIKEN ÖSTERRIKES FÖRBUNDSPRESIDENT, REPUBLIKEN POLENS PRESIDENT, REPUBLIKEN PORTUGALS PRESIDENT, REPUBLIKEN SLOVENIENS PRESIDENT, REPUBLIKEN SLOVAKIENS PRESIDENT, REPUBLIKEN FINLANDS PRESIDENT, KONUNGARIKET SVERIGES REGERING, HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND,

INSPIRERADE av Europas kulturella, religiösa och humanistiska arv, ur vilket de universella värden har utvecklats som utgörs av människans okränkbara och oförytterliga rättigheter liksom frihet, demokrati, jämlikhet och rättsstaten,

FÖRVISSADE om att Europa, återförenat efter smärtsamma erfarenheter, kommer att gå vidare på civilisationens, framstegens och välståndets väg, till fromma för alla invånare, även de svagaste och de fattigaste, att Europa önskar förbli en kontinent som är öppen för kultur, kunskap och sociala framsteg och att Europa önskar fördjupa det offentliga livets demokratiska och öppna karaktär och verka för fred, rättvisa och solidaritet i världen,

ÖVERTYGADE om att Europas folk, samtidigt som de är och förblir stolta över sin identitet och sin nationella historia, är fast beslutna att övervinna sina gamla motsättningar och att i en allt fastare sammanslutning skapa sin gemensamma framtid,

FÖRSÄKRADE om att Europa, förenat i mångfalden, erbjuder de bästa möjligheterna att fortsätta det stora äventyr som gör Europa till ett område där människans förhoppningar kan infrias, med respekt för varje människas rättigheter och insikt om ansvaret för kommande generationer och för vår jord,

BESLUTNA att bygga vidare på det verk som har genomförts inom ramen för fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och fördraget om Europeiska unionen och att säkerställa kontinuiteten i gemenskapens regelverk,

TACKSAMMA mot ledamöterna av Europeiska konventet för att de har utarbetat utkastet till denna konstitution på Europeiska unionens medborgares och staters vägnar,

HANS MAJESTÄT BELGARNAS KONUNG,

Guy VERHOFSTADT
Premiärminister

Karel DE GUCHT
Utrikesminister

REPUBLIKEN TJECKIENS PRESIDENT,

Stanislav GROSS
Premiärminister

Cyril SVOBODA
Utrikesminister

HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV DANMARK,

Anders Fogh RASMUSSEN
Statsminister

Per Stig MØLLER
Utrikesminister

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLANDS PRESIDENT,

Gerhard SCHRÖDER
Förbundskansler

Joseph FISCHER
Förbundsutrikesminister samt ställföreträdande förbundskansler

REPUBLIKEN ESTLANDS PRESIDENT,

Juhan PARTS
Premiärminister

Kristiina OJULAND
Utrikesminister

REPUBLIKEN GREKLANDS PRESIDENT,

Kostas KARAMANLIS
Premiärminister

Petris G. MOLYVIATIS
Utrikesminister

HANS MAJESTÄT KONUNGEN AV SPANIEN,

José Luis RODRIGUEZ ZAPATERO
Ministerpresident

Miguel Angel MORATINOS CUYAVBÉ
Utrikesminister- och samarbetsminister

REPUBLIKEN FRANKRIKES PRESIDENT,

Jacques CHIRAC
President

Jean-Pierre RAFFARIN
Premiärminister

Michel BARNIER
Utrikesminister

IRLANDS PRESIDENT,

Bertie AHERN
Premiärminister (Taoiseach)

Dermot AHERN
Utrikesminister

REPUBLIKEN ITALIENS PRESIDENT,

Silvio BERLUSCONI
Premiärminister

Franco FRATTINI
Utrikesminister

REPUBLIKEN CYPERNS PRESIDENT,

Tassos PAPADOPOULOS
President

George IACOVOU
Utrikesminister

REPUBLIKEN LETTLANDS PRESIDENT,

Vaira VĪĶE FREIBERGA
President

Indulis EMSIS
Premiärminister

Artis PABRIKS
Utrikesminister

REPUBLIKEN LITAUENS PRESIDENT,

Valdas ADAMKUS
President

Algirdas Mykolas BRAZAUSKAS
Premiärminister

Antanas VALIONIS
Utrikesminister

HANS KUNGLIGA HÖGHET STORHERTIGEN AV LUXEMBURG,

Jean-Claude JUNCKER
Premiärminister, Ministre d'Etat

Jean ASSELBORN
Vice premiärminister samt utrikes- och invandringsminister

REPUBLIKEN UNGERNS PRESIDENT,

Ferenc GYURCSÁNY
Premiärminister

László KOVÁCS
Utrikesminister

MALTAS PRESIDENT,

The Hon Lawrence GONZI
Premiärminister

The Hon Michael FRENDU
Utrikesminister

HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV NEDERLÄNDERNA,

Dr. J. P. BALKENENDE
Premiärminister

Dr. B. R. BOT
Utrikesminister

REPUBLIKEN ÖSTERRIKES FÖRBUNDSPRESIDENT,

Wolfgang SCHÜSSEL
Förbundskansler

Ursula PLASSNIK
Förbundsutrikesminister

REPUBLIKEN POLENS PRESIDENT,

Marek BELKA
Premiärminister

Włodzimierz CIMOSZEWICZ
Utrikesminister

REPUBLIKEN PORTUGALS PRESIDENT,

Pedro Miguel DE SANTANA LOPES
Premiärminister

Victor MARTINS MONTEIRO
Utrikesminister och minister för portugisiska samfund i utlandet

REPUBLIKEN SLOVENIENS PRESIDENT,

Anton ROP
Ministerpresident

Ivo VAJGL
Utrikesminister

REPUBLIKEN SLOVAKIENS PRESIDENT,

Mikuláš DZURINDA
Premiärminister

Eduard KUKAN
Utrikesminister

REPUBLIKEN FINLANDS PRESIDENT,

Matti VANHANEN
Statsminister

Erkki TUOMIOJA
Utrikesminister

KONUNGARIKETS SVERIGES REGERING,

Göran PERSSON
Statsminister

Laila FREIVALDS
Utrikesminister

HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND,

The Rt. Hon Tony BLAIR
Premiärminister

The Rt. Hon Jack STRAW
Utrikes- och samväldesminister

SOM sedan de utväxlat sina fullmakter och funnit dem vara i god och behörig form, HAR ENATS OM FÖLJANDE.

DEL I

AVDELNING I

DEFINITION AV UNIONEN OCH DESS MÅL

Artikel I-1

Upprättande av unionen

1. Genom denna konstitution, som har sitt ursprung i en önskan hos Europas medborgare och stater att bygga sin gemensamma framtid, upprättas Europeiska unionen, som av medlemsstaterna tilldelas befogenheter för att deras gemensamma mål skall uppnås. Unionen skall samordna medlemsstaternas politik för att dessa mål skall kunna uppnås och skall på gemenskapsgrund utöva de befogenheter som medlemsstaterna tilldelar unionen.
2. Unionen skall vara öppen för alla europeiska stater som respekterar dess värderingar och förbinder sig att gemensamt främja dem.

Artikel I-2

Unionens värden

Unionen skall bygga på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstatsprincipen och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter. Dessa värden skall vara gemensamma för medlemsstaterna i ett samhälle där mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, solidaritet och principen om jämställdhet mellan kvinnor och män råder.

Artikel I-3

Unionens mål

1. Unionen skall ha som mål att främja freden, sina värden och folkens välfärd.
2. Unionen skall erbjuda sina medborgare ett område med frihet, säkerhet och rättvisa utan inre gränser samt en inre marknad, där det råder fri och icke snedvriden konkurrens.
3. Unionen skall verka för en hållbar utveckling i Europa som bygger på välavvägd ekonomisk tillväxt och på prisstabilitet, på en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft där full sysselsättning och sociala framsteg eftersträvas, samt på en hög miljöskyddsnivå och en bättre miljö. Den skall främja vetenskapliga och tekniska framsteg.

Den skall bekämpa social utestängning och diskriminering samt främja social rättvisa och socialt skydd, jämställdhet mellan kvinnor och män, solidaritet mellan generationerna och skydd av barnets rättigheter.

Den skall främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning samt solidaritet mellan medlemsstaterna.

Den skall respektera rikedomerna hos sin kulturella och språkliga mångfald och sörja för att det europeiska kulturarvet skyddas och utvecklas.

4. I sina förbindelser med den övriga världen skall unionen bekräfta och främja sina värderingar och intressen. Den skall bidra till fred, säkerhet, hållbar utveckling av vår jord, solidaritet och ömsesidig respekt mellan folken, fri och rättvis handel, utrotning av fattigdomen och skydd för de mänskliga rättigheterna, särskilt barnets rättigheter, samt till strikt efterlevnad och utveckling av internationell rätt, inklusive respekt för principerna i Förenta nationernas stadga.

5. Unionen skall sträva mot sina mål med lämpliga medel, beroende på de befogenheter som den tilldelas i konstitutionen.

Artikel I-4

Grundläggande friheter och icke-diskriminering

1. Fri rörlighet för personer, tjänster, varor och kapital samt etableringsfrihet skall garanteras inom och av unionen i enlighet med konstitutionen.

2. Inom tillämpningsområdet för konstitutionen, och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i denna, skall all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden.

Artikel I-5

Förbindelserna mellan unionen och medlemsstaterna

1. Unionen skall respektera medlemsstaternas likhet inför konstitutionen samt deras nationella identitet, som kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer, inbegripet det regionala och lokala självstyret. Den skall respektera deras väsentliga statliga funktioner, särskilt funktioner vars syfte är att hävda deras territoriella integritet, upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten.

2. Enligt principen om lojalt samarbete skall unionen och medlemsstaterna respektera och bistå varandra när de fullgör de uppgifter som följer av konstitutionen.

Medlemsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av konstitutionen eller av unionens institutioners akter.

Medlemsstaterna skall hjälpa unionen att fullgöra sina uppgifter och de skall avstå från varje åtgärd som kan riskera att unionens mål inte uppnås.

Artikel I-6

Unionsrätten

Konstitutionen och den rätt som antas av unionens institutioner genom utövande av de befogenheter som den har tilldelats skall ha företräde framför medlemsstaternas rätt.

*Artikel I-7***Juridisk person**

Unionen skall vara en juridisk person.

*Artikel I-8***Unionens symboler**

Unionens flagga skall föreställa en cirkel av tolv gula stjärnor på blå botten.

Unionens hymn är hämtad från Hymn till glädjen i Ludwig van Beethovens nionde symfoni.

Unionens motto skall vara *Förenade i mångfalden*.

Unionens valuta skall vara euron.

Europadagen skall högtidlighållas den 9 maj i hela unionen.

AVDELNING II

GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER OCH UNIONSMEDBORGARSKAP*Artikel I-9***Grundläggande rättigheter**

1. Unionen skall erkänna de rättigheter, friheter och principer som fastställs i stadgan om de grundläggande rättigheterna, vilken utgör del II.
2. Unionen skall ansluta sig till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Denna anslutning skall inte ändra unionens befogenheter såsom de definieras i konstitutionen.
3. De grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, skall ingå i unionsrätten som allmänna principer.

*Artikel I-10***Unionsmedborgarskap**

1. Varje person som är medborgare i en medlemsstat skall ha unionsmedborgarskap. Unionsmedborgarskapet skall komplettera och inte ersätta det nationella medborgarskapet.

2. Unionsmedborgarna skall ha de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i konstitutionen. De skall ha

- a) rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier,
- b) rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet samt vid kommunala val i den medlemsstat där unionsmedborgaren är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten,
- c) rätt till skydd inom ett tredjelands territorium, där den medlemsstat i vilken de är medborgare inte är representerad, av varje medlemsstats diplomatiska eller konsulära myndigheter, på samma villkor som medborgarna i den staten,
- d) rätt att göra framställningar till Europaparlamentet och att vända sig till Europeiska ombudsmannen samt rätt att vända sig till unionens institutioner och rådgivande organ på något av konstitutionens språk och få svar på samma språk.

Dessa rättigheter skall utövas enligt de villkor och begränsningar som fastställs i konstitutionen och i de åtgärder som antagits med tillämpning av denna.

AVDELNING III

UNIONENS BEFOGENHETER

Artikel I-11

Grundläggande principer

1. Principen om tilldelade befogenheter skall styra avgränsningen av unionens befogenheter. Principerna om subsidiaritet och proportionalitet skall styra utövandet av dessa befogenheter.
2. Enligt principen om tilldelade befogenheter skall unionen handla inom ramen för de befogenheter som medlemsstaterna har tilldelat den i konstitutionen för att nå de mål som fastställs däri. Varje befogenhet som inte har tilldelats unionen i konstitutionen skall tillhöra medlemsstaterna.
3. Enligt subsidiaritetsprincipen skall unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, varken på central nivå eller på regional och lokal nivå, och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Unionens institutioner skall tillämpa subsidiaritetsprincipen i enlighet med protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. De nationella parlamenten skall se till att denna princip följs i enlighet med det förfarande som anges i protokollet.

4. Enligt proportionalitetsprincipen skall unionens åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i konstitutionen.

Unionens institutioner skall tillämpa proportionalitetsprincipen i enlighet med protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Artikel I-12

Befogenhetskategorier

1. När konstitutionen tilldelar unionen exklusiv befogenhet på ett visst område, får endast unionen lagstifta och anta rättsligt bindande akter, medan medlemsstaterna får göra detta själva endast efter bemyndigande från unionen eller för att genomföra unionens akter.
2. När konstitutionen tilldelar unionen en befogenhet som skall delas med medlemsstaterna på ett visst område, får unionen och medlemsstaterna lagstifta och anta rättsligt bindande akter på detta område. Medlemsstaterna skall utöva sin befogenhet i den mån som unionen inte har utövat sin befogenhet eller har beslutat att inte längre utöva den.
3. Medlemsstaterna skall samordna sin ekonomiska politik och sysselsättningspolitik i enlighet med de närmare föreskrifter som anges i del III, vilka unionen skall ha befogenhet att meddela.
4. Unionen skall ha befogenhet att fastställa och genomföra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet den gradvisa utformningen av en gemensam försvarspolitik.
5. På vissa områden och på de villkor som fastställs i konstitutionen skall unionen ha befogenhet att vidta åtgärder för att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder, dock utan att ersätta deras befogenhet på dessa områden.

Unionens rättsligt bindande akter som antas på grundval av bestämmelserna i del III för dessa områden får inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.

6. Omfattningen av och de närmare villkoren för utövandet av unionens befogenheter fastställs i bestämmelserna i del III för varje område.

Artikel I-13

Områden med exklusiv befogenhet

1. Unionen skall ha exklusiv befogenhet på följande områden:
  - a) Tullunionen.
  - b) Fastställandet av de konkurrensregler som är nödvändiga för den inre marknadens funktion.
  - c) Den monetära politiken för de medlemsstater som har euron som valuta.
  - d) Bevarandet av havets biologiska resurser inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.

e) Den gemensamma handelspolitiken.

2. Unionen skall också ha exklusiv befogenhet att ingå ett internationellt avtal om ingåendet av avtalet föreskrivs i en unionslagstiftningsakt, eller om ingåendet är nödvändigt för att unionen skall kunna utöva sin befogenhet internt eller i den mån ingåendet kan påverka gemensamma regler eller ändra räckvidden för dessa.

Artikel I-14

Områden med delad befogenhet

1. Unionen skall ha delad befogenhet med medlemsstaterna om den genom konstitutionen tilldelas en befogenhet som inte omfattas av de områden som avses i artiklarna I-13 och I-17.

2. Unionen och medlemsstaterna skall ha delade befogenheter på följande huvudområden:

a) Inre marknaden.

b) Socialpolitik, i fråga om aspekter som anges i del III.

c) Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

d) Jordbruk och fiske, med undantag av bevarandet av havets biologiska resurser.

e) Miljö.

f) Konsumentskydd.

g) Transport.

h) Transeuropeiska nät.

i) Energi.

j) Området med frihet, säkerhet och rättvisa.

k) Gemensamma angelägenheter i fråga om säkerhet när det gäller de aspekter på folkhälsa som anges i del III.

3. När det gäller forskning, teknisk utveckling och rymden skall unionen ha befogenhet att vidta åtgärder, bland annat att besluta om och genomföra program, men utövandet av denna befogenhet får inte leda till att medlemsstaterna hindras från att utöva sina befogenheter.

4. När det gäller utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd skall unionen ha befogenhet att vidta åtgärder och en gemensam politik, men utövandet av denna befogenhet får inte leda till att medlemsstaterna hindras från att utöva sina befogenheter.

*Artikel I-15***Samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken**

1. Medlemsstaterna skall samordna sin ekonomiska politik inom unionen. Ministerrådet skall anta åtgärder i detta syfte, särskilt de allmänna riktlinjerna för denna politik.

Särskilda bestämmelser skall tillämpas på de medlemsstater som har euron som valuta.

2. Unionen skall vidta åtgärder för att säkerställa samordningen av medlemsstaternas sysselsättningspolitik, särskilt genom att ange riktlinjerna för denna politik.

3. Unionen får ta initiativ för att säkerställa samordningen av medlemsstaternas socialpolitik.

*Artikel I-16***Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik**

1. Unionens befogenhet i fråga om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skall omfatta alla utrikespolitiska områden och alla frågor som rör unionens säkerhet, inbegripet den gradvisa utformningen av en gemensam försvarspolitik som kan leda till ett gemensamt försvar.

2. Medlemsstaterna skall aktivt och förbehållslöst stödja unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik i en anda av lojalitet och ömsesidig solidaritet och skall respektera unionens åtgärder på detta område. De skall avstå från varje handling som strider mot unionens intressen eller riskerar att minska dess effektivitet.

*Artikel I-17***Områden för stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder**

Unionen skall ha befogenhet att vidta stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder. Områdena för dessa åtgärder skall på europeisk nivå vara

- a) skydd för och förbättring av människors hälsa,
- b) industri,
- c) kultur,
- d) turism,
- e) utbildning, ungdom, idrott och yrkesutbildning,
- f) skydd och beredskap,
- g) administrativt samarbete.

*Artikel I-18***Flexibilitetsklausul**

1. Om en åtgärd från unionens sida skulle visa sig nödvändig för att, inom ramen för den politik som anges i del III, nå något av de mål som fastställs genom konstitutionen, och konstitutionen inte innehåller de nödvändiga befogenheterna härför, skall ministerrådet, på förslag av Europeiska kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande, med enhällighet anta lämpliga åtgärder.
2. Europeiska kommissionen skall vid det förfarande för kontroll av subsidiaritetsprincipen som avses i artikel I-11.3 uppmärksamma nationella parlament på de förslag som grundar sig på den här artikeln.
3. De åtgärder som grundar sig på denna artikel får inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar i de fall där konstitutionen utesluter en sådan harmonisering.

AVDELNING IV

UNIONENS INSTITUTIONER OCH ORGAN

KAPITEL I

DEN INSTITUTIONELLA RAMEN

*Artikel I-19***Unionens institutioner**

1. Unionen skall ha en institutionell ram med syfte att
  - främja dess värderingar,
  - sträva mot att förverkliga dess mål,
  - tjäna dess egna, dess medborgares och medlemsstaternas intressen,
  - säkerställa konsekvens, effektivitet och kontinuitet i dess politik och verksamhet.

Den institutionella ramen skall omfatta följande:

- Europaparlamentet.
- Europeiska rådet.
- Ministerrådet (nedan kallat "rådet").

— Europeiska kommissionen (nedan kallad ”kommissionen”).

— Europeiska unionens domstol.

2. Varje institution skall handla inom ramen för de befogenheter som den har tilldelats genom konstitutionen, i enlighet med de förfaranden och villkor som anges i denna. Institutionerna skall samarbeta lojalt med varandra.

Artikel I-20

Europaparlamentet

1. Europaparlamentet skall tillsammans med rådet lagstifta och utöva budgetfunktionen. Det skall utöva politisk kontroll och rådgivande funktioner i enlighet med de villkor som fastställs i konstitutionen. Det skall välja kommissionens ordförande.

2. Europaparlamentet skall vara sammansatt av företrädare för unionens medborgare. Deras antal får inte överstiga 750. Medborgarna skall företrädas i degressiv proportionalitet, med minst sex ledamöter per medlemsstat. Ingen medlemsstat får tilldelas fler än 96 platser.

Europeiska rådet skall på Europaparlamentets initiativ och med dess godkännande med enhällighet anta ett europeiskt beslut om Europaparlamentets sammansättning, varvid principerna i första stycket skall respekteras.

3. Europaparlamentets medlemmar skall väljas genom allmänna, direkta, fria och hemliga val för en period av fem år.

4. Europaparlamentet skall välja sin ordförande och sitt presidium bland sina ledamöter.

Artikel I-21

Europeiska rådet

1. Europeiska rådet skall ge unionen de impulser som behövs för dess utveckling och bestämma dess allmänna politiska riktlinjer och prioriteringar. Det skall inte ha någon lagstiftande funktion.

2. Europeiska rådet skall bestå av medlemsstaternas stats- eller regeringschefer, samt av sin ordförande och kommissionens ordförande. Unionens utrikesminister skall delta i dess arbete.

3. Europeiska rådet skall sammanträda var tredje månad efter kallelse av sin ordförande. Om dagordningen kräver det, kan var och en av Europeiska rådets medlemmar besluta att den skall biträdas av en minister och, när det gäller kommissionens ordförande, av en ledamot av kommissionen. Om situationen kräver det, skall ordföranden sammankalla ett extra möte i Europeiska rådet.

4. Europeiska rådet skall besluta med konsensus om inte annat föreskrivs i konstitutionen.

*Artikel I-22***Europeiska rådets ordförande**

1. Europeiska rådet skall välja sin ordförande med kvalificerad majoritet, för en period av två och ett halvt år, som kan förnyas en gång. I händelse av förhinder eller allvarlig försummelse får Europeiska rådet avbryta ordförandens mandat enligt samma förfarande.
2. Europeiska rådets ordförande skall
  - a) leda Europeiska rådets arbete och driva det framåt,
  - b) säkerställa förberedelserna av och kontinuiteten i Europeiska rådets arbete i samarbete med kommissionens ordförande och på grundval av arbetet i rådet i konstellationen allmänna frågor,
  - c) verka för att underlätta sammanhållning och konsensus inom Europeiska rådet,
  - d) lägga fram en rapport för Europaparlamentet efter varje möte i Europeiska rådet.

Europeiska rådets ordförande skall på sin nivå och i denna egenskap representera unionen utåt i de frågor som omfattas av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, utan att unionens utrikesministers befogenheter åsidosätts.

3. Europeiska rådets ordförande får inte inneha ett nationellt mandat.

*Artikel I-23***Ministerrådet**

1. Rådet skall tillsammans med Europaparlamentet lagstifta och utöva budgetfunktionen. Det skall fastställa politik och fungera samordnande i enlighet med de villkor som fastställs i konstitutionen.
2. Rådet skall bestå av en företrädare på ministernivå för varje medlemsstat med befogenhet att fatta bindande beslut för regeringen i den medlemsstat som han eller hon företräder och att utöva dess rösträtt.
3. Rådet skall besluta med kvalificerad majoritet om inte annat föreskrivs i konstitutionen.

*Artikel I-24***Ministerrådets konstellationer**

1. Rådet skall sammanträda i olika konstellationer.
2. Rådet i konstellationen allmänna frågor skall säkerställa följdriktigheten i de olika rådskonstellationernas arbete.

Det skall tillsammans med Europeiska rådets ordförande och kommissionen förbereda och säkerställa uppföljningen av Europeiska rådets möten.

3. Rådet i konstellationen utrikes frågor skall utforma unionens yttre åtgärder på grundval av de strategiska riktlinjer som Europeiska rådet anger och säkerställa följdriktigheten i unionens åtgärder.
4. Europeiska rådet skall med kvalificerad majoritet anta ett europeiskt beslut om fastställande av förteckningen över de övriga rådskonstellationerna.
5. En kommitté som består av medlemsstaternas ständiga representanter skall ansvara för att förbereda rådets arbete.
6. Rådets möten skall vara offentliga när det överlägger och röstar om ett utkast till lagstiftningsakt. Varje rådsmöte skall därför delas upp i två delar, varav en del ägnas åt överläggningar om unionens lagstiftningsakter och en del åt icke lagstiftande verksamhet.
7. Ordförandeskapet för andra rådskonstellationer än utrikes frågor skall innehas av medlemsstaternas företrädare i rådet på grundval av ett system med jämlik rotation i enlighet med villkor som skall fastställas genom ett europeiskt beslut av Europeiska rådet. Europeiska rådet skall besluta med kvalificerad majoritet.

Artikel I-25

Definition av kvalificerad majoritet i Europeiska rådet och rådet

1. Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 55 % av rådets medlemmar, dock minst 15 rådsmedlemmar, vilka skall företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av unionens befolkning.

En blockerande minoritet skall omfatta minst fyra rådsmedlemmar; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

2. När rådet inte beslutar på förslag av kommissionen eller unionens utrikesminister, skall kvalificerad majoritet, genom avvikelse från punkt 1, definieras som minst 72 % av rådets medlemmar, vilka skall företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av unionens befolkning.
3. Punkterna 1 och 2 skall tillämpas för Europeiska rådet när det beslutar med kvalificerad majoritet.
4. I Europeiska rådet skall dess ordförande och kommissionens ordförande inte delta i omröstningen.

Artikel I-26

Europeiska kommissionen

1. Kommissionen skall främja unionens allmänna intresse och ta lämpliga initiativ i detta syfte. Den skall säkerställa att konstitutionen och de åtgärder som antas av institutionerna enligt denna tillämpas. Den skall övervaka tillämpningen av unionsrätten under kontroll av Europeiska unionens

domstol. Den skall genomföra budgeten och förvalta program. Den skall samordna, verkställa och förvalta i enlighet med de villkor som fastställs i konstitutionen. Med undantag av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken samt övriga i konstitutionen angivna fall skall den ha hand om unionens yttre representation. Den skall ta initiativ till unionens årliga och fleråriga programplanering för att få till stånd interinstitutionella avtal.

2. En unionslagstiftningsakt får antas endast på förslag av kommissionen om inte annat föreskrivs i konstitutionen. Andra akter skall antas på förslag av kommissionen om detta föreskrivs i konstitutionen.

3. Kommissionens mandattid skall vara fem år.

4. Kommissionens ledamöter skall väljas på grundval av sin allmänna duglighet och sitt engagemang för Europa och bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas.

5. Den första kommission som tillsätts enligt bestämmelserna i konstitutionen skall bestå av en medborgare från varje medlemsstat, inklusive ordföranden och unionens utrikesminister, som skall vara en av kommissionens vice ordförande.

6. Från och med utgången av mandattiden för den kommission som avses i punkt 5 skall kommissionen bestå av ett antal ledamöter inklusive ordföranden och unionens utrikesminister, som motsvarar två tredjedelar av antalet medlemsstater, om inte Europeiska rådet med enhällighet beslutar att ändra detta antal.

Kommissionens ledamöter skall utses bland medlemsstaternas medborgare genom ett system med lika rotation mellan medlemsstaterna. Detta system skall regleras i ett europeiskt beslut som skall antas med enhällighet av Europeiska rådet och grundas på följande principer:

a) Medlemsstaterna skall behandlas fullständigt jämlikt när det fastställs i vilken ordning och hur länge deras medborgare skall vara ledamöter av kommissionen. Skillnaden mellan det totala antalet mandatperioder för medborgare från två givna medlemsstater får därför aldrig överstiga ett.

b) Med förbehåll för led a skall var och en av de på varandra följande kommissionerna ha en sådan sammansättning att det på ett tillfredsställande sätt speglar samtliga medlemsstaters demografiska och geografiska spännvidd.

7. Kommissionen skall fullgöra sina uppgifter under fullständig oavhängighet. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel I-28.2 får kommissionens ledamöter varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, någon institution, något organ eller någon myndighet. De skall avhålla sig från varje handling som är oförenlig med deras skyldigheter eller utförandet av deras uppgifter.

8. Kommissionen skall kollektivt vara ansvarig inför Europaparlamentet. Europaparlamentet får rösta om misstroendevotum mot kommissionen i enlighet med artikel III-340. Om förslaget antas skall kommissionsledamöterna kollektivt avgå och unionens utrikesminister skall avgå från kommissionen.

*Artikel I-27***Europeiska kommissionens ordförande**

1. Med hänsyn till valen till Europaparlamentet och efter lämpligt samråd skall Europeiska rådet med kvalificerad majoritet föreslå Europaparlamentet en kandidat till befattningen som kommissionens ordförande. Denna kandidat skall väljas av Europaparlamentet med en majoritet av dess ledamöter. Om denna kandidat inte får majoritet, skall Europeiska rådet med kvalificerad majoritet inom en månad föreslå en ny kandidat som skall väljas av Europaparlamentet i enlighet med samma förfarande.

2. Rådet skall i samförstånd med den valda ordföranden anta förteckningen över de övriga personer som det föreslår till ledamöter av kommissionen. Dessa skall väljas på grundval av förslag från medlemsstaterna och i enlighet med kriterierna i artikel I-26.4 och I-26.6 andra stycket.

Ordföranden, unionens utrikesminister och de övriga ledamöterna av kommissionen skall kollektivt godkännas vid en omröstning i Europaparlamentet. På grundval av detta godkännande skall kommissionen utses av Europeiska rådet med kvalificerad majoritet.

3. Kommissionens ordförande skall

- a) ange riktlinjer för kommissionens uppgifter,
- b) besluta om kommissionens interna organisation för att se till att det råder följdriktighet i dess arbete och att den arbetar effektivt och som ett kollegialt organ,
- c) utse vice ordförande bland kommissionens ledamöter, med undantag av unionens utrikesminister.

En ledamot av kommissionen skall avgå om ordföranden begär detta. Unionens utrikesminister skall i enlighet med förfarandet i artikel I-28.1 avgå om ordföranden begär detta.

*Artikel I-28***Unionens utrikesminister**

1. Europeiska rådet skall med kvalificerad majoritet och med godkännande av kommissionens ordförande utnämna unionens utrikesminister. Europeiska rådet kan avbryta utrikesministerns mandatperiod i enlighet med samma förfarande.

2. Unionens utrikesminister skall leda unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Utrikesministern skall genom sina förslag bidra till utformningen av denna politik och skall såsom rådets bemyndigade ställföreträdare verkställa den. Utrikesministern skall handla på samma sätt i fråga om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.

3. Unionens utrikesminister skall vara ordförande i rådet i konstellationen utrikes frågor.

4. Unionens utrikesminister skall vara en av kommissionens vice ordförande. Utrikesministern skall säkerställa samstämmigheten i unionens yttre åtgärder. Utrikesministern skall inom kommissionen ha det ansvar som vilar på kommissionen för de yttre förbindelserna och för samordningen av övriga delar av unionens yttre åtgärder. Vid utövandet av detta ansvar inom kommissionen och endast för dessa ansvarsområden skall utrikesministern omfattas av de förfaranden som reglerar kommissionens arbete så långt som detta är förenligt med punkterna 2 och 3.

Artikel I-29

Europeiska unionens domstol

1. Europeiska unionens domstol skall bestå av domstolen, tribunalen och specialdomstolar. Den skall säkerställa att lag och rätt följs vid tolkning och tillämpning av konstitutionen.

Medlemsstaterna skall fastställa de möjligheter till överklagande som behövs för att säkerställa ett effektivt domstolsskydd inom de områden som omfattas av unionsrätten.

2. Domstolen skall bestå av en domare per medlemsstat. Den skall biträdas av generaladvokater.

Tribunalen skall ha minst en domare per medlemsstat.

Domstolens domare och generaladvokater samt tribunalens domare skall utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller de villkor som fastställs i artiklarna III-355 och III-356. De skall utses av medlemsstaternas regeringar i samförstånd på sex år. Avgående domare och generaladvokater kan utnämnas på nytt.

3. Europeiska unionens domstol skall i enlighet med del III

- a) avgöra ärenden där talan väcks av en medlemsstat, en institution eller fysiska eller juridiska personer,
- b) meddela förhandsavgöranden när en nationell domstol har begärt förhandsavgörande om tolkningen av unionsrätten eller giltigheten av akter som antagits av institutionerna,
- c) besluta i de övriga fall som föreskrivs i konstitutionen.

KAPITEL II

UNIONENS ÖVRIGA INSTITUTIONER OCH DESS RÅDGIVANDE ORGAN

Artikel I-30

Europeiska centralbanken

1. Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna skall utgöra Europeiska centralbankssystemet. Europeiska centralbanken, och de nationella centralbankerna i de medlemsstater som har euron som valuta, vilka utgör Eurosystemet, skall föra unionens monetära politik.
2. Europeiska centralbankssystemet skall styras av Europeiska centralbankens beslutande organ. Huvudmålet för Europeiska centralbankssystemet skall vara att upprätthålla prisstabilitet. Utan att åsidosätta detta mål skall det stödja den allmänna ekonomiska politiken inom unionen i syfte att bidra till att förverkliga unionens mål. Det skall utföra alla andra centralbanksuppgifter i enlighet med del III och stadgan för Europeiska centralbankssystemets och Europeiska centralbanken.
3. Europeiska centralbanken skall vara en institution. Den skall vara en juridisk person. Endast banken får tillåta utgivning av euron. Den skall vara oavhängig när den utövar sina befogenheter och förvaltar sin ekonomi. Unionens institutioner, organ och myndigheter samt medlemsstaternas regeringar skall respektera denna oavhängighet.
4. Europeiska centralbanken skall anta de åtgärder som behövs för att utföra sina uppgifter i enlighet med artiklarna III-185–III-191 och III-196 och på de villkor som fastställs i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken. I enlighet med nämnda artiklar skall de medlemsstater som inte har euron som valuta, liksom deras centralbanker, behålla sina befogenheter på det monetära området.
5. Inom området för sina befogenheter skall Europeiska centralbanken höras om varje utkast till unionsakt samt om varje utkast till rättsregler på nationell nivå, och den får avge yttranden.
6. Europeiska centralbankens beslutande organ, deras sammansättning och deras regler för verksamheten anges i artiklarna III-382 och III-383 samt i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken.

Artikel I-31

Revisionsrätten

1. Revisionsrätten skall vara en institution. Den skall revidera unionens räkenskaper.
2. Den skall granska räkenskaperna över unionens samtliga inkomster och utgifter och förvissa sig om att den ekonomiska förvaltningen varit sund.

3. Den skall bestå av en medborgare från varje medlemsstat. Dess ledamöter skall i unionens allmänna intresse fullgöra sina skyldigheter under full oavhängighet.

Artikel I-32

Unionens rådgivande organ

1. Europaparlamentet, rådet och kommissionen skall bistås av en regionkommitté och en ekonomisk och social kommitté, vilka skall ha rådgivande funktioner.
2. Regionkommittén skall bestå av företrädare för regionala och lokala organ som antingen har valts till ett regionalt eller lokalt organ eller är politiskt ansvariga inför en vald församling.
3. Ekonomiska och sociala kommittén skall vara sammansatt av företrädare för organisationer för arbetsgivare, löntagare och andra företrädare för det civila samhället, särskilt inom socioekonomiska, medborgerliga områden och fackområden samt kulturella områden.
4. Regionkommitténs och Ekonomiska och sociala kommitténs ledamöter skall inte bindas av några instruktioner. De skall i unionens allmänna intresse fullgöra sina skyldigheter under full oavhängighet.
5. Reglerna för dessa kommittéers sammansättning, för hur deras ledamöter skall utses, för deras befogenheter och arbetssätt anges i artiklarna III-386–III-392.

Reglerna i punkterna 2 och 3 för hur de skall vara sammansatta skall regelbundet ses över av rådet för att ta hänsyn till den ekonomiska, sociala och demografiska utvecklingen inom unionen. Rådet skall på förslag av kommissionen anta europeiska beslut för detta ändamål.

AVDELNING V

UTÖVANDE AV UNIONENS BEFOGENHETER

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel I-33

Unionens rättsakter

1. När institutionerna utövar unionens befogenheter skall de som rättsliga instrument i enlighet med del III använda europeiska lagar, europeiska ramlagar, europeiska förordningar, europeiska beslut samt rekommendationer och yttranden.

En europeisk lag är en lagstiftningsakt med allmän giltighet. Den skall till alla delar vara bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat.

En europeisk ramlag är en lagstiftningsakt som med avseende på det resultat som skall uppnås skall vara bindande för varje medlemsstat som den riktar sig till, men skall överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet.

En europeisk förordning är en icke-lagstiftningsakt som skall ha allmän giltighet för genomförandet av lagstiftningsakter och vissa särskilda bestämmelser i konstitutionen. Den kan antingen till alla delar vara bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat eller med avseende på det resultat som skall uppnås vara bindande för varje medlemsstat som den riktar sig till, medan det överläts åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet.

Ett europeiskt beslut är en icke-lagstiftningsakt som till alla delar skall vara bindande. Ett beslut som särskilt anger vem eller vilka det riktar sig till skall vara bindande endast för dessa.

Rekommendationer och yttranden skall inte vara bindande.

2. När ett utkast till lagstiftningsakt läggs fram för Europaparlamentet och rådet skall dessa avstå från att anta akter som inte anges i det lagstiftningsförfarande som är tillämpligt på det berörda området.

Artikel I-34

Lagstiftningsakter

1. Europeiska lagar och ramlagar skall antas gemensamt av Europaparlamentet och rådet på förslag av kommissionen i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet i artikel III-396. Om de båda institutionerna inte kan enas skall akten i fråga inte antas.

2. I de särskilda fall som anges i konstitutionen skall europeiska lagar och ramlagar antas av Europaparlamentet med deltagande av rådet eller av detta med deltagande av Europaparlamentet i enlighet med särskilda lagstiftningsförfaranden.

3. I de särskilda fall som anges i konstitutionen får europeiska lagar och ramlagar antas på initiativ av en grupp medlemsstater eller av Europaparlamentet, på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på begäran av domstolen eller Europeiska investeringsbanken.

Artikel I-35

Icke-lagstiftningsakter

1. Europeiska rådet skall anta europeiska beslut i de fall som anges i konstitutionen.

2. Rådet och kommissionen skall särskilt i de fall som anges i artiklarna I-36 och I-37 anta europeiska förordningar och beslut, och detsamma gäller Europeiska centralbanken i de särskilda fall som anges i konstitutionen.

3. Rådet skall anta rekommendationer. Det skall besluta på förslag av kommissionen i samtliga fall där det i konstitutionen föreskrivs att rådet skall anta akter på förslag av kommissionen. Det skall besluta med enhällighet på de områden där enhällighet krävs för antagandet av en unionsakt. Kommissionen skall anta rekommendationer och detsamma gäller Europeiska centralbanken i de särskilda fall som anges i konstitutionen.

Artikel I-36

Delegerade europeiska förordningar

1. Genom europeiska lagar och ramlagar kan det till kommissionen delegeras befogenhet att anta delegerade europeiska förordningar som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av en europeisk lag eller ramlag.

Mål, innehåll, omfattning och varaktighet för delegeringen av befogenhet skall uttryckligen avgränsas i europeiska lagar och ramlagar. De väsentliga delarna av ett område skall förbehållas europeiska lagar eller ramlagar och får därför inte bli föremål för delegering av befogenhet.

2. I de europeiska lagarna och ramlagarna skall uttryckligen fastställas de villkor som skall gälla för delegeringen; dessa villkor kan vara följande:

- a) Europaparlamentet eller rådet får besluta att återkalla delegeringen.
- b) Den delegerade europeiska förordningen får träda i kraft endast om Europaparlamentet eller rådet inte har gjort några invändningar inom den tidsfrist som anges i den europeiska lagen eller ramlagen.

När det gäller leden a och b skall Europaparlamentet besluta med en majoritet av sina ledamöter och rådet besluta med kvalificerad majoritet.

Artikel I-37

Genomförandeakter

1. Medlemsstaterna skall vidta alla nationella lagstiftningsåtgärder som är nödvändiga för att genomföra unionens rättsligt bindande akter.

2. Om enhetliga villkor för genomförandet av unionens rättsligt bindande akter krävs, skall kommissionen, eller i särskilda, vederbörligen motiverade fall och i de fall som avses i artikel I-40, rådet, genom dessa akter tilldelas genomförandebefogenheter.

3. Vid tillämpningen av punkt 2 skall det i europeiska lagar i förväg meddelas allmänna regler och principer som skall gälla för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter.

4. Unionens genomförandeakter skall utformas som europeiska genomförandeförordningar eller europeiska genomförandebeslut.

*Artikel I-38***Gemensamma principer för unionens rättsakter**

1. Om det inte anges i konstitutionen vilken typ av akt som skall antas, skall institutionerna välja typ av akt i varje enskilt fall, med beaktande av tillämpliga förfaranden och av proportionalitetsprincipen i artikel I-11.
2. Rättsakter skall motiveras och innehålla en hänvisning till de förslag, initiativ, rekommendationer, framställningar eller yttranden som föreskrivs i konstitutionen.

*Artikel I-39***Offentliggörande och ikraftträdande**

1. Europeiska lagar och ramlagar som antas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet skall undertecknas av Europaparlamentets ordförande och rådets ordförande.

I övriga fall skall de undertecknas av ordföranden för den institution som har antagit dem.

Europeiska lagar och ramlagar skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning* och träda i kraft den dag som anges i dem eller, om det inte anges någon dag, den tjugonde dagen efter offentliggörandet.

2. Europeiska förordningar och sådana europeiska beslut som inte särskilt anger vem eller vilka de riktar sig till skall undertecknas av ordföranden för den institution som har antagit dem.

Europeiska förordningar och sådana europeiska beslut som inte särskilt anger vem eller vilka de riktar sig till skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning* och träda i kraft den dag som anges i dem eller, om det inte anges någon dag, den tjugonde dagen efter offentliggörandet.

3. Andra europeiska beslut än de som avses i punkt 2 skall delges dem som de riktas till och får verkan genom denna delgivning.

*KAPITEL II***SÄRSKILDA BESTÄMMELSER***Artikel I-40***Särskilda bestämmelser om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken**

1. Europeiska unionen skall föra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik som skall grundas på en utveckling av medlemsstaternas ömsesidiga politiska solidaritet, på en identifiering av frågor av allmänt intresse och på en ständigt ökande grad av samstämmighet i medlemsstaternas åtgärder.

2. Europeiska rådet skall identifiera unionens strategiska intressen och ange målen för unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Rådet skall utforma denna politik i enlighet med de strategiska riktlinjer som dras upp av Europeiska rådet samt i enlighet med del III.
3. Europeiska rådet och rådet skall anta nödvändiga europeiska beslut.
4. Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skall genomföras av unionens utrikesminister och medlemsstaterna med utnyttjande av nationella resurser och unionens resurser.
5. Medlemsstaterna skall inom Europeiska rådet och rådet samråda om alla utrikes- och säkerhetspolitiska frågor av allmänt intresse för att fastställa en gemensam inställning. Innan någon åtgärd får vidtas i internationella sammanhang eller något åtagande som skulle kunna påverka unionens intressen får göras, skall varje medlemsstat samråda med de övriga i Europeiska rådet eller rådet. Medlemsstaterna skall genom att sträva mot ett enat uppträdande säkerställa att unionen kan göra sina intressen och värderingar gällande i internationella sammanhang. Medlemsstaterna skall vara solidariska sinsemellan.
6. När det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skall Europeiska rådet och rådet med enhällighet anta europeiska beslut utom i de fall som avses i del III. De skall besluta på initiativ från en medlemsstat, på förslag av unionens utrikesminister, eller på förslag av utrikesministern med stöd av kommissionen. Europeiska lagar och ramlagar får inte användas.
7. Europeiska rådet får med enhällighet anta ett europeiskt beslut om att rådet skall besluta med kvalificerad majoritet i andra fall än de som avses i del III.
8. Europaparlamentet skall regelbundet höras om de viktigaste aspekterna och de grundläggande valen när det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Det skall informeras om hur den utvecklas.

Artikel I-41

Särskilda bestämmelser om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken

1. Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken skall utgöra en integrerande del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Den skall tillförsäkra unionen en operativ förmåga som stöder sig på civila och militära resurser. Unionen kan använda dessa resurser vid uppdrag utanför unionen för att bevara freden, förebygga konflikter och stärka den internationella säkerheten i enlighet med principerna i Förenta nationernas stadga. Dessa uppgifter skall genomföras med resurser som tillhandahålls av medlemsstaterna.
2. Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken skall omfatta den gradvisa utformningen av unionens gemensamma försvarspolitik. Den kommer att leda till ett gemensamt försvar, när Europeiska rådet med enhällighet har beslutat detta. Europeiska rådet skall i så fall rekommendera medlemsstaterna att anta ett sådant beslut i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

Unionens politik enligt denna artikel skall inte påverka den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik, och den skall respektera de förpliktelser som följer av Nordatlantiska fördraget för vissa medlemsstater, som anser att deras gemensamma försvar förverkligas inom ramen för Nordatlantiska fördragsorganisationen, och vara förenlig med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik som har upprättats inom den ramen.

3. I syfte att genomföra den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken skall medlemsstaterna ställa civila och militära resurser till unionens förfogande för att bidra till de mål som anges av rådet. De medlemsstater som tillsammans upprättar multinationella styrkor får även ställa dem till förfogande för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.

Medlemsstaterna skall åta sig att gradvis förbättra sin militära förmåga. Det skall inrättas en byrå för utveckling av försvarskapacitet och för forskning, anskaffning och försvarsmateriel (Europeiska försvarsbyrån) för att identifiera de operativa behoven, främja åtgärder för att tillgodose dessa, bidra till att identifiera och i förekommande fall genomföra varje åtgärd som behövs för att stärka försvarssektorns industriella och tekniska bas, delta i fastställandet av en europeisk politik för resurser och försvarsmateriel samt för att hjälpa rådet att utvärdera om de militära resurserna förbättrats.

4. Europeiska beslut om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, även beslut som rör inledandet av ett sådant uppdrag som avses i denna artikel, skall antas av rådet med enhällighet på förslag av unionens utrikesminister eller på initiativ av en medlemsstat. Unionens utrikesminister får, vid behov gemensamt med kommissionen, föreslå att såväl nationella resurser som unionens instrument används.

5. Rådet får anförtro åt en grupp medlemsstater att genomföra ett uppdrag inom unionens ram för att bevara unionens värden och tjäna dess intressen. Genomförandet av ett sådant uppdrag skall omfattas av artikel III-310.

6. De medlemsstater som uppfyller högre krav på militära resurser, och som har gjort mer bindande åtaganden på området med tanke på de mest krävande uppdragen, skall upprätta ett permanent strukturerat samarbete inom ramen för unionen. Detta samarbete skall omfattas av artikel III-312. Det skall inte påverka bestämmelserna i artikel III-309.

7. Om en medlemsstat skulle utsättas för ett väpnat angrepp på sitt territorium, är de övriga medlemsstaterna skyldiga att ge den stöd och bistånd med alla till buds stående medel i enlighet med artikel 51 i Förenta nationernas stadga. Detta skall inte påverka den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik.

Åtagandena och samarbetet på detta område skall vara förenliga med åtagandena inom Nordatlantiska fördragsorganisationen, som för de stater som är medlemmar i denna också i fortsättningen skall vara grunden för deras kollektiva försvar och den instans som genomför det.

8. Europaparlamentet skall regelbundet höras om de viktigaste aspekterna och de grundläggande valen när det gäller den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. Det skall informeras om hur den utvecklas.

*Artikel I-42***Särskilda bestämmelser om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa**

1. Unionen skall utgöra ett område med frihet, säkerhet och rättvisa genom
  - a) antagande av europeiska lagar och ramlagar som syftar till att, om nödvändigt, tillnärma medlemsstaternas lagar och andra författningar på de områden som avses i del III,
  - b) främjande av ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter, särskilt på grundval av ett ömsesidigt erkännande av rättsliga och utomrättsliga avgöranden, och
  - c) operativt samarbete mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter, däribland polisen och tullen samt andra myndigheter som är specialiserade på att förebygga och upptäcka brott.
2. De nationella parlamenten får, inom ramen för området med frihet, säkerhet och rättvisa, delta i de utvärderingssystem som avses i artikel III-260. De skall vara knutna till den politiska kontrollen av Europol och utvärderingen av Eurojusts verksamhet i enlighet med artiklarna III-276 och III-273.
3. Medlemsstaterna skall ha initiativrätt på områdena polissamarbete och straffrättsligt samarbete i enlighet med artikel III-264.

*Artikel I-43***Solidaritetsklausul**

1. Unionen och dess medlemsstater skall handla gemensamt i en anda av solidaritet om en medlemsstat utsätts för en terroristattack eller drabbas av en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor. Unionen skall mobilisera alla instrument som står till dess förfogande, även de militära resurser som medlemsstaterna tillhandahåller, för att
  - a) — förhindra terroristhot på medlemsstaternas territorier,
    - skydda de demokratiska institutionerna och civilbefolkningen från en eventuell terroristattack,
    - bistå en medlemsstat på dess territorium på begäran av dess politiska myndigheter vid en terroristattack,
  - b) bistå en medlemsstat på dess territorium på begäran av dess politiska myndigheter vid en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor.
2. De närmare föreskrifterna för genomförandet av denna artikel anges i artikel III-329.

KAPITEL III

FÖRDJUPADE SAMARBETEN

Artikel I-44

Fördjupade samarbeten

1. De medlemsstater som önskar upprätta ett fördjupat samarbete sinsemellan inom ramen för unionens icke exklusiva befogenheter kan utnyttja dess institutioner och utöva dessa befogenheter genom att tillämpa relevanta bestämmelser i konstitutionen inom de gränser och på de villkor som fastställs i denna artikel och i artiklarna III-416–III-423.

De fördjupade samarbetena skall syfta till att främja unionens mål, skydda dess intressen och stärka dess integrationsprocess. Samtliga medlemsstater skall när som helst kunna delta i samarbetet i enlighet med artikel III-418.

2. Det europeiska beslutet om bemyndigande av ett fördjupat samarbete skall antas av rådet som en sista utväg, om det fastställer att de mål som eftersträvas genom samarbetet inte kan uppnås inom rimlig tid av hela unionen och förutsatt att minst en tredjedel av medlemsstaterna deltar i samarbetet. Rådet skall besluta i enlighet med förfarandet i artikel III-419.

3. Alla rådsmedlemmar får delta i rådets överläggningar, men endast de rådsmedlemmar som företräder medlemsstater som deltar i ett fördjupat samarbete får delta i omröstningen.

Endast rösterna från de deltagande medlemsstaternas företrädare krävs för enhällighet.

Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 55 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

Med avvikelse från tredje och fjärde styckena, när rådet inte skall besluta på förslag av kommissionen eller unionens utrikesminister, skall kvalificerad majoritet definieras som minst 72 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

4. Akter som antas inom ramen för ett fördjupat samarbete skall vara bindande endast för de medlemsstater som deltar i detta. De skall inte betraktas som ett regelverk som måste godtas av kandidatstaterna.

AVDELNING VI

UNIONENS DEMOKRATISKA LIV

*Artikel I-45***Principen om demokratisk jämlikhet**

Unionen skall i all sin verksamhet respektera principen om jämlikhet mellan dess medborgare, som skall få lika uppmärksamhet från dess institutioner, organ och myndigheter.

*Artikel I-46***Principen om representativ demokrati**

1. Unionens sätt att fungera skall bygga på representativ demokrati.
2. Medborgarna skall företrädas direkt på unionsnivå i Europaparlamentet.

Varje medlemsstat skall företrädas i Europeiska rådet av sin stats- eller regeringschef och i rådet av sin regering, vilka själva skall vara demokratiskt ansvariga antingen inför sitt nationella parlament eller inför sina medborgare.

3. Varje medborgare skall ha rätt att delta i unionens demokratiska liv. Besluten skall fattas så öppet och så nära medborgarna som möjligt.
4. De politiska partierna på europeisk nivå skall bidra till att skapa ett europeiskt politiskt medvetande och till att uttrycka unionsmedborgarnas vilja.

*Artikel I-47***Principen om deltagandedemokrati**

1. Institutionerna skall på lämpligt sätt ge medborgarna och de representativa sammanslutningarna möjlighet att ge uttryck för och offentligt diskutera sina åsikter på alla unionens åtgärdsområden.
2. Institutionerna skall föra en öppen, tydlig och regelbunden dialog med de representativa sammanslutningarna och det civila samhället.
3. Kommissionen skall ha ett omfattande samråd med alla berörda parter i syfte att säkerställa att unionens åtgärder blir enhetliga och öppna.

4. Ett antal unionsmedborgare, som uppgår till minst en miljon personer och som kommer från ett betydande antal medlemsstater, får ta initiativ till att uppmana kommissionen att, inom ramen för sina befogenheter, lägga fram ett lämpligt förslag i frågor där dessa medborgare anser att det krävs en unionsrättsakt för att tillämpa konstitutionen. Bestämmelser om de förfaranden och villkor som krävs för att lägga fram ett sådant medborgarinitiativ, däribland det minsta antal medlemsstater som de medborgare som lägger fram förslaget måste komma ifrån, skall meddelas i en europeisk lag.

Artikel I-48

Arbetsmarknadens parter och den självständiga dialogen mellan dem

Unionen skall erkänna och främja arbetsmarknadsparternas betydelse på unionsnivå och därvid ta hänsyn till skillnaderna i de nationella systemen. Den skall underlätta dialogen mellan arbetsmarknadens parter med respekt för deras självständighet.

Det sociala trepartstoppmötet för tillväxt och sysselsättning skall bidra till den dialogen.

Artikel I-49

Europeiska ombudsmannen

En europeisk ombudsman som skall väljas av Europaparlamentet skall ta emot klagomål om missförhållanden i verksamheten vid unionens institutioner, organ eller myndigheter på de villkor som anges i konstitutionen. Europeiska ombudsmannen skall undersöka och rapportera om dessa klagomål. Europeiska ombudsmannen skall vara fullständigt oavhängig i sin ämbetsutövning.

Artikel I-50

Öppenhet och insyn när det gäller arbetet inom unionens institutioner, organ och myndigheter

1. För att främja en god förvaltning och se till att det civila samhället kan delta skall unionens institutioner, organ och myndigheter utföra sitt arbete så öppet som möjligt.
2. Europaparlamentets sammanträden skall vara offentliga, liksom även rådets sammanträden när det överlägger och röstar om ett utkast till lagstiftningsakt.
3. Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat skall i enlighet med villkoren i del III ha rätt till tillgång till unionens institutioners, organs och myndigheters handlingar, oberoende av medium.

De allmänna principer och de gränser som av hänsyn till allmänna eller enskilda intressen skall reglera rätten till tillgång till sådana handlingar skall meddelas i europeiska lagar.

4. Varje institution, organ eller myndighet skall i sin arbetsordning meddela särskilda bestämmelser om tillgång till sina handlingar i enlighet med de europeiska lagar som avses i punkt 3.

*Artikel I-51***Skydd av personuppgifter**

1. Var och en har rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne.
2. Bestämmelser om skydd för enskilda personer i fråga om behandling av personuppgifter hos unionens institutioner, organ och myndigheter och i medlemsstaterna, när dessa utövar verksamhet som omfattas av unionsrättens tillämpningsområde, samt om den fria rörligheten för sådana uppgifter skall meddelas i europeiska lagar eller ramlagar. Oberoende myndigheter skall kontrollera att dessa bestämmelser följs.

*Artikel I-52***Kyrkors och konfessionslösa organisationers ställning**

1. Unionen skall respektera och inte ingripa i den ställning som kyrkor och religiösa sammanslutningar och samfund har i medlemsstaterna enligt den nationella lagstiftningen.
2. Unionen skall även respektera den ställning som filosofiska och konfessionslösa organisationer har enligt den nationella lagstiftningen.
3. Unionen skall erkänna deras identitet och deras specifika bidrag och upprätthålla en öppen, tydlig och regelbunden dialog med dessa kyrkor och organisationer.

AVDELNING VII

UNIONENS FINANSER

*Artikel I-53***Budgetmässiga och finansiella principer**

1. Unionens samtliga inkomster och utgifter skall beräknas för varje budgetår och tas upp i unionens budget i enlighet med del III.
2. Budgetens inkomster och utgifter skall balansera varandra.
3. De utgifter som tas upp i budgeten skall beviljas för ett budgetår i enlighet med den europeiska lag som avses i artikel III-412.
4. För verkställighet av de utgifter som tas upp i budgeten krävs det att en rättsligt bindande unionsakt först antas som ger en rättslig grund för unionens åtgärd och för verkställighet av motsvarande utgift i enlighet med den europeiska lag som avses i artikel III-412 med förbehåll för undantag som anges i denna.
5. För att budgetdisciplinen skall kunna upprätthållas får unionen inte anta akter som kan medföra betydande verkningar för budgeten, utan att avge en försäkran om att de utgifter som blir en följd av

dessa akter kan finansieras inom ramen för unionens egna medel och med iakttagande av den fleråriga finansieringsram som avses i artikel I-55.

6. Budgeten skall genomföras i överensstämmelse med principen om en sund ekonomisk förvaltning. Medlemsstaterna och unionen skall samarbeta med varandra för att de anslag som tagits upp i budgeten används i överensstämmelse med denna princip.

7. Unionen och medlemsstaterna skall, i enlighet med artikel III-415, bekämpa bedrägerier och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.

Artikel I-54

Unionens egna medel

1. Unionen skall se till att den har nödvändiga medel för att nå sina mål och genomföra sin politik.
2. Unionens budget skall finansieras helt av egna medel, utan att det inverkar på andra inkomster.
3. Bestämmelser om systemet för unionens egna medel skall meddelas i en europeisk lag utfärdad av rådet. Inom ramen för detta kan nya kategorier av egna medel inrättas eller en befintlig kategori upphävas. Rådet skall besluta med enhällighet, efter att ha hört Europaparlamentet. Denna europeiska lag skall inte träda i kraft förrän den har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.
4. Genomförandebestämmelser för systemet för unionens egna medel skall meddelas i en europeisk lag utfärdad av rådet i den mån som detta föreskrivs i den europeiska lag som antagits på grundval av punkt 3. Rådet skall besluta efter godkännande av Europaparlamentet.

Artikel I-55

Den fleråriga finansieringsramen

1. Den fleråriga finansieringsramen skall syfta till att säkerställa en regelbunden utveckling av unionens utgifter inom gränserna för dess egna medel. Ramen skall fastställa beloppen för de årliga taken för åtagandebemyndiganden för varje utgiftskategori i enlighet med artikel III-402.
2. Den fleråriga finansieringsramen skall fastställas i en europeisk lag som antas av rådet. Rådet skall besluta med enhällighet efter godkännande av Europaparlamentet, som skall besluta med en majoritet av sina ledamöter.
3. Unionens årliga budget skall respektera den fleråriga finansieringsramen.
4. Europeiska rådet får med enhällighet anta ett europeiskt beslut om bemyndigande för rådet att besluta med kvalificerad majoritet när det antar den europeiska lag som avses i punkt 2.

*Artikel I-56***Unionens budget**

Unionens årliga budget skall fastställas i en europeisk lag i enlighet med artikel III-404.

AVDELNING VIII

UNIONEN OCH DESS NÄRMASTE OMVÄRLD*Artikel I-57***Unionen och dess närmaste omvärld**

1. Unionen skall utveckla särskilda förbindelser med närbelägna länder i syfte att skapa ett område med välstånd och god grannsämja som grundar sig på unionens värderingar och utmärks av nära och fredliga förbindelser som bygger på samarbete.
2. För att genomföra punkt 1 får unionen ingå särskilda avtal med de berörda länderna. Dessa avtal får innebära ömsesidiga rättigheter och skyldigheter samt möjligheten att genomföra åtgärder gemensamt. Genomförandet av dem skall omfattas av regelbundet samråd.

AVDELNING IX

MEDLEMSKAP I UNIONEN*Artikel I-58***Villkor för medlemskap och förfarande för anslutning till unionen**

1. Unionen skall vara öppen för alla europeiska stater som respekterar de värden som anges i artikel I-2 och som förbinder sig att gemensamt främja dem.
2. Varje europeisk stat som önskar bli medlem av unionen skall ställa sin ansökan till rådet. Europaparlamentet och de nationella parlamenten skall underrättas om denna ansökan. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört kommissionen och efter godkännande av Europaparlamentet som skall besluta med en majoritet av sina ledamöter. Villkoren och de närmare bestämmelserna för att upptas som medlem skall fastställas i ett avtal mellan medlemsstaterna och kandidatstaten. Detta avtal skall ratificeras av samtliga avtalslutande stater i överensstämmelse med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

*Artikel I-59***Tillfälligt upphävande av vissa rättigheter som följer av medlemskap i unionen**

1. Rådet får på motiverat initiativ från en tredjedel av medlemsstaterna eller på motiverat initiativ från Europaparlamentet eller på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut som slår fast att

det finns en klar risk för att en medlemsstat allvarligt åsidosätter de värden som anges i artikel I-2. Rådet skall besluta med en majoritet om fyra femtedelar av sina medlemmar efter Europaparlamentets godkännande.

Innan detta slås fast skall rådet höra den berörda medlemsstaten och får i enlighet med samma förfarande framföra rekommendationer till denna stat.

Rådet skall regelbundet kontrollera om de skäl som har lett till ett sådant fastslående fortfarande är giltiga.

2. Europeiska rådet får på initiativ av en tredjedel av medlemsstaterna eller på förslag av kommissionen, samt efter att ha uppmanat medlemsstaten att framföra sina synpunkter i frågan, anta ett europeiskt beslut som slår fast att en medlemsstat allvarligt och bestående åsidosätter värden som anges i artikel I-2. Europeiska rådet skall besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande.

3. När ett fastslående i enlighet med punkt 2 har gjorts, får rådet med kvalificerad majoritet anta ett europeiskt beslut som tillfälligt upphäver vissa av de rättigheter som den berörda medlemsstaten har till följd av konstitutionen, inbegripet rösträtten för den medlem av rådet som företräder denna stat. Rådet skall beakta de eventuella följderna av ett sådant tillfälligt upphävande för fysiska och juridiska personers rättigheter och skyldigheter.

Under alla omständigheter skall denna stat fortsätta att vara bunden av sina skyldigheter enligt konstitutionen.

4. Rådet får med kvalificerad majoritet anta ett europeiskt beslut om ändring eller återkallande av de åtgärder som har antagits enligt punkt 3, om den situation som ledde till att åtgärderna infördes har förändrats.

5. Vid tillämpningen av denna artikel skall den medlem av Europeiska rådet eller rådet som företräder den berörda medlemsstaten inte delta i omröstningen, och den berörda medlemsstaten skall inte tas med i beräkningen av den tredjedel eller de fyra femtedelar av medlemsstaterna som anges i punkterna 1 och 2. Att personligen närvarande eller företrädda medlemmar avstår från att rösta hindrar inte att sådana europeiska beslut som avses i punkt 2 antas.

Vid antagandet av de europeiska beslut som avses i punkterna 3 och 4 skall kvalificerad majoritet definieras som minst 72 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

När rådet, till följd av ett beslut om tillfälligt upphävande av rösträtten vilket antagits enligt punkt 3, beslutar med kvalificerad majoritet på grundval av en av bestämmelserna i konstitutionen skall denna kvalificerade majoritet definieras på samma sätt som i andra stycket eller, om rådet agerar på förslag av kommissionen eller unionens utrikesminister, som minst 55 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater. I det senare fallet skall en blockerande minoritet åtminstone omfatta det lägsta antal rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

6. Vid tillämpningen denna artikel skall Europaparlamentet besluta med två tredjedelar av de avgivna rösterna, som skall representera majoriteten av dess ledamöter.

*Artikel I-60***Frivilligt utträde ur unionen**

1. Varje medlemsstat får i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser besluta att utträda ur unionen.
2. Den medlemsstat som beslutar att utträda skall anmäla sin avsikt till Europeiska rådet. Mot bakgrund av Europeiska rådets riktlinjer skall unionen förhandla fram och ingå ett avtal med denna stat där villkoren för dess utträde fastställs, med beaktande av dess framtida förbindelser med unionen. Detta avtal skall förhandlas i enlighet med artikel III-325.3. Det skall ingås på unionens vägnar av rådet som skall besluta med kvalificerad majoritet efter Europaparlamentets godkännande.
3. Konstitutionen skall upphöra att vara tillämplig på den berörda staten från och med den dag då avtalet om utträde träder i kraft eller, om det inte finns något sådant avtal, två år efter den anmälan som avses i punkt 2, om inte Europeiska rådet i samförstånd med den berörda medlemsstaten med enhällighet beslutar att förlänga denna tidsfrist.
4. Vid tillämpningen av punkterna 2 och 3 får den medlem i Europeiska rådet och rådet som företräder den medlemsstat som utträder inte delta i vare sig de överläggningar eller de europeiska beslut i Europeiska rådet eller rådet som rör den medlemsstaten.
Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 72 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.
5. Om den stat som utträtt ur unionen begär att på nytt få ansluta sig skall dess begäran omfattas av förfarandet i artikel I-58.

DEL II

EUROPEISKA UNIONENS STADGA OM DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA

INGRESS

Europas folk har mellan sig skapat en allt fastare sammanslutning och har beslutat att dela en fredlig framtid på grundval av gemensamma värden.

I medvetande om sitt andliga och etiska arv bygger unionen på de odelbara och universella värdena människans värdighet, frihet, jämlikhet och solidaritet samt på den demokratiska principen och rättsstatsprincipen. Unionen sätter människan i centrum för sin verksamhet genom att inrätta ett unionsmedborgarskap och skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

Unionen skall bidra till att bevara och utveckla dessa gemensamma värden med respekt för mångfalden i Europas folks kultur och traditioner samt för medlemsstaternas nationella identitet och organisering av sina offentliga myndigheter på nationell, regional och lokal nivå. Den skall söka främja en balanserad och hållbar utveckling och skall trygga fri rörlighet för personer, tjänster, varor och kapital, samt etableringsfrihet.

Det är därför nödvändigt att stärka skyddet av de grundläggande rättigheterna mot bakgrund av samhällsutvecklingen, de sociala framstegen och den vetenskapliga och tekniska utvecklingen, genom att göra dessa rättigheter mer synliga i en stadga.

Med beaktande av unionens behörighet och uppgifter samt subsidiaritetsprincipen bekräftas i denna stadga de rättigheter som har sin grund särskilt i medlemsstaternas gemensamma författningstraditioner och internationella förpliktelser, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, unionens och Europarådets sociala stadgor samt rättspraxis vid Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. I detta sammanhang kommer stadgan att tolkas av unionens och medlemsstaternas domstolar med vederbörlig hänsyn till de förklaringar vilka fastställdes under ledning av presidiet för det konvent som utarbetade stadgan och vilka uppdaterades av Europeiska konventets presidium.

Åtnjutandet av dessa rättigheter medför ansvar och skyldigheter mot andra människor, mot mänskligheten och mot kommande generationer.

Europeiska unionen erkänner därför de rättigheter, friheter och principer som anges nedan.

AVDELNING I

VÄRDIGHET

*Artikel II-61***Människans värdighet**

Människans värdighet är okränkbar. Den skall respekteras och skyddas.

*Artikel II-62***Rätt till liv**

1. Var och en har rätt till liv.
2. Ingen får dömas till döden eller avrättas.

*Artikel II-63***Människans rätt till integritet**

1. Var och en har rätt till fysisk och mental integritet.
2. Inom medicin och biologi skall i synnerhet följande respekteras:
  - a) Den berörda personens fria och informerade samtycke, på de villkor som föreskrivs i lag.
  - b) Förbud mot rashygieniska metoder, i synnerhet sådana som syftar till urval av människor.
  - c) Förbud mot att låta människokroppen och dess delar i sig utgöra en källa till ekonomisk vinning.
  - d) Förbud mot reproduktiv kloning av människor.

*Artikel II-64***Förbud mot tortyr och omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling**

Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling.

*Artikel II-65***Förbud mot slaveri och tvångsarbete**

1. Ingen får hållas i slaveri eller trälldom.
2. Ingen får tvingas att utföra tvångsarbete eller annat påtvingat arbete.
3. Människohandel skall vara förbjuden.

AVDELNING II

FRIHETER*Artikel II-66***Rätt till frihet och säkerhet**

Var och en har rätt till frihet och säkerhet.

*Artikel II-67***Respekt för privatlivet och familjelivet**

Var och en har rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer.

*Artikel II-68***Skydd av personuppgifter**

1. Var och en har rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne.
2. Dessa uppgifter skall behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem.
3. En oberoende myndighet skall kontrollera att dessa regler efterlevs.

*Artikel II-69***Rätt att ingå äktenskap och rätt att bilda familj**

Rätten att ingå äktenskap och rätten att bilda familj skall garanteras enligt de nationella lagar som reglerar utövandet av dessa rättigheter.

*Artikel II-70***Tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet**

1. Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller övertygelse och frihet att ensam eller i gemenskap med andra, offentligt eller enskilt, utöva sin religion eller övertygelse genom gudstjänst, undervisning, sedvänjor och ritualer.
2. Rätten till vapenvägran skall erkännas enligt de nationella lagar som reglerar utövandet av denna rättighet.

*Artikel II-71***Yttrandefrihet och informationsfrihet**

1. Var och en har rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser.
2. Mediernas frihet och mångfald skall respekteras.

*Artikel II-72***Mötes- och föreningsfrihet**

1. Var och en har rätt till frihet att delta i fredliga sammankomster samt till föreningsfrihet på alla nivåer, särskilt på det politiska, fackliga och medborgerliga området, vilket innebär rätten för var och en att bilda och ansluta sig till fackföreningar för att skydda sina intressen.
2. De politiska partierna på unionsnivå skall bidra till att unionsmedborgarnas politiska vilja kommer till uttryck.

*Artikel II-73***Frihet för konsten och vetenskapen**

Konsten och den vetenskapliga forskningen skall vara fria. Den akademiska friheten skall respekteras.

*Artikel II-74***Rätt till utbildning**

1. Var och en har rätt till utbildning och till tillträde till yrkesutbildning och fortbildning.
2. Denna rätt innefattar möjligheten att kostnadsfritt följa den obligatoriska undervisningen.
3. Friheten att inrätta undervisningsanstalter med iakttagande av de demokratiska principerna och föräldrars rätt att tillförsäkra sina barn sådan utbildning och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa, filosofiska och pedagogiska övertygelse skall

respekteras enligt de nationella lagar som reglerar utövandet av dessa rättigheter.

Artikel II-75

Fritt yrkesval och rätt att arbeta

1. Var och en har rätt att arbeta och utöva ett fritt valt eller accepterat yrke.
2. Varje unionsmedborgare har rätt att söka arbete, arbeta, etablera sig samt tillhandahålla tjänster i varje medlemsstat.
3. De medborgare i tredjeland som har tillstånd att arbeta på medlemsstaternas territorium har rätt till samma arbetsvillkor som unionsmedborgarna.

Artikel II-76

Näringsfrihet

Näringsfriheten skall erkännas i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.

Artikel II-77

Rätt till egendom

1. Var och en har rätt att besitta lagligen förvärvad egendom, att nyttja den, att förfoga över den och att testamentera bort den. Ingen får berövas sin egendom utom då samhällsnyttan kräver det, i de fall och under de förutsättningar som föreskrivs i lag och mot rättmätig ersättning för sin förlust i rätt tid. Nyttjandet av egendomen får regleras i lag om det är nödvändigt för allmänna samhällsintressen.
2. Immateriell egendom skall vara skyddad.

Artikel II-78

Rätt till asyl

Rätten till asyl skall garanteras med iakttagande av reglerna i Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 och protokollet av den 31 januari 1967 om flyktingars rättsliga ställning och i enlighet med konstitutionen.

Artikel II-79

Skydd vid avlägsnande, utvisning och utlämning

1. Kollektiva utvisningar skall vara förbjudna.
2. Ingen får avlägsnas, utvisas eller utlämnas till en stat där han eller hon löper en allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller andra former av omänsklig eller förnedrande bestraffning eller behandling.

AVDELNING III

JÄMLIKHET

Artikel II-80

Likhet inför lagen

Alla människor är lika inför lagen.

Artikel II-81

Icke-diskriminering

1. All diskriminering på grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning skall vara förbjuden.

2. Inom tillämpningsområdet för konstitutionen, och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i denna, skall all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden.

Artikel II-82

Kulturell, religiös och språklig mångfald

Unionen skall respektera den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden.

Artikel II-83

Jämställdhet mellan kvinnor och män

Jämställdhet mellan kvinnor och män skall säkerställas på alla områden, inbegripet i fråga om anställning, arbete och lön.

Principen om jämställdhet utgör inget hinder för att behålla eller vidta åtgärder som innebär särskilda förmåner för det underrepresenterade könet.

Artikel II-84

Barnets rättigheter

1. Barn har rätt till det skydd och den omvårdnad som behövs för deras välfärd. De skall fritt kunna uttrycka sina åsikter. Dessa åsikter skall beaktas i frågor som rör barnen i förhållande till deras ålder och mognad.

2. Vid alla åtgärder som rör barn, oavsett om de vidtas av offentliga myndigheter eller privata institutioner, skall barnets bästa komma i främsta rummet.

3. Varje barn har rätt att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkta kontakter med båda föräldrarna, utom då detta strider mot barnets bästa.

Artikel II-85

Äldres rättigheter

Unionen erkänner och respekterar rätten för äldre att leva ett värdigt och oberoende liv och att delta i det sociala och kulturella livet.

Artikel II-86

Integrering av personer med funktionshinder

Unionen erkänner och respekterar rätten för personer med funktionshinder att få del av åtgärder som syftar till att säkerställa deras oberoende, sociala och yrkesmässiga integrering och deltagande i samhällslivet.

AVDELNING IV

SOLIDARITET

Artikel II-87

Arbetstagares rätt till information och samråd inom företaget

Arbetstagarna eller deras representanter skall på lämpliga nivåer garanteras rätt till information och samråd vid lämplig tidpunkt, i de fall och på de villkor som föreskrivs i unionsrätten och i nationell lagstiftning och praxis.

Artikel II-88

Förhandlingsrätt och rätt till kollektiva åtgärder

Arbetstagare och arbetsgivare, eller deras respektive organisationer, har i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis rätt att förhandla och ingå kollektivavtal på lämpliga nivåer och att i händelse av intressekonflikter tillgripa kollektiva åtgärder för att försvara sina intressen, inbegripet strejk.

Artikel II-89

Rätt till tillgång till arbetsförmedlingar

Var och en har rätt till tillgång till kostnadsfri arbetsförmedling.

*Artikel II-90***Skydd mot uppsägning utan saklig grund**

Varje arbetstagare har rätt till skydd mot uppsägning utan saklig grund, i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.

*Artikel II-91***Rättvisa arbetsförhållanden**

1. Varje arbetstagare har rätt till hälsosamma, säkra och värdiga arbetsförhållanden.
2. Varje arbetstagare har rätt till en begränsning av den maximala arbetstiden samt till dygns- och veckovila och årlig betald semester.

*Artikel II-92***Förbud mot barnarbete och skydd av ungdomar i arbetslivet**

Barnarbete är förbjudet. Minimialdern för att ta anställning får inte vara lägre än den ålder vid vilken skolplikten upphör, utan att det påverkar tillämpningen av sådana regler som kan vara mer fördelaktiga för ungdomar och med förbehåll för begränsade undantag.

De ungdomar som har anställning skall åtnjuta arbetsvillkor som är anpassade till deras ålder samt skyddas mot ekonomiskt utnyttjande och mot allt arbete som kan vara till skada för deras säkerhet, deras hälsa, deras fysiska, mentala, moraliska eller sociala utveckling eller äventyra deras utbildning.

*Artikel II-93***Familjeliv och yrkesliv**

1. Skyddet av familjen på det rättsliga, ekonomiska och sociala planet skall säkerställas.
2. För att kunna förena familjeliv och yrkesliv skall varje arbetstagare ha rätt till skydd mot uppsägning på varje grund som står i samband med moderskap samt rätt till betald mödraledighet och till föräldraledighet efter ett barns födelse eller adoption.

*Artikel II-94***Social trygghet och socialt stöd**

1. Unionen skall erkänna och respektera rätten till tillgång till social trygghet och sociala förmåner som garanterar skydd i sådana fall som moderskap, sjukdom, olyckor i arbetet, omsorgsbehov eller ålderdom samt vid arbetslöshet i enlighet med närmare bestämmelser i unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.

2. Var och en som är bosatt och förflyttar sig lagligt inom unionen har rätt till social trygghet och sociala förmåner i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.

3. I syfte att bekämpa social utestängning och fattigdom skall unionen erkänna och respektera rätten till socialt stöd och till stöd till boendet som, i enlighet med närmare bestämmelser i unionsrätten samt i nationell lagstiftning och praxis, är avsedda att trygga en värdig tillvaro för alla dem som saknar tillräckliga medel.

Artikel II-95

Hälsoskydd

Var och en har rätt till tillgång till förebyggande hälsovård och till medicinsk vård på de villkor som fastställs i nationell lagstiftning och praxis. En hög hälsoskyddsnivå för människor skall säkerställas vid utformning och genomförande av all unionspolitik och alla unionsåtgärder.

Artikel II-96

Tillgång till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

Unionen skall för att främja social och territoriell sammanhållning i unionen erkänna och respektera den tillgång till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som föreskrivs i nationell lagstiftning och praxis i enlighet med konstitutionen.

Artikel II-97

Miljöskydd

En hög nivå i fråga om miljöskydd och förbättring av miljöns kvalitet skall integreras i unionens politik och tryggas i enlighet med principen om hållbar utveckling.

Artikel II-98

Konsumentskydd

En hög nivå i fråga om konsumentskydd skall tryggas i unionens politik.

AVDELNING V

MEDBORGARNAS RÄTTIGHETER

*Artikel II-99***Rösträtt och valbarhet till Europaparlamentet**

1. Varje unionsmedborgare skall ha rösträtt och vara valbar vid val till Europaparlamentet i den medlemsstat där han eller hon är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten.
2. Ledamöterna i Europaparlamentet skall väljas genom allmänna, direkta, fria och hemliga val.

*Artikel II-100***Rösträtt och valbarhet i kommunala val**

Varje unionsmedborgare skall ha rösträtt och vara valbar i kommunala val i den medlemsstat där han eller hon är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten.

*Artikel II-101***Rätt till god förvaltning**

1. Var och en har rätt att få sina angelägenheter behandlade opartiskt, rättvist och inom skälig tid av unionens institutioner, organ och myndigheter.
2. Denna rättighet innebär bl.a. att
  - a) var och en har rätt att bli hörd innan en enskild åtgärd som skulle beröra honom eller henne negativt vidtas mot honom eller henne,
  - b) var och en skall ha tillgång till de akter som berör honom eller henne, med förbehåll för berättigade intressen vad avser sekretess, tystnadsplikt och affärshemlighet,
  - c) förvaltningen är skyldig att motivera sina beslut.
3. Var och en har rätt att få ersättning av unionen för skador som har orsakats av dess institutioner eller dess tjänstemän under deras tjänsteutövning, enligt de allmänna gemensamma principerna i medlemsstaternas lagstiftning.
4. Var och en skall kunna vända sig till unionens institutioner på något av konstitutionens språk och skall få svar på samma språk.

*Artikel II-102***Rätt till tillgång till handlingar**

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt till tillgång till unionens institutioners, organs och myndigheters handlingar, oberoende av medium.

*Artikel II-103***Europeiska ombudsmannen**

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt att vända sig till Europeiska ombudsmannen vid missförhållanden i unionens institutioners, organs eller myndigheters verksamhet, med undantag för Europeiska unionens domstol då den utövar sina domstolsfunktioner.

*Artikel II-104***Rätt att göra framställningar**

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt att göra framställningar till Europaparlamentet.

*Artikel II-105***Rörelse- och uppehållsfrihet**

1. Varje unionsmedborgare har rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.

2. Rörelse- och uppehållsfrihet kan i enlighet med konstitutionen medges medborgare i tredjeland som är lagligen bosatta inom en medlemsstats territorium.

*Artikel II-106***Diplomatiskt och konsulärt skydd**

Varje unionsmedborgare har inom ett tredjelands territorium, där den medlemsstat i vilken han eller hon är medborgare inte är representerad, rätt till skydd av varje medlemsstats diplomatiska eller konsulära myndigheter, på samma villkor som medborgarna i den staten.

AVDELNING VI

RÄTTSKIPNING

Artikel II-107

Rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol

Var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Var och en har rätt att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång och inför en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag. Var och en skall ha möjlighet att erhålla rådgivning, låta sig försvaras och företrädas.

Rättshjälp skall ges till personer som inte har tillräckliga medel, om denna hjälp är nödvändig för att ge dem en effektiv möjlighet att få sin sak prövad inför domstol.

Artikel II-108

Presumtion för oskuld och rätten till försvar

1. Var och en som har blivit anklagad för en lagöverträdelse skall betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld lagligen fastställts.
2. Var och en som har blivit anklagad för en lagöverträdelse skall garanteras respekt för rätten till försvar.

Artikel II-109

Principerna om laglighet och proportionalitet i fråga om brott och straff

1. Ingen får fällas till ansvar för någon gärning eller underlåtenhet som vid den tidpunkt då den begicks inte utgjorde en lagöverträdelse enligt nationell eller internationell rätt. Inte heller får ett strängare straff utmätas än som var tillämpligt vid den tidpunkt då lagöverträdelsen begicks. Om efter lagöverträdelsens begående ny lag stiftas som föreskriver ett lindrigare straff skall detta tillämpas.
2. Denna artikel skall inte hindra lagföring och bestraffning av den som har gjort sig skyldig till en handling eller underlåtenhet som vid den tidpunkt då den begicks var brottslig enligt de allmänna principer som erkänns av alla nationer.
3. Straffets stränghet bör inte vara oproportionerlig i förhållande till lagöverträdelsen.

Artikel II-110

Rätt att inte bli dömd eller straffad två gånger för samma brott

Ingen får lagföras eller straffas på nytt för en lagöverträdelse för vilken han eller hon redan har blivit frikänd eller dömd i unionen genom en lagkraftvunnen brottmålsdom i enlighet med lagen.

AVDELNING VII

**ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM TOLKNING OCH
TILLÄMPNING AV STADGAN***Artikel II-111***Tillämpningsområde**

1. Bestämmelserna i denna stadga riktar sig, med beaktande av subsidiaritetsprincipen, till unionens institutioner, organ och myndigheter samt till medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten. Institutionerna, organen, myndigheterna och medlemsstaterna skall därför respektera rättigheterna, iakttå principerna och främja tillämpningen av dem i enlighet med sina respektive befogenheter och under iakttagande av gränserna för unionens befogenheter enligt andra delar av konstitutionen.
2. Denna stadga innebär inte någon utvidgning av tillämpningsområdet för unionsrätten utanför unionens befogenheter, medför varken någon ny befogenhet eller någon ny uppgift för unionen och ändrar heller inte de befogenheter och uppgifter som fastställs i andra delar av konstitutionen.

*Artikel II-112***Rättigheternas och principernas räckvidd och tolkning**

1. Varje begränsning i utövningen av de rättigheter och friheter som erkänns i denna stadga skall vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter.
2. De rättigheter som erkänns i denna stadga för vilka bestämmelser återfinns i andra delar i konstitutionen skall utövas på de villkor och inom de gränser som fastställs i dessa.
3. I den mån som denna stadga omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna skall de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. Denna bestämmelse hindrar inte unionsrätten från att tillförsäkra ett mer långtgående skydd.
4. I den mån som grundläggande rättigheter enligt medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner erkänns i denna stadga, skall rättigheterna tolkas i samstämmighet med dessa traditioner.
5. De bestämmelser i denna stadga som innehåller principer får genomföras genom lagstiftningsakter och verkställighetsakter som beslutas av unionens institutioner, organ och myndigheter och genom medlemsstaternas akter när de vid utövandet av sina respektive befogenheter genomför unionsrätten. De får prövas i domstol endast när det är fråga om tolkningen av sådana akter och prövningen av deras laglighet.

6. Nationella lagar och nationell praxis skall beaktas fullt ut i enlighet med vad som anges i denna stadga.
7. De förklaringar som utarbetats för att ge vägledning vid tolkningen av stadgan om de grundläggande rättigheterna skall vederbörligen beaktas av unionens och medlemsstaternas domstolar.

Artikel II-113

Skyddsnivå

Ingen bestämmelse i denna stadga får tolkas som att den inskränker eller inkräktar på de mänskliga rättigheter och grundläggande friheter som inom respektive tillämpningsområde erkänns i unionsrätten, internationell rätt och de internationella konventioner i vilka unionen eller samtliga medlemsstater är parter, särskilt Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, samt i medlemsstaternas författningar.

Artikel II-114

Förbud mot missbruk av rättigheter

Ingen bestämmelse i denna stadga får tolkas som att den medför rätt att bedriva verksamhet eller utföra handlingar som syftar till att sätta ur spel någon av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan eller att inskränka dem i större utsträckning än vad som medges i stadgan.

DEL III

UNIONENS POLITIK OCH FUNKTION

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel III-115

Unionen skall säkerställa samstämmigheten mellan all politik och verksamhet som avses i denna del, med beaktande av samtliga sina mål och i enlighet med principen om tilldelade befogenheter.

Artikel III-116

I all verksamhet som avses i denna del skall unionen syfta till att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män och att främja jämställdhet mellan dem.

Artikel III-117

Vid fastställandet och genomförandet av den politik och den verksamhet som avses i denna del skall unionen beakta de krav som är förknippade med främjandet av hög sysselsättning, garantier för ett fullgott socialt skydd, kampen mot social utestängning samt en hög utbildningsnivå och en hög hälsoskyddsnivå för människor.

Artikel III-118

Vid utformningen och genomförandet av den politik och den verksamhet som avses i denna del skall unionen söka bekämpa all diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

Artikel III-119

Miljöskyddskraven skall integreras i utformningen och genomförandet av den politik och den verksamhet som avses i denna del, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling.

Artikel III-120

Konsumentskyddskraven skall beaktas när unionens övriga politik och verksamhet utformas och genomförs.

Artikel III-121

Vid utformning och genomförande av unionens politik i fråga om jordbruk, fiskeri, transport, inre marknad, forskning samt teknisk utveckling och rymden, skall unionen och medlemsstaterna fullt ut

ta hänsyn till kraven på välbefinnande för djuren i deras egenskap av kännande varelser, samtidigt som unionen och medlemsstaterna skall respektera medlemsstaternas lagar och andra författningar samt sedvänjor särskilt i fråga om religiösa riter, kulturella traditioner och regionalt arv.

Artikel III-122

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna I-5, III-166, III-167 och III-238 och med beaktande av den betydelse som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse har som tjänster vilka värdesätts av alla i unionen och den roll som dessa tjänster spelar när det gäller att främja unionens sociala och territoriella sammanhållning, skall unionen och medlemsstaterna, var och en inom ramen för sina respektive befogenheter och inom konstitutionens tillämpningsområde, sörja för att sådana tjänster utförs på grundval av principer och villkor, särskilt ekonomiska och finansiella, som gör det möjligt för dem att fullgöra sina uppgifter. Dessa principer och villkor skall fastställas i europeiska lagar, utan att det påverkar medlemsstaternas befogenheter att, i överensstämmelse med konstitutionen, tillhandahålla, beställa och finansiera sådana tjänster.

AVDELNING II

ICKE-DISKRIMINERING OCH MEDBORGARSKAP

Artikel III-123

Förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet såsom avses i artikel I-4.2 får regleras i europeiska lagar eller ramlagar.

Artikel III-124

1. Utan att det påverkar tillämpningen av de övriga bestämmelserna i konstitutionen och inom ramen för de befogenheter som konstitutionen tilldelar unionen, får nödvändiga åtgärder föreskrivas i en europeisk lag eller ramlag som antas av rådet för att bekämpa diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. Rådet skall besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande.

2. Med avvikelse från punkt 1 får grundprinciper för unionens stimulansåtgärder och sådana åtgärder som stöder de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att bidra till att förverkliga målen i punkt 1 föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.

Artikel III-125

1. Om en åtgärd från unionens sida är nödvändig för att underlätta utövandet av rätten, enligt artikel I-10.2 a, till fri rörlighet och fri vistelse för alla unionsmedborgare, och om inte befogenheter för detta ändamål föreskrivs i konstitutionen, får åtgärder i detta syfte föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar.

2. I samma syften som avses i punkt 1 och om inte befogenheter för detta ändamål föreskrivs i konstitutionen får det i en europeisk lag eller ramlag som antas av rådet föreskrivas åtgärder om pass, identitetskort, uppehållstillstånd eller andra jämförbara dokument samt åtgärder om social trygghet eller socialt skydd. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel III-126

I en europeisk lag eller ramlag som antas av rådet skall regler meddelas för utövandet av varje unionsmedborgares rätt enligt artikel I-10.2 b att rösta och vara valbar vid kommunala val samt vid val till Europaparlamentet i den medlemsstat där han eller hon är bosatt utan att vara medborgare i den staten. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet. Dessa bestämmelser kan föreskriva undantag om det är motiverat med hänsyn till särskilda problem i en medlemsstat.

Rätten att rösta och vara valbar vid val till Europaparlamentet skall utövas utan att det påverkar artikel III-330.1 och de åtgärder som har antagits för att genomföra den artikeln.

Artikel III-127

Medlemsstaterna skall vidta de bestämmelser som behövs för att säkerställa diplomatiskt och konsulärt skydd för unionsmedborgare i tredjeland, såsom avses i artikel I-10.2 c.

Medlemsstaterna skall inleda de internationella förhandlingar som krävs för att säkerställa detta skydd.

De åtgärder som behövs för att underlätta detta skydd får föreskrivas i en europeisk lag som antas av rådet. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel III-128

De språk på vilka varje unionsmedborgare har rätt att vända sig till institutionerna eller organen och få svar på i enlighet med artikel I-10.2 d anges i artikel IV-448.1. De institutioner och organ som avses i artikel I-10.2 d är de som förtecknas i artikel I-19.1 andra stycket och artiklarna I-30, I-31 och I-32 samt Europeiska ombudsmannen.

Artikel III-129

Kommissionen skall vart tredje år rapportera till Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av artikel I-10 och av denna avdelning. I denna rapport skall hänsyn tas till unionens utveckling.

På grundval av denna rapport och om inte annat följer av andra bestämmelser i konstitutionen får de rättigheter som fastställs i artikel I-10 kompletteras i en europeisk lag eller ramlag som antas av rådet. Rådet skall besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande. Denna lag eller ramlag skall inte träda i kraft förrän den har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

AVDELNING III

INRE POLITIK OCH ÅTGÄRDER

KAPITEL I

INRE MARKNADEN

AVSNITT 1

DEN INRE MARKNADENS UPPRÄTTANDE OCH FUNKTION

Artikel III-130

1. Unionen skall anta åtgärder i syfte att upprätta den inre marknaden eller säkerställa dess funktion i enlighet med de relevanta bestämmelserna i konstitutionen.
2. Den inre marknaden skall omfatta ett område utan inre gränser, där fri rörlighet för personer, tjänster, varor och kapital säkerställs i enlighet med konstitutionen.
3. Rådet skall på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut där de riktlinjer och villkor fastställs som är nödvändiga för att säkerställa väl avvägda framsteg inom alla berörda sektorer.
4. Kommissionen skall, när den utformar sina förslag i syfte att nå de mål som anges i punkterna 1 och 2, ta hänsyn till de påfrestningar som vissa ekonomier på olika utvecklingsnivåer kommer att utsättas för vid upprättandet av den inre marknaden, och den får föreslå lämpliga åtgärder.

Om dessa åtgärder får formen av undantag, måste de vara av tillfällig natur och medföra minsta möjliga störning av den inre marknads funktion.

Artikel III-131

Medlemsstaterna skall samråda med varandra för att genom gemensamma bestämmelser hindra att den gemensamma marknads funktion påverkas av åtgärder som en medlemsstat kan se sig tvingad att vidta vid allvarliga interna störningar som påverkar upprätthållandet av lag och ordning, i händelse av krig eller vid en allvarlig internationell spänning som innebär krigsfara eller för att fullgöra de skyldigheter den medlemsstaten har tagit på sig i syfte att bevara fred och internationell säkerhet.

Artikel III-132

Om åtgärder som vidtagits i de fall som anges i artiklarna III-131 och III-436 leder till att konkurrensvillkoren inom den inre marknaden snedvrids, skall kommissionen tillsammans med den berörda medlemsstaten undersöka hur åtgärderna kan anpassas till reglerna i konstitutionen.

Med avvikelse från det förfarande som anges i artiklarna III-360 och III-361 får kommissionen eller en medlemsstat vända sig direkt till domstolen, om kommissionen eller medlemsstaten anser att en annan medlemsstat missbrukar sina befogenheter enligt artiklarna III-131 och III-436. Domstolen skall meddela sitt avgörande inom stängda dörrar.

AVSNITT 2

FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER OCH TJÄNSTER

Underavsnitt 1

Arbetstagare

Artikel III-133

1. Arbetstagare skall ha rätt att röra sig fritt inom unionen.
2. All diskriminering av arbetstagare från medlemsstaterna på grund av nationalitet i fråga om anställning, lön och övriga arbets- och anställningsvillkor skall vara förbjuden.
3. Med förbehåll för de begränsningar som grundas på hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsa skall arbetstagare ha rätt att
  - a) anta faktiska erbjudanden om anställning,
  - b) förflytta sig fritt inom medlemsstaternas territorium för detta ändamål,
  - c) uppehålla sig i en medlemsstat i syfte att inneha anställning där i överensstämmelse med de lagar och andra författningar som gäller för anställning av medborgare i den staten,
  - d) stanna kvar inom en medlemsstats territorium efter att ha varit anställd där, på villkor som skall fastställas i europeiska förordningar som kommissionen antar.
4. Denna artikel skall inte tillämpas på anställning i offentlig tjänst.

Artikel III-134

De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra den fria rörlighet för arbetstagare som definieras i artikel III-133 skall föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar. De skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

Syftet med dessa europeiska lagar eller ramlagar är särskilt att

- a) säkerställa ett nära samarbete mellan nationella arbetsmarknadsmyndigheter,

- b) avveckla sådana administrativa förfaranden och sådan administrativ praxis samt sådana kvalifikationstider för tillträde till lediga anställningar som har sin grund antingen i inhemsk lagstiftning eller i avtal som tidigare har ingåtts mellan medlemsstaterna, och som skulle kunna hindra fri rörlighet för arbetstagare om de behövs,
- c) avveckla alla sådana kvalifikationstider och andra restriktioner, som föreskrivs antingen i inhemsk lagstiftning eller i avtal som tidigare har ingåtts mellan medlemsstaterna, och som för arbetstagare från övriga medlemsstater uppställer andra villkor för fritt val av anställning än för inhemska arbetstagare,
- d) inrätta system för arbetsförmedling som kan skapa balans mellan tillgång och efterfrågan på arbetsmarknaden på ett sätt som undanröjer allvarliga hot mot levnadsstandarden och sysselsättningsnivån inom olika regioner och industrier.

Artikel III-135

Medlemsstaterna skall inom ramen för ett gemensamt program främja utbyte av unga arbetstagare.

Artikel III-136

1. Inom den sociala trygghetens område skall det i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra fri rörlighet för arbetstagare och därvid särskilt införas ett system som tillförsäkrar migrerande arbetstagare och egenföretagare samt deras familjemedlemmar att

- a) alla perioder som beaktas enligt lagstiftningen i de olika länderna läggs samman för förvärvande och bibehållande av rätten till förmåner och för beräkning av förmånernas storlek,
- b) förmånerna betalas ut till personer bosatta inom medlemsstaternas territorier.

2. Om en medlem av rådet anser att ett utkast till europeisk lag eller ramlag enligt punkt 1 skulle negativt påverka grundläggande aspekter av dess sociala trygghetssystem, inbegripet dess omfattning, kostnader eller ekonomiska struktur eller inverka på den ekonomiska jämvikten i det systemet, får den begära att det skall överlämnas till Europeiska rådet. I så fall skall förfarandet i artikel III-396 tillfälligt upphävas. Efter diskussion skall Europeiska rådet inom 4 månader från det tillfälliga upphävandet

- a) hänskjuta utkastet till rådet, varvid det tillfälliga upphävandet av förfarandet i artikel III-396 avbryts, eller
- b) begära att kommissionen lägger fram ett nytt förslag; i så fall skall den akt som ursprungligen föreslogs anses som icke antagen.

*Underavsnitt 2***Etableringsfrihet***Artikel III-137*

Inom ramen för detta underavsnitt skall inskränkningar för medborgare i en medlemsstat att fritt etablera sig på en annan medlemsstats territorium förbjudas. Detta förbud skall även omfatta inskränkningar för medborgare i en medlemsstat som är etablerade i någon medlemsstat att upprätta kontor, filialer eller dotterbolag.

Medborgarna i en medlemsstat skall ha rätt att på en annan medlemsstats territorium starta och utöva verksamhet som egenföretagare samt rätt att bilda och driva företag, särskilt bolag som de definieras i artikel III-142 andra stycket, på de villkor som föreskrivs för de egna medborgarna i lagstiftningen i den medlemsstat där etableringen sker, om inte annat följer av avsnitt 4 om kapital och betalningar.

Artikel III-138

1. Åtgärder för att förverkliga etableringsfriheten på ett visst verksamhetsområde skall föreskrivas i europeiska ramlagar. De skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hört.
2. Europaparlamentet, rådet och kommissionen skall fullgöra de uppgifter som tillkommer dem enligt punkt 1, särskilt genom att
  - a) i allmänhet med förtur behandla sådan verksamhet där etableringsfrihet innebär ett särskilt värdefullt bidrag till utvecklingen av produktion och handel,
  - b) säkerställa ett nära samarbete mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna för att få kännedom om de särskilda förhållanden som råder på olika verksamhetsområden inom unionen,
  - c) avskaffa sådana administrativa förfaranden och sådan administrativ praxis som har sin grund antingen i inhemsk lagstiftning eller i avtal som tidigare har ingåtts mellan medlemsstaterna och som skulle kunna hindra etableringsfrihet om de behövs,
  - d) säkerställa att sådana arbetstagare från en medlemsstat som är sysselsatta inom en annan medlemsstats territorium får stanna kvar där för att starta förvärvsverksamhet som egenföretagare, förutsatt att de uppfyller de villkor som skulle ha ställts om de hade kommit till denna stat först vid den tidpunkt då de önskade starta verksamheten,
  - e) göra det möjligt för medborgare i en medlemsstat att förvärva och bruka fast egendom inom en annan medlemsstats territorium i den utsträckning detta inte strider mot principerna i artikel III-227,
  - f) genomföra en gradvis avveckling av inskränkningar i etableringsfriheten inom varje aktuell verksamhetsgren i fråga om villkoren såväl för att upprätta kontor, filialer och dotterbolag inom en medlemsstats territorium som för att placera huvudföretagets personal på ledande och övervakande befattningar i dessa kontor, filialer och dotterbolag,

- g) i den utsträckning som det är nödvändigt samordna de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel III-142 andra stycket avsedda bolagen i bolagsmännens och tredjemans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga, och
- h) förvissa sig om att etableringsvillkoren inte snedvrids genom stödåtgärder av medlemsstaterna.

Artikel III-139

Detta underavsnitt skall för den medlemsstat som är berörd inte tillämpas på verksamhet som hos medlemsstaten, om än endast tillfälligt, är förenad med utövandet av offentlig makt.

Viss verksamhet får undantas från tillämpningen av bestämmelserna i detta underavsnitt i europeiska lagar eller ramlagar.

Artikel III-140

1. Detta underavsnitt och de åtgärder som antagits med stöd av det skall inte hindra tillämpning av bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som föreskriver särskild behandling av utländska medborgare och som grundas på hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa.

2. De nationella bestämmelser som avses i punkt 1 skall samordnas i europeiska ramlagar.

Artikel III-141

1. Europeiska ramlagar skall göra det lättare för personer att starta och utöva förvärvsverksamhet som egenföretagare. De skall syfta till

- a) ömsesidigt erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis,
- b) samordning av medlemsstaternas bestämmelser i lagar och andra författningar om upptagande och utövande av förvärvsverksamhet som egenföretagare.

2. I fråga om läkaryrket, liknande yrken och farmaceutiska yrken förutsätter den gradvisa avvecklingen av inskränkningarna en samordning av villkoren för att få utöva dessa yrken i de olika medlemsstaterna.

Artikel III-142

Bolag som bildats i enlighet med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen skall vid tillämpningen av detta underavsnitt likställas med fysiska personer som är medborgare i medlemsstaterna.

Med *bolag* avses bolag enligt civil- eller handelslagstiftning, inbegripet kooperativa sammanslutningar samt andra offentligrättsliga eller privaträttsliga juridiska personer, med undantag av sådana som inte drivs i vinstsyfte.

Artikel III-143

Medlemsstaterna skall, utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i konstitutionen, behandla medborgare i andra medlemsstater på samma sätt som sina egna medborgare i fråga om kapitalplacering i bolag som avses i artikel III-142 andra stycket.

*Underavsnitt 3***Frihet att tillhandahålla tjänster***Artikel III-144*

Inom ramen för detta underavsnitt skall inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom unionen förbjudas när det gäller medborgare i medlemsstater som har etablerat sig i en annan medlemsstat än mottagaren av tjänsten.

Genom en europeisk lag eller ramlag får detta underavsnitt tillämpas även på sådana medborgare i tredjestat som tillhandahåller tjänster och som har etablerat sig inom unionen.

Artikel III-145

Prestationer som normalt utförs mot ersättning skall betraktas som *tjänster* enligt konstitutionen i den utsträckning de inte faller under bestämmelserna om fri rörlighet för personer, varor och kapital.

Med tjänster skall särskilt avses verksamhet

- a) av industriell natur,
- b) av kommersiell natur,
- c) inom hantverk,
- d) inom fria yrken.

Utan att det påverkar tillämpningen av underavsnitt 2 om etableringsfrihet får den som tillhandahåller en tjänst tillfälligt utöva sin verksamhet i den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls på samma villkor som denna stat uppställer för sina egna medborgare.

Artikel III-146

1. Fri rörlighet för tjänster på transportområdet regleras i kapitel III avsnitt 7 om transporter.
2. Liberaliseringen av de bank- och försäkringstjänster som är förbundna med kapitalrörelser skall genomföras parallellt med liberaliseringen av rörligheten för kapital.

Artikel III-147

1. Åtgärder för att genomföra liberaliseringen av en särskild tjänst skall föreskrivas i europeiska ramlagar. De skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.
2. De europeiska ramlagar som avses i punkt 1 skall i allmänhet i första hand avse sådana tjänster som direkt inverkar på produktionskostnaderna eller vars liberalisering bidrar till att underlätta varuutbytet.

Artikel III-148

Medlemsstaterna skall sträva efter att gå utöver den liberalisering av tjänster som krävs i de europeiska ramlagar som antas enligt artikel III-147.1, om deras allmänna ekonomiska läge och situationen inom den berörda ekonomiska sektorn tillåter det.

Kommissionen skall i detta syfte lämna rekommendationer till de berörda medlemsstaterna.

Artikel III-149

Så länge inskränkningarna i friheten att tillhandahålla tjänster kvarstår, skall medlemsstaterna tillämpa dessa inskränkningar på alla personer som tillhandahåller tjänster enligt artikel III-144 första stycket, utan att göra åtskillnad i fråga om nationalitet eller hemvist.

Artikel III-150

Artiklarna III-139–III-142 skall tillämpas på de sakområden som regleras i detta underavsnitt.

AVSNITT 3

FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR

*Underavsnitt 1***Tullunion***Artikel III-151*

1. Unionen skall innefatta en tullunion, som skall omfatta all handel med varor och som skall innebära att tullar på import och export samt alla avgifter med motsvarande verkan skall vara förbjudna mellan medlemsstaterna och att en gemensam tulltaxa gentemot tredjeland skall antas.
2. Punkt 4 och underavsnitt 3 om förbud mot kvantitativa restriktioner skall tillämpas på varor med ursprung i medlemsstaterna samt på varor som kommer från tredjeland och som är i fri omsättning i medlemsstaterna.

3. Varor som kommer från tredjeland skall anses vara i fri omsättning i en medlemsstat, om importformaliteterna har uppfyllts och tillämpliga tullar och avgifter med motsvarande verkan har tagits ut i denna medlemsstat och hel eller partiell restitution av sådana tullar och avgifter inte har lämnats.
4. Tullar på import och export samt avgifter med motsvarande verkan skall vara förbjudna mellan medlemsstaterna. Detta förbud skall tillämpas även på tullar av fiskal karaktär.
5. Rådet skall på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut om fastställande av tullsatserna i den gemensamma tulltaxan.
6. När kommissionen fullgör sina uppgifter enligt denna artikel skall den vägledas av
- nödvändigheten av att främja handelsutbytet mellan medlemsstaterna och tredjeland,
  - utvecklingen av konkurrensförhållandena inom unionen, i den mån denna utveckling medför en ökning av företagens konkurrensförmåga,
  - unionens försörjningsbehov i fråga om råvaror och halvfabrikat, varvid kommissionen skall beakta att konkurrensvillkoren mellan medlemsstaterna med avseende på bearbetade varor inte snedvrids,
  - nödvändigheten av att undvika allvarliga störningar i medlemsstaternas ekonomier och av att trygga en rationell utveckling av produktionen och en ökning av konsumtionen inom unionen.

Underavsnitt 2

Tullsamarbete

Artikel III-152

Inom konstitutionens tillämpningsområde skall åtgärder föreskrivas i en europeisk lag eller ramlag för att förstärka tullsamarbetet mellan medlemsstaterna och mellan medlemsstaterna och kommissionen.

Underavsnitt 3

Förbud mot kvantitativa restriktioner

Artikel III-153

Kvantitativa import- och exportrestriktioner samt alla åtgärder med motsvarande verkan skall vara förbjudna mellan medlemsstaterna.

Artikel III-154

Artikel III-153 skall inte hindra sådana förbud mot eller restriktioner för import, export eller transitering som grundas på hänsyn till allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet eller intresset att skydda människors och djurs hälsa och liv, att bevara växter, att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde eller att skydda industriell och kommersiell äganderätt. Sådana förbud eller restriktioner får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna.

Artikel III-155

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att statliga handelsmonopol anpassas på sådant sätt att ingen diskriminering med avseende på anskaffnings- och saluföringsvillkor föreligger mellan medlemsstaternas medborgare.

Denna artikel skall tillämpas på varje organ genom vilket en medlemsstat, rättsligt eller i praktiken, direkt eller indirekt kontrollerar, styr eller märkbart påverkar import eller export mellan medlemsstaterna. Den skall även tillämpas på monopol som staten överlätit på andra.

2. Medlemsstaterna skall inte vidta några nya åtgärder som strider mot de principer som anges i punkt 1 eller som begränsar räckvidden av de artiklar som avser förbud mot tullar och kvantitativa restriktioner mellan medlemsstaterna.

3. Om ett statligt handelsmonopol har regler som är avsedda att underlätta avsättningen eller det ekonomiska utbytet av jordbruksprodukter skall vid tillämpningen av denna artikel likvärdiga garantier för sysselsättning och levnadsstandard tillförsäkras berörda producenter.

AVSNITT 4

KAPITAL OCH BETALNINGAR

Artikel III-156

Inom ramen för detta avsnitt skall restriktioner för såväl kapitalrörelser som betalningar mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredjeland vara förbjudna.

Artikel III-157

1. Artikel III-156 skall inte påverka tillämpningen gentemot tredjeland av restriktioner som var i kraft den 31 december 1993 enligt nationell lagstiftning eller unionsrätt för sådana kapitalrörelser till eller från tredjeland som gäller direktinvesteringar, inbegripet investeringar i fast egendom, etablering, tillhandahållande av finansiella tjänster eller emission och introduktion av värdepapper på kapitalmarknader. I fråga om restriktioner som är i kraft enligt nationell lagstiftning i Estland och Ungern skall detta datum vara den 31 december 1999.

2. I europeiska lagar eller ramlagar skall åtgärder föreskrivas om kapitalrörelser till eller från tredjeland som gäller direktinvesteringar, inbegripet investeringar i fast egendom, etablering, tillhandahållande av finansiella tjänster eller emission och introduktion av värdepapper på kapitalmarknader.

Europaparlamentet och rådet skall sträva efter att i största möjliga utsträckning förverkliga målet om fria kapitalrörelser mellan medlemsstater och tredjeland och utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser i konstitutionen.

3. Med avvikelse från punkt 2 får åtgärder som utgör ett steg tillbaka inom unionsrätten endast föreskrivas av rådet i en europeisk lag eller ramlag när det gäller liberaliseringen av kapitalrörelser till eller från tredjeland. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel III-158

1. Artikel III-156 skall inte påverka medlemsstaternas rätt att
  - a) tillämpa sådana bestämmelser i sin skattelagstiftning som skiljer mellan skattebetalare som har olika bostadsort eller som har investerat sitt kapital på olika orter,
  - b) vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra överträdelse av nationella lagar och andra författningar, särskilt i fråga om beskattning och tillsyn över finansinstitut, eller att i administrativt eller statistiskt informationssyfte fastställa förfaranden för deklaration av kapitalrörelser eller att vidta åtgärder som är motiverade med hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet.
2. Detta avsnitt skall inte påverka tillämpligheten av sådana restriktioner för etableringsrätten som är förenliga med konstitutionen.
3. De åtgärder och förfaranden som avses i punkterna 1 och 2 får inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital och betalningar enligt artikel III-156.
4. I avsaknad av en europeisk lag eller ramlag enligt artikel III-157.3 får kommissionen eller, om ett europeiskt beslut av kommissionen saknas inom tre månader från och med den berörda medlemsstatens ansökan, rådet anta ett europeiskt beslut där det anges att restriktiva skatteåtgärder som en medlemsstat vidtar med avseende på ett eller flera tredjeländer skall anses förenliga med konstitutionen om de är berättigade med hänsyn till något av unionens mål och förenliga med en väl fungerande inre marknad. Rådet skall besluta med enhällighet på ansökan av en medlemsstat.

Artikel III-159

Om kapitalrörelser till eller från tredjeland under exceptionella förhållanden orsakar eller hotar att orsaka allvarliga svårigheter för den ekonomiska och monetära unionens funktion, får rådet på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut om införande av skyddsåtgärder gentemot tredjeland för en tid som inte får överstiga sex månader, om sådana åtgärder är absolut

nödvändiga. Rådet skall besluta efter att ha hört Europeiska centralbanken.

Artikel III-160

Om det är nödvändigt för att uppnå målen i artikel III-257, när det gäller att förebygga och bekämpa terrorism och därmed sammanhängande verksamhet, skall det i europeiska lagar fastställas en ram för administrativa åtgärder avseende kapitalrörelser och betalningar, såsom frysning av tillgångar, finansiella medel eller ekonomiska vinster som tillhör, ägs eller innehas av fysiska eller juridiska personer, av grupper eller av enheter som inte är stater.

Rådet skall på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut för att genomföra de europeiska lagar som avses i första stycket.

De akter som avses i denna artikel skall innefatta nödvändiga bestämmelser om rättsliga garantier.

AVSNITT 5

KONKURRENSREGLER

Underavsnitt 1

Regler för företag

Artikel III-161

1. Följande är oförenligt med den inre marknaden och förbjudet: alla avtal mellan företag, beslut av företagsammanslutningar och samordnade förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen inom den inre marknaden, särskilt sådana som innebär att

- a) inköps- eller försäljningspriser eller andra affärsvillkor direkt eller indirekt fastställs,
- b) produktion, marknader, teknisk utveckling eller investeringar begränsas eller kontrolleras,
- c) marknader eller inköpskällor delas upp,
- d) olika villkor tillämpas för likvärdiga transaktioner med vissa handelspartner, varigenom dessa får en konkurrensnackdel,
- e) det ställs som villkor för att ingå avtal att den andra parten åtar sig ytterligare förpliktelser, som varken till sin natur eller enligt handelsbruk har något samband med föremålet för avtalet.

2. Avtal eller beslut som är förbjudna enligt denna artikel är ogiltiga.

3. Punkt 1 får dock förklaras icke tillämplig

— på alla avtal eller grupper av avtal mellan företag,

— på alla beslut eller grupper av beslut av företagssammanslutningar, samt

— på alla samordnade förfaranden eller grupper av samordnade förfaranden,

som bidrar till att förbättra produktionen eller distributionen av varor eller till att främja tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande, samtidigt som konsumenterna tillförsäkras en skälig andel av den vinst som därigenom uppnås och som

- a) inte ålägger de berörda företagen begränsningar som inte är nödvändiga för att uppnå dessa mål,
- b) inte ger dessa företag möjlighet att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av varorna i fråga.

Artikel III-162

Ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning på den inre marknaden eller inom en väsentlig del av denna är, i den mån det kan påverka handeln mellan medlemsstater, oförenligt med den inre marknaden och förbjudet.

Sådant missbruk kan särskilt bestå i att

- a) direkt eller indirekt påtvinga någon oskäligen höga inköps- eller försäljningspriser eller andra oskäligen affärsvillkor,
- b) begränsa produktion, marknader eller teknisk utveckling till nackdel för konsumenterna,
- c) tillämpa olika villkor för likvärdiga transaktioner med vissa handelspartner, varigenom dessa får en konkurrensnackdel,
- d) ställa som villkor för att ingå avtal att den andra parten åtar sig ytterligare förpliktelser som varken till sin natur eller enligt handelsbruk har något samband med föremålet för avtalet.

Artikel III-163

Rådet skall på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar för tillämpningen av de principer som anges i artiklarna III-161 och III-162. Det skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Dessa förordningar skall särskilt syfta till att

- a) genom införande av böter och viten säkerställa att de förbud som anges i artikel III-161.1 och artikel III-162 iakttas,
- b) ange närmare regler för hur artikel III-161.3 skall tillämpas med hänsyn till behovet av att å ena sidan säkerställa en effektiv övervakning och att å andra sidan så långt som möjligt förenkla den administrativa kontrollen,
- c) vid behov närmare ange räckvidden för artiklarna III-161 och III-162 inom olika näringsgrenar,
- d) fastställa kommissionens och Europeiska unionens domstols uppgifter vid tillämpningen av de bestämmelser som avses i detta stycke,
- e) reglera förhållandet mellan medlemsstaternas lagstiftning å ena sidan och detta underavsnitt eller de europeiska förordningar som har antagits enligt denna artikel å andra sidan.

Artikel III-164

Fram till ikraftträdandet av de europeiska förordningar som antagits enligt artikel III-163 skall myndigheterna i varje medlemsstat i överensstämmelse med sin nationella lagstiftning och artikel III-161, särskilt punkt 3, och artikel III-162, avgöra om avtal, beslut och samordnade förfaranden är tillåtna samt om missbruk av en dominerande ställning på den inre marknaden föreligger.

Artikel III-165

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-164 skall kommissionen säkerställa tillämpningen av de principer som anges i artiklarna III-161 och III-162. Den skall på begäran av en medlemsstat eller på eget initiativ och i samarbete med medlemsstaternas behöriga myndigheter, som skall ge kommissionen sitt bistånd, undersöka fall av förmodade överträdelser av dessa principer. Om kommissionen finner att en överträdelse ägt rum, skall den föreslå lämpliga åtgärder för att få denna att upphöra.

2. Om överträdelsen inte upphör, skall kommissionen anta ett motiverat europeiskt beslut i vilket den slår fast att principerna har överträtts. Kommissionen får offentliggöra sitt beslut och bemyndiga medlemsstaterna att, på de villkor och enligt de regler som den fastställer, vidta de åtgärder som krävs för att avhjälpa situationen.

3. Kommissionen får anta europeiska förordningar avseende de avtalskategorier för vilka rådet har antagit en europeisk förordning i enlighet med artikel III-163 andra stycket b.

Artikel III-166

1. I fråga om offentliga företag och företag som de beviljar särskilda eller exklusiva rättigheter skall medlemsstaterna inte vidta och inte heller bibehålla någon åtgärd som strider mot konstitutionen, i synnerhet artikel I-4.2 och artiklarna III-161-III-169.

2. Företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som har karaktären av fiskala monopol skall vara underkastade bestämmelserna i konstitutionen, särskilt konkurrensreglerna, i den mån tillämpningen av dessa bestämmelser inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs. Handelns utveckling får inte påverkas i en omfattning som strider mot unionens intresse.

3. Kommissionen skall se till att denna artikel tillämpas och skall, om det behövs, anta lämpliga europeiska förordningar eller beslut.

Underavsnitt 2

Stöd som beviljas av medlemsstaterna

Artikel III-167

1. Om inte annat föreskrivs i konstitutionen är stöd, av vilket slag det än är, som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

2. Förenligt med den inre marknaden är

- a) stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter, under förutsättning att stödet ges utan diskriminering med avseende på varornas ursprung,
- b) stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser,
- c) stöd som ges till näringslivet i vissa av de områden i Förbundsrepubliken Tyskland som påverkas genom Tysklands delning i den utsträckning stödet är nödvändigt för att uppväga de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom denna delning. Fem år efter ikraftträdandet av fördraget om upprättande av en konstitution för Europa får rådet på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut om upphävande av detta led.

3. Som förenligt med den inre marknaden kan anses

- a) stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarig brist på sysselsättning och i de regioner som avses i artikel III-424, med hänsyn till dessa regioners strukturella, ekonomiska och sociala situation,
- b) stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi,
- c) stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa ekonomiska regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset,

- d) stöd för att främja kultur och bevara kulturarvet, om sådant stöd inte påverkar handelsvillkoren och konkurrensen inom unionen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset,
- e) stöd av annat slag som fastställs i europeiska förordningar eller beslut som antagits av rådet på förslag av kommissionen.

Artikel III-168

1. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna fortlöpande granska alla stödprogram som förekommer i dessa stater. Den skall föreslå medlemsstaterna lämpliga åtgärder som krävs med hänsyn till den inre marknadens pågående utveckling eller funktion.

2. Om kommissionen, efter att ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, finner att stöd som lämnas av en medlemsstat eller med statliga medel inte är förenligt med den inre marknaden enligt artikel III-167, eller att sådant stöd missbrukas, skall den anta ett europeiskt beslut för att medlemsstaten i fråga skall upphäva eller ändra dessa stödåtgärder inom den tidsfrist som kommissionen fastställer.

Om medlemsstaten i fråga inte rättar sig efter detta europeiska beslut inom föreskriven tid får kommissionen eller andra berörda medlemsstater, med avvikelse från artiklarna III-360 och III-361, hänskjuta ärendet direkt till Europeiska unionens domstol.

På begäran av en medlemsstat får rådet med enhällighet anta ett europeiskt beslut som innebär att stöd som denna stat lämnar eller avser att lämna skall anses vara förenligt med den inre marknaden, med avvikelse från artikel III-167 eller de europeiska förordningar som avses i artikel III-169, om ett sådant beslut är motiverat på grund av exceptionella omständigheter. Om kommissionen i fråga om ett sådant stöd redan har inlett det förfarande som avses i första stycket av denna punkt, skall kommissionen – i sådana fall där medlemsstaten har lämnat in en begäran till rådet – skjuta upp förfarandet till dess att rådet har tagit ställning till medlemsstatens begäran.

Om rådet inte har tagit ställning till en sådan begäran inom tre månader efter det att den lämnats in, skall kommissionen besluta i ärendet.

3. Kommissionen skall av medlemsstaterna underrättas i så god tid att den kan yttra sig om varje plan på att vidta eller ändra stödåtgärder. Om den anser att en sådan plan inte är förenlig med den inre marknaden enligt artikel III-167, skall den utan dröjsmål inleda det förfarande som anges i punkt 2 i den här artikeln. Medlemsstaten i fråga får inte genomföra åtgärden förrän detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut.

4. Kommissionen får anta europeiska förordningar avseende de kategorier av statligt stöd som har fastställts av rådet i enlighet med artikel III-169 som möjliga att undanta från informationskyldigheten i punkt 3 i den här artikeln.

Artikel III-169

Rådet får på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar för tillämpningen av artiklarna III-167 och III-168 och för att särskilt fastställa villkoren för tillämpningen av artikel III-168.3 och vilka slag av stödåtgärder som skall vara undantagna från informationsskyldigheten i artikel III-168.3. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

AVSNITT 6

BESTÄMMELSER OM SKATTER

Artikel III-170

1. Ingen medlemsstat skall, direkt eller indirekt, på varor från andra medlemsstater lägga interna skatter eller avgifter, av vilket slag de än är, som är högre än de skatter eller avgifter som direkt eller indirekt läggs på liknande inhemska varor.

Vidare skall ingen medlemsstat på varor från andra medlemsstater lägga sådana interna skatter eller avgifter som är av sådan art att de indirekt skyddar andra varor.

2. För varor som exporteras från en medlemsstat till någon annan medlemsstats territorium får interna skatter eller avgifter inte återbetalas med belopp som överstiger de interna skatter eller avgifter som direkt eller indirekt lagts på varorna.

3. När det gäller andra skatter eller avgifter än omsättningsskatter, punktskatter och andra indirekta skatter eller avgifter får befrielse och återbetalning vid export till andra medlemsstater medges och utjämningskatter eller utjämningsavgifter vid import från medlemsstaterna tas ut endast om rådet i förväg genom ett europeiskt beslut som antagits på förslag av kommissionen för en begränsad tid har godkänt de planerade bestämmelserna.

Artikel III-171

I en europeisk lag eller ramlag som antas av rådet skall åtgärder föreskrivas om harmonisering av lagstiftningen om omsättningsskatter, punktskatter och andra indirekta skatter eller avgifter, i den mån en sådan harmonisering är nödvändig för att säkerställa att den inre marknaden upprättas eller fungerar och för att undvika snedvridning av konkurrensen. Rådet skall besluta med enhällighet efter det att Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

AVSNITT 7

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel III-172

1. Om inte annat föreskrivs i konstitutionen skall denna artikel tillämpas för att nå de mål som anges i artikel III-130. Åtgärderna om tillnärmning av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som syftar till att upprätta den inre marknaden eller få den att fungera skall föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar. Dessa skall antas efter det att

Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

2. Punkt 1 gäller inte bestämmelser om skatter och avgifter, bestämmelser om fri rörlighet för personer eller bestämmelser om anställdas rättigheter och intressen.

3. Kommissionen skall i sina förslag enligt punkt 1 om hälsa, säkerhet samt miljö- och konsumentskydd utgå från en hög skyddsnivå och särskilt beakta ny utveckling som grundas på vetenskapliga fakta. Europaparlamentet och rådet skall också inom ramen för sina respektive befogenheter sträva efter att nå detta mål.

4. Om en medlemsstat, efter antagandet av en harmoniseringsåtgärd genom en europeisk lag eller ramlag eller genom en europeisk förordning som antas av kommissionen, anser det nödvändigt att behålla nationella bestämmelser som grundar sig på väsentliga behov enligt artikel III-154 eller som avser miljö- eller arbetsmiljöskydd, skall den underrätta kommissionen om dessa bestämmelser och om skälen för att behålla dem.

5. Dessutom gäller, utan att detta påverkar tillämpningen av punkt 4, att om en medlemsstat, efter det att en harmoniseringsåtgärd har antagits genom en europeisk lag eller ramlag eller genom en europeisk förordning från kommissionen, anser det nödvändigt att införa nationella bestämmelser grundade på nya vetenskapliga belägg med anknytning till miljöskydd eller arbetsmiljöskydd för att lösa ett problem som är specifikt för den medlemsstaten och som har uppkommit efter antagandet av harmoniseringsåtgärden, skall medlemsstaten underrätta kommissionen om de planerade bestämmelserna och om skälen för att införa dem.

6. Kommissionen skall inom sex månader efter en sådan anmälan som avses i punkterna 4 och 5 anta ett europeiskt beslut om att godkänna eller avvisa de nationella bestämmelserna i fråga sedan den slagit fast huruvida dessa utgör ett medel för godtycklig diskriminering eller innebär förtäckta handelshinder mellan medlemsstaterna samt huruvida de kommer att utgöra ett hinder för den inre marknadens funktion.

Om kommissionen inte antar ett beslut inom denna period skall de nationella bestämmelser som avses i punkterna 4 och 5 anses godkända.

Om det är berättigat på grund av frågans komplexitet och om det inte finns någon fara för människors hälsa, får kommissionen meddela den berörda medlemsstaten att den period som avses i denna punkt skall förlängas med en ytterligare period om högst sex månader.

7. Om en medlemsstat i enlighet med punkt 6 bemyndigas att behålla eller införa nationella bestämmelser som avviker från en harmoniseringsåtgärd, skall kommissionen omedelbart undersöka om den skall föreslå en anpassning av den åtgärden.

8. Om en medlemsstat tar upp ett särskilt problem som rör folkhälsan på ett område som tidigare har varit föremål för harmoniseringsåtgärder, skall medlemsstaten göra kommissionen uppmärksam på detta och kommissionen skall omedelbart undersöka om den skall föreslå lämpliga åtgärder.

9. Med avvikelse från det förfarande som anges i artiklarna III-360 och III-361 kan kommissionen eller någon av medlemsstaterna hänskjuta ärendet direkt till Europeiska unionens domstol, om kommissionen eller medlemsstaten anser att en annan medlemsstat missbrukar befogenheterna enligt den här artikeln.

10. Harmoniseringsåtgärderna i denna artikel skall vid behov omfatta en skyddsklausul som tillåter medlemsstaterna att på en eller flera av de icke-ekonomiska grunder som anges i artikel III-154 anta provisoriska åtgärder, som skall vara underkastade ett kontrollförfarande från unionens sida.

Artikel III-173

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-172 skall åtgärderna om tillnärmning av sådana lagar och andra författningar i medlemsstaterna som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion föreskrivas i en europeisk ramlag som antas av rådet. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén.

Artikel III-174

Om kommissionen finner att en skillnad mellan medlemsstaternas bestämmelser i lagar eller andra författningar framkallar en snedvridning av konkurrensvillkoren på den inre marknaden som behöver elimineras, skall den samråda med de medlemsstater som saken gäller.

Om samrådet inte leder till något avtal skall nödvändiga åtgärder för att eliminera snedvridningen i fråga föreskrivas genom europeiska ramlagar. Alla övriga lämpliga åtgärder enligt konstitutionen får antas.

Artikel III-175

1. När det finns anledning att befara att antagande eller ändring av en medlemsstats bestämmelse i lag eller annan författning skall framkalla en snedvridning enligt artikel III-174, skall den medlemsstat som vill anta eller ändra bestämmelsen samråda med kommissionen. Efter samråd med medlemsstaterna skall kommissionen rikta en rekommendation till de berörda medlemsstaterna om åtgärder som kan vara lämpliga för att undvika snedvridningen.

2. Om en medlemsstat som vill införa eller ändra nationella bestämmelser inte följer den rekommendation som kommissionen riktat till den, skall det vid tillämpningen av artikel III-174 inte krävas av de övriga medlemsstaterna att de ändrar sina nationella bestämmelser för att eliminera snedvridningen. Bestämmelserna i artikel III-174 skall inte tillämpas, om en medlemsstat som inte har tagit hänsyn till kommissionens rekommendation framkallar en snedvridning som är skadlig endast för den medlemsstaten.

Artikel III-176

Inom ramen för den inre marknadens upprättande eller funktion skall det föreskrivas åtgärder i europeiska lagar eller ramlagar för att skapa europeiska rättigheter som säkerställer ett enhetligt skydd för immateriella rättigheter i unionen och för att upprätta centraliserade system för beviljande av tillstånd, samordning och kontroll på unionsnivå.

Bestämmelser om språkanvändningen i samband med dessa europeiska rättigheter skall meddelas i en europeisk lag som antas av rådet. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

KAPITEL II

EKONOMISK OCH MONETÄR POLITIK

Artikel III-177

För att de mål som anges i artikel I-3 skall uppnås skall medlemsstaternas och unionens verksamhet, på de villkor som anges i konstitutionen, innefatta upprättande av en ekonomisk politik som baseras på en nära samordning av medlemsstaternas ekonomiska politik, på den inre marknaden och på fastställda gemensamma mål och som bedrivs enligt principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens.

Parallellt med detta och på de villkor och enligt de förfaranden som anges i konstitutionen skall denna verksamhet omfatta en gemensam valuta, euron, samt fastställande och bedrivande av en gemensam penning- och valutapolitik; denna politik skall ha som huvudmål att upprätthålla prisstabilitet och att, utan att detta mål åsidosätts, understödja den allmänna ekonomiska politik som bedrivs inom unionen, i överensstämmelse med principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens.

Denna verksamhet från medlemsstaternas och unionens sida förutsätter att följande vägledande principer iakttas: prisstabilitet, sunda offentliga finanser och monetära förhållanden samt en stabil betalningsbalans.

AVSNITT 1

EKONOMISK POLITIK

Artikel III-178

Medlemsstaterna skall föra sin ekonomiska politik så att de bidrar till att förverkliga unionens mål, såsom dessa definieras i artikel I-3 och inom ramen för de allmänna riktlinjer som avses i artikel III-179.2. Medlemsstaterna och unionen skall handla i överensstämmelse med principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens som främjar en effektiv resursfördelning, och i enlighet med principerna i artikel III-177.

Artikel III-179

1. Medlemsstaterna skall betrakta den ekonomiska politiken som en fråga av gemensamt intresse och samordna denna politik inom rådet i enlighet med artikel III-178.
2. Rådet skall på rekommendation av kommissionen utarbeta ett utkast till allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik och rapportera sina resultat till Europeiska rådet.

Europeiska rådet skall på grundval av rådets rapport diskutera en slutsats om de allmänna riktlinjerna för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik. Rådet skall på grundval av denna slutsats anta en rekommendation om fastställande av dessa allmänna riktlinjer. Rådet skall underrätta Europaparlamentet om detta.

3. För att säkerställa en närmare samordning av den ekonomiska politiken och en varaktig konvergens mellan medlemsstaternas ekonomiska utfall skall rådet på grundval av rapporter från kommissionen övervaka den ekonomiska utvecklingen i varje medlemsstat och inom unionen samt den ekonomiska politikens överensstämmelse med de allmänna riktlinjer som avses i punkt 2, och regelbundet göra en samlad bedömning.

För denna multilaterala övervakning skall medlemsstaterna lämna uppgifter till kommissionen om viktiga åtgärder som de har vidtagit inom ramen för sin ekonomiska politik och andra upplysningar som de anser nödvändiga.

4. Om det inom ramen för förfarandet enligt punkt 3 visar sig att en medlemsstats ekonomiska politik inte är förenlig med de allmänna riktlinjer som avses i punkt 2, eller att det finns risk för att denna politik kan äventyra den ekonomiska och monetära unionens funktion, får kommissionen varna den berörda medlemsstaten. Rådet får på rekommendation av kommissionen lämna de rekommendationer som behövs till den berörda medlemsstaten. Rådet får på förslag av kommissionen besluta att offentliggöra rekommendationerna.

Inom ramen för denna punkt skall rådet besluta utan att beakta rösten från den rådsmedlem som företräder den berörda medlemsstaten.

Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 55 % av övriga rådsmedlemmar, vilka skall företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal av dessa övriga rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

5. Rådets ordförande och kommissionen skall rapportera resultaten av den multilaterala övervakningen till Europaparlamentet. Rådets ordförande kan anmodas att framträda inför den behöriga kommittén hos Europaparlamentet, om rådet har offentliggjort sina rekommendationer.

6. Närmare föreskrifter om det multilaterala övervakningsförfarande som avses i punkterna 3 och 4 får meddelas i europeiska lagar.

Artikel III-180

1. Utan att det påverkar tillämpningen av andra förfaranden som föreskrivs i konstitutionen får rådet på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut som föreskriver lämpliga åtgärder med hänsyn till det ekonomiska läget, särskilt om det uppstår allvarliga försörjningsproblem i fråga om vissa varor.

2. Om en medlemsstat har svårigheter eller allvarligt hotas av stora svårigheter till följd av naturkatastrofer eller osedvanliga händelser utanför dess kontroll, får rådet på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut som på vissa villkor beviljar den berörda medlemsstaten ekonomiskt bistånd från unionen. Rådets ordförande skall underrätta Europaparlamentet om detta.

Artikel III-181

1. Det är förbjudet för Europeiska centralbanken och medlemsstaternas centralbanker (nedan kallade "nationella centralbanker") att ge unionens institutioner, organ eller myndigheter, centrala, regionala, lokala eller andra myndigheter, andra offentligrättsliga organ eller offentliga företag i medlemsstaterna rätt att övertrassera sina konton eller att ge dem andra former av krediter; detsamma gäller Europeiska centralbankens och de nationella centralbankernas förvärv av skuldförbindelser direkt från dem.

2. Punkt 1 skall inte gälla offentligt ägda kreditinstitut; dessa skall behandlas av de nationella centralbankerna och Europeiska centralbanken på samma sätt som privata kreditinstitut vad gäller tillförseln av centralbankreserver.

Artikel III-182

Alla åtgärder och bestämmelser som ger unionens institutioner, organ eller myndigheter, centrala, regionala, lokala eller andra myndigheter, andra offentligrättsliga organ eller offentliga företag i medlemsstaterna en positiv särbehandling hos finansinstitut är förbjudna i den mån de inte är baserade på tillsynsmässiga hänsyn.

Artikel III-183

1. Unionen skall inte ansvara för eller åta sig förpliktelser som har ingåtts av centrala, regionala, lokala eller andra myndigheter, andra offentligrättsliga organ eller offentliga företag i en medlemsstat, dock utan att detta påverkar ömsesidiga finansiella garantier för det gemensamma genomförandet av ett visst projekt. En medlemsstat skall inte ansvara för att åta sig förpliktelser som har ingåtts av centrala, regionala, lokala eller andra myndigheter, andra offentligrättsliga organ eller offentliga företag i en annan medlemsstat, dock utan att detta påverkar ömsesidiga finansiella garantier för det gemensamma genomförandet av ett visst projekt.

2. Rådet får på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar och beslut som närmare anger hur de förbud som föreskrivs i artikel III-181 och i denna artikel skall tillämpas. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel III-184

1. Medlemsstaterna skall undvika alltför stora underskott i den offentliga sektorns finanser.
2. Kommissionen skall övervaka utvecklingen av budgetsituationen och den offentliga sektorns skuldsättning i medlemsstaterna för att upptäcka allvarliga fel. Den skall särskilt undersöka om budgetdisciplin iakttas på grundval av följande två kriterier:
  - a) Huruvida andelen av det förväntade eller faktiska underskottet i den offentliga sektorns finanser i procent av bruttonationalprodukten överstiger ett visst referensvärde, såvida inte
    - i) detta procenttal har minskat väsentligt och kontinuerligt och nått en nivå som ligger nära referensvärdet, eller

- ii) referensvärdet endast undantagsvis och övergående överskrids och procenttalet fortfarande ligger nära referensvärdet.
- b) Huruvida skuldsättningen i den offentliga sektorn i procent av bruttonationalprodukten överstiger ett visst referensvärde såvida inte detta procenttal minskar i tillräcklig utsträckning och närmar sig referensvärdet i tillfredsställande takt.

Referensvärdena anges i protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott.

3. Om en medlemsstat inte uppfyller de krav som gäller enligt det ena av eller båda dessa kriterier, skall kommissionen utarbeta en rapport. I sin rapport skall kommissionen även beakta om den offentliga sektorns underskott överstiger utgifterna för de offentliga investeringarna samt alla övriga faktorer av betydelse, inbegripet medlemsstatens ekonomiska och budgetmässiga läge på medellång sikt.

Kommissionen kan också utarbeta en rapport även om kraven är uppfyllda enligt kriterierna, om den anser att det finns risk för ett alltför stort underskott i en medlemsstat.

4. Den i enlighet med artikel III-192 inrättade ekonomiska och finansiella kommittén skall yttra sig över kommissionens rapport.

5. Om kommissionen anser att det finns eller kan uppstå ett alltför stort underskott i en medlemsstat skall kommissionen avge ett yttrande till den medlemsstaten samt informera rådet om detta.

6. Rådet skall på förslag av kommissionen, med beaktande av eventuella synpunkter från den berörda medlemsstaten, efter en allsidig bedömning avgöra om underskottet är alltför stort. Om detta är fallet skall rådet utan oberättigat dröjsmål på rekommendation av kommissionen ge rekommendationer till den berörda medlemsstaten i syfte att få denna situation att upphöra inom en viss tid. Om inte annat följer av punkt 8 skall sådana rekommendationer inte offentliggöras.

Inom ramen för denna punkt skall rådet besluta utan att beakta rösten från den rådsmedlem som företräder den berörda medlemsstaten.

Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 55 % av övriga rådsmedlemmar, vilka skall företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal av dessa övriga rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

7. Rådet skall på rekommendation av kommissionen anta de europeiska beslut och rekommendationer som avses i punkterna 8–11.

Rådet skall besluta utan att beakta rösten från den rådsmedlem som företräder den berörda medlemsstaten.

Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 55 % av övriga rådsmedlemmar, vilka skall företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal av dessa övriga rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

8. Om rådet antar ett europeiskt beslut som slår fast att dess rekommendationer inte har resulterat i några effektiva åtgärder inom den föreskrivna tiden, får rådet offentliggöra rekommendationerna.

9. Om en medlemsstat även i fortsättningen underlåter att efterkomma rådets rekommendationer, kan rådet anta ett europeiskt beslut för att förelägga medlemsstaten att inom en fastställd tidsfrist vidta åtgärder för den minskning av underskottet som rådet anser nödvändig för att komma till rätta med situationen.

I sådana fall får rådet begära att den berörda medlemsstaten skall lämna in rapporter enligt en fastställd tidsplan för att göra det möjligt att granska medlemsstatens anpassningssträvanden.

10. Så länge en medlemsstat inte följer ett europeiskt beslut som har antagits enligt punkt 9, kan rådet allt efter omständigheterna besluta att tillämpa eller skärpa en eller flera av följande åtgärder:

- a) Att kräva att den berörda medlemsstaten offentliggör de ytterligare uppgifter som rådet närmare anger, innan medlemsstaten utger obligationer och andra värdepapper.
- b) Att begära av Europeiska investeringsbanken att den omprövar sin utlåningspolitik gentemot den berörda medlemsstaten.
- c) Att kräva att den berörda medlemsstaten räntelöst deponerar ett belopp av lämplig storlek hos unionen, till dess att rådet anser att det alltför stora underskottet har korrigerats.
- d) Att förelägga böter av lämplig storlek.

Rådets ordförande skall underrätta Europaparlamentet om de åtgärder som har antagits.

11. Rådet skall upphäva samtliga eller vissa av åtgärderna enligt punkterna 6, 8, 9 och 10, om det anser att det alltför stora underskottet i den berörda medlemsstaten har korrigerats. Om rådet tidigare har offentliggjort rekommendationer skall det, så snart ett europeiskt beslut enligt punkt 8 har upphävts, avge en offentlig förklaring om att det inte längre finns ett alltför stort underskott i den berörda medlemsstaten.

12. Den rätt att föra talan som anges i artiklarna III-360 och III-361 får inte utövas med avseende på punkterna 1–6, 8 och 9.

13. Protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott innehåller ytterligare bestämmelser om genomförandet av det förfarande som beskrivs i denna artikel.

Lämpliga åtgärder som ersätter det nämnda protokollet skall föreskrivas i en europeisk lag som antas av rådet. Det skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet och Europeiska centralbanken.

Om inte annat följer av övriga bestämmelser i denna punkt skall rådet på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar och beslut där närmare regler och definitioner för tillämpningen av det nämnda protokollet anges. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

AVSNITT 2

MONETÄR POLITIK

Artikel III-185

1. Huvudmålet för Europeiska centralbankssystemet skall vara att upprätthålla prisstabilitet. Utan att åsidosätta detta mål skall Europeiska centralbankssystemet stödja den allmänna ekonomiska politiken inom unionen i syfte att bidra till att förverkliga unionens mål såsom dessa definieras i artikel I-3. Europeiska centralbankssystemet skall handla i överensstämmelse med principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens som främjar en effektiv resursfördelning, och iaktta de principer som anges i artikel III-177.

2. Europeiska centralbankssystemets grundläggande uppgifter skall vara att

- a) utforma och genomföra unionens monetära politik,
- b) genomföra valutatransaktioner i enlighet med artikel III-326,
- c) inneha och förvalta medlemsstaternas officiella valutareserver,
- d) främja ett väl fungerande betalningssystem.

3. Punkt 2 c skall inte beröra medlemsstaternas regeringars innehav och förvaltning av rörelsemedel i utländsk valuta.

4. Europeiska centralbanken skall höras

- a) om varje förslag till unionsakt inom sitt behörighetsområde,
- b) av nationella myndigheter om varje förslag till rättsregler inom sitt behörighetsområde, dock inom de ramar och på de villkor som fastställs av rådet i enlighet med förfarandet i artikel III-187.4.

Europeiska centralbanken får i frågor inom sitt behörighetsområde avge yttranden till unionens institutioner, organ eller myndigheter eller till nationella myndigheter.

5. Europeiska centralbankssystemet skall medverka till att de behöriga myndigheterna smidigt kan genomföra sin politik för tillsyn över kreditinstitut och det finansiella systemets stabilitet.

6. Europeiska centralbanken får i en europeisk lag som antas av rådet tilldelas särskilda uppgifter i samband med tillsynen över kreditinstitut och andra finansinstitut med undantag av försäkringsföretag. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet och Europeiska centralbanken.

Artikel III-186

1. Europeiska centralbanken skall ha ensamrätt att tillåta utgivning av eurosedlar inom unionen. Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna får ge ut sådana sedlar. Endast sedlar utgivna av Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna skall vara lagliga betalningsmedel inom unionen.

2. Medlemsstaterna får ge ut euromynt i den omfattning som godkänns av Europeiska centralbanken.

Rådet får på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar som föreskriver åtgärder för att harmonisera valörerna och de tekniska specifikationerna för de mynt som skall sättas i omlopp i den utsträckning som detta är nödvändigt för att säkerställa myntens smidiga omlopp inom unionen. Rådet skall besluta efter det att Europaparlamentet och Europeiska centralbanken har hörts.

Artikel III-187

1. Europeiska centralbankssystemet skall ledas av Europeiska centralbankens beslutande organ som skall vara Europeiska centralbankens råd och direktionen.

2. Europeiska centralbankssystemets stadga anges i protokollet om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken.

3. Artiklarna 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1 a och 36 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken får ändras genom europeiska lagar

a) på förslag av kommissionen och efter det att Europeiska centralbanken har hörts, eller

b) på rekommendation av Europeiska centralbanken och efter det att kommissionen har hörts.

4. Rådet skall anta europeiska förordningar och beslut som föreskriver de åtgärder som avses i artiklarna 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 och 34.3 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet

a) på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken, eller

b) på rekommendation av Europeiska centralbanken och efter att ha hört kommissionen.

Artikel III-188

Då de utövar de befogenheter och fullgör de uppgifter och skyldigheter som har tilldelats dem genom konstitutionen samt genom stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken skall varken Europeiska centralbanken eller någon nationell centralbank eller någon medlem av deras beslutande organ begära eller ta emot instruktioner från unionens institutioner, organ eller myndigheter, från medlemsstaternas regeringar eller från något annat organ. Unionens institutioner, organ och myndigheter samt medlemsstaternas regeringar förbinder sig att respektera denna princip och att inte försöka påverka medlemmarna av Europeiska centralbankens eller de nationella centralbankernas beslutande organ när de fullgör sina uppgifter.

Artikel III-189

Varje medlemsstat skall säkerställa att dess nationella lagstiftning, inbegripet stadgan för dess nationella centralbank, är förenlig med konstitutionen samt med stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken.

Artikel III-190

1. För att fullgöra de uppgifter som har anförtrotts Europeiska centralbankssystemet skall Europeiska centralbanken i enlighet med konstitutionen och på de villkor som anges i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken anta

- a) europeiska förordningar i den utsträckning som behövs för att genomföra de uppgifter som anges i artikel 3.1 a, 19.1, 22 eller 25.2 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken samt i de fall som anges i de europeiska förordningar och beslut som avses i artikel III-187.4,
- b) de europeiska beslut som behövs för att fullgöra de uppgifter som har anförtrotts Europeiska centralbankssystemet genom konstitutionen samt genom stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken,
- c) rekommendationer och yttranden.

2. Europeiska centralbanken kan besluta att offentliggöra sina europeiska beslut, rekommendationer och yttranden.

3. Rådet skall i enlighet med förfarandet i artikel III-187.4 anta europeiska förordningar som fastställer inom vilka gränser och på vilka villkor Europeiska centralbanken har rätt att förelägga företag böter eller viten om de inte uppfyller sina förpliktelser enligt Europeiska centralbankens europeiska förordningar och beslut.

Artikel III-191

Utan att det påverkar Europeiska centralbankens behörighetsområde skall nödvändiga åtgärder för att använda euron som gemensam valuta föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar. Dessa skall antas efter det att Europeiska centralbanken har hörts.

AVSNITT 3

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Artikel III-192

1. För att främja samordningen av medlemsstaternas politik i den utsträckning som är nödvändig för den inre marknadens funktion inrättas härmed en ekonomisk och finansiell kommitté.
2. Denna kommitté skall ha till uppgift att
  - a) på begäran av rådet eller kommissionen eller på eget initiativ avge yttranden till dessa institutioner,
  - b) följa den ekonomiska och finansiella situationen i medlemsstaterna och inom unionen och regelbundet rapportera om detta till rådet och kommissionen, särskilt i fråga om finansiella relationer med tredjeland och internationella institutioner,
  - c) utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-344 medverka vid förberedelsen av rådets arbete enligt artiklarna III-159, III-179.2, III-179.3, III-179.4, III-179.6, III-180, III-183, III-184, 185.6, III-186.2, III-187.3, III-187.4, III-191, III-196, III-198.2, III-198.3, III-201, III-202.2, III-202.3, III-322 och III-326 och utföra andra rådgivande och förberedande uppgifter på uppdrag av rådet,
  - d) minst en gång om året granska situationen i fråga om kapitalrörelser och friheten att utföra betalningar mot bakgrund av tillämpningen av konstitutionen och av unionens akter; granskningen skall omfatta alla åtgärder som avser kapitalrörelser och betalningar; kommittén skall rapportera till kommissionen och rådet om resultatet av denna granskning.

Varje medlemsstat, kommissionen och Europeiska centralbanken skall var för sig utse högst två medlemmar av kommittén.

3. Rådet skall på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut om närmare bestämmelser om sammansättningen av Ekonomiska och finansiella kommittén. Rådet skall besluta efter att ha hört Europeiska centralbanken och denna kommitté. Rådets ordförande skall underrätta Europaparlamentet om detta beslut.

4. Utöver de uppgifter som anges i punkt 2 skall kommittén, om och så länge som det finns medlemsstater med undantag i den mening som avses i artikel III-197, följa den monetära och finansiella situationen och det allmänna betalningssystemet i dessa medlemsstater och regelbundet rapportera om detta till rådet och kommissionen.

Artikel III-193

I frågor som faller inom tillämpningsområdet för artiklarna III-179.4, III-184 med undantag av punkt 13, III-191, III-196, III-198.3 och III-326, kan rådet eller en medlemsstat begära av kommissionen att den lägger fram en rekommendation eller ett förslag, allt efter omständigheterna. Kommissionen skall behandla en sådan begäran och utan dröjsmål förelägga rådet sina slutsatser.

AVSNITT 4

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER FÖR DE MEDLEMSSTATER SOM HAR EURON SOM VALUTA

Artikel III-194

1. För att den ekonomiska och monetära unionen skall fungera smidigt, och i enlighet med relevanta bestämmelser i konstitutionen, skall rådet i enlighet med det relevanta förfarandet bland dem som anges i artiklarna III-179 och III-184, med undantag för det som anges i artikel III-184.13, anta åtgärder för de medlemsstater som har euron som valuta för att

- a) stärka samordningen och övervakningen av dessa staters budgetdisciplin,
- b) för de berörda medlemsstaterna utarbeta riktlinjer för den ekonomiska politiken och se till att dessa överensstämmer med de riktlinjer som har antagits för hela unionen, samt se till att de övervakas.

2. När det gäller de åtgärder som avses i punkt 1 får endast de rådsmedlemmar delta i omröstningen som företräder medlemsstater som har euron som valuta.

Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 55 % av dessa rådsmedlemmar, vilka skall företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal av dessa rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

Artikel III-195

Arrangemang för möten mellan ministrar i de medlemsstater som har euron som valuta skall regleras i ett protokoll om eurogruppen.

Artikel III-196

1. I syfte att säkerställa eurons plats i det internationella valutasystemet skall rådet på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut om fastställande av gemensamma ståndpunkter avseende frågor som är av särskilt intresse för den ekonomiska och monetära unionen inom de berörda internationella finansinstitutionerna och finanskonferenserna. Rådet skall besluta efter att ha hört Europeiska centralbanken.

2. Rådet får på förslag av kommissionen anta lämpliga åtgärder för att säkerställa enad representation inom de berörda internationella finansinstitutionerna och finanskonferenserna. Rådet skall besluta efter att ha hört Europeiska centralbanken.

3. När det gäller de åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 får endast de medlemmar i rådet delta i omröstningen som företräder medlemsstater som har euron som valuta.

Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 55 % av dessa rådsmedlemmar, vilka skall företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal av dessa rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

AVSNITT 5

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel III-197

1. De medlemsstater beträffande vilka rådet inte har beslutat att de uppfyller de nödvändiga villkoren för införandet av euron betecknas nedan som "medlemsstater med undantag".

2. Följande bestämmelser i konstitutionen skall inte tillämpas på medlemsstater med undantag:

- a) Antagande av delar av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken som rör euroområdet generellt (artikel III-179.2).
- b) Medlen för att avhjälpa alltför stora underskott (artikel III-184.9 och III-184.10).
- c) Målen och uppgifterna för det europeiska centralbankssystemet (artikel III-185.1, III-185.2, III-185.3 och III-185.5).
- d) Euroutgivning (artikel III-186).
- e) Europeiska centralbankens akter (artikel III-190).

- f) Åtgärder som gäller användningen av euron (artikel III-191).
- g) Avtal om valuta och andra åtgärder i fråga om valutapolitiken (artikel III-326).
- h) Utnämning av ledamöterna i Europeiska centralbankens direktion (artikel III-382.2 b).
- i) Europeiska beslut om fastställande av gemensamma ståndpunkter avseende frågor som är av särskild betydelse för den ekonomiska och monetära unionen inom de behöriga internationella finansinstitutionerna och finanskonferenserna (artikel III-196.1).
- j) Åtgärder för att säkerställa en enad representation inom de internationella finansinstitutionerna och finanskonferenserna (artikel III-196.2).

I de artiklar som avses i leden a–j skall därför med *medlemsstater* avses medlemsstater som har euron som valuta.

3. Medlemsstater med undantag och deras nationella centralbanker skall undantas från rättigheter och skyldigheter inom ramen för det europeiska centralbankssystemet, i enlighet med kapitel IX i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken.

4. Medlemmar av rådet som företräder medlemsstater med undantag får inte rösta när rådet antar åtgärder enligt de artiklar som räknas upp i punkt 2 samt i följande fall:

- a) Rekommendationer till de medlemsstater som har euron som valuta inom ramen för det multilaterala övervakningsförfarandet, inbegripet rekommendationer om stabilitetsprogrammen och varningarna (artikel III-179.4).
- b) Åtgärder avseende alltför stora underskott när det gäller de medlemsstater som har euron som valuta (artikel III-184.6, III-184.7, III-184.8 och III-184.11).

Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 55 % av övriga rådsmedlemmar, vilka skall företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal av dessa övriga rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

Artikel III-198

1. Minst en gång vartannat år eller på begäran av en medlemsstat med undantag skall kommissionen och Europeiska centralbanken rapportera till rådet om hur medlemsstaterna med undantag fullgör sina förpliktelser för att förverkliga den ekonomiska och monetära unionen. Dessa rapporter skall innefatta en granskning av i vilken utsträckning som var och en av dessa medlemsstaters nationella lagstiftning, inklusive stadgan för dess centralbank, är förenlig med artiklarna III-188 och III-189 och med stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken. I rapporterna skall det också granskas om en hög grad av varaktig konvergens har uppnåtts; detta skall ske genom en analys av i vad mån var och en av dessa medlemsstater har uppfyllt följande kriterier:

- a) En hög grad av prisstabilitet; detta skall framgå av att inflationstakten ligger nära den i de högst tre medlemsstater som har uppnått de bästa resultaten i fråga om prisstabilitet.
- b) En hållbar finansiell ställning för den offentliga sektorn; detta skall framgå av att den offentliga sektorns finanser inte uppvisar ett underskott som är alltför stort enligt bestämmelserna i artikel III-184.6.
- c) Iakttagande av det normala fluktuationsutrymmet enligt Europeiska monetära systemets växelkursmekanism under minst två år utan devalvering i förhållande till euron.
- d) Varaktighet i den konvergens som medlemsstaten med undantag har uppnått och i dess deltagande i växelkursmekanismen, vilket skall komma till uttryck i den långfristiga räntenivån.

De fyra kriterier som anges i denna punkt och de tider under vilka de skall uppfyllas, beskrivs närmare i protokollet om konvergenskriterierna. Kommissionens och Europeiska centralbankens rapporter skall också ta hänsyn till resultaten av marknadsintegrationen, situationen för och utvecklingen av bytesbalansen samt utvecklingen av enhetsarbetskostnader och andra prisindex.

2. Efter att ha hört Europaparlamentet och efter överläggningar i Europeiska rådet skall rådet på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut där det fastställs vilka medlemsstater med undantag som uppfyller de nödvändiga villkoren på grundval av kriterierna i punkt 1 och där de berörda medlemsstaternas undantag upphävs.

Rådet skall besluta på rekommendation från en kvalificerad majoritet av de rådsmedlemmar som företräder medlemsstater som har euron som valuta; dessa medlemmar skall besluta inom sex månader efter det att rådet mottagit kommissionens förslag.

Den kvalificerade majoritet som avses i andra stycket skall definieras som minst 55 % av dessa rådsmedlemmar, vilka skall företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna. En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal av dessa rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

3. Om det i enlighet med förfarandet i punkt 2 beslutas att ett undantag skall upphävas, skall rådet på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut om fastställande av till vilken kurs euron oåterkalleligen skall låsas när den skall ersätta den berörda medlemsstatens valuta samt om föreskrivande av de övriga åtgärder som behövs för att införa euron som enda valuta i den medlemsstaten. Rådet skall besluta med enhällighet bland de medlemmar som har euron som valuta och den berörda medlemsstaten, efter att ha hört Europeiska centralbanken.

Artikel III-199

1. Om och så länge som det finns medlemsstater med undantag, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-187.1, skall det allmänna råd för Europeiska centralbanken som avses i artikel 45 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken upprättas som Europeiska centralbankens tredje beslutande organ.

2. Om och så länge som det finns medlemsstater med undantag skall Europeiska centralbankens när det gäller dessa medlemsstater

- a) stärka samarbetet mellan de nationella centralbankerna,
- b) stärka samordningen av medlemsstaternas monetära politik med målet att säkerställa prisstabilitet,
- c) övervaka växelkursmekanismens funktion,
- d) samråda om frågor som ligger inom de nationella centralbankernas behörighet och som inverkar på finansinstitutens och de finansiella marknadernas stabilitet,
- e) utöva de uppgifter som tidigare ankom på Europeiska fonden för monetärt samarbete och som därefter har tagits över av Europeiska monetära institutet.

Artikel III-200

Varje medlemsstat med undantag skall behandla sin valutapolitik som en fråga av gemensamt intresse. Därvid skall medlemsstaten ta hänsyn till erfarenheterna från samarbetet inom ramen för växelkursmekanismen.

Artikel III-201

1. Om en medlemsstat med undantag har svårigheter eller allvarligt hotas av svårigheter i fråga om sin betalningsbalans, antingen som följd av en obalans i betalningsbalansen som helhet eller till följd av beskaffenheten av den valuta som staten förfogar över, och om sådana svårigheter särskilt riskerar att äventyra den inre marknadens funktion eller genomförandet av den gemensamma handelspolitiken, skall kommissionen genast undersöka situationen i den staten och de åtgärder som staten har vidtagit eller med anlitande av alla de medel som den förfogar över kan vidta enligt konstitutionen. Kommissionen skall ange de åtgärder som den rekommenderar medlemsstaten att vidta.

Om åtgärder som vidtagits av en medlemsstat med undantag och de åtgärder som föreslagits av kommissionen inte visar sig vara tillräckliga för att komma till rätta med uppkomna eller hotande svårigheter, skall kommissionen efter att ha hört Ekonomiska och finansiella kommittén

rekommendera rådet att bevilja ömsesidigt bistånd och föreslå lämpliga former för detta.

Kommissionen skall regelbundet underrätta rådet om situationen och dess utveckling.

2. Rådet skall anta europeiska förordningar eller beslut om beviljande av sådant ömsesidigt bistånd och om villkoren för och den närmare utformningen av biståndet. Detta bistånd kan bestå av

- a) ett samordnat uppträdande gentemot andra internationella organisationer som medlemsstater med undantag kan vända sig till,
- b) nödvändiga åtgärder för att undvika omläggning av handeln när den medlemsstat med undantag som befinner sig i svårigheter upprätthåller eller återinför kvantitativa restriktioner gentemot tredjeland,
- c) beviljande av begränsade krediter från andra medlemsstater, under förutsättning att dessa ger sitt samtycke.

3. Om det ömsesidiga bistånd som kommissionen rekommenderat inte beviljas av rådet eller om beviljat ömsesidigt bistånd och vidtagna åtgärder är otillräckliga, skall kommissionen bemyndiga den medlemsstat med undantag som befinner sig i svårigheter att vidta skyddsåtgärder för vilka kommissionen skall fastställa villkoren och den närmare utformningen.

Rådet får återkalla ett sådant bemyndigande eller ändra villkoren och den närmare utformningen.

Artikel III-202

1. Om en plötslig kris inträffar i fråga om betalningsbalansen och ett europeiskt beslut enligt artikel III-196.2 inte antas omedelbart, får en medlemsstat med undantag i förebyggande syfte vidta nödvändiga skyddsåtgärder. Sådana åtgärder skall medföra minsta möjliga störningar i den inre marknadens funktion och får inte gå utöver vad som är helt nödvändigt för att avhjälpa de plötsligt uppkomna svårigheterna.

2. Kommissionen och övriga medlemsstater skall underrättas om de i punkt 1 avsedda skyddsåtgärderna senast vid den tidpunkt då de träder i kraft. Kommissionen får rekommendera rådet att bevilja ömsesidigt bistånd enligt artikel III-201.

3. Rådet får, på rekommendation från kommissionen och efter att ha hört Ekonomiska och finansiella kommittén, anta ett europeiskt beslut där det föreskrivs att den berörda medlemsstaten skall ändra, skjuta upp eller upphäva de i punkt 1 avsedda skyddsåtgärderna.

KAPITEL III

POLITIK PÅ ANDRA OMRÅDEN

AVSNITT 1

SYSSELSÄTTNING

Artikel III-203

Unionen och medlemsstaterna skall i enlighet med detta avsnitt arbeta för att utveckla en samordnad sysselsättningsstrategi och särskilt för att främja att arbetskraften är kvalificerad, utbildad och anpassningsbar och att arbetsmarknaden är mottaglig för ekonomiska förändringar i syfte att uppnå de mål som anges i artikel I-3.

Artikel III-204

1. Medlemsstaterna skall genom sin sysselsättningspolitik bidra till att de mål som anges i artikel III-203 uppnås på ett sätt som stämmer överens med de allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik som antas enligt artikel III-179.2.
2. Medlemsstaterna skall, med beaktande av nationell praxis i fråga om arbetsmarknadens parter ansvar, betrakta främjande av sysselsättningen som en fråga av gemensamt intresse och skall inom rådet samordna sina åtgärder i detta hänseende i enlighet med artikel III-206.

Artikel III-205

1. Unionen skall bidra till en hög sysselsättningsnivå genom att uppmuntra samarbete mellan medlemsstaterna samt genom att stödja och, när det är nödvändigt, komplettera deras åtgärder. Därvid skall medlemsstaternas befogenheter respekteras fullt ut.
2. Målet att uppnå en hög sysselsättningsnivå skall beaktas när unionens politik och verksamhet utformas och genomförs.

Artikel III-206

1. Europeiska rådet skall varje år överväga sysselsättningssituationen i unionen och anta slutsatser om denna på grundval av en gemensam årsrapport från rådet och kommissionen.
2. På grundval av Europeiska rådets slutsatser skall rådet varje år på förslag av kommissionen anta riktlinjer som medlemsstaterna skall beakta i sin sysselsättningspolitik. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet, Regionkommittén, Ekonomiska och sociala kommittén samt Sysselsättningskommittén.

Dessa riktlinjer skall stämma överens med de allmänna riktlinjer som antas enligt artikel III-179.2.

3. Varje medlemsstat skall till rådet och kommissionen överlämna en årsrapport om de viktigaste åtgärder som den har vidtagit för att genomföra sin sysselsättningspolitik mot bakgrund av de riktlinjer för sysselsättningen som avses i punkt 2.

4. På grundval av de rapporter som avses i punkt 3 och efter att ha tagit emot synpunkter från Sysselsättningskommittén skall rådet varje år mot bakgrund av riktlinjerna för sysselsättningen granska genomförandet av medlemsstaternas sysselsättningspolitik. Rådet får på rekommendation av kommissionen anta rekommendationer som det riktar till medlemsstaterna.

5. Rådet och kommissionen skall på grundval av resultaten av denna granskning upprätta en gemensam årsrapport till Europeiska rådet om sysselsättningssituationen i unionen och om genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen.

Artikel III-207

I europeiska lagar eller ramlagar får stödåtgärder föreskrivas för att främja samarbete mellan medlemsstaterna och stödja deras insatser på sysselsättningsområdet genom initiativ som syftar till att utveckla utbyte av information och bästa metoder, tillhandahålla jämförande analyser och rådgivning, främja nyskapande tillvägagångssätt och utvärdera erfarenheter, särskilt med hjälp av pilotprojekt. Dessa lagar eller ramlagar skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

De europeiska lagarna eller ramlagarna får inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.

Artikel III-208

Rådet skall med enkel majoritet anta ett europeiskt beslut om inrättande av en sysselsättningskommitté med rådgivande funktion för att främja en samordning av medlemsstaternas sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitik. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Kommittén skall ha till uppgift att

- a) övervaka utvecklingen av sysselsättningssituationen och sysselsättningspolitiken i unionen och i medlemsstaterna,
- b) utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-344, på begäran av rådet eller kommissionen eller på eget initiativ avge yttranden och medverka vid förberedelserna av rådets överläggningar enligt artikel III-206.

Kommittén skall när den utför sitt uppdrag höra arbetsmarknadens parter.

Varje medlemsstat och kommissionen skall var för sig utse två ledamöter i kommittén.

AVSNITT 2

SOCIALPOLITIK

Artikel III-209

Unionens och medlemsstaternas mål skall under beaktande av sådana grundläggande sociala rättigheter som anges i den europeiska sociala stadgan, som undertecknades i Turin den 18 oktober 1961, och i 1989 års gemenskapsstadga om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter, vara att främja sysselsättningen, att förbättra levnads- och arbetsvillkor och därigenom möjliggöra en harmonisering samtidigt som förbättringarna bibehålls, att åstadkomma ett fullgott socialt skydd, en dialog mellan arbetsmarknadens parter och en utveckling av de mänskliga resurserna för att möjliggöra en varaktigt hög sysselsättning samt att bekämpa social utestängning.

I detta syfte skall unionen och medlemsstaterna i sina åtgärder ta hänsyn till skillnaderna i nationell praxis, särskilt när det gäller avtalsförhållanden, och till behovet av att bevara konkurrenskraften hos unionens ekonomi.

Unionen och medlemsstaterna anser att en sådan utveckling kommer att följa såväl av den inre marknadens funktion, vilken kommer att främja en harmonisering av de sociala systemen, som av de förfaranden som föreskrivs i konstitutionen och av tillnärmningen av bestämmelser i lagar och andra författningar.

Artikel III-210

1. För att uppnå målen i artikel III-209 skall unionen understödja och komplettera medlemsstaternas verksamhet inom följande områden:

- a) Förbättringar, särskilt av arbetsmiljön, för att skydda arbetstagarnas hälsa och säkerhet.
- b) Arbetsvillkor.
- c) Social trygghet och socialt skydd för arbetstagarna.
- d) Skydd för arbetstagarna i de fall deras anställningsavtal upphör att gälla.
- e) Information till och samråd med arbetstagarna.
- f) Företrädande och kollektivt tillvaratagande av arbetstagarnas och arbetsgivarnas intressen, inbegripet medbestämmande, om inte annat följer av punkt 6.
- g) Anställningsvillkor för medborgare i tredjeland som lagligt vistas inom unionens territorium.
- h) Integrering av personer som står utanför arbetsmarknaden, utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-283.
- i) Jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden och på arbetsplatsen.
- j) Kampen mot social utestängning.

- k) Modernisering av systemen för socialt skydd, utan att det påverkar tillämpningen av led c.
2. För tillämpningen av punkt 1 får det
- a) i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas åtgärder som är avsedda att främja samarbetet mellan medlemsstaterna genom initiativ som syftar till att öka kunskapen, utveckla utbytet av information och beprövade erfarenheter, främja nyskapande tillvägagångssätt och utvärdera erfarenheter; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar,
  - b) på de områden som avses i punkt 1 a–i genom europeiska ramlagar fastställas minimikrav, som skall genomföras gradvis, varvid hänsyn skall tas till rådande förhållanden och tekniska bestämmelser i var och en av medlemsstaterna. I dessa europeiska ramlagar skall sådana administrativa, finansiella och rättsliga ålägganden undvikas som motverkar tillkomsten och utvecklingen av små och medelstora företag.

I samtliga fall skall Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén höras innan de europeiska lagarna eller ramlagarna antas.

3. Med avvikelse från punkt 2, och på de områden som avses i punkt 1 c, d, f och g skall de europeiska lagarna eller ramlagarna antas av rådet med enhällighet, efter det att Europaparlamentet, Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

Rådet får på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut om att det ordinarie lagstiftningsförfarandet skall tillämpas på punkt 1 d, f och g. Det skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

4. En medlemsstat kan på gemensam begäran av arbetsmarknadens parter överlåta åt dessa att genomföra europeiska ramlagar som har antagits enligt punkterna 2 och 3 eller, i förekommande fall, att genomföra europeiska förordningar eller beslut som antagits i enlighet med artikel III-212.

I så fall skall medlemsstaten se till att arbetsmarknadens parter, senast då en europeisk ramlag skall vara införlivad, och då en europeisk förordning eller ett europeiskt beslut skall ha genomförts, i samförstånd har vidtagit de åtgärder som behövs; den berörda medlemsstaten skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att kontinuerligt kunna säkerställa de resultat som föreskrivs i ramlagen, förordningen eller beslutet.

5. De europeiska lagar och ramlagar som antagits enligt denna artikel
- a) skall inte påverka medlemsstaternas erkända rätt att fastställa de grundläggande principerna för sina system för social trygghet och skall inte i väsentlig grad inverka på den finansiella jämvikten i dessa,
  - b) skall inte hindra någon medlemsstat från att bibehålla eller införa sådana mera långtgående skyddsåtgärder som är förenliga med konstitutionen.

6. Denna artikel skall inte tillämpas på löneförhållanden, föreningsrätt, strejkrätt eller rätt till lockout.

Artikel III-211

1. Kommissionen skall främja samråd mellan arbetsmarknadens parter på unionsnivå och skall anta alla åtgärder som behövs för att underlätta dialogen mellan dem genom att säkerställa ett väl avvägt stöd till parterna.
2. För tillämpningen av punkt 1 skall kommissionen innan den lägger fram socialpolitiska förslag samråda med arbetsmarknadens parter om den möjliga inriktningen av en unionsåtgärd.
3. Om kommissionen efter det samråd som avses i punkt 2 finner att en unionsåtgärd är önskvärd, skall den samråda med arbetsmarknadens parter om det planerade förslagets innehåll. Arbetsmarknadens parter skall avge ett yttrande eller, i förekommande fall, en rekommendation till kommissionen.
4. Samtidigt som samråd enligt punkterna 2 och 3 sker kan arbetsmarknadens parter meddela kommissionen att de önskar inleda det förfarande som anges i artikel III-212.1. Förfarandets längd skall begränsas till nio månader, om inte de berörda arbetsmarknadsparterna och kommissionen gemensamt beslutar om en förlängning.

Artikel III-212

1. Om arbetsmarknadens parter önskar det kan dialogen mellan dem på unionsnivå leda till avtalsbundna relationer, inklusive ingående av avtal.
2. Avtal som ingås på unionsnivå skall genomföras antingen i enlighet med de förfaranden och den praxis som arbetsmarknadens parter och medlemsstaterna särskilt tillämpar eller, i frågor som omfattas av artikel III-210, på gemensam begäran av de undertecknande parterna genom europeiska förordningar eller beslut som antas av rådet på förslag av kommissionen. Europaparlamentet skall underrättas.

När avtalet i fråga innehåller en eller flera bestämmelser som hänför sig till något av de områden i artikel III-210.3 som kräver enhällighet, skall rådet besluta med enhällighet.

Artikel III-213

För att nå de mål som anges i artikel III-209 och utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i konstitutionen, skall kommissionen främja samarbetet mellan medlemsstaterna och underlätta för dem att samordna sina åtgärder på alla de socialpolitiska områden som omfattas av detta avsnitt, särskilt när det gäller

- a) sysselsättning,
- b) arbetsrätt och arbetsvillkor,
- c) grundläggande och kvalificerad yrkesutbildning,
- d) social trygghet,
- e) arbetarskydd,

- f) arbetshygien,
- g) förenings- och förhandlingsrätt.

I detta syfte skall kommissionen i nära kontakt med medlemsstaterna företa utredningar, avge yttranden och organisera samråd både om problem som uppstår på det nationella planet och problem som berör internationella organisationer, särskilt genom initiativ med syftet att ange riktlinjer och indikatorer, organisera utbytet av bästa metoder och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering. Europaparlamentet skall informeras fullt ut.

Kommissionen skall höra Ekonomiska och sociala kommittén innan den avger de yttranden som avses i denna artikel.

Artikel III-214

1. Varje medlemsstat skall se till att principen om lika lön för kvinnor och män för lika arbete eller likvärdigt arbete tillämpas.
2. I denna artikel avses med *lön* den gängse grund- eller minimilönen samt alla övriga förmåner i form av kontanter eller naturaförmåner som arbetstagaren, direkt eller indirekt, får av arbetsgivaren på grund av anställningen.

Lika lön utan könsdiskriminering innebär att

- a) ackordslön för lika arbete skall fastställas enligt samma beräkningsgrunder,
- b) tidlön skall vara lika för lika arbete.

3. Åtgärder skall föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar för att säkerställa tillämpningen av principen om lika möjligheter och lika behandling av kvinnor och män i frågor som rör anställning och yrke, inklusive principen om lika lön för lika eller likvärdigt arbete. De skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

4. I syfte att i praktiken säkerställa full jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män får principen om likabehandling inte hindra en medlemsstat från att behålla eller besluta om åtgärder som rör särskilda förmåner för att göra det lättare för det underrepresenterade könet att bedriva en yrkesverksamhet eller för att förebygga eller kompensera nackdelar i yrkeskarriären.

Artikel III-215

Medlemsstaterna skall sträva efter att bibehålla den likvärdighet som finns mellan deras system för betald ledighet.

Artikel III-216

Kommissionen skall årligen utarbeta en rapport om förverkligandet av de mål som anges i artikel III-209, inbegripet den demografiska situationen inom unionen. Den skall överlämna rapporten till Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén.

Artikel III-217

Rådet skall med enkel majoritet anta ett europeiskt beslut om inrättande av en rådgivande kommitté för socialt skydd för att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och med kommissionen i fråga om socialt skydd. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Kommittén skall ha följande uppgifter:

- a) Övervaka den sociala situationen och utvecklingen av politiken för socialt skydd i medlemsstaterna och unionen.
- b) Underlätta utbytet av information, erfarenheter och goda rutiner mellan medlemsstaterna och med kommissionen.
- c) Utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-344 sammanställa rapporter och yttranden eller bedriva annan verksamhet inom sina behörighetsområden antingen på begäran av rådet eller kommissionen eller på eget initiativ.

När kommittén utför sitt uppdrag skall den upprätta lämpliga kontakter med arbetsmarknadens parter.

Varje medlemsstat och kommissionen skall utse två ledamöter i kommittén.

Artikel III-218

Kommissionen skall i sin årsrapport till Europaparlamentet ägna ett särskilt kapitel åt den sociala utvecklingen inom unionen.

Europaparlamentet får begära av kommissionen att den lägger fram rapporter om särskilda problem som gäller sociala förhållanden.

Artikel III-219

1. För att förbättra arbetstagarnas sysselsättningsmöjligheter på den inre marknaden och på så sätt bidra till en höjning av levnadsstandarden skall en europeisk socialfond inrättas; den skall ha till uppgift att inom unionen främja möjligheterna till sysselsättning och arbetstagarnas geografiska och yrkesmässiga rörlighet samt att underlätta deras anpassning till förändringar inom industrin och i produktionssystemen, särskilt genom yrkesutbildning och omskolning.

2. Kommissionen skall förvalta fonden. Den skall i denna uppgift biträdas av en kommitté som har en av kommissionens ledamöter som ordförande och som är sammansatt av företrädare för medlemsstaterna samt arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer.
3. Genomförandebestämmelser för fonden skall meddelas i europeiska lagar. De skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

AVSNITT 3

EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING

Artikel III-220

Unionen skall utveckla och fullfölja sin verksamhet för att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen i syfte att främja en harmonisk utveckling inom hela unionen.

Unionen skall särskilt sträva efter att minska skillnaderna i utvecklingsnivå mellan de olika regionerna och eftersläpningen i de minst gynnade regionerna.

Bland de berörda regionerna skall särskild hänsyn tas till dels landsbygdsområden, dels områden som påverkas av strukturomvandlingar och dels regioner med allvarliga och permanenta naturbetingade eller demografiska nackdelar såsom de nordligaste regionerna med mycket låg befolkningstäthet, öregioner, gränsregioner och bergsregioner.

Artikel III-221

Medlemsstaterna skall bedriva och samordna sin ekonomiska politik i syfte även att uppnå de mål som anges i artikel III-220. Vid utformningen och genomförandet av unionens politik och åtgärder och vid genomförandet av den inre marknaden skall de beakta dessa mål och bidra till att de uppnås. Unionen skall även understödja strävandena att uppnå mål genom de åtgärder som den vidtar genom strukturfonderna (utvecklingssektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket, Europeiska socialfonden, Europeiska regionala utvecklingsfonden), Europeiska investeringsbanken och andra befintliga finansieringsorgan.

Kommissionen skall vart tredje år lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet, Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén om de framsteg som har gjorts för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och om hur de olika medel som anges i denna artikel har bidragit till detta. Denna rapport skall vid behov åtföljas av lämpliga förslag.

Varje särskild åtgärd utanför fonderna får föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar, utan att det påverkar tillämpningen av de åtgärder som antas inom ramen för unionens övriga politik. De skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

Artikel III-222

Europeiska regionala utvecklingsfondens syfte är att bistå med att avhjälpa de viktigaste regionala obalanserna i unionen genom att delta i utvecklingen och den strukturella anpassningen av regioner som utvecklas långsammare samt i omstruktureringen av industriregioner på tillbakagång.

Artikel III-223

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-224 skall europeiska lagar ange strukturfondernas uppgifter, huvudmål och organisation – vilket kan omfatta en omgruppering av fonderna, de allmänna regler som skall tillämpas på fonderna och de bestämmelser som behövs för att säkerställa deras effektivitet och samordningen av fonderna med varandra och med andra befintliga finansieringsorgan.

En genom en europeisk lag inrättad sammanhållningsfond skall lämna ekonomiska bidrag till projekt på miljöområdet och till transeuropeiska nät inom infrastrukturen på transportområdet.

I samtliga fall skall de europeiska lagarna antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

2. De första bestämmelser om strukturfonderna och om Sammanhållningsfonden som antas efter de bestämmelser som gäller vid tidpunkten för undertecknandet av fördraget om upprättande av en konstitution för Europa skall meddelas i en europeisk lag som antas av rådet. Rådet skall besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande.

Artikel III-224

Genomförandebestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden skall meddelas i europeiska lagar. De skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

I fråga om utvecklingssektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket och Europeiska socialfonden skall artikel III-231 respektive artikel III-219.3 tillämpas.

AVSNITT 4

JORDBRUK OCH FISKERI

Artikel III-225

Unionen skall fastställa och genomföra en gemensam jordbruks- och fiskeripolitik.

Med jordbruksprodukter avses jordens, husdjurskötselns och fiskets produkter samt produkter i första bearbetningsledet som har direkt samband med dessa produkter. Hänvisningar till den gemensamma jordbrukspolitiken eller jordbruket och användningen av bestämningen "jordbruk" skall anses omfatta även fiskerisektorn med beaktande av de särskilda kännetecknen för denna sektor.

Artikel III-226

1. Den inre marknaden skall även omfatta jordbruk och handel med jordbruksprodukter.
2. Om inte annat föreskrivs i artiklarna III-227-III-232 skall reglerna för upprättandet av den inre marknaden eller för dess funktion tillämpas på jordbruksprodukter.
3. De varor som förtecknas i bilaga i skall omfattas av artiklarna III-227-III-232.
4. Den inre marknads funktion och utveckling i fråga om jordbruksprodukter skall åtföljas av en gemensam jordbrukspolitik.

Artikel III-227

1. Den gemensamma jordbrukspolitiken skall ha som mål att
  - a) höja produktiviteten inom jordbruket genom att främja tekniska framsteg och genom att trygga en rationell utveckling av jordbruksproduktionen och ett optimalt utnyttjande av produktionsfaktorerna, särskilt arbetskraften,
  - b) på så sätt tillförsäkra jordbruksbefolkningen en skälig levnadsstandard, särskilt genom en höjning av den individuella inkomsten för dem som arbetar i jordbruket,
  - c) stabilisera marknaderna,
  - d) trygga försörjningen,
  - e) tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser.
2. Vid utformningen av den gemensamma jordbrukspolitiken och de särskilda åtgärder som krävs för att tillämpa den skall hänsyn tas till
  - a) jordbruksnäringens särskilda karaktär som är en följd av jordbrukets sociala struktur och av strukturella och naturbetingade olikheter mellan olika jordbruksregioner,
  - b) nödvändigheten av att gradvis genomföra lämplig anpassning,
  - c) det faktum att jordbruket i medlemsstaterna utgör en sektor som är nära förbunden med ekonomin i dess helhet.

Artikel III-228

1. För att uppnå de mål som anges i artikel III-227 skall en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna upprättas.

Beroende på produkt skall denna organisation utformas på något av följande sätt:

- a) Gemensamma konkurrensregler.

- b) Obligatorisk samordning av de olika nationella marknadsorganisationerna.
- c) En europeisk marknadsorganisation.

2. Den gemensamma organisation som upprättats enligt punkt 1 får omfatta alla de åtgärder som behövs för att uppnå de mål som anges i artikel III-227, särskilt reglering av priser, stöd för produktion och saluföring av olika produkter, system för lagring och överföring samt gemensamma anordningar för stabilisering av import och export.

Den gemensamma organisationen skall begränsas till att sträva efter de mål som anges i artikel III-227 och skall utesluta varje form av diskriminering mellan producenter eller konsumenter inom unionen.

En eventuell gemensam prispolitik skall grundas på gemensamma kriterier och på enhetliga beräkningsmetoder.

3. För att målen för den gemensamma organisation som anges i punkt 1 skall uppnås får en eller flera utvecklings- och garantifonder för jordbruket bildas.

Artikel III-229

För att de mål som anges i artikel III-227 skall kunna uppnås kan det inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken särskilt bli aktuellt med bestämmelser om

- a) en effektiv samordning av insatser i fråga om yrkesutbildning, forskning och kunskapsöverföring på jordbruksområdet, vilket kan innebära att projekt eller institutioner skall finansieras gemensamt,
- b) gemensamma åtgärder för att främja konsumtionen av vissa varor.

Artikel III-230

1. Avsnittet om konkurrensregler skall tillämpas på produktion av och handel med jordbruksprodukter endast i den mån detta anges i europeiska lagar eller ramlagar i enlighet med artikel III-231.2 och med hänsyn till de mål som anges i artikel III-227.

2. Rådet får på förslag av kommissionen anta en europeisk förordning eller ett europeiskt beslut där stöd tillåts

- a) för att skydda företag som är missgynnade genom strukturella eller naturbetingade förhållanden,
- b) inom ramen för ekonomiska utvecklingsprogram.

Artikel III-231

1. Kommissionen skall lägga fram förslag om den gemensamma jordbrukspolitiken utformning och genomförande; dessa förslag skall även innefatta att de nationella marknadsorganisationerna ersätts med någon av de former för gemensam organisation som anges i artikel III-228.1 och att de åtgärder som avses i detta avsnitt genomförs.

I dessa förslag skall hänsyn tas till att de jordbruksfrågor som avses i detta avsnitt kan vara ömsesidigt beroende av varandra.

2. Den gemensamma organisation av jordbruksmarknaderna som föreskrivs i artikel III-228.1 och övriga bestämmelser som behövs för att uppnå målen för den gemensamma politiken för jordbruk och fiskeri skall anges i en europeisk lag eller ramlag. Den skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

3. Rådet skall på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut om fastställande av priser, avgifter, stöd och kvantitativa begränsningar samt om fastställande och fördelning av fiskerimöjligheter.

4. Under de förutsättningar som anges i punkt 2 får de nationella marknadsorganisationerna ersättas med den gemensamma organisation som föreskrivs i artikel III-228.1

- a) om den gemensamma organisationen erbjuder de medlemsstater som motsätter sig denna åtgärd och som har en egen nationell organisation för ifrågavarande produktion likvärdiga garantier för berörda producenters sysselsättning och levnadsstandard; därvid skall hänsyn tas till i vilken takt möjlig anpassning och nödvändig specialisering kan genomföras, samt
- b) om den gemensamma organisationen tillförsäkrar handeln inom unionen villkor som motsvarar dem som gäller på en nationell marknad.

5. Om det upprättas en gemensam organisation för vissa råvaror innan det ännu finns en sådan organisation för motsvarande bearbetade produkter, får dessa råvaror importeras från länder utanför unionen om de används för framställning av bearbetade produkter som är avsedda för export till tredjeland.

Artikel III-232

Om en vara omfattas av en nationell marknadsorganisation eller någon annan form av intern reglering med motsvarande verkan i en medlemsstat och detta påverkar konkurrensläget för en liknande produktion i en annan medlemsstat, skall medlemsstaterna lägga på en utjämningsavgift vid import av denna vara från den medlemsstat där en sådan marknadsorganisation eller reglering finns, om inte sistnämnda stat tillämpar en utjämningsavgift vid export.

Kommissionen skall anta europeiska förordningar eller beslut om fastställande av storleken av dessa avgifter till den nivå som krävs för att återställa jämvikten; den får också tillåta andra åtgärder, för vilka den skall fastställa villkoren och den närmare utformningen.

AVSNITT 5

MILJÖ

Artikel III-233

1. Unionens miljöpolitik skall bidra till att följande mål uppnås:
  - a) Att bevara, skydda och förbättra miljön.
  - b) Att skydda människors hälsa.
  - c) Att utnyttja naturresurserna varsamt och rationellt.
  - d) Att främja åtgärder på internationell nivå för att lösa regionala eller globala miljöproblem.
2. Unionens miljöpolitik skall syfta till en hög skyddsnivå med beaktande av de olikartade förhållandena inom unionens olika regioner. Den skall bygga på försiktighetsprincipen och på principerna att förebyggande åtgärder bör vidtas, att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan och att förorenaren skall betala.

I detta sammanhang skall de harmoniseringsåtgärder som motsvarar miljöskyddskraven i förekommande fall innehålla en skyddsklausul som tillåter medlemsstaterna att av icke-ekonomiska miljömässiga skäl vidta provisoriska åtgärder, som skall vara föremål för ett kontrollförfarande på unionsnivå.
3. När unionen utarbetar sin miljöpolitik skall den beakta
  - a) tillgängliga vetenskapliga och tekniska data,
  - b) miljöförhållanden i unionens olika regioner,
  - c) de potentiella fördelar och kostnader som är förenade med att åtgärder vidtas eller inte vidtas,
  - d) den ekonomiska och sociala utvecklingen i unionen som helhet och den balanserade utvecklingen i dess regioner.
4. Inom sina respektive behörighetsområden skall unionen och medlemsstaterna samarbeta med tredjeland och med behöriga internationella organisationer. De närmare villkoren för samarbete från unionens sida kan bli föremål för avtal mellan unionen och berörda tredjeparter.

Första stycket skall inte inverka på medlemsstaternas behörighet att förhandla i internationella organ och att ingå internationella avtal.

Artikel III-234

1. Åtgärder för att uppnå de mål som anges i artikel III-233 skall föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar. De skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

2. Med avvikelse från punkt 1 och utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-172 skall rådet med enhällighet anta europeiska lagar eller ramlagar som föreskriver

- a) bestämmelser av främst fiskal karaktär,
- b) åtgärder som påverkar
  - i) fysisk planering,
  - ii) kvantitativ förvaltning av vattenresurser eller sådana åtgärder som direkt eller indirekt berör tillgången på dessa resurser,
  - iii) markanvändning, med undantag av avfallshantering,
- c) åtgärder som väsentligt påverkar en medlemsstats val mellan olika energikällor och den allmänna strukturen hos dess energiförsörjning.

Rådet får med enhällighet på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut för att göra det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillämpligt på de områden som avses i första stycket.

I samtliga dessa fall skall rådet besluta efter att ha hört Europaparlamentet, Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén.

3. Allmänna handlingsprogram som anger de mål som skall prioriteras skall fastställas i europeiska lagar. De skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

De åtgärder som behövs för att genomföra dessa program skall antas i enlighet med villkoren i punkt 1 eller punkt 2, beroende på det enskilda fallet.

4. Utan att det påverkar vissa åtgärder som antagits av unionen, skall medlemsstaterna finansiera och genomföra miljöpolitiken.

5. Utan att det påverkar principen om att förorenaren skall betala, skall en åtgärd som grundar sig på punkt 1, men som innebär kostnader som anses oproportionerligt stora för en medlemsstats myndigheter, i lämplig form medge

- a) tillfälliga undantag, och/eller
- b) ekonomiskt stöd ur Sammanhållningsfonden.

6. Skyddsåtgärder som antas enligt denna artikel skall inte hindra någon medlemsstat från att behålla eller införa strängare skyddsåtgärder. Sådana åtgärder måste vara förenliga med konstitutionen. De skall anmälas till kommissionen.

AVSNITT 6

KONSUMENTSKYDD

Artikel III-235

1. För att främja konsumenternas intressen och säkerställa en hög konsumentskyddsnivå skall unionen bidra till att skydda konsumenternas hälsa, säkerhet och ekonomiska intressen samt till att främja deras rätt till information och utbildning och deras rätt att organisera sig för att tillvarata sina intressen.
2. Unionen skall bidra till att uppnå de mål som avses i punkt 1 genom
  - a) åtgärder som antas enligt artikel III-172 inom ramen för upprättandet av den inre marknaden eller dess funktion,
  - b) åtgärder som understöder, kompletterar och övervakar medlemsstaternas politik.
3. Åtgärderna i punkt 2 b skall föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar. De skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.
4. Akter som antas enligt punkt 3 får inte hindra någon medlemsstat från att upprätthålla eller införa strängare skyddsbestämmelser. Sådana bestämmelser måste vara förenliga med konstitutionen. De skall anmälas till kommissionen.

AVSNITT 7

TRANSPORTER

Artikel III-236

1. Konstitutionens mål på det område som behandlas i denna avdelning skall uppnås inom ramen för en gemensam transportpolitik.
2. Punkt 1 skall genomföras genom europeiska lagar eller ramlagar med beaktande av transportfrågornas särskilda karaktär. Lagarna eller ramlagarna skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

De europeiska lagarna eller ramlagarna skall innehålla

- a) gemensamma regler för internationella transporter till eller från en medlemsstats territorium eller genom en eller flera medlemsstaters territorier,

- b) villkoren för att transportföretag som hör hemma utomlands skall få utföra transporter i en medlemsstat,
- c) åtgärder för att förbättra transportsäkerheten,
- d) alla andra lämpliga åtgärder.

3. Vid antagandet av de europeiska lagar eller ramlagar som avses i punkt 2 skall sådana fall beaktas där tillämpningen av dessa lagar eller ramlagar skulle kunna få allvarliga återverkningar på levnadsstandarden och sysselsättningen i vissa regioner samt på utnyttjandet av transportmedel.

Artikel III-237

Till dess att de europeiska lagar eller ramlagar som avses i artikel III-236.2 har antagits, får ingen medlemsstat, utan att rådet med enhällighet har antagit ett europeiskt beslut genom vilket undantag beviljas, vidta någon åtgärd som direkt eller indirekt gör att de olika bestämmelser som gällde på transportområdet den 1 januari 1958 eller, för stater som senare ansluter sig, vid tidpunkten för dessas anslutning, leder till mindre gynnsamma effekter för andra medlemsstaters transportföretag än för inhemska transportföretag.

Artikel III-238

Stöd är förenligt med konstitutionen, om det tillgodoser behovet av samordning av transporter eller om det innebär ersättning för allmän trafikplikt.

Artikel III-239

Varje åtgärd som antas inom ramen för konstitutionen med avseende på fraktsatser och beföringsvillkor skall avvägas med hänsyn till den ekonomiska situationen för transportföretagen.

Artikel III-240

1. Vid transporter inom unionen skall all sådan diskriminering vara förbjuden som består i att transportföretag tillämpar olika fraktsatser och beföringsvillkor för att frakta samma slag av gods samma väg beroende på vilken stat som är godsets ursprungs- eller bestämmelsemedlemsstat.
2. Punkt 1 skall inte hindra att europeiska lagar eller ramlagar antas enligt artikel III-236.2.
3. Rådet skall på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut för att genomföra punkt 1. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén.

Rådet får särskilt anta de europeiska förordningar och beslut som behövs för att göra det möjligt för institutionerna att övervaka efterlevnaden av ordningen i punkt 1 och för att säkerställa att fördelarna med denna fullt ut kommer brukarna till godo.

4. Kommissionen skall på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat undersöka sådana fall av diskriminering som avses i punkt 1 och efter samråd med alla berörda medlemsstater inom ramen för de europeiska förordningar och beslut som avses i punkt 3 anta de europeiska beslut som behövs.

Artikel III-241

1. Det är förbjudet för medlemsstaterna att på transporter inom unionen tillämpa fraktsatser och villkor som i något avseende innefattar stöd eller skydd till förmån för ett eller flera särskilda företag eller näringsgrenar om inte tillstånd har getts av kommissionen genom ett europeiskt beslut.

2. Kommissionen skall på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat granska de fraktsatser och villkor som avses i punkt 1 och särskilt beakta, å ena sidan, krav på en ändamålsenlig regionalekonomisk politik, de underutvecklade regionernas behov och problemen i regioner som allvarligt påverkas av politiska förhållanden samt å andra sidan, sådana fraktsatsers och villkors inverkan på konkurrensen mellan olika transportgrenar.

Kommissionen skall efter samråd med alla medlemsstater som saken gäller anta nödvändiga europeiska beslut.

3. Det förbud som anges i punkt 1 skall inte tillämpas på tariffer som fastställts för att bemöta konkurrens.

Artikel III-242

Pålagor eller avgifter vid gränspassage som transportföretag tar ut utöver fraktsatserna får inte överstiga vad som är skäligt, sedan de faktiska kostnaderna för gränspassagen har beaktats.

Medlemsstaterna skall sträva efter att sänka dessa kostnader.

Kommissionen får ge medlemsstaterna rekommendationer om tillämpningen av denna artikel.

Artikel III-243

Bestämmelserna i detta avsnitt skall inte hindra åtgärder som vidtagits i Förbundsrepubliken Tyskland i den utsträckning sådana åtgärder är nödvändiga för att uppväga de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom Tysklands delning för näringslivet i vissa av de områden i förbundsrepubliken som påverkats av delningen. Fem år efter ikraftträdandet av fördraget om upprättande av en konstitution för Europa får rådet på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut om upphävande av denna artikel.

Artikel III-244

Vid kommissionens sida skall det inrättas en rådgivande kommitté bestående av experter som utses av medlemsstaternas regeringar. När kommissionen finner det lämpligt skall den höra kommittén i transportfrågor.

Artikel III-245

1. Detta avsnitt skall tillämpas på transporter på järnväg, landsväg och inre vattenvägar.
2. I europeiska lagar eller ramlagar får lämpliga åtgärder föreskrivas för sjöfart och luftfart. De skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

AVSNITT 8

TRANSEUROPEISKA NÄT

Artikel III-246

1. För att medverka till att de mål som anges i artiklarna III-130 och artikel III-220 uppnås och för att göra det möjligt för unionsmedborgare, ekonomiska aktörer samt regionala och lokala samhällen att i full utsträckning utnyttja fördelarna med att det skapas ett område utan inre gränser, skall unionen bidra till att upprätta och utveckla transeuropeiska nät för infrastrukturerna inom transport-, telekommunikations- och energisektorerna.
2. Inom ramen för ett system med öppna och konkurrensutsatta marknader skall unionens insatser inriktas på att främja de nationella nätens samtrafikförmåga och driftskompatibilitet samt tillträdet till sådana nät. Särskild hänsyn skall tas till behovet av att förbinda öar, inlandsområden och randområden med unionens centrala områden.

Artikel III-247

1. För att förverkliga de mål som anges i artikel III-246
  - a) skall unionen ställa upp en serie riktlinjer som omfattar mål, prioriteringar och huvudlinjer för de åtgärder som förutses när det gäller de transeuropeiska näten; i dessa riktlinjer skall projekt av gemensamt intresse preciseras,
  - b) skall unionen genomföra de åtgärder som kan visa sig nödvändiga för att säkerställa nätens driftskompatibilitet, särskilt när det gäller teknisk standardisering,
  - c) kan unionen stödja projekt av gemensamt intresse som stöds av medlemsstaterna och som preciseras i de riktlinjer som avses i led a, särskilt genom genomförbarhetsstudier, lånegarantier eller räntesubventioner; unionen kan också genom sammanhållningsfonden bidra till finansieringen av särskilda infrastrukturprojekt på transportområdet inom medlemsstaterna.

Vid unionens insatser skall hänsyn tas till projektens potentiella ekonomiska livskraft.

2. De riktlinjer och övriga åtgärder som avses i punkt 1 skall anges i europeiska lagar eller ramlagar. Dessa skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

Riktlinjer och projekt av gemensamt intresse som angår en medlemsstats territorium kräver den berörda medlemsstatens samtycke.

3. I samverkan med kommissionen skall medlemsstaterna inbördes samordna den politik på nationell nivå som kan få väsentlig betydelse för att förverkliga de mål som anges i artikel III-246. Kommissionen får i nära samarbete med medlemsstaterna ta lämpliga initiativ för att främja en sådan samordning.

4. Unionen får samarbeta med tredjeland för att främja projekt av gemensamt intresse och för att säkerställa nätens driftskompatibilitet.

AVSNITT 9

FORSKNING OCH TEKNISK UTVECKLING SAMT RYMDEN

Artikel III-248

1. Unionens verksamhet skall syfta till att stärka unionens vetenskapliga och tekniska grund genom att åstadkomma ett europeiskt forskningsområde med fri rörlighet för forskare, vetenskapliga rön och teknik, att främja utvecklingen av unionens konkurrensförmåga, inbegripet inom unionens industri, och att underlätta alla forskningsinsatser som anses nödvändiga enligt andra kapitel i konstitutionen.

2. För att uppnå de mål som anges i punkt 1 skall unionen inom hela sitt område stimulera företag, inklusive små och medelstora företag, forskningscentrum och universitet i deras insatser för forskning och teknisk utveckling av hög kvalitet. Unionen skall stödja deras ansträngningar att samarbeta med varandra, främst i syfte att möjliggöra för forskare att fritt samarbeta över gränserna och för företagen att utnyttja den inre marknadens möjligheter, och detta särskilt genom att skapa tillträde till de nationella offentliga upphandlingsmarknaderna, genom att fastställa gemensamma standarder samt genom att avlägsna rättsliga och fiskala hinder för samarbetet.

3. Alla unionens åtgärder inom forskning och teknisk utveckling, inklusive demonstrationsprojekt, skall beslutas och genomföras i enlighet med detta avsnitt.

Artikel III-249

För att nå de mål som avses i artikel III-248 skall unionen som komplement till de verksamheter som bedrivs i medlemsstaterna

- a) genomföra program för forskning, teknisk utveckling och demonstration, varvid samarbete med och mellan företag, forskningscentrum och universitet skall gynnas,
- b) främja samarbete på unionsnivå med tredjeland och internationella organisationer inom området för forskning, teknisk utveckling och demonstration,

- c) sprida och fullt ut utnyttja resultaten av forskning, teknisk utveckling och demonstration på unionsnivå,
- d) stimulera utbildning och rörlighet för forskare inom unionen.

Artikel III-250

1. Unionen och medlemsstaterna skall samordna sin verksamhet inom forskning och teknisk utveckling för att säkerställa det inbördes sammanhanget mellan medlemsstaternas politik och unionens politik.
2. I nära samarbete med medlemsstaterna får kommissionen ta alla lämpliga initiativ för att främja den samordning som avses i punkt 1, särskilt genom initiativ med syftet att fastställa riktlinjer och indikatorer, organisera utbyte av bästa metoder och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering. Europaparlamentet skall informeras fullt ut.

Artikel III-251

1. Ett flerårigt ramprogram som anger alla av unionen finansierade verksamheter skall fastställas i europeiska lagar. De skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

Ramprogrammet skall

- a) innehålla de vetenskapliga och tekniska mål som skall uppnås genom den verksamhet som avses i artikel III-249 samt de prioriteringar som skall gälla i detta sammanhang,
  - b) ange huvudlinjerna för denna verksamhet,
  - c) fastställa det högsta totalbeloppet och de närmare villkoren för unionens finansiella deltagande i ramprogrammet samt de planerade verksamheternas andelar.
2. Det fleråriga ramprogrammet skall anpassas eller utökas efterhand som förhållandena ändras.
  3. I en europeisk lag som antas av rådet skall anges särskilda program för att genomföra det fleråriga ramprogrammet inom varje verksamhet. I varje särskilt program skall de närmare villkoren för programmets genomförande, längd och de medel som bedöms nödvändiga fastställas. Summan av de belopp som bedöms nödvändiga och som fastställs i de särskilda programmen får inte överstiga det högsta totalbelopp som har fastställts för ramprogrammet och för varje verksamhet. Denna lag skall antas efter det att Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.
  4. Som komplement till de i det fleråriga ramprogrammet angivna verksamheterna skall det i europeiska lagar föreskrivas nödvändiga åtgärder för att genomföra det europeiska forskningsområdet. De skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

Artikel III-252

1. För genomförandet av det fleråriga ramprogrammet skall det i europeiska lagar eller ramlagar anges

- a) regler för företags, forskningscentrums och universitets deltagande,
- b) regler för spridning av forskningsresultaten.

De europeiska lagarna eller ramlagarna skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

2. Vid genomförandet av det fleråriga ramprogrammet får tilläggsprogram som endast vissa medlemsstater deltar i fastställas i europeiska lagar och, om inte annat följer av ett eventuellt deltagande från unionens sida skall tilläggsprogrammen finansieras av dessa stater.

De regler som skall tillämpas på tilläggsprogrammen, särskilt när det gäller spridning av kunskap samt tillträde för andra medlemsstater, skall meddelas i europeiska lagar. De skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts och med de berörda medlemsstaternas samtycke.

3. Vid genomförandet av det fleråriga ramprogrammet får det, med de berörda medlemsstaternas samtycke, i europeiska lagar föreskrivas möjligheter till deltagande i sådana program för forskning och utveckling som har inletts av flera medlemsstater, inklusive deltagande i de organisationer som har skapats för att genomföra programmen.

Dessa europeiska lagar skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

4. Vid genomförandet av det fleråriga ramprogrammet får unionen vidta åtgärder för samarbete på unionsnivå med tredjeland eller internationella organisationer inom forskning, teknisk utveckling och demonstration.

De närmare villkoren för detta samarbete kan bli föremål för avtal mellan unionen och berörda tredjeparter.

Artikel III-253

Rådet får på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut i syfte att bilda gemensamma företag eller andra organisationer som krävs för att effektivt genomföra unionens program för forskning, teknisk utveckling och demonstration. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén.

Artikel III-254

1. Unionen skall utarbeta en europeisk rymdpolitik för att främja vetenskapliga och tekniska framsteg, industriell konkurrenskraft och genomförandet av unionens politik. I detta syfte kan unionen främja gemensamma initiativ, stödja forskning och teknisk utveckling samt samordna de nödvändiga insatserna för att utforska och utnyttja rymden.

2. För att bidra till att förverkliga de mål som avses i punkt 1 skall det i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas de åtgärder som behövs och som kan få formen av ett europeiskt rymdprogram.
3. Unionen skall upprätta alla lämpliga kontakter med Europeiska rymdorganisationen.

Artikel III-255

I början av varje år skall kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet. Rapporten skall särskilt avse dels verksamheterna inom området för forskning, teknisk utveckling och spridning av resultaten av dessa verksamheter under det föregående året, dels arbetsprogrammet för det innevarande året.

AVSNITT 10

ENERGI

Artikel III-256

1. Inom ramen för upprättandet av den inre marknaden eller dess funktion och med hänsyn till kravet på att bevara och förbättra miljön skall målet för unionens politik på energiområdet vara att
  - a) garantera att energimarknaden fungerar,
  - b) garantera energiförsörjningen i unionen och
  - c) främja energieffektivitet och energibesparingar samt utveckling av nya och förnybara energikällor.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser i konstitutionen skall det i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas de åtgärder som är nödvändiga för att uppnå målen i punkt 1. De skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

Dessa europeiska lagar eller ramlagar skall inte påverka en medlemsstats rätt att bestämma villkoren för utnyttjandet av dess energikällor, dess val mellan olika energikällor eller energiförsörjningens allmänna struktur, utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-234.2 c.

3. Med avvikelse från punkt 2 skall de åtgärder som avses i denna föreskrivas i en europeisk lag eller ramlag som antas av rådet när de är av främst fiskal karaktär. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

KAPITEL IV

ETT OMRÅDE MED FRIHET, SÄKERHET OCH RÄTTVISA

AVSNITT 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel III-257

1. Unionen skall utgöra ett område med frihet, säkerhet och rättvisa med respekt för de grundläggande rättigheterna och de olika rättssystemen och rättsliga traditionerna i medlemsstaterna.
2. Unionen skall säkerställa att det inte förekommer någon kontroll av personer vid de inre gränserna, och den skall utarbeta en gemensam politik för asyl, invandring och kontroll av de yttre gränserna som grundar sig på solidaritet mellan medlemsstaterna och som är rättvis för medborgare i tredjeland. I detta kapitel likställs statslösa personer med medborgare i tredjeland.
3. Unionen skall verka för att säkerställa en hög säkerhetsnivå genom förebyggande och bekämpning av brottslighet, rasism och främlingsfientlighet, genom åtgärder för samordning och samarbete mellan polismyndigheter och straffrättsliga myndigheter och de övriga behöriga myndigheterna samt ömsesidigt erkännande av domar och beslut i brottmål samt, om det behövs, genom tillnärmning av den straffrättsliga lagstiftningen.
4. Unionen skall underlätta tillgången till rättsväsendet, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga och utomrättsliga avgöranden på det civila området.

Artikel III-258

Europeiska rådet skall ange strategiska riktlinjer för lagstiftningsprogrammet och den operativa programplaneringen på området med frihet, säkerhet och rättvisa.

Artikel III-259

De nationella parlamenten skall, när det gäller lagstiftningsförslag och lagstiftningsinitiativ som läggs fram inom ramen för avsnitten 4 och 5, se till att subsidiaritetsprincipen respekteras i enlighet med protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Artikel III-260

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna III-360–III-362 får rådet på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut med regler som anger formerna för hur medlemsstaterna i samarbete med kommissionen skall genomföra en objektiv och opartisk utvärdering av hur medlemsstaternas myndigheter genomför unionens politik enligt detta kapitel, särskilt för att främja en fullständig tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande. Europaparlamentet och de nationella parlamenten skall informeras om innehållet i och resultatet av utvärderingen.

Artikel III-261

En ständig kommitté skall inrättas vid rådet för att se till att det operativa samarbetet inom unionen främjas och förstärks i frågor som rör den inre säkerheten. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-344 skall den främja samordningen av de åtgärder som vidtas av medlemsstaternas behöriga myndigheter. Företrädare för unionens berörda organ och myndigheter kan medverka i kommitténs arbete. Europaparlamentet och de nationella parlamenten skall informeras om arbetet.

Artikel III-262

Detta kapitel skall inte påverka medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.

Artikel III-263

Rådet skall anta europeiska förordningar för att säkerställa ett administrativt samarbete mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna på de områden som avses i detta kapitel och även mellan dessa myndigheter och kommissionen. Rådet skall besluta på förslag av kommissionen, om inte annat följer av artikel III-264, och efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel III-264

De akter som avses i avsnitten 4 och 5, samt de europeiska förordningar som avses i artikel III-263 och som säkerställer ett administrativt samarbete på de områden som avses i dessa avsnitt, skall antas

- a) på förslag av kommissionen, eller
- b) på initiativ av en fjärdedel av medlemsstaterna.

AVSNITT 2

POLITIK SOM GÄLLER KONTROLL VID GRÄNSER,
ASYL OCH INVANDRING*Artikel III-265*

1. Unionen skall utarbeta en politik med syftet att
  - a) säkerställa att det inte förekommer någon kontroll av personer, oavsett deras medborgarskap, när de passerar de inre gränserna,
  - b) säkerställa kontroll av personer och en effektiv övervakning i fråga om passage av de yttre gränserna,
  - c) stegvis införa ett integrerat system för förvaltning av de yttre gränserna.

2. För tillämpningen av punkt 1 skall det i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas åtgärder om
  - a) den gemensamma politiken för viseringar och andra tillfälliga uppehållstillstånd,
  - b) kontroll av de personer som passerar de yttre gränserna,
  - d) alla nödvändiga åtgärder för att stegvis upprätta ett integrerat system för förvaltning av de yttre gränserna,
  - c) villkoren för att medborgare i tredjeland skall få fritt resa inom unionen under en kortare tid,
  - e) att personer, oavsett deras medborgarskap, inte skall kontrolleras när de passerar de inre gränserna.
3. Denna artikel skall inte påverka medlemsstaternas befogenheter att fastställa sina geografiska gränser, i enlighet med internationell rätt.

Artikel III-266

1. Unionen skall besluta om en gemensam politik avseende asyl, alternativt skydd och tillfälligt skydd i syfte att erbjuda en lämplig status till alla medborgare i tredjeland som har behov av internationellt skydd och att säkerställa principen om "non-refoulement". Denna politik skall överensstämma med Genèvekonventionen av den 28 juli 1951, med protokollet av den 31 januari 1967 om flyktingars rättsliga ställning och med andra relevanta fördrag.
2. För tillämpningen av punkt 1 skall det i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas åtgärder om ett gemensamt europeiskt asylsystem som omfattar
  - a) en enhetlig asylstatus för medborgare i tredjeland som skall gälla i hela unionen,
  - b) en enhetlig status för alternativt skydd för de medborgare i tredjeland som, utan att beviljas europeisk asyl, har behov av internationellt skydd,
  - c) ett gemensamt system, i händelse av en massiv tillströmning, för tillfälligt skydd för fördrivna personer,
  - d) gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla enhetlig asylstatus eller alternativt skydd,
  - e) kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en ansökan om asyl eller alternativt skydd,
  - f) normer för mottagande av personer som söker asyl eller alternativt skydd,
  - g) partnerskap och samarbete med tredjeland för att hantera flöden av personer som söker asyl eller alternativt eller tillfälligt skydd.

3. Om en eller flera medlemsstater försätts i en nödsituation som utmärks av en plötslig tillströmning av medborgare från tredjeland, kan rådet på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut som innehåller provisoriska åtgärder till förmån för den eller de medlemsstater som berörs. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel III-267

1. Unionen skall besluta om en gemensam invandringspolitik i syfte att i alla lägen säkerställa en effektiv förvaltning av migrationsströmmarna, en rättvis behandling av medborgare i tredjeland som är lagligen bosatta i medlemsstaterna samt förebyggande av och förstärkt bekämpning av olaglig invandring och människohandel.

2. För tillämpningen av punkt 1 skall det i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas åtgärder på följande områden:

- a) Villkor för inresa och bosättning, normer för medlemsstaternas utfärdande av visering för längre tid och uppehållstillstånd, inbegripet sådana som avser familjeåterförening.
- b) Fastställande av rättigheterna för medborgare i tredjeland som är lagligen bosatta i en medlemsstat, inbegripet villkoren för fri rörlighet och bosättning i andra medlemsstater.
- c) Olaglig invandring och olaglig bosättning, inbegripet avvisning, utvisning och återvändande av olagliga invandrare.
- d) Bekämpning av människohandel, särskilt handel med kvinnor och barn.

3. Unionen får med tredjeland ingå avtal med syftet att de medborgare i tredjeland som inte uppfyller eller som inte längre uppfyller villkoren för inresa, närvaro eller bosättning på en medlemsstats territorium skall återtas i sina ursprungsländer.

4. Åtgärder för att stimulera och stödja medlemsstaternas verksamhet för att främja integrationen av medborgare i tredjeland som är lagligen bosatta på deras territorium får föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.

5. Denna artikel skall inte inverka på medlemsstaternas rätt att bestämma hur många tredjelandsmedborgare, med ursprung i ett tredjeland, som får beviljas inresa till deras territorium för att där söka sysselsättning som arbetstagare eller egenföretagare.

Artikel III-268

Den unionspolitik som avses i detta avsnitt och dess genomförande skall styras av principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning, även i finansiellt avseende, mellan medlemsstaterna. Varje gång det är nödvändigt skall de unionsakter som antas enligt detta avsnitt innehålla lämpliga åtgärder för tillämpningen av denna princip.

AVSNITT 3

CIVILRÄTTSLIGT SAMARBETE

Artikel III-269

1. Unionen skall utveckla ett rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder, byggt på principen om ömsesidigt erkännande av domstolsavgöranden och utomrättsliga avgöranden. Detta samarbete får inbegripa antagande av åtgärder om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar.

2. För tillämpningen av punkt 1, särskilt när det är nödvändigt för att den inre marknaden skall fungera väl, skall därför åtgärder föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar för att säkerställa

- a) ömsesidigt erkännande mellan medlemsstaterna av domstolsavgöranden och utomrättsliga avgöranden samt verkställigheten av dessa,
- b) gränsöverskridande delgivning av rättegångshandlingar och utomrättsliga handlingar,
- c) förenlighet mellan tillämpliga bestämmelser i medlemsstaterna om lagkonflikter och om domstolars behörighet,
- d) samarbete som rör bevisupptagning,
- e) faktisk tillgång till rättslig prövning,
- f) undanröjande av hinder mot väl fungerande civilrättsliga förfaranden, om nödvändigt genom att främja förenligheten mellan de civilprocessrättsliga regler som är tillämpliga i medlemsstaterna,
- g) utveckling av alternativa metoder för lösning av tvister,
- h) stöd till utbildning av domare och övrig personal inom rättsväsendet.

3. Med avvikelse från punkt 2 skall åtgärder som rör familjerätten och som har gränsöverskridande följder föreskrivas av rådet i en europeisk lag eller ramlag. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Rådet får på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut där det anges vilka aspekter av familjerätten som har gränsöverskridande följder och som kan bli föremål för akter som antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

AVSNITT 4

STRAFFRÄTTSLIGT SAMARBETE

Artikel III-270

1. Det straffrättsliga samarbetet inom unionen skall bygga på principen om ömsesidigt erkännande av domar och rättsliga avgöranden och inbegripa en tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar på de områden som avses i punkt 2 och artikel III-271.

I europeiska lagar eller ramlagar skall åtgärder föreskrivas för att

- a) meddela regler och förfaranden för att säkerställa att alla former av domar och rättsliga avgöranden erkänns i hela unionen,
- b) förebygga och lösa behörighetskonflikter mellan medlemsstaterna,
- c) stödja utbildningen av domare och övrig personal inom rättsväsendet,
- d) underlätta det straffrättsliga samarbetet mellan rättsliga eller likvärdiga myndigheter i medlemsstaterna inom ramen för lagföring och verkställighet av beslut.

2. Om det är nödvändigt för att underlätta det ömsesidiga erkännandet av domar och rättsliga avgöranden samt polissamarbete och rättsligt samarbete i sådana straffrättsliga frågor som har en gränsöverskridande dimension, kan det i europeiska ramlagar meddelas minimiregler. I dessa minimiregler skall skillnaderna mellan medlemsstaternas rättsliga traditioner och rättssystem beaktas.

De skall omfatta

- a) ömsesidig tillåtlighet av bevis mellan medlemsstaterna,
- b) personers rättigheter vid det straffrättsliga förfarandet,
- c) brottsoffers rättigheter,
- d) andra specifika delar av det straffrättsliga förfarandet, vilka rådet i förväg har reglerat genom ett europeiskt beslut; vid antagandet av detta beslut skall rådet besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande.

Antagande av de minimiregler som avses i denna punkt skall inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa en högre skyddsnivå för personer.

3. Om en medlem av rådet anser att ett utkast till europeisk ramlag enligt punkt 2 skulle påverka grundläggande aspekter av dess straffrättsliga system, får den begära att utkastet till ramlag överlämnas till Europeiska rådet. I detta fall skall förfarandet i artikel III-396 tillfälligt upphävas. Efter diskussion skall Europeiska rådet inom fyra månader från det tillfälliga upphävandet antingen

- a) hänskjuta utkastet till rådet, vilket avbryter det tillfälliga upphävandet av förfarandet i artikel III-396, eller
- b) begära att kommissionen, eller den grupp medlemsstater som lade fram utkastet, lägger fram ett nytt utkast; i sådant fall skall den akt som ursprungligen föreslogs anses som icke antagen.

4. Om ingen åtgärd har vidtagits av Europeiska rådet i slutet av den period som avses i punkt 3 eller om den europeiska ramlagen inte har antagits inom tolv månader från det att ett nytt utkast har lagts fram enligt punkt 3 b, och minst en tredjedel av medlemsstaterna önskar upprätta ett fördjupat samarbete på grundval av det berörda utkastet till ramlag, skall de underrätta Europaparlamentet, rådet och kommissionen om detta.

I detta fall skall det bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete som avses i artiklarna I-44.2 och III-419.1 anses vara beviljat och bestämmelserna om fördjupat samarbete skall tillämpas.

Artikel III-271

1. I europeiska ramlagar får det meddelas minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder inom områden av särskilt allvarlig brottslighet med ett gränsöverskridande inslag till följd av brottens karaktär eller effekter eller av ett särskilt behov av att bekämpa dem på gemensamma grunder.

Detta gäller följande områden av brottslighet: terrorism, människohandel och sexuellt utnyttjande av kvinnor och barn, olaglig narkotikahandel, olaglig handel med vapen, penningtvätt, korruption, förfalskning av betalningsmedel, IT-brottslighet och organiserad brottslighet.

Med hänsyn till brottslighetens utveckling får rådet anta ett europeiskt beslut där andra områden av brottslighet som uppfyller de kriterier som avses i denna punkt anges. Rådet skall besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande.

2. När en tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsliga lagar och andra författningar visar sig nödvändig för att säkerställa att unionens politik på ett område som omfattas av harmoniseringsåtgärder skall kunna genomföras effektivt får minimiregler för fastställande av brottsrekvisit och påföljder på det berörda området meddelas i europeiska ramlagar. De skall antas enligt samma förfarande som använts för att anta harmoniseringsåtgärderna i fråga, utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-264.

3. Om en medlem av rådet anser att ett utkast till europeisk ramlag enligt punkt 1 eller 2 skulle påverka grundläggande aspekter av dess straffrättsliga system, får den begära att utkastet till ramlag överlämnas till Europeiska rådet. Om förfarandet enligt artikel III-396 är tillämpligt skall det i detta fall tillfälligt upphävas. Efter diskussion skall Europeiska rådet inom 4 månader från det tillfälliga upphävandet antingen

- a) hänskjuta utkastet tillbaka till rådet, vilket avbryter det tillfälliga upphävandet av förfarandet i artikel III-396, om detta förfarande är tillämpligt, eller
- b) begära att kommissionen, eller den grupp medlemsstater som lade fram utkastet, lägger fram ett nytt utkast; i sådant fall skall den akt som ursprungligen föreslogs anses som icke antagen.

4. Om ingen åtgärd har vidtagits av Europeiska rådet i slutet av den period som avses i punkt 3 eller den europeiska ramlagen inte har antagits inom 12 månader från det att ett nytt utkast har lagts fram enligt punkt 3 b, och minst en tredjedel av medlemsstaterna önskar upprätta ett fördjupat samarbete på grundval av det aktuella utkastet till ramlag, skall de underrätta Europaparlamentet, rådet och kommissionen om detta.

I detta fall skall det bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete som avses i artiklarna I-44.2 och III-419.1 anses vara beviljat och bestämmelserna om fördjupat samarbete skall tillämpas.

Artikel III-272

Åtgärder för att uppmuntra och stödja medlemsstaternas åtgärder inom området för förebyggande av brottslighet får föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.

Artikel III-273

1. Eurojusts uppgift skall vara att stödja och stärka samordning och samarbete mellan de nationella myndigheter som har till uppgift att utreda och lagföra allvarlig brottslighet som berör två eller flera medlemsstater eller som det krävs lagföring för på gemensamma grunder, på grundval av operationer som genomförs och information som lämnas av myndigheterna i medlemsstaterna och av Europol.

Eurojusts struktur, arbetssätt, verksamhetsområde och uppgifter skall i detta hänseende regleras i europeiska lagar. Dessa uppgifter kan omfatta

- a) inledande av brottsutredningar och förslag till inledande av lagföringsförfaranden som genomförs av de behöriga nationella myndigheterna, särskilt de som gäller brott som skadar unionens finansiella intressen,
- b) samordning av de utredningar och lagföringsförfaranden som avses i led a,
- c) stärkande av det rättsliga samarbetet, bland annat genom lösning av frågor om domstolsbehörighet och nära samarbete med det europeiska rättsliga nätverket.

I de europeiska lagarna skall även villkoren fastställas för deltagande av Europaparlamentet och de nationella parlamenten i utvärderingen av Eurojusts verksamhet.

2. Inom ramen för de lagföringsförfaranden som avses i punkt 1 och utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-274 skall de formella processrättsliga åtgärderna vidtas av behöriga nationella tjänstemän.

Artikel III-274

1. För att bekämpa brott som skadar unionens finansiella intressen får rådet genom en europeisk lag inrätta en europeisk åklagarmyndighet som baseras på Eurojust. Rådet skall besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande.

2. Den europeiska åklagarmyndigheten skall vara behörig att, i förekommande fall i samverkan med Europol, utreda och lagföra gärningsmän och andra medverkande som begått brott som skadar unionens finansiella intressen, i enlighet med den europeiska lag som avses i punkt 1. Myndigheten skall föra talan för dessa brott vid de behöriga domstolarna i medlemsstaterna.

3. Den europeiska lag som avses i punkt 1 skall innehålla stadgan för den europeiska åklagarmyndigheten, villkoren för dess verksamhet, de processrättsliga reglerna för denna verksamhet, liksom regler om tillåtligheten av bevisning och regler för domstolskontroll av de processuella åtgärder som myndigheten beslutar om i ett ärende på tjänstens vägnar.

4. Europeiska rådet får samtidigt eller senare anta ett europeiskt beslut om ändring av punkt 1 i syfte att utsträcka den europeiska åklagarmyndighetens befogenheter till att även omfatta kampen mot den grova brottslighet som har ett gränsöverskridande inslag och, som en följd av detta, om ändring av punkt 2 när det gäller gärningsmän och andra medverkande som begått grova brott som påverkar mer än en medlemsstat. Europeiska rådet skall besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande och efter att ha hört kommissionen.

AVSNITT 5

POLISSAMARBETE

Artikel III-275

1. Unionen skall utforma ett polissamarbete mellan alla behöriga myndigheter i medlemsstaterna, inbegripet polisen och tullen samt andra brottsbekämpande organ som är specialiserade när det gäller att förebygga, upptäcka och utreda brott.

2. För tillämpningen av punkt 1 får det i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas åtgärder om

- a) insamling, lagring, behandling, analys och utbyte av relevant information,
- b) stöd till utbildning av personal, samt samarbete om personalutbyte, utrustning och kriminalteknisk forskning,
- c) gemensam utredningsteknik i samband med upptäckt av allvarliga former av organiserad brottslighet.

3. Åtgärder om operativt samarbete mellan de myndigheter som avses i denna artikel får föreskrivas i en europeisk lag eller ramlag som antas av rådet. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel III-276

1. Europols uppgift skall vara att stödja och stärka medlemsstaternas polismyndigheters och andra brottsbekämpande organs insatser samt deras ömsesidiga samarbete för att förebygga och bekämpa allvarlig brottslighet som berör två eller flera medlemsstater, terrorism och sådana former av brottslighet som skadar ett gemensamt intresse som är föremål för unionens politik.

2. Europols struktur, arbetssätt, verksamhetsområden och uppgifter skall regleras i europeiska lagar. Dessa uppgifter kan omfatta

- a) insamling, lagring, behandling, analys och utbyte av information, särskilt från medlemsstaternas myndigheter eller från tredjelands myndigheter eller från utomstående organ,
- b) samordning, organisering och genomförande av utredningar och operativa insatser tillsammans med medlemsstaternas behöriga myndigheter eller inom gemensamma utredningsgrupper, i förekommande fall i samverkan med Eurojust.

I dessa europeiska lagar skall även närmare föreskrifter meddelas för den kontroll av Europols verksamhet som utförs av Europaparlamentet under medverkan av de nationella parlamenten.

3. Alla Europols operativa insatser skall genomföras i samverkan och samförstånd med myndigheterna i den eller de medlemsstater vars territorium berörs. Tvångsåtgärder får genomföras endast av de behöriga nationella myndigheterna.

Artikel III-277

I en europeisk lag eller ramlag som antas av rådet skall det fastställas på vilka villkor och inom vilka gränser som de behöriga myndigheterna i de medlemsstater som avses i artiklarna III-270 och III-275 får ingripa på en annan medlemsstats territorium i samverkan och i samförstånd med myndigheterna i denna medlemsstat. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

KAPITEL V

OMRÅDEN DÄR UNIONEN FÅR BESLUTA OM
ATT GENOMFÖRA STÖDJANDE, SAMORDNANDE
ELLER KOMPLETTERANDE ÅTGÄRDER

AVSNITT I

FOLKHÄLSA

Artikel III-278

1. En hög nivå av skydd för människors hälsa skall säkerställas vid utformning och genomförande av all unionspolitik och alla unionsåtgärder.

Unionens insatser, som skall komplettera den nationella politiken, skall inriktas på att förbättra folkhälsan, förebygga ohälsa och sjukdomar hos människor och undanröja faror för fysisk och mental hälsa. Sådana insatser skall även innefatta

- a) bekämpning av de stora folksjukdomarna genom främjande av forskning om deras orsaker, hur de överförs och hur de kan förebyggas samt hälsouppllysning och hälsoundervisning,
- b) övervakning av, tidig varning för och bekämpning av allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa.

Unionen skall komplettera medlemsstaternas insatser för att minska narkotikarelaterade hälsoskador, inklusive upplysning och förebyggande verksamhet.

2. Unionen skall främja samarbete mellan medlemsstaterna på de områden som avses i denna artikel och vid behov stödja deras insatser. Den skall särskilt främja sådant samarbete medlemsstaterna emellan som syftar till att förbättra komplementariteten hos dessas hälso- och sjukvård i gränsregionerna.

Medlemsstaterna skall inbördes och i samverkan med kommissionen samordna sin politik och sina program på de områden som avses i punkt 1. Kommissionen kan i nära kontakt med medlemsstaterna ta lämpliga initiativ för att främja en sådan samordning, särskilt genom initiativ med syftet att fastställa riktlinjer och indikatorer, organisera utbyte av bästa metoder och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering. Europaparlamentet skall informeras fullt ut.

3. Unionen och medlemsstaterna skall främja samarbetet med tredjeland och behöriga internationella organisationer på folkhälsans område.

4. Med avvikelse från artikel I-12.5 och artikel I-17 a samt i enlighet med artikel I-14.2 k skall europeiska lagar eller ramlagar bidra till att de mål som anges i den här artikeln uppnås genom att följande åtgärder föreskrivs för att klara av de gemensamma frågorna på säkerhetsområdet:

- a) Åtgärder för att fastställa höga kvalitets- och säkerhetsstandarder i fråga om organ och ämnen av mänskligt ursprung, blod och blodderivat; dessa åtgärder skall inte hindra någon medlemsstat från att upprätthålla eller införa strängare skyddsåtgärder.
- b) Åtgärder på veterinär- och växtskyddsområdet som direkt syftar till att skydda folkhälsan.
- c) Åtgärder för att fastställa höga kvalitets- och säkerhetsstandarder för läkemedel och medicintekniska produkter.
- d) Åtgärder för övervakning av, tidig varning för och bekämpning av allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa.

Dessa europeiska lagar eller ramlagar skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

5. I europeiska lagar eller ramlagar får även stimulansåtgärder föreskrivas som är utformade för att skydda och förbättra människors hälsa och särskilt för att bekämpa de stora gränsöverskridande folksjukdomarna, samt åtgärder som direkt avser skydd av folkhälsan avseende tobak och missbruk av alkohol; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar. Lagarna eller ramlagarna skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

6. För tillämpningen av denna artikel kan rådet på förslag av kommissionen också anta rekommendationer.

7. När unionen vidtar åtgärder skall den respektera medlemsstaternas ansvar för att besluta om sin hälso- och sjukvårdspolitik samt för att organisera och ge hälso- och sjukvård. Medlemsstaternas ansvarsområden inbegriper hälso- och sjukvårdsförvaltning och fördelning av de resurser som tilldelas denna. De åtgärder som avses i punkt 4 a får inte påverka nationella bestämmelser om donation eller medicinsk användning av organ och blod.

AVSNITT 2

INDUSTRI

Artikel III-279

1. Unionen och medlemsstaterna skall se till att det finns nödvändiga förutsättningar för unionsindustrins konkurrensförmåga.

För detta ändamål skall deras insatser, i enlighet med ett system av öppna och konkurrensutsatta marknader, inriktas på att

- a) påskynda industrins anpassning till strukturförändringar,
- b) främja en miljö som är gynnsam för initiativ och för utveckling av företag inom hela unionen, särskilt i fråga om små och medelstora företag,
- c) främja en miljö som är gynnsam för samarbete mellan företag,
- d) främja ett bättre utnyttjande av de industriella möjligheter som skapas genom politiken inom sektorerna för innovation, forskning och teknisk utveckling.

2. I samverkan med kommissionen skall medlemsstaterna samråda inbördes och vid behov samordna sina insatser. Kommissionen får ta lämpliga initiativ för att främja en sådan samordning, bland annat genom initiativ med syftet att fastställa riktlinjer och indikatorer, organisera utbytet av bästa metoder och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering. Europaparlamentet skall informeras fullt ut.

3. Unionen skall bidra till att förverkliga de mål som anges i punkt 1 genom sin politik och sina insatser enligt andra bestämmelser i konstitutionen. I europeiska lagar eller ramlagar får särskilda åtgärder föreskrivas för att stödja de insatser som görs av medlemsstaterna för att förverkliga de mål som anges i punkt 1; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar. Lagarna eller ramlagarna skall antas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén har hörts.

Detta avsnitt får inte utgöra en grund för unionen att införa åtgärder som kan medföra att konkurrensen snedvrids eller som omfattar bestämmelser om skatter eller bestämmelser om anställdas rättigheter och intressen.

AVSNITT 3

KULTUR

Artikel III-280

1. Unionen skall bidra till kulturens utveckling i medlemsstaterna med respekt för deras nationella och regionala mångfald och samtidigt framhäva det gemensamma kulturarvet.

2. Unionens insatser skall syfta till att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och vid behov stödja och komplettera deras verksamhet när det gäller

- a) att förbättra kunskaperna om och spridningen av de europeiska folkens kultur och historia,
- b) att bevara och skydda det kulturarv som har europeisk betydelse,
- c) icke-kommersiellt kulturutbyte,
- d) konstnärligt och litterärt skapande, även inom den audiovisuella sektorn.

3. Unionen och medlemsstaterna skall främja samarbetet med tredjeland och behöriga internationella organisationer på kulturområdet, särskilt Europarådet.

4. Unionen skall beakta de kulturella aspekterna när den handlar enligt andra bestämmelser i konstitutionen, särskilt för att respektera och främja sin kulturella mångfald.

5. För att bidra till att de mål som anges i denna artikel uppnås skall

- a) det i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas stimulansåtgärder; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar; dessa lagar eller ramlagar skall antas efter det att Regionkommittén har hörts,
- b) rådet på förslag av kommissionen anta rekommendationer.

AVSNITT 4

TURISM

Artikel III-281

1. Unionen skall komplettera medlemsstaternas insatser inom turistsektorn, särskilt genom att främja konkurrenskraften hos unionens företag inom denna sektor.

För detta ändamål skall unionens insatser syfta till att

- a) stimulera skapandet av en miljö som är gynnsam för företagsutvecklingen inom denna sektor,
- b) främja samarbetet mellan medlemsstaterna, särskilt genom utbyte av goda rutiner.

2. Särskilda åtgärder för att komplettera de insatser som görs av medlemsstaterna för att förverkliga de mål som avses i denna artikel skall föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.

AVSNITT 5

UTBILDNING, UNGDOMS- OCH IDROTTSFRÅGOR
OCH YRKESUTBILDNING*Artikel III-282*

1. Unionen skall bidra till att utveckla en utbildning av god kvalitet genom att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och genom att vid behov stödja och komplettera deras insatser. Unionen skall fullt ut respektera medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation och medlemsstaternas kulturella och språkliga mångfald.

Unionen skall bidra till att främja europeisk idrott och skall då beakta idrottens specifika karaktär, dess strukturer som bygger på frivilliga insatser samt dess sociala och pedagogiska funktion.

Målen för unionens insatser skall vara att

- a) utveckla den europeiska dimensionen inom utbildningen, särskilt genom undervisning i och spridning av medlemsstaternas språk,
  - b) främja rörligheten för studerande och lärare, inklusive genom att verka för ett akademiskt erkännande av examensbevis och studietider,
  - c) främja samarbete mellan utbildningsanstalter,
  - d) utveckla informations- och erfarenhetsutbyte i frågor som är gemensamma för medlemsstaternas utbildningssystem,
  - e) främja utvecklingen av ungdoms- och ungdomsledarutbyte och stimulera ungdomars deltagande i Europas demokratiska liv,
  - f) främja utvecklingen av distansundervisning,
  - g) utveckla idrottens europeiska dimension genom att främja rättvisan och öppenheten i idrottstävlingar och samarbetet mellan idrottsorganisationerna samt genom att skydda idrottsutövarnas fysiska och moraliska integritet, särskilt när det gäller unga idrottsmän och idrottskvinnor.
2. Unionen och medlemsstaterna skall främja samarbetet med tredjeland och behöriga internationella organisationer på utbildningsområdet och idrottsområdet, särskilt Europarådet.
3. För att bidra till att de mål som anges i denna artikel uppnås skall
- a) det i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas stimulansåtgärder; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar; dessa lagar eller ramlagar skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts,
  - b) rådet på förslag av kommissionen anta rekommendationer.

Artikel III-283

1. Unionen skall genomföra en yrkesutbildningspolitik som skall understödja och komplettera medlemsstaternas insatser, och samtidigt fullt ut respektera medlemsstaternas ansvar för yrkesutbildningens innehåll och organisation.

Målen för unionens insatser skall vara att

- a) underlätta anpassningen till industriella förändringar, särskilt genom yrkesutbildning och omskolning,
- b) förbättra den grundläggande och fortsatta yrkesutbildningen för att underlätta inträde och återinträde på arbetsmarknaden,
- c) underlätta tillträde till yrkesutbildning och främja rörligheten för yrkeslärare och för elever i sådan utbildning, särskilt de unga,
- d) stimulera samarbete i fråga om yrkesutbildning mellan utbildningsanstalter och företag,
- e) utveckla informations- och erfarenhetsutbyte i frågor som är gemensamma för medlemsstaternas yrkesutbildningssystem.

2. Unionen och medlemsstaterna skall främja samarbetet med tredjeland och behöriga internationella organisationer på yrkesutbildningens område.

3. För att bidra till att de mål som anges i denna artikel uppnås

- a) skall de åtgärder som är nödvändiga föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar; dessa lagar eller ramlagar skall antas efter det att Regionkommittén och Ekonomiska och sociala kommittén har hörts,
- b) skall rådet på förslag av kommissionen anta rekommendationer.

AVSNITT 6

SKYDD OCH BEREDSKAP

Artikel III-284

1. Unionen skall främja samarbetet mellan medlemsstaterna i syfte att förstärka effektiviteten hos systemen för förebyggande av och skydd mot naturkatastrofer och katastrofer som orsakas av människor.

Målen för unionens insatser skall vara att

- a) stödja och komplettera medlemsstaternas insatser på nationell, regional och lokal nivå när det gäller förebyggande av risker, beredskapen hos medlemsstaternas aktörer inom området skydd

och beredskap samt insatser vid naturkatastrofer eller av människor orsakade katastrofer inom unionen,

- b) främja snabbt och effektivt operativt samarbete inom unionen mellan de nationella räddningstjänsterna,
- c) främja överensstämmelse mellan internationella åtgärder i frågor rörande skydd och beredskap.

2. De åtgärder som är nödvändiga för att bidra till att uppnå målen i punkt 1 skall föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.

AVSNITT 7

ADMINISTRATIVT SAMARBETE

Artikel III-285

1. Medlemsstaternas faktiska nationella genomförande av unionsrätten, som är väsentligt för att unionen skall fungera väl, skall betraktas som en fråga av gemensamt intresse.

2. Unionen får stödja medlemsstaternas ansträngningar att förbättra sin administrativa förmåga att genomföra unionsrätten. Sådana åtgärder får bestå i att underlätta utbyte av information och av offentliga tjänstemän och att främja utbildningsprogram. Ingen medlemsstat skall vara skyldig att utnyttja sådant stöd. Åtgärder som är nödvändiga för detta ändamål skall föreskrivas i europeiska lagar; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.

3. Denna artikel skall inte påverka medlemsstaternas skyldigheter att genomföra unionsrätten eller kommissionens rättigheter och skyldigheter. Inte heller skall den påverka tillämpningen av andra bestämmelser i konstitutionen där administrativt samarbete mellan medlemsstaterna och mellan dessa och unionen föreskrivs.

AVDELNING IV

ASSOCIERING AV UTOMEUROPEISKA LÄNDER OCH TERRITORIER

Artikel III-286

1. De utomeuropeiska länder och territorier som upprätthåller särskilda förbindelser med Danmark, Frankrike, Nederländerna och Förenade kungariket skall associeras med unionen. Dessa länder och territorier, nedan kallade "länder och territorier", är förtecknade i bilaga II.

Denna avdelning skall tillämpas i fråga om Grönland, om inte annat följer av de särskilda bestämmelserna i protokollet om en särskild ordning för Grönland.

2. Syftet med associeringen skall vara att främja den ekonomiska och sociala utvecklingen i dessa länder och territorier samt att upprätta nära ekonomiska förbindelser mellan dem och unionen.

Associeringen av dessa länder och territorier skall i första hand främja invånarnas intressen och välbefinnande så att de kan uppnå den ekonomiska, sociala och kulturella utveckling som de eftersträvar.

Artikel III-287

Associeringen skall ha följande mål:

- a) Medlemsstaterna skall i handeln med dessa länder och territorier tillämpa samma regler som de enligt konstitutionen tillämpar inbördes.
- b) Varje land eller territorium skall i handeln med medlemsstaterna och med de övriga länderna och territorierna tillämpa samma regler som det tillämpar gentemot den europeiska stat som det upprätthåller särskilda förbindelser med.
- c) Medlemsstaterna skall bidra till de investeringar som behövs för den gradvisa utvecklingen av dessa länder och territorier.
- d) För investeringar som finansieras av unionen skall deltagande i anbud och leveranser vara öppet på samma villkor för alla fysiska och juridiska personer som är medborgare respektive etablerade i medlemsstaterna eller i dessa länder och territorier.
- e) I förbindelserna mellan medlemsstaterna och dessa länder och territorier skall etableringsrätten för medborgare och bolag regleras i enlighet med bestämmelserna i avdelning III kapitel I avsnitt 2 underavsnitt 2 om etableringsfrihet och med tillämpning av de förfaranden som föreskrivs i detta underavsnitt, samt på icke-diskriminerande grund, om inte annat följer av de akter som antas enligt artikel III-291.

Artikel III-288

1. Import till medlemsstaterna av varor med ursprung i dessa länder och territorier skall omfattas av samma tullförbud som mellan medlemsstaterna enligt konstitutionen.
2. I varje land och territorium skall tullar vid import från medlemsstaterna och från de övriga länderna och territorierna förbjudas enligt artikel III-151.4.
3. Länderna och territorierna får dock uppbära tullar som är nödvändiga för deras utveckling och industrialisering eller, om de har skattekaraktär, har till syfte att bidra till deras budget.

De tullar som avses i första stycket får inte överstiga dem som gäller för import av varor från en medlemsstat som landet eller territoriet upprätthåller särskilda förbindelser med.

4. Punkt 2 skall inte tillämpas på länder och territorier som på grund av särskilda internationella förpliktelser redan tillämpar en icke-diskriminerande tulltaxa.

5. Införande eller ändring av tullsatser för varor som importeras till dessa länder och territorier får inte rättsligt eller i praktiken leda till direkt eller indirekt diskriminering av varor som importeras från de olika medlemsstaterna.

Artikel III-289

Om tullnivån för varor från tredjeland vid import till ett land eller territorium vid tillämpning av artikel III-288.1 kan orsaka omläggning av handeln till nackdel för en medlemsstat, får denna medlemsstat begära att kommissionen föreslår övriga medlemsstater att vidta nödvändiga motåtgärder.

Artikel III-290

Om inte annat följer av bestämmelserna om folkhälsa, allmän säkerhet och allmän ordning skall den fria rörligheten inom medlemsstaterna för arbetstagare från dessa länder och territorier samt inom dessa länder och territorier för arbetstagare från medlemsstaterna regleras genom akter som antas i enlighet med artikel III-291.

Artikel III-291

Rådet skall med enhällighet på förslag av kommissionen, med utgångspunkt i de resultat som uppnåtts inom ramen för dessa länders och territoriers associering med unionen, anta europeiska lagar, ramlagar, förordningar och beslut om närmare regler och förfarande för dessa länders och territoriers associering med unionen. Dessa lagar och ramlagar skall antas efter det att Europaparlamentet har hörts.

AVDELNING V

UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER

KAPITEL I

BESTÄMMELSER MED ALLMÄN TILLÄMPNING

Artikel III-292

1. Unionens åtgärder på den internationella arenan skall utgå från de principer som har legat till grund för dess egen tillblivelse, utveckling och utvidgning och som den strävar efter att föra fram i resten av världen: demokrati, rättsstatsprincipen, de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, respekt för människors värde, jämlikhet och solidaritet samt respekt för principerna i Förenta nationernas stadga och i folkrätten.

Unionen skall sträva efter att utveckla förbindelser och bygga partnerskap med tredjeland och internationella organisationer, regionala eller globala, som delar de principer som anges i första stycket. Den skall främja multilaterala lösningar på gemensamma problem, särskilt inom ramen för Förenta nationerna.

2. Unionen skall besluta om och föra en gemensam politik och vidta åtgärder samt arbeta för att säkerställa en hög grad av samarbete inom alla områden för internationella förbindelser för att

- a) skydda sina värden, sina grundläggande intressen, sin säkerhet, sitt oberoende och sin integritet,
- b) konsolidera och stödja demokrati, rättsstatsprincipen, de mänskliga rättigheterna och folkrätten,
- c) bevara freden, förebygga konflikter och stärka internationell säkerhet, i enlighet med ändamålen och principerna i Förenta nationernas stadga, samt principerna i Helsingforsavtalets slutakt och målen i Parisstadgan, inklusive dem som avser de yttre gränserna,
- d) främja en hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i utvecklingsländerna med det primära syftet att utrota fattigdomen,
- e) främja integreringen av alla länder i världsekonomin, inbegripet genom gradvis avskaffande av restriktioner för internationell handel,
- f) bidra till utformningen av internationella åtgärder för att bevara och förbättra miljön och för en hållbar förvaltning av jordens naturresurser i syfte att garantera en hållbar utveckling,
- g) bistå befolkningar, länder och regioner som drabbas av naturkatastrofer eller katastrofer orsakade av människor, och
- h) främja ett internationellt system som bygger på fördjupat multilateralt samarbete och ett gott globalt styre.

3. Unionen skall respektera de principer och mål som anges i punkterna 1 och 2 när den utarbetar och genomför yttre åtgärder på de olika områden som omfattas av denna avdelning samt yttre aspekter av övrig politik.

Unionen skall sörja för samstämmigheten mellan de olika områden som omfattas av dess yttre åtgärder och mellan denna och övrig politik. Rådet och kommissionen med bistånd av unionens utrikesminister skall säkerställa denna samstämmighet och samarbeta i detta syfte.

Artikel III-293

1. Europeiska rådet skall på grundval av de principer och mål som anges i artikel III-292 fastställa unionens strategiska intressen och mål.

Europeiska rådets europeiska beslut om unionens strategiska intressen och mål skall gälla den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och andra områden som omfattas av unionens yttre åtgärder. De kan gälla unionens förbindelser med ett land eller en region eller ha ett tematiskt upplägg. I besluten skall deras varaktighet och de medel som unionen och medlemsstaterna ställer till förfogande anges.

Europeiska rådet skall besluta med enhällighet på rekommendation av rådet, vilken rekommendation skall antas av rådet i enlighet med de närmare bestämmelser som anges för respektive område. Europeiska rådets europeiska beslut skall genomföras i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i konstitutionen.

2. Unionens utrikesminister får i fråga om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, liksom kommissionen i fråga om de övriga områdena för yttre åtgärder, lägga fram gemensamma förslag för rådet.

KAPITEL II

DEN GEMENSAMMA UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN

AVSNITT 1

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel III-294

1. Unionen skall, inom ramen för principerna och målen för sina yttre åtgärder, besluta om och genomföra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik som omfattar alla områden av utrikes- och säkerhetspolitiken.

2. Medlemsstaterna skall aktivt och förbehållslöst stödja den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken i en anda av lojalitet och ömsesidig solidaritet.

Medlemsstaterna skall arbeta tillsammans för att förstärka och utveckla sin ömsesidiga politiska solidaritet. De skall avstå från varje handling som strider mot unionens intressen eller kan minska dess effektivitet som en sammanhållande kraft i de internationella relationerna.

Rådet och unionens utrikesminister skall sörja för att dessa principer följs.

3. Unionen skall genomföra den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken

- a) genom att bestämma de allmänna riktlinjerna,
- b) genom att anta europeiska beslut som innehåller
  - i) de åtgärder som skall vidtas av unionen,
  - ii) de ståndpunkter som skall intas av unionen,

- iii) de närmare föreskrifterna för genomförandet av de europeiska beslut som avses i leden i och ii, och
- c) genom att stärka det systematiska samarbetet mellan medlemsstaterna om deras politik.

Artikel III-295

1. Europeiska rådet skall bestämma de allmänna riktlinjerna för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inklusive för frågor som har försvarsmässiga konsekvenser.

Om den internationella utvecklingen kräver det skall Europeiska rådets ordförande sammankalla ett extra möte i Europeiska rådet för att fastställa den strategiska inriktningen av unionens politik inför denna utveckling.

2. Rådet skall anta de europeiska beslut som krävs för att fastställa och genomföra den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken på grundval av de allmänna riktlinjer och den strategiska inriktning som Europeiska rådet har fastställt.

Artikel III-296

1. Unionens utrikesminister, som är ordförande i rådet i konstellationen utrikes frågor, skall genom sina förslag bidra till utformningen av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och se till att de europeiska beslut som antas av Europeiska rådet och rådet genomförs.

2. Unionen skall företrädas av utrikesministern i frågor som rör den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Utrikesministern skall på unionens vägnar föra den politiska dialogen med tredjepart och framföra unionens ståndpunkt inom internationella organisationer och vid internationella konferenser.

3. När unionens utrikesminister uppfyller sitt mandat skall han eller hon stödja sig på en europeisk avdelning för yttre åtgärder. Denna avdelning skall samarbeta med medlemsstaternas diplomattjänster och skall bestå av tjänstemän från berörda avdelningar inom rådets generalsekretariat och kommissionen samt utsänd personal från medlemsstaternas nationella diplomattjänster. Hur den europeiska avdelningen för yttre åtgärder skall organiseras och arbeta skall anges i ett europeiskt beslut som antas av rådet. Rådet skall besluta på förslag av unionens utrikesminister efter att ha hört Europaparlamentet och efter kommissionens godkännande.

Artikel III-297

1. När den internationella situationen kräver en operativ insats av unionen skall rådet anta de europeiska beslut som är nödvändiga. Dessa beslut skall avse mål, omfattning, de medel som skall ställas till unionens förfogande, vid behov varaktighet, och på vilka villkor insatsen skall genomföras.

Om förhållandena ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse för en fråga som är föremål för ett sådant europeiskt beslut, skall rådet se över principerna och målen för beslutet och anta de nödvändiga europeiska besluten.

2. De europeiska beslut som avses i punkt 1 skall vara förpliktande för medlemsstaterna vid deras ställningstaganden och handlande.
3. Den berörda medlemsstaten skall lämna information om varje nationellt ställningstagande eller nationell åtgärd som planeras inom ramen för ett europeiskt beslut enligt punkt 1; informationen skall lämnas i så god tid att föregående samråd kan ske inom rådet om det behövs. Skyldigheten att lämna förhandsinformation skall inte gälla åtgärder som endast innebär att beslutet förs över till nationell nivå.
4. Om förändringar i situationen gör det absolut nödvändigt och i avsaknad av en översyn av det europeiska beslut som avses i punkt 1 andra stycket, får medlemsstaterna, med beaktande av de allmänna målen för beslutet, vidta de brådskande åtgärder som behövs. De medlemsstater som vidtar sådana åtgärder skall genast underrätta rådet om detta.
5. Om tillämpningen av ett sådant europeiskt beslut som avses i denna artikel medför allvarliga svårigheter för en medlemsstat, skall denna lägga fram saken för rådet som skall överväga frågan och söka lämpliga lösningar. Sådana lösningar får inte strida mot målen för åtgärden eller minska dess effektivitet.

Artikel III-298

Rådet skall anta europeiska beslut som innehåller unionens ståndpunkt om en särskild fråga av geografisk eller tematisk karaktär. Medlemsstaterna skall se till att deras nationella politik överensstämmer med unionens ståndpunkter.

Artikel III-299

1. Varje medlemsstat, unionens utrikesminister, eller ministern med stöd av kommissionen, får hänskjuta frågor om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken till rådet och förelägga det initiativ eller förslag.
2. I sådana fall som kräver ett snabbt beslut skall unionens utrikesminister på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat kalla till ett extra sammanträde inom rådet inom fjortioåtta timmar eller, i en nödsituation, inom kortare tid.

Artikel III-300

1. Europeiska beslut enligt detta kapitel skall antas av rådet med enhällighet.

En medlem av rådet som avstår från att rösta får motivera sitt avstående genom att avge en formell förklaring. Om så sker skall rådsmedlemmen inte vara skyldig att tillämpa det europeiska beslutet men skall godta att det är förpliktande för unionen. Den berörda medlemsstaten skall i en anda av ömsesidig solidaritet avhålla sig från varje handling som skulle kunna strida mot eller hindra en unionsåtgärd på grundval av det beslutet, och de andra medlemsstaterna skall respektera dess ståndpunkt. Om de medlemmar av rådet som på detta sätt motiverar sitt avstående företräder minst en tredjedel av medlemsstaterna, som samtidigt omfattar minst en tredjedel av unionens befolkning, skall beslutet inte antas.

2. Rådet skall med avvikelse från punkt 1 besluta med kvalificerad majoritet
  - a) när det antar europeiska beslut som innehåller unionens åtgärder eller ståndpunkter på grundval av ett europeiskt beslut av Europeiska rådet om unionens strategiska intressen och mål enligt artikel III-293.1,
  - b) när det antar europeiska beslut som innehåller unionens åtgärder eller ståndpunkter på förslag av unionens utrikesminister, vilket förslag har lagts fram på särskild begäran från Europeiska rådet på dess eget eller ministerns initiativ,
  - c) när det antar europeiska beslut om genomförande av ett europeiskt beslut om unionens åtgärder eller ståndpunkter,
  - d) när det antar europeiska beslut om utnämning av en särskild representant i enlighet med artikel III-302.

Om en medlem av rådet förklarar att den av väsentliga uttalade skäl som rör nationell politik avser att motsätta sig antagandet av ett europeiskt beslut som skall antas med kvalificerad majoritet, skall omröstning inte ske. Unionens utrikesminister skall i nära samråd med den berörda medlemsstaten söka en lösning som denna kan godta. Om detta inte lyckas får rådet med kvalificerad majoritet begära att frågan skall hänskjutas till Europeiska rådet för ett enhälligt europeiskt beslut.

3. Europeiska rådet får i enlighet med artikel I-40.7 med enhällighet anta ett europeiskt beslut om att rådet skall besluta med kvalificerad majoritet i andra fall än de som avses i punkt 2 i den här artikeln.

4. Punkterna 2 och 3 skall inte tillämpas på beslut som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser.

Artikel III-301

1. När Europeiska rådet eller rådet har enats om unionens gemensamma inställning enligt artikel I-40.5, skall unionens utrikesminister och medlemsstaternas utrikesministrar samordna sin verksamhet i rådet.

2. Medlemsstaternas diplomatiska beskickningar och unionens delegationer i tredjeland och vid internationella organisationer skall samarbeta sinsemellan och bidra till utformning och genomförande av den gemensamma inställning som avses i punkt 1.

Artikel III-302

Rådet kan på förslag av unionens utrikesminister utse en särskild representant som skall ha mandat för särskilda politiska frågor. Den särskilda representanten skall utöva sitt mandat under ledning av ministern.

Artikel III-303

Unionen får ingå avtal med en eller flera stater eller internationella organisationer på områden som omfattas av detta kapitel.

Artikel III-304

1. Unionens utrikesminister skall höra och informera Europaparlamentet i enlighet med artiklarna I-40.8 och I-41.8. Utrikesministern skall se till att vederbörlig hänsyn tas till Europaparlamentets synpunkter. De särskilda representanterna får medverka när Europaparlamentet informeras.

2. Europaparlamentet får ställa frågor eller avge rekommendationer till rådet och unionens utrikesminister. Två gånger om året skall Europaparlamentet hålla en debatt om hur genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inbegripet den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, fortskrider.

Artikel III-305

1. Medlemsstaterna skall samordna sitt uppträdande inom internationella organisationer och vid internationella konferenser. De skall där hävda unionens ståndpunkter. Unionens utrikesminister skall svara för denna samordning.

Inom internationella organisationer och vid internationella konferenser där inte samtliga medlemsstater deltar skall de deltagande medlemsstaterna hävda unionens ståndpunkter.

2. I enlighet med artikel I-16.2 skall de medlemsstater som är företrädade inom internationella organisationer och vid internationella konferenser där inte samtliga medlemsstater deltar informera icke-deltagande medlemsstater och unionens utrikesminister om alla frågor som är av gemensamt intresse.

Medlemsstater som också är medlemmar av Förenta nationernas säkerhetsråd skall samråda med varandra och hålla övriga medlemsstater och unionens utrikesminister fullt informerade. Medlemsstater som är medlemmar av säkerhetsrådet kommer då de fullgör sina uppgifter att hävda unionens ståndpunkter och intressen, dock utan att detta skall påverka deras ansvar enligt Förenta nationernas stadga.

När unionen har intagit en ståndpunkt till en fråga på Förenta nationernas säkerhetsråds dagordning, skall de medlemsstater som är medlemmar av säkerhetsrådet begära att unionens utrikesminister inbjuds att lägga fram unionens ståndpunkt.

Artikel III-306

Medlemsstaternas diplomatiska och konsulära beskickningar och unionens delegationer i tredjeland och vid internationella konferenser samt deras representationer vid internationella organisationer skall samarbeta för att se till att europeiska beslut om fastställande av unionens ståndpunkter och åtgärder vilka antagits enligt detta kapitel följs och genomförs. De skall intensifiera samarbetet genom att utbyta information och göra gemensamma bedömningar.

De skall bidra till att genomföra europeiska medborgares rätt till skydd inom tredjelandets territorium enligt artikel I-10.2 c samt de åtgärder som antagits enligt artikel III-127.

Artikel III-307

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-344 skall en kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik övervaka den internationella situationen på de områden som omfattas av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och bidra till att utforma politiken genom att avge yttranden till rådet på begäran av detta, av unionens utrikesminister eller på eget initiativ. Kommittén skall också övervaka genomförandet av den beslutade politiken, dock utan att det påverkar unionens utrikesministers befogenheter.

2. Inom ramen för detta kapitel skall Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik på rådets och unionens utrikesministers ansvar utöva politisk kontroll och strategisk ledning av krishanteringsinsatser enligt artikel III-309.

Rådet får, för en krishanteringsinsats som beslutats av rådet och vars varaktighet rådet beslutar om, bemyndiga kommittén att vidta lämpliga åtgärder som rör den politiska kontrollen och den strategiska ledningen av insatsen.

Artikel III-308

Genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skall inte påverka tillämpningen av de förfaranden för eller respektive omfattning av institutionernas befogenheter som anges i konstitutionen för utövandet av de unionsbefogenheter som avses i artiklarna I-13–I-15 och artikel I-17.

På samma sätt skall genomförandet av den politik som avses i nämnda artiklar inte påverka tillämpningen av de förfaranden för och respektive omfattning av institutionernas befogenheter som anges i konstitutionen för utövandet av unionsbefogenheterna enligt detta kapitel.

AVSNITT 2

DEN GEMENSAMMA SÄKERHETS- OCH FÖRSVARSPOLITIKEN

Artikel III-309

1. De uppdrag som avses i artikel I-41.1 i vilka unionen kan använda civila och militära resurser skall inbegripa gemensamma insatser för avrustning, humanitära insatser och räddningsinsatser, militära rådgivnings- och biståndsinsatser, konfliktförebyggande och fredsbevarande insatser, insatser med stridande förband vid krishantering, inklusive fredsskapande åtgärder och stabiliseringsinsatser efter konflikter. Alla dessa uppdrag kan bidra till kampen mot terrorism, inklusive genom stöd till tredjeland i syfte att bekämpa terrorism på dess territorium.

2. Rådet skall anta europeiska beslut om de uppdrag som avses i punkt 1 och ange deras mål, omfattning och de allmänna villkoren för deras genomförande. Unionens utrikesminister, som arbetar under rådet och under nära och ständig kontakt med Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik, skall sörja för samordningen av de civila och militära aspekterna av dessa insatser.

Artikel III-310

1. Inom ramen för de europeiska beslut som antas enligt artikel III-309 får rådet anförtro genomförandet av ett uppdrag åt en grupp medlemsstater som så önskar och som förfogar över den förmåga som är nödvändig för ett sådant uppdrag. Dessa medlemsstater skall i samverkan med unionens utrikesminister sinsemellan komma överens om hur uppdraget skall genomföras.

2. De medlemsstater som deltar i utförandet av uppdraget skall på eget initiativ eller på begäran av en annan medlemsstat regelbundet informera rådet om hur uppdraget fortskrider. De deltagande medlemsstaterna skall omedelbart underrätta rådet om det medför betydande följder att utföra uppdraget eller om det krävs en ändring av det mål, den omfattning eller de närmare villkor för uppdraget som anges i de europeiska beslut som avses i punkt 1. Rådet skall i sådana fall anta de europeiska beslut som är nödvändiga.

Artikel III-311

1. Byrån för utveckling av försvarskapacitet och för forskning, anskaffning och försvarsmateriel (Europeiska försvarsbyrån), som inrättas genom artikel I-41.3 och som lyder under rådets ledning, skall ha som uppgift att

- a) bidra till att identifiera målen för medlemsstaternas militära förmåga och utvärdera hur medlemsstaterna fullgör sina åtaganden när det gäller förmåga,
- b) främja att de operativa behoven harmoniseras och att effektiva och kompatibla anskaffningsmetoder antas,
- c) lägga fram multilaterala projekt för att målen för den militära förmågan skall uppfyllas och sörja för samordning av de program som genomförs av medlemsstaterna och förvaltning av särskilda samarbetsprogram,
- d) stödja försvarsteknikforskning, samordna och planera gemensam forskningsverksamhet och utredningar om tekniska lösningar som motsvarar de framtida operativa behoven,
- e) bidra till att identifiera och i förekommande fall genomföra varje åtgärd som behövs för att stärka försvarssektorns industriella och tekniska bas och förbättra effektiviteten i försvarsutgifterna.

2. Europeiska försvarsbyrån skall vara öppen för alla medlemsstater som önskar delta i den. Rådet skall med kvalificerad majoritet anta ett europeiskt beslut om stadgan för byrån, dess säte samt regler för dess verksamhet. I beslutet skall hänsyn tas till graden av effektivt deltagande i byråns verksamhet. Vid byrån skall särskilda grupper bildas av medlemsstater som genomför gemensamma projekt. Byrån skall vid behov fullgöra sina uppgifter i samråd med kommissionen.

Artikel III-312

1. De medlemsstater som önskar delta i det permanenta strukturerade samarbete som avses i artikel I-41.6, och som uppfyller de kriterier och gör de åtaganden om militära resurser som anges i protokollet om det permanenta strukturerade samarbetet, skall underrätta rådet och unionens utrikesminister om sin avsikt.

2. Inom tre månader från den underrättelse som avses i punkt 1 skall rådet anta ett europeiskt beslut om upprättande av det permanenta strukturerade samarbetet och fastställa förteckningen över deltagande medlemsstater. Rådet skall besluta med kvalificerad majoritet efter att ha hört unionens utrikesminister.

3. Varje medlemsstat som i ett senare skede önskar delta i det permanenta strukturerade samarbetet skall underrätta rådet och unionens utrikesminister om sin avsikt.

Rådet skall anta ett europeiskt beslut som bekräftar deltagandet av den berörda medlemsstat som uppfyller kriterierna och gör de åtaganden som avses i artiklarna 1 och 2 i protokollet om det permanenta strukturerade samarbetet. Rådet skall besluta med kvalificerad majoritet efter att ha hört unionens utrikesminister. Endast de rådsmedlemmar som företräder deltagande medlemsstater skall delta i omröstningen.

Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 55 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

4. Om en deltagande medlemsstat inte längre uppfyller kriterierna eller inte längre kan uppfylla de åtaganden som avses i artiklarna 1 och 2 i protokollet om det permanenta strukturerade samarbetet, får rådet anta ett europeiskt beslut om tillfälligt upphävande av den medlemsstatens deltagande.

Rådet skall besluta med kvalificerad majoritet. Endast de rådsmedlemmar som företräder deltagande medlemsstater, med undantag av den berörda medlemsstaten, skall delta i omröstningen.

Kvalificerad majoritet skall definieras som minst 55 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

5. Om en deltagande medlemsstat önskar lämna det permanenta strukturerade samarbetet skall den underrätta rådet om sitt beslut, och rådet skall då notera att den berörda medlemsstatens deltagande upphör.

6. Rådets europeiska beslut och rekommendationer inom ramen för det permanenta strukturerade samarbetet, med undantag av dem som anges i punkterna 2–5, skall antas med enhällighet. Vid tillämpning av denna punkt skall endast rösterna från de deltagande medlemsstaternas företrädare krävas för enhällighet.

AVSNITT 3

FINANSIELLA BESTÄMMELSER

Artikel III-313

1. Institutionernas förvaltningsutgifter till följd av genomförandet av detta kapitel skall belasta unionens budget.

2. Driftsutgifterna för att genomföra detta kapitel skall också belasta unionens budget, bortsett från driftsutgifter i samband med operationer som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser och i fall då rådet beslutar något annat.

Om en utgift inte skall belasta unionens budget skall den belasta medlemsstaterna i enlighet med den på bruttonationalinkomsten grundade fördelningsnyckeln, om inte rådet beslutar något annat. De medlemsstater, vars företrädare i rådet har avgett en formell förklaring enligt artikel III-300.1 andra stycket är inte skyldiga att bidra till finansieringen av utgifter i samband med operationer som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser.

3. Rådet skall anta ett europeiskt beslut om de särskilda förfaranden som skall garantera snabb tillgång till anslag i unionens budget som är avsedda för brådskande finansiering av initiativ inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och särskilt för förberedande verksamhet inför uppdrag av den typ som avses i artiklarna I-41.1 och III-309. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Förberedande verksamhet för de uppdrag som avses i artiklarna I-41.1 och III-309 som inte skall belasta unionens budget skall finansieras genom en startfond med bidrag från medlemsstaterna.

Rådet skall på förslag av unionens utrikesminister med kvalificerad majoritet anta europeiska beslut om närmare bestämmelser för

- a) upprättande och finansiering av startfonden, särskilt vilka finansiella belopp som fonden skall tilldelas,
- b) förvaltning av startfonden, samt
- c) finansiell kontroll.

Om det planerade uppdraget i enlighet med artiklarna I-41.1 och III-309 inte får belasta unionens budget, skall rådet bemyndiga unionens utrikesminister att utnyttja fonden. Unionens utrikesminister skall rapportera till rådet om hur uppdraget genomförts.

KAPITEL III

DEN GEMENSAMMA HANDELSPOLITIKEN

Artikel III-314

Genom att upprätta en tullunion i enlighet med artikel III-151 skall unionen i enlighet med sina gemensamma intressen bidra till en harmonisk utveckling av världshandeln, en gradvis avveckling av restriktionerna i den internationella handeln och i utländska direktinvesteringar samt en sänkning av tullmurarna och andra åtgärder.

Artikel III-315

1. Den gemensamma handelspolitiken skall grunda sig på enhetliga principer, särskilt när det gäller ändring av tullsatser och ingående av tull- och handelsavtal som rör utbyte av varor och tjänster samt handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter, utländska direktinvesteringar, enhetlighet i fråga om liberaliseringsåtgärder, exportpolitik och handelspolitiska skyddsåtgärder, inbegripet åtgärder vid dumpning och subventioner. Den gemensamma handelspolitiken skall föras inom ramen för principerna och målen för unionens yttre åtgärder.
2. Åtgärder som anger inom vilken ram den gemensamma handelspolitiken skall genomföras skall föreskrivas genom europeiska lagar.
3. Om avtal skall förhandlas fram och ingås med en eller flera tredjeländer eller internationella organisationer, skall artikel III-325 tillämpas om inte annat följer av de särskilda bestämmelserna i denna artikel.

Kommissionen skall förelägga rådet rekommendationer, och rådet skall bemyndiga kommissionen att inleda nödvändiga förhandlingar. Rådet och kommissionen skall se till att de avtal som förhandlas fram är förenliga med unionens inre politik och interna regler.

Inom ramen för de direktiv som rådet får utfärda för kommissionen skall den föra förhandlingarna i samråd med en särskild kommitté, som utsetts av rådet för att biträda kommissionen i denna uppgift. Kommissionen skall regelbundet rapportera till den särskilda kommittén och Europaparlamentet om förhandlingsläget.

4. Vid förhandlingar om och ingående av de avtal som avses i punkt 3 skall rådet besluta med kvalificerad majoritet.

Vid förhandlingar om och ingående av avtal inom handeln med tjänster och handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter samt utländska direktinvesteringar skall rådet besluta med

enhällighet om avtalet omfattar bestämmelser för vilka enhällighet krävs för att interna regler skall kunna antas.

Rådet skall även besluta med enhällighet när det gäller förhandlingar och ingående av avtal

- a) på sådana områden som rör handel med kulturella och audiovisuella tjänster, om dessa avtal riskerar att negativt påverka unionens kulturella och språkliga mångfald,
- b) på sådana områden som rör handel med sociala tjänster och tjänster som avser utbildning och hälso- och sjukvård, om dessa avtal riskerar att allvarligt störa den nationella organisationen av sådana tjänster och inverka negativt på medlemsstaternas ansvar för att tillhandahålla dessa.

5. Förhandlingar om och ingående av internationella avtal på transportområdet skall omfattas av avdelning III kapitel III avsnitt 7 och artikel III-325.

6. Utövandet av de befogenheter som tilldelas genom denna artikel inom den gemensamma handelspolitiken skall inte påverka fördelningen av befogenheterna mellan unionen och medlemsstaterna och skall inte medföra någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar i den utsträckning som konstitutionen utesluter en sådan harmonisering.

KAPITEL IV

SAMARBETE MED TREDJELAND OCH HUMANITÄRT BISTÅND

AVSNITT 1

UTVECKLINGSSAMARBETE

Artikel III-316

1. Unionens politik inom området för utvecklingssamarbete skall föras inom ramen för principerna och målen för unionens yttre åtgärder. Unionens och medlemsstaternas politik för utvecklingssamarbete skall komplettera och förstärka varandra.

Det främsta målet för unionens politik på detta område skall vara minskning och på sikt utrotning av fattigdom. Unionen skall ta hänsyn till målen för utvecklingssamarbetet vid genomförande av politik som kan påverka utvecklingsländerna.

2. Unionen och medlemsstaterna skall uppfylla de åtaganden och beakta de mål som de har godkänt inom ramen för Förenta nationerna och andra behöriga internationella organisationer.

Artikel III-317

1. De åtgärder som krävs för att genomföra politiken för utvecklingssamarbete och som kan gälla fleråriga program för samarbete med utvecklingsländer eller program med tematisk inriktning skall föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar.

2. Unionen får med tredjeland och behöriga internationella organisationer ingå alla avtal som behövs för att förverkliga de mål som anges i artiklarna III-292 och III-316.

Första stycket skall inte påverka medlemsstaternas behörighet att förhandla i internationella organ och att ingå avtal.

3. Europeiska investeringsbanken skall i enlighet med villkoren i sin stadga bidra till att genomföra de åtgärder som avses i punkt 1.

Artikel III-318

1. I syfte att främja att unionens och medlemsstaternas åtgärder kompletterar varandra och är effektiva skall de samordna sin politik inom området utvecklingsamarbete och samråda med varandra om sina biståndsprogram, inklusive inom internationella organisationer och vid internationella konferenser. De får vidta gemensamma åtgärder. Medlemsstaterna skall om det behövs bidra till att genomföra unionens biståndsprogram.

2. Kommissionen får ta lämpliga initiativ för att främja den samordning som avses i punkt 1.

3. Inom ramen för sina respektive behörighetsområden skall unionen och medlemsstaterna samarbeta med tredjeland och behöriga internationella organisationer.

AVSNITT 2

EKONOMISKT, FINANSIELLT OCH TEKNISKT SAMARBETE MED TREDJELAND

Artikel III-319

1. Utan att det påverkar tillämpningen av de andra bestämmelserna i konstitutionen, särskilt artiklarna III-316–III-318 skall unionen samarbeta med andra tredjeländer än utvecklingsländerna i ekonomiskt, finansiellt och tekniskt hänseende, inbegripet bistånd, i synnerhet finansiellt bistånd. Detta samarbete skall vara förenligt med unionens utvecklingspolitik och skall genomföras inom ramen för principerna och målen för unionens yttre åtgärder. Unionens och medlemsstaternas åtgärder skall komplettera och förstärka varandra.

2. De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra punkt 1 skall föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar.

3. Inom ramen för sina respektive behörighetsområden skall unionen och medlemsstaterna samarbeta med tredjeland och behöriga internationella organisationer. De närmare villkoren för samarbete från unionens sida kan bli föremål för avtal mellan unionen och berörda tredjeparter.

Första stycket skall inte påverka medlemsstaternas behörighet att förhandla i internationella organ och att ingå avtal.

Artikel III-320

När situationen i ett tredjeland kräver att unionen lämnar omedelbart finansiellt bistånd skall rådet på förslag av kommissionen anta de europeiska beslut som behövs.

AVSNITT 3

HUMANITÄRT BISTÅND

Artikel III-321

1. Unionens åtgärder inom området humanitärt bistånd skall genomföras inom ramen för principerna och målen för unionens yttre åtgärder. Åtgärderna skall syfta till att tillfälligt lämna bistånd och stöd till befolkningar i tredjeland som drabbas av naturkatastrofer eller katastrofer orsakade av människor, samt till att skydda dessa befolkningar, för att uppfylla de humanitära behov som uppstått till följd av dessa olika situationer. Unionens och medlemsstaternas åtgärder skall komplettera och förstärka varandra.

2. Humanitära biståndsåtgärder skall ges i enlighet med principerna i internationell rätt och principerna om opartiskhet, neutralitet och icke-diskriminering.

3. Åtgärder för att bestämma ramen för genomförandet av unionens humanitära biståndsåtgärder skall föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar.

4. Unionen får med tredjeland och behöriga internationella organisationer ingå alla avtal som behövs för att förverkliga de mål som anges i punkt 1 och i artikel III-292.

Första stycket skall inte påverka medlemsstaternas behörighet att förhandla i internationella organ och att ingå avtal.

5. För att skapa en ram för gemensamma bidrag från europeiska ungdomar till unionens humanitära biståndsinsatser skall en europeisk frivilligkår för humanitärt bistånd inrättas. Kårens stadga och arbetsformer skall regleras i en europeisk lag.

6. Kommissionen får ta alla initiativ som kan främja samordningen mellan unionens och medlemsstaternas åtgärder i syfte att bidra till att unionens och medlemsstaternas humanitära biståndsåtgärder blir mer effektiva och kompletterar varandra.

7. Unionen skall se till att dess humanitära biståndsinsatser är samordnade och överensstämmer med de insatser som genomförs av internationella organisationer och organ, särskilt de som ingår i Förenta nationernas system.

KAPITEL V

RESTRIKTIVA ÅTGÄRDER

Artikel III-322

1. Om det i ett europeiskt beslut som har antagits i enlighet med kapitel II föreskrivs att de ekonomiska och finansiella förbindelserna med ett eller flera tredjeländer helt eller delvis skall avbrytas eller begränsas, skall rådet på gemensamt förslag av unionens utrikesminister och kommissionen med kvalificerad majoritet anta de europeiska förordningar eller beslut som behövs. Rådet skall underrätta Europaparlamentet om detta.
2. Rådet får i enlighet med förfarandet i punkt 1 anta restriktiva åtgärder mot fysiska eller juridiska personer, mot grupper eller mot enheter som inte är stater, om detta föreskrivs i ett europeiskt beslut som har antagits i enlighet med kapitel II.
3. De akter som avses i denna artikel skall innefatta nödvändiga bestämmelser om rättsliga garantier.

KAPITEL VI

INTERNATIONELLA AVTAL

Artikel III-323

1. Unionen får med ett eller flera tredjeländer eller internationella organisationer ingå avtal när konstitutionen föreskriver att sådana avtal skall ingås, eller när ingåendet av ett avtal antingen är nödvändigt för att inom ramen för unionens politik förverkliga ett av de mål som anges i konstitutionen, eller föreskrivs i en av unionens rättsligt bindande akter eller kan komma att inverka på gemensamma regler eller räckvidden för dessa.
2. Avtal som ingås av unionen skall vara bindande för unionens institutioner och medlemsstaterna.

Artikel III-324

Unionen får ingå associeringsavtal med ett eller flera tredjeländer eller internationella organisationer för att upprätta en associering med ömsesidiga rättigheter och förpliktelser, gemensamt uppträdande och särskilda förfaranden.

Artikel III-325

1. Utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda bestämmelserna i artikel III-315 skall avtal mellan unionen och tredjeland eller internationella organisationer förhandlas fram och ingås enligt nedanstående förfarande.
2. Rådet skall ge bemyndigande att inleda förhandlingar, utfärda förhandlingsdirektiv, bemyndiga undertecknande och ingå avtal.

3. Kommissionen eller, om det planerade avtalet uteslutande eller huvudsakligen gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, unionens utrikesminister skall lägga fram rekommendationer för rådet som skall anta ett europeiskt beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar och, med hänsyn till vad det planerade avtalet gäller, utse förhandlaren eller unionens förhandlingschef.
4. Rådet får ge förhandlaren direktiv och utse en särskild kommitté, med vilken samråd skall ske under förhandlingarna.
5. Rådet skall på förslag av förhandlaren anta ett europeiskt beslut om bemyndigande att underteckna avtalet och, i förekommande fall, att tillämpa det provisoriskt innan det har trätt i kraft.
6. Rådet skall på förslag av förhandlaren anta ett europeiskt beslut om ingående av avtalet.

Utom i sådana fall då avtalet endast gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skall rådet anta ett europeiskt beslut om ingående av avtalet,

- a) efter Europaparlamentets godkännande i följande fall:
  - i) Associeringsavtal.
  - ii) Unionens anslutning till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
  - iii) Avtal som skapar en särskild institutionell ram genom att samarbetsförfaranden inrättas.
  - iv) Avtal som har betydande budgetmässiga följder för unionen.
  - v) Avtal som gäller områden som omfattas av det ordinarie lagstiftningsförfarandet eller det särskilda lagstiftningsförfarandet då Europaparlamentets godkännande krävs.

Europaparlamentet och rådet får i brådskande fall komma överens om den tid inom vilken godkännande skall ges.

- b) efter samråd med Europaparlamentet i övriga fall. Europaparlamentet skall avge sitt yttrande inom en tid som rådet får bestämma med hänsyn till hur brådskande ärendet är. Om inget yttrande avges inom denna tid får rådet besluta.

7. Med avvikelse från punkterna 5, 6 och 9 får rådet, vid ingåendet av ett avtal, bemyndiga förhandlaren att på unionens vägnar godkänna ändringar i avtalet om dessa ändringar enligt avtalet skall antas genom ett förenklat förfarande eller av ett organ som inrättas genom avtalet. Rådet får förena ett sådant bemyndigande med vissa särskilda villkor.

8. Under hela förfarandet skall rådet besluta med kvalificerad majoritet.

Det skall emellertid besluta med enhällighet när avtalet avser en fråga där enhällighet krävs för att anta en unionsakt samt för associeringsavtal och avtal som avses i artikel III-319 med kandidatländerna.

9. Rådet skall på förslag av kommissionen eller unionens utrikesminister anta ett europeiskt beslut om tillfälligt upphävande av tillämpningen av ett avtal och om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar skall intas i ett organ som inrättats genom ett avtal, när detta organ skall anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram.

10. Europaparlamentet skall omedelbart och fullständigt informeras i alla skeden av förfarandet.

11. En medlemsstat, Europaparlamentet, rådet eller kommissionen får inhämta domstolens yttrande om huruvida ett planerat avtal är förenligt med konstitutionen. Om domstolen finner att så inte är fallet kan avtalet inte träda i kraft, såvida inte avtalet ändras eller konstitutionen revideras.

Artikel III-326

1. Med avvikelse från artikel III-325 får rådet, antingen på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på rekommendation av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken, för att söka uppnå enighet i överensstämmelse med målet om prisstabilitet, ingå formella avtal om ett växelkurssystem för euron i förhållande till tredjestaters valutor. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet och i enlighet med det i punkt 3 angivna förfarandet.

Rådet får, antingen på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på rekommendation av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken för att söka uppnå enighet i överensstämmelse med målet om prisstabilitet, anta, ändra eller upphäva centralkurser för euron inom växelkurssystemet. Rådets ordförande skall underrätta Europaparlamentet om centralkurser för euron antas, ändras eller upphävs.

2. I avsaknad av ett växelkurssystem i förhållande till en eller flera valutor från tredjestat enligt punkt 1 får rådet, antingen på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på rekommendation av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken, besluta att utarbeta allmänna riktlinjer för valutapolitiken i förhållande till dessa valutor. Dessa allmänna riktlinjer skall inte påverka huvudmålet för det europeiska centralbankssystemet som är att upprätthålla prisstabilitet.

3. Om unionen behöver föra förhandlingar om avtal som gäller monetära frågor eller växelkursfrågor med en eller flera stater eller internationella organisationer, skall rådet, med avvikelse från artikel III-325, på rekommendation av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken besluta om en ordning för förhandlingarna och för hur sådana avtal skall ingås. Denna ordning skall sörja för att unionen uttrycker en gemensam ståndpunkt. Kommissionen skall i full omfattning medverka vid förhandlingarna.

4. Med förbehåll för unionens befogenheter och avtal om Ekonomiska och monetära unionen, får medlemsstaterna föra förhandlingar i internationella organ och ingå avtal.

KAPITEL VII

UNIONENS FÖRBINDELSER MED INTERNATIONELLA ORGANISATIONER OCH TREDJELAND SAMT UNIONENS DELEGATIONER

Artikel III-327

1. Unionen skall upprätta samarbete i alla lämpliga former med Förenta nationernas organ och dess fackorgan, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling.

Unionen skall vidare upprätthålla lämpliga förbindelser med andra internationella organisationer.

2. Unionens utrikesminister och kommissionen skall se till att denna artikel genomförs.

Artikel III-328

1. Unionens delegationer i tredjeland och vid internationella organisationer skall representera unionen.

2. Unionens delegationer skall lyda under ledning av unionens utrikesminister. De skall verka i nära samarbete med medlemsstaternas diplomatiska och konsulära beskickningar.

KAPITEL VIII

GENOMFÖRANDE AV SOLIDARITETSKLAUSULEN

Artikel III-329

1. Om en medlemsstat utsätts för en terroristattack eller drabbas av en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor, skall de andra medlemsstaterna lämna bistånd på begäran av den drabbade medlemsstatens politiska myndigheter. Medlemsstaterna skall i detta syfte samordna sina åtgärder inom rådet.

2. Närmare föreskrifter för hur unionen skall genomföra den solidaritetsklausul som avses i artikel I-43 skall anges i ett europeiskt beslut som antas av rådet på gemensamt förslag av kommissionen och unionens utrikesminister. När detta beslut har försvarsmässiga konsekvenser skall rådet besluta i enlighet med artikel III-300.1. Europaparlamentet skall underrättas.

Rådet skall, inom ramen för denna punkt, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-344, biträdas av Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik, med stöd av de strukturer som utvecklats inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, och av den kommitté som avses i artikel

III-261, vilka i förekommande fall skall lägga fram gemensamma yttranden för rådet.

3. Europeiska rådet skall, för att unionen och dess medlemsstater skall kunna handla effektivt, regelbundet utvärdera de hot som unionen utsätts för.

AVDELNING VI

UNIONENS FUNKTION

KAPITEL I

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

AVSNITT 1

INSTITUTIONER

Underavsnitt 1

Europaparlamentet

Artikel III-330

1. Nödvändiga åtgärder för val av Europaparlamentets ledamöter genom allmänna direkta val enligt en i alla medlemsstater enhetlig ordning eller i enlighet med principer som är gemensamma för alla medlemsstater skall föreskrivas i en av rådet antagen europeisk lag eller ramlag.

Rådet skall besluta med enhällighet på initiativ av Europaparlamentet, efter godkännande av Europaparlamentet, som skall besluta med en majoritet av sina ledamöter. Lagen eller ramlagen skall träda i kraft efter det att den har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

2. Föreskrifter och allmänna villkor för hur Europaparlamentets ledamöter skall utföra sina åligganden skall fastställas i en av Europaparlamentet antagen europeisk lag. Europaparlamentet skall besluta på eget initiativ efter yttrande av kommissionen och efter rådets godkännande. Rådet skall med enhällighet besluta om alla regler eller villkor som rör beskattning av ledamöter eller före detta ledamöter.

Artikel III-331

Regler för sådana politiska partier på europeisk nivå som avses i artikel I-46.4, särskilt bestämmelser om deras finansiering, skall meddelas i europeiska lagar.

Artikel III-332

Europaparlamentet får med en majoritet av sina ledamöter begära att kommissionen lägger fram lämpliga förslag i frågor som enligt Europaparlamentets uppfattning kräver att en unionsakt utarbetas för att konstitutionen skall kunna genomföras. Om kommissionen inte lägger fram något förslag, skall den underrätta Europaparlamentet om skälen till detta.

Artikel III-333

Då Europaparlamentet fullgör sina uppgifter får det på begäran av en fjärdedel av sina ledamöter tillsätta en tillfällig undersökningskommitté för att – utan att detta inverkar på de befogenheter som genom konstitutionen tilldelas andra institutioner eller organ – undersöka påstådda överträdelser eller missförhållanden vid tillämpningen av unionsrätten, såvida inte de påstådda förhållandena är föremål för en domstolsprövning och domstolsförfarandet ännu inte har avslutats.

Den tillfälliga undersökningskommittén skall upplösas när den har överlämnat sin rapport.

Närmare föreskrifter om utövandet av undersökningsrätten skall meddelas i en europeisk lag antagen av Europaparlamentet. Europaparlamentet skall på eget initiativ besluta efter rådets och kommissionens godkännande.

Artikel III-334

I enlighet med artikel I-10.2 d skall varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat ha rätt att ensam eller tillsammans med andra personer göra en framställning till Europaparlamentet i frågor som hör till unionens verksamhetsområden och som direkt berör den medborgaren eller personen.

Artikel III-335

1. Europaparlamentet skall välja Europeiska ombudsmannen. I enlighet med artikel I-10.2 d och artikel I-49 har ombudsmannen befogenhet att från varje unionsmedborgare eller varje annan fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat ta emot klagomål om fall av dålig förvaltning när det gäller verksamheten inom unionens institutioner, organ eller myndigheter, med undantag för Europeiska unionens domstol när den utövar sina domstolsfunktioner.

Ombudsmannen skall inom ramen för sitt uppdrag utföra de undersökningar som han eller hon finner berättigade, antingen på eget initiativ eller på grundval av de klagomål som framförs till honom eller henne direkt eller genom en ledamot av Europaparlamentet; detta gäller dock inte om de påstådda förhållandena är eller har varit föremål för ett domstolsförfarande. Om ombudsmannen konstaterar ett fall av dålig förvaltning, skall han eller hon remittera ärendet till den berörda institutionen, det berörda organet eller den berörda myndigheten som skall ha en frist på tre månader för att lämna sina synpunkter. Ombudsmannen skall därefter lämna en rapport till Europaparlamentet och den berörda institutionen, det berörda organet eller den berörda myndigheten. Den klagande skall underrättas om resultatet av dessa undersökningar.

Ombudsmannen skall förelägga Europaparlamentet en årlig rapport om resultatet av sina undersökningar.

2. Ombudsmannen skall väljas efter varje val till Europaparlamentet för dess valperiod. Ombudsmannen kan återväljas.

Ombudsmannen kan på begäran av Europaparlamentet avsättas av domstolen om han eller hon inte längre uppfyller de krav som ställs för att utföra uppgifterna eller om han eller hon gjort sig skyldig till allvarlig försummelse.

3. Ombudsmannen skall vara fullständigt oavhängig i sin ämbetsutövning. Vid fullgörandet av sina uppgifter får ombudsmannen varken begära eller ta emot instruktioner från någon institution, något organ eller någon myndighet. Ombudsmannen får inte under sin ämbets tid utöva någon avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet.

4. Regler och allmänna villkor för ombudsmannens ämbetsutövning skall meddelas i en av Europaparlamentet antagen europeisk lag. Europaparlamentet skall på eget initiativ besluta efter kommissionens yttrande och rådets godkännande.

Artikel III-336

Europaparlamentet skall hålla en årlig session. Det skall sammanträda utan särskild kallelse den andra tisdagen i mars.

Europaparlamentet får sammanträda till extra sammanträdesperiod på begäran av en majoritet av sina ledamöter och på begäran av rådet eller kommissionen.

Artikel III-337

1. Europeiska rådet och rådet skall höras av Europaparlamentet på de villkor som fastställs i Europeiska rådets och rådets arbetsordningar.

2. Kommissionen får närvara vid samtliga Europaparlamentets sammanträden och skall på egen begäran få uttala sig. Den skall muntligen eller skriftligen besvara frågor som ställs till den av Europaparlamentet eller dess ledamöter.

3. Europaparlamentet skall vid offentligt sammanträde diskutera den allmänna årsrapport som kommissionen förelägger parlamentet.

Artikel III-338

Om inte annat föreskrivs i konstitutionen, skall Europaparlamentet besluta med majoritet av de avgivna rösterna. Det skall anges i dess arbetsordning när beslutförhet föreligger.

Artikel III-339

Europaparlamentet skall anta sin arbetsordning med en majoritet av sina ledamöter.

Europaparlamentets protokoll skall offentliggöras på de villkor som fastställs i konstitutionen och dess arbetsordning.

Artikel III-340

Om ett förslag om misstroendevotum läggs fram i fråga om kommissionens verksamhet får Europaparlamentet inte ta ställning till förslaget förrän tidigast tre dagar efter det att detta lagts fram och endast genom öppen omröstning.

Om förslaget om misstroendevotum antas med en majoritet av två tredjedelar av de avgivna rösterna och med majoritet av Europaparlamentets ledamöter, skall kommissionens ledamöter kollektivt avgå och unionens utrikesminister skall avgå från kommissionen. De skall kvarstå i ämbete och fortsätta att handlägga löpande ärenden till dess att de har ersatts enligt artiklarna I-26 och I-27. I så fall skall mandattiden för de kommissionsledamöter som utses att ersätta dem löpa ut samma dag som mandattiden skulle ha löpt ut för de kommissionsledamöter som har tvingats att kollektivt avgå.

*Underavsnitt 2***Europeiska rådet***Artikel III-341*

1. Ingen medlem av Europeiska rådet får vid omröstning företräda mer än en annan medlem.

Att personligen närvarande eller företrädda medlemmar avstår från att rösta hindrar inte att överläggningar som kräver enhällighet antas av Europeiska rådet.

2. Europaparlamentets talman kan av Europeiska rådet inbjudas att höras.
3. Europeiska rådet skall besluta med enkel majoritet i förfarandefrågor och när det antar sin arbetsordning.
4. Europeiska rådet skall biträdas av rådets generalsekretariat.

*Underavsnitt 3***Ministerrådet***Artikel III-342*

Rådet skall sammanträda efter kallelse av ordföranden, på dennes initiativ eller på begäran av någon rådsmedlem eller kommissionen.

Artikel III-343

1. Ingen medlem av rådet får vid omröstning företräda mer än en annan medlem.
2. För de överläggningar som kräver enkel majoritet skall rådet besluta med en majoritet av sina medlemmar.

3. Att personligen närvarande eller företrädna medlemmar avstår från att rösta hindrar inte att överläggningar som kräver enhällighet antas av rådet.

Artikel III-344

1. En kommitté som består av ständiga representanter för medlemsstaternas regeringar skall ansvara för att förbereda rådets arbete och att utföra de uppdrag som rådet ger den. Kommittén får anta beslut i procedurfrågor i de fall som anges i rådets arbetsordning.

2. Rådet skall biträdas av ett generalsekretariat, som skall lyda under en generalsekreterare, som utses av rådet.

Rådet skall besluta med enkel majoritet om generalsekretariatets organisation.

3. Rådet skall besluta med enkel majoritet i förfarandefrågor och när det antar sin arbetsordning.

Artikel III-345

Rådet får med enkel majoritet begära att kommissionen skall företa de utredningar som rådet finner nödvändiga för att förverkliga de gemensamma målen samt att förelägga rådet lämpliga förslag. Om kommissionen inte lägger fram något förslag, skall den underrätta rådet om skälen till detta.

Artikel III-346

Rådet skall anta europeiska beslut som innehåller stadgarna för de kommittéer som anges i konstitutionen. Det skall besluta med enkel majoritet efter att ha hört kommissionen.

Underavsnitt 4

Europeiska kommissionen

Artikel III-347

Kommissionens ledamöter skall avhålla sig från varje handling som är oförenlig med deras skyldigheter. Medlemsstaterna skall respektera deras oberoende och inte söka påverka dem när de utför sina uppgifter.

Kommissionens ledamöter får inte under sin ämbets tid utöva någon annan avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet. De skall när de tillträder avge en högtidlig försäkran att såväl under som efter sin ämbets tid respektera de förpliktelser som följer av ämbetet, särskilt deras skyldighet att iaktta redbarhet och visa omdöme vid mottagande av vissa uppdrag eller förmåner efter ämbets tiden. Om dessa förpliktelser åsidosätts får domstolen, på begäran av rådet som skall besluta med enkel majoritet eller av kommissionen, allt efter omständigheterna besluta antingen att den berörda kommissionsledamoten skall avsättas från ämbetet på de villkor som anges i artikel III-349 eller berövas rätten till pension eller andra förmåner i dess ställe.

Artikel III-348

1. En kommissionsledamots ämbete skall, fränsett vid normala nytillsättningar och vid dödsfall, upphöra när ledamoten begär sitt entledigande eller avsätts.

2. För den entledigade, avsatte eller avlidne kommissionsledamotens återstående mandattid skall en ersättare utses till ny ledamot av samma nationalitet av rådet i samförstånd med kommissionens ordförande och efter det att Europaparlamentet har hörts samt i enlighet med kriterierna i artikel I-26.4.

Rådet får med enhällighet på förslag av kommissionens ordförande besluta att en ersättare inte behöver utses, särskilt om återstoden av ledamotens mandattid är kort.

3. Om ordföranden begär sitt entledigande, avsätts eller avlider, skall en ersättare utses för återstoden av hans eller hennes mandattid i enlighet med artikel I-27.1.

4. Om unionens utrikesminister begär sitt entledigande, avsätts eller avlider, skall en ersättare utses för återstoden av hans eller hennes mandattid i enlighet med artikel I-28.1.

5. Om samtliga kommissionsledamöter begär sitt entledigande skall de kvarstå i ämbetet och fortsätta att handlägga löpande ärenden till dess att ersättare har utsetts för återstoden av deras mandattid, i enlighet med artiklarna I-26 och I-27.

Artikel III-349

Om en kommissionsledamot inte längre uppfyller de krav som ställs för att utföra uppgifterna eller om han eller hon har gjort sig skyldig till allvarlig försummelse, får domstolen på begäran av rådet med enkel majoritet eller av kommissionen besluta att avsätta honom eller henne.

Artikel III-350

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel I-28.4 skall kommissionens olika ansvarsområden struktureras och fördelas mellan dess ledamöter av dess ordförande, i enlighet med artikel I-27.3. Ordföranden får ändra denna ansvarsfördelning under mandatperioden. Kommissionens ledamöter skall under ledning av ordföranden utföra de uppgifter som denne ålägger dem.

Artikel III-351

Kommissionen skall besluta med en majoritet av sina ledamöter. I arbetsordningen skall anges när beslutförhet föreligger.

Artikel III-352

1. Kommissionen skall anta sin arbetsordning för att säkerställa att både kommissionen själv och dess avdelningar fullgör sina uppgifter. Den skall se till att arbetsordningen offentliggörs.

2. Kommissionen skall årligen, senast en månad före öppnandet av Europaparlamentets session, offentliggöra en allmän rapport om unionens verksamhet.

Underavsnitt 5

Europeiska unionens domstol

Artikel III-353

Domstolen skall sammanträda i olika avdelningar, i stor avdelning eller i plenum, i enlighet med stadgan för Europeiska unionens domstol.

Artikel III-354

Domstolen skall biträdas av åtta generaladvokater. På begäran av domstolen får rådet med enhällighet anta ett europeiskt beslut om att utöka antalet generaladvokater.

Generaladvokaterna skall vid offentliga domstolssessioner, fullständigt opartiskt och oavhängigt, lägga fram motiverade yttranden i ärenden som enligt stadgan för Europeiska unionens domstol kräver deras deltagande.

Artikel III-355

Domstolens domare och generaladvokater, som utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av de högsta domarämbetena i hemlandet eller är jurister med allmänt erkända kvalifikationer, skall utses av medlemsstaternas regeringar i samförstånd efter det att den kommitté som föreskrivs i artikel III-357 har hörts.

En del av domartjänsterna och tjänsterna som generaladvokat skall nytillsättas vart tredje år i enlighet med föreskrifterna i stadgan för Europeiska unionens domstol.

Domarna skall bland sig välja domstolens ordförande för en tid av tre år. Ordföranden kan återväljas.

Domstolen skall anta sina rättegångsregler. Rättegångsreglerna skall godkännas av rådet.

Artikel III-356

Antalet domare i tribunalen skall fastställas i stadgan för Europeiska unionens domstol. I stadgan får det föreskrivas att tribunalen skall biträdas av generaladvokater.

Ledamöterna i tribunalen skall utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av höga domarämbeten. De skall utses av medlemsstaternas regeringar i samförstånd, efter det att den kommitté som föreskrivs i artikel III-357 har hörts.

En del av ledamöterna i tribunalen skall nytillsättas vart tredje år.

Domarna skall bland sig välja ordföranden för tribunalen för en tid av tre år. Ordföranden kan återväljas.

Tribunalen skall anta sina rättegångsregler i samförstånd med domstolen. Rättegångsreglerna skall godkännas av rådet.

Om inte annat föreskrivs i stadgan, skall de bestämmelser i konstitutionen som avser domstolen tillämpas på tribunalen.

Artikel III-357

Det skall inrättas en kommitté med uppgift att avge yttrande om kandidaternas lämplighet att utöva ämbetena som domare och generaladvokat i domstolen och tribunalen innan medlemsstaternas regeringar ombesörjer utnämningarna i enlighet med artiklarna III-355 och III-356.

Kommittén skall bestå av sju personer utsedda bland före detta ledamöter av domstolen och tribunalen, ledamöter av nationella högsta domstolar och jurister med allmänt erkända kvalifikationer, varav en skall föreslås av Europaparlamentet. Rådet skall anta ett europeiskt beslut där reglerna för kommitténs arbetsätt anges och ett europeiskt beslut där dess ledamöter utses. Rådet skall besluta på initiativ av domstolens ordförande.

Artikel III-358

1. Tribunalen skall vara behörig att i första instans pröva och avgöra de ärenden som anges i artiklarna III-365, III-367, III-370, III-372 och III-374, med undantag av de ärenden som åvilar en enligt artikel III-359 upprättad specialdomstol och de som enligt stadgan för Europeiska unionens domstol faller under domstolens behörighet. I stadgan kan det föreskrivas att tribunalen skall vara behörig för andra grupper av ärenden.

Tribunalens avgöranden enligt denna punkt kan överklagas till domstolen, dock endast i rättsfrågor, i enlighet med de villkor och begränsningar som fastställs i stadgan.

2. Tribunalen skall vara behörig att pröva och avgöra överklaganden mot avgöranden som fattas av specialdomstolarna.

Tribunalens avgöranden enligt denna punkt kan i undantagsfall omprövas av domstolen, i enlighet med de villkor och begränsningar som fastställs i stadgan för Europeiska unionens domstol, om det finns en allvarlig risk för att de undergräver enhetligheten eller följdriktigheten i unionsrätten.

3. Tribunalen skall vara behörig att pröva och avgöra frågor som hänskjutits för förhandsavgörande enligt artikel III-369 på särskilda områden som anges i stadgan för Europeiska unionens domstol.

Om tribunalen anser att ett ärende kräver ett principbeslut som kan påverka enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten, kan den hänskjuta ärendet till domstolen för beslut.

Tribunalens avgöranden av frågor som hänskjutits för förhandsavgörande kan i undantagsfall omprövas av domstolen, i enlighet med de villkor och begränsningar som fastställs i stadgan, om det finns en allvarlig risk för att de undergräver enhetligheten eller följdriktigheten i unionsrätten.

Artikel III-359

1. Specialdomstolar, som är knutna till tribunalen, med uppgift att i första instans pröva och avgöra vissa grupper av ärenden på särskilda områden, får inrättas genom europeiska lagar. Dessa skall antas antingen på förslag av kommissionen och efter det att domstolen har hörts eller på begäran av domstolen och efter det att kommissionen har hörts.
2. I europeiska lagar om inrättande av en specialdomstol skall det meddelas regler om denna domstols sammansättning och anges hur omfattande behörighet den har.
3. Specialdomstolarnas beslut kan överklagas till tribunalen endast i rättsfrågor eller, om det i den europeiska lagen om inrättande av specialdomstolen så föreskrivs, även i sakfrågor.
4. Ledamöterna av specialdomstolarna skall utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av domarämbeten. De skall utses av rådet med enhällighet.
5. Specialdomstolarna skall anta sina rättegångsregler i samförstånd med domstolen. Rättegångsreglerna skall godkännas av rådet.
6. Om inte annat föreskrivs i den europeiska lagen om inrättande av specialdomstolen skall de bestämmelser i konstitutionen som avser Europeiska unionens domstol samt bestämmelserna i stadgan för Europeiska unionens domstol tillämpas på specialdomstolarna. Avdelning I i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 64 i denna skall under alla omständigheter tillämpas på specialdomstolarna.

Artikel III-360

Om kommissionen anser att en medlemsstat inte har uppfyllt en skyldighet enligt konstitutionen, skall kommissionen avge ett motiverat yttrande i ärendet efter att ha givit den berörda staten tillfälle att komma in med sina synpunkter.

Om den berörda staten inte rättar sig efter yttrandet inom den tid som angivits av kommissionen, får kommissionen föra ärendet vidare till Europeiska unionens domstol.

Artikel III-361

En medlemsstat som anser att en annan medlemsstat inte har uppfyllt en skyldighet enligt konstitutionen får anhängiggöra ärendet vid Europeiska unionens domstol.

Innan en medlemsstat väcker talan mot en annan medlemsstat på grund av ett påstått åsidosättande av en skyldighet enligt konstitutionen, skall den lägga fram saken för kommissionen.

Kommissionen skall avge ett motiverat yttrande efter det att var och en av de berörda staterna beretts tillfälle att skriftligen och muntligen lägga fram sin egen sak och yttra sig över vad motparten anfört.

Om kommissionen inte yttrat sig inom tre månader efter det att saken lagts fram för den, skall detta inte hindra att ärendet anhängiggörs vid domstolen.

Artikel III-362

1. Om Europeiska unionens domstol finner att en medlemsstat inte har uppfyllt en skyldighet enligt konstitutionen, skall denna stat vidta de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom.

2. Om kommissionen anser att den berörda medlemsstaten inte har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa den dom som avses i punkt 1 får kommissionen, efter att ha gett staten tillfälle att framföra sina synpunkter, väcka talan vid Europeiska unionens domstol. Därvid skall kommissionen ange det standardbelopp eller det vite som den med hänsyn till omständigheterna anser det lämpligt att den berörda medlemsstaten skall betala.

Om domstolen finner att den berörda medlemsstaten inte har efterkommit dess dom, kan den förelägga staten att betala ett standardbelopp eller ett vite.

Detta förfarande skall inte inverka på tillämpningen av artikel III-361.

3. När kommissionen för ett ärende vidare till Europeiska unionens domstol i enlighet med artikel III-360 därför att den anser att den berörda medlemsstaten inte har uppfyllt sin skyldighet att underrätta om åtgärder för införlivande av en europeisk ramlag får kommissionen, om den anser det lämpligt, ange det standardbelopp eller vite som denna stat skall betala och som kommissionen anser lämpligt med hänsyn till omständigheterna.

Om domstolen fastställer underlåtenheten kan den ålägga den berörda medlemsstaten att betala ett standardbelopp eller vite som inte är högre än det belopp som kommissionen har angivit. Skyldigheten att betala skall få verkan den dag som anges i domstolens dom.

Artikel III-363

I europeiska lagar eller förordningar som antas av rådet får Europeiska unionens domstol ges en obegränsad behörighet i fråga om de påföljder som föreskrivs i dessa.

Artikel III-364

Utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i konstitutionen får Europeiska unionens domstol genom europeiska lagar, i den omfattning som anges i dessa, ges behörighet att avgöra tvister som gäller tillämpningen av de akter som antagits på grundval av konstitutionen och genom vilka europeiska rättigheter som avser immaterialrätt skapas.

Artikel III-365

1. Europeiska unionens domstol skall granska lagenligheten av de europeiska lagarna och ramlagarna, av akter som antas av rådet, av kommissionen och av Europeiska centralbanken och som inte är rekommendationer och yttranden samt av sådana rättsakter som antas av Europaparlamentet

och Europeiska rådet och som skall ha rättsverkan i förhållande till tredjeman. Domstolen skall även granska lagenligheten av sådana akter antagna av unionens organ eller myndigheter som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredjeman.

2. För tillämpningen av punkt 1 skall Europeiska unionens domstol vara behörig att pröva talan som väcks av en medlemsstat, av Europaparlamentet, av rådet eller av kommissionen i fråga om bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av konstitutionen eller av någon rättsregel som gäller dess tillämpning eller i fråga om maktmissbruk.

3. Europeiska unionens domstol skall på de villkor som anges i punkterna 1 och 2 vara behörig att pröva en talan som revisionsrätten, Europeiska centralbanken eller Regionkommittén väcker för att tillvarata sina rättigheter.

4. Alla fysiska eller juridiska personer får på de villkor som anges i punkterna 1 och 2 väcka talan mot en akt som är riktad till dem eller som direkt och personligen berör dem samt mot en regleringsakt som direkt berör dem och som inte medför genomförandeåtgärder.

5. I de akter genom vilka unionens organ och myndigheter inrättas kan särskilda villkor och former föreskrivas för talan som väcks av fysiska eller juridiska personer mot akter som antas av dessa organ eller myndigheter och som skall ha rättsverkan i förhållande till dem.

6. Talan som avses i denna artikel skall väckas inom två månader från den dag då akten offentliggjordes eller delgavs klaganden eller, om så inte skett, från den dag då klaganden fick kännedom om akten, alltefter omständigheterna.

Artikel III-366

Om talan är välgrundad, skall Europeiska unionens domstol förklara den berörda akten ogiltig.

Europeiska unionens domstol skall dock, om den anser det nödvändigt, ange vilka verkningar av den ogiltigförklarade akten som skall betraktas som bestående.

Artikel III-367

Om Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, kommissionen eller Europeiska centralbanken i strid med konstitutionen inte skulle vidta åtgärder, får medlemsstaterna och unionens övriga institutioner väcka talan vid Europeiska unionens domstol för att få överträdelsen fastslagen. Denna artikel skall på samma villkor tillämpas på de av unionens organ och myndigheter som inte vidtar åtgärder.

En sådan talan skall endast tas upp om den berörda institutionen, det berörda organet eller den berörda myndigheten dessförinnan har uppmanats att vidta åtgärder. Om institutionen, organet eller myndigheten inom två månader efter denna uppmaning inte har tagit ställning får talan väckas inom en ytterligare frist av två månader.

Varje fysisk eller juridisk person får på de villkor som anges i första och andra styckena föra talan vid domstolen om att någon av unionens institutioner eller myndigheter eller något av dess organ har underlåtit att till personen i fråga rikta någon annan akt än en rekommendation eller ett yttrande.

Artikel III-368

Den institution, det organ eller den myndighet vars akt har förklarats ogiltig eller vars underlåtenhet att agera har förklarats strida mot konstitutionen skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa Europeiska unionens domstols dom.

Denna skyldighet skall inte påverka någon förpliktelse som kan följa av tillämpningen av artikel III-431 andra stycket.

Artikel III-369

Europeiska unionens domstol skall vara behörig att meddela förhandsavgöranden om

- a) tolkningen av konstitutionen,
- b) giltigheten och tolkningen av unionens institutioners, organs och myndigheters akter.

När en sådan fråga uppkommer vid en domstol i en medlemsstat får den domstolen, om den anser att ett beslut i frågan är nödvändigt för att döma i saken, begära att domstolen meddelar ett förhandsavgörande.

När en sådan fråga uppkommer i ett ärende vid en domstol i en medlemsstat, mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, skall den nationella domstolen föra frågan vidare till domstolen.

Om en sådan fråga uppkommer i ett ärende vid en domstol i en medlemsstat angående en frihetsberövad person skall domstolen meddela sitt avgörande inom kortast möjliga tid.

Artikel III-370

Europeiska unionens domstol skall vara behörig att avgöra tvister om sådant skadestånd som avses i artikel III-431 andra och tredje styckena.

Artikel III-371

Domstolen skall vara behörig att besluta om lagenligheten av en akt som antas av Europeiska rådet eller rådet i enlighet med artikel I-59 endast på begäran av den medlemsstat som är föremål för ett fastslående av Europeiska rådet eller rådet och endast när det gäller iakttagandet av de regler som avser förfarandet i den artikeln.

Denna begäran skall inlämnas inom en frist på en månad från och med nämnda fastslående. Domstolen skall besluta inom en månad från begäran.

Artikel III-372

Europeiska unionens domstol skall vara behörig att avgöra alla tvister mellan unionen och dess anställda inom de gränser och på de villkor som fastställs i tjänsteföreskrifterna för unionens tjänstemän och de anställningsvillkor som gäller för unionens övriga anställda.

Artikel III-373

Europeiska unionens domstol skall inom de gränser som anges nedan vara behörig att avgöra tvister om

- a) fullgörandet av medlemsstaternas förpliktelser enligt Europeiska investeringsbankens stadga; bankens styrelse skall i detta avseende ha de befogenheter som enligt artikel III-360 tillkommer kommissionen,
- b) beslut av Europeiska investeringsbankens råd; varje medlemsstat, kommissionen och bankens styrelse får väcka talan i dessa frågor på de villkor som anges i artikel III-365,
- c) beslut av Europeiska investeringsbankens styrelse; talan mot dessa beslut får endast föras av medlemsstaterna eller kommissionen på de villkor som anges i artikel III-365 och endast på den grund att de formföreskrifter som avses i artikel 19.2, 19.5, 19.6 och 19.7 i bankens stadga har åsidosatts,
- d) fullgörandet av de nationella centralbankernas förpliktelser enligt konstitutionen och stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken. Därvid skall Europeiska centralbankens råd gentemot de nationella centralbankerna ha de befogenheter som enligt artikel III-360 tillkommer kommissionen gentemot medlemsstaterna. Om Europeiska unionens domstol finner att en nationell centralbank inte har fullgjort en förpliktelse enligt konstitutionen, skall denna bank vidta de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom.

Artikel III-374

Europeiska unionens domstol skall vara behörig att döma med stöd av en skiljedomsklausul i ett offentligrättsligt eller privaträttsligt avtal, som ingåtts av unionen eller på dess vägnar.

Artikel III-375

1. Utom i de fall där Europeiska unionens domstol är behörig enligt konstitutionen skall tvister där unionen är part inte på denna grund vara undantagna från de nationella domstolarnas behörighet.
2. Medlemsstaterna förbinder sig att inte lösa tvister om tolkningen eller tillämpningen av konstitutionen på annat sätt än som bestämts genom denna.
3. Domstolen skall vara behörig att avgöra varje tvist mellan medlemsstater som berör ämnesområden som regleras i konstitutionen, om tvisten hänskjuts till domstolen enligt ett särskilt avtal mellan parterna.

Artikel III-376

Europeiska unionens domstol skall inte vara behörig med avseende på artiklarna I-40 och I-41, bestämmelserna i avdelning V kapitel II om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och artikel III-293 i de delar som rör den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Domstolen skall dock vara behörig att kontrollera att artikel III-308 följs och pröva talan, utformad enligt artikel III-365.4, om kontroll av lagenligheten av europeiska beslut om sådana restriktiva åtgärder mot fysiska eller juridiska personer som rådet har antagit på grundval av avdelning V kapitel II.

Artikel III-377

När Europeiska unionens domstol utövar sina befogenheter med avseende på bestämmelserna i avdelning III kapitel IV avsnitten 4 och 5 om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa skall den inte vara behörig att pröva giltigheten eller proportionaliteten av insatser som polis eller andra brottsbekämpande organ gör i en medlemsstat eller av medlemsstaternas utövning av sitt ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.

Artikel III-378

Även om den frist som avses i artikel III-365.6 har löpt ut får parterna i en tvist om en akt med allmän giltighet som antagits av en av unionens institutioner, organ eller myndigheter, med stöd av artikel III-365.2 inför Europeiska unionens domstol göra gällande att akten inte skall tillämpas.

Artikel III-379

1. Talan som förs vid Europeiska unionens domstol skall inte hindra verkställighet. Domstolen får dock om den anser att omständigheterna så kräver besluta om uppskov med verkställigheten av den akt som är föremål för talan.

2. I ärenden som anhängiggjorts vid Europeiska unionens domstol får denna föreskriva nödvändiga interimistiska åtgärder.

Artikel III-380

Europeiska unionens domstols domar skall vara verkställbara på de villkor som anges i artikel III-401.

Artikel III-381

Europeiska unionens domstols stadga skall regleras i ett protokoll.

Genom europeiska lagar får bestämmelserna i stadgan ändras med undantag av avdelning I och artikel 64 i denna. Lagarna skall antas antingen på begäran av domstolen och efter det att kommissionen har hörts, eller på förslag av kommissionen och efter det att domstolen har hörts.

*Underavsnitt 6***Europeiska centralbanken***Artikel III-382*

1. Europeiska centralbankens råd skall bestå av Europeiska centralbankens direktionsledamöter samt cheferna för de nationella centralbankerna i medlemsstater utan undantag i den mening som avses i artikel III-197.

2. Direktionen skall bestå av ordföranden, vice ordföranden och fyra andra ledamöter.

Ordföranden, vice ordföranden och de övriga direktionsledamöterna skall utses av Europeiska rådet, som skall besluta med kvalificerad majoritet, på rekommendation av rådet och efter det att Europaparlamentet och Europeiska centralbankens råd har hörts, bland personer vars auktoritet och yrkeserfarenhet inom den finansiella sektorn är allmänt erkända.

Deras mandattid är åtta år, och mandatet kan inte förnyas.

Endast medborgare i medlemsstaterna får vara direktionsledamöter.

Artikel 383

1. Rådets ordförande och en ledamot av kommissionen får delta utan rösträtt i sammanträdena med Europeiska centralbankens råd.

Rådets ordförande får lägga fram förslag för behandling i Europeiska centralbankens råd.

2. Europeiska centralbankens ordförande skall inbjudas att delta i rådets sammanträden när detta behandlar frågor som rör mål och uppgifter för Europeiska centralbankssystemet.

3. Europeiska centralbanken skall till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet och kommissionen överlämna en årsrapport om verksamheten inom Europeiska centralbankssystemet och om den monetära politiken under det föregående och det innevarande året. Europeiska centralbankens ordförande skall lägga fram denna rapport för Europaparlamentet, som kan hålla en allmän debatt på grundval av rapporten, och för rådet.

Europeiska centralbankens ordförande och övriga direktionsledamöter kan på begäran av Europaparlamentet eller på eget initiativ höras av Europaparlamentets behöriga organ.

*Underavsnitt 7***Revisionsrätten***Artikel III-384*

1. Revisionsrätten skall granska räkenskaperna över unionens samtliga inkomster och utgifter. Den skall också granska räkenskaperna över samtliga inkomster och utgifter för varje organ eller myndighet som unionen har upprättat, såvida inte den akt varigenom organet eller myndigheten upprättats utesluter en sådan granskning.

Revisionsrätten skall till Europaparlamentet och rådet avge en förklaring om räkenskapernas tillförlitlighet och de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet, vilken skall offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*. Denna förklaring får kompletteras med särskilda bedömningar av varje större område i unionens verksamhet.

2. Revisionsrätten skall pröva om samtliga inkomster och utgifter varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen varit sund. Därvid skall den särskilt rapportera om alla fall av oegentligheter.

Inkomsterna skall granskas på grundval av fastställda inkomstbelopp och inkomstbelopp som betalats in till unionen.

Utgifterna skall granskas på grundval av gjorda åtaganden och verkställda utbetalningar.

Dessa granskningar får göras innan räkenskaperna avslutas för det ifrågavarande budgetåret.

3. Granskningen skall grundas på bokföringsmaterial och vid behov göras på platsen i övriga institutioner, samt i lokalerna hos varje organ eller myndighet som förvaltar inkomster eller utgifter för unionens räkning och i medlemsstaterna, inbegripet i lokalerna hos varje fysisk eller juridisk person som erhåller betalningar från budgeten. I medlemsstaterna skall granskningen genomföras i samarbete med de nationella revisionsorganen eller, om dessa inte har nödvändiga befogenheter, i samarbete med behöriga nationella myndigheter. Revisionsrätten och medlemsstaternas nationella revisionsorgan skall samarbeta i en anda av förtroende och med bibehållet oberoende. Dessa organ eller myndigheter skall underrätta revisionsrätten om de avser att delta i granskningen.

Övriga institutioner, alla organ eller myndigheter som förvaltar inkomster eller utgifter för unionens räkning, alla fysiska eller juridiska personer som erhåller betalningar från budgeten samt de nationella revisionsorganen eller, om dessa inte har nödvändiga befogenheter, behöriga nationella myndigheter, skall på revisionsrättens begäran till denna överlämna de handlingar eller den information som rätten behöver för att kunna fullgöra sin uppgift.

När det gäller Europeiska investeringsbankens förvaltning av unionens utgifter och inkomster skall revisionsrättens rätt till tillgång till den information som innehas av banken regleras av en överenskommelse mellan revisionsrätten, banken och kommissionen. Om ingen sådan överenskommelse finns, skall revisionsrätten likväl ha tillgång till den information som är nödvändig för att granska de unionsutgifter och unionsinkomster som banken förvaltar.

4. Revisionsrätten skall upprätta en årsrapport efter utgången av varje budgetår. Rapporten skall överlämnas till övriga institutioner och tillsammans med nämnda institutioners yttranden över revisionsrättens iakttagelser offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den får också när som helst framföra synpunkter i särskilda frågor, speciellt i form av särskilda rapporter, och yttra sig på begäran av någon av de övriga institutionerna.

Den skall anta sina årsrapporter, särskilda rapporter eller yttranden med en majoritet av sina ledamöter. Den kan emellertid inom sig inrätta avdelningar för att anta vissa kategorier av rapporter eller yttranden enligt de villkor som anges i dess arbetsordning.

Den skall biträda Europaparlamentet och rådet när dessa utövar sina kontrollbefogenheter i fråga om genomförandet av budgeten.

Den skall anta sin egen arbetsordning. Arbetsordningen skall godkännas av rådet.

Artikel III-385

1. Ledamöterna av revisionsrätten skall utses bland personer som i sina respektive stater hör till eller har hört till externa revisionsorgan eller som är kvalificerade för detta ämbete. Deras oavhängighet får inte kunna ifrågasättas.

2. Revisionsrättens ledamöter skall utses för en tid av sex år. Deras mandat kan förnyas. Rådet skall anta ett europeiskt beslut om den förteckning över ledamöter som skall upprättas i enlighet med förslag från varje medlemsstat. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Revisionsrättens ledamöter skall bland sig välja sin ordförande för en tid av tre år. Ordföranden kan återväljas.

3. Vid fullgörandet av sina skyldigheter får ledamöterna av revisionsrätten varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller något organ. De skall avhålla sig från varje handling som är oförenlig med deras skyldigheter.

4. Ledamöterna av revisionsrätten får inte under sin ämbets tid utöva någon annan avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet. De skall när de tillträder avge en högtidlig försäkran att såväl under som efter sin ämbets tid respektera de förpliktelser som följer av ämbetet, särskilt deras skyldighet att iakttä redbarhet och visa omdöme vid mottagande av vissa uppdrag eller förmåner efter ämbets tiden.

5. Ämbetet för en ledamot av revisionsrätten skall, fränsett vid normala ny tillsättningar och vid dödsfall, upphöra när ledamoten begär sitt entledigande eller avsätts genom ett avgörande av domstolen i enlighet med punkt 6.

För den återstående mandattiden skall en ersättare utses.

Utom vid avsättning skall ledamöterna av revisionsrätten kvarstå i ämbetet till dess att de ersatts.

6. En ledamot av revisionsrätten får endast skiljas från sitt ämbete eller berövas rätten till pension eller andra förmåner i dess ställe, om domstolen på begäran av revisionsrätten finner att han eller hon inte längre uppfyller de förutsättningar som krävs eller fullgör de skyldigheter som följer av ämbetet.

AVSNITT 2

UNIONENS RÅDGIVANDE ORGAN

Underavsnitt 1

Regionkommittén

Artikel III-386

Antalet ledamöter i Regionkommittén får inte överstiga 350. Kommitténs sammansättning skall regleras i ett europeiskt beslut som antas av rådet med enhällighet på förslag av kommissionen.

Kommitténs ledamöter och lika många suppleanter skall utses för en tid av fem år. Deras mandat kan förnyas. Ingen ledamot av eller suppleant i kommittén får samtidigt vara ledamot av Europaparlamentet.

Rådet skall anta ett europeiskt beslut om den förteckning över ledamöter och suppleanter som skall upprättas i enlighet med förslag från varje medlemsstat.

När ett sådant mandat som avses i artikel I-32.2, och som ligger till grund för att ledamoten har föreslagits, upphör, skall mandatet i kommittén automatiskt upphöra, och ledamoten skall för den återstående delen av mandatperioden ersättas i enlighet med samma förfarande.

Artikel III-387

Regionkommittén skall bland sina medlemmar välja sin ordförande och sitt presidium för en tid av två och ett halvt år.

Den skall sammankallas av ordföranden på begäran av Europaparlamentet, rådet eller kommissionen. Den kan också sammanträda på eget initiativ.

Den skall anta sin egen arbetsordning.

Artikel III-388

Regionkommittén skall höras av Europaparlamentet, rådet eller kommissionen i de fall som anges i konstitutionen och i alla övriga fall där en av dessa institutioner finner det lämpligt, särskilt sådana som rör gränsöverskridande samarbete.

Om Europaparlamentet, rådet eller kommissionen anser det nödvändigt, skall det, eller den, utsätta en frist inom vilken kommittén skall avge sitt yttrande; denna får inte understiga en månad från den dag kommitténs ordförande fått meddelande om ärendet. Efter fristens utgång får saken behandlas, även om något yttrande inte föreligger.

Om Ekonomiska och sociala kommittén hörs, skall Europaparlamentet, rådet eller kommissionen underrätta Regionkommittén om denna begäran om yttrande. Om Regionkommittén anser att särskilda regionala intressen berörs, får den avge ett yttrande i saken. Den får också avge ett yttrande på eget initiativ.

Kommitténs yttrande med protokoll från dess överläggningar skall överlämnas till Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

Underavsnitt 2

EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

Artikel III-389

Antalet ledamöter i Ekonomiska och sociala kommittén får inte överstiga 350. Kommitténs sammansättning skall regleras i ett europeiskt beslut som antas av rådet med enhällighet på förslag av kommissionen.

Artikel III-390

Ekonomiska och sociala kommitténs ledamöter skall utses för en tid av fem år. Deras mandat kan förnyas.

Rådet skall anta ett europeiskt beslut om den förteckning över ledamöter som skall upprättas i enlighet med förslag från varje medlemsstat.

Rådet skall besluta efter att ha hört kommissionen. Det får inhämta synpunkter från europeiska organisationer som representerar olika ekonomiska och sociala sektorer, eller det civila samhället, som berörs av unionens verksamhet.

Artikel III-391

Ekonomiska och sociala kommittén skall bland sina medlemmar välja sin ordförande och sitt presidium för en tid av två och ett halvt år.

Den skall sammankallas av ordföranden på begäran av Europaparlamentet, rådet eller kommissionen. Den kan också sammanträda på eget initiativ.

Den skall anta sin egen arbetsordning.

Artikel III-392

Ekonomiska och sociala kommittén skall höras av Europaparlamentet, rådet eller kommissionen i de fall som anges i konstitutionen. Den får höras av dessa institutioner i alla de fall då institutionerna finner det lämpligt. Den får även avge ett yttrande på eget initiativ.

Om Europaparlamentet, rådet eller kommissionen anser det nödvändigt, skall det, eller den, utsätta en frist inom vilken kommittén skall avge sitt yttrande; denna får inte understiga en månad från den dag kommitténs ordförande fått meddelande om ärendet. Efter fristens utgång får saken behandlas, även om något yttrande inte föreligger.

Kommitténs yttrande med protokoll från dess överläggningar skall överlämnas till Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

AVSNITT 3

EUROPEISKA INVESTERINGSBANKEN

Artikel III-393

Europeiska investeringsbanken skall vara en juridisk person.

Dess medlemmar skall vara medlemsstaterna.

Europeiska investeringsbankens stadga återges i ett protokoll.

Europeiska investeringsbankens stadga får ändras genom en europeisk lag som antas av rådet. Rådet skall besluta med enhällighet antingen på begäran av Europeiska investeringsbanken och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen eller på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och Europeiska investeringsbanken.

Artikel III-394

Europeiska investeringsbanken skall ha till uppgift att genom att anlita kapitalmarknaderna och utnyttja egna medel bidra till en balanserad och störningsfri utveckling av den inre marknaden i unionens intresse. I detta syfte skall den, särskilt genom att bevilja lån och garantier utan vinstsyfte, underlätta finansieringen av följande projekt inom alla områden av ekonomin:

- a) Projekt som syftar till utveckling av mindre utvecklade regioner.
- b) Projekt som syftar till en modernisering eller omställning av företag eller till att skapa nya verksamheter med anledning av det gradvisa upprättandet av den inre marknaden eller dess funktion och som på grund av sin storlek eller sin natur inte helt kan finansieras med de olika medel som är tillgängliga i de enskilda medlemsstaterna.

- c) Projekt av gemensamt intresse för flera medlemsstater, vilka på grund av sin storlek eller sin natur inte helt kan finansieras med de olika medel som är tillgängliga i de enskilda medlemsstaterna.

När Europeiska investeringsbanken fullgör sina uppgifter skall den underlätta finansieringen av investeringsprogram i samband med stöd från strukturfonderna och andra av unionens finansieringsorgan.

AVSNITT 4

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR UNIONENS INSTITUTIONER, ORGAN OCH MYNDIGHETER

Artikel III-395

1. När rådet i enlighet med konstitutionen beslutar på förslag av kommissionen krävs enhällighet för att ändra förslaget, utom i de fall som avses i artiklarna I-55, I-56, III-396.10, III-396.13, III-404 och III-405.2.
2. Så länge rådet inte har beslutat, får kommissionen ändra sitt förslag när som helst under de förfaranden som leder fram till att en unionsakt antas.

Artikel III-396

1. När enligt konstitutionen europeiska lagar eller ramlagar skall antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet skall nedanstående bestämmelser tillämpas.
2. Kommissionen skall lägga fram ett förslag för Europaparlamentet och rådet.

Första behandlingen

3. Europaparlamentet skall anta sin ståndpunkt vid första behandlingen och översända den till rådet.
4. Om rådet godkänner Europaparlamentets ståndpunkt är akten i fråga antagen i den lydelse som motsvarar Europaparlamentets ståndpunkt.
5. Om rådet inte godkänner Europaparlamentets ståndpunkt, skall det anta sin ståndpunkt vid första behandlingen och översända den till Europaparlamentet.
6. Rådet skall lämna Europaparlamentet en fullständig redogörelse för de skäl som ledde till att rådet antog sin ståndpunkt vid första behandlingen. Kommissionen skall lämna Europaparlamentet en fullständig redogörelse för sin ståndpunkt.

Andra behandlingen

7. Om Europaparlamentet inom tre månader efter detta översändande
  - a) godkänner rådets ståndpunkt vid första behandlingen, eller inte har beslutat något, anses akten i fråga som antagen i den lydelse som motsvarar rådets ståndpunkt,
  - b) med en majoritet av sina ledamöter avvisar rådets ståndpunkt vid första behandlingen, anses den föreslagna akten som icke antagen,
  - c) med en majoritet av sina ledamöter föreslår ändringar i rådets ståndpunkt vid första behandlingen, skall den ändrade texten översändas till rådet och till kommissionen; kommissionen skall yttra sig över ändringarna.
8. Om rådet inom tre månader, efter det att Europaparlamentets ändringar har mottagits, med kvalificerad majoritet
  - a) godkänner alla ändringarna, anses akten i fråga som antagen,
  - b) inte godkänner alla ändringar, skall rådets ordförande i samförstånd med Europaparlamentets ordförande inom sex veckor sammankalla förlikningskommittén.
9. Rådet skall besluta med enhällighet om ändringar som kommissionen har avstyrkt.

Förlikning

10. Förlikningskommittén, som skall bestå av rådets medlemmar eller företrädare för dessa och lika många företrädare för Europaparlamentet, skall ha till uppgift att med en kvalificerad majoritet av rådets medlemmar eller företrädarna för dessa och en majoritet av de medlemmar som företräder Europaparlamentet uppnå enighet om ett gemensamt utkast inom sex veckor efter det att den har sammankallats, på grundval av Europaparlamentets och rådets ståndpunkter vid andra behandlingen.
11. Kommissionen skall delta i förlikningskommitténs arbete och ta alla nödvändiga initiativ för att närma Europaparlamentets och rådets ståndpunkter till varandra.
12. Om förlikningskommittén inte inom sex veckor efter det att den har sammankallats godkänner ett gemensamt utkast, anses den föreslagna akten som icke antagen.

Tredje behandlingen

13. Om förlikningskommittén inom denna tid godkänner ett gemensamt utkast, skall Europaparlamentet och rådet var för sig ha sex veckor på sig från detta godkännande för att anta akten i fråga i enlighet med det utkastet; Europaparlamentet skall därvid besluta med en majoritet av de avgivna rösterna och rådet med kvalificerad majoritet. Om så inte sker, anses den föreslagna akten som icke antagen.
14. De tidsfrister på tre månader respektive sex veckor som anges i denna artikel skall på Europaparlamentets eller rådets initiativ förlängas med högst en månad respektive två veckor.

Särskilda bestämmelser

15. Om, i de fall som anges i konstitutionen, en lag eller en ramlag är föremål för det ordinarie lagstiftningsförfarandet på initiativ av en grupp av medlemsstater, på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på begäran av domstolen, skall punkt 2, punkt 6 andra meningen och punkt 9 inte tillämpas.

I dessa fall skall Europaparlamentet och rådet till kommissionen översända utkastet till akt tillsammans med sina ståndpunkter vid första och andra behandlingen. Europaparlamentet eller rådet kan inhämta kommissionens yttrande när som helst under förfarandet, ett yttrande som kommissionen också kan avge på eget initiativ. Om den bedömer att det är nödvändigt kan den också delta i förlikningskommittén i enlighet med punkt 11.

Artikel III-397

Europaparlamentet, rådet och kommissionen skall samråda och i samförstånd reglera formerna för sitt samarbete. I detta syfte får de med beaktande av konstitutionen ingå interinstitutionella avtal som kan vara bindande.

Artikel III-398

1. När unionens institutioner, organ och myndigheter fullgör sina uppgifter skall de stödja sig på en öppen, effektiv och oberoende europeisk administration.
2. Med beaktande av de tjänsteföreskrifter och anställningsvillkor som har antagits på grundval av artikel III-427 skall särskilda bestämmelser för detta ändamål meddelas i europeiska lagar.

Artikel III-399

1. Unionens institutioner, organ och myndigheter skall säkerställa öppenhet i sitt arbete och, med tillämpning av artikel I-50, i sina arbetsordningar besluta om särskilda bestämmelser om allmänhetens tillgång till deras handlingar. Europeiska unionens domstol, Europeiska centralbanken och Europeiska investeringsbanken skall endast omfattas av artikel I-50.3 och den här artikeln när de utövar sina administrativa funktioner.
2. Europaparlamentet och rådet skall säkerställa att handlingar som gäller lagstiftningsförfaranden offentliggörs på de villkor som fastställs i de europeiska lagar som avses i artikel I-50.3.

Artikel III-400

1. Rådet skall anta europeiska förordningar och beslut som reglerar
  - a) löner, arvoden och pensioner för Europeiska rådets ordförande, kommissionens ordförande, unionens utrikesminister, kommissionens ledamöter, ordförande, ledamöter och justitiesekreterare vid Europeiska unionens domstol samt rådets generalsekreterare,

- b) anställningsvillkor, särskilt löner, arvoden och pensioner, för revisionsrättens ordförande och ledamöter,
  - c) alla betalningar som lämnas i stället för sådan ersättning till de personer som avses i leden a och b.
2. Rådet skall anta europeiska förordningar och beslut om fastställande av arvoden för Ekonomiska och sociala kommitténs ledamöter.

Artikel III-401

Akter som har antagits av rådet, kommissionen eller Europeiska centralbanken och som medför betalningsskyldighet för andra än medlemsstater skall vara verkställbara.

Verkställigheten skall följa de civilprocessrättsliga regler som gäller i den medlemsstat inom vars territorium den sker. Beslutet om att verkställighet skall ske skall bifogas avgörandet, utan andra formaliteter än kontroll av avgörandets äkthet, av den nationella myndighet som varje medlemsstats regering skall utse för detta ändamål och anmäla till kommissionen och Europeiska unionens domstol.

När dessa formaliteter uppfyllts på begäran av den berörda parten, får denne fullfölja verkställigheten genom att i enlighet med den nationella lagstiftningen hänskjuta ärendet direkt till den behöriga myndigheten.

Verkställigheten får skjutas upp endast genom beslut av Europeiska unionens domstol. Det är dock domstolarna i de berörda staterna som skall vara behöriga när det gäller kontroll av att verkställighetsbestämmelserna genomförs på ett regelrätt sätt.

KAPITEL II

FINANSIELLA BESTÄMMELSER

AVSNITT 1

DEN FLERÅRIGA FINANSIERINGSRAMEN

Artikel III-402

1. Den fleråriga finansieringsramen skall fastställas för en period på minst fem år i enlighet med artikel I-55.
2. Den fleråriga finansieringsramen skall fastställa beloppen för de årliga taken för anslag för åtaganden för varje utgiftskategori och det årliga taket för anslag för betalningar. Utgiftskategorierna, som skall vara få till antalet, skall motsvara unionens huvudsakliga verksamhetsområden.
3. I finansieringsramen skall det anges alla andra bestämmelser som behövs för att det årliga budgetförfarandet skall fungera väl.

4. Om rådets europeiska lag om fastställande av en ny finansieringsram inte har antagits vid utgången av den period som omfattas av den föregående ramen skall giltighetstiden för taken och de övriga bestämmelserna, som gäller den föregående periodens sista år, förlängas tills den nya lagen har antagits.

5. Under hela det förfarande som leder till antagandet av finansieringsramen skall Europaparlamentet, rådet och kommissionen vidta alla nödvändiga åtgärder för att underlätta att förfarandet slutförs.

AVSNITT 2

UNIONENS ÅRLIGA BUDGET

Artikel III-403

Budgetåret skall börja den 1 januari och sluta den 31 december.

Artikel III-404

Unionens årliga budget skall fastställas genom en europeisk lag i enlighet med följande bestämmelser:

1. Var och en av institutionerna skall före den 1 juli upprätta en beräkning över sina utgifter för följande budgetår. Kommissionen skall sammanställa dessa beräkningar i ett budgetförslag som får innehålla avvikande beräkningar.

Budgetförslaget skall innehålla en beräkning över inkomster och en över utgifter.

2. Kommissionen skall förelägga Europaparlamentet och rådet budgetförslaget senast den 1 september året före det budgetår som förslaget avser.

Kommissionen får ändra budgetförslaget under förfarandet till dess att den förlikningskommitté som avses i punkt 5 sammankallas.

3. Rådet skall anta sin ståndpunkt om budgetförslaget vilken skall översändas till Europaparlamentet senast den 1 oktober året före det budgetår som förslaget avser. Rådet skall lämna Europaparlamentet en fullständig redogörelse för de skäl som ledde till att rådet antog sin ståndpunkt.

4. Om Europaparlamentet inom 42 dagar efter detta översändande

- a) godkänner rådets ståndpunkt, är den europeiska lagen om upprättande av budgeten antagen,
- b) inte har fattat något beslut, skall den europeiska lagen om upprättande av budgeten anses som antagen,
- c) med en majoritet av sina ledamöter antar ändringar, skall det ändrade förslaget översändas till rådet och kommissionen. Europaparlamentets ordförande skall i samförstånd med rådets ordförande omedelbart sammankalla förlikningskommittén. Förlikningskommittén skall dock inte sammankallas om rådet inom tio dagar efter detta översändande meddelar Europaparlamentet att det godkänner samtliga ändringar.

5. Förlikningskommittén, som skall bestå av rådets medlemmar eller företrädare för dessa och lika många företrädare för Europaparlamentet, skall ha till uppgift att på grundval av Europaparlamentets och rådets ståndpunkter med en kvalificerad majoritet av rådets medlemmar eller företrädarna för dessa och en majoritet av Europaparlamentets företrädare uppnå enighet om ett gemensamt förslag inom tre veckor efter det att den sammankallats.

Kommissionen skall delta i förlikningskommitténs arbete och ta alla nödvändiga initiativ för att närma Europaparlamentets och rådets ståndpunkter till varandra.

6. Om förlikningskommittén inom de tre veckor som avses i punkt 5 uppnår enighet om ett gemensamt förslag, skall Europaparlamentet och rådet var för sig ha två veckor på sig efter det att denna enighet har uppnåtts, för att godkänna det gemensamma förslaget.

7. Om inom de två veckor som avses i punkt 6

a) både Europaparlamentet och rådet godkänner det gemensamma förslaget eller inte fattar något beslut, eller om en av dessa institutioner godkänner det gemensamma förslaget medan den andra inte fattar något beslut, skall den europeiska lagen om upprättande av budgeten anses som slutgiltigt antagen i enlighet med det gemensamma förslaget, eller

b) Europaparlamentet med en majoritet av sina ledamöter och rådet båda avvisar det gemensamma förslaget, eller om en av dessa institutioner avvisar det gemensamma förslaget medan den andra inte beslutar något, skall ett nytt budgetförslag läggas fram av kommissionen, eller

c) Europaparlamentet med en majoritet av sina ledamöter avvisar det gemensamma förslaget medan rådet godkänner det, skall ett nytt budgetförslag läggas fram av kommissionen, eller

d) Europaparlamentet godkänner det gemensamma förslaget medan rådet avvisar detta, får Europaparlamentet, inom två veckor efter det att rådet avvisat förslaget, med en majoritet av sina ledamöter och tre femtedelar av de avgivna rösterna besluta att bekräfta alla eller några av de ändringar som avses i punkt 4 c. Om någon av Europaparlamentets ändringar inte bekräftas, skall den i förlikningskommittén överenskomna ståndpunkten till den budgetpost som är föremål för denna ändring anses godkänd. Den europeiska lagen om upprättande av budgeten skall anses slutgiltigt antagen på grundval av detta.

8. Om förlikningskommittén inom de tre veckor som avses i punkt 5 inte uppnår enighet om ett gemensamt förslag, skall ett nytt budgetförslag läggas fram av kommissionen.

9. När det förfarande som anges i denna artikel har fullföljts, skall Europaparlamentets ordförande förklara att den europeiska lagen om upprättande av budgeten har blivit slutgiltigt antagen.

10. Varje institution skall utöva de befogenheter som den har tilldelats genom denna artikel med beaktande av konstitutionen och de akter som antagits i enlighet med denna, särskilt om unionens egna medel och balansen mellan inkomster och utgifter.

Artikel III-405

1. Om den europeiska lagen om upprättande av budgeten inte har blivit slutgiltigt antagen i början av ett budgetår, får i enlighet med de europeiska lagar som avses i artikel III-412 ett belopp som motsvarar högst en tolftedel av de anslag som förts upp i den aktuella avdelningen i budgeten för det föregående budgetåret användas varje månad för en avdelning i budgeten; det får dock inte överstiga en tolftedel av de anslag som anges i samma avdelning i budgetförslaget.

2. Under förutsättning att övriga villkor i punkt 1 iaktas och på förslag av kommissionen får rådet i enlighet med de europeiska lagar som avses i artikel III-412 anta ett europeiskt beslut genom vilket tillstånd ges till utgifter som överstiger en tolftedel. Rådet skall omedelbart överlämna beslutet till Europaparlamentet.

I det europeiska beslutet skall de åtgärder föreskrivas som krävs i fråga om resurser för tillämpningen av denna artikel, i enlighet med de europeiska lagar som avses i artikel I-54.3 och I-54.4.

Beslutet skall träda i kraft trettio dagar efter antagandet, om Europaparlamentet inom denna tidsfrist med en majoritet av sina ledamöter inte beslutar att minska dessa utgifter.

Artikel III-406

På de villkor som skall fastställas i de europeiska lagar som avses i artikel III-412 får anslag som inte avser personalutgifter och som inte förbrukats vid budgetårets utgång föras över, dock endast till det närmast följande budgetåret.

Anslagen skall delas in i avdelningar alltefter utgifternas art eller ändamål och i mån av behov ytterligare delas in, i enlighet med de europeiska lagar som avses i artikel III-412.

Utgifterna för

- Europaparlamentet,
- Europeiska rådet och rådet,
- kommissionen och
- Europeiska unionens domstol

skall tas upp i separata budgetavsnitt om inte annat följer av någon särskild ordning för vissa gemensamma utgifter.

AVSNITT 3

GENOMFÖRANDE AV BUDGETEN OCH ANSVARSFRIHET

Artikel III-407

I överensstämmelse med principerna för en sund ekonomisk förvaltning skall kommissionen i samarbete med medlemsstaterna genomföra budgeten under eget ansvar och inom ramen för de beviljade anslagen, i enlighet med de europeiska lagar som avses i artikel III-412. Medlemsstaterna skall samarbeta med kommissionen för att säkerställa att anslagen används i enlighet med samma principer.

Medlemsstaternas kontroll- och revisionsskyldigheter vid genomförandet av budgeten samt deras ansvar i samband med detta skall regleras i de europeiska lagar som avses i artikel III-412. De skall ange det ansvar och de närmare särskilda bestämmelser som skall gälla för hur varje institution skall medverka när dess egna utgifter effektueras.

Kommissionen får inom budgeten föra över anslag från en avdelning till en annan och från en underavdelning till en annan, inom de gränser och på de villkor som anges i de europeiska lagar som avses i artikel III-412.

Artikel III-408

Kommissionen skall årligen till Europaparlamentet och rådet överlämna en redovisning för hur budgeten genomförts under det föregående budgetåret. Kommissionen skall till dem också överlämna en redovisning för unionens tillgångar och skulder.

Kommissionen skall till Europaparlamentet och rådet även överlämna en rapport med utvärdering av unionens finanser på grundval av de resultat som uppnåtts, särskilt i förhållande till de uppgifter som Europaparlamentet och rådet lämnat enligt artikel III-409.

Artikel III-409

1. På rekommendation av rådet skall Europaparlamentet bevilja kommissionen ansvarsfrihet för budgetens genomförande. I detta syfte skall rådet och Europaparlamentet i tur och ordning granska de räkenskaper och redovisningar och den utvärderingsrapport som avses i artikel III-408, revisionsrättens årsrapport tillsammans med de granskade institutionernas yttranden över revisionsrättens iakttagelser, den förklaring om räkenskapernas tillförlitlighet som avses i artikel III-384.1 andra stycket samt de av revisionsrättens särskilda rapporter som är av betydelse i detta sammanhang.

2. Innan Europaparlamentet beviljar kommissionen ansvarsfrihet eller för andra ändamål i samband med att Europaparlamentet utövar sina befogenheter i fråga om budgetens genomförande, kan det begära att kommissionen skall redogöra för verkställigheten av utgifterna eller för hur de finansiella kontrollsystemen fungerar. Kommissionen skall på begäran lägga fram alla nödvändiga uppgifter för Europaparlamentet.

3. Kommissionen skall vidta alla lämpliga åtgärder för att rätta sig efter iakttagelserna i besluten om ansvarsfrihet, andra iakttagelser från Europaparlamentet om verkställigheten av utgifterna samt de kommentarer som är fogade till rådets rekommendationer om ansvarsfrihet.

4. På begäran av Europaparlamentet eller rådet skall kommissionen rapportera om de åtgärder som den har vidtagit mot bakgrund av dessa iakttagelser och kommentarer, särskilt om de instruktioner som den har gett de avdelningar som ansvarar för budgetens genomförande. Dessa rapporter skall också översändas till revisionsrätten.

AVSNITT 4

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel III-410

Den fleråriga finansieringsramen och den årliga budgeten skall upprättas i euro.

Artikel III-411

Under förutsättning att kommissionen underrättar berörda medlemsstaters behöriga myndigheter får kommissionen överföra tillgångar som den innehar i en medlemsstats valuta till en annan medlemsstats valuta i den mån det behövs för att dessa tillgångar skall kunna användas för ändamål som avses i konstitutionen. Kommissionen skall så långt som möjligt undvika att göra sådana överföringar, om den har kontanter eller likvida medel i de valutor som den behöver.

Kommissionen skall stå i förbindelse med varje berörd medlemsstat genom den myndighet som medlemsstaten utser. Vid genomförandet av finansiella transaktioner skall kommissionen anlita den berörda medlemsstatens sedelutgivande bank eller något annat finansinstitut som godkänts av medlemsstaten.

Artikel III-412

1. Genom europeiska lagar skall det meddelas
  - a) budgetregler som särskilt skall innehålla närmare detaljer om budgetens uppställning och genomförande och om redovisning och revision,
  - b) regler om ordningen för kontrollen av det ansvar som aktörerna i budgetförvaltningen har, särskilt utanordnarna och räkenskapsförarna.

Dessa lagar skall antas efter det att revisionsrätten har hörts.

2. Rådet skall på förslag av kommissionen anta en europeisk förordning om de närmare bestämmelserna och förfarandet för hur de budgetinkomster som fastställs i den ordning som gäller för unionens egna medel skall ställas till kommissionens förfogande samt nödvändiga åtgärder för att möta ett eventuellt likviditetsbehov. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet och revisionsrätten.

3. Rådet skall besluta med enhällighet till och med den 31 december 2006 i alla de fall som avses i denna artikel.

Artikel III-413

Europaparlamentet, rådet och kommissionen skall se till att det finns finansiella medel tillgängliga för att unionen skall kunna fullgöra sina rättsliga förpliktelser gentemot tredjeman.

Artikel III-414

Regelbundna möten mellan Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande skall sammankallas på kommissionens initiativ inom ramen för de budgetförfaranden som avses i detta kapitel. Ordförandena skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att främja samråd och närma sina institutioners ståndpunkter till varandra i syfte att göra det lättare att genomföra detta kapitel.

AVSNITT 5

BEKÄMPNING AV BEDRÄGERI

Artikel III-415

1. Unionen och medlemsstaterna skall genom åtgärder som skall vidtas i enlighet med denna artikel bekämpa bedrägerier och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen. Åtgärderna skall ha avskräckande effekt och ge ett effektivt skydd i medlemsstaterna samt i unionens institutioner, organ och myndigheter.
2. För att bekämpa bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen skall medlemsstaterna vidta samma åtgärder som de vidtar för att bekämpa bedrägerier som riktar sig mot deras egna ekonomiska intressen.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser i konstitutionen skall medlemsstaterna samordna sina åtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen mot bedrägerier. De skall för detta ändamål tillsammans med kommissionen organisera ett nära och regelbundet samarbete mellan de behöriga myndigheterna.
4. För att ge effektivt och likvärdigt skydd i medlemsstaterna samt i unionens institutioner, organ och myndigheter skall det i europeiska lagar eller ramlagar föreskrivas nödvändiga åtgärder som rör förebyggande av och kamp mot bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen. De skall antas efter det att revisionsrätten har hörts.
5. Kommissionen skall i samarbete med medlemsstaterna varje år för Europaparlamentet och rådet lägga fram en rapport om de åtgärder som vidtagits för att genomföra denna artikel.

KAPITEL III

FÖRDJUPADE SAMARBETEN

Artikel III-416

De fördjupade samarbetena skall respektera konstitutionen och unionsrätten.

De får inte påverka den inre marknaden eller den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen. De får inte innebära något hinder eller någon diskriminering i handeln mellan medlemsstaterna eller leda till snedvridning av konkurrensen dem emellan.

Artikel III-417

De fördjupade samarbetena skall respektera de icke deltagande medlemsstaternas befogenheter, rättigheter och skyldigheter. Dessa medlemsstater får inte hindra de deltagande medlemsstaterna från att genomföra samarbetena.

Artikel III-418

1. När de fördjupade samarbetena upprättas skall de vara öppna för alla medlemsstater, förutsatt att medlemsstaterna tar hänsyn till de eventuella villkor för deltagande som fastställs genom europeiska beslut om bemyndigande. De skall också vara öppna när som helst, under förutsättning att de utöver de ovannämnda eventuella villkoren tar hänsyn till de akter som redan har antagits inom denna ram.

Kommissionen och de medlemsstater som deltar i ett fördjupat samarbete skall se till att främja ett deltagande av så många medlemsstater som möjligt.

2. Kommissionen och vid behov unionens utrikesminister skall regelbundet informera Europaparlamentet och rådet om utvecklingen av de fördjupade samarbetena.

Artikel III-419

1. De medlemsstater som önskar upprätta ett fördjupat samarbete sinsemellan på något av de områden som avses i konstitutionen, med undantag för områdena med exklusiv befogenhet samt den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, skall rikta en begäran till kommissionen och närmare ange tillämpningsområdet och de mål som eftersträvas genom det planerade fördjupade samarbetet. Kommissionen kan lägga fram ett förslag för rådet om detta. Om kommissionen inte lägger fram något förslag, skall den underrätta de berörda medlemsstaterna om skälen till detta.

Ett bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete skall ges genom ett europeiskt beslut av rådet på förslag av kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande.

2. En begäran från de medlemsstater som önskar upprätta ett fördjupat samarbete sinsemellan inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skall riktas till rådet. Denna begäran skall överlämnas till unionens utrikesminister, som skall avge ett yttrande om samstämmigheten mellan det fördjupade samarbete som planeras och unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, och till kommissionen, som skall avge ett yttrande, särskilt om

samstämmigheten mellan det fördjupade samarbete som planeras och övrig unionspolitik. Begäran skall även översändas till Europaparlamentet för kännedom.

Bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete skall ges genom ett europeiskt beslut av rådet, som skall besluta med enhällighet.

Artikel III-420

1. Varje medlemsstat som önskar delta i ett pågående fördjupat samarbete inom ett av de områden som avses i artikel III-419.1 skall anmäla sin avsikt till rådet och till kommissionen.

Kommissionen skall inom fyra månader efter det att anmälan har mottagits bekräfta den berörda medlemsstatens deltagande. Kommissionen skall, i förekommande fall, konstatera att villkoren för deltagande är uppfyllda och anta de övergångsåtgärder som är nödvändiga för tillämpningen av de akter som redan antagits inom ramen för det fördjupade samarbetet.

Om kommissionen likväl anser att villkoren för deltagande inte är uppfyllda, skall den ange vilka bestämmelser som skall vidtas för att dessa villkor skall uppfyllas och fastställa en tidsfrist för en ny behandling av begäran. När tidsfristen har löpt ut, skall kommissionen behandla begäran på nytt i enlighet med förfarandet i andra stycket. Om kommissionen anser att villkoren för deltagande fortfarande inte är uppfyllda, får den berörda medlemsstaten hänskjuta frågan till rådet, som skall besluta om begäran. Rådet skall besluta i enlighet med artikel I-44.3. Det får också på kommissionens förslag anta sådana övergångsåtgärder som avses i andra stycket.

2. Varje medlemsstat som önskar delta i ett pågående fördjupat samarbete inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skall anmäla sin avsikt till rådet, unionens utrikesminister och kommissionen.

Rådet skall bekräfta den berörda medlemsstatens deltagande efter samråd med unionens utrikesminister och efter att i förekommande fall ha fastställt att villkoren för deltagande är uppfyllda. Rådet får på förslag av unionens utrikesminister även anta sådana övergångsåtgärder som är nödvändiga för tillämpningen av akter som redan antagits inom ramen för det fördjupade samarbetet. Om rådet anser att villkoren för deltagande inte är uppfyllda, skall det emellertid ange vilka steg som skall vidtas för att dessa villkor skall uppfyllas och bestämma en tidsfrist för ny behandling av begäran om deltagande.

För tillämpningen av denna punkt skall rådet besluta med enhällighet och i enlighet med artikel I-44.3.

Artikel III-421

Andra utgifter för genomförandet av ett fördjupat samarbete än de förvaltningskostnader som institutionerna åsamkas skall bäras av de deltagande medlemsstaterna, om inte rådet med enhällighet bland alla sina medlemmar och efter att ha hört Europaparlamentet beslutar något annat.

Artikel III-422

1. När det i en bestämmelse i konstitutionen som kan komma att tillämpas inom ramen för ett fördjupat samarbete föreskrivs att rådet skall besluta med enhällighet kan rådet med enhällighet i enlighet med bestämmelserna i artikel I-44.3 anta ett europeiskt beslut som föreskriver att det kommer att besluta med kvalificerad majoritet.

2. När det i en bestämmelse i konstitutionen som kan komma att tillämpas inom ramen för ett fördjupat samarbete föreskrivs att rådet skall anta europeiska lagar eller ramlagar i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande kan rådet med enhällighet i enlighet med bestämmelserna i artikel I-44.3 anta ett beslut som föreskriver att det kommer att besluta i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

3. Punkterna 1 och 2 skall inte tillämpas på beslut som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser.

Artikel III-423

Rådet och kommissionen skall se till att de åtgärder som vidtas inom ramen för ett fördjupat samarbete är samstämmiga såväl inbördes som med unionens politik, och de skall samarbeta i detta syfte.

AVDELNING VII

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel III-424

Med beaktande av den strukturella ekonomiska och sociala situationen i Franska Guyana och på Guadeloupe, Martinique, Réunion, Azorerna, Madeira och Kanarieöarna, vilken förvärras av deras avlägsna belägenhet, ökaraktär, ringa storlek, besvärliga terräng- och klimatförhållanden samt ekonomiska beroende av ett fåtal produkter, vilka faktorer på grund av sin bestående natur och sammanlagda verkan allvarligt hämmar områdenas utveckling, skall rådet på förslag av kommissionen anta europeiska lagar, ramlagar, förordningar och beslut för att särskilt fastställa villkoren för hur konstitutionen skall tillämpas när det gäller dessa områden, inklusive den gemensamma politiken. Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

De akter som avses i första stycket gäller särskilt tull- och handelspolitik, skattepolitik, frizoner, jordbruks- och fiskeripolitik, villkor för leverans av råvaror och viktiga konsumtionsvaror, statligt stöd samt villkor för tillgång till strukturfonder och övergripande unionsprogram.

Rådet skall anta de akter som avses i första stycket med beaktande av de yttersta randområdenas särdrag och särskilda begränsningar, utan att undergräva integriteten och sammanhanget hos unionens rättsordning, inklusive den inre marknaden och den gemensamma politiken.

Artikel III-425

Konstitutionen skall inte i något hänseende ingripa i medlemsstaternas egendomsordning.

Artikel III-426

Unionen skall i varje medlemsstat ha den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt den nationella lagstiftningen. Den skall särskilt kunna förvärva och avyttra fast och lös egendom samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter. Den skall i sådana fall företrädas av kommissionen. Unionen skall dock i frågor som rör en viss institutions funktion företrädas av den institutionen i enlighet med dess administrativa självständighet.

Artikel III-427

Tjänsteföreskrifter för tjänstemännen vid unionen och anställningsvillkor för övriga anställda vid unionen skall meddelas i europeiska lagar. De skall antas efter det att de berörda institutionerna har hörts.

Artikel III-428

Kommissionen får inom de gränser och på de villkor som fastställs genom en europeisk förordning eller ett europeiskt beslut som med enkel majoritet antas av rådet inhämta den information och utföra de kontroller som behövs för att fullgöra de uppgifter som anförtrots kommissionen.

Artikel III-429

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5 i protokollet om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken skall åtgärder föreskrivas i europeiska lagar eller ramlagar för att framställa sådan statistik som behövs för unionens verksamhet.
2. Framställningen av gemenskapsstatistik skall uppfylla krav på opartiskhet, tillförlitlighet, objektivitet, vetenskapligt oberoende, kostnadseffektivitet och insynsskydd för statistiska uppgifter. Den får inte innebära en alltför stor belastning för de ekonomiska aktörerna.

Artikel III-430

Medlemmarna respektive ledamöterna av unionens institutioner, ledamöterna av kommittéer samt tjänstemän och övriga anställda vid unionen skall, även efter det att deras uppdrag upphört, vara förpliktade att inte lämna ut upplysningar som omfattas av tystnadsplikt, särskilt uppgifter om företag, deras affärsförbindelser eller deras kostnadsförhållanden.

Artikel III-431

Unionens avtalsrättsliga ansvar skall regleras av den lagstiftning som är tillämplig på avtalet i fråga.

I fråga om utomobligatoriskt ansvar skall unionen ersätta skada som orsakats av dess institutioner eller av dess anställda under tjänsteutövning, i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar.

Med avvikelse från andra stycket skall Europeiska centralbanken ersätta skada som orsakats av banken själv eller av dess anställda under tjänsteutövning i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar.

De anställdas personliga ansvar gentemot unionen skall regleras av bestämmelserna i de tjänsteföreskrifter eller de anställningsvillkor som gäller för dem.

Artikel III-432

Säte för unionens institutioner skall fastställas av medlemsstaternas regeringar i samförstånd.

Artikel III-433

Rådet skall med enhällighet anta en europeisk förordning som anger de regler som skall gälla för språkanvändningen vid unionens institutioner, med förbehåll för stadgan för Europeiska unionens domstol.

Artikel III-434

Unionen skall, på de villkor som anges i protokollet om Europeiska unionens privilegier och immunitet, inom medlemsstaternas territorier åtnjuta de privilegier och den immunitet som behövs för att den skall kunna fullgöra sin uppgift.

Artikel III-435

De rättigheter och förpliktelser som följer av avtal som ingåtts före den 1 januari 1958 eller, för stater som senare ansluter sig, före tidpunkten för deras anslutning, mellan å ena sidan en eller flera medlemsstater och å andra sidan ett eller flera tredjeländer skall inte påverkas av konstitutionen.

I den mån dessa avtal inte är förenliga med konstitutionen skall den eller de berörda medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att undanröja det som är oförenligt med konstitutionen. Medlemsstaterna skall vid behov bistå varandra i detta syfte och i förekommande fall inta en gemensam hållning.

Vid tillämpning av sådana avtal som avses i första stycket skall medlemsstaterna beakta att de fördelar som varje medlemsstat beviljar enligt konstitutionen utgör en integrerande del av unionen och härigenom är oskiljaktigt förbundna med upprättandet av institutioner som ges befogenheter enligt konstitutionen och med beviljandet av samma fördelar av alla övriga medlemsstater.

Artikel III-436

1. Konstitutionen skall inte hindra tillämpningen av följande regler:
  - a) Ingen medlemsstat skall vara förpliktad att lämna information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen.

- b) Varje medlemsstat får vidta de åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och försvarsmateriel; sådana åtgärder får inte försämra konkurrensvillkoren på den inre marknaden i fråga om varor som inte är avsedda speciellt för militärändamål.
2. Rådet får på förslag av kommissionen med enhällighet anta ett europeiskt beslut om ändring av listan av den 15 april 1958 över varor på vilka bestämmelserna i punkt 1 b skall tillämpas.

DEL IV**ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER***Artikel IV-437***Upphävande av tidigare fördrag**

1. Detta fördrag om upprättande av en konstitution för Europa upphäver fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och fördraget om Europeiska unionen samt, på de villkor som fastställs i protokollet om akter och fördrag om komplettering eller ändring av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och fördraget om Europeiska unionen, akterna och fördragen om komplettering eller ändring av dessa, med förbehåll för punkt 2 i denna artikel.

2. Anslutningsfördragen skall upphävas för

- a) Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland,
- b) Republiken Grekland,
- c) Konungariket Spanien och Republiken Portugal,
- d) Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige, samt
- e) Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien.

Likväl skall

- de bestämmelser i de i leden a–d avsedda fördragen som återges eller åsyftas i protokollet om anslutningsfördragen och anslutningsakterna för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien och Republiken Portugal samt Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige fortsätta att gälla, och deras rättsverkan skall bestå i enlighet med detta protokoll,
- de bestämmelser i det i led e avsedda fördraget som återges eller åsyftas i protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien fortsätta att gälla, och deras rättsverkan skall bestå i enlighet med detta protokoll.

*Artikel IV-438***Succession och rättslig kontinuitet**

1. Den europeiska union som upprättas genom detta fördrag skall efterträda den europeiska union som upprättades genom fördraget om Europeiska unionen och Europeiska gemenskapen.
2. Om inte annat följer av artikel IV-439, skall de institutioner, organ och myndigheter som existerar vid detta fördrags ikraftträdande utöva sina befogenheter enligt detta fördrag i den sammansättning de har vid den tidpunkten, så länge det inte har antagits nya bestämmelser med tillämpning av detta fördrag eller till dess att deras mandat upphör.
3. De av institutionernas, organens och myndigheternas akter som antagits på grundval av de fördrag och akter som upphävs genom artikel IV-437 skall fortsätta att vara i kraft. Deras rättsverkan skall bestå så länge dessa akter inte har upphävts, ogiltigförklarats eller ändrats med tillämpning av det här fördraget. Detta gäller även för de konventioner som har ingåtts mellan medlemsstater på grundval av de fördrag och akter som upphävs genom artikel IV-437.

De övriga delarna av gemenskapens och unionens befintliga regelverk vid detta fördrags ikraftträdande, särskilt de interinstitutionella avtalen, de beslut och avtal som företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, har fattat eller ingått, de avtal som medlemsstaterna har ingått och som gäller unionens eller gemenskapens funktionssätt eller som har samband med unionens eller gemenskapens verksamhet, förklaringarna, inbegripet sådana som avgivits inom ramen för regeringskonferenser, samt resolutioner och andra ståndpunkter av Europeiska rådet eller av rådet och sådana som medlemsstaterna i samförstånd har antagit i frågor om unionen eller gemenskapen skall också bestå så länge de inte har upphävts eller ändrats.

4. Den rättspraxis som utvecklats av Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätten om tolkningen och tillämpningen av de fördrag och akter som upphävs genom artikel IV-437 samt de akter och konventioner som antagits för deras tillämpning förblir, i tillämpliga delar, tolkningskällan för unionsrätten och i synnerhet för jämförbara bestämmelser i konstitutionen.
5. Kontinuiteten i de administrativa och rättsliga förfaranden som inletts före detta fördrags ikraftträdande skall säkerställas med beaktande av konstitutionen. De institutioner, organ och myndigheter som är ansvariga för dessa förfaranden skall vidta alla för detta ändamål lämpliga åtgärder.

*Artikel IV-439***Övergångsbestämmelser för vissa institutioner**

De övergångsbestämmelser som avser Europaparlamentets sammansättning, definitionen av kvalificerad majoritet i Europeiska rådet och i rådet, inbegripet i fall då inte samtliga medlemmar av Europeiska rådet eller av rådet deltar i omröstningen, och kommissionens sammansättning, inbegripet unionens utrikesminister, meddelas i protokollet om övergångsbestämmelser för unionens institutioner och organ.

*Artikel IV-440***Område för territoriell tillämpning**

1. Detta fördrag skall tillämpas på Konungariket Belgien, Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Estland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Irland, Republiken Italien, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Storhertigdömet Luxemburg, Republiken Ungern, Republiken Malta, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Polen, Republiken Portugal, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien, Republiken Finland, Konungariket Sverige och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland.

2. Detta fördrag skall tillämpas på Guadeloupe, Franska Guyana, Martinique, Réunion, Azorerna, Madeira och Kanarieöarna i enlighet med artikel III-424.

3. De utomeuropeiska länder och territorier som anges i bilaga II skall omfattas av den särskilda associeringsordning som anges i del III avdelning IV.

Detta fördrag skall inte tillämpas på de utomeuropeiska länder och territorier som har särskilda förbindelser med Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland och som inte anges i nämnda förteckning.

4. Detta fördrag skall tillämpas på de europeiska territorier vilkas utrikes angelägenheter omhändertas av en medlemsstat.

5. Detta fördrag skall tillämpas på Åland med de undantag som ursprungligen fanns i det fördrag som avses i artikel IV-437.2 d och som återges i avdelning V avsnitt 5 i protokollet om anslutningsfördragen och anslutningsakterna för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien och Republiken Portugal samt Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige.

6. Utan hinder av punkterna 1–5 skall följande gälla:

a) Detta fördrag skall inte tillämpas på Färöarna.

b) Detta fördrag skall tillämpas på Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden Akrotiri och Dhekelia på Cypern endast i den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa tillämpningen av den ordning som ursprungligen angavs i det protokoll om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden på Cypern som är fogat till den anslutningsakt som utgör en integrerande del av det fördrag som avses i artikel IV-437.2 e, och som återges i del II avdelning III i protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien.

c) Detta fördrag skall tillämpas på Kanalöarna och Isle of Man endast i den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa tillämpningen av den ordning för dessa öar som ursprungligen angavs i det fördrag som avses i artikel IV-437.2 a, och som återges i avdelning II avsnitt 3 i

protokollet om anslutningsfördragen och anslutningsakterna för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien och Republiken Portugal samt Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige.

7. Europeiska rådet får på initiativ av den berörda medlemsstaten anta ett europeiskt beslut om ändring av ställningen i förhållande till unionen för ett danskt, franskt eller nederländskt land eller territorium som avses i punkterna 2 och 3. Europeiska rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört kommissionen.

Artikel IV-441

Regionala unioner

Detta fördrag skall inte hindra förekomsten och genomförandet av de regionala unionerna mellan Belgien och Luxemburg samt mellan Belgien, Luxemburg och Nederländerna, i den mån syftena med dessa regionala unioner inte uppnås genom tillämpning av nämnda fördrag.

Artikel IV-442

Protokoll och bilagor

Protokollen och bilagorna till detta fördrag skall utgöra en integrerande del av fördraget.

Artikel IV-443

Ordinarie ändringsförfarande

1. Varje medlemsstats regering, Europaparlamentet eller kommissionen får förelägga rådet utkast till ändringar av detta fördrag. Dessa utkast skall översändas av rådet till Europeiska rådet och tillställas de nationella parlamenten.

2. Om Europeiska rådet efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen med enkel majoritet antar ett beslut om att granska de ändringar som föreslås skall Europeiska rådets ordförande sammankalla ett konvent som är sammansatt av företrädare för de nationella parlamenten, medlemsstaternas stats- eller regeringschefer, Europaparlamentet och kommissionen. Även Europeiska centralbanken skall höras när det är fråga om institutionella ändringar på det monetära området. Konventet skall behandla utkasten till ändringar och skall med konsensus anta en rekommendation till en konferens mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar enligt punkt 3.

Europeiska rådet får med enkel majoritet, efter Europaparlamentets godkännande, besluta att inte sammankalla konventet när ändringarnas omfattning inte motiverar det. I det senare fallet skall Europeiska rådet fastställa mandatet för en konferens mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar.

3. En konferens mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar skall sammankallas av rådets ordförande i syfte att i samförstånd komma överens om de ändringar som skall göras i detta fördrag.

Ändringarna träder i kraft när de har ratificerats av alla medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

4. Om fyra femtedelar av medlemsstaterna inom en period på två år efter undertecknandet av fördraget om ändring av detta fördrag har ratificerat detta fördrag och en eller flera medlemsstater har stött på problem med nämnda ratifikation, skall Europeiska rådet ta upp frågan.

Artikel IV-444

Förenklat förfarande för ändring

1. När det i del III föreskrivs att rådet skall besluta med enhällighet på ett visst område eller i ett visst fall, får Europeiska rådet anta ett europeiskt beslut om bemyndigande för rådet att besluta med kvalificerad majoritet på det området eller i det fallet.

Denna punkt skall inte tillämpas på beslut som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser.

2. När det i del III föreskrivs att europeiska lagar eller ramlagar skall antas av rådet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, får Europeiska rådet anta ett europeiskt beslut om bemyndigande att sådana lagar eller ramlagar får antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

3. Varje initiativ från Europeiska rådet på grundval av punkt 1 eller 2 skall översändas till de nationella parlamenten. När invändning från ett nationellt parlament har meddelats inom sex månader från detta översändande, skall det europeiska beslut som avses i punkt 1 eller 2 inte antas. I avsaknad av invändningar får Europeiska rådet anta beslutet.

Vid antagandet av de europeiska beslut som avses i punkterna 1 och 2 skall Europeiska rådet besluta med enhällighet efter godkännande av Europaparlamentet, som skall besluta med en majoritet av sina ledamöter.

Artikel IV-445

Förenklat förfarande för ändring avseende unionens inre politik och inre åtgärder

1. Varje medlemsstats regering, Europaparlamentet eller kommissionen får förelägga Europeiska rådet utkast till sådana ändringar av samtliga eller delar av bestämmelserna i del III avdelning III som rör unionens inre politik och inre åtgärder.

2. Europeiska rådet får anta ett europeiskt beslut om ändring av samtliga eller delar av bestämmelserna i del III avdelning III. Europeiska rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen samt Europeiska centralbanken i fall av institutionella ändringar på det monetära området.

Detta europeiska beslut träder i kraft först sedan det har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

3. Det europeiska beslut som avses i punkt 2 får inte utöka de befogenheter som unionen tilldelas i detta fördrag.

Artikel IV-446

Varaktighet

Detta fördrag har ingåtts på obegränsad tid.

Artikel IV-447

Ratificering och ikraftträdande

1. Detta fördrag skall ratificeras av de höga fördragsslutande parterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser. Ratifikationsinstrumenten skall deponeras hos Republiken Italiens regering.

2. Detta fördrag träder i kraft den 1 november 2006, förutsatt att samtliga ratifikationsinstrument har deponerats eller, om så inte är fallet, den första dagen i den andra månad som följer efter det att ratifikationsinstrumentet har deponerats av den signatärstat som sist deponerar instrumentet.

Artikel IV-448

Autentiska texter och översättningar

1. Detta fördrag, som har upprättats i ett enda original på danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska, vilka texter är lika giltiga på alla språken, skall deponeras i arkiven hos Republiken Italiens regering, som skall överlämna en bestyrkt kopia till var och en av regeringarna i övriga signatärstater.

2. Detta fördrag får även översättas till varje annat språk som bestäms av medlemsstaterna bland dem som i enlighet med deras konstitutionella ordning har officiell ställning i hela eller delar av deras territorium. Den berörda medlemsstaten skall lämna en bestyrkt kopia av sådana översättningar till rådet som skall deponera den i sitt arkiv.

EN FE DE LO CUAL, los plenipotenciarios infrascritos suscriben el presente Tratado
Na DŮKAZ ČEHOŽ připojili níže podepsaní zplnomocnění zástupci k této smlouvě své podpisy
TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne traktat
ZU URKUND DESSEN haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter diesen
Vertrag gesetzt

SELLE KINNITUSEKS on nimetatud täievolilised esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud
ΕΙΣ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι υπέγραψαν την παρούσα Συνθήκη
IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries have signed this Treaty
EN FOI DE QUOI, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leur signature au bas du présent traité
DÁ FHIANÚ SIN, chuir na Lánchumhachtaigh thíos-síithe a lámh leis an gConradh seo
IN FEDE DI CHE, i plenipotenziari sottoscritti hanno apposto la loro firma in calce al presente
trattato

TO APLIECINOT, attiecīgi pilnvarotas personas ir parakstījušas šo Līgumu
TAI PALIUDYDAMI šią Sutartį pasirašė toliau nurodyti įgaliotieji atstovai
FENTIEK HITELÉÜL az alulírott meghatalmazottak aláírták ezt a szerződést
B'XIEHDA TA' DAN, il-plenipotenzjarji sottoskritti ffirmaw dan it-Trattat
TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder dit verdrag
hebben gesteld

W DOWÓD CZEGO niżej podpisani pełnomocnicy złożyli swoje podpisy pod niniejszym Traktatem
EM FÉ DO QUE os plenipotenciários abaixo assinados apuseram as suas assinaturas no final do
presente Tratado

NA DÔKAZ TOHO dolupodpísaní splnomocnení zástupcovia podpísali túto zmluvu
V POTRDITEV TEGA so spodaj podpisani pooblaščenci podpisali to pogodbo
TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen
TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta fördrag

Hecho en Roma, el veintinueve de octubre del dos mil cuatro.

V Římě dne dvacátého devátého října dva tisíce čtyři

Udfærdiget i Rom den niogtyvende oktober to tusind og fire.

Geschehen zu Rom am neunundzwanzigsten Oktober zweitausendundvier.

Kahe tuhande neljanda aasta oktoobrikuu kahekümne üheksandal päeval Roomas

Έγινε στις Ρώμη, στις είκοσι εννέα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες τέσσερα.

Done at Rome on the twenty-ninth day of October in the year two thousand and four.

Fait à Rome, le vingt-neuf octobre deux mille quatre.

Arna dhéanamh sa Róimh, an naoú lá fichead de Dheireadh Fómhair sa bhliain dhá mhíle is a ceathair

Fatto a Roma, addì ventinove ottobre duemilaquattro.

Romā, divi tūkstoši ceturta gada divdesmit devītajā oktobrī

Priimta du tūkstančiai ketvirtų metų spalio dvidešimt devintą dieną Romoje

Kelt Rómában, a kétezer-negyedik év október havának huszonkilencedik napján

Magħmul f'Ruma fid-disa' u ghoxrin jum ta' Ottubru tas-sena elfejn u erbgħa

Gedaan te Rome, de negenentwintigste oktober tweeduizendvier.

Sporządzono w Rzymie dnia dwudziestego dziewiątego października roku dwutysięcznego czwartego

Feito em Roma, em vinte e nove de Outubro de dois mil e quatro

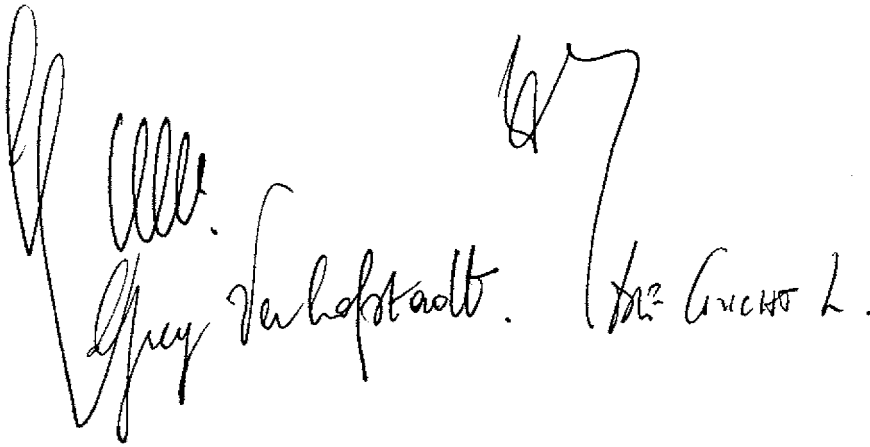
V Ríme dvadsiatehodeviateho októbra dvetisícštyri

V Rimu, devetindvajsetega oktobra leta dva tisoč štiri

Tehty Roomassa kahdentenakymmenentenäyhdeksäntenä päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattaneljä.

Som skedde i Rom den tjugonionde oktober tjugohundrafyra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
Für Seine Majestät den König der Belgier

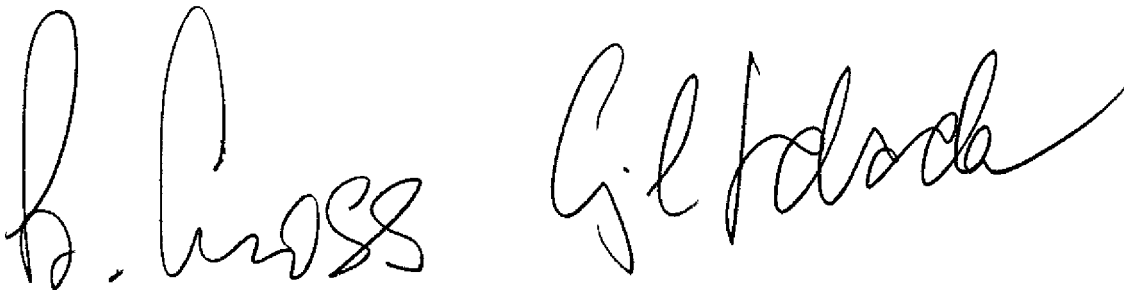
Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Guy Verhofstadt".

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

Za prezidenta České republiky

Handwritten signature in cursive script, appearing to read "Jiří Dienstbier".

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Anders Fogh Rasmussen

Per Gylden

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Klaus Kinkel
Jochen Fischer

Eesti Vabariigi Presidendi nimel

Juhan Pärtel
Anto Pelt

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

Κ. Καραμανλής
Παύλος

Por Su Majestad el Rey de España

~~727~~ J. Zapatero

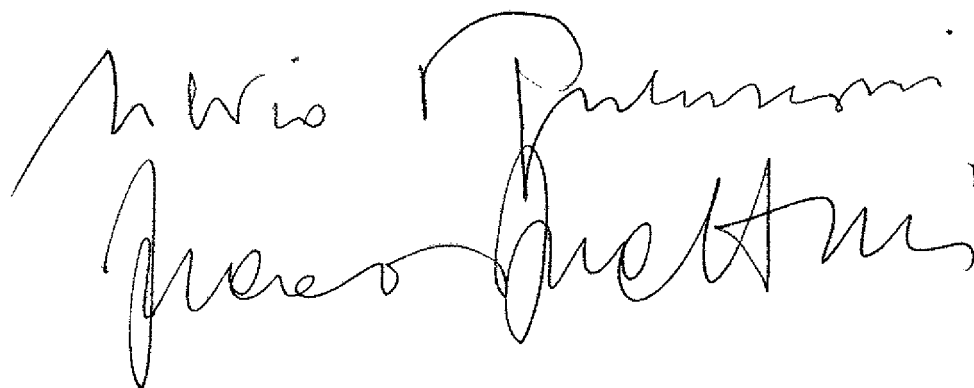
Pour le Président de la République française

Ch. de Gaulle
Nicolas Sarkozy

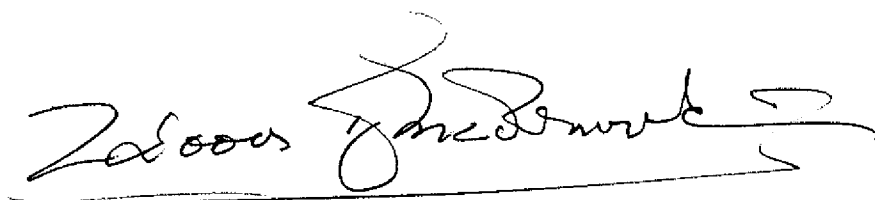
Thar ceann Uachtarán na hÉireann
For the President of Ireland

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Bertie Ahern', written in a cursive style.

Per il Presidente della Repubblica italiana

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mario Monti', written in a cursive style.

Για τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Zoschos Zambonakis', written in a cursive style.A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Stavros', written in a cursive style.

Latvijas Republikas Valsts prezidentes vārdā

Vaira Vīķe-Freiberga
Pēcminētā A. Ballo

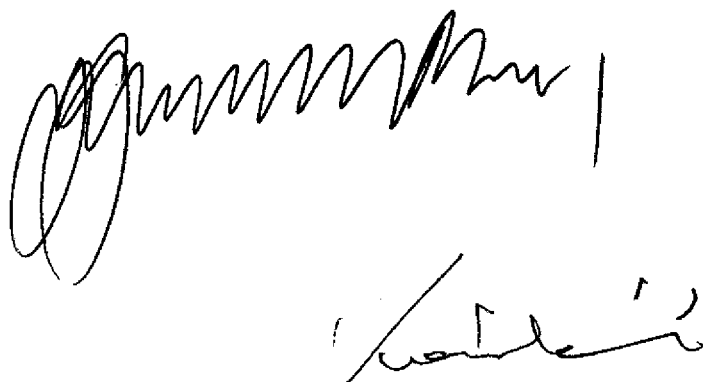
Lietuvos Respublikos Prezidento vardu

Valdas Adamkus
Pēcminētā A. Ballo
D. M. Kade

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

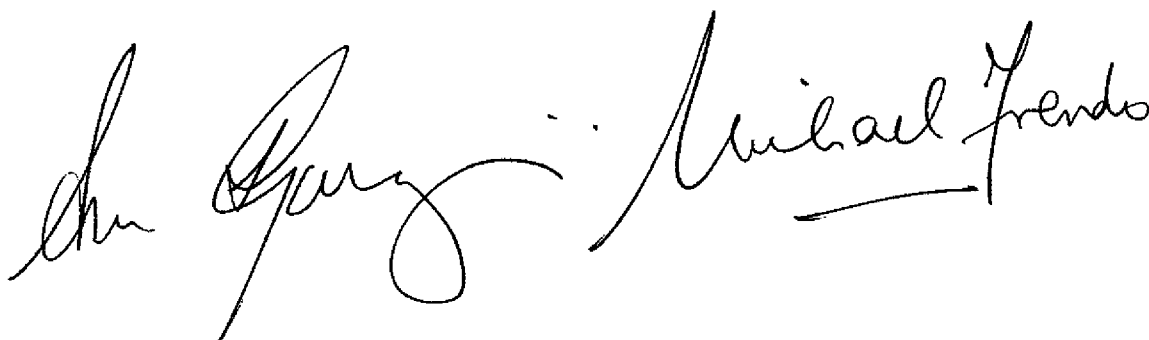
A. Ballo

A Magyar Köztársaság Elnöke részéről

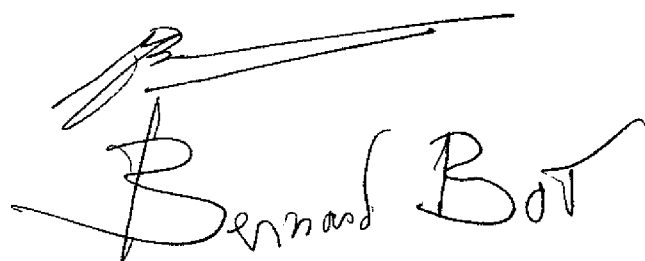
Handwritten signature of the President of Hungary, appearing as a stylized, cursive script.

Għall-President ta' Malta

Handwritten signature of the President of Malta, appearing as a stylized, cursive script.

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Handwritten signature of Bernard Bot, appearing as a stylized, cursive script.

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Wolfgang Iwan
Kanzler des Bundespräsidenten

Za Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Michał Chmielowski
Kancelaria Prezydenta

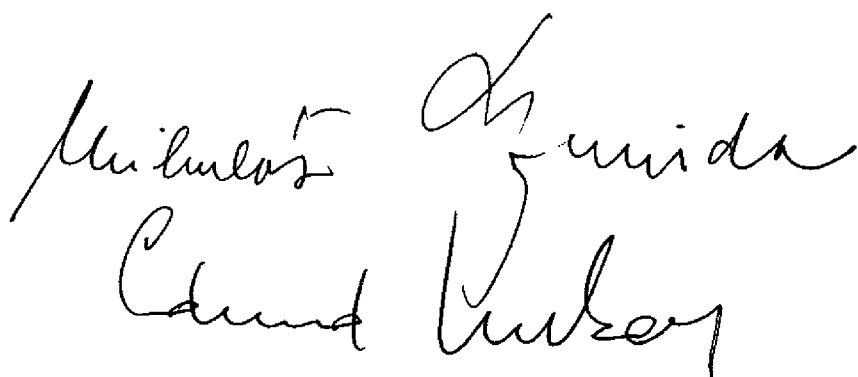
Pelo Presidente da República Portuguesa

António de Almeida
Assessor do Presidente

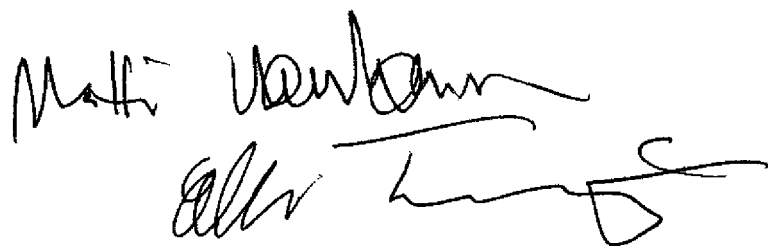
Za predsednika Republike Slovenije

Za prezidenta Slovenskej republiky

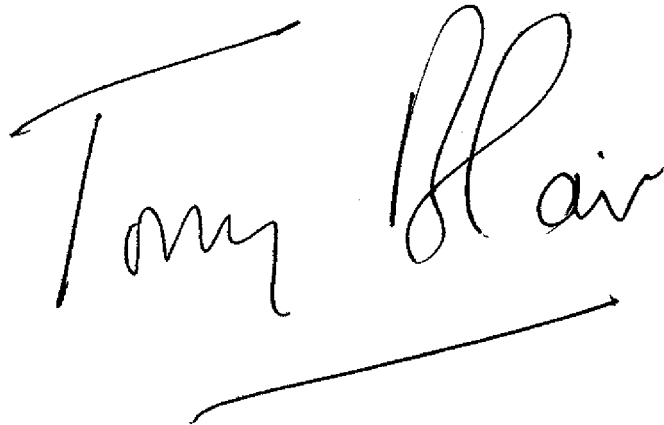
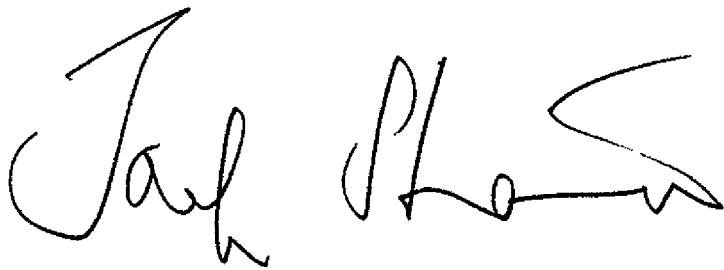
Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

För Konungariket Sveriges regering

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Göran Persson', written in a cursive style.

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Tony Blair', written in a cursive style.A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Jack Straw', written in a cursive style.

PROTOKOLL OCH BILAGOR

A. PROTOKOLL

SOM ÄR FOGADE TILL FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDE AV EN KONSTITUTION FÖR EUROPA

1. PROTOKOLL OM DE NATIONELLA PARLAMENTENS ROLL I EUROPEISKA UNIONEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR OM att det sätt på vilket de nationella parlamenten granskar sin regering i fråga om unionens verksamhet är en angelägenhet för varje medlemsstats särskilda konstitutionella organisation och praxis,

SOM ÖNSKAR uppmuntra till en större delaktighet från de nationella parlamentens sida i Europeiska unionens verksamhet och öka deras möjligheter att uttrycka sin uppfattning om utkast till europeiska lagstiftningsakter och andra frågor som kan vara av särskilt intresse för dem,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och till Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

AVDELNING I

INFORMATION TILL DE NATIONELLA PARLAMENTEN

Artikel 1

Kommissionen skall översända sina samrådsdokument (grönböcker, vitböcker och meddelanden) direkt till de nationella parlamenten vid offentliggörandet. Kommissionen skall också översända det årliga lagstiftningsprogrammet samt alla andra instrument för lagstiftningsprogram eller politisk strategi till de nationella parlamenten samtidigt som de översänds till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 2

Utkast till europeiska lagstiftningsakter som tillställs Europaparlamentet och rådet skall översändas till de nationella parlamenten.

I detta protokoll avses med *utkast till europeisk lagstiftningsakt* förslag från kommissionen, initiativ från en grupp medlemsstater, initiativ från Europaparlamentet, framställningar från domstolen, rekommendationer från Europeiska centralbanken och framställningar från Europeiska investeringsbanken som syftar till antagandet av en europeisk lagstiftningsakt.

Kommissionen skall översända sina utkast till europeiska lagstiftningsakter direkt till de nationella parlamenten samtidigt som de översänds till Europaparlamentet och rådet.

Europaparlamentet skall översända sina utkast till europeiska lagstiftningsakter direkt till de nationella parlamenten.

Rådet skall översända de utkast till europeiska lagstiftningsakter som kommer från en grupp medlemsstater, domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken till de nationella parlamenten.

Artikel 3

De nationella parlamenten kan, i enlighet med förfarandet i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, tillstålla Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande ett motiverat yttrande om huruvida ett utkast till europeisk lagstiftningsakt är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Om utkastet till europeisk lagstiftningsakt kommer från en grupp medlemsstater skall rådets ordförande översända det eller de motiverade yttrandena till regeringarna i dessa medlemsstater.

Om utkastet till europeisk lagstiftningsakt kommer från domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken skall rådets ordförande översända det eller de motiverade yttrandena till institutionen eller organet i fråga.

Artikel 4

En tidsfrist på sex veckor skall iakttas mellan den dag då ett utkast till europeisk lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande av detta eller för antagande av en ståndpunkt inom ramen för ett lagstiftningsförfarande. I brådskande fall kan dock undantag göras, varvid skälen skall anges i rådets akt eller ståndpunkt. Utom i vederbörligen motiverade brådskande fall får inga överenskommelser komma till stånd om ett utkast till europeisk lagstiftningsakt under dessa sex veckor. Utom i vederbörligen motiverade brådskande fall skall en tidsfrist på tio dagar iakttas mellan den dag då ett utkast till europeisk lagstiftningsakt förs upp på rådets preliminära dagordning och antagandet av en ståndpunkt.

Artikel 5

Dagordningarna för och resultaten av rådets möten, inklusive protokollen från rådets möten då det diskuterar utkast till europeiska lagstiftningsakter, skall översändas direkt till de nationella parlamenten samtidigt som de översänds till medlemsstaternas regeringar.

Artikel 6

När Europeiska rådet överväger att använda bestämmelsen i artikel IV-444.1 eller IV-444.2 i konstitutionen, skall de nationella parlamenten underrättas om Europeiska rådets initiativ minst sex månader innan ett europeiskt beslut antas.

Artikel 7

Revisionsrätten skall för kännedom översända sin årsrapport till de nationella parlamenten samtidigt som den översänds till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 8

Om de nationella parlamenten har två kammare skall artiklarna 1-7 gälla båda kamrarna.

AVDELNING II

MELLANPARLAMENTARISKT SAMARBETE*Artikel 9*

Europaparlamentet och de nationella parlamenten skall tillsammans bestämma hur ett effektivt och regelbundet mellanparlamentariskt samarbete skall organiseras och främjas inom unionen.

Artikel 10

En konferens mellan parlamentariska organ för EU-frågor får till Europaparlamentet, rådet och kommissionen överlämna alla bidrag som den finner lämpliga. Konferensen skall dessutom främja utbyte av information och bästa praxis mellan de nationella parlamenten och Europaparlamentet, och även mellan deras fackutskott. Den kan också anordna mellanparlamentariska konferenser om särskilda teman, särskilt för att diskutera frågor om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inklusive den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. Konferensens bidrag skall inte vara bindande för de nationella parlamenten eller föregripa deras ståndpunkter.

---

2. PROTOKOLL OM TILLÄMPNING AV SUBSIDIARITETS- OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR säkerställa att beslut fattas så nära unionens medborgare som möjligt,

SOM ÄR BESLUTNA att fastställa villkoren för tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, vilka anges i artikel I-11 i konstitutionen, och att upprätta ett system för att kontrollera institutionernas tillämpning av dessa principer,

HAR DÄRFÖR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

Varje institution skall fortlöpande se till att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna enligt artikel I-11 i konstitutionen följs.

Artikel 2

Innan kommissionen föreslår en europeisk lagstiftningsakt skall den hålla omfattande samråd. Vid dessa samråd skall i förekommande fall den regionala och lokala dimensionen av de planerade åtgärderna beaktas. I mycket brådskande fall skall kommissionen inte hålla samråd. Den skall motivera sitt beslut i förslaget.

Artikel 3

I detta protokoll avses med *utkast till europeisk lagstiftningsakt* förslag från kommissionen, initiativ från en grupp medlemsstater, initiativ från Europaparlamentet, framställningar från domstolen, rekommendationer från Europeiska centralbanken och framställningar från Europeiska investeringsbanken som syftar till antagande av en europeisk lagstiftningsakt.

Artikel 4

Kommissionen skall översända sina utkast till europeiska lagstiftningsakter och ändrade utkast till de nationella parlamenten samtidigt som de översänds till unionslagstiftaren.

Europaparlamentet skall översända sina utkast till europeiska lagstiftningsakter och ändrade utkast till de nationella parlamenten.

Rådet skall till de nationella parlamenten översända de utkast till europeiska lagstiftningsakter som kommer från en grupp medlemsstater, domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken liksom ändrade utkast.

Efter antagandet skall Europaparlamentet översända sina lagstiftningsresolutioner och rådet sina ståndpunkter till de nationella parlamenten.

Artikel 5

Utkasten till europeiska lagstiftningsakter skall motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Varje utkast till europeisk lagstiftningsakt bör innehålla ett formulär med närmare uppgifter som gör det möjligt att bedöma om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna följts. Formuläret bör innehålla underlag som gör det möjligt att bedöma dess finansiella konsekvenser och, om det gäller en europeisk ramlag, dess konsekvenser för de bestämmelser som medlemsstaterna skall genomföra, i förekommande fall även i den regionala lagstiftningen. Skäl som visar att något av unionens mål bättre kan uppnås på unionsnivån skall bygga på kvalitativa indikatorer och, varje gång det är möjligt, på kvantitativa sådana. I utkasten till europeiska lagstiftningsakter skall hänsyn tas till att det ekonomiska eller administrativa ansvar som vilar på unionen, nationella regeringar, regionala eller lokala myndigheter, ekonomiska aktörer och medborgare så långt som möjligt skall begränsas och stå i proportion till det mål som skall uppnås.

Artikel 6

De nationella parlamenten och kamrarna i sådana parlament får, inom sex veckor räknat från den dag då ett utkast till europeisk lagstiftningsakt översänds, tillstålla Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande ett motiverat yttrande med skälen till att de anser att det aktuella utkastet inte överensstämmer med subsidiaritetsprincipen. Varje nationellt parlament eller kammare i ett nationellt parlament skall i förekommande fall samråda med de regionala parlament som har lagstiftande befogenheter.

Om utkastet till europeisk lagstiftningsakt kommer från en grupp medlemsstater, skall rådets ordförande översända yttrandet till dessa medlemsstaters regeringar.

Om utkastet till europeisk lagstiftningsakt kommer från domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken skall rådets ordförande översända yttrandet till den berörda institutionen eller det berörda organet.

Artikel 7

Europaparlamentet, rådet och kommissionen, samt i förekommande fall gruppen av medlemsstater, domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken skall, om utkastet till europeisk lagstiftningsakt kommer från dem, ta hänsyn till motiverade yttranden från de nationella parlamenten eller från en kammare i ett sådant parlament.

Varje nationellt parlament skall förfoga över två röster, fördelade med hänsyn till det nationella parlamentariska systemet. I ett nationellt parlamentariskt tvåkammerssystem skall var och en av de båda kamrarna förfoga över en röst.

Om minst en tredjedel av det totala antal röster som tilldelats de nationella parlamenten i enlighet med andra stycket lämnar motiverade yttranden om att ett utkast till europeisk lagstiftningsakt inte respekterar subsidiaritetsprincipen skall utkastet omprövas. Om det gäller ett utkast till europeisk lagstiftningsakt på grundval av artikel III-264 i konstitutionen om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, skall tröskeln vara en fjärdedel.

Efter omprövningen kan kommissionen, eller i förekommande fall gruppen av medlemsstater, Europaparlamentet, domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken, om utkastet till europeisk lagstiftningsakt kommer från dem, besluta att antingen stå fast vid utkastet, ändra det eller dra tillbaka det. Detta beslut skall vara motiverat.

Artikel 8

Europeiska unionens domstol är behörig att pröva en talan om åsidosättande, genom en europeisk lagstiftningsakt, av subsidiaritetsprincipen, vilken talan enligt villkoren i artikel III-365 i konstitutionen väcks av en medlemsstat eller överlämnas av den på dess nationella parlaments vägnar eller för en kammare i detta parlament i enlighet med dess interna rättsordning.

I enlighet med de närmare bestämmelserna i samma artikel får en sådan talan väckas även av Regionkommittén mot europeiska lagstiftningsakter som enligt konstitutionen inte kan antas utan att kommittén har hörts.

Artikel 9

Kommissionen skall varje år lägga fram en rapport för Europeiska rådet, Europaparlamentet, rådet och de nationella parlamenten om tillämpningen av artikel I-11 i konstitutionen. Denna årliga rapport skall även sändas till Regionkommittén och till Ekonomiska och sociala kommittén.

---

3. PROTOKOLL OM STADGAN FÖR EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR besluta om den stadga för Europeiska unionens domstol som avses i artikel III-381 i konstitutionen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Artikel 1

Europeiska unionens domstol skall bildas och fullgöra sina uppgifter i enlighet med konstitutionen, Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget) och denna stadga.

AVDELNING I

DOMARE OCH GENERALADVOKATER

Artikel 2

Varje domare skall, innan han tillträder sitt ämbete, inför domstolen vid offentligt sammanträde avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

Artikel 3

Domarna skall åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden. De skall åtnjuta immunitet vad avser åtgärder, inbegripet muntliga och skriftliga uttalanden, som de vidtagit i sin tjänsteutövning, även sedan deras uppdrag har upphört.

Domstolen får, efter beslut i plenum, häva immuniteten. Om beslutet gäller en ledamot av tribunalen eller en specialdomstol skall domstolen fatta beslut efter att ha hört den berörda domstolen.

När immuniteten har hävts och straffrättsliga förfaranden vidtas mot en domare, skall denne ställas inför rätta i någon av medlemsstaterna endast vid den domstol som är behörig att döma ledamöterna av de högsta nationella domstolarna.

Artiklarna 11–14 och artikel 17 i protokollet om unionens privilegier och immunitet skall vara tillämpliga på domare, generaladvokater, justitiesekreterare och biträdande referenter vid Europeiska unionens domstol, utan att det påverkar tillämpningen av de bestämmelser om immunitet mot rättsliga förfaranden för domare som framgår av första, andra och tredje styckena i den här artikeln.

Artikel 4

Domarna får inte inneha något politiskt eller administrativt ämbete.

De får inte utöva någon avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet om inte avvikelser härifrån medges undantagsvis genom ett europeiskt beslut som fattas av rådet med enkel majoritet.

De skall vid sitt tillträde avge en högtidlig försäkran att såväl under som efter sin ämbetsperiod respektera de förpliktelser som följer av ämbetet, särskilt skyldigheten att iaktta redlighet och visa omdöme vid mottagande av vissa uppdrag eller förmåner efter ämbetsperioden.

I tveksamma fall skall domstolen fatta beslut. Om beslutet gäller en ledamot av tribunalen eller en specialdomstol skall domstolen fatta beslut efter att ha hört den berörda domstolen.

Artikel 5

En domares ämbete skall, fränsett vid normala ny tillsättningar och vid dödsfall, upphöra genom att domaren avgår.

När en domare avgår, skall hans avgångsskrivelse ställas till domstolens ordförande för vidare befordran till rådets ordförande. När så skett, blir platsen vakant.

Utom i de fall som avses i artikel 6 skall domaren kvarstå i ämbetet till dess hans efterträdare har tillträtt.

Artikel 6

En domare får endast skiljas från sitt ämbete eller berövas rätten till pension eller andra förmåner, om han enligt domarnas och generaladvokaternas enhälliga bedömning inte längre uppfyller de förutsättningar som krävs eller fullgör de skyldigheter som följer av ämbetet. Den berörda domaren får inte delta i överläggningen. Om den berörda är ledamot av tribunalen eller en specialdomstol skall domstolen fatta beslut efter att ha hört den berörda domstolen.

Domstolens justitiesekreterare skall underrätta Europaparlamentets och kommissionens ordförande om domstolens beslut och anmäla detta för rådets ordförande.

Om beslutet innebär att en domare skiljs från sitt ämbete, skall sistnämnda anmälan medföra att platsen blir vakant.

Artikel 7

En domare som skall ersätta en ledamot av domstolen vars ämbetsperiod inte har gått ut, skall utses för återstoden av företrädarens mandatperiod.

Artikel 8

Bestämmelserna i artiklarna 2–7 skall tillämpas på generaladvokaterna.

AVDELNING II

DOMSTOLENS ORGANISATION

Artikel 9

Den nytillsättning av en del av domartjänsterna som skall äga rum vart tredje år skall avse omväxlande tretton och tolv domare.

Den nytillsättning av en del av tjänsterna som generaladvokat som skall äga rum vart tredje år skall varje gång avse fyra generaladvokater.

Artikel 10

Justitiesekreteraren skall inför domstolen avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

Artikel 11

Domstolen skall utse en ersättare för justitiesekreteraren i händelse av förhinder för denne.

Artikel 12

Till domstolen skall knytas tjänstemän och andra anställda så att den kan fungera. De skall ansvara inför justitiesekreteraren under ordförandens överinseende.

Artikel 13

I europeiska lagar får det föreskrivas att biträdande referenter skall utses samt meddelas instruktioner för dem. De skall antas på begäran av domstolen. De biträdande referenterna får inkallas i enlighet med rättegångsreglernas bestämmelser för att delta i den förberedande handläggningen av ärenden som anhängiggjorts vid domstolen samt för att samarbeta med den domare som är referent.

Biträdande referenter skall utses bland personer vilkas oavhängighet inte kan ifrågasättas och som har de juridiska kvalifikationer som behövs; de skall utses genom ett europeiskt beslut som fattas av rådet med enkel majoritet. De skall inför domstolen avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

Artikel 14

Domarna, generaladvokaterna och justitiesekreteraren är skyldiga att vara bosatta där domstolen har sitt säte.

Artikel 15

Domstolen skall tjänstgöra permanent. Den skall besluta om semesterperioder med vederbörlig hänsyn till verksamhetens krav.

Artikel 16

Domstolen skall inom sig upprätta avdelningar med tre och fem domare. Domarna skall bland sig välja avdelningarnas ordförande. Ordförandena på avdelningar med fem domare skall väljas för en tid av tre år. De kan återväljas en gång.

Den stora avdelningen skall ha 13 domare. Ordförandeskapet för avdelningen skall innehas av domstolens ordförande. I den stora avdelningen skall även ordförandena på avdelningar med fem domare ingå och andra domare som skall utses i enlighet med domstolens rättegångsregler.

Domstolen skall sammanträda i stor avdelning när en medlemsstat eller en unionsinstitution som är part i ärendet begär det.

Domstolen skall sammanträda i plenum när ett ärende överlämnas för prövning i enlighet med artikel III-335.2, III-347 andra stycket, III-349 eller III-385.6 i konstitutionen.

Domstolen kan dessutom, efter att ha hört generaladvokaten, besluta att hänskjuta ett ärende till sammanträde i plenum när den bedömer att ett ärende har särskilt stor betydelse.

Artikel 17

Domstolens beslut skall vara giltiga endast om ett ojämnt antal domare är närvarande.

Om en avdelning består av tre eller fem domare, är avdelningens beslut giltiga endast om tre domare är närvarande.

Den stora avdelningens beslut är giltiga endast om nio domare är närvarande.

Vid sammanträde i plenum är domstolens beslut giltiga endast om 15 domare är närvarande.

Vid förhinder för en domare på en avdelning får en domare på en annan avdelning tillkallas i enlighet med rättegångsreglerna.

Artikel 18

En domare eller en generaladvokat får inte delta i behandlingen av ett ärende i vilket han tidigare uppträtt som parts ombud, rådgivare eller advokat eller i vilket han som medlem av en domstol, en undersökningskommission eller i annan egenskap haft i uppgift att uttala sig.

Om en domare eller en generaladvokat av särskilda skäl inte anser att han bör delta i avgörandet eller handläggningen av ett visst ärende, skall han underrätta ordföranden om detta. Om ordföranden anser att en domare eller en generaladvokat av särskilda skäl inte bör delta eller framlägga förslag i ett visst ärende, skall han underrätta vederbörande om detta.

Vid svårighet att tillämpa denna artikel skall domstolen besluta i saken.

En part får inte åberopa en domares nationalitet eller att en domare av hans egen nationalitet inte tillhör domstolen eller en av dess avdelningar som skäl för att begära ändring i domstolens eller avdelningens sammansättning.

AVDELNING III

FÖRFARANDE VID DOMSTOLEN

Artikel 19

Medlemsstaterna och unionens institutioner skall vid domstolen företrädas av ett ombud som utses för varje ärende. Ombudet får biträdas av en rådgivare eller av en advokat.

De andra stater än medlemsstaterna som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt Europeiska frihandelssammanslutningens (Efta) övervakningsmyndighet enligt det avtalet skall företrädas på samma sätt.

Övriga parter skall företrädas av en advokat.

Endast en advokat som är behörig att uppträda inför domstol i någon av medlemsstaterna eller i en annan stat som är part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får företräda eller biträda en part vid domstolen.

Ombud, rådgivare och advokater som uppträder inför domstolen skall i enlighet med rättegångsreglerna ha de rättigheter och den immunitet som behövs för att de oavhängigt skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Domstolen skall i enlighet med rättegångsreglerna gentemot de rådgivare och advokater som uppträder inför domstolen ha de befogenheter som domstolar allmänt har.

Universitetslärare som är medborgare i medlemsstater vilkas lagstiftning ger dem rätt att företräda part inför domstol skall vid domstolen ha samma rättigheter som enligt denna artikel tillkommer advokater.

Artikel 20

Förfarandet vid domstolen skall bestå av en skriftlig och en muntlig del.

Det skriftliga förfarandet skall innebära att parterna och de unionsinstitutioner, -organ eller -myndigheter vilkas akter är föremål för tvist delges ansökningar, inlagor, svaromål samt förklaringar och eventuella bemötanden samt alla handlingar och dokument som åberopas eller bestyrkta kopior av dessa.

Delgivningen skall ombesörjas av justitiesekreteraren i den ordning och inom de tidsfrister som föreskrivs i rättegångsreglerna.

Det muntliga förfarandet skall bestå i uppläsning av referentens rapport, hörande av ombud, rådgivare och advokater samt generaladvokatens förslag till avgörande och i förekommande fall förhör med vittnen och sakkunniga.

Om domstolen anser att ärendet inte omfattar någon ny rättsfråga kan den, efter att ha hört generaladvokaten, besluta att ärendet skall avgöras utan yttrande från generaladvokaten.

Artikel 21

Talan skall väckas vid domstolen genom en skriftlig ansökan som är ställd till justitiesekreteraren. Ansökan skall innehålla uppgifter om sökandens namn och hemvist samt den undertecknandes ställning, motpartens eller motparternas namn, tvisteföremålet, yrkanden samt en kort framställning av grunderna för talan.

Ansökan skall i förekommande fall åtföljas av den rättsakt som begärs ogiltigförklarad eller, i fall enligt artikel III-367 i konstitutionen, av skriftligt bevis om dagen för den anmodan som avses i nämnda artikel. Om ansökan inte åtföljs av dessa handlingar, skall justitiesekreteraren anmoda vederbörande att inom skälig tid inge dem; dock får talan inte avvisas på den grund att dessa handlingar inkommit först efter det att tiden för att väcka talan har gått ut.

Artikel 22

I fall som avses i artikel 18 i Euratomfördraget skall talan väckas vid domstolen genom en ansökan som är ställd till justitiesekreteraren. Ansökan skall innehålla uppgifter om sökandens namn och hemvist samt den undertecknandes ställning, en hänvisning till det beslut som överklagas, motparternas namn, tvisteföremålet, yrkandena och en kort framställning av grunderna för talan.

Ansökan skall åtföljas av en bestyrkt kopia av det beslut av skiljedomskommittén som överklagas.

Om domstolen avvisar talan, blir skiljedomskommitténs beslut slutgiltigt.

Om domstolen upphäver skiljedomskommitténs beslut, får saken i förekommande fall på begäran av någon av parterna tas upp på nytt inför skiljedomskommittén. Denna är bunden av domstolens rättsliga bedömning.

Artikel 23

I fall som avses i artikel III-369 i konstitutionen skall beslut av en nationell domstol att uppskjuta handläggningen av ett ärende och hänskjuta det till domstolen anmälas till denna av den nationella domstolen. Om detta beslut skall därefter justitiesekreteraren underrätta parterna, medlemsstaterna och kommissionen, samt de unionsinstitutioner, -organ eller -myndigheter som har antagit den akt vars giltighet eller tolkning är omtvistad.

Inom två månader efter underrättelsen har parterna, medlemsstaterna, kommissionen och i förekommande fall de unionsinstitutioner, -organ eller -myndigheter som har antagit den akt vars giltighet eller tolkning är omtvistad rätt att till domstolen inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter.

Domstolens justitiesekreterare skall dessutom underrätta de andra stater än medlemsstaterna som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, samt Eftas övervakningsmyndighet enligt det avtalet, om den nationella domstolens beslut, och dessa har rätt att inom två månader efter underrättelsen inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter till domstolen, om något av avtalets tillämpningsområden berörs. Detta stycke skall inte tillämpas på frågor som omfattas av Euratomfördragets tillämpningsområde.

När det i ett avtal, som avser ett bestämt område och som har ingåtts av rådet och en eller flera tredjeländer, föreskrivs att de senare skall ha rätt att inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter när en domstol i en medlemsstat har hänskjutit en fråga rörande avtalets tillämpningsområde till domstolen för förhandsavgörande, skall även de berörda tredjeländerna underrättas om den nationella domstolens beslut som innehåller en sådan fråga, och de skall inom två månader efter underrättelsen ha rätt att till domstolen inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter.

Artikel 24

Domstolen får begära att en part inkommer med alla de dokument och upplysningar som domstolen anser önskvärda. Om parten vägrar skall domstolen ta detta till protokollet.

Domstolen får även begära att de medlemsstater och de av unionens institutioner, organ eller myndigheter som inte är parter i målet skall lämna alla upplysningar som domstolen anser behövs för handläggningen.

Artikel 25

Domstolen får när som helst efter eget val anförtro sakkunniguppdrag åt enskilda personer, organ, myndigheter, kommittéer eller organisationer.

Artikel 26

Vittnen får höras i enlighet med rättegångsreglerna.

Artikel 27

Domstolen skall gentemot tredskande vittnen ha de befogenheter som i allmänhet tillkommer domstolar och får i enlighet med rättegångsreglerna döma till böter.

Artikel 28

Vittnen och sakkunniga får höras under ed enligt det formulär som fastställs i rättegångsreglerna eller på det sätt som lagstiftningen i vittnets eller den sakkunniges hemland föreskriver.

Artikel 29

Domstolen får förordna att ett vittne eller en sakkunnig skall höras av den behöriga rättsliga myndigheten på hans bostadsort.

Detta förordnande skall tillställas den behöriga rättsliga myndigheten för åtgärd i enlighet med föreskrifter som anges i rättegångsreglerna. De handlingar som utfärdats med anledning av begäran om förhör skall överlämnas till domstolen enligt samma regler.

Domstolen skall stå för kostnaderna med förbehåll för att de i förekommande fall påläggs parterna.

Artikel 30

En medlemsstat skall behandla mened eller ovarsam utsaga som ett vittne eller en sakkunnig gjort sig skyldig till, som om motsvarande brott begåtts inför nationell domstol i tvistemål. På anmodan av domstolen skall den berörda medlemsstaten väcka åtal mot gärningsmannen vid behörig nationell domstol.

Artikel 31

Domstolens förhandlingar skall vara offentliga om inte domstolen, när synnerliga skäl föreligger, på eget initiativ eller på begäran av parterna, bestämmer något annat.

Artikel 32

Domstolen får under förhandlingarna höra sakkunniga och vittnen samt parterna själva. De sistnämnda får dock föra sin talan muntligt endast genom ombud.

Artikel 33

Protokoll skall föras vid varje förhandling och undertecknas av ordföranden och justitiesekreteraren.

Artikel 34

Turordningslista för förhandlingarna skall fastställas av ordföranden.

Artikel 35

Domstolens överläggningar skall vara och förbli hemliga.

Artikel 36

Domar skall ange skälen för domsluten. De skall uppta namnen på de domare som deltog i överläggningarna.

Artikel 37

Domar skall undertecknas av ordföranden och justitiesekreteraren. De skall avkunnas vid offentligt sammanträde.

Artikel 38

Domstolen skall besluta i fråga om rättegångskostnader.

Artikel 39

Genom ett förenklat förfarande, som vid behov får avvika från enskilda föreskrifter i denna stadga och som skall regleras i rättegångsreglerna, får domstolens ordförande besluta i fråga om framställning om uppskov enligt artikel III-379.1 i konstitutionen och artikel 157 i Euratomfördraget eller om tillämpning av interimistiska åtgärder enligt artikel III-379.2 i konstitutionen eller om uppskov med verkställighet enligt artikel III-401 fjärde stycket i konstitutionen eller artikel 164 tredje stycket i Euratomfördraget.

Vid förhinder för ordföranden skall denne ersättas av en annan domare i enlighet med rättegångsreglerna.

Avgöranden av ordföranden eller den domare som ersätter honom skall endast vara interimistiska och på intet sätt föregripa domstolens beslut i huvudsaken.

Artikel 40

Medlemsstaterna och unionens institutioner får intervensera i tvister inför domstolen.

Samma rätt skall gälla för unionens organ och myndigheter och varje annan person om de kan motivera att de har ett intresse av utgången av den tvist som underställts domstolen. Fysiska eller juridiska personer får inte intervensera i ärenden mellan medlemsstater, mellan unionens institutioner eller mellan medlemsstater och unionens institutioner.

Utan att det påverkar tillämpningen av andra stycket får de andra stater än medlemsstaterna som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt Eftas övervakningsmyndighet enligt det avtalet intervensera i tvister inför domstolen om något av avtalets tillämpningsområden berörs.

Genom yrkanden i interventionsansökan får endast en av parternas yrkanden biträdas.

Artikel 41

Om en rätteligen instämnd part inte inkommer med skriftligt svaromål, skall treskodom meddelas mot honom. Talan mot domen får föras inom en månad efter delgivning. Sådan talan skall inte medföra uppskov med verkställigheten av treskodomen om inte domstolen beslutar något annat.

Artikel 42

Medlemsstaterna, unionens institutioner, organ och myndigheter och varje annan fysisk eller juridisk person får i de fall och på de villkor som anges i rättegångsreglerna i egenskap av tredjeman föra talan mot en dom som meddelats utan att de blivit hörda, om domen berör deras rätt.

Artikel 43

I händelse av tveksamhet rörande innebörden och räckvidden av en dom, skall domstolen klargöra dess rätta innebörd på begäran av en part eller en av unionens institutioner som har ett berättigat intresse därav.

Artikel 44

Framställning hos domstolen om ändring av en dom får endast grundas på upptäckten av en omständighet som kan utöva ett avgörande inflytande på ärendets utgång och som när domen meddelades var okänd för domstolen och för den som begär ändring.

Ändringsförfarandet skall inledas med ett beslut av domstolen i vilket uttryckligen konstateras att förekomsten av den nya omständigheten är av sådan art att det finns anledning till ändring och att framställningen av denna anledning kan tas upp till prövning.

Framställning om ändring får inte göras senare än tio år från den dag domen gavs.

Artikel 45

Tidsfrister med hänsyn till avstånd skall fastställas i rättegångsreglerna.

Försutten tid skall inte medföra rättsförlust, om vederbörande styrker förekomsten av oförutsebara omständigheter eller force majeure.

Artikel 46

Talan mot unionen om ansvar i utomobligatoriska rättsförhållanden skall preskriberas fem år efter den händelse som föranleder ansvarstalan. Preskription skall avbrytas genom att talan väcks vid domstolen eller genom att den skadelidande dessförinnan gör framställning hos en av unionens behöriga institutioner. I sistnämnda fall skall talan väckas inom den frist av två månader som anges i artikel III-365 i konstitutionen. Artikel III-367 andra stycket i konstitutionen skall tillämpas.

Denna artikel skall även tillämpas på talan mot Europeiska centralbanken om ansvar i utomobligatoriska rättsförhållanden.

AVDELNING IV

TRIBUNALEN

Artikel 47

Artikel 9 första stycket, artiklarna 14 och 15, artikel 17 första, andra, fjärde och femte styckena samt artikel 18 skall tillämpas på tribunalen och dess ledamöter.

Artiklarna 10, 11 och 14 skall också tillämpas på tribunalens justitiesekreterare.

Artikel 48

Tribunalen skall ha tjugofem domare.

Artikel 49

Tribunalens ledamöter kan kallas att tjänstgöra som generaladvokat.

För att biträda tribunalen då denna fullgör sin uppgift skall generaladvokaten fullständigt opartiskt och oavhängigt vid offentliga domstolsessioner lägga fram motiverade yttranden i vissa ärenden som handläggs vid tribunalen.

Kriterierna för att välja ut sådana ärenden liksom förfarandet vid tillsättning av generaladvokater skall anges i tribunalens rättegångsregler.

En ledamot av tribunalen som kallats att tjänstgöra som generaladvokat i ett ärende får inte delta i ärendets avgörande.

Artikel 50

Tribunalen skall sammanträda i avdelningar med tre eller fem domare. Domarna skall bland sig välja avdelningarnas ordförande. Ordförandena på avdelningar med fem domare skall väljas för en tid av tre år. De kan återväljas en gång.

Avdelningarnas sammansättning och tilldelningen av ärenden skall bestämmas i rättegångsreglerna. I vissa fall, som bestäms i rättegångsreglerna, kan tribunalen sammanträda i plenum eller med en domare.

I rättegångsreglerna får också föreskrivas att tribunalen skall sammanträda i stor avdelning i de fall och på de villkor som den själv skall fastställa.

Artikel 51

Med avvikelse från regeln i artikel III-358.1 i konstitutionen skall domstolen ha exklusiv behörighet i talan enligt artiklarna III-365 och III-367 i konstitutionen vilken väcks av en medlemsstat

- a) mot en akt antagen av Europaparlamentet eller rådet eller av dessa två institutioner gemensamt eller mot dessa institutioners underlåtenhet att besluta, med undantag av
- europeiska beslut som rådet har antagit med stöd av artikel III-168.2 tredje stycket i konstitutionen,
  - akter som rådet har antagit enligt en rådeakt som rör handelspolitiska skyddsåtgärder i den mening som avses i artikel III-315 i konstitutionen,
  - akter antagna av rådet genom vilka detta utövar genomförandebefogenheter i enlighet med artikel I-37.2 i konstitutionen,

- b) mot en akt antagen av kommissionen eller mot kommissionens underlåtenhet att besluta enligt artikel III-420.1 i konstitutionen.

Talan enligt samma artiklar skall också omfattas av domstolens exklusiva behörighet, om talan väcks av en unionsinstitution mot en akt antagen av Europaparlamentet, av rådet, av dessa två institutioner gemensamt eller av kommissionen eller mot dessa institutioners underlåtenhet att besluta samt av en unionsinstitution mot en akt antagen av Europeiska centralbanken eller mot dess underlåtenhet att besluta.

Artikel 52

Domstolens ordförande och tribunalens ordförande skall gemensamt bestämma under vilka villkor tjänstemän och andra anställda vid domstolen skall tjänstgöra vid tribunalen så att den kan fungera. Vissa tjänstemän och andra anställda skall ansvara inför tribunalens justitiesekreterare under överinseende av tribunalens ordförande.

Artikel 53

Avdelning III skall tillämpas på förfarandet vid tribunalen.

Vid behov skall förfarandet vid tribunalen preciseras och kompletteras genom tribunalens rättegångsregler. Rättegångsreglerna får avvika från artikel 40 fjärde stycket och artikel 41 för att ta hänsyn till de särskilda förhållandena i de tvister som rör immateriella rättigheter.

Utan hinder av artikel 20 fjärde stycket får generaladvokaten framlägga sina motiverade yttranden skriftligen.

Artikel 54

Om en ansökan eller någon annan rättegångsinlaga som är ställd till tribunalen av misstag ges in till domstolens justitiesekreterare skall denne omedelbart skicka handlingen till tribunalens justitiesekreterare. Likaså skall tribunalens justitiesekreterare, om en ansökan eller någon annan rättegångsinlaga som är ställd till domstolen av misstag ges in till honom, omedelbart skicka den till domstolens justitiesekreterare.

Om tribunalen finner att den inte har behörighet att pröva och avgöra ett ärende som omfattas av domstolens behörighet skall den hänskjuta ärendet till domstolen. Likaså skall domstolen, om den finner att ett ärende omfattas av tribunalens behörighet, hänskjuta ärendet till tribunalen. Denna kan inte därefter förklara sig obehörig.

Om domstolen och tribunalen behandlar ärenden som avser samma sak eller samma tolkningsfrågor eller angår giltigheten av samma akt, kan tribunalen efter att ha hört parterna skjuta upp handläggningen fram till dess att domstolen har dömt i ärendet, eller, om det gäller talan som väcks i enlighet med artikel III-365 i konstitutionen eller artikel 146 i Euratomfördraget, förklara sig obehörig så att domstolen får avgöra sådan talan. Under samma omständigheter kan domstolen också besluta att skjuta upp sin handläggning. I så fall skall handläggningen vid tribunalen fortsätta.

Om en medlemsstat och en institution bestrider samma rättsakt, skall tribunalen förklara sig obehörig så att domstolen får avgöra sådan talan.

Artikel 55

Tribunalens justitiesekreterare skall meddela alla parter, samt alla medlemsstater och unionens institutioner, även om dessa inte intervenerat i tvisten inför tribunalen, om tribunalens slutliga avgöranden liksom om avgöranden som endast delvis avgör frågan om saken eller som avgör en rättegångsfråga om bristande behörighet eller något annat processhinder.

Artikel 56

Tribunalens slutliga avgöranden samt avgöranden av den domstolen som endast delvis avgör sakfrågan eller som avgör en rättegångsfråga om bristande behörighet eller något annat processhinder får överklagas till domstolen inom två månader efter delgivningen av det avgörande som överklagas.

Varje part som helt eller delvis inte har vunnit bifall till sin talan har rätt att överklaga. Andra intervenienter än medlemsstaterna och unionens institutioner får emellertid endast överklaga om tribunalens beslut påverkar dem direkt.

Med undantag av ärenden som rör tvister mellan unionen och dess anställda får även medlemsstater och unionsinstitutioner som inte intervenerat i tvisten inför tribunalen överklaga. Dessa medlemsstater och unionsinstitutioner skall i sådana fall ha samma ställning som de medlemsstater och unionsinstitutioner som intervenerat i första instans.

Artikel 57

En person som av tribunalen fått avslag på sin interventionsansökan kan överklaga till domstolen inom två veckor efter delgivning av avslagsbeslutet.

Beslut av tribunalen enligt artikel III-379.1 eller III-379.2 eller artikel III-401 fjärde stycket i konstitutionen eller enligt artikel 157 eller artikel 164 tredje stycket i Euratomfördraget får överklagas till domstolen av parterna i ärendet inom två månader efter delgivning av beslutet.

Ett överklagande enligt första och andra styckena skall prövas och avgöras i enlighet med förfarandet i artikel 39.

Artikel 58

Ett överklagande till domstolen skall vara begränsat till rättsfrågor. Det kan endast grundas på bristande behörighet hos tribunalen, på rättegångsfel som kränker den överklagandes intressen eller på att tribunalen har åsidosatt unionsrätten.

Ett överklagande får inte avse endast rättegångskostnadernas storlek och fördelning.

Artikel 59

Vid överklagande av ett beslut av tribunalen skall förfarandet vid domstolen bestå av en skriftlig och en muntlig del. I enlighet med villkoren i rättegångsreglerna kan domstolen efter att ha hört generaladvokaten och parterna avgöra ärendet utan muntligt förfarande.

Artikel 60

Utän att det påverkar tillämpningen av artikel III-379.1 och III-379.2 i konstitutionen eller artikel 157 i Euratomfördraget skall ett överklagande inte hindra verkställighet.

Med avvikelse från artikel III-380 i konstitutionen skall ett avgörande av tribunalen varigenom en europeisk lag eller en europeisk förordning som är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater förklaras ogiltig gälla först efter utgången av den tid som anges i artikel 56 första stycket i denna stadga eller, om ett överklagande har skett inom den tiden, efter det att överklagandet har avslagits. En part kan dock enligt artikel III-379.1 och III-379.2 i konstitutionen eller artikel 157 i Euratomfördraget föra talan vid domstolen med yrkande om uppskov med verkställigheten av den europeiska lag eller förordning som har förklarats ogiltig eller med yrkande om någon annan interimistisk åtgärd.

Artikel 61

Om överklagandet är välgrundat skall domstolen upphäva tribunalens avgörande. Domstolen kan själv slutligt avgöra ärendet, om detta är färdigt för avgörande, eller återförvisa ärendet till tribunalen för avgörande.

Om ett ärende återförvisas till tribunalen är denna bunden av domstolens beslut i rättsfrågor.

Om en medlemsstat eller en av unionens institutioner som inte intervenerat i tvisten inför tribunalen har överklagat och överklagandet är välgrundat kan domstolen, om den anser det nödvändigt, ange vilka verkningar av tribunalens upphävda avgörande som skall betraktas som bestående för parterna i ärendet.

Artikel 62

I fall som avses i artikel III-358.2 och III-358.3 i konstitutionen kan förste generaladvokaten föreslå att domstolen omprövar tribunalens avgörande om han anser att det föreligger en allvarlig risk för att enhetligheten eller följdriktigheten i unionsrätten undergrävs.

Förslaget skall läggas fram inom en månad efter det att tribunalen har meddelat sitt avgörande. Domstolen skall inom en månad efter det att förslaget har lagts fram av förste generaladvokaten besluta om avgörandet skall omprövas eller inte.

AVDELNING V

SLUTBESTÄMMELSER*Artikel 63*

Domstolens och tribunalens rättegångsregler skall innehålla alla bestämmelser som är nödvändiga för att tillämpa och vid behov komplettera denna stadga.

Artikel 64

Reglerna om språkanvändningen vid Europeiska unionens domstol skall anges i en europeisk förordning som antas av rådet med enhällighet. Denna förordning skall antas på begäran av domstolen och efter det att kommissionen och Europaparlamentet har hörts eller på förslag av kommissionen och efter det att domstolen och Europaparlamentet har hörts.

Till dess att dessa regler antagits skall bestämmelserna om språkanvändning i domstolens rättegångsregler och tribunalens rättegångsregler gälla. Med avvikelse från artiklarna III-355 och III-366 i konstitutionen krävs rådets enhälliga godkännande för att dessa bestämmelser skall kunna ändras eller upphävas.

Artikel 65

1. Med avvikelse från artikel IV-437 i konstitutionen skall varje ändring av protokollet om domstolens stadga, som är fogat till Fördraget om Europeiska unionen, Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, som antagits mellan undertecknandet och ikraftträdandet av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa fortsätta att gälla.
  2. För att de ändringar som avses i punkt 1 skall kunna införlivas med artikeldelen i denna stadga skall de kodifieras officiellt genom en europeisk lag som antas av rådet på begäran av domstolen. När denna europeiska kodifieringslag träder i kraft skall denna artikel upphävas.
-

4. PROTOKOLL OM STADGAN FÖR EUROPEISKA CENTRALBANKSSYSTEMET OCH EUROPEISKA CENTRALBANKEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR besluta om den stadga för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken som avses i artikel I-30 och artikel III-187.2 i konstitutionen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

KAPITEL I

EUROPEISKA CENTRALBANKSSYSTEMET

Artikel 1

Europeiska centralbankssystemet

1. Enligt artikel I-30.1 i konstitutionen skall Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna utgöra Europeiska centralbankssystemet. Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna i de medlemsstater som har euron som valuta skall utgöra Eurosystemet.
2. Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken skall fullgöra sina uppgifter och utöva sin verksamhet i enlighet med konstitutionen och denna stadga.

KAPITEL II

MÅL OCH UPPGIFTER FÖR EUROPEISKA CENTRALBANKSSYSTEMET

Artikel 2

Mål

Enligt artikel I-30.2 och artikel III-185.1 i konstitutionen skall huvudmålet för Europeiska centralbankssystemet vara att upprätthålla prisstabilitet. Utan att åsidosätta detta mål skall Europeiska centralbankssystemet stödja den allmänna ekonomiska politiken inom unionen i syfte att bidra till att förverkliga unionens mål enligt artikel I-3 i konstitutionen. Europeiska centralbankssystemet skall handla i överensstämmelse med principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens som främjar en effektiv resursfördelning, och iaktta de principer som anges i artikel III-177 i konstitutionen.

Artikel 3

Uppgifter

1. Enligt artikel III-185.2 i konstitutionen skall Europeiska centralbankssystemets grundläggande uppgifter vara att
  - a) utforma och genomföra unionens monetära politik,
  - b) genomföra valutatransaktioner enligt bestämmelserna i artikel III-326 i konstitutionen,
  - c) inneha och förvalta medlemsstaternas officiella valutareserver,
  - d) främja väl fungerande betalningssystem.
2. Enligt artikel III-185.3 i konstitutionen skall punkt 1 c i den här artikeln inte beröra medlemsstaternas regeringars innehav och förvaltning av rörelsemedel i utländsk valuta.
3. Enligt artikel III-185.5 i konstitutionen skall Europeiska centralbankssystemet medverka till att de behöriga myndigheterna smidigt kan genomföra sin politik när det gäller tillsyn över kreditinstitut och det finansiella systemets stabilitet.

Artikel 4

Rådgivande funktioner

Enligt artikel III-185.4 i konstitutionen skall Europeiska centralbanken höras

- a) om varje förslag till unionsakt inom Europeiska centralbankens behörighetsområde,
- b) av nationella myndigheter om varje förslag till rättsregler inom Europeiska centralbankens behörighetsområde, dock inom de ramar och på de villkor som fastställs av rådet i enlighet med förfarandet i artikel 41.

Europeiska centralbanken får i frågor inom sitt behörighetsområde avge yttranden till unionens institutioner, organ eller myndigheter eller till nationella myndigheter.

Artikel 5

Insamling av statistiska uppgifter

1. För att utföra Europeiska centralbankssystemets uppgifter skall Europeiska centralbanken med de nationella centralbankernas stöd samla in de statistiska uppgifter som behövs, antingen från de behöriga nationella myndigheterna eller direkt från de ekonomiska aktörerna. För detta ändamål skall Europeiska centralbanken samarbeta med unionens institutioner, organ och myndigheter, med

behöriga myndigheter i medlemsstaterna eller i tredjeland samt med internationella organisationer.

2. De nationella centralbankerna skall så långt som möjligt utföra de uppgifter som avses i punkt 1.
3. Europeiska centralbanken skall vid behov bidra till harmoniseringen av de regler och den praxis som gäller för insamling, sammanställning och distribution av statistik inom sitt befogenhetsområde.
4. Rådet skall i enlighet med förfarandet i artikel 41 besluta om kretsen av uppgiftsskyldiga fysiska och juridiska personer, sekretessföreskrifter samt lämpliga bestämmelser om genomförande och påföljder.

Artikel 6

Internationellt samarbete

1. I fråga om sådant internationellt samarbete som angår de uppgifter som har anförtrotts Europeiska centralbankssystemet skall Europeiska centralbanken bestämma hur Europeiska centralbankssystemet skall företrädas.
2. Europeiska centralbanken och, med dess godkännande, de nationella centralbankerna får delta i internationella monetära institutioner.
3. Punkterna 1 och 2 skall inte påverka tillämpningen av artikel III-196 i konstitutionen.

KAPITEL III

EUROPEISKA CENTRALBANKSSYSTEMETS ORGANISATION

Artikel 7

Oavhängighet

Enligt artikel III-188 i konstitutionen skall varken Europeiska centralbanken eller någon nationell centralbank eller någon medlem av deras beslutande organ, då de utövar de befogenheter och fullgör de uppgifter och skyldigheter som har tilldelats dem genom konstitutionen och denna stadga, begära eller ta emot instruktioner från unionens institutioner, organ eller myndigheter, från medlemsstaternas regeringar eller från något annat organ. Unionens institutioner, organ eller myndigheter och medlemsstaternas regeringar förbinder sig att respektera denna princip och att inte söka påverka medlemmarna av Europeiska centralbankens eller de nationella centralbankernas beslutande organ när dessa fullgör sina uppgifter.

Artikel 8

Allmän princip

Europeiska centralbankssystemet skall ledas av Europeiska centralbankens beslutande organ.

Artikel 9

Europeiska centralbanken

1. Europeiska centralbanken, som enligt artikel I-30.3 i konstitutionen skall vara en juridisk person, skall i varje medlemsstat ha den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt den nationella lagstiftningen. Europeiska centralbanken skall särskilt kunna förvärva och avyttra fast och lös egendom samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter.
2. Europeiska centralbanken skall säkerställa att de uppgifter som har tilldelats Europeiska centralbankssystemet enligt artikel III-185.2, III-185.3 och III-185.5 i konstitutionen utförs antingen inom ramen för Europeiska centralbankens egen verksamhet enligt denna stadga eller genom de nationella centralbankerna enligt artikel 12.1 och artikel 14.
3. Enligt artikel III-187.1 i konstitutionen skall Europeiska centralbankens beslutande organ vara Europeiska centralbankens råd och direktionen.

Artikel 10

Europeiska centralbankens råd

1. Enligt artikel III-382.1 i konstitutionen skall Europeiska centralbankens råd bestå av Europeiska centralbankens direktionsledamöter och cheferna för de nationella centralbankerna i medlemsstater utan undantag i den mening som avses i artikel III-197.
2. Varje medlem av Europeiska centralbankens råd skall ha en röst. Från och med den dag då antalet medlemmar i Europeiska centralbankens råd överstiger 21, skall varje direktionsledamot ha en röst och antalet centralbankschefer med rösträtt uppgå till 15. Dessa senare rösträtter skall tilldelas och alternera enligt följande:
  - a) Från och med den dag då antalet centralbankschefer överstiger 15 och fram till den dag då antalet uppgår till 22 skall centralbankscheferna delas in i två grupper baserat på centralbanksmedlemsstatens andel i den sammanlagda bruttonationalprodukten till marknadspris och i den totala aggregerade balansräkningen för de monetära finansinstituten i de medlemsstater som har euron som valuta. Andelen i den sammanlagda bruttonationalprodukten till marknadspris och i den totala aggregerade balansräkningen skall tilldelas en vikt av 5/6 respektive 1/6. Den första gruppen skall bestå av fem centralbankschefer och den andra gruppen av de återstående centralbankscheferna. Rösträttsfrekvensen för centralbankscheferna i den första gruppen skall inte vara lägre än rösträttsfrekvensen för dem i den andra gruppen. Med förbehåll för vad som sägs i föregående mening skall den första gruppen tilldelas fyra rösträtter och den andra gruppen elva rösträtter.

- b) Från och med den dag då antalet centralbankschefer uppgår till 22 skall centralbankscheferna delas in i tre grupper enligt en rangordning utifrån de kriterier som anges i a. Den första gruppen skall bestå av fem centralbankschefer och tilldelas fyra rösträtter. Den andra gruppen skall bestå av hälften av det totala antalet centralbankschefer, rundat till närmaste högre heltal, och tilldelas åtta rösträtter. Den tredje gruppen skall bestå av de återstående centralbankscheferna och tilldelas tre rösträtter.
- c) Inom varje grupp skall centralbankscheferna ha rösträtt för lika långa tidsperioder.
- d) För beräkningen av andelarna i den sammanlagda bruttonationalprodukten till marknadspris skall artikel 29.2 tillämpas. Den totala aggregerade balansräkningen för de monetära finansinstituten skall beräknas i enlighet med det statistiska regelverk som gäller inom unionen vid tidpunkten för beräkningen.
- e) Så snart den sammanlagda bruttonationalprodukten till marknadspris ändras i enlighet med artikel 29.3, eller närhelst antalet nationella centralbankschefer ökar, skall storleken och/eller sammansättningen på grupperna justeras i enlighet med principerna i detta stycke.
- f) Europeiska centralbankens råd skall genom beslut med två tredjedelars majoritet av samtliga röstberättigade och icke röstberättigade medlemmar vidta nödvändiga åtgärder för att genomföra principerna i detta stycke och kan besluta att senarelägga införandet av rotationssystemet till dess antalet centralbankschefer överstiger 18.

Personlig närvaro krävs för att rösträtt skall kunna utövas. Med avvikelse från denna regel kan det i den arbetsordning som avses i artikel 12.3 föreskrivas att medlemmar av Europeiska centralbankens råd får rösta vid telefonkonferenser. I arbetsordningen skall också föreskrivas att en medlem av Europeiska centralbankens råd som är förhindrad att delta i mötena i Europeiska centralbankens råd under en längre period får utse en ersättare som medlem av Europeiska centralbankens råd.

Första och andra styckena påverkar inte den rösträtt som samtliga medlemmar av Europeiska centralbankens råd, både röstberättigade och icke röstberättigade medlemmar, har enligt punkt 3 och artikel 40.2 och 40.3. Om inte annat föreskrivs i denna stadga skall Europeiska centralbankens råd besluta med enkel majoritet av de röstberättigade medlemmarna. Vid lika röstetal skall ordföranden ha utslagsröst.

Europeiska centralbankens råd är beslutfört om minst två tredjedelar av de röstberättigade medlemmarna är närvarande. Om Europeiska centralbankens råd inte är beslutfört får ordföranden kalla till ett extra sammanträde, där beslut kan fattas utan hänsyn till denna närvaroregel.

3. Vid beslut som fattas enligt artiklarna 28, 29, 30, 32, 33 och 49 skall rösterna i Europeiska centralbankens råd viktas enligt de nationella centralbankernas andelar i Europeiska centralbankens tecknade kapital. Direktionsledamöternas röstvikt skall vara noll. Ett beslut som kräver kvalificerad majoritet skall antas om det stöds av röster som representerar minst två tredjedelar av Europeiska centralbankens tecknade kapital och minst hälften av andelsägarna. Om en centralbankschef inte kan närvara, får han utse en ersättare för att avge hans viktade röst.

4. Sammanträdena skall vara hemliga. Europeiska centralbankens råd kan besluta om att offentliggöra resultaten av sina överläggningar.
5. Europeiska centralbankens råd skall sammanträda minst tio gånger om året.

Artikel 11

Direktionen

1. Enligt artikel III-382.2 första stycket i konstitutionen skall direktionen bestå av ordföranden, vice ordföranden och fyra andra ledamöter.

Ledamöterna skall utföra sina uppgifter på heltid. De får inte utöva någon annan avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet, om inte Europeiska centralbankens råd undantagsvis ger tillstånd till det.

2. Enligt artikel III-382.2 i konstitutionen skall ordföranden, vice ordföranden och de övriga direktionsledamöterna utses av Europeiska rådet, som skall besluta med kvalificerad majoritet, på rekommendation av rådet och efter det att Europaparlamentet och Europeiska centralbankens råd har hörts, bland personer vars auktoritet och yrkeserfarenhet inom den finansiella sektorn är allmänt erkända.

Deras mandattid är åtta år; mandatet kan inte förnyas.

Endast medborgare i medlemsstaterna får vara direktionsledamöter.

3. Anställningsvillkoren för direktionsledamöterna, särskilt deras löner, pensioner och andra sociala trygghetsförmåner, skall bestämmas i avtal med Europeiska centralbanken och fastställas av Europeiska centralbankens råd på förslag av en kommitté som skall bestå av tre medlemmar utsedda av Europeiska centralbankens råd och tre medlemmar utsedda av rådet. Direktionsledamöterna skall inte ha rösträtt i de frågor som avses i denna punkt.

4. Om en direktionsledamot inte längre uppfyller de krav som ställs för att han skall kunna utföra sina uppgifter eller om han gjort sig skyldig till allvarlig försummelse, får domstolen på begäran av Europeiska centralbankens råd eller direktionen avsätta honom.

5. Varje direktionsledamot som är personligen närvarande skall ha rösträtt och för detta ändamål förfoga över en röst. Om inte något annat har bestämts, skall direktionen besluta med enkel majoritet av de avgivna rösterna. Vid lika röstetal skall ordföranden ha utslagsröst. Närmare bestämmelser om omröstningen skall anges i den arbetsordning som avses i artikel 12.3.

6. Direktionen skall ansvara för Europeiska centralbankens löpande verksamhet.

7. Vid en vakans i direktionen skall en ny ledamot utses i enlighet med punkt 2.

Artikel 12

De beslutande organens ansvarsområden

1. Europeiska centralbankens råd skall anta de riktlinjer och fatta de beslut som behövs för att säkerställa att de uppgifter utförs som har anförtrotts Europeiska centralbankssystemet enligt konstitutionen och denna stadga. Europeiska centralbankens råd skall utforma unionens monetära politik, efter omständigheterna inklusive beslut om mellanliggande monetära mål, nyckelräntesatser och tillförseln av reserver inom Europeiska centralbankssystemet samt anta de riktlinjer som behövs för att genomföra besluten.

Direktionen skall genomföra den monetära politiken enligt Europeiska centralbankens råds riktlinjer och beslut. Därvid skall direktionen ge de nationella centralbankerna de anvisningar som behövs. Dessutom kan vissa befogenheter genom beslut av Europeiska centralbankens råd delegeras till direktionen.

I den utsträckning som det anses möjligt och ändamålsenligt och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i denna artikel, skall Europeiska centralbanken anlita de nationella centralbankerna för att genomföra transaktioner som ingår i uppgifterna för Europeiska centralbankssystemet.

2. Direktionen skall ansvara för förberedelserna av sammanträdena i Europeiska centralbankens råd.

3. Europeiska centralbankens råd skall anta en arbetsordning som reglerar den interna organisationen för Europeiska centralbanken och dess beslutande organ.

4. Europeiska centralbankens råd skall utöva de rådgivande funktioner som avses i artikel 4.

5. Europeiska centralbankens råd skall fatta de beslut som avses i artikel 6.

Artikel 13

Ordföranden

1. Ordföranden eller i hans frånvaro vice ordföranden skall leda sammanträdena i Europeiska centralbankens råd och Europeiska centralbankens direktion.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 38 skall ordföranden eller den person som han utser företräda Europeiska centralbanken utåt.

Artikel 14

De nationella centralbankerna

1. Enligt artikel III-189 i konstitutionen skall varje medlemsstat säkerställa att dess nationella lagstiftning, inbegripet stadgan för dess nationella centralbank, är förenlig med konstitutionen och denna stadga.

2. I stadgarna för de nationella centralbankerna skall särskilt föreskrivas att ämbetstiden för chefen för en nationell centralbank skall vara minst fem år.

En centralbankschef får avsättas endast om han inte längre uppfyller de krav som ställs för att han skall kunna utföra sina uppgifter eller om han gjort sig skyldig till allvarlig försummelse. Ett beslut om avsättning får överklagas vid domstolen av den berörda centralbankschefen eller Europeiska centralbankens råd på den grunden att konstitutionen eller någon rättsregel om dess tillämpning har överträtts. En sådan talan skall väckas inom två månader från det att beslutet offentliggjordes eller delgavs den som vill väcka talan eller, i annat fall, från den dag då den senare fick kännedom om beslutet.

3. De nationella centralbankerna är en integrerande del av Europeiska centralbankssystemet och skall handla i överensstämmelse med Europeiska centralbankens riktlinjer och instruktioner. Europeiska centralbankens råd skall vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att Europeiska centralbankens riktlinjer och instruktioner följs och skall kräva att all nödvändig information ställs till förfogande för Europeiska centralbankens råd.

4. De nationella centralbankerna kan utföra andra uppgifter än de som anges i denna stadga, såvida inte Europeiska centralbankens råd med en majoritet av två tredjedelar av de avgivna rösterna finner att dessa uppgifter strider mot Europeiska centralbankssystemets mål och funktioner. Sådana uppgifter skall utföras på de nationella centralbankernas eget ansvar och egen risk och skall inte betraktas som en del av Europeiska centralbankssystemets funktioner.

Artikel 15

Rapporteringskyldighet

1. Europeiska centralbanken skall minst varje kvartal upprätta och offentliggöra rapporter om Europeiska centralbankssystemets verksamhet.

2. En konsoliderad rapport över Europeiska centralbankssystemets finansiella ställning skall offentliggöras varje vecka.

3. Enligt artikel III-383.3 i konstitutionen skall Europeiska centralbanken till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet och kommissionen överlämna en årsrapport om verksamheten inom Europeiska centralbankssystemet och om den monetära politiken under det föregående och det innevarande året.

4. De rapporter som avses i denna artikel skall kostnadsfritt ställas till förfogande för intresserade.

Artikel 16

Sedlar

Enligt artikel III-186.1 i konstitutionen skall Europeiska centralbankens råd ha ensamrätt att tillåta utgivning av eurosedlar inom unionen. Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna får ge ut sådana sedlar. Endast sedlar utgivna av Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna skall vara lagliga betalningsmedel inom unionen.

Europeiska centralbanken skall såvitt möjligt ta hänsyn till gällande praxis när det gäller utgivning och utformning av sedlar.

KAPITEL IV

EUROPEISKA CENTRALBANKSSYSTEMETS MONETÄRA UPPGIFTER OCH TRANSAKTIONER

Artikel 17

Konton i Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna

För att genomföra sina transaktioner får Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna öppna konton för kreditinstitut, offentliga organ och andra marknadsaktörer och som säkerhet ta emot tillgångar, inklusive kontobaserade värdepapper.

Artikel 18

Marknads- och kredittransaktioner

1. För att förverkliga målen för Europeiska centralbankssystemet och utföra dess uppgifter får Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna

- a) verka på de finansiella marknaderna genom att köpa och sälja fordringar och lätt omsättningsbara värdepapper med leverans (omgående eller på termin) eller enligt återköpsavtal och genom att ge och ta upp lån i sådana fordringar och värdepapper, såväl i euro som i andra valutor, samt genom transaktioner med ädelmetaller,
- b) utföra lånetransaktioner med kreditinstitut och andra marknadsaktörer, varvid lån skall lämnas mot tillfredsställande säkerheter.

2. Europeiska centralbanken skall besluta om allmänna principer för marknads- och kredittransaktioner som utförs av Europeiska centralbanken själv eller av de nationella centralbankerna samt för hur de villkor skall tillkännages enligt vilka de är beredda att ingå i sådana transaktioner.

Artikel 19

Minimireserver

1. Om inte annat följer av artikel 2 kan Europeiska centralbanken, för att uppfylla målen för den monetära politiken, kräva att kreditinstitut som är etablerade i medlemsstaterna skall hålla minimireserver på konton hos Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna. Europeiska centralbankens råd får besluta om regler för att beräkna och fastställa de minimireserver som krävs. Om kraven åsidosätts, skall Europeiska centralbanken ha rätt att ta ut straffränta och att förelägga andra sanktioner med jämförlig verkan.

2. För tillämpningen av denna artikel skall rådet i enlighet med förfarandet i artikel 41 fastställa basen för minimireserverna och den högsta tillåtna kvoten mellan dessa reserver och basen för dem samt lämpliga sanktioner vid ett åsidosättande.

Artikel 20

Andra instrument för monetär styrning

Europeiska centralbankens råd får med en majoritet av två tredjedelar av de avgivna rösterna besluta om tillämpning av sådana andra operativa metoder för monetär styrning som Europeiska centralbankens råd med beaktande av artikel 2 anser ändamålsenliga.

Rådet skall i enlighet med förfarandet i artikel 41 besluta om tillämpningsområdet för sådana metoder, om de innebär förpliktelser för tredjeman.

Artikel 21

Transaktioner med offentliga organisationer

1. Enligt artikel i III-181 i konstitutionen är det förbjudet för Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna att ge unionens institutioner, organ eller myndigheter, centrala, regionala, lokala eller andra myndigheter, andra offentligrättsliga organ eller offentliga företag i medlemsstaterna rätt att övertrassera sina konton eller att ge dem andra former av krediter. Detsamma gäller Europeiska centralbankens och de nationella centralbankernas förvärv av skuldförbindelser direkt från dem.

2. Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna får fungera som fiskala ombud för de enheter som avses i punkt 1.

3. Bestämmelserna i denna artikel skall inte gälla offentligt ägda kreditinstitut som skall behandlas av de nationella centralbankerna och Europeiska centralbanken på samma sätt som privata kreditinstitut vad gäller tillförseln av centralbanksreserver.

Artikel 22

Clearing- och betalningssystem

Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna får ställa anordningar till förfogande och Europeiska centralbanken får utfärda förordningar för att säkerställa effektiva och sunda clearing- och betalningssystem inom unionen och i förbindelser med tredjeland.

Artikel 23

Externa transaktioner

Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna får

- a) upprätta förbindelser med centralbanker och finansinstitut i andra länder och vid behov med internationella organisationer,
- b) köpa och sälja, för omgående leverans eller på termin, alla slags valutatillgångar och ädelmetaller; begreppet *valutatillgång* skall omfatta värdepapper och alla andra tillgångar oberoende av form, som är utställda i något lands valuta eller i beräkningsenheter,
- c) inneha och förvalta de tillgångar som avses i denna artikel,
- d) utföra alla slags banktransaktioner med tredjeland och internationella organisationer, inklusive upplåning och utlåning.

Artikel 24

Andra transaktioner

Utöver de transaktioner som följer av deras uppgifter får Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna utföra transaktioner för egna administrativa ändamål eller för sin personal.

KAPITEL V

TILLSYN

Artikel 25

Tillsyn

1. Europeiska centralbanken kan ge råd till och konsulteras av rådet, kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter om räckvidden och tillämpningen av unionens rättsligt bindande akter som avser tillsynen över kreditinstitut och det finansiella systemets stabilitet.

2. I enlighet med europeiska lagar som antagits enligt artikel III-185.6 i konstitutionen får Europeiska centralbanken utföra särskilda uppgifter i samband med tillsynen över kreditinstitut och andra finansinstitut med undantag av försäkringsföretag.

KAPITEL VI

FINANSIELLA BESTÄMMELSER FÖR EUROPEISKA CENTRALBANKSSYSTEMET

*Artikel 26***Räkenskaper**

1. Europeiska centralbankens och de nationella centralbankernas räkenskapsår skall börja den 1 januari och sluta den 31 december.
2. Europeiska centralbankens årsbokslut skall upprättas av direktionen i enlighet med de principer som anges av Europeiska centralbankens råd. Bokslutet skall godkännas av Europeiska centralbankens råd och därefter offentliggöras.
3. För analytiska och operativa ändamål skall direktionen upprätta en konsoliderad balansräkning för Europeiska centralbankssystemet, som skall omfatta sådana tillgångar och skulder hos de nationella centralbankerna som hänför sig till Europeiska centralbankssystemet.
4. För tillämpningen av denna artikel skall Europeiska centralbankens råd besluta om de regler som behövs för att standardisera bokföring och rapportering av de nationella centralbankernas transaktioner.

*Artikel 27***Revision**

1. Europeiska centralbankens och de nationella centralbankernas räkenskaper skall granskas av oavhängiga externa revisorer som Europeiska centralbankens råd har rekommenderat och rådet godkänt. Revisorerna skall ha befogenhet att granska alla räkenskapshandlingar och konton hos Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna samt att få alla uppgifter om deras transaktioner.
2. Artikel III-384 i konstitutionen skall endast tillämpas vid granskning av effektiviteten i Europeiska centralbankens förvaltning.

*Artikel 28***Europeiska centralbankens kapital**

1. Europeiska centralbankens kapital skall vara 5 miljarder euro. Kapitalet kan ökas genom ett europeiskt beslut av Europeiska centralbankens råd med kvalificerad majoritet enligt artikel 10.3, inom de gränser och på de villkor som fastställs av rådet i enlighet med förfarandet i artikel 41.
2. De nationella centralbankerna skall vara de enda tecknarna och innehavarna av kapital i Europeiska centralbanken. Teckningen av kapital skall ske enligt den fördelningsnyckel som fastställs enligt artikel 29.

3. Europeiska centralbankens råd skall med kvalificerad majoritet enligt artikel 10.3 bestämma i vilken omfattning och form som kapitalet skall betalas in.
4. Om inte annat följer av punkt 5 får centralbankernas andelar i Europeiska centralbankens tecknade kapital inte överlåtas, pantsättas eller utmätas.
5. Om den fördelningsnyckel som avses i artikel 29 ändras, skall de nationella centralbankerna överlåta kapitalandelar till varandra i den omfattning som behövs för att säkerställa att fördelningen av kapitalandelar motsvarar den ändrade nyckeln. Europeiska centralbankens råd skall fastställa villkoren för sådana överlåtelser.

Artikel 29

Fördelningsnyckel för teckningen av kapital

1. Fördelningsnyckeln för teckning av Europeiska centralbankens kapital, som fastställdes för första gången 1998 när Europeiska centralbankssystemet upprättades, skall bestämmas genom att varje nationell centralbank tilldelas en vikt i denna nyckel som motsvarar summan av
  - 50 % av den berörda medlemsstatens andel av unionens befolkning näst sista året före upprättandet av Europeiska centralbankssystemet,
  - 50 % av den berörda medlemsstatens andel av unionens bruttonationalprodukt till marknadspris under de senaste fem åren före näst sista året före upprättandet av Europeiska centralbankssystemet.

Procentsatserna skall avrundas nedåt eller uppåt till närmaste multipel av 0,0001 procentenheter.

2. Det statistiska underlag som skall användas för tillämpningen av denna artikel skall ställas till förfogande av kommissionen enligt de regler som rådet beslutar om i enlighet med förfarandet i artikel 41.
3. De vikter som tilldelas de nationella centralbankerna skall ändras vart femte år efter upprättandet av Europeiska centralbankssystemet; därvid skall punkt 1 tillämpas. Den ändrade fördelningsnyckeln får verkan från och med den första dagen i det närmast följande året.
4. Europeiska centralbankens råd skall vidta alla övriga åtgärder som behövs för tillämpningen av denna artikel.

Artikel 30

Överföring av reservtillgångar till Europeiska centralbanken

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 28 skall de nationella centralbankerna upp till ett belopp som motsvarar 50 miljarder euro förse Europeiska centralbanken med reservtillgångar, som dock inte får bestå av medlemsstaternas valutor, euro, reservpositioner i Internationella valutafonden eller särskilda dragningsrätter. Europeiska centralbankens råd skall besluta om vilken andel som skall betalas in till Europeiska centralbanken. Europeiska centralbanken skall ha obegränsad rätt att inneha och förvalta de reservtillgångar som överförs till Europeiska centralbanken och att använda dem för de ändamål som anges i denna stadga.

2. Bidraget från varje nationell centralbank skall fastställas i förhållande till bankens andel i Europeiska centralbankens tecknade kapital.
3. Europeiska centralbanken skall kreditera varje nationell centralbank med en fordran som motsvarar dess bidrag. Europeiska centralbankens råd skall fastställa denomineringen och avkastningen för sådana fordringar.
4. Europeiska centralbanken kan kräva inbetalning av valutareserver enligt punkt 2 utöver det i punkt 1 fastställda beloppet, inom de gränser och på de villkor som fastställs av rådet i enlighet med förfarandet i artikel 41.
5. Europeiska centralbanken får inneha och förvalta reservpositioner i Internationella valutafonden och särskilda dragningsrätter samt bestämma att sådana tillgångar skall läggas samman.
6. Europeiska centralbankens råd skall vidta alla övriga åtgärder som behövs för tillämpningen av denna artikel.

Artikel 31

De nationella centralbankernas innehav av reservtillgångar

1. De nationella centralbankerna skall ha rätt att utföra transaktioner för att uppfylla sina förpliktelser mot internationella organisationer i enlighet med artikel 23.
2. Alla övriga transaktioner i sådana valutareserver som kvarstår i de nationella centralbankerna efter de överföringar som avses i artikel 30 samt medlemsstaternas transaktioner med rörelsemedel i utländsk valuta skall över en bestämd gräns, som skall fastställas i enlighet med punkt 3, godkännas av Europeiska centralbanken för att säkerställa överensstämmelse med unionens penning- och valutapolitik.
3. Europeiska centralbankens råd skall utfärda riktlinjer för att underlätta sådana transaktioner.

Artikel 32

Fördelning av de nationella centralbankernas monetära inkomster

1. Inkomsterna för de nationella centralbankerna då de fullgör monetära uppgifter för Europeiska centralbankssystemet (härefter kallade "monetära inkomster") skall fördelas vid utgången av varje räkenskapsår i enlighet med denna artikel.
2. Varje nationell centralbanks monetära inkomster skall vara lika med centralbankens årliga inkomster av de tillgångar som den innehar som motvärden till sedlar i omlopp och till inlåning från kreditinstitut. Dessa tillgångar skall reserveras av de nationella centralbankerna i enlighet med riktlinjer som Europeiska centralbankens råd skall fastställa.

3. Om Europeiska centralbankens råd efter den tredje etappens början finner att det på grund av de nationella centralbankernas balansräkningsstrukturer inte är möjligt att tillämpa punkt 2, kan Europeiska centralbankens råd med kvalificerad majoritet och med avvikelse från punkt 2 besluta om att de monetära inkomsterna skall beräknas enligt någon annan metod under en tid av högst 5 år.

4. Varje nationell centralbanks monetära inkomster skall minskas med ett belopp som motsvarar centralbankens räntebetalningar till följd av förpliktelser på grund av inlåning från kreditinstituten enligt artikel 19.

Europeiska centralbankens råd kan besluta att de nationella centralbankerna skall ersättas för kostnader i samband med sedelutgivning eller i undantagsfall för särskilda förluster till följd av monetära transaktioner som företagits för Europeiska centralbankssystemet. Ersättning skall lämnas i den form som Europeiska centralbankens råd finner lämplig. Sådana belopp får avräknas från de nationella centralbankernas monetära inkomster.

5. Summan av de nationella centralbankernas monetära inkomster skall fördelas på de nationella centralbankerna i förhållande till deras inbetalda andelar av Europeiska centralbankens kapital, om inte annat följer av beslut som Europeiska centralbankens råd fattar enligt artikel 33.2.

6. Avräkning och betalning av saldon från fördelningen av de monetära inkomsterna skall utföras av Europeiska centralbanken enligt Europeiska centralbankens råds riktlinjer.

7. Europeiska centralbankens råd skall vidta alla övriga åtgärder som behövs för tillämpningen av denna artikel.

Artikel 33

Fördelning av Europeiska centralbankens resultat

1. Europeiska centralbankens nettovinst skall fördelas på följande sätt:
  - a) Ett belopp som Europeiska centralbankens råd bestämmer och som inte får överstiga 20 % av nettovinsten skall avsättas till den allmänna reservfonden inom en gräns som motsvarar 100 % av kapitalet.
  - b) Återstoden skall fördelas mellan Europeiska centralbankens andelsägare i förhållande till deras inbetalda andelar.
2. Vid förlust för Europeiska centralbanken kan underskottet avräknas mot Europeiska centralbankens allmänna reservfond och om det behövs och efter beslut av Europeiska centralbankens råd mot de monetära inkomsterna för det ifrågavarande räkenskapsåret i förhållande till och upp till de belopp som fördelas på de nationella centralbankerna enligt artikel 32.5.

KAPITEL VII

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 34

Rättsakter

1. I enlighet med artikel III-190 i konstitutionen skall Europeiska centralbanken anta
  - a) europeiska förordningar i den utsträckning som behövs för att genomföra de uppgifter som anges i artikel 3.1 a, 19.1, 22 eller 25.2 i denna stadga samt i de fall som skall anges i de europeiska förordningar och beslut som avses i artikel 41,
  - b) europeiska beslut som behövs för att fullgöra de uppgifter som har anförtrotts Europeiska centralbankssystemet genom konstitutionen och denna stadga,
  - c) rekommendationer och yttranden.
2. Europeiska centralbanken kan besluta om att offentliggöra sina europeiska beslut, rekommendationer och yttranden.
3. Inom de gränser och på de villkor som fastställs av rådet i enlighet med förfarandet i artikel 41 skall Europeiska centralbanken ha rätt att förelägga företag böter och viten om de inte uppfyller sina förpliktelser enligt Europeiska centralbankens europeiska förordningar och beslut.

Artikel 35

Domstolskontroll m.m.

1. Europeiska centralbankens åtgärder eller underlåtenhet att handla skall prövas eller tolkas av Europeiska unionens domstol i de fall och på de villkor som fastställs i konstitutionen. Europeiska centralbanken kan väcka talan i de fall och på de villkor som fastställs i konstitutionen.
2. Tvister mellan Europeiska centralbanken å ena sidan och dess borgenärer, gäldenärer eller andra personer å den andra skall avgöras av de behöriga nationella domstolarna, utom när Europeiska unionens domstol är behörig.
3. Europeiska centralbanken skall ansvara enligt artikel III-431 i konstitutionen. De nationella centralbankerna skall ansvara enligt sin nationella lagstiftning.
4. Europeiska unionens domstol skall vara behörig att träffa avgöranden med stöd av en skiljedomsklausul i ett offentligrättsligt eller privaträttsligt avtal som har ingåtts av Europeiska centralbanken eller för dess räkning.

5. Beslut av Europeiska centralbanken om att väcka talan vid Europeiska unionens domstol skall fattas av Europeiska centralbankens råd.

6. Europeiska unionens domstol skall vara behörig att avgöra tvister om en nationell centralbanks fullgörande av sina förpliktelser enligt konstitutionen och denna stadga. Om Europeiska centralbanken anser att en nationell centralbank har underlåtit att fullgöra en förpliktelse enligt konstitutionen och denna stadga, skall Europeiska centralbanken avge ett motiverat yttrande i ärendet efter att ha gett den berörda nationella centralbanken tillfälle att framföra sina synpunkter. Om den berörda nationella centralbanken inte rättar sig efter yttrandet inom den tid som Europeiska centralbanken bestämmer, kan Europeiska centralbanken väcka talan vid Europeiska unionens domstol.

Artikel 36

Personal

1. Europeiska centralbankens råd skall på förslag av direktionen fastställa anställningsvillkoren för Europeiska centralbankens personal.

2. Europeiska unionens domstol skall vara behörig att avgöra alla tvister mellan Europeiska centralbanken och dess anställda inom de gränser och på de villkor som följer av anställningsvillkoren.

Artikel 37

Sekretess

1. Ledamöterna av de beslutande organen och personalen i Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna skall även sedan deras uppdrag har upphört vara förpliktade att inte lämna ut upplysningar som omfattas av tystnadsplikt.

2. Denna skyldighet skall gälla för personer som har tillgång till uppgifter som enligt unionens rättsligt bindande akter omfattas av tystnadsplikt.

Artikel 38

Firmatecknare

Europeiska centralbanken blir rättsligt bunden gentemot tredjeman genom ordföranden eller två direktionsledamöter eller genom underskrift av två medlemmar av Europeiska centralbankens personal som ordföranden har bemyndigat att teckna Europeiska centralbankens firma.

Artikel 39

Privilegier och immunitet

Europeiska centralbanken skall, på de villkor som anges i protokollet om Europeiska unionens privilegier och immunitet, inom medlemsstaternas territorier åtnjuta de privilegier och den immunitet som krävs för att den skall kunna fullgöra sina uppgifter.

KAPITEL VIII

ÄNDRING AV STADGAN OCH TILLÄGGSFÖRESKRIFTER

*Artikel 40***Förenklade ändringsförfaranden**

1. Enligt artikel III-187.3 i konstitutionen får artiklarna 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1 a och 36 i denna stadga ändras genom europeiska lagar, antingen

- a) på förslag av kommissionen och efter det att Europeiska centralbanken har hörts, eller
- b) på rekommendation av Europeiska centralbanken och efter det att kommissionen har hörts.

2. Artikel 10.2 får ändras genom ett europeiskt beslut av Europeiska rådet som antas med enhällighet, antingen på rekommendation från Europeiska centralbanken och efter det att Europaparlamentet och kommissionen har hörts, eller på rekommendation från kommissionen och efter det att Europaparlamentet och Europeiska centralbanken har hörts. Ändringarna skall inte träda i kraft förrän efter det att medlemsstaterna har godkänt dem i enlighet med sina respektive konstitutionella bestämmelser.

3. En rekommendation av Europeiska centralbanken enligt denna artikel kräver ett enhälligt beslut av Europeiska centralbankens råd.

*Artikel 41***Tilläggsföreskrifter**

Enligt artikel III-187.4 i konstitutionen skall rådet anta europeiska förordningar och beslut som föreskriver de åtgärder som avses i artiklarna 4, 5.4, 19.2, 20. 28.1, 29.2, 30.4 och 34.3 i denna stadga. Det skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet

- a) antingen på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken, eller
- b) på rekommendation av Europeiska centralbanken och efter att ha hört kommissionen.

KAPITEL IX

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER OCH ANDRA BESTÄMMELSER OM EUROPEISKA
CENTRALBANKSSYSTEMET

Artikel 42

Allmänna bestämmelser

1. Ett undantag enligt artikel III-197.1 i konstitutionen skall medföra att den berörda medlemsstaten inte får några rättigheter eller skyldigheter enligt följande artiklar i denna stadga: 3, 6, 9.2, 12.1, 14.3, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26.2, 27, 30, 31, 32, 33, 34 och 50.
2. Centralbankerna i medlemsstater med undantag enligt artikel III-197.1 i konstitutionen skall behålla sina befogenheter på den monetära politikens område enligt nationell lagstiftning.
3. Enligt artikel III-197.2 andra stycket i konstitutionen skall i artiklarna 3, 11.2 och 19 i denna stadga med *medlemsstater* avses medlemsstater som har euron som valuta.
4. I artiklarna 9.2, 10.2, 10.3, 12.1, 16, 17, 18, 22, 23, 27, 30, 31, 32, 33.2 och 50 skall med *nationella centralbanker* avses centralbanker i medlemsstater som har euron som valuta.
5. I artiklarna 10.3 och 33.1 skall med *andelsägare* avses nationella centralbanker i medlemsstater som har euron som valuta.
6. I artiklarna 10.3 och 30.2 skall med *Europeiska centralbankens tecknade kapital* avses Europeiska centralbankens kapital tecknat av de nationella centralbankerna i medlemsstater som har euron som valuta.

Artikel 43

Övergångsuppgifter för Europeiska centralbanken

Europeiska centralbanken skall överta de av Europeiska monetära institutets tidigare uppgifter enligt artikel III-199.2 i konstitutionen som till följd av undantag för en eller flera medlemsstater fortfarande måste utföras efter införandet av euron.

Europeiska centralbanken skall ge råd under förberedelserna för att upphäva de undantag som avses i artikel III-198 i konstitutionen.

Artikel 44

Europeiska centralbankens allmänna råd

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-187.1 i konstitutionen skall det allmänna rådet inrättas som Europeiska centralbankens tredje beslutande organ.
2. Det allmänna rådet skall bestå av Europeiska centralbankens ordförande och vice ordförande samt cheferna för de nationella centralbankerna. Övriga direktionsledamöter får delta utan rösträtt i det allmänna rådets sammanträden.
3. Det allmänna rådets ansvarsområden anges uttömmande i artikel 46.

Artikel 45

Det allmänna rådets sätt att fungera

1. Europeiska centralbankens ordförande eller, i hans frånvaro, vice ordförande skall leda sammanträdena i Europeiska centralbankens allmänna råd.
2. Rådets ordförande och en ledamot av kommissionen får delta utan rösträtt i det allmänna rådets sammanträden.
3. Ordföranden skall förbereda det allmänna rådets sammanträden.
4. Med avvikelse från artikel 12.3 skall det allmänna rådet anta sin egen arbetsordning.
5. Det allmänna rådets sekretariat skall tillhandahållas av Europeiska centralbanken.

Artikel 46

Det allmänna rådets ansvarsområden

1. Det allmänna rådet skall
  - a) utföra de uppgifter som avses i artikel 43,
  - b) medverka till att fullgöra de rådgivande funktioner som avses i artikel 4 och artikel 25.1.
2. Det allmänna rådet skall medverka till
  - a) att samla in statistiska uppgifter enligt artikel 5,
  - b) Europeiska centralbankens rapporteringsverksamhet enligt artikel 15,
  - c) att införa de regler som enligt artikel 26.4 behövs för tillämpningen av artikel 26,
  - d) att vidta alla övriga åtgärder som enligt artikel 29.4 behövs för tillämpningen av artikel 29,

e) att fastställa anställningsvillkoren för Europeiska centralbankens personal enligt artikel 36.

3. Det allmänna rådet skall bidra till de nödvändiga förberedelserna för att enligt bestämmelserna i artikel III-198.3 i konstitutionen oåterkalleligen låsa växelkurserna för valutorna i medlemsstater med undantag i förhållande till euron.

4. Det allmänna rådet skall underrättas av Europeiska centralbankens ordförande om Europeiska centralbankens råds beslut.

Artikel 47

Övergångsbestämmelser för Europeiska centralbankens kapital

Enligt artikel 29 skall varje nationell centralbank tilldelas en vikt i fördelningsnyckeln för teckning av Europeiska centralbankens kapital. Med avvikelse från artikel 28.3 skall centralbankerna i medlemsstater med undantag inte betala in sitt tecknade kapital, såvida inte det allmänna rådet med en majoritet av minst två tredjedelar av Europeiska centralbankens tecknade kapital och minst hälften av andelsägarna beslutar att en minimiprocentsats skall betalas in som bidrag till Europeiska centralbankens driftkostnader.

Artikel 48

Uppskjuten betalning av kapital, reserver och avsättningar i Europeiska centralbanken

1. Centralbanken i en medlemsstat vars undantag har upphävts skall betala in sin tecknade andel av Europeiska centralbankens kapital i samma omfattning som centralbankerna i andra medlemsstater som har euron som valuta och till Europeiska centralbanken föra över reservtillgångar enligt artikel 30.1. Det belopp som skall föras över skall beräknas genom multiplikation av värdet av de reservtillgångar uttryckt i euro efter omräkning till den aktuella växelkursen som redan har förts över till Europeiska centralbanken enligt artikel 30.1, med kvoten mellan antalet andelar som har tecknats av den berörda nationella centralbanken och antalet andelar som redan har betalats in av de andra nationella centralbankerna.

2. Utöver den betalning som skall göras enligt punkt 1 skall den berörda nationella centralbanken bidra till Europeiska centralbankens reserver, till sådana avsättningar som är likvärdiga med reserver samt till de belopp som återstår att tillföra reserverna och avsättningarna enligt saldot för resultaträkningen per den 31 december året innan undantaget upphävdes. Bidragsbeloppet skall beräknas genom multiplikation av summan av reserverna, enligt definitionen ovan och enligt Europeiska centralbankens godkända balansräkning, med den faktor som anger förhållandet mellan antalet andelar som har tecknats av den berörda centralbanken och antalet andelar som redan har betalats in av de andra centralbankerna.

3. När en eller flera stater blir medlemmar i unionen och deras respektive nationella centralbanker blir en del av Europeiska centralbankssystemet skall Europeiska centralbankens tecknade kapital och högsta belopp för reservtillgångar som får föras över till Europeiska centralbanken automatiskt ökas. Ökningen skall beräknas genom att respektive då gällande belopp multipliceras med kvoten, inom fördelningsnyckeln för det utvidgade kapitalet, mellan de berörda inträdande nationella

centralbankernas viktning och viktningen för de nationella centralbanker som redan är medlemmar av Europeiska centralbankssystemet. Varje nationell centralbanks viktning i fördelningsnyckeln skall beräknas analogt med artikel 29.1 och i enlighet med artikel 29.2. De referensperioder som skall användas för statistiska uppgifter skall vara samma som de som tillämpades vid den senaste femårsjusteringen av viktningarna enligt artikel 29.3.

Artikel 49

Avvikelse från artikel 32

1. Om Europeiska centralbankens råd efter början av den tredje etappen finner att tillämpningen av artikel 32 medför väsentliga ändringar i de nationella centralbankernas relativa inkomstlägen, skall storleken på de inkomster som skall fördelas enligt artikel 32 minskas med en enhetlig procentsats som inte får överstiga 60 % under första räkenskapsåret efter början av den tredje etappen och som för varje följande räkenskapsår skall sättas ned med minst 12 procentenheter.
2. Punkt 1 skall inte tillämpas under mer än fem räkenskapsår efter början av den tredje etappen.

Artikel 50

Växling av sedlar i medlemsstaternas valutor

Efter den oåterkalleliga låsningen av växelkurserna enligt artikel III-198.3 i konstitutionen skall Europeiska centralbankens råd vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att sedlar utställda i medlemsstaternas valutor med oåterkalleligen låsta växelkurser växlas av de nationella centralbankerna till parivärdet.

Artikel 51

Övergångsåtgärdernas tillämplighet

Artiklarna 42–47 skall tillämpas om och så länge det finns medlemsstater med undantag.

—

5. PROTOKOLL OM EUROPEISKA INVESTERINGSBANKENS STADGA

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR besluta om den stadga för Europeiska investeringsbanken som avses i artikel III-393 i konstitutionen, HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

Europeiska investeringsbanken, som avses i artikel III-393 i konstitutionen, nedan kallad "banken", är härmed bildad; den skall fullgöra sina uppgifter och utöva sin verksamhet i överensstämmelse med konstitutionen och denna stadga.

Artikel 2

Banken skall ha den uppgift som anges i artikel III-394 i konstitutionen.

Artikel 3

I överensstämmelse med artikel III-393 i konstitutionen skall medlemsstaterna vara medlemmar i banken.

Artikel 4

1. Banken skall ha ett kapital på 163 653 737 000 euro, som skall tecknas av medlemsstaterna med följande belopp:

Tyskland	26 649 532 500
Frankrike	26 649 532 500
Italien	26 649 532 500
Förenade kungariket	26 649 532 500
Spanien	15 989 719 500
Belgien	7 387 065 000
Nederländerna	7 387 065 000
Sverige	4 900 585 500
Danmark	3 740 283 000
Österrike	3 666 973 500
Polen	3 411 263 500
Finland	2 106 816 000

Grekland	2 003 725 500
Portugal	1 291 287 000
Tjeckien	1 258 785 500
Ungern	1 190 868 500
Irland	935 070 000
Slovakien	428 490 500
Slovenien	397 815 000
Litauen	249 617 500
Luxemburg	187 015 500
Cypern	183 382 000
Lettland	152 335 000
Estland	117 640 000
Malta	69 804 000

Medlemsstaterna skall vara ansvariga endast intill det belopp av deras andelar av det tecknade kapitalet som inte inbetalats.

2. När en ny medlem upptas skall detta medföra en ökning av det tecknade kapitalet som motsvarar det tilläggskapital den nya medlemmen skall bidra med.
3. Bankens råd får med enhällighet besluta om ökning av det tecknade kapitalet.
4. En medlems andel av det tecknade kapitalet får varken överlätas, pantsättas eller utmätas.

Artikel 5

1. Det tecknade kapitalet skall inbetalas av medlemsstaterna med fem procent i genomsnitt av de belopp som fastställs i artikel 4.1.
2. Om det tecknade kapitalet skall ökas, skall bankens råd med enhällighet fastställa den procentsats som skall inbetalas och formerna för inbetalningen. Kontanta inbetalningar får endast göras i euro.
3. Styrelsen kan begära att den återstående delen av det tecknade kapitalet betalas in, i den mån detta behövs för att uppfylla bankens förpliktelser.

Varje medlemsstat skall betala i proportion till sin andel av det tecknade kapitalet.

Artikel 6

Banken skall förvaltas och ledas av ett bankens råd, en styrelse och en direktion.

Artikel 7

1. Bankens råd skall vara sammansatt av ministrar utsedda av medlemsstaterna.
2. Bankens råd skall fastställa allmänna riktlinjer för bankens kreditpolitik, i enlighet med unionens mål.

Bankens råd skall se till att dessa riktlinjer följs.

3. Bankens råd skall vidare
  - a) besluta om ökning av det tecknade kapitalet enligt artikel 4.3 och artikel 5.2,
  - b) i enlighet med artikel 9.1 fastställa de principer som skall gälla för finansieringsverksamheten inom ramen för bankens uppgift,
  - c) utöva de befogenheter som anges i artiklarna 9 och 11 när ledamöter av styrelsen och direktionen skall utses eller avsättas samt de befogenheter som anges i artikel 11.1 andra stycket,
  - d) bevilja finansiering för investeringsverksamhet som helt eller delvis skall genomföras utanför medlemsstaternas territorier i enlighet med artikel 16.1,
  - e) godkänna styrelsens årsrapport,
  - f) godkänna den årliga balansräkningen och resultaträkningen,
  - g) godkänna bankens arbetsordning,
  - h) utöva övriga befogenheter som den uttryckligen tilldelas genom denna stadga.
4. Inom ramen för konstitutionen och denna stadga får bankens råd med enhällighet anta beslut om att bankens verksamhet skall inställas och om dess eventuella likvidation.

Artikel 8

1. Om inte annat föreskrivs i denna stadga skall bankens råds beslut fattas med en majoritet av ledamöterna. Denna majoritet skall företräda minst 50 procent av det tecknade kapitalet.

För kvalificerad majoritet skall det krävas 18 röster och 68 procent av det tecknade kapitalet.

2. Att personligen närvarande eller företrädde ledamöter avstår från att rösta hindrar inte att avgöranden som kräver enhällighet antas.

Artikel 9

1. Styrelsen skall besluta om att bevilja finansiering, särskilt i form av lån och garantier, samt om att ta upp lån; den skall fastställa räntesatserna för beviljade lån samt provisioner och andra avgifter. Den kan på grundval av ett beslut som fattas med kvalificerad majoritet delegera vissa av sina befogenheter till direktionen. Den skall fastställa villkoren och föreskrifterna för denna delegering samt övervaka dess genomförande.

Styrelsen skall se till att banken förvaltas enligt sunda principer; den skall se till att banken leds i överensstämmelse med konstitutionen, denna stadga samt de allmänna riktlinjer som fastställts av bankens råd.

Styrelsen skall vid räkenskapsårets utgång förelägga bankens råd en rapport och efter godkännande offentliggöra denna.

2. Styrelsen skall bestå av tjugosex ledamöter och sexton suppleanter.

Ledamöterna skall utses av bankens råd för en tid av fem år; varje medlemsstat skall nominera en ledamot. Kommissionen skall också nominera en ledamot.

Suppleanterna skall utses av bankens råd för en tid av fem år enligt följande:

— Två suppleanter skall nomineras av Tyskland.

— Två suppleanter skall nomineras av Frankrike.

— Två suppleanter skall nomineras av Italien.

— Två suppleanter skall nomineras av Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland.

— En suppleant skall nomineras i samförstånd mellan Spanien och Portugal.

— En suppleant skall nomineras i samförstånd mellan Belgien, Luxemburg och Nederländerna.

— En suppleant skall nomineras i samförstånd mellan Danmark, Grekland och Irland.

— En suppleant skall nomineras i samförstånd mellan Österrike, Finland och Sverige.

- Tre suppleanter skall nomineras i samförstånd mellan Tjeckien, Estland, Cypern, Lettland, Litauen, Ungern, Malta, Polen, Slovenien och Slovakien.
- En suppleant skall nomineras av kommissionen.

Styrelsen skall adjungera sex experter utan rösträtt: tre som ledamöter och tre som suppleanter.

Ledamöternas och suppleanternas mandat kan förnyas.

Reglerna för deltagande i styrelsens sammanträden samt de bestämmelser som skall gälla för suppleanter och adjungerade ledamöter skall anges i arbetsordningen.

Ordföranden eller vid förfall för denne en av de vice ordförandena i direktionen skall leda styrelsens sammanträden, dock utan att delta i omröstningar.

Till ledamöter av styrelsen skall utses personer vilkas oavhängighet och duglighet inte kan ifrågasättas. De skall vara ansvariga endast gentemot banken.

3. En ledamot skall kunna avsättas av bankens råd endast om han inte längre uppfyller de villkor som krävs för att han skall kunna utföra sina uppgifter; bankens råd får med kvalificerad majoritet besluta om detta.

Om årsrapporten inte godkänns, skall styrelsen avgå.

4. I händelse av vakans till följd av dödsfall eller frivillig avgång, avsättning eller samfällid avgång, skall platsen besättas enligt punkt 2. För en ledamots återstående mandattid skall en ersättare utses utom vid allmän nytillsättning.

5. Bankens råd skall fastställa ersättning åt styrelsens ledamöter. Det skall besluta om vilken verksamhet som är oförenlig med en ledamots eller en suppleants uppgifter.

Artikel 10

1. Varje ledamot skall ha en röst i styrelsen. Han får delegera sin rösträtt i samtliga fall enligt de närmare föreskrifter som skall anges i bankens arbetsordning.

2. Om inte annat föreskrivs i denna stadga skall styrelsen besluta med minst en tredjedel av de röstberättigade ledamöterna, vilka skall representera minst 50 procent av det tecknade kapitalet. För kvalificerad majoritet skall det krävas 18 röster och 68 procent av det tecknade kapitalet. I bankens arbetsordning skall det fastställas hur många ledamöter som skall vara närvarande för att styrelsen skall vara beslutför.

Artikel 11

1. Direktionen skall bestå av en ordförande och åtta vice ordförande, vilka på förslag av styrelsen skall utses av bankens råd för en tid av sex år. Deras mandat kan förnyas.

Bankens råd kan med enhällighet ändra antalet ledamöter av direktionen.

2. På förslag av styrelsen som skall besluta med kvalificerad majoritet får bankens råd, genom beslut med kvalificerad majoritet, avsätta ledamöter av direktionen.

3. Direktionen skall, under ordförandens ledning och under styrelsens kontroll, ansvara för bankens löpande verksamhet.

Den skall förbereda styrelsens beslut, i synnerhet i fråga om upptagande av lån och beviljande av finansiering, särskilt i form av lån och garantier. Den skall se till att dessa beslut verkställs.

4. Direktionen skall med majoritet anta yttranden om förslag till upptagande av lån och beviljande av finansiering, särskilt i form av lån och garantier.

5. Bankens råd skall fastställa ersättning åt direktionens ledamöter och ange vilken verksamhet som är oförenlig med deras uppgifter.

6. Ordföranden eller vid förhinder för honom en av de vice ordförandena skall företräda banken i rättsliga och andra frågor.

7. Bankens anställda skall lyda under ordföranden. De skall anställas och avskedas av honom. Vid valet av personal skall hänsyn tas inte endast till personlig lämplighet och yrkesmeriter, utan också till skälig representation av medlemsstaternas medborgare. Det skall anges i arbetsordningen vilket organ som skall ha befogenhet att anta de bestämmelser som skall gälla för personalen.

8. Direktionen och bankens personal skall ansvara endast gentemot banken och utöva sina uppdrag i full oavhängighet.

Artikel 12

1. En kommitté bestående av sex ledamöter, som utsetts av bankens råd på grund av deras duglighet, skall kontrollera att bankens verksamhet följer bästa bankpraxis samt ansvara för bankens revision.

2. Den kommitté som avses i punkt 1 skall varje år undersöka om bankens verksamhet bedrivits enligt gällande regler och om räkenskaperna förts i föreskriven ordning. Den skall därför kontrollera att bankens verksamhet har bedrivits med respekt för de formkrav och förfaranden som föreskrivs i denna stadga och i arbetsordningen.

3. Den kommitté som avses i punkt 1 skall intyga att redovisningarna och all finansiell information i de årsräkenskaper som upprättas av styrelsen ger en rättvisande bild av bankens finansiella situation, vad gäller både tillgångar och skulder, samt av resultatet av dess verksamhet och kassaflödet för räkenskapsåret i fråga.

4. Det skall i arbetsordningen anges vilka kvalifikationer ledamöterna i den kommitté som avses i punkt 1 skall uppvisa samt fastställas villkor och föreskrifter för kommitténs verksamhet.

Artikel 13

Banken skall stå i förbindelse med varje medlemsstat genom den myndighet som utsetts av medlemsstaten. När banken skall genomföra finansiella transaktioner, skall den anlita den nationella centralbanken i den berörda medlemsstaten eller andra finansinstitut som godkänts av medlemsstaten.

Artikel 14

1. Banken skall samarbeta med alla internationella organisationer med liknande verksamhetsområden.

2. Banken skall stäva efter att upprätta lämpliga förbindelser för samarbete med bank- och finansinstitut i de länder där den bedriver sin verksamhet.

Artikel 15

På begäran av en medlemsstat eller kommissionen eller på eget initiativ skall bankens råd på samma villkor som gällde för utfärdandet av riktlinjerna tolka eller komplettera de riktlinjer som bankens råd fastställt enligt artikel 7.

Artikel 16

1. Inom ramen för de uppgifter som fastställs i artikel III-394 i konstitutionen skall banken bevilja finansiering, särskilt i form av lån och garantier, till sina medlemmar eller till privata eller offentliga företag för investeringar som skall genomföras inom medlemsstaternas territorier, i den mån medel från andra källor inte är tillgängliga på skäliga villkor.

Banken får dock genom beslut med kvalificerad majoritet av bankens råd på förslag av styrelsen bevilja lån för investeringsprojekt som helt eller delvis skall genomföras utanför medlemsstaternas europeiska territorier.

2. Lån skall, så långt det är möjligt, beviljas endast under förutsättning att även andra finansieringskällor utnyttjas.

3. När ett lån beviljas ett företag eller en organisation som inte är en medlemsstat, skall banken bevilja lånet under förutsättning av antingen en garanti från den medlemsstat inom vars territorium investeringen skall genomföras eller tillräckliga garantier eller gäldenärens ekonomiska soliditet.

Om det krävs för genomförandet av den verksamhet som avses i artikel III-394 i konstitutionen skall styrelsen dessutom, i enlighet med de principer som bankens råd fastställt enligt artikel 7.3 b, med

kvalificerad majoritet fastställa villkoren och de närmare föreskrifterna för all finansiering som har en särskild riskprofil och som av detta skäl anses utgöra en särskild verksamhet.

4. Banken får garantera lån som upptas av offentliga eller privata företag eller andra organisationer för att genomföra verksamhet som avses i artikel III-394 i konstitutionen.

5. Den totala utestående summan av lån och garantier som beviljats av banken skall inte överstiga 250 procent av det tecknade kapitalet, reserverna, de provisioner som inte använts samt överskottet i resultaträkningen. Det sammanlagda beloppet för de berörda posterna skall beräknas efter avdrag med ett belopp motsvarande det tecknade kapitalet, oavsett om det har inbetalats eller inte, med avseende på varje deltagande från bankens sida.

Det belopp som utbetalas för bankens deltagande får sammanlagt aldrig överstiga den inbetalda delen av kapitalet, reserverna, de provisioner som inte använts samt överskottet i resultaträkningen.

I undantagsfall skall bankens särskilda verksamheter, så som de fastställts av bankens råd och styrelse enligt punkt 3, tilldelas särskilda anslag ur reserverna.

Denna punkt skall även tillämpas på bankens sammanställda redovisning.

6. Banken skall säkra sig mot kursrisker genom att förse låne- och garantiavtal med sådana klausuler som den finner lämpliga.

Artikel 17

1. Räntesatserna för bankens lån samt provisionerna och övriga avgifter skall anpassas till gällande villkor på kapitalmarknaden och skall beräknas så att intäkterna härav gör det möjligt för banken att uppfylla sina förpliktelser, täcka sina kostnader och risker och bilda en reservfond enligt artikel 22.

2. Banken skall inte bevilja någon sänkning av räntesatserna. Om en sänkning av räntesatsen synes påkallad med hänsyn till den särskilda arten av den investering som skall finansieras, får den berörda medlemsstaten eller tredjepart bevilja räntegottgörelse i den utsträckning som detta är förenligt med reglerna i artikel III-167 i konstitutionen.

Artikel 18

Banken skall i sin finansieringsverksamhet beakta följande principer:

1. Den skall säkerställa att dess medel utnyttjas på mest effektiva sätt i unionens intresse.

Den får endast bevilja lån eller ställa garantier för upptagande av lån

- a) när betalningar av ränta och amortering i fråga om investeringar som genomförts av företag inom produktionssektorn säkerställs genom verksamhetens avkastning eller, i fråga om andra investeringar, genom en förbindelse tecknad av den stat i vilken investeringen utförs eller på annat sätt, och

- b) när investeringens genomförande bidrar till en höjning av den allmänna ekonomiska produktiviteten och främjar den inre marknadens upprättande eller dess funktion.
2. Den skall inte förvärva intressen i företag eller ta på sig ansvar för dessas ledning, om inte skyddet av bankens rättigheter så kräver för att säkerställa återbetalning av dess fordran.

Om det krävs för genomförandet av den verksamhet som avses i artikel III-394 i konstitutionen skall styrelsen emellertid, i enlighet med de principer som bankens råd fastställer enligt artikel 7.3 b, med kvalificerad majoritet fastställa villkoren och föreskrifterna för ett förvärv av aktier i ett kommersiellt företag, i allmänhet som ett komplement till ett lån eller en garanti, om detta är nödvändigt för att finansiera en investering eller ett program.

3. Den får överlåta sina fordringar på kapitalmarknaden och får för detta ändamål kräva att dess låntagare utfärdar obligationer eller andra värdepapper.
4. Varken banken eller medlemsstaterna får ställa villkor om att de belopp som lånats ut av banken skall användas inom en viss medlemsstat.
5. Den får bevilja lån på villkor att internationella anbud infordras.
6. Den skall inte finansiera investeringar, vare sig helt eller delvis, om den medlemsstat på vars territorium investeringen skall genomföras motsätter sig detta.
7. Som ett komplement till sin låneverksamhet får banken tillhandahålla tekniska tjänster enligt de villkor och föreskrifter som bankens råd fastställer med kvalificerad majoritet och med iakttagande av denna stadga.

Artikel 19

1. Varje företag eller offentligt eller privat organ får vända sig direkt till banken med ansökningar om finansiering. Ansökningar kan även lämnas antingen genom kommissionen eller genom den medlemsstat på vars territorium investeringen skall genomföras.
2. När ansökningar ges in genom kommissionen, skall de föreläggas den medlemsstat på vars territorium investeringen skall genomföras för yttrande. När de ges in genom en stat, skall de föreläggas kommissionen för yttrande. Ansökningar som kommer direkt från företag skall föreläggas den berörda medlemsstaten och kommissionen.

De berörda medlemsstaterna och kommissionen skall avge sina yttranden inom två månader. Om svar inte har kommit in inom denna tid, får banken utgå från att investeringen i fråga inte möter några invändningar.

3. Styrelsen skall besluta om finansieringsverksamhet som förelagts den av direktionen.

4. Direktionen skall undersöka om finansieringsverksamhet som förelagts den står i överensstämmelse med bestämmelserna i denna stadga, särskilt de i artiklarna 16 och 18. Om direktionen tillstyrker finansieringen, skall den förelägga styrelsen motsvarande förslag. Direktionen får göra sin tillstyrkan beroende av sådana villkor som den anser vara väsentliga. Om direktionen avstyrker finansieringen, skall den förelägga styrelsen de relevanta handlingarna tillsammans med sitt yttrande.
5. Om direktionen avstyrkt, får styrelsen endast bevilja ifrågavarande finansiering med enhällighet.
6. Om kommissionen avstyrkt, får styrelsen endast bevilja ifrågavarande finansiering med enhällighet, varvid den ledamot som utsetts efter nominering av kommissionen skall avstå från att delta i omröstningen.
7. Om både direktionen och kommissionen avstyrkt, får styrelsen inte bevilja ifrågavarande finansiering.
8. Om en omstrukturering av en finansieringsverksamhet som avser godkända investeringar är berättigad för att skydda bankens rättigheter och intressen, skall direktionen omedelbart vidta de nödgärder som den anser nödvändiga, under förutsättning att den omedelbart redogör för dessa inför styrelsen.

Artikel 20

1. Banken skall på kapitalmarknaderna låna upp de medel som den behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter.
2. Banken får ta upp lån på medlemsstaternas kapitalmarknad inom ramen för de författningsbestämmelser som gäller för dessa marknader.

De behöriga myndigheterna i en medlemsstat med undantag enligt artikel III-197.1 i konstitutionen får motsätta sig detta endast om allvarliga störningar kan befaras på denna stats kapitalmarknad.

Artikel 21

1. På följande sätt får banken använda disponibla medel som den inte omedelbart behöver för att uppfylla sina förpliktelser:
  - a) Den får företa placeringar på penningmarknaderna.
  - b) Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 18.2, får den köpa eller sälja värdepapper.
  - c) Den får företa varje annan finansiell transaktion inom ramen för sina uppgifter.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 23 skall banken vid förvaltningen av sina placeringar inte företa valutaarbiter, som inte direkt behövs för att genomföra dess utlåning eller fullgöra förbindelser som den ingått i samband med att lån tagits upp eller garantier beviljats.

3. Banken skall i frågor som avses i denna artikel handla i samförstånd med behöriga myndigheter eller nationell centralbank i den berörda medlemsstaten.

Artikel 22

1. En reservfond som uppgår till 10 procent av det tecknade kapitalet skall gradvis bildas. Om bankens åtaganden motiverar det, får styrelsen besluta om att bilda ytterligare reserver. Så länge reservfonden inte färdigbildats, skall den tillföras

a) ränteintäkter från lån som banken beviljat av de belopp som medlemsstaterna skall inbetala enligt artikel 5,

b) ränteintäkter från lån som banken beviljat av de belopp som utgör återbetalning av de lån som avses under a,

i den utsträckning dessa ränteintäkter inte är nödvändiga för att uppfylla bankens förpliktelser och för att täcka dess kostnader.

2. Reservfondens medel skall placeras så, att de när som helst är tillgängliga för fondens ändamål.

Artikel 23

1. Banken skall alltid ha rätt att föra över tillgångar som den innehar till en av valutorna i de medlemsstater som inte har euron som valuta för att genomföra finansiella transaktioner i överensstämmelse med dess uppgifter enligt artikel III-394 i konstitutionen och med beaktande av bestämmelserna i artikel 21 i denna stadga. Banken skall så långt som möjligt undvika att företa sådana överföringar, om den har kontanter eller likvida medel i den valuta som den behöver.

2. Banken får inte konvertera tillgångar som den innehar i valutan i en av de medlemsstater som inte har euron som valuta till ett tredjelandets valuta utan den medlemsstatens samtycke.

3. Banken får fritt förfoga över den del av sitt kapital som inbetalats och över valutor som upplånats på marknader utanför unionen.

4. Medlemsstaterna förbinder sig att ställa de valutor till bankens gäldenärers förfogande som behövs för betalning av kapital och ränta på sådana lån, som banken beviljat eller garanterat för investeringar som skall genomföras på medlemsstaternas territorier.

Artikel 24

Om en medlemsstat inte uppfyller de förpliktelser som följer av medlemskap enligt denna stadga, särskilt förpliktelsen att inbetala sin andel av det tecknade kapitalet eller sina ränteinbetalningar och amorteringar, får bankens råd med kvalificerad majoritet besluta att lån eller garantier till denna medlemsstat eller dess medborgare inte längre skall beviljas.

Ett sådant beslut befriar varken medlemsstaten eller dess medborgare från deras förpliktelser gentemot banken.

Artikel 25

1. Om bankens råd beslutar att inställa bankens verksamhet skall all verksamhet utan dröjsmål upphöra, med undantag för sådana åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att bankens tillgångar används, skyddas och bevaras i behörig ordning samt att dess åtaganden infrias.
2. I händelse av likvidation skall bankens råd utse likvidatorer och ge dem instruktioner för att genomföra likvidationen. Den skall sörja för att de anställdas rättigheter skyddas.

Artikel 26

1. Banken skall i varje medlemsstat ha den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt den nationella lagstiftningen. Den skall särskilt kunna förvärva och avyttra fast och lös egendom samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter.
2. Bankens tillgångar skall undantas från varje slag av rekvisition eller expropriation.

Artikel 27

1. Utom då Europeiska unionens domstol är behörig, skall tvister mellan å ena sidan banken och å andra sidan dess långivare, låntagare eller tredjeman avgöras av de behöriga nationella domstolarna. Banken får i avtal föreskriva ett skiljedomsförfarande.
2. Banken skall ha domicil i var och en av medlemsstaterna. Den får emellertid i avtal fastställa ett särskilt domicil.
3. Bankens tillgångar får endast genom ett avgörande av domstol tas i beslag eller göras till föremål för exekution.

Artikel 28

1. Bankens råd kan med enhällighet besluta om att upprätta filialer eller andra enheter, som skall vara juridiska personer och ha ekonomisk självbestämmanderätt.
2. Bankens råd skall med enhällighet anta stadgar för de enheter som avses i punkt 1, där särskilt enheternas mål, struktur, kapital, medlemsregler, säte, finansiella medel, interventionsmöjligheter och förfarande vid revision samt förhållandet mellan bankens organ skall fastställas.
3. Banken får delta i förvaltningen av dessa enheter och bidra till deras tecknade kapital upp till det belopp som bankens råd med enhällighet bestämmer.
4. Protokollet om privilegier och immunitet för Europeiska unionen skall tillämpas på de enheter som avses i punkt 1 om de faller under unionsrätten, på ledamöterna i deras organ då de fullgör sina uppgifter och på deras personal enligt samma villkor som gäller för banken.

Utdelningar, kapitalvinster och övriga inkomster från sådana enheter som andra medlemmar än Europeiska unionen och banken har rätt till, skall dock vara underkastade tillämplig skattelagstiftning.

5. Europeiska unionens domstol skall, inom de gränser som fastställs i det följande, pröva tvister om åtgärder som antagits av organ som tillhör en enhet som omfattas av unionsrätten. Sådana åtgärder får överklagas av varje medlem i en sådan enhet i egenskap av medlem eller av medlemsstaterna enligt villkoren i artikel III-365 i konstitutionen.

6. Bankens råd får med enhällighet besluta att personalen vid de enheter som faller under unionsrätten skall omfattas av samma anställningsvillkor som gäller för banken med iakttagande av deras respektive interna förfaranden.

---

6. PROTOKOLL OM LOKALISERING AV SÄTEN FÖR EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER OCH VISSA AV DESS ORGAN, MYNDIGHETER OCH ENHETER

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR artikel III-432 i konstitutionen,

SOM PÅMINNER OM OCH BEKRÄFTAR beslutet av den 8 april 1965 och som, utan att det påverkar tillämpningen av beslut om säten för framtida institutioner, organ, myndigheter och enheter,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Enda artikel

1. Europaparlamentet skall ha sitt säte i Strasbourg där de tolv månatliga plenarsammanträdena, inklusive budgetsammanträdet, skall hållas. Extra plenarsammanträden skall hållas i Bryssel. Europaparlamentets utskott skall sammanträda i Bryssel. Europaparlamentets generalsekretariat och dess enheter skall vara kvar i Luxemburg.
2. Rådet skall ha sitt säte i Bryssel. Under april, juni och oktober skall rådet hålla sina sammanträden i Luxemburg.
3. Kommissionen skall ha sitt säte i Bryssel. De enheter som förtecknas i artiklarna 7, 8 och 9 i beslutet av den 8 april 1965 skall inrättas i Luxemburg.
4. Europeiska unionens domstol skall ha sitt säte i Luxemburg.
5. Europeiska centralbanken skall ha sitt säte i Frankfurt.
6. Revisionsrätten skall ha sitt säte i Luxemburg.
7. Regionkommittén skall ha sitt säte i Bryssel.
8. Ekonomiska och sociala kommittén skall ha sitt säte i Bryssel.
9. Europeiska investeringsbanken skall ha sitt säte i Luxemburg.
10. Europol skall ha sitt säte i Haag.

—

7. PROTOKOLL OM EUROPEISKA UNIONENS PRIVILEGIER OCH IMMUNITET

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR att, i enlighet med artikel III-434 i konstitutionen, skall unionen åtnjuta de privilegier och den immunitet inom medlemsstaternas territorium som behövs för att den skall kunna utföra sina uppgifter,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

KAPITEL I

UNIONENS EGENDOM, MEDEL, TILLGÅNGAR OCH TRANSAKTIONER

Artikel 1

Unionens lokaler och byggnader skall vara okränkbara. De får inte genomsökas, beslagtas, konfiskeras eller exproprieras. Unionens egendom och tillgångar får inte utan tillstånd från domstolen bli föremål för några administrativa eller rättsliga tvångsåtgärder.

Artikel 2

Unionens arkiv skall vara okränkbara.

Artikel 3

Unionen, dess tillgångar, inkomster och övrig egendom skall vara befriade från alla direkta skatter.

Medlemsstaternas regeringar skall i alla de fall där så är möjligt införa lämpliga bestämmelser för att efterskänka eller betala tillbaka summan av de indirekta skatter och avgifter som ingår i priset på lös eller fast egendom när unionen för tjänstebruk gör betydande inköp i vilka denna typ av skatter och avgifter inkluderas i priset. Dessa bestämmelser får dock inte tillämpas på ett sådant sätt att konkurrensen inom unionen snedvrids.

Ingen befrielse skall beviljas för sådana skatter och avgifter som utgör betalning för allmännyttiga tjänster.

Artikel 4

Unionen skall vara befriad från alla tullar, förbud och restriktioner vad avser import och export av varor som är avsedda för tjänstebruk. Varor som på detta sätt har förts in i en stat får inte avyttras – vare sig detta sker mot betalning eller inte – inom denna stats territorium, om det inte sker på villkor som godkänts av den stats regering.

Unionen skall också vara befriad från alla tullar, förbud och restriktioner vad avser import och export av unionens publikationer.

KAPITEL II

MEDDELANDEN OCH IDENTITETSHANDLINGAR

Artikel 5

Vad avser unionens officiella meddelanden och översändandet av alla dess dokument skall unionens institutioner inom varje medlemsstats territorium åtnjuta samma behandling som staten i fråga ger diplomatiska beskickningar.

Officiell korrespondens och andra former av officiella meddelanden som unionens institutioner skickar får inte censureras.

Artikel 6

Identitetshandlingar i den form som rådet med enkel majoritet skall fastställa i en europeisk förordning kan av ordförandena för unionens institutioner utställas till ledamöter, medlemmar och anställda i unionens institutioner och skall godtas som giltig resehandling av medlemsstaternas myndigheter. Dessa identitetshandlingar skall utställas till tjänstemän och övriga anställda enligt de villkor som fastställs i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen och anställningsvillkoren för övriga anställda vid unionen.

Kommissionen får ingå avtal om att dessa identitetshandlingar skall gälla som giltiga resehandlingar inom tredjestats territorium.

KAPITEL III

EUROPAPARLAMENTETS LEDAMÖTER

Artikel 7

Europaparlamentets ledamöter får inte underkastas någon begränsning av administrativ eller annan natur i sin rörelsefrihet under resa till eller från Europaparlamentets mötesplats.

Europaparlamentets ledamöter skall, vad avser tull- och valutakontroll,

- a) av sin egen regering beviljas samma lättnader som högre tjänstemän som tillfälligt reser utomlands i offentligt uppdrag,
- b) av regeringarna i övriga medlemsstater beviljas samma lättnader som företrädare för utländska regeringar med tillfälligt offentligt uppdrag.

Artikel 8

Europaparlamentets ledamöter får inte förhöras, kvarhållas eller lagföras på grund av yttranden de gjort eller röster de avlagt under utövandet av sitt ämbete.

Artikel 9

Under Europaparlamentets sessioner skall dess ledamöter

- a) vad avser deras egen stats territorium, åtnjuta den immunitet som beviljas parlamentsledamöter i deras stat,
- b) vad avser alla andra medlemsstaters territorium, inte få kvarhållas eller lagföras.

Immuniteten skall även vara tillämplig på ledamöterna under resan till och från Europaparlamentets mötesplats.

Immuniteten kan inte åberopas av en ledamot som tas på bar gärning och kan inte hindra Europaparlamentet att utöva sin rätt att upphäva en av dess ledamöters immunitet.

KAPITEL IV

FÖRETRÄDARE FÖR DE MEDLEMSSTATER SOM DELTAR I ARBETET I UNIONENS INSTITUTIONER

Artikel 10

Företrädare för de medlemsstater som deltar i arbetet i unionens institutioner, deras rådgivare och tekniska experter skall i sin tjänsteutövning och under resan till och från mötesplatsen åtnjuta sedvanliga privilegier, immunitet och lättnader.

Denna artikel skall även vara tillämplig på ledamöter av unionens rådgivande organ.

KAPITEL V

TJÄNSTEMÄN OCH ANSTÄLLDA VID UNIONEN

Artikel 11

Inom varje medlemsstats territorium och oberoende av statstillhörighet skall tjänstemän och övriga anställda vid unionen

- a) åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden vad avser handlingar som de har begått i sin tjänsteutövning, inbegripet muntliga och skriftliga uttalanden, om inte annat följer av bestämmelserna i konstitutionen, som dels behandlar reglerna för tjänstemännens och de anställdas ansvar gentemot unionen, och dels Europeiska unionens domstols behörighet att döma i tvister mellan unionen och dess tjänstemän och övriga anställda; de skall åtnjuta denna

immunitet även efter det att deras uppdrag har upphört,

- b) tillsammans med sina äkta makar och av dem försörjda familjemedlemmar vara undantagna från bestämmelser om begränsning av invandring och formaliteter för registrering av utlänningar,
- c) beviljas samma lättnader i fråga om valuta- och växlingsbestämmelser som normalt beviljas tjänstemän i internationella organisationer,
- d) då de tillträder sin tjänst i staten i fråga, ha rätt att tullfritt föra in sitt bohag och sina personliga tillhörigheter, samt ha rätt att tullfritt föra ut sitt bohag och sina personliga tillhörigheter då deras tjänstgöringstid i staten är slut, om inte annat följer av de villkor som regeringen i den stat där rätten utövas, i båda fallen, anser nödvändiga,
- e) ha rätt att tullfritt införa ett motorfordon för personligt bruk som antingen förvärvats enligt gällande regler för hemmamarknaden i den stat där de senast var bosatta eller i den stat där de är medborgare, samt ha rätt att tullfritt föra ut fordonet, om inte annat följer av de villkor som den berörda statens regering, i båda fallen, anser nödvändiga.

Artikel 12

Unionens tjänstemän och övriga anställda skall vara skyldiga att betala skatt till unionen på de löner och arvoden de får av unionen enligt de villkor och det förfarande som fastställs i europeiska lagar. Dessa lagar skall antas efter samråd med de berörda institutionerna.

Unionens tjänstemän och övriga anställda skall vara befriade från nationella skatter på de löner och arvoden de får av unionen.

Artikel 13

Unionens tjänstemän och övriga anställda som enbart på grund av sin tjänsteutövning i unionen bosätter sig inom territoriet för en annan medlemsstat än den stat i vilken de vid tiden för sitt tjänstetillträde vid unionen var skatterättsligt bosatta, skall – vad avser inkomst- och förmögenhetsbeskattning samt arvsskatt och tillämpningen av avtal om undvikande av dubbelbeskattning som ingåtts mellan unionens medlemsstater – i båda staterna behandlas som om de fortfarande var bosatta på sin tidigare bostadsort, förutsatt att denna befinner sig inom en av unionens medlemsstater. Denna bestämmelse skall även gälla för äkta makar, förutsatt att de inte utövar någon egen yrkesverksamhet, och för barn som de personer som avses i denna artikel försörjer och har hand om.

Lös egendom som tillhör de personer som avses i första stycket och som finns inom den stats territorium i vilken de uppehåller sig, skall vara befriad från arvsskatt i den staten. Vid fastställande av sådan skatt skall den lösa egendomen anses finnas i den stat där personerna skatterättsligt är bosatta, om inte annat följer av tredjestats rätt och eventuell tillämpning av bestämmelser i internationella avtal om dubbelbeskattning.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna artikel skall inte hänsyn tas till en bostadsort som enbart beror på tjänsteutövning inom andra internationella organisationer.

Artikel 14

Ordningen för sociala förmåner för unionens tjänstemän och övriga anställda skall meddelas i europeiska lagar. De skall antas efter samråd med berörda institutioner.

Artikel 15

I europeiska lagar skall det anges vilka grupper av unionens tjänstemän och övriga anställda artikel 11, artikel 12 andra stycket och artikel 13 helt eller delvis skall tillämpas på. Dessa lagar skall antas efter det att berörda institutioner har hörts.

Medlemsstaternas regeringar skall regelbundet underrättas om namn, ställning och adress på de tjänstemän och övriga anställda som ingår i dessa grupper.

KAPITEL VI

PRIVILEGIER OCH IMMUNITET FÖR TREDJESTATS BESKICKNINGAR ACKREDITERADE HOS UNIONEN

Artikel 16

Den medlemsstat på vars territorium unionen har sitt säte skall bevilja tredjestats beskickning som är ackrediterad hos unionen privilegier och immunitet enligt diplomatisk sedvänja.

KAPITEL VII

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 17

Privilegier, immunitet och lättnader skall endast beviljas unionens tjänstemän och övriga anställda om det ligger i unionens intresse.

Var och en av unionens institutioner skall upphäva den immunitet som har beviljats en tjänsteman eller en annan anställd, om institutionen anser att upphävandet av immuniteten inte strider mot unionens intresse.

Artikel 18

Unionens institutioner skall vid tillämpningen av detta protokoll samarbeta med de berörda medlemsstaternas ansvariga myndigheter.

Artikel 19

Artiklarna 11–14 och 17 skall vara tillämpliga på kommissionens ledamöter.

Artikel 20

Artiklarna 11–14 och 17 skall vara tillämpliga på domare, generaladvokater, justitiesekreterare och biträdande referenter vid Europeiska unionens domstol, utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 3 i protokollet om stadgan för Europeiska unionens domstol vad avser immunitet mot rättsliga förfaranden för domare och generaladvokater.

Artiklarna 11–14 och 17 skall även tillämpas på revisionsrättens ledamöter.

Artikel 21

Detta protokoll skall också tillämpas på Europeiska centralbanken, ledamöterna av dess organ och dess personal, dock utan att det påverkar tillämpningen av protokollet om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken.

Europeiska centralbanken skall dessutom vara befriad från alla skatter och liknande avgifter på grund av en ökning av dess kapital och från olika formaliteter som kan vara förenade därmed i den stat där banken har sitt säte. Den verksamhet som banken och dess organ bedriver i enlighet med stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken skall inte vara föremål för någon omsättningsskatt.

Artikel 22

Detta protokoll skall även vara tillämpligt på Europeiska investeringsbanken, på ledamöterna av dess organ, dess personal och de företrädare för medlemsstaterna som deltar i bankens arbete, utan att det påverkar tillämpningen av protokollet om bankens stadga.

Europeiska investeringsbanken skall dessutom vara befriad från alla skatter eller liknande avgifter på grund av en ökning av dess kapital och från olika formaliteter som kan vara förenade därmed i den stat där banken har sitt säte. På samma sätt skall bankens upplösning eller likvidation inte medföra några skatter eller avgifter. Slutligen skall den verksamhet som banken och dess organ bedriver i enlighet med dess stadga inte vara föremål för någon omsättningsskatt.

—

8. PROTOKOLL OM ANSLUTNINGSFÖRDRAGEN OCH ANSLUTNINGSAKTERNA FÖR KONUNGARIKET DANMARK, IRLAND OCH FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND, REPUBLIKEN GREKLAND, KONUNGARIKET SPANIEN OCH REPUBLIKEN PORTUGAL SAMT REPUBLIKEN ÖSTERRIKE, REPUBLIKEN FINLAND OCH KONUNGARIKET SVERIGE

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR OM att Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland anslöt sig till Europeiska gemenskaperna den 1 januari 1973, att Republiken Grekland anslöt sig till Europeiska gemenskaperna den 1 januari 1981, att Konungariket Spanien och Republiken Portugal anslöt sig till Europeiska gemenskaperna den 1 januari 1986, att Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige anslöt sig till Europeiska gemenskaperna och den europeiska union som upprättats genom Fördraget om Europeiska unionen, den 1 januari 1995,

SOM BEAKTAR att fördragen om ovannämnda anslutningar skall upphävas enligt artikel IV-437.2 i konstitutionen,

SOM BEAKTAR att vissa bestämmelser i dessa anslutningsfördrag och i de akter som fogas till dessa fortfarande är relevanta och att dessa bestämmelser enligt artikel IV-437.2 i konstitutionen skall återges eller åsyftas i ett protokoll, så att de fortsätter att gälla och behåller sin rättsverkan,

SOM BEAKTAR att dessa bestämmelser måste bli föremål för de tekniska anpassningar som behövs för att de skall överensstämma med konstitutionen utan att deras juridiska räckvidd ändras,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

AVDELNING I

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel 1

De rättigheter och skyldigheter som följer av de anslutningsfördrag som avses i artikel IV-437.2 a–d i konstitutionen fick verkan, på de villkor som anges i dessa fördrag,

- a) den 1 januari 1973 när det gäller Fördraget om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands anslutning,
- b) den 1 januari 1981 när det gäller Fördraget om Republiken Greklands anslutning,
- c) den 1 januari 1986 när det gäller Fördraget om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals anslutning,

- d) den 1 januari 1995 när det gäller Fördraget om Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning.

Artikel 2

1. De anslutande stater som avses i artikel 1 är, om dessa avtal eller konventioner fortfarande är i kraft, skyldiga att ansluta sig till de avtal eller konventioner som ingåtts före deras respektive anslutning

- a) mellan de övriga medlemsstaterna och som grundas på Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen eller Fördraget om Europeiska unionen eller är oskiljaktigt förenade med förverkligandet av målen i dessa fördrag och gäller gemenskapernas eller unionens funktion eller har samband med gemenskapernas eller unionens verksamhet,
- b) av de övriga medlemsstaterna tillsammans med Europeiska gemenskaperna med en eller flera tredjestater eller med en internationell organisation samt till de avtal som har samband med dessa avtal eller konventioner. Unionen och de övriga medlemsstaterna skall bistå de anslutande stater som avses i artikel 1 i detta avseende.

2. De anslutande stater som avses i artikel 1 skall när så behövs vidta lämpliga åtgärder för att deras ställning i förhållande till internationella organisationer och sådana internationella avtal i vilka också unionen eller Europeiska atomenergigemenskapen eller andra medlemsstater är parter skall anpassas till de rättigheter och skyldigheter som följer av anslutningen.

Artikel 3

De bestämmelser i anslutningsakterna vars syfte eller verkan är att upphäva eller ändra akter antagna av institutioner, organ eller myndigheter vid Europeiska gemenskaperna eller den europeiska union som upprättats genom Fördraget om Europeiska unionen, så som de tolkats av Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätten, skall, utom när det är fråga om en övergångsåtgärd, fortsätta att gälla om inte annat följer av andra stycket.

De bestämmelser som avses i första stycket skall ha samma rättsliga status som de akter som upphävts eller ändrats genom dessa bestämmelser och skall vara underkastade samma regler som dessa.

Artikel 4

Texterna till de akter som har antagits av institutioner, organ eller myndigheter vid Europeiska gemenskaperna eller den europeiska union som upprättats genom Fördraget om Europeiska unionen, och som antagits före de anslutningar som avses i artikel 1 och har upprättats på danska och engelska, grekiska, spanska och portugisiska samt på finska och svenska, skall från och med respektive anslutning av de stater som avses i artikel 1 vara giltiga på samma villkor som de texter som upprättats och är giltiga på de övriga språken.

Artikel 5

Genom en europeisk lag som antagits av rådet kan övergångsbestämmelserna i detta protokoll upphävas om de inte längre är tillämpliga. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

AVDELNING II

BESTÄMMELSER HÄMTADE FRÅN AKTEN OM VILLKOREN FÖR KONUNGARIKET DANMARKS, IRLANDS OCH FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLANDS ANSLUTNING

AVSNITT 1

Bestämmelser om Gibraltar

Artikel 6

1. Institutionernas akter rörande varorna i bilaga I till konstitutionen och de varor som vid import till unionen är föremål för särskilda regler som en följd av genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitik, samt akter rörande harmoniseringen av lagstiftningen om medlemsstaternas omsättningsskatter, skall inte tillämpas på Gibraltar såvida inte rådet antar ett europeiskt beslut där annat bestäms. Rådet skall besluta med enhällighet på förslag från kommissionen.

2. Gibaltars situation, såsom den definieras i punkt VI i bilaga II ⁽¹⁾ till akten om villkoren för Konungarikets Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands anslutning, skall vara oförändrad.

AVSNITT 2

Bestämmelser om Färöarna

Artikel 7

Danska medborgare som är bosatta på Färöarna skall anses vara medborgare i en medlemsstat enligt definitionen i konstitutionen först från den dag då denna blir tillämplig på öarna.

⁽¹⁾ EGT L 73, 27.3.1972, s. 47.

AVSNITT 3

Bestämmelser om Kanalöarna och Isle of Man*Artikel 8*

1. Unionens regler om tullar och kvantitativa restriktioner, särskilt tullsatser, avgifter med motsvarande verkan och Gemensamma tulltaxan, skall tillämpas på Kanalöarna och Isle of Man på samma villkor som de tillämpas på Förenade kungariket.

2. För jordbruksprodukter och för de produkter som uppstår vid förädling av dessa, och som är föremål för en särskild handelsordning, skall gentemot tredjeland tillämpas de uttag och andra importåtgärder som fastställts i unionens regler och som gäller för Förenade kungariket.

På samma sätt skall de bestämmelser i unionens regler tillämpas som är nödvändiga för att garantera fri omsättning och iakttagande av normala konkurrensvillkor för handeln med dessa varor.

Rådet skall på förslag från kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut om fastställande av de villkor enligt vilka bestämmelserna i första och andra styckena skall tillämpas på dessa territorier.

Artikel 9

De rättigheter som invånarna i de områden i Förenade kungariket som avses i artikel 8 åtnjuter påverkas inte av unionsrätten. Dessa personer berörs dock inte av bestämmelserna i unionsrätten om fri rörlighet för personer och tjänster.

Artikel 10

De bestämmelser i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen som är tillämpliga på personer eller företag enligt definitionen i artikel 196 i det Fördraget, skall tillämpas på dessa personer eller företag om de är etablerade i de områdena som avses i artikel 8 i detta protokoll.

Artikel 11

Myndigheterna i de områden som avses i artikel 8 skall tillämpa samma behandling för alla fysiska och juridiska personer i unionen.

Artikel 12

Om det vid tillämpningen av den ordning som definieras i detta avsnitt uppstår svårigheter på någon sida i förhållandena mellan unionen och de territorier som avses i artikel 8, skall kommissionen utan dröjsmål föreslå rådet sådana säkerhetsåtgärder som den anser vara nödvändiga, med angivande av villkor och detaljer för genomförandet.

Rådet skall anta lämpliga europeiska förordningar eller beslut inom en månad.

Artikel 13

I detta avsnitt avses med invånare på Kanalöarna och på Isle of Man varje brittisk medborgare som erhållit detta medborgarskap genom att han eller hon själv, en förälder eller en mor- eller farförälder blivit född, adopterad, naturaliserad eller registrerad på ön i fråga. Dock skall en sådan person inte i detta avseende betraktas som hemmahörande på dessa öar, om han eller hon själv, en förälder eller en mor- eller farförälder blivit född, adopterad, naturaliserad eller registrerad i Förenade kungariket. Inte heller skall han eller hon betraktas som hemmahörande på dessa öar, om han eller hon vid något tillfälle varit fast bosatt i Förenade kungariket i fem år.

De nödvändiga administrativa bestämmelserna för att identifiera dessa personer kommer att anmälas till kommissionen.

AVSNITT 4

Bestämmelser om genomförandet av en politik för industrialisering och ekonomisk utveckling på Irland

Artikel 14

Medlemsstaterna tar fasta på att den irländska regeringen är engagerad i genomförandet av en politik för industrialisering och ekonomisk utveckling i syfte att närma levnadsstandarden i Irland till levnadsstandarden i övriga medlemsstater och att undanröja undersysselsättning, varvid regionala skillnader i utvecklingsnivåerna gradvis skall undanröjas.

De inser att det ligger i deras gemensamma intresse att uppnå målen för denna politik och enas om att i detta syfte rekommendera att institutionerna genomför alla de metoder och förfaranden som fastställs i konstitutionen, särskilt genom att på lämpligt sätt utnyttja de resurser unionen förfogar över för att förverkliga sina mål.

Medlemsstaterna inser framför allt att det vid tillämpningen av artiklarna III-167 och III-168 i konstitutionen kommer att vara nödvändigt att beakta målen för ekonomisk expansion och förbättring av befolkningens levnadsstandard.

AVSNITT 5

Bestämmelser om utbyte av kunskaper med Danmark på kärnenergiområdet

Artikel 15

1. Från och med den 1 januari 1973 skall enligt artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen sådan information som lämnats till medlemsstater, personer och företag ställas till Danmarks förfogande, som i begränsad omfattning skall sprida den inom sitt territorium på de villkor som fastställs i den artikeln.

2. Från och med den 1 januari 1973 skall Danmark i motsvarande omfattning ställa kunskaper till Europeiska atomenergigemenskapens förfogande på de områden som anges i punkt 3. Dessa kunskaper skall specificeras närmare i ett dokument som lämnas till kommissionen. Kommissionen skall befordra dessa kunskaper till gemenskapens företag på de villkor som fastställs i artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

3. De områden på vilka Danmark skall göra kunskap tillgänglig i Europeiska atomenergigemenskapen är

- a) tungvattenmodererad reaktor DOR med organisk kylning,
- b) tungvattenreaktorer med tryckbehållare DT-350 och DK-400,
- c) högttemperatargasloop,
- d) mätmetoder och särskild elektronisk utrustning,
- e) tillförlitlighet,
- f) reaktorfysik, reaktordynamik och värmeväxling,
- g) materialprovning och reaktorintern utrustning.

4. Danmark skall förbinda sig att på villkor som fastställs från fall till fall i ömsesidigt samförstånd förse Europeiska atomenergigemenskapen med all kompletterande information till de rapporter som Danmark skall lämna, särskilt i samband med besök av representanter för Europeiska atomenergigemenskapen eller för medlemsstaterna på försöksanläggningen Risø.

Artikel 16

1. På de områden som Danmark ställer kunskaper till Europeiska atomenergigemenskapens förfogande skall de behöriga myndigheterna på begäran utfärda tillstånd på handelsmässiga villkor till medlemsstater, personer och företag i gemenskapen, i den mån som de har ensamrätt på patent som inregistrerats i medlemsstaterna och såvitt de inte har någon skyldighet eller något åtagande beträffande tredjeland att utfärda en exklusiv licens eller delvis exklusiv licens till rättigheter på dessa patent.

2. När en exklusiv eller delvis exklusiv licens har utfärdats, skall Danmark uppmuntra och underlätta utfärdandet av underlicenser på handelsmässiga villkor till medlemsstater, personer och företag i gemenskapen genom innehavare till sådana licenser.

Sådana exklusiva eller delvis exklusiva licenser skall utfärdas på gängse kommersiella grunder.

AVSNITT 6

Bestämmelser om utbyte av kunskaper med Irland på kärnenergiområdet*Artikel 17*

1. Från och med den 1 januari 1973 skall enligt artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen sådan information som lämnats till medlemsstater, personer och företag ställas till Irlands förfogande, som i begränsad omfattning skall sprida den inom sitt territorium på de villkor som fastställs i den artikeln.
2. Från och med den 1 januari 1973 skall Irland ställa de kunskaper med begränsad spridning som uppnåtts på kärnenergiområdet i Irland till Europeiska atomenergigemenskapens förfogande, såvida det inte rör sig om rent kommersiella kunskaper. Kommissionen skall befordra dessa kunskaper till gemenskapens företag på de villkor som fastställs i artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.
3. Dessa kunskaper som avses i punkterna 1 och 2 skall i huvudsak omfatta studier om utvecklingen av en kraftreaktor och arbeten på radioisotoper och deras tillämpning inom medicin, inbegripet problemen med strålningsskydd.

Artikel 18

1. På de områden som Irland ställer kunskaper till Europeiska atomenergigemenskapens förfogande skall de behöriga myndigheterna på begäran utfärda tillstånd på handelsmässiga villkor till medlemsstater, personer och företag i gemenskapen, i den mån de har ensamrätt på patent som inregistrerats i medlemsstaterna och såvitt de inte har någon skyldighet eller något åtagande beträffande tredjeland att utfärda en exklusiv licens eller delvis exklusiv licens till rättigheter på dessa patent.
  2. När en exklusiv eller delvis exklusiv licens har utfärdats, skall Irland uppmuntra och underlätta utfärdandet av underlicenser på handelsmässiga villkor till medlemsstater, personer och företag i gemenskapen genom innehavare till sådana licenser.
- Sådana exklusiva eller delvis exklusiva licenser skall utfärdas på gängse kommersiella grunder.

AVSNITT 7

Bestämmelser om utbyte av kunskaper med Förenade kungariket på kärnenergiområdet*Artikel 19*

1. Från och med den 1 januari 1973 skall enligt artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen sådan information som lämnats till medlemsstater, personer och företag ställas till Förenade kungarikets förfogande, som i begränsad omfattning skall sprida den

inom sitt territorium på de villkor som fastställs i den artikeln.

2. Från och med den 1 januari 1973 skall Förenade kungariket i motsvarande omfattning ställa kunskaper till Europeiska atomenergigemenskapens förfogande på de områden som anges i förteckningen i bilagan ⁽¹⁾ till protokoll 28 i akten om villkoren för Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands anslutning. Dessa kunskaper skall specificeras närmare i ett dokument som lämnas till kommissionen. Kommissionen skall befordra dessa kunskaper till gemenskapens företag på de villkor som fastställs i artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

3. Med beaktande av Europeiska atomenergigemenskapens särskilda intresse för vissa sektorer skall Förenade kungariket särskilt framhäva kunskapsöverföringen inom sektorerna

- a) forskning och utveckling av snabba reaktorer (säkerhet inbegripet),
- b) grundforskning (som kan användas på olika reaktortyper),
- c) säkerheten på andra reaktorer än snabba reaktorer,
- d) metallurgi, stål, zirkoniumlegeringar och betong,
- e) kombinerbarhet hos strukturmaterial,
- f) experimentell bränsleframställning,
- g) termohydrodynamik,
- h) mätmetoder.

Artikel 20

1. På de områden som Förenade kungariket ställer kunskaper till Europeiska atomenergigemenskapens förfogande skall de behöriga myndigheterna på begäran utfärda tillstånd på handelsmässiga villkor till medlemsstater, personer och företag i gemenskapen, i den mån de har ensamrätt på patent som inregistrerats i gemenskapens medlemsstater och såvitt de inte har någon skyldighet eller något åtagande beträffande tredjeland att utfärda en exklusiv licens eller delvis exklusiv licens till rättigheter på dessa patent.

⁽¹⁾ EGT L 73, 27.3.1972, s. 84.

2. När en exklusiv eller delvis exklusiv licens har utfärdats, skall Förenade kungariket uppmuntra och underlätta utfärdandet av underlicenser på handelsmässiga villkor till medlemsstater, personer och företag i gemenskapen genom innehavare till sådana licenser.

Sådana exklusiva eller delvis exklusiva licenser skall utfärdas på gängse kommersiella grunder.

AVDELNING III

BESTÄMMELSER HÄMTADE FRÅN ANSLUTNINGSAKTEN FÖR REPUBLIKEN GREKLAND

AVSNITT 1

Bestämmelser om Greklands beviljande av tullbefrielse vid import av vissa varor

Artikel 21

Artikel III-151 i konstitutionen skall inte hindra Republiken Grekland från att upprätthålla undantagsåtgärder som beviljades före den 1 januari 1979 enligt

- a) lag nr 4171/61 (allmänna åtgärder för att bistå utvecklingen av landets ekonomi),
- b) påbudslag nr 2687/53 (investeringar och skydd för främmande kapital),
- c) lag nr 289/76 (stimulansåtgärder med syfte att främja utvecklingen av gränsregioner och styra alla relevanta frågor),

tills utgången av de överenskommelser som gjorts av grekiska regeringen med de personer som främjas av dessa åtgärder.

AVSNITT 2

Bestämmelser om beskattning

Artikel 22

De akter som återfinns i punkt II.2 i bilaga VIII till akten om villkoren för Republiken Greklands anslutning ⁽¹⁾ skall tillämpas för Republiken Grekland på de villkor som fastställs i den bilagan, med undantag av hänvisningarna till dess punkter 9 och 18.b.

⁽¹⁾ EGT L 291, 19.11.1979, s. 163.

AVSNITT 3

Bestämmelser om bomull*Artikel 23*

1. Detta avsnitt rör bomull, varken kardad eller kammad, som omfattas av undernummer 5201 00 i den kombinerade nomenklaturen.
2. Ett system skall införas i unionen för att särskilt
  - a) stödja bomullsproduktionen i de regioner inom unionen där den är viktig för jordbruksekonomin,
  - b) tillåta de berörda producenterna att förtjäna en rimlig inkomst,
  - c) stabilisera marknaden genom strukturella förbättringar på leverantörs- och saluföringsstadiet.
3. Systemet som avses i punkt 2 skall inkludera beviljandet av stöd till produktion.
4. För att göra det möjligt för bomullsproducenter att koncentrera tillgången och anpassa produktionen till marknadens behov, skall ett system introduceras för att uppmuntra bildandet av producentgrupper och förbund av sådana grupper.

Detta system skall svara för beviljandet av stöd i syfte att främja bildandet av producentgrupper och underlätta deras funktion.

De enda grupper som kan få fördelar av detta system måste uppfylla följande krav:

- a) De måste bildas på initiativ av producenterna själva.
  - b) De måste erbjuda en tillräcklig garanti för varaktigheten och effektiviteten av sin verksamhet.
  - c) De måste erkännas av den berörda medlemsstaten.
5. Unionens handelssystem med tredjeland skall inte påverkas. Med hänsyn till detta får det särskilt inte vidtas åtgärder som begränsar importen.
  6. Rådet skall i en europeisk lag fastställa de nödvändiga anpassningarna av det system som föreskrivs i detta avsnitt.

Rådet skall på förslag från kommissionen anta europeiska förordningar och beslut om fastställande av de grundläggande regler som är nödvändiga för att genomföra bestämmelserna i detta avsnitt.

Rådet skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

AVSNITT 4

Bestämmelser om den ekonomiska och industriella utvecklingen av Grekland*Artikel 24*

Medlemsstaterna noterar att den grekiska regeringen har börjat genomföra en politik för industrialisering och ekonomisk utveckling som är utformad för att jämställa levnadsstandarden i Grekland med den i de övriga medlemsstaterna och för att eliminera arbetslösheten samtidigt som man utjämnar regionala skillnader i utvecklingsnivån.

De erkänner att det ligger i de fördragsslutande parternas gemensamma intresse att målen med denna politik uppnås.

För detta syfte skall institutionerna införa alla de åtgärder och förfaranden som fastställs i konstitutionen, särskilt genom att använda unionens tillgångar som är avsedda för att förverkliga dess mål.

I synnerhet vid tillämpningen av artiklarna III-167 och III-168 i konstitutionen skall det tas hänsyn till målen med ekonomisk expansion och höjningen av befolkningens levnadsstandard.

AVSNITT 5

Bestämmelser om utbyte av information med Grekland inom kärnenergiområdet*Artikel 25*

1. Från och med den 1 januari 1981 skall enligt artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen sådan information som lämnats till medlemsstater, personer och företag ställas till Republiken Greklands förfogande, som i begränsad omfattning skall sprida den inom sitt territorium på de villkor som fastställs i den artikeln.

2. Från och med den 1 januari 1981 skall Republiken Grekland ställa information till Europeiska atomenergigemenskapens förfogande som den erhållit inom kärnenergiområdet i Grekland och som ges begränsad spridning, om det inte gäller rent kommersiella tillämpningar. Kommissionen skall vidarebefordra denna information till företag inom gemenskapen på de villkor som fastställs i artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

3. Den information som avses i punkterna 1 och 2 skall huvudsakligen beröra

- a) studier om tillämpningen av radioisotoper inom följande områden: medicin, jordbruk, entomologi och miljöskydd,
- b) tillämpningen av kärnteknologi inom arkeometri,
- c) utvecklingen av elektronisk medicinsk utrustning,
- d) utvecklingen av metoder för prospektering av radioaktiv metall.

Artikel 26

1. På de områden som Republiken Grekland ställer information till Europeiska atomenergigemenskapens förfogande skall de behöriga myndigheterna, på begäran utfärda licenser på handelsmässiga villkor till medlemsstater, personer och företag inom gemenskapen, i den mån de har ensamrätt på patent som registrerats i gemenskapens medlemsstater och såvida de inte har någon skyldighet eller något åtagande beträffande tredjepart att utfärda en exklusiv eller delvis exklusiv licens till rättigheterna i dessa patent.

2. När en exklusiv eller delvis exklusiv licens har utfärdats, skall Republiken Grekland uppmuntra och underlätta att innehavare av sådana licenser utfärdar underlicenser på handelsmässiga villkor till medlemsstater, personer och företag inom Europeiska atomenergigemenskapen.

Sådana exklusiva eller delvis exklusiva licenser skall utfärdas på gängse kommersiella grunder.

AVDELNING IV

BESTÄMMELSER HÄMTADE FRÅN AKTEN OM VILLKOREN FÖR KONUNGARIKET SPANIENS OCH REPUBLIKEN PORTUGALS ANSLUTNING

AVSNITT 1

Finansiella bestämmelser

Artikel 27

De egna medel som kommer från mervärdesskatten skall beräknas och kontrolleras som om Kanarieöarna och Ceuta och Melilla innefattades i det territoriella tillämpningsområdet för rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagar i fråga om omsättningsskatter — gemensam ordning för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund.

AVSNITT 2

Bestämmelser om patent

Artikel 28

De bestämmelser i Spaniens nationella lagstiftning som gäller bevisbördan och som antagits i enlighet med artikel 2 i protokoll 8 i akten om villkoren för Konungariket Spaniens och Republiken Portugals anslutning skall inte tillämpas då talan om patentinfrång har väckts mot innehavaren av ett annat metodpatent för tillverkning av en produkt som är identisk med den som

tillverkas i enlighet med kändens metodpatent, om detta andra patent utfärdats före den 1 januari 1986.

I de fall där omvänd bevisbörda ej gäller skall Spanien även fortsättningsvis vid patentintrång låta bevisbördan åvila patentinnehavaren. För alla dessa fall skall Spanien tillämpa ett rättsligt förfarande som innebär att det upprättas en detaljerad förteckning över de intrångsgörande varorna (*saisie-description*).

Saisie-description innebär ett förfarande som ingår i det system som beskrivs i första och andra styckena och enligt vilket varje person som äger rätt att inleda en process om patentintrång, får, efter att ett domstolsbeslut därom fattats på hans ansökan och i närvaro av kronofogde och sakkunniga, låta utföra en detaljerad beskrivning av de ifrågavarande metoderna i den påstådde inkräktarens lokaler och då särskilt genom att fotokopiera teknisk dokumentation, med eller utan utmätning. Domstolen kan genom sitt beslut kräva ställande av säkerhet så att den påstådde inkräktaren går skadeslös vid skada vållad genom förfarandet med *saisie-description*.

Artikel 29

De bestämmelser i Portugals nationella lagstiftning som gäller bevisbördan och som antagits i enlighet med artikel 2 i protokoll 19 i akten om villkoren för Konungariket Spaniens och Republiken Portugals anslutning skall inte tillämpas då talan om patentintrång har väckts mot innehavaren av ett annat metodpatent för tillverkning av en produkt som är identisk med den som tillverkas i enlighet med kändens metodpatent, om detta andra patent utfärdats före den 1 januari 1986.

I de fall då omvänd bevisbörda inte råder skall Portugal fortsätta att kräva att patenthavare skall bära bevisbördan vid talan om patentintrång. För alla dessa fall skall Portugal tillämpa ett rättsligt förfarande som innebär att det upprättas en detaljerad förteckning över de intrångsgörande varorna (*saisie-description*).

Saisie-description innebär ett förfarande som ingår i det system som beskrivs i första och andra styckena och enligt vilket en person med rätt att föra talan om intrång, efter att ha begärt och erhållit ett domstolsbeslut, får föranstalta om att en exekutor med hjälp av experter på den aktuella tillverkningsmetoden i den persons lokaler som påstås ha begått intrånget genomför en detaljerad beskrivning, bl.a. genom att fotokopiera tekniska handlingar, med eller utan att ta dessa i faktiskt beslag. I detta domstolsbeslut får ingå beslut om att säkerhet skall ställas för den skada som den person som påstås ha begått intrång kan vållas genom förfarandet med *saisie-description*.

AVSNITT 3

Bestämmelser om mekanismen för ytterligare skyldigheter inom ramen för fiskeavtal som ingåtts mellan unionen och tredjeland

Artikel 30

1. En särskild ordning införs avseende genomförandet av de aktiviteter som utövas som ett komplement till fiskeaktiviteter som utförs av fartyg under en medlemsstats flagg i farvatten som lyder under tredjelands suveränitet eller jurisdiktion inom ramarna för de skyldigheter som följer av fiskeavtal mellan unionen och berörda tredjeländer.

2. De aktiviteter som kan komma i fråga som komplement till fiske under de i punkterna 3 och 4 avsedda villkoren och begränsningarna är
- beredning på det berörda tredjelandets område av fisk fångad i detta lands vatten av fartyg under en medlemsstats flagg vid utövande av fiske i enlighet med fiskeavtal i avsikt att avsätta dessa produkter på unionens marknad under taxenummer i kapitel 3 i Gemensamma tulltaxan,
  - lastning eller omlastning på ett fartyg under en medlemsstats flagg av fiskprodukter hänförliga till kapitel 3 i Gemensamma tulltaxan och som sker i enlighet med ett sådant fiskeavtal i syfte att transportera och eventuellt bereda dessa för avsättning på unionens marknad.
3. Import till unionen av produkter, som behandlats på det sätt som avses i punkt 2 sker med hel eller delvis tullbefrielse från Gemensamma tulltaxan eller med tillämpning av en särskild avgiftsordning på de villkor och med de kompletteringsbegränsningar som fastställs årligen vad beträffar omfånget av de möjligheter till fiske som följer av det ifrågavarande avtalet och de därtill knutna bestämmelserna.
4. De allmänna tillämpningsbestämmelserna för denna ordning, och särskilt vilka kriterier som skall gälla vid fastställandet och fördelningen av de ifrågavarande mängderna, skall fastställas i europeiska lagar eller ramlagar.

De särskilda tillämpningsreglerna för denna ordning och de ifrågavarande mängderna skall fastställas i enlighet med förfarandet i artikel 37 i förordning (EG) nr 104/2000.

AVSNITT 4

Bestämmelser om Ceuta och Melilla

Underavsnitt 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 31

- Konstitutionen och institutionernas akter skall tillämpas på Ceuta och Melilla, med förbehåll för de inskränkningar som följer av punkterna 2 och 3 och av andra bestämmelser i detta avsnitt.
- Bestämmelserna i konstitutionen beträffande fri rörlighet för varor, och institutionernas akter beträffande tullagstiftning och handelspolitik skall tillämpas på Ceuta och Melilla enligt villkoren i underavsnitt 3 i detta avsnitt.
- Utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda bestämmelserna i artikel 32, skall institutionernas akter om den gemensamma jordbrukspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken inte tillämpas på Ceuta och Melilla.

4. På begäran från Konungariket Spanien kan det i en europeisk lag eller ramlag som antas av rådet
- a) beslutas att Ceuta och Melilla skall omfattas av unionens tullområde,
  - b) föreskrivas lämpliga åtgärder som syftar till att utvidga bestämmelserna i gällande unionsrätt till att gälla Ceuta och Melilla.

På förslag av kommissionen som handlar antingen på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat, kan rådet anta en europeisk lag eller ramlag om anpassning, om det är nödvändigt, av den ordning som skall tillämpas på Ceuta och Melilla.

Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Underavsnitt 2

Bestämmelser om den gemensamma fiskeripolitiken

Artikel 32

1. Om inte annat följer av punkt 2 och utan att det påverkar tillämpningen av underavsnitt 3, skall den gemensamma fiskeripolitiken inte tillämpas på Ceuta eller Melilla.
2. Rådet skall på förslag av kommissionen anta europeiska lagar, ramlagar, förordningar eller beslut där det anges
  - a) vilka strukturåtgärder som får antas till förmån för Ceuta och Melilla,
  - b) vilka förfaranden som är lämpliga för att beakta alla eller några av Ceutas och Melillas intressen när rådet från fall till fall antar akter som rör unionens förhandlingar om återupptagande eller ingående av fiskeavtal med tredjeland och Ceutas och Melillas särskilda intressen inom ramen för internationella fiskerikonventioner i vilka unionen är part.
3. Rådet skall, om det är lämpligt, på förslag av kommissionen anta europeiska lagar, ramlagar, förordningar eller beslut där möjligheterna och villkoren för gemensam tillgång till respektive fiskezoner och resurserna i dem fastställs. Rådet skall besluta med enhällighet.
4. De europeiska lagar och ramlagar som avses i punkterna 2 och 3 skall antas efter det att Europaparlamentet hörts.

Underavsnitt 3

Bestämmelser om fri rörlighet för varor samt om tullagstiftning och handelspolitik

Artikel 33

1. Produkter med ursprung i Ceuta och Melilla och produkter med ursprung i tredjeland vilka importeras till Ceuta och Melilla i enlighet med de bestämmelser som gäller där, skall, när de börjar

omsättas fritt på marknaden i unionens tullområde, inte anses som varor som uppfyller villkoren i artikel III-151.1, III-151.2 och III-151.3 i konstitutionen.

2. Unionens tullområde skall inte inbegripa Ceuta och Melilla.

3. Med undantag för övriga bestämmelser i detta underavsnitt skall de akter som institutionerna antagit om tullbestämmelser för handeln med tredjeland, tillämpas på samma villkor för handeln mellan å ena sidan unionens tullområde och å andra sidan Ceuta och Melilla.

4. Med undantag för övriga bestämmelser i detta underavsnitt skall de akter som institutionerna antagit om den gemensamma handelspolitiken, vare sig de är autonoma eller har tillkommit genom avtal, direkt förknippade med import eller export av varor, inte tillämpas för Ceuta eller Melilla.

5. Med undantag för övriga bestämmelser i denna avdelning skall unionen i handeln med Ceuta och Melilla, med avseende på produkter som omfattas av bilaga I till konstitutionen, tillämpa den allmänna ordning som tillämpas för handeln med tredjeland.

Artikel 34

Med förbehåll för artikel 35 skall tullavgifter på import till unionens tullområde av produkter med ursprung i Ceuta och Melilla avskaffas.

Artikel 35

1. Fiskeriprodukter som omfattas av nummer 0301, 0302, 0303, 1604, 1605 och undernummer 0511 91 och 2301 20 i Gemensamma tulltaxan med ursprung i Ceuta eller Melilla skall, inom ramarna för de tullkvoter som beräknats för varje produkt och utifrån genomsnittet av den mängd som faktiskt avyttrats under 1982, 1983 och 1984, vara befriade från tullar i unionens hela tullområde.

Produkter som importeras till unionens tullområde inom ramarna för dessa tullkvoter, får börja omsättas fritt under förutsättning att de regler som fastställs av den gemensamma organisationen av marknaderna iakttas, särskilt vad gäller referenspriser.

2. Rådet skall, på förslag från kommissionen, varje år anta europeiska förordningar eller beslut för att öppna och fördela tullkvoter i enlighet med de närmare bestämmelser som fastställs i punkt 1.

Artikel 36

1. Om tillämpningen av artikel 34 leder till en märkbart ökad import av vissa produkter med ursprung i Ceuta eller Melilla till nackdel för producenter i unionen, kan rådet på förslag från kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut där särskilda villkor med avseende på dessa produkters tillträde till unionens tullområde fastställs.

2. Om import av en produkt med ursprung i Ceuta eller Melilla orsakar eller hotar att orsaka allvarlig skada för en verksamhet i en eller flera medlemsstater, p.g.a. att den gemensamma handelspolitiken och Gemensamma tulltaxan inte tillämpas vid import av råvaror eller halvfabrikat

till Ceuta eller Melilla, får kommissionen på förslag från en medlemsstat eller på eget initiativ vidta lämpliga åtgärder.

Artikel 37

De tullsatser som tillämpas i Ceuta och Melilla för import av produkter med ursprung i unionens tullområde och avgifter med motsvarande verkan som sådana tullar skall avskaffas.

Artikel 38

De tullsatser och avgifter med motsvarande verkan samt den handelsordning som tillämpas vid import till Ceuta eller Melilla av varor med ursprung i tredjeland, får inte vara mindre gynnsam än den som unionen tillämpar i enlighet med sina internationella åtaganden eller sin preferensordning med avseende på detta tredjeland, under förutsättning att detta tredjeland behandlar import från Ceuta och Melilla på samma sätt som de behandlar import från unionen. Den ordning som tillämpas vid import till Ceuta och Melilla av varor från detta tredjeland får inte vara mer gynnsam än den som gäller vid import av produkter med ursprung i unionens tullområde.

Artikel 39

Rådet skall på förslag från kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut om fastställande av reglerna för tillämpning av detta underavsnitt och särskilt de regler om ursprung som är tillämpliga för handeln, enligt artiklarna 34, 35 och 37, inbegripet bestämmelserna om bestämning av produkters ursprung och kontroll av ursprung.

Reglerna skall särskilt inbegripa bestämmelser om märkning och etikettering av produkter, om villkoren för registrering av fartyg och om tillämpning av regeln om blandat ursprung med avseende på fiskeriprodukter, samt bestämmelser som tillåter bestämning av produkters ursprung.

AVSNITT 5

Bestämmelser om regional utveckling i Spanien

Artikel 40

Medlemsstaterna noterar att den spanska regeringen har börjat genomföra en politik med sikte på regional utveckling som särskilt skall stimulera ekonomisk tillväxt i de minst utvecklade regionerna och områdena i Spanien.

De förklarar att det ligger i deras gemensamma intresse att målsättningen för denna politik förverkligas.

De överenskommer i syfte att understödja den spanska regeringen i denna strävan att anbefalla institutionerna att verkställa alla de åtgärder och förfaranden som föreskrivs i konstitutionen, i synnerhet vad beträffar ett adekvat utnyttjande av de medel unionen ställt till förfogande i syfte att uppnå sina målsättningar.

Medlemsstaterna förklarar i synnerhet, att det vid tillämpningen av artiklarna III-167 och III-168 i konstitutionen blir nödvändigt att beakta de mål som satts för en ekonomisk tillväxt och en höjning av levnadsstandarden för invånarna i de mindre utvecklade regionerna och områdena i Spanien.

AVSNITT 6

Bestämmelser om den ekonomiska och industriella utvecklingen i Portugal

Artikel 41

Medlemsstaterna noterar att den portugisiska regeringen har börjat genomföra en politik med sikte på industrialisering och ekonomisk utveckling i syfte att anpassa levnadsstandarden i Portugal till levnadsstandarden i övriga medlemsstater och häva undersysselsättningen genom en gradvis utjämning av regionala skillnader vad beträffar utvecklingsnivå.

De förklarar att det ligger i deras gemensamma intresse att målsättningen för denna politik förverkligas.

De överenskommer i detta syfte att anbefalla institutionerna att verkställa alla åtgärder och förfaranden som föreskrivits i konstitutionen, i synnerhet vad beträffar ett adekvat utnyttjande av de medel unionen ställt till förfogande i syfte att uppnå sina målsättningar.

Medlemsstaterna förklarar i synnerhet att, vid tillämpning av artiklarna III-167 och III-168 i konstitutionen, hänsyn skall tas till de mål som satts för ekonomisk tillväxt och höjning av levnadsstandarden för invånarna.

AVSNITT 7

Bestämmelser om informationsutbyte med Spanien inom kärnkraftsområdet

Artikel 42

1. Från och med den 1 januari 1986 skall sådan information som lämnats till medlemsstaterna, personer och företag i enlighet med artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen ställas till Spaniens förfogande för begränsad spridning inom dess territorium på de villkor som fastställs i den artikeln.

2. Från och med den 1 januari 1986 skall Spanien till Europeiska atomenergigemenskapen lämna den information med begränsad spridning som i Spanien erhållits på kärnkraftsområdet om det inte gäller rent kommersiellt utnyttjande. Kommissionen skall vidarebefordra denna information till företag inom gemenskapen på de villkor som fastställs i artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

3. Den information som avses i punkterna 1 och 2 skall i huvudsak beröra

- a) kärnfysik (lågenergi och högenergi),
- b) strålningskydd,

- c) bruk av isotoper, i synnerhet stabila isotoper,
- d) forskningsreaktorer och bränsle för desamma,
- e) forskning inom området för bränslekretslopp (särskilt brytning och bearbetning av lågradig uranmalm; optimering av bränsleelement för kraftreaktorer).

Artikel 43

1. Inom de områden där Spanien ställer information till Europeiska atomenergigemenskapens förfogande, skall behöriga myndigheter, på begäran och på handelsmässiga villkor, bevilja licenser till medlemsstater, personer och företag inom gemenskapen som förfogar över exklusiv rätt till patent som registrerats i medlemsstaterna och såvida de ej har några skyldigheter eller åtaganden gentemot tredjeman att erbjuda exklusiv eller delvis exklusiv licens till dessa patenträttigheter.

2. I de fall exklusiv eller delvis exklusiv licens beviljats, skall Spanien uppmuntra och underlätta att innehavare till sådana patent beviljar underlicenser på handelsmässiga villkor till medlemsstater, personer och företag inom gemenskapen.

Sådana exklusiva eller delvis exklusiva licenser skall beviljas på sedvanlig handelsmässig basis.

AVSNITT 8

Bestämmelser om informationsutbyte med Portugal inom kärnkraftsområdet

Artikel 44

1. Från och med den 1 januari 1986 skall sådan information som lämnats till medlemsstaterna, personer och företag i enlighet med artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen ställas till Portugals förfogande för begränsad spridning inom dess territorium på de villkor som fastställs i den artikeln.

2. Från och med den 1 januari 1986 skall Portugal till Europeiska atomenergigemenskapen lämna den information med begränsad spridning som erhållits i Portugal på kärnkraftsområdet om det inte gäller rent kommersiellt utnyttjande. Kommissionen skall vidarebefordra denna information till företag inom gemenskapen på de villkor som fastställs i artikel 13 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

3. Den information som avses i punkterna 1 och 2 skall i huvudsak beröra

- a) reaktordynamik,
- b) strålningskydd,

- c) användning av nukleära mättekniker (inom industri, jordbruk, arkeologi och geologi),
- d) kärnfysik (mätning av effektiva tvärsnitt, kanaliseringstekniker,
- e) metallurgi i samband med utvinning av uranium.

Artikel 45

1. Inom de områden där Portugal ställer information till Europeiska atomenergigemenskapens förfogande skall behöriga myndigheter, på begäran och på handelsmässiga villkor, bevilja licenser till medlemsstater, personer och företag inom gemenskapen som förfogar över exklusiv rätt till patent som registrerats i medlemsstaterna och såvida de ej har några skyldigheter eller åtaganden gentemot tredjeman att bevilja eller erbjuda exklusiv eller delvis exklusiv licens till dessa patenträttigheter.

2. I de fall exklusiv eller delvis exklusiv licens beviljats, skall Portugal uppmuntra och underlätta för innehavare till sådana patent att bevilja underlicenser på handelsmässiga villkor till medlemsstater, personer och företag inom gemenskapen.

Sådana exklusiva eller delvis exklusiva licenser skall beviljas på sedvanlig handelsmässig basis.

AVDELNING V

BESTÄMMELSER HÄMTADE FRÅN AKTEN OM VILLKOREN FÖR REPUBLIKEN ÖSTERRIKES, REPUBLIKEN FINLANDS OCH KONUNGARIKET SVERIGES ANSLUTNING

AVSNITT 1

Finansiella bestämmelser

Artikel 46

Egna intäkter från mervärdesskatten skall beräknas och kontrolleras som om Åland omfattades av det territoriella tillämpningsområdet för rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om omsättningskatt – Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetligt beräkningsunderlag.

AVSNITT 2

Bestämmelser om jordbruk*Artikel 47*

Om anslutningen ger upphov till allvarliga svårigheter som kvarstår sedan möjligheterna enligt artikel 48 samt andra åtgärder enligt befintliga unionsregler har utnyttjats fullt ut, får kommissionen anta ett europeiskt beslut om att Finland får lämna stöd till producenter på nationell nivå för att underlätta deras integration i den gemensamma jordbrukspolitiken.

Artikel 48

1. Kommissionen skall anta europeiska beslut om att Finland och Sverige får lämna långsiktigt stöd på nationell nivå för att säkerställa att jordbruksverksamhet kan behållas i särskilda regioner. Dessa regioner skall omfatta jordbruksområden norr om den sextioandra breddgraden och några sådana närliggande områden söder om den breddgraden där det råder liknande klimatförhållanden vilka gör det särskilt svårt att driva jordbruk.

2. Kommissionen skall fastställa vilka regioner som omfattas av punkt 1 och då ta hänsyn till framför allt följande:

- a) låg befolkningstäthet,
- b) jordbruksarealens andel av den totala arealen,
- c) den andel av den totala jordbruksarealen som används till odling för livsmedel.

3. Nationellt stöd enligt punkt 1 får vara knutet såväl till fysiska produktionsförhållanden, t.ex. jordbruksarealens storlek eller antalet djur med beaktande av de begränsningar som förekommer i de gemensamma marknadsorganisationerna, som till historiska produktionsmönster för varje gård men får inte

- a) vara knutet till framtida produktion, eller
- b) leda till att produktionen ökar eller till att det samlade stödet ökar i förhållande till stödet under en referensperiod före den 1 januari 1995, en period som kommissionen skall bestämma.

Detta stöd får differentieras mellan regioner.

Detta stöd skall lämnas framför allt för att

- a) behålla sådan traditionell primärproduktion och bearbetning som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i regionen,
- b) förbättra strukturerna för produktion, saluföring och bearbetning av jordbruksprodukter,

- c) underlätta avyttrandet av produkterna,
- d) säkerställa att miljön skyddas och att landsbygden bevaras.

Artikel 49

1. Sådant stöd som avses i artiklarna 47 och 48 och varje annan form av statligt stöd som enligt denna avdelning kräver tillstånd av kommissionen skall anmälas till denna institution. Stödet får lämnas först sedan tillstånd har beviljats.

2. I fråga om stöd enligt artikel 48 skall kommissionen vart femte år från och med den 1 januari 1996 till rådet lämna en rapport om

- a) de tillstånd som har beviljats,
- b) verkningarna av det stöd som har lämnats enligt dessa tillstånd.

Som underlag för rapporten skall de medlemsstater som har fått tillstånd, i god tid lämna kommissionen sådana upplysningar om effekten av stödet som åskådliggör hur jordbruksekonomin i regionerna har utvecklats.

Artikel 50

I fråga om stöd som avses i artiklarna III-167 och III-168 i konstitutionen skall följande gälla:

- a) Stöd som beviljats i Österrike, Finland och Sverige före den 1 januari 1995 skall anses som "förekommande" stöd där i den mening som avses i artikel III-168.1 i konstitutionen endast om kommissionen blivit underrättad om stödet före den 30 april 1995.
- b) Sådana uppgifter om befintligt stöd eller om planer på att bevilja eller ändra stöd som kommissionen har blivit underrättad om före den 1 januari 1995 skall betraktas som underrättelser gjorda vid den tidpunkten.

Artikel 51

1. Om inte något annat särskilt föreskrivs, skall rådet på förslag från kommissionen anta de europeiska förordningar eller beslut som behövs för genomförandet av detta avsnitt.

2. Genom en europeisk lag som antas av rådet får bestämmelserna i detta avsnitt anpassas som ändringar i unionsrätten kan motivera. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel 52

1. Om det behövs övergångsåtgärder för att underlätta övergången från den ordning som gäller i Österrike, Finland och Sverige till den som skall gälla vid en gemensam organisation av marknaden på de villkor som föreskrivs i akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning, skall sådana åtgärder beslutas i enlighet med förfarandet i artikel 38 i förordning nr 136/66/EEG eller, allt efter omständigheterna, i motsvarande artiklar i andra förordningar om den gemensamma marknadsorganisationen för jordbruksprodukter. Dessa

åtgärder kan beslutas under tiden fram till och med den 31 december 1997 och får inte tillämpas efter den dagen.

2. Rådet får genom en europeisk lag förlänga den frist som avses i punkt 1. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel 53

Artiklarna 51 och 52 skall tillämpas på fiskeriprodukter.

AVSNITT 3

Bestämmelser om övergångsåtgärder

Artikel 54

De akter som finns förtecknade i punkterna VII.B.I, VII.D.1, leden VII.D.2 c, IX.2 b, c, f, g, i, j, l, m, n, x, y, z och aa samt X a, b, c i bilaga XV ⁽¹⁾ till akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning skall tillämpas i förhållande till Österrike, Finland och Sverige på de villkor som anges i bilagan.

För ledet IX.2 x i bilaga XV enligt första stycket skall hänvisningen till bestämmelserna i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artiklarna 90 och 91 i detta, gälla som en hänvisning till bestämmelserna i konstitutionen, särskilt artikel III-170.1 och III-170.2.

AVSNITT 4

Bestämmelser om tillämpningen av vissa akter

Artikel 55

1. Sådana beslut om undantag i särskilda fall eller sådana icke-ingripandebesked enligt artikel 53 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) eller artikel 1 i protokoll 25 till det avtalet som Europeiska frihandelssammanslutningens (Efta) övervakningsmyndighet eller kommissionen meddelat före den 1 januari 1995 och som gäller fall som på grund av anslutningen omfattas av artikel 81 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen skall i fortsättningen gälla som beslut enligt artikel III-161 i konstitutionen till dess att den tid går ut som anges i besluten eller till dess att kommissionen antar ett motiverat europeiskt beslut om något annat i överensstämmelse med unionsrätten.

2. Alla beslut som Eftas övervakningsmyndighet före den 1 januari 1995 har meddelat enligt artikel 61 i EES-avtalet och som gäller fall som på grund av anslutningen omfattas av artikel 87 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen skall i fortsättningen gälla som beslut enligt

---

⁽¹⁾ EGT C 241, 29.8.1994, s. 322.

artikel III-167 i konstitutionen, om inte kommissionen antar ett europeiskt beslut om något annat enligt artikel III-168 i konstitutionen. Denna punkt skall inte gälla beslut enligt förfarandet i artikel 64 i EES-avtalet.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1 och 2 skall de beslut som Eftas övervakningsmyndighet har fattat fortsätta att gälla efter den 1 januari 1995, om inte kommissionen bestämmer något annat genom ett motiverat beslut i överensstämmelse med unionsrätten.

AVSNITT 5

Bestämmelser om Åland

Artikel 56

Bestämmelserna i konstitutionen skall inte hindra att de bestämmelser om Åland tillämpas som är i kraft den 1 januari 1994 och som gäller

- a) inskränkningar, på icke-diskriminerande grund, i rätten för fysiska personer som inte har hembygdsrätt på Åland samt för juridiska personer att förvärva och inneha fast egendom på Åland utan tillstånd av Ålands behöriga myndigheter,
- b) inskränkningar, på icke-diskriminerande grund, i etableringsrätten och i rätten att tillhandahålla tjänster för fysiska personer som inte har hembygdsrätt på Åland eller för juridiska personer utan tillstånd av de behöriga myndigheterna på Åland.

Artikel 57

1. Ålands territorium – som skall anses vara ett tredjeland enligt artikel 3.1 tredje strecksatsen i rådets direktiv 77/388/EEG och ett sådant nationellt område som inte omfattas av de direktiv om punktskatteharmonisering som avses i artikel 2 i rådets direktiv 92/12/EEG – skall inte omfattas av unionsrätten när det gäller harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om omsättningskatt, punktskatt och annan indirekt skatt.

Denna punkt skall inte gälla de bestämmelser om skatt på kapital som finns i rådets direktiv 69/335/EEG.

2. Undantaget i punkt 1 syftar till att bevara en livskraftig åländsk ekonomi och skall inte återverka negativt på unionsintressena eller unionens gemensamma politik. Om kommissionen skulle finna att det inte är motiverat att behålla de bestämmelser som avses i punkt 1, särskilt med tanke på sund konkurrens och egna intäkter, skall kommissionen förelägga rådet ändamålsenliga förslag och rådet skall anta de akter som är nödvändiga i enlighet med tillämpliga bestämmelser i konstitutionen.

Artikel 58

Finland skall se till att alla fysiska och juridiska personer i medlemsstaterna likabehandlas på Åland.

Artikel 59

Bestämmelserna i detta avsnitt skall tillämpas mot bakgrund av förklaringen om Åland där ordalydelsen i ingressen till protokoll nr 2 om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning återges utan att dess rättsverkan ändras.

AVSNITT 6

Bestämmelser om det samiska folket

Artikel 60

Trots bestämmelserna i konstitutionen kan det samiska folket ges ensamrätt till renskötsel inom traditionella samiska områden.

Artikel 61

Detta avsnitt kan utvidgas så att det tar hänsyn till en fortsatt utveckling av sådana exklusiva rättigheter för samerna som är knutna till deras traditionella näringar. Genom en europeisk lag som antas av rådet får nödvändiga ändringar göras i detta avsnitt. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet och Regionkommittén.

Artikel 62

Bestämmelserna i detta avsnitt skall tillämpas mot bakgrund av förklaringen om det samiska folket, där ordalydelsen i ingressen till protokoll nr 3 om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning återges utan att dess rättsverkan ändras.

AVSNITT 7

Särskilda bestämmelser inom ramen för strukturfonderna i Finland och Sverige*Artikel 63*

För att ett område skall omfattas av målet att främja utvecklingen och den strukturella anpassningen av ytterst glesbefolkade regioner skall det i princip utgöra eller ingå i en region på NUTS II-nivå med en befolkningstäthet på högst 8 personer per km². Med förbehåll för koncentrationskravet kan unionsstöd lämnas till närliggande, mindre områden enligt samma befolkningstäthetskriterier. De regioner och områden som avses i denna artikel anges i bilaga 1 ⁽¹⁾ till protokoll 6 till akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning.

AVSNITT 8

Bestämmelser om väg-, järnvägs- och kombitransport genom Österrike*Artikel 64*

1. I detta avsnitt används följande beteckningar med de betydelser som här anges:
  - a) *tung lastbil*: ett motorfordon som är registrerat i en medlemsstat, som är konstruerat för att transportera gods eller för att dra en släpvagn, hit räknas även dragfordon för påhängsvagnar, och för vilket den högsta tillåtna totalvikten överstiger 7,5 ton, eller en släpvagn vars högsta tillåtna totalvikt överstiger 7,5 ton i fall då släpvagnen dras av ett motorfordon som är registrerat i en medlemsstat och för vilket den högsta tillåtna totalvikten inte överstiger 7,5 ton.
  - b) *kombitransport*: sådan transport av gods med tung lastbil eller lastbärare där en del av transporten sker på järnväg och där transporten börjar eller slutförs på väg, i fall då transittransport på österrikiskt territorium till eller från en järnvägsterminal inte utförs enbart som vägtransport.
2. Artiklarna 65–71 skall tillämpas på åtgärder avseende tillhandahållande av sådan järnvägs- eller kombitransport som går genom österrikiskt territorium.

Artikel 65

Unionen och de berörda medlemsstaterna skall, var och en inom sitt behörighetsområde, besluta om och noga samordna åtgärder för att utveckla och främja järnvägs- och kombitransport av gods genom alpområdet.

⁽¹⁾ EGT C 241, 29.8.1994, s. 355.

Artikel 66

När unionen utarbetar riktlinjer enligt artikel III-247 i konstitutionen, skall unionen se till att de huvudförbindelser som anges i bilaga 1 ⁽¹⁾ till protokoll 9 i akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning ingår som en del i transeuropeiska nät för järnvägs- och kombitransport och behandlas som projekt av gemensamt intresse.

Artikel 67

Unionen och de berörda medlemsstaterna skall, var och en inom sitt behörighetsområde, genomföra de åtgärder som anges i bilaga 2 ⁽²⁾ till protokoll 9 i akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning.

Artikel 68

Unionen och de berörda medlemsstaterna skall göra vad som står i deras makt för att utveckla och utnyttja den ytterligare järnvägskapacitet som anges i bilaga 3 ⁽³⁾ till protokoll 9 i akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning.

Artikel 69

Unionen och de berörda medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att järnvägs- och kombitransporter skall tillhandahållas i ökad utsträckning. När så är lämpligt och om något annat inte följer av bestämmelserna i konstitutionen skall sådana åtgärder vidtas i nära samråd med järnvägsföretag och andra som tillhandahåller järnvägstjänster. I första hand skall sådana åtgärder vidtas som regleras genom bestämmelserna i unionsrätten om järnvägs- och kombitransport. Vid genomförandet av åtgärderna skall särskild uppmärksamhet ägnas åt järnvägs- och kombitransporternas konkurrenskraft och effektivitet och åt att synliggöra transportkostnaderna. Framför allt skall de berörda medlemsstaterna eftersträva åtgärder som säkerställer att priserna för kombitransport är konkurrenskraftiga i förhållande till priserna för andra transportsätt. Allt stöd som lämnas för detta ändamål skall stå i överensstämmelse med unionsrätten.

Artikel 70

Vid allvarliga störningar i järnvägsförbindelserna, t.ex. vid naturkatastrofer, skall unionen och de berörda medlemsstaterna i samråd göra vad som är möjligt för att bibehålla trafikflödet. Därvid skall ömtåligt gods prioriteras, t.ex. sådana livsmedel som snabbt kan försämrats eller förstöras.

⁽¹⁾ EGT C 241, 29.8.1994, s. 364.

⁽²⁾ EGT C 241, 29.8.1994, s. 365.

⁽³⁾ EGT C 241, 29.8.1994, s. 367.

Artikel 71

Med tillämpning av förfarandet i artikel 73.2 skall kommissionen granska hur detta avsnitt av protokollet tillämpas.

Artikel 72

1. Denna artikel gäller vägtransport av gods inom gemenskapens territorium.
2. Vid vägtransport av gods genom Österrike skall det system tillämpas som har införts för transport för egen räkning genom rådets första direktiv av den 23 juli 1962 och för yrkestrafik genom rådets förordning (EEG) nr 881/92, om något annat inte följer av bestämmelserna i denna artikel.
3. Följande bestämmelser skall gälla fram till den 1 januari 1998:
  - a) Den totala mängden av NO_x-utsläpp från trafik med tunga lastbilar genom Österrike skall under tiden den 1 januari 1992–31 december 2003 minska med 60 % enligt tabellen i bilaga 4.
  - b) Minskningen av utsläppen från tunga lastbilar skall ske genom ett system med miljöpoäng. Enligt detta system skall det vid trafik med tung lastbil genom Österrike för varje bil beräknas miljöpoäng som motsvarar bilens NO_x-utsläpp (godkända enligt produktionsöverensstämmelse (COP-värdet) eller enligt typgodkännandevärdet). En beskrivning av hur beräkningen skall gå till och hur systemen skall administreras finns i bilaga 5.
  - c) Om antalet transitt transporter något år överstiger referenssiffran för år 1991 med mer än 8 %, skall kommissionen enligt förfarandet i artikel 16 besluta om lämpliga åtgärder med tillämpning av punkt 3 i bilaga 5.
  - d) Österrike skall utfärda och i god tid tillhandahålla de kort för miljöpoäng som behövs för att administrera systemet enligt bilaga 5 för tunga lastbilar i trafik genom Österrike.
  - e) Miljöpoäng skall av kommissionen fördelas mellan medlemsstaterna enligt bestämmelser som skall beslutas med tillämpning av punkt 7.
4. Före den 1 januari 1998 skall rådet på grundval av en rapport från kommissionen se över bestämmelserna om vägtransport av gods genom Österrike. Översynen skall bygga på sådana grundläggande principer i gemenskapsrätten som den gemensamma marknadens funktion – särskilt den fria rörligheten för varor och friheten att tillhandahålla tjänster – miljöskydd i hela gemenskapens intresse och trafiksäkerhet. Om inte rådet på förslag från kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet med enhällighet beslutar något annat, skall övergångstiden förlängas till den 1 januari 2001 och bestämmelserna i punkt 3 gälla fram till dess.

5. Före den 1 januari 2001 skall kommissionen med hjälp av Europeiska miljöbyrån göra en vetenskaplig undersökning av i vilken omfattning målet för minskning av föroreningar enligt punkt 3 a har uppnåtts. Om kommissionen finner att detta mål har uppnåtts på ett hållbart sätt, skall bestämmelserna i punkt 3 upphöra att gälla den 1 januari 2001. Om kommissionen finner att målet inte har uppnåtts på ett hållbart sätt, kan rådet enligt artikel 75 i EG-Fördraget besluta om åtgärder, inom ramen för gemenskapsrätten, som säkerställer ett motsvarande skydd för miljön och då särskilt en 60-procentig minskning av föroreningarna. Om rådet inte antar sådana åtgärder, skall övergångstiden automatiskt en sista gång förlängas tre år och bestämmelserna i punkt 3 gälla under den tiden.

6. Vid övergångstidens slut skall bestämmelserna i gemenskapsrätten tillämpas fullt ut.

7. Med tillämpning av förfarandet i artikel 16 skall kommissionen besluta närmare bestämmelser om förfarandena vid fördelning av miljöpoäng och om tekniska frågor som gäller tillämpningen av denna artikel; bestämmelserna skall träda i kraft dagen för Österrikes anslutning.

De bestämmelser som avses i första stycket skall säkerställa att den faktiska situation bibehålls som i de nuvarande medlemsstaterna råder vid tillämpningen av rådets förordning (EEG) nr 3637/92 och av det administrativa arrangemanget av den 23 december 1992 om införande av miljöpoängssystemet enligt transitavtalet. Allt som behöver göras skall också göras för att se till att Grekland tilldelas en andel miljöpoäng som tar tillräcklig hänsyn till grekiska behov i sammanhanget.

Artikel 73

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt skall artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas.
3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

AVSNITT 9

Bestämmelser om bruket av specifikt österrikiska ord i tyska språket inom ramen för Europeiska unionen

Artikel 74

1. De specifikt österrikiska ord i tyska språket som finns i den österrikiska rättsordningen och som antecknats i bilagan⁽¹⁾ till protokoll 10 till akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning skall ha samma status och får användas

---

(¹) EGT C 241, 29.8.1994, s. 370.

med samma rättsverkan som de motsvarande ord i tyska språket vilka antecknats i bilagan.

2. I den tyskspråkiga versionen av nya rättsakter skall de specifikt österrikiska orden i bilagan till protokoll 10 till akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning i lämplig form läggas till de motsvarande ord som används i Tyskland.

---

9. PROTOKOLL OM ANSLUTNINGSFÖRDRAGET OCH ANSLUTNINGSAKTEN FÖR REPUBLIKEN TJECKIEN, REPUBLIKEN ESTLAND, REPUBLIKEN CYPERN, REPUBLIKEN LETTLAND, REPUBLIKEN LITAUEN, REPUBLIKEN UNGERN, REPUBLIKEN MALTA, REPUBLIKEN POLEN, REPUBLIKEN SLOVENIEN OCH REPUBLIKEN SLOVAKIEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR OM att Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien den 1 maj 2004 anslöt sig till Europeiska gemenskaperna och den europeiska union som upprättats genom Fördraget om Europeiska unionen,

SOM BEAKTAR att Fördraget av den 16 april 2003 om ovannämnda anslutningar skall upphävas enligt artikel IV-437.2 e i konstitutionen,

SOM BEAKTAR att ett stort antal bestämmelser i den akt som är fogad till anslutningsfördraget fortfarande är relevanta och att dessa bestämmelser enligt artikel IV-437.2 i konstitutionen skall återges eller åsyftas i ett protokoll, så att de fortsätter att gälla och behåller sin rättsverkan,

SOM BEAKTAR att vissa av dessa bestämmelser måste bli föremål för de tekniska anpassningar som behövs för att de skall överensstämma med konstitutionen utan att den juridiska räckvidden ändras,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

DEL ETT

BESTÄMMELSER AVSEENDE ANSLUTNINGSAKTEN AV DEN 16 APRIL 2003

AVDELNING I

PRINCIPER

Artikel 1

I detta protokoll menas med

- a) *anslutningsakten av den 16 april 2003*: akten om villkoren för Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen,

- b) *Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (EG-Fördraget) och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget)*: dessa fördrag med de tillägg och ändringar som gjorts genom fördrag eller andra rättsakter som trätt i kraft före den 1 maj 2004,
- c) *Fördraget om Europeiska unionen (EU-Fördraget)*: detta fördrag med de tillägg och ändringar som gjorts genom fördrag eller andra rättsakter som trätt i kraft före den 1 maj 2004,
- d) *gemenskapen*: den ena av eller båda de gemenskaper som avses i b, allt efter omständigheterna,
- e) *nuvarande medlemsstater*: följande medlemsstater: Konungariket Belgien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Irland, Republiken Italien, Storhertigdömet Luxemburg, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Portugal, Republiken Finland, Konungariket Sverige och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland,
- f) *nya medlemsstater*: följande medlemsstater: Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien.

Artikel 2

De rättigheter och skyldigheter som följer av det anslutningsfördrag för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien som avses i artikel IV-437.2 e i konstitutionen har fått verkan, på de villkor som anges i detta fördrag, från och med den 1 maj 2004.

Artikel 3

1. Bestämmelserna i Schengenregelverket, införlivade inom unionens ramar genom det protokoll som fogats till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa (nedan kallat "Schengenprotokollet"), och i de akter som grundas på detta eller på annat sätt har samband med detta, enligt förteckningen i bilaga I till anslutningsakten av den 16 april 2003, samt i eventuella ytterligare sådana akter som antas före den 1 maj 2004, skall vara bindande för och tillämpas i de nya medlemsstaterna från och med den 1 maj 2004.

2. De bestämmelser i Schengenregelverket, som det införlivats inom unionens ramar, och i akter som grundas på detta eller på annat sätt har samband med detta, vilka inte avses i punkt 1 skall visserligen vara bindande för de nya medlemsstaterna från och med den 1 maj 2004 men skall inte tillämpas i en ny medlemsstat förrän efter ett europeiskt beslut av rådet när det i enlighet med tillämpliga Schengenutvärderingsförfaranden har kontrollerats att de nödvändiga villkoren för tillämpning av samtliga delar av regelverket är uppfyllda i den nya medlemsstaten.

Rådet skall efter att ha hört Europaparlamentet besluta med enhällighet bland de medlemmar som företräder regeringarna i de medlemsstater för vilka tillämpningen av de bestämmelser som avses i detta stycke redan har inletts och företrädaren för regeringen i den medlemsstat för vilken

tillämpningen av bestämmelserna skall inledas. De rådsmedlemmar som företräder regeringarna i Irland och i Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland skall delta i sådana beslut i den mån de hänför sig till de bestämmelser i Schengenregelverket och i akter som grundas på detta eller som på annat sätt har samband med detta i vilka dessa medlemsstater deltar.

3. De avtal som rådet har ingått enligt artikel 6 i Schengenprotokollet skall vara bindande för de nya medlemsstaterna från och med den 1 maj 2004.

4. När det gäller sådana konventioner eller instrument på området för rättsliga och inrikes frågor som är oskiljaktigt förenade med förverkligandet av målen i EU-Fördraget skall de nya medlemsstaterna vara skyldiga

- a) att ansluta sig till dem som den 1 maj 2004 var öppna för undertecknande av de nuvarande medlemsstaterna samt till dem som rådet har utarbetat enligt avdelning VI i EU-Fördraget och rekommenderat medlemsstaterna att anta,
- b) att införa administrativa eller andra bestämmelser som motsvarar dem som de nuvarande medlemsstaterna eller rådet hade antagit den 1 maj 2004, för att underlätta praktiskt samarbete mellan medlemsstaternas institutioner och organisationer på området för rättsliga och inrikes frågor.

Artikel 4

Var och en av de nya medlemsstaterna skall delta i den ekonomiska och monetära unionen från och med den 1 maj 2004 som medlemsstat med undantag i enlighet med artikel III-197 i konstitutionen.

Artikel 5

1. De nya medlemsstater som genom anslutningsakten av den 16 april 2003 har anslutit sig till de beslut och avtal som företrädarna för medlemsstaternas regeringar har fattat eller ingått vid sammanträden i rådet skall vara skyldiga att ansluta sig till alla andra avtal som de nuvarande medlemsstaterna har ingått och som gäller unionens funktion eller som har samband med unionens verksamhet.

2. De nya medlemsstaterna skall vara skyldiga att ansluta sig till de konventioner som avses i artikel 293 i EG-Fördraget eller som är oskiljaktigt förenade med förverkligandet av målen i EG-Fördraget samt att även ansluta sig till de protokoll om Europeiska gemenskapernas domstols tolkning av konventionerna som de nuvarande medlemsstaterna har undertecknat, om dessa konventioner och protokoll fortfarande är i kraft, och för detta ändamål förbinder de sig att inleda förhandlingar med dessa om nödvändig anpassning av dessa texter.

Artikel 6

1. På de villkor som anges i detta protokoll skall de nya medlemsstaterna vara skyldiga att ansluta sig till de avtal eller konventioner som de nuvarande medlemsstaterna har ingått eller provisoriskt tillämpar tillsammans med unionen eller Europeiska atomenergigemenskapen och att ansluta sig till de avtal som de staterna har ingått och som har samband med sådana avtal eller konventioner.

De nya medlemsstaternas anslutning till de avtal eller konventioner som avses i punkt 4 nedan samt till de avtal med Chile, Kina, Mercosur, Schweiz och Vitryssland som har ingåtts eller undertecknats av gemenskapen tillsammans med de nuvarande medlemsstaterna skall godkännas genom att protokoll till sådana avtal eller konventioner ingås mellan rådet, med enhällighet på medlemsstaternas vägnar, och tredjelandet eller tredjeländerna eller den internationella organisationen i fråga. Detta förfarande skall inte påverka unionens och Europeiska atomenergigemenskapens egna befogenheter eller beröra fördelningen av befogenheter mellan dessa och medlemsstaterna när det gäller ingående av sådana avtal i framtiden eller eventuella andra ändringar som inte har samband med anslutningen. Kommissionen skall på medlemsstaternas vägnar förhandla fram dessa protokoll på grundval av förhandlingsdirektiv som med enhällighet godkänts av rådet, och i samråd med en kommitté bestående av företrädare för medlemsstaterna. Den skall lägga fram ett utkast till protokollen för rådet, så att de kan ingås.

2. När de nya medlemsstaterna ansluter sig till de avtal och konventioner som avses i punkt 1 skall de få samma rättigheter och skyldigheter enligt dessa avtal och konventioner som de nuvarande medlemsstaterna.

3. De nya medlemsstaterna skall vara skyldiga att på de villkor som anges i detta protokoll ansluta sig till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i enlighet med dess artikel 128 ⁽¹⁾.

4. Från och med den 1 maj 2004, och i förekommande fall i avvaktan på att de nödvändiga protokoll som avses i punkt 1 skall ingås, skall de nya medlemsstaterna tillämpa bestämmelserna i de avtal som de nuvarande medlemsstaterna och gemenskapen, tillsammans, har ingått med Algeriet, Armenien, Azerbajdzjan, Bulgarien, Egypten, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Georgien, Israel, Jordanien, Kazakstan, Kirgizistan, Kroatien, Libanon, Marocko, Mexiko, Moldavien, Rumänien, Ryska federationen, San Marino, Sydafrika, Sydkorea, Syrien, Tunisien, Turkiet, Turkmenistan, Ukraina och Uzbekistan samt bestämmelserna i andra avtal som har ingåtts av de nuvarande medlemsstaterna tillsammans med gemenskapen före den 1 maj 2004.

Eventuella ändringar i dessa avtal skall göras genom protokoll som ingås med motparterna i enlighet med punkt 1 andra stycket. Om protokollen inte har ingåtts den 1 maj 2004 skall unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och medlemsstaterna inom ramen för sina respektive befogenheter vidta nödvändiga åtgärder för att hantera situationen.

5. Från och med den 1 maj 2004 skall de nya medlemsstaterna tillämpa de bilaterala textilavtal och textilöverenskommelser som gemenskapen har ingått med tredjeland.

De kvantitativa restriktioner som unionen tillämpar på import av textil- och beklädnadsvaror skall anpassas för att ta hänsyn till de nya medlemsstaternas anslutning.

Om ändringarna i de bilaterala textilavtalen och textilöverenskommelserna inte har trätt i kraft den 1 maj 2004 skall unionen göra de nödvändiga anpassningarna av sina bestämmelser om import av textil- och beklädnadsvaror från tredjeland för att ta hänsyn till de nya medlemsstaternas anslutning.

⁽¹⁾ EGT L 1, 3.1.1994, s. 3.

6. De kvantitativa restriktioner som unionen tillämpar på import av stål och stålprodukter skall anpassas på grundval av de nya medlemsstaternas import under åren omedelbart föregående undertecknandet av anslutningsfördraget av stålprodukter med ursprung i de berörda leverantörländerna.

7. De fiskeavtal som de nya medlemsstaterna ingått med tredjeland före anslutningen skall förvaltas av unionen.

De rättigheter och skyldigheter som de nya medlemsstaterna har genom dessa avtal skall inte påverkas under den period då bestämmelserna i dessa avtal provisoriskt bibehålls.

Så snart som möjligt och under alla omständigheter innan de avtal som avses i första stycket löpt ut skall lämpliga europeiska beslut om fortsättning av fiskeverksamheten enligt dessa avtal antas i varje enskilt fall av rådet på förslag av kommissionen, varvid det även skall vara möjligt att förlänga vissa avtal med högst ett år.

8. Med verkan från och med den 1 maj 2004 skall de nya medlemsstaterna frånträda alla frihandelsavtal med tredjeland, inklusive Centraleuropeiska frihandelsavtalet.

I den mån avtal mellan en eller flera nya medlemsstater å ena sidan och ett eller flera tredjeländer å andra sidan inte är förenliga med de skyldigheter som följer av konstitutionen och särskilt av detta protokoll skall den eller de nya medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att undanröja de oförenligheter som konstaterats. Om en ny medlemsstat har svårigheter med att anpassa ett avtal som ingåtts med ett eller flera tredjeländer före anslutningen skall den enligt bestämmelserna i det avtalet frånträda det.

9. De nya medlemsstaterna skall när så behövs vidta lämpliga åtgärder för att deras ställning i förhållande till internationella organisationer och sådana internationella avtal där också unionen eller Europeiska atomenergigemenskapen eller andra medlemsstater är parter skall anpassas till de rättigheter och skyldigheter som följer av anslutningen till unionen.

I synnerhet skall de den 1 maj 2004 eller så snart som möjligt därefter frånträda sådana internationella fiskeavtal och utträda ur sådana fiskeorganisationer som även unionen är part i, om inte deras medlemskap har samband med något annat än fiske.

Artikel 7

De akter som har antagits av institutionerna och som omfattas av övergångsbestämmelser i detta protokoll skall behålla sin rättsliga status; i synnerhet skall förfarandena för ändring av dessa rättsakter gälla även i fortsättningen.

Artikel 8

De bestämmelser i anslutningsakten av den 16 april 2003 vars syfte eller verkan är att upphäva eller ändra akter antagna av institutioner, organ eller myndigheter vid gemenskapen eller den europeiska union som upprättats genom EU-Fördraget, så som de tolkats av Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätten, skall, utom när det är fråga om en övergångsåtgärd, fortsätta att gälla om inte annat följer av tillämpningen av andra stycket.

Dessa bestämmelser skall ha samma rättsliga status som de akter som upphävts eller ändrats genom dessa bestämmelser och skall vara underkastade samma regler som dessa.

Artikel 9

Texterna till de akter som har antagits av institutioner, organ eller myndigheter vid gemenskapen eller den europeiska union som upprättats genom EU-Fördraget, samt de akter som har antagits av Europeiska centralbanken och som har antagits före den 1 maj 2004 och har upprättats på estniska, lettiska, litauiska, maltesiska, polska, slovakiska, slovenska, tjeckiska och ungerska skall från och med detta datum vara giltiga på samma villkor som de texter som upprättats och är giltiga på de övriga språken.

Artikel 10

Genom en europeisk lag som antas av rådet kan övergångsbestämmelserna i detta protokoll upphävas om de inte längre är tillämpliga. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel 11

Konstitutionen och de akter som antagits av institutionerna skall, som en övergångsåtgärd, tillämpas med de undantagsbestämmelser som anges i detta protokoll.

AVDELNING II

PERMANENTA BESTÄMMELSER

Artikel 12

Sådan anpassning som vid anslutningen behöver göras i de akter som förtecknas i bilaga III till anslutningsakten av den 16 april 2003 skall utarbetas enligt riktlinjerna i den bilagan och i enlighet med det förfarande och på de villkor som anges i artikel 36.

Artikel 13

De åtgärder som förtecknas i bilaga IV till anslutningsakten av den 16 april 2003 skall tillämpas enligt de villkor som anges i den bilagan.

Artikel 14

Genom en europeisk lag får rådet besluta om de anpassningar av bestämmelserna i detta protokoll om den gemensamma jordbrukspolitiken som ändringar i unionsrätten kan motivera. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

AVDELNING III

TILLFÄLLIGA BESTÄMMELSER

Artikel 15

De åtgärder som förtecknas i bilagorna V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII och XIV till anslutningsakten av den 16 april 2003 skall tillämpas i fråga om de nya medlemsstaterna enligt de villkor som anges i bilagorna.

Artikel 16

1. Alla tullar som beräknas enligt Gemensamma tulltaxan och eventuella tullmedgivanden i samband med dessa som unionen tillämpar i handeln mellan de nya medlemsstaterna och tredjeland skall räknas som intäkter av sådana "tullar enligt Gemensamma tulltaxan och andra avgifter" som avses i artikel 2.1 b i rådets beslut 2000/597/EG, Euratom av den 29 september 2000 om systemet för Europeiska gemenskapernas egna medel ⁽¹⁾ eller i motsvarande bestämmelser i beslut som ersätter det beslutet.

2. För år 2004 skall det harmoniserade beräkningsunderlaget för mervärdesskatt och GNI-underlaget (GNI) för varje ny medlemsstat vilka avses i artikel 2.1 c och d i beslut 2000/597/EG, Euratom vara lika med två tredjedelar av det årliga underlaget. Det GNI-underlag för varje ny medlemsstat som skall beaktas vid beräkningen av finansieringen av den korrigerings av obalanser i budgeten som Förenade kungariket har beviljats och som avses i artikel 5.1 i beslut 2000/597/EG, Euratom skall också vara lika med två tredjedelar av det årliga underlaget.

3. För att fastställa den fasta satsen för 2004 enligt artikel 2.4 b i beslut 2000/597/EG, Euratom skall de begränsade beräkningsunderlagen för mervärdesskatt för de nya medlemsstaterna beräknas på grundval av två tredjedelar av deras icke-begränsade beräkningsunderlag för mervärdesskatt och två tredjedelar av deras GNI.

Artikel 17

1. Unionens budget för budgetåret 2004 har anpassats för att ta hänsyn till anslutningen av de nya medlemsstaterna genom en ändringsbudget som trädde i kraft den 1 maj 2004.

2. De tolv månatliga tolfedelarna av mervärdesskattbaserade och GNI-baserade medel som skall betalas av de nya medlemsstaterna enligt den ändringsbudget som avses i punkt 1 samt de retroaktiva justeringarna av de månatliga tolfedelarna för perioden januari-april 2004 som endast gäller de nuvarande medlemsstaterna skall konverteras till åttondelar som skall infordras under perioden maj-december 2004. De retroaktiva justeringarna som följer av en eventuell ändringsbudget som antas under 2004 skall också konverteras till lika stora delar som skall infordras under återstoden av året.

⁽¹⁾ EGT L 253, 7.10.2000, s. 42.

Artikel 18

Den första arbetsdagen i varje månad skall unionen som tillfällig budgetmässig kompensation betala Tjeckien, Cypern, Malta och Slovenien år 2004, från och med den 1 maj 2004, en åttodel och åren 2005 och 2006 en tolfedel av följande belopp, såsom en utgift i unionens budget:

(miljoner euro, 1999 års priser)

	2004	2005	2006
Tjeckien	125,4	178,0	85,1
Cypern	68,9	119,2	112,3
Malta	37,8	65,6	62,9
Slovenien	29,5	66,4	35,5

Artikel 19

Den första arbetsdagen i varje månad skall unionen såsom en utgift i unionens budget betala Tjeckien, Estland, Cypern, Lettland, Litauen, Ungern, Malta, Polen, Slovenien och Slovakien år 2004, från och med den 1 maj 2004, en åttodel och åren 2005 och 2006 en tolfedel av följande schablonbelopp ur den särskilda likviditetsfaciliteten:

(miljoner euro, 1999 års priser)

	2004	2005	2006
Tjeckien	174,7	91,55	91,55
Estland	15,8	2,9	2,9
Cypern	27,7	5,05	5,05
Lettland	19,5	3,4	3,4
Litauen	34,8	6,3	6,3
Ungern	155,3	27,95	27,95
Malta	12,2	27,15	27,15
Polen	442,8	550,0	450,0
Slovenien	65,4	17,85	17,85
Slovakien	63,2	11,35	11,35

En miljard euro för Polen och 100 miljoner euro för Tjeckien som ingår i likviditetsfaciliteten för schablonbelopp skall beaktas vid alla beräkningar av fördelningen av medel ur strukturfonderna 2004, 2005 och 2006.

Artikel 20

1. De nya medlemsstater som förtecknas nedan skall betala följande belopp till den kol- och stålforskningsfond som avses i beslut 2002/234/EKSG av företrädarna för medlemsstaternas regeringar församlade i rådet av den 27 februari 2002 om de ekonomiska följderna av att EKSG-Fördraget upphör att gälla och om Kol- och stålforskningsfonden ⁽¹⁾:

	(miljoner euro, löpande priser)
Tjeckien	39,88
Estland	2,50
Lettland	2,69
Ungern	9,93
Polen	92,46
Slovenien	2,36
Slovakien	20,11

2. Bidragen till Kol- och stålforskningsfonden skall betalas i fyra delar, med början 2006, alltid den första arbetsdagen i årets första månad, enligt följande:

2006: 15 %

2007: 20 %

2008: 30 %

2009: 35 %

Artikel 21

1. Om inte något annat föreskrivs i detta protokoll skall inga finansiella åtaganden enligt Phareprogrammet ⁽²⁾, Phares program för gränsöverskridande samarbete ⁽³⁾, föranslutningsfonderna för Cypern och Malta ⁽⁴⁾, ISPA-programmet ⁽⁵⁾ eller Sapardprogrammet ⁽⁶⁾ ingås till förmån för de

⁽¹⁾ EGT L 79, 22.3.2002, s. 42.

⁽²⁾ Förordning (EEG) nr 3906/89 (EGT L 375, 23.12.1989, s. 11).

⁽³⁾ Förordning (EG) nr 2760/98 (EGT L 345, 19.12.1998, s. 49).

⁽⁴⁾ Förordning (EG) nr 555/2000 (EGT L 68, 16.3.2000, s. 3).

⁽⁵⁾ Förordning (EG) nr 1267/1999 (EGT L 161, 26.6.1999, s. 73).

⁽⁶⁾ Förordning (EG) nr 1268/1999 (EGT L 161, 26.6.1999, s. 87).

nya medlemsstaterna efter den 31 december 2003. De nya medlemsstaterna skall från och med den 1 januari 2004 behandlas på samma sätt som de nuvarande medlemsstaterna vad beträffar utgifter under de tre första rubrikerna i budgetplanen, enligt definitionen i det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999 ⁽¹⁾, med förbehåll för de enskilda specifikationer och undantag som anges nedan eller för vad som annars föreskrivs i detta protokoll. De maximala tilläggsanslagen för rubrikerna 1, 2, 3 och 5 i budgetplanen angående anslutningen fastställs i bilaga XV i anslutningsakten av den 16 april 2003. Inga finansiella åtaganden under 2004 års budget får dock ingås för något av de berörda programmen eller organen förrän den berörda nya medlemsstatens anslutning ägt rum.

2. Punkt 1 skall inte gälla för utgifter under garantisektionen i Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket enligt artiklarna 2.1, 2.2 och 3.3 i rådets förordning (EG) nr 1258/1999 av den 17 maj 1999 om finansiering av den gemensamma jordbrukspolitik (2), vilka inte kommer att berättiga till gemenskapsfinansiering förrän efter den 1 maj 2004, i enlighet med artikel 2 i detta protokoll.

Punkt 1 skall dock gälla för utgifter för landsbygdsutveckling under garantisektionen i Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket enligt artikel 47 i rådets förordning (EG) nr 1257/1999 av den 17 maj 1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden och om ändring och upphävande av vissa förordningar (3), med förbehåll för de villkor som fastställs i ändringen av den förordningen i bilaga II till anslutningsakten av den 16 april 2003.

3. Med förbehåll för den sista meningen i punkt 1 skall de nya medlemsstaterna från och med den 1 januari 2004 medverka i unionens program och organ på samma villkor och under samma förutsättningar som de nuvarande medlemsstaterna med finansiering ur unionens allmänna budget.

4. Om några åtgärder är nödvändiga för att underlätta övergången från föranslutningsordningen till den ordning som följer av tillämpningen av denna artikel, skall kommissionen anta de åtgärder som behövs.

Artikel 22

1. Från och med den 1 maj 2004 skall upphandling, tecknande av kontrakt, fullgörande och utbetalningar av föranslutningsstöd enligt Phareprogrammet, Phares program för gränsöverskridande samarbete och föranslutningsfonderna för Cypern och Malta förvaltas av genomförandeorgan i de nya medlemsstaterna.

Kommissionen skall anta europeiska beslut om att avstå från sin förhandskontroll av upphandling och tecknande av kontrakt efter en positiv bedömning enligt systemet för utvidgat decentraliserat

---

(1) Interinstitutionellt avtal av den 6 maj 1999 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin och förbättring av budgetförfarandet (EGT C 172, 18.6.1999, s. 1).

(2) EGT L 160, 26.6.1999, s. 103.

(3) EGT L 160, 26.6.1999, s. 80.

genomförande (EDIS), i enlighet med de kriterier och villkor som fastställs i bilagan till rådets förordning (EG) nr 1266/1999 av den 21 juni 1999 om samordning av stödet till kandidatländerna inom ramen för föranslutningsstrategin och om ändring av förordning (EEG) nr 3906/89 ⁽¹⁾.

Om dessa beslut om att avstå från förhandskontrollen inte har antagits före den 1 maj 2004 skall inga kontrakt som undertecknas mellan den 1 maj 2004 och den dag då kommissionen antar sina beslut berättiga till föranslutningsstöd.

I undantagsfall får kommissionen dock, om kommissionens beslut om att avstå från förhandskontrollen försenas till efter den 1 maj 2004 av skäl som inte kan tillskrivas myndigheterna i en ny medlemsstat, i vederbörligen motiverade fall anse att villkoren för föranslutningsstöd är uppfyllda när det gäller kontrakt som undertecknas mellan den 1 maj 2004 och dagen för antagandet av dessa beslut, och tillåta fortsatt genomförande av föranslutningsstödet under en begränsad period, med förbehåll för kommissionens förhandskontroll av upphandling och tecknande av kontrakt.

2. Övergripande budgetåtaganden som ingåtts före den 1 maj 2004 enligt de finansiella föranslutningsinstrument som avses i punkt 1, inklusive ingående och registrering av därpå följande enskilda rättsliga åtaganden och utbetalningar efter den 1 maj 2004 skall även fortsättningsvis styras av reglerna och föreskrifterna i de finansiella föranslutningsinstrumenten och belasta motsvarande budgetkapitel tills de berörda programmen och projekten har avslutas. Trots detta skall offentlig upphandling som inleds efter den 1 maj 2004 genomföras i enlighet med relevanta unionsakter.

3. Programplanering för det föranslutningsstöd som avses i punkt 1 skall genomföras för sista gången under det sista hela kalenderåret före den 1 maj 2004. Kontrakt för åtgärder enligt dessa program måste tecknas inom de följande två åren och utbetalningar göras enligt vad som fastställs i finansieringsavtalet ⁽²⁾, vanligtvis i slutet av det tredje året efter åtagandet. Inga förlängningar av perioden för tecknande av kontrakt skall beviljas. I särskilda, vederbörligen motiverade fall kan begränsad förlängning av varaktigheten beviljas i fråga om utbetalning.

4. För att garantera den erforderliga utfasningen av de finansiella föranslutningsinstrument som avses i punkt 1 samt av ISPA-programmet och en smidig övergång mellan de regler som är tillämpliga före den 1 maj 2004 och de som är tillämpliga efter den 1 maj 2004 får kommissionen vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att den nödvändiga stadgeenliga personalstyrkan bibehålls i de nya medlemsstaterna under högst 15 månader efter den 1 maj 2004. Under denna period skall tjänstemän, som utplaceras på tjänster i de nya medlemsstaterna före den 1 maj 2004 och som måste vara kvar i tjänst i dessa stater efter detta datum, som ett undantag åtnjuta samma finansiella och materiella villkor som de som tillämpades av kommissionen före den 1 maj 2004, i enlighet med bilaga X till de tjänsteföreskrifter för tjänstemännen vid Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkor för övriga anställda vid dessa gemenskaper som fastställs i förordning (EEG,

⁽¹⁾ EGT L 232, 2.9.1999, s. 34.

⁽²⁾ I enlighet med Phares riktlinjer (SEK(1999) 1596, uppdaterade den 6.9.2002 genom C 3303/2).

Euratom, EKSG) nr 259/68 ⁽¹⁾. De administrativa utgifterna, inklusive löner för annan personal, som krävs för förvaltning av föranslutningsstödet skall under hela 2004 och fram till slutet av juli 2005 finansieras genom rubriken "Stödutgifter för verksamheten" (f.d. del B i budgeten) eller liknande rubriker för de finansiella instrument som avses i punkt 1 samt ISPA-programmet i de relevanta föranslutningsbudgetarna.

5. När projekt som godkänts enligt förordning (EG) nr 1258/1999 inte längre kan finansieras genom det instrumentet får de införlivas med programplaneringen för landsbygdsutvecklingen och finansieras genom Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket. Om det behövs särskilda övergångsåtgärder i detta hänseende skall dessa antas av kommissionen i enlighet med förfarandena i artikel 50.2 i rådets förordning (EG) nr 1260/1999 av den 21 juni 1999 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna ⁽²⁾.

Artikel 23

1. Mellan den 1 maj 2004 och utgången av 2006 skall unionen tillhandahålla tillfälligt finansiellt stöd, nedan kallat "övergångsmekanismen", för de nya medlemsstaterna, så att de kan utveckla och förstärka sin administrativa förmåga att genomföra unionsrätten och Europeiska atomenergigemenskapsrätten och kontrollera att den efterlevs samt främja ett inbördes utbyte av goda rutiner.

2. Stödet skall inriktas på det fortsatta behovet av att förstärka den institutionella kapaciteten på vissa områden genom åtgärder som inte kan finansieras ur strukturfonderna, i synnerhet på följande områden:

- a) Rättsliga och inrikes frågor (stärkande av rättsväsendet, kontroller vid de yttre gränserna, strategi mot korruption, stärkande av brottsbekämpningskapaciteten).
- b) Finansiell kontroll.
- c) Skydd av unionens och Europeiska atomenergigemenskapens ekonomiska intressen och bedrägeribekämpning.
- d) En inre marknaden, inklusive tullunionen.
- e) Miljö.
- f) Veterinärmyndigheter och uppbyggnad av administrativ förmåga i samband med livsmedelssäkerhet.
- g) Strukturer för administration och kontroll inom jordbruket och landsbygdsutvecklingen, inklusive det integrerade administrations- och kontrollsystemet (IACS).

⁽¹⁾ EGT L 56, 4.3.1968, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 161, 26.6.1999, s. 1.

- h) Kärnsäkerhet (förbättrande av effektivitet och kompetens hos kärnsäkerhetsmyndigheterna och deras tekniska stödorganisationer samt de offentliga organen för hantering av radioaktivt avfall).
- i) Statistik.
- j) Stärkande av den offentliga förvaltningen i enlighet med de behov som identifierats i kommissionens övergripande övervakningsrapport och som inte täcks av strukturfonderna.

3. Beslut om att bevilja ekonomiskt stöd inom ramen för övergångsmekanismen skall fattas i enlighet med förfarandet i artikel 8 i rådets förordning (EEG) nr 3906/89 av den 18 december 1989 om ekonomiskt stöd till vissa länder i centrala och östra Europa ⁽¹⁾.

4. Programmet skall genomföras i enlighet med artikel 53.1 a och 1 b i budgetförordningen för Europeiska gemenskapernas allmänna budget ⁽²⁾ eller i den europeiska lag som ersätter den förordningen. När det gäller projekt för partnersamverkan mellan offentliga förvaltningar som syftar till institutionsuppbyggnad skall förfarandet med inbjudan att lämna förslag genom det nätverk av kontaktpunkter som finns i medlemsstaterna gälla även i fortsättningen i enlighet med ramavtalen med de nuvarande medlemsstaterna om föranslutningsstöd.

Åtagandebemyndigandena för övergångsmekanismen, i 1999 års priser, skall vara 200 miljoner euro 2004, 120 miljoner euro 2005 och 60 miljoner euro 2006. De årliga anslagen skall beviljas av budgetmyndigheten inom ramen för budgetplanen, enligt definitionen i det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999.

Artikel 24

1. Härmed inrättas en Schengenfacilitet som ett tillfälligt instrument för att mellan den 1 maj 2004 och utgången av 2006 bistå stödmottagande medlemsstater med att finansiera åtgärder vid unionens nya yttre gränser för genomförande av Schengenregelverket och kontroll vid de yttre gränserna.

I syfte att ta itu med de brister som har upptäckts i samband med förberedandet av deltagande i Schengen, skall följande typer av åtgärder berättiga till finansiering från Schengenfaciliteten:

- a) Investeringar i uppförande, upprustning eller uppgradering av gränsövergångsinfrastruktur och härmed förbundna byggnader.
- b) Investeringar i alla typer av operativ utrustning (t.ex. laboratorieutrustning, detektionsredskap, maskinvara och programvara för Schengens informationssystem – SIS II, transportmedel).
- c) Utbildning av gränsvakter.

⁽¹⁾ EGT L 375, 23.12.1989, s. 11.

⁽²⁾ Förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 (EGT L 248, 16.9.2002, s. 1).

d) Stöd till kostnaderna för logistik och operationer.

2. Följande belopp skall ställas till nedan förtecknade mottagarmedlemsstaters förfogande enligt Schengenfaciliteten, som stödbetalningar i form av schablonbelopp:

(miljoner euro, 1999 års priser)

	2004	2005	2006
Estland	22,9	22,90	22,90
Lettland	23,7	23,70	23,70
Litauen	44,78	61,07	29,85
Ungern	49,30	49,30	49,30
Polen	93,34	93,33	93,33
Slovenien	35,64	35,63	35,63
Slovakien	15,94	15,93	15,93

3. Mottagarmedlemsstaterna skall ha ansvaret för att välja ut och genomföra enskilda operationer i enlighet med denna artikel. De skall även ha ansvaret för att samordna utnyttjandet av Schengenfaciliteten med biståndet från andra unionsinstrument, säkerställa kompatibilitet med annan unionspolitik och andra unionsåtgärder och överensstämmelse med budgetförordningen för Europeiska gemenskapernas allmänna budget eller med den europeiska lag som ersätter denna.

Stödbetalningarna i form av schablonbelopp skall utnyttjas inom tre år efter den första betalningen och eventuella outnyttjade medel eller medel som använts på otillbörligt sätt skall återkrävas av kommissionen. Mottagarmedlemsstaterna skall senast sex månader efter utgången av den treåriga tidsfristen lägga fram en heltäckande rapport om det finansiella genomförandet av schablonbeloppsbetalningarna, med en motivering av utgifterna.

Mottagarmedlemsstaten skall utöva detta ansvar utan att det påverkar kommissionens ansvar för genomförandet av unionens budget och i enlighet med bestämmelserna i budgetförordningen eller den europeiska lag som ersätter denna för decentraliserad förvaltning.

4. Kommissionen bibehåller rätten till kontroll genom Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF). Kommissionen och revisionsrätten får även genomföra kontroller på plats i enlighet med vederbörliga förfaranden.

5. Kommissionen får anta sådana tekniska bestämmelser som är nödvändiga för Schengenfacilitetens funktion.

Artikel 25

De belopp som avses i artiklarna 18, 19, 23 och 24 skall justeras årligen, som en del av den tekniska justering som föreskrivs i punkt 15 i det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999.

Artikel 26

1. Om det inom tre år efter den 1 maj 2004 skulle uppstå svårigheter som är allvarliga och kan bli bestående inom någon ekonomisk sektor eller som kan allvarligt försämra ekonomin inom ett visst geografiskt område, får en ny medlemsstat ansöka om bemyndigande att anta skyddsåtgärder för att rätta till situationen och anpassa sektorn i fråga till ekonomin på den inre marknaden.

Under samma förutsättningar får var och en av de nuvarande medlemsstaterna ansöka om bemyndigande att anta skyddsåtgärder som kan avse någon eller några av de nya medlemsstaterna.

2. Efter begäran av den berörda medlemsstaten skall kommissionen enligt ett brådskande förfarande anta europeiska förordningar eller beslut om fastställande av de skyddsåtgärder som den finner nödvändiga och ange under vilka förutsättningar och hur de skall genomföras.

Vid allvarliga ekonomiska svårigheter och efter uttrycklig begäran av den berörda medlemsstaten skall kommissionen fatta sitt beslut inom fem arbetsdagar från det att den fick begäran tillsammans med relevanta uppgifter om bakgrunden. De åtgärder som på detta sätt beslutas skall gälla med omedelbar verkan, skall ta hänsyn till alla berörda parter intressen och skall inte innefatta några gränskontroller.

3. Åtgärder enligt punkt 2 kan innebära avvikelser från bestämmelserna i konstitutionen, och särskilt från detta protokoll, i den mån och så länge det är strikt nödvändigt för att uppnå de mål som avses i punkt 1. I första hand skall sådana åtgärder väljas som stör den inre marknads funktion så litet som möjligt.

Artikel 27

Om en ny medlemsstat inte har lyckats genomföra åtaganden som gjorts inom ramen för anslutningsförhandlingarna och därigenom orsakar en allvarlig störning i den inre marknads funktion, inbegripet åtaganden inom all sektorspolitik som avser ekonomisk verksamhet med gränsöverskridande verkan, eller om det föreligger en överhängande risk för en sådan störning, kan kommissionen, inom tre år efter den 1 maj 2004, på grundval av en motiverad begäran från en medlemsstat eller på eget initiativ anta europeiska förordningar eller beslut som föreskriver lämpliga åtgärder.

Åtgärderna skall vara proportionella och i första hand väljas så att de stör den inre marknads funktion så litet som möjligt, i förekommande fall med tillämpning av befintliga sektoriella skyddsmekanismer. Sådana skyddsåtgärder får inte åberopas som ett medel för godtycklig diskriminering eller dolda restriktioner av handeln mellan medlemsstater. Åtgärderna skall inte kvarstå längre än vad som är absolut nödvändigt och skall i vart fall upphävas när det relevanta åtagandet har genomförts. De får dock tillämpas utöver den period som anges i första stycket så länge som de relevanta åtagandena inte har uppfyllts. Med hänsyn till den nya berörda medlemsstatens framsteg med att uppfylla sina åtaganden kan kommissionen anpassa åtgärderna på lämpligt sätt. Kommissionen skall underrätta rådet i god tid innan den återkallar de europeiska förordningarna eller besluten om fastställande av skyddsåtgärder och skall vederbörligen beakta alla synpunkter från rådet i detta avseende.

Artikel 28

Om det i en ny medlemsstat finns allvarliga brister eller överhängande risk för sådana brister i införlivandet, genomförandet eller tillämpningen av rambeslut eller andra relevanta åtaganden, samarbetsinstrument och beslut som avser ömsesidigt erkännande på det straffrättsliga området och som antagits enligt avdelning VI i EU-Fördraget eller av direktiv och förordningar som avser ömsesidigt erkännande på det civilrättsliga området och som antagits enligt avdelning IV i EG-Fördraget samt de europeiska lagar och ramlagar som har antagits på grundval av del III avdelning III kapitel IV avsnitten 3 och 4 i konstitutionen, får kommissionen, inom tre år efter den 1 maj 2004, på grundval av en motiverad begäran från en medlemsstat eller på eget initiativ och efter samråd med medlemsstaterna, anta europeiska förordningar eller beslut som föreskriver lämpliga åtgärder och ange under vilka förutsättningar och hur dessa åtgärder skall genomföras.

Dessa åtgärder får bestå i ett tillfälligt upphävande av tillämpningen av relevanta bestämmelser och beslut i förbindelserna mellan en ny medlemsstat och en eller flera andra medlemsstater, utan att det påverkar ett fortsatt nära rättsligt samarbete. Åtgärderna skall inte kvarstå längre än vad som är absolut nödvändigt och skall i vart fall upphävas när bristerna har avhjälpits. De får dock tillämpas utöver den period som anges i första stycket så länge dessa brister kvarstår. Med hänsyn till den berörda nya medlemsstatens framsteg med att avhjälpa de brister som fastställts kan kommissionen anpassa antagna åtgärder på lämpligt sätt efter samråd med medlemsstaterna. Kommissionen skall underrätta rådet i god tid innan den återkallar skyddsåtgärder och skall vederbörligen beakta alla synpunkter från rådet i detta avseende.

Artikel 29

För att den inre marknaden skall fungera obehindrat får tillämpningen av de nya medlemsstaternas nationella regler under de övergångsperioder som anges i bilagorna V–XIV till anslutningsakten av den 16 april 2003 inte leda till gränskontroller mellan medlemsstater.

Artikel 30

Om det krävs övergångsåtgärder för att underlätta övergången från den nuvarande ordningen i de nya medlemsstaterna till den som följer av tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitik enligt villkoren i detta protokoll, skall sådana åtgärder antas av kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 42.2 i rådets förordning (EG) nr 1260/2001 av den 19 juni 2001 om den gemensamma organisationen av marknaden för socker ⁽¹⁾ eller, i förekommande fall, i motsvarande artiklar i de andra förordningarna om den gemensamma organisationen av jordbruksmarknader eller de europeiska lagar som ersätter dem eller det förfarande som fastställs i den tillämpliga lagstiftningen. De övergångsåtgärder som avses i denna artikel får antas inom tre år efter den 1 maj 2004, och tillämpningen skall begränsas till denna period. Genom en europeisk lag som antas av rådet kan perioden förlängas. Rådet skall besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

⁽¹⁾ EGT L 178, 30.6.2001, s. 1.

Artikel 31

Om det krävs övergångsåtgärder för att underlätta övergången från den nuvarande ordningen i de nya medlemsstaterna till den som följer av tillämpningen av unionens veterinära och fytosanitära bestämmelser, skall sådana åtgärder antas av kommissionen i enlighet med det förfarande som fastställs i den tillämpliga lagstiftningen. Dessa åtgärder skall antas inom tre år efter den 1 maj 2004, och tillämpningen skall begränsas till denna period.

Artikel 32

1. Mandattiden för nya ledamöter i de kommittéer, grupper och andra organ som finns förtecknade i bilaga XVI till anslutningsakten av den 16 april 2003 skall gå ut vid samma tidpunkt som mandattiden för ledamöterna i tjänst den 1 maj 2004.

2. Mandattiden för de nya ledamöterna i de av kommissionen inrättade kommittéer och grupper som finns förtecknade i bilaga XVII till anslutningsakten av den 16 april 2003 skall gå ut vid samma tidpunkt som mandattiden för ledamöterna i tjänst den 1 maj 2004.

AVDELNING IV

TILLÄMPNING AV INSTITUTIONERNAS AKTER

Artikel 33

Från och med den 1 maj 2004 skall direktiv och beslut enligt artikel 249 i EG-Fördraget och artikel 161 i Euratomfördraget anses vara riktade till de nya medlemsstaterna, i den utsträckning dessa direktiv och beslut är riktade till alla de nuvarande medlemsstaterna. Med undantag för sådana direktiv och beslut som träder i kraft på det sätt som anges i artikel 254.1 och 254.2 i EG-Fördraget skall direktiven och besluten anses ha anmälts till de nya medlemsstaterna den 1 maj 2004.

Artikel 34

De nya medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att från och med den 1 maj 2004 följa bestämmelser i direktiv och beslut enligt artikel 249 i EG-Fördraget och artikel 161 i Euratomfördraget, om någon annan dag för detta inte anges i de bilagor som avses i artikel 15 eller i någon annan bestämmelse i detta protokoll.

Artikel 35

Om inte annat föreskrivs skall rådet på förslag från kommissionen anta de europeiska förordningar eller beslut som behövs för att genomföra bestämmelserna i bilagorna III och IV i anslutningsakten av den 20 april 2003 som avses i artiklarna 12 och 13 i detta protokoll.

Artikel 36

1. Sådana anpassningar av institutionernas akter vilka har antagits före den 1 maj 2004 som behövs och som inte finns med i detta protokoll skall göras i enlighet med förfarandet i punkt 2. De skall träda i kraft den 1 maj 2004.

2. För detta ändamål skall rådet på förslag från kommissionen – eller kommissionen, beroende på vilken av dessa institutioner som har antagit akten i dess ursprungliga lydelse, anta de akter som behövs.

Artikel 37

Inom tre månader från och med den 1 maj 2004 skall de nya medlemsstaterna underrätta kommissionen enligt artikel 33 i Euratomfördraget om de bestämmelser i lagar och andra författningar som inom deras territorier skall skydda arbetstagare och allmänheten mot fara som orsakas av joniserande strålning.

DEL TVÅ

BESTÄMMELSER OM PROTOKOLL SOM FOGAS TILL ANSLUTNINGSAKTEN AV DEN 16 APRIL 2003

AVDELNING I

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER OM EUROPEISKA INVESTERINGSBANKEN

Artikel 38

Spanien skall betala in 309 686 775 euro som andel av det inbetalade kapitalet för ökningen av landets tecknade kapital. Detta belopp skall betalas i åtta lika stora delbetalningar, som förfaller till betalning den 30 september 2004, 30 september 2005, 30 september 2006, 31 mars 2007, 30 september 2007, 31 mars 2008, 30 september 2008 och 31 mars 2009.

Spanien skall, i åtta lika stora delbetalningar, som förfaller till betalning på nämnda dagar, bidra till reserver och avsättningar som har karaktär av reserver samt till de överföringar till reserver och avsättningar som skall göras och som motsvarar saldot på resultaträkningen i slutet av månaden före den 1 maj 2004, enligt uppgifterna i bankens balansräkning, med belopp motsvarande 4,1292 % av reserverna och avsättningarna.

Artikel 39

Från och med den 1 maj 2004 skall de nya medlemsstaterna betala in följande belopp, som motsvarar deras andel av det inbetalade kapitalet för det tecknade kapitalet enligt artikel 4 i stadgan för Europeiska investeringsbanken.

Polen	170 563 175 euro
Tjeckien	62 939 275 euro
Ungern	59 543 425 euro
Slovakien	21 424 525 euro
Slovenien	19 890 750 euro
Litauen	12 480 875 euro
Cypern	9 169 100 euro
Lettland	7 616 750 euro
Estland	5 882 000 euro
Malta	3 490 200 euro

Dessa belopp skall betalas i åtta lika stora delbetalningar, som förfaller till betalning den 30 september 2004, 30 september 2005, 30 september 2006, 31 mars 2007, 30 september 2007, 31 mars 2008, 30 september 2008 och 31 mars 2009.

Artikel 40

De nya medlemsstaterna skall, i åtta lika stora delbetalningar, som förfaller till betalning på de dagar som avses i artikel 39, bidra till reserver och avsättningar som har karaktär av reserver samt till de överföringar till reserver och avsättningar som skall göras och som motsvarar saldot på resultaträkningen i slutet av april 2004, enligt uppgifterna i Europeiska investeringsbankens balansräkning, med belopp motsvarande följande procentandelar av reserverna och avsättningarna:

Polen	2,2742 %
Tjeckien	0,8392 %
Ungern	0,7939 %
Slovakien	0,2857 %
Slovenien	0,2652 %
Litauen	0,1664 %
Cypern	0,1223 %
Lettland	0,1016 %
Estland	0,0784 %
Malta	0,0465 %

Artikel 41

Det kapital och de inbetalningar som föreskrivs i artiklarna 38, 39 och 40 skall inbetalas kontant i euro av Spanien och de nya medlemsstaterna, om inte bankens råd med enhällighet beslutar något annat.

AVDELNING II

BESTÄMMELSER OM OMSTRUKTURERING AV DEN TJECKISKA STÅLINDUSTRIN

Artikel 42

1. Trots artiklarna III-167 och III-168 i konstitutionen skall det statliga stöd som Tjeckien beviljat bestämda delar av den tjeckiska stålindustrin för omstrukturering från 1997 till 2003 anses vara förenligt med den inre marknaden under förutsättning att

- a) den period som anges i artikel 8.4 i protokoll nr 2 om EKSG-produkter till Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Tjeckien, å andra sidan ⁽¹⁾ har förlängts så att det gäller fram till den 1 maj 2004,
- b) de villkor som anges i omstruktureringsplanen på grundval av vilka ovannämnda protokoll förlängdes uppfylls under hela perioden 2002–2006,
- c) de villkor som anges i denna avdelning är uppfyllda, och
- d) inget statligt stöd för omstrukturering betalas till den tjeckiska stålindustrin efter den 1 maj 2004.

2. Omstruktureringen av den tjeckiska stålindustrin som den beskrivs i de individuella verksamhetsplanerna för de företag som förtecknas i bilaga 1 till protokoll nr 2 till anslutningsakten av den 16 april 2003 (nedan kallade "stödmottagande företag"), och i linje med de villkor som anges i denna avdelning, skall vara avslutad senast den 31 december 2006 (nedan kallad "slutet på omstruktureringsperioden").

3. Endast stödmottagande företag skall vara berättigade till statligt stöd inom ramen för omstruktureringsprogrammet för den tjeckiska stålindustrin.

4. Ett stödmottagande företag får inte

- a) vid sammanslagning med ett företag som inte anges i bilaga 1 i protokoll nr 2 till anslutningsakten av den 16 april 2003 överlåta åtnjutandet av det stöd som beviljats det stödmottagande företaget,

---

⁽¹⁾ EGT L 360, 31.12.1994, s. 2.

b) ta över tillgångar från ett företag som inte ingår i bilaga 1 i protokoll nr 2 till anslutningsakten av den 16 april 2003 och som förklaras i konkurs under perioden fram till och med den 31 december 2006.

5. Varje eventuell senare privatisering av något av de stödmottagande företagen skall ske med respekt för de villkor och principer om bärkraft, statligt stöd och kapacitetsminskning som fastställs i denna avdelning.

6. Det totala omstruktureringsstödet som beviljas stödmottagande företag skall fastställas mot bakgrund av de berättiganden som anges i den godkända tjeckiska stålomstruktureringsplanen och enskilda företagsplaner godkända av rådet. Emellertid är utbetalt stöd under perioden 1997–2003 begränsat till ett belopp om högst CZK 14 147 425 201. Av detta sammanlagda belopp erhåller Nová Huť högst CZK 5 700 075 201, Vítkovice Steel högst CZK 8 155 350 000 och Válcovny Plechu Frýdek Místek högst CZK 292 000 000 beroende på kraven i den godkända omstruktureringsplanen. Stödet skall beviljas endast en gång. Inget ytterligare statligt stöd skall beviljas av Tjeckien för omstrukturering av den tjeckiska stålindustrin.

7. Den nettokapacitetsminskning som skall uppnås av Tjeckien när det gäller färdiga produkter under tiden 1997–2006 skall vara 590 000 ton.

Kapacitetsminskningen skall endast mätas på grundval av definitiv nedläggning av produktionsanläggningar genom fysisk destruktion som innebär att de ej kan tas i bruk på nytt. Konkursförklaring av ett stålföretag skall inte räknas som kapacitetsminskning.

Ovan nämnda nettokapacitetsminskning, tillsammans med alla andra kapacitetsminskningar som bedömts som nödvändiga i omstruktureringsprogrammen, skall avslutas enligt tidsplanen i bilaga 2 i protokoll nr 2 till anslutningsakten av den 16 april 2003.

8. Tjeckien skall undanröja handelshindren på kolmarknaden i enlighet med regelverket senast vid anslutningen, så att de tjeckiska stålföretagen får tillgång till kol till internationella marknadspriser.

9. Det stödmottagande företaget Nová Huťs verksamhetsplan skall genomföras. Detta innebär särskilt följande:

a) Anläggningen Vysoké Pece Ostrava skall inlemmas i Nová Huťs organisationsram genom att full äganderätt förvärvas. Ett måldatum skall anges för denna sammanslagning och en ansvarig för genomförandet skall utses.

- b) Omstruktureringsansträngningarna skall koncentreras på följande:
- i) Nová Huť skall utvecklas från ett produktionsorienterat till ett marknadsorienterat företag och företagsledningen måste bli effektivare och verkningsfullare och bland annat redovisa kostnaderna klarare och tydligare.
  - ii) Nová Huť skall se över sin produktmix och gå in på marknader med högre produktförädlingsvärde.
  - iii) Nová Huť skall snarast efter undertecknandet av anslutningsfördraget göra de nödvändiga investeringarna för att uppnå bättre kvalitet på färdiga produkter.
- c) Omstrukturering av arbetskraften skall genomföras. Produktivitetsnivåer som är jämförbara med de nivåer som uppnåtts av unionens stålindustriföretag skall uppnås den 31 december 2006 på grundval av konsoliderade siffror från de berörda stödmottagande företagen.
- d) Den 1 maj 2004 skall det ha uppnåtts överensstämmelse med de relevanta bestämmelserna i gemenskapens regelverk när det gäller miljöskydd, inbegripet de nödvändiga investeringar som tas upp i verksamhetsplanen. I enlighet med verksamhetsplanerna skall de nödvändiga framtida investeringarna i samband med samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar, som skall garantera överensstämmelse med rådets direktiv 96/61/EG av den 24 september 1996 om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar ⁽¹⁾, genomföras senast den 1 november 2007.
10. Det stödmottagande företaget Vítkovice Steels verksamhetsplan skall genomföras. Detta innebär särskilt följande:
- a) Duo Mill skall stängas definitivt senast den 31 december 2006. Om företaget förvärvas av en strategisk investerare skall ett villkor i köpekontraktet vara att företaget läggs ner senast vid detta datum.
  - b) Omstruktureringsansträngningarna skall koncentreras på följande:
    - i) En ökad direktförsäljning och större fokusering på kostnadsminskningar utgör viktiga inslag i en effektivare företagsledning.
    - ii) Anpassning till marknadens efterfrågan och växling till produkter med högre förädlingsvärde.
    - iii) Den föreslagna investeringen i den andra ståltillverkningsprocessen skall flyttas fram från 2004 till 2003, så att det blir möjligt för företaget att konkurrera med kvaliteten i stället för med priset.
  - c) Överensstämmelse med relevanta bestämmelserna i gemenskapens regelverk när det gäller miljöskydd skall ha uppnåtts den 1 maj 2004, inbegripet de nödvändiga investeringar som tas upp i verksamhetsplanen och som inbegriper behovet av framtida investeringar i samband med samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar.

⁽¹⁾ EGT L 257, 10.10.1996, s. 26.

11. Verksamhetsplanen för det stödmottagande företaget Válcovny Plechu Frýdek Místek (VPFM) skall genomföras. Detta innebär särskilt följande:

- a) Varmvalsverken nr 1 och 2 skall stängas definitivt i slutet av 2004.
- b) Omstruktureringsansträngningarna skall koncentreras på följande:
  - i) Att snarast efter undertecknandet av anslutningsfördraget göra de nödvändiga investeringarna för att uppnå bättre kvalitet på färdiga produkter på kort sikt.
  - ii) Prioritering av genomförande av fastställda möjligheter till vinstförbättringar av vital betydelse (bl.a. omstruktureringar på anställningssidan, kostnadsminskningar, förbättrad avkastning och omorientering av distributionen).

12. Alla senare ändringar i den övergripande omstruktureringsplanen och i de individuella planerna måste godkännas av kommissionen och vid behov rådet.

13. Omstruktureringen skall genomföras med full insyn och på grundval av sunda marknads-ekonomiska principer.

14. Kommissionen och rådet skall fram till utgången av omstruktureringsperioden, i enlighet med punkterna 15–18, noga övervaka hur omstruktureringen genomförs och hur villkoren i denna avdelning rörande bärkraft, statligt stöd och kapacitetsminskningar före och efter den 1 maj 2004 uppfylls. Kommissionen skall därför rapportera till rådet.

15. Kommissionen och rådet skall övervaka de riktmärken för omstruktureringen som anges i bilaga 3 till protokoll nr 2 till anslutningsakten av den 16 april 2003. Hänvisningarna i nämnda bilaga till punkt 16 i nämnda protokoll skall uppfattas som hänvisningar till punkt 16 i denna artikel.

16. Övervakningen skall innefatta en oberoende utvärdering som skall genomföras 2003, 2004, 2005 och 2006. Kommissionens bärkraftstest skall vara en viktig faktor för att säkerställa att bärkraft har uppnåtts.

17. Tjeckien skall samarbeta fullt ut vid samtliga övervakningsarrangemang. Särskilt gäller följande:

- a) Tjeckien skall förse kommissionen med halvårsrapporter om omstruktureringen av de stödmottagande företagen, senast den 15 mars och den 15 september varje år fram till utgången av omstruktureringsperioden.
- b) Den första rapporten skall vara kommissionen till handa senast den 15 mars 2003 och den sista rapporten senast den 15 mars 2007, om inte kommissionen beslutar något annat.

- c) Rapporterna skall innehålla all information som behövs för att övervaka omstruktureringsprocessen och minskningen och utnyttjandet av kapaciteten och ge tillräckliga finansiella uppgifter för att möjliggöra en bedömning av huruvida villkoren och kraven i denna avdelning har uppfyllts. Rapporterna skall åtminstone omfatta den information som anges i bilaga 4 i protokoll nr 2 till anslutningsakten av den 16 april 2003, som kommissionen förbehåller sig rätten att ändra i linje med de erfarenheter som görs under övervakningen. Förutom enskilda verksamhetsrapporter för de stödmottagande företagen skall det även utarbetas en rapport om den övergripande situationen inom den tjeckiska stålsektorn, inbegripet den senaste makroekonomiska utvecklingen.
- d) Tjeckien skall kräva att de stödmottagande företagen lämnar alla relevanta uppgifter som under andra omständigheter skulle kunna betraktas som konfidentiella. När kommissionen rapporterar till rådet skall den se till att konfidentiell information om de enskilda företagen inte avslöjas.

18. Kommissionen får när som helst ge i uppdrag åt en oberoende konsult att utvärdera övervakningsresultaten, göra nödvändiga undersökningar och avlägga rapport för kommissionen och rådet.

19. Om kommissionen på grundval av de rapporter som avses i punkt 17 finner att det förekommit väsentliga avvikelser från de finansiella uppgifter som legat till grund för bedömningen av bärkraften, kan den kräva att Tjeckien inför lämpliga bestämmelser för att förstärka omstruktureringsåtgärderna för de berörda stödmottagande företagen.

20. Om övervakningen visar att

- a) villkoren för övergångsbestämmelserna i denna avdelning inte har uppfyllts, eller att
- b) de åtaganden som gjordes inom ramen för förlängningen av den period under vilken Tjeckien undantagsvis får bevilja statligt stöd för omstruktureringen av landets stålindustri enligt Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Tjeckien, å andra sidan ⁽¹⁾ inte har uppfyllts, eller att
- c) Tjeckien under omstruktureringsperioden har beviljat ytterligare, oförenligt statligt stöd till stålindustrin och i synnerhet till de stödmottagande företagen,

skall övergångsbestämmelserna i denna avdelning inte ha verkan.

Kommissionen skall införa nödvändiga bestämmelser för att kräva att berörda företag betalar tillbaka sådant stöd som beviljats dem i strid med villkoren i denna avdelning.

⁽¹⁾ EGT L 360, 31.12.1994, s. 2.

AVDELNING III

**BESTÄMMELSER OM FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLANDS
SUVERÄNA BASOMRÅDEN I CYPERN***Artikel 43*

1. De suveräna basområdena skall ingå i unionens tullområde, och i detta syfte skall de unionsakter om tullpolitik och gemensam handelspolitik som förtecknas i del ett av bilagan till protokoll nr 3 till anslutningsakten av den 16 april 2003 tillämpas på de suveräna basområdena, med de ändringar som anges i nämnda bilaga. I nämnda bilaga bör hänvisningen till "detta protokoll" uppfattas som en hänvisning till denna avdelning.
2. De unionsakter om omsättningskatt, punktskatt och andra former av indirekt beskattning som förtecknas i del två av bilagan till protokoll nr 3 till anslutningsakten av den 16 april 2003 skall tillämpas på de suveräna basområdena, med de ändringar som anges i nämnda bilaga samt de relevanta bestämmelserna om Cypern i detta protokoll.
3. De unionsrättsakter som förtecknas i del tre av bilagan till protokoll nr 3 till anslutningsakten av den 16 april 2003 skall ändras i enlighet med nämnda bilaga för att göra det möjligt för Förenade kungariket att bibehålla de lättnader och befrielser från tull och skatter på leveranser till dess väpnade styrkor och ansluten personal som beviljas genom Fördraget om upprättandet av Republiken Cypern (nedan kallat "upprättandefördraget").

Artikel 44

Artiklarna III-225–III-232 i konstitutionen samt de bestämmelser som antas på grundval av dessa och de bestämmelser som antas i enlighet med artikel III-278.4 b i konstitutionen skall tillämpas på Förenade kungarikets suveräna basområden.

Artikel 45

De personer som är bosatta eller anställda inom Förenade kungarikets suveräna basområdets territorium och som enligt arrangemang som fastställts i enlighet med upprättandefördraget och den därmed förbundna notväxlingen av den 16 augusti 1960 omfattas av Republiken Cyperns lagstiftning om social trygghet skall vad angår rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen ⁽¹⁾ behandlas som om de var bosatta eller anställda på Republiken Cyperns territorium.

(¹) EGT L 149, 5.7.1971, s. 2.

Artikel 46

1. Republiken Cypern skall inte vara skyldig att utföra kontroller av personer som passerar dess land- eller sjögränser mot Förenade kungarikets suveräna basområden, och inga unionsrestriktioner beträffande passerandet av yttre gränser skall gälla sådana personer.
2. Förenade kungariket skall utföra kontroller av personer som passerar Förenade kungarikets suveräna basområdets yttre gränser, i enlighet med åtagandena i del fyra av bilagan till protokoll nr 3 till anslutningsakten av den 16 april 2003.

Artikel 47

För att säkerställa det faktiska genomförandet av denna avdelnings mål får rådet, på förslag av kommissionen, anta ett europeiskt beslut om ändring av artiklarna 43–46, inbegripet bilagan till protokoll nr 3 till anslutningsakten av den 16 april 2003, eller tillämpning av andra bestämmelser i konstitutionen och unionsakterna på Förenade kungarikets suveräna basområden enligt villkor som rådet självt får fastställa. Rådet skall besluta med enhällighet. Kommissionen skall samråda med Förenade kungariket och Republiken Cypern innan den lägger fram ett förslag.

Artikel 48

1. Om inte annat följer av punkt 2 skall Förenade kungariket ansvara för denna avdelnings genomförande i sina suveräna basområden. Särskilt gäller följande:
  - a) Förenade kungariket skall ansvara för tillämpningen av de unionsåtgärder som anges i avdelningen på områdena tull, indirekt beskattning och gemensam handelspolitik när det gäller varor som förs in till eller ut från ön Cypern via en hamn eller en flygplats inom Förenade kungarikets suveräna basområden.
  - b) Tullkontroll av sådana varor som importerats till eller exporteras från ön Cypern av Förenade kungarikets väpnade styrkor via en hamn eller en flygplats i Republiken Cypern får utföras inom Förenade kungarikets suveräna basområden.
  - c) Förenade kungariket skall ansvara för utfärdandet av sådana licenser, tillstånd eller intyg som enligt någon tillämplig unionsåtgärd kan krävas för varor som importerats till eller exporteras från ön Cypern av Förenade kungarikets väpnade styrkor.
2. Republiken Cypern skall ansvara för förvaltning och betalning av eventuella unionsmedel som personer i Förenade kungarikets suveräna basområden har rätt till enligt tillämpningen av den gemensamma jordbrukspolitiken på de suveräna basområdena enligt artikel 44, och Republiken Cypern skall inför kommissionen svara för sådana utgifter.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1 och 2 får Förenade kungariket i enlighet med överenskommelser som ingåtts enligt upprättandefördraget till Republiken Cyperns behöriga myndigheter delegera utförandet av sådana uppgifter som åvilar en medlemsstat genom eller enligt någon av de bestämmelser som avses i artiklarna 43–46.

4. Förenade kungariket och Republiken Cypern skall samarbeta för att säkerställa det faktiska genomförandet av denna avdelning i Förenade kungarikets suveräna basområden och skall vid behov ingå ytterligare överenskommelser om delegering av genomförandet av någon av de bestämmelser som avses i artiklarna 43–46. En kopia av varje sådan överenskommelse skall föreläggas kommissionen.

Artikel 49

Den ordning som inrättas genom denna avdelning skall enbart avse den särskilda situationen i Förenade konungarikets suveräna basområden i Cypern och får inte tillämpas på något annat territorium i unionen; den skall ej heller utgöra något prejudikat, helt eller delvis, för någon annan särskild ordning som redan finns eller kan komma att inrättas i något annat europeiskt territorium bland dem som nämns i artikel IV-440 i konstitutionen.

Artikel 50

Kommissionen skall vart femte år från och med den 1 maj 2004 avlägga rapport för Europaparlamentet och rådet om genomförandet av bestämmelserna i denna avdelning.

Artikel 51

Bestämmelserna i denna avdelning skall tillämpas mot bakgrund av förklaringen om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden i Cypern där ordalydelsen i ingressen till protokoll nr 3 till anslutningsakten av den 16 april 2003 återges utan att dess rättsverkan ändras.

AVDELNING IV

BESTÄMMELSER OM KÄRNKRAFTVERKET IGNALINA I LITAUEN

Artikel 52

Litauen, som erkänner unionens beredvillighet att tillhandahålla tillräckligt ytterligare stöd för Litauens strävanden att avveckla kärnkraftverket Ignalina och framhäver detta uttryck för solidaritet, har åtagit sig att stänga reaktor 1 i kärnkraftverket Ignalina före 2005 och reaktor 2 i detta kärnkraftverk senast den 31 december 2009 och att sedan avveckla dessa reaktorer.

Artikel 53

1. Under perioden 2004–2006 skall unionen förse Litauen med ytterligare ekonomiskt stöd till landets avvecklingssträvanden samt för hantering av följderna av stängningen och avvecklingen av

kärnkraftverket Ignalina (nedan "Ignalinaprogrammet").

2. Åtgärderna enligt Ignalinaprogrammet skall beslutas och genomföras i enlighet med bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 3906/89 av den 18 december 1989 om ekonomiskt stöd till vissa länder i centrala och Östra Europa ⁽¹⁾.

3. Ignalinaprogrammet skall bland annat omfatta åtgärder för att stödja avvecklingen av kärnkraftverket Ignalina, åtgärder för miljöuppgradering i linje med regelverket och för modernisering av den konventionella produktionskapaciteten för att ersätta de två Ignalinareaktorernas produktionskapacitet samt andra åtgärder som följer av beslutet att stänga och avveckla detta kärnkraftverk och som bidrar till den nödvändiga omstruktureringen, miljöuppgraderingen och moderniseringen av energiproduktionen och överförings- och distributionssektorerna i Litauen samt till att förbättra energiförsörjningstryggheten och förbättra energieffektiviteten i Litauen.

4. Ignalinaprogrammet skall inbegripa åtgärder för att stödja kraftverkets personal när det gäller att hålla en hög nivå för driftssäkerheten vid kärnkraftverket Ignalina fram till stängningen och under avvecklingen av ovan nämnda reaktorenheter.

5. För perioden 2004–2006 skall Ignalinaprogrammet uppgå till 285 miljoner euro i åtagandebemyndiganden, vilka skall fördelas på lika stora årliga åtaganden.

6. Bidraget enligt Ignalinaprogrammet får för vissa åtgärder uppgå till 100 % av de totala utgifterna. Allt bör göras för att fortsätta den medfinansieringspraxis som etablerades under föranslutningsstödet till Litauens avvecklingssträvanden samt för att allt efter behov attrahera medfinansiering från andra källor.

7. Stödet enligt Ignalinaprogrammet får helt eller delvis göras tillgängligt som ett unionsbidrag till den internationella stödfonden för avvecklingen av Ignalina, som förvaltas av Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling.

8. Offentligt stöd ur nationella källor, unionskällor och internationella källor

a) för miljöuppgradering i linje med regelverket och moderniseringsåtgärder vid det litauiska värmekraftverket i Elektrenai, som den viktigaste ersättningen för produktionskapaciteten hos de båda reaktorerna vid kärnkraftverket Ignalina, och

b) för avvecklingen av kärnkraftverket Ignalina,

skall vara förenligt med den inre marknaden enligt definitionen i konstitutionen.

⁽¹⁾ EGT L 375, 23.12.1989, s. 11.

9. Offentligt stöd ur nationella källor, unionskällor och internationella källor till Litauens ansträngningar att hantera konsekvenserna av stängningen och avvecklingen av kärnkraftverket Ignalina får från fall till fall betraktas som förenligt – enligt konstitutionen – med den inre marknaden, i synnerhet offentligt stöd för att förbättra energiförsörjningstryggheten.

Artikel 54

1. Unionen, som erkänner att avvecklingen av kärnkraftverket Ignalina är långsiktig och för Litauen innebär en utomordentligt stor finansiell belastning, som inte står i proportion till landets storlek och ekonomiska styrka, skall i solidaritet med Litauen tillhandahålla tillräckligt ytterligare stöd för avvecklingssträvandena efter 2006.

2. Ignalinaprogrammet skall i detta syfte fortsättas utan avbrott och förlängas utöver 2006. Genomförandebestämmelserna för det förlängda Ignalinaprogrammet skall antas i enlighet med förfarandet i artikel 35 och träda i kraft senast när budgetplanen enligt det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999 löper ut.

3. Det förlängda Ignalinaprogrammet enligt bestämmelserna i punkt 2 i detta protokoll skall utgå från samma förutsättningar och principer som i artikel 53.

4. För följande budgetplansperiod skall de totala genomsnittsanslagen enligt det förlängda Ignalinaprogrammet vara lämpliga. Programplaneringen av dessa resurser skall grundas på faktiska betalningsbehov och faktisk absorberingskapacitet.

Artikel 55

Utan att det påverkar bestämmelserna i artikel 52 skall den allmänna skyddsklausul som avses i artikel 26 gälla fram till och med den 31 december 2012, om energiförsörjningen i Litauen avbryts.

Artikel 56

Denna avdelning skall tillämpas mot bakgrund av förklaringen om kärnkraftsverket i Ignalina i Litauen där ordalydelsen i ingressen till protokoll nr 4 till anslutningsakten av den 16 april 2003 återges utan att dess rättsverkan ändras.

AVDELNING V

BESTÄMMELSER OM PERSONTRANSITERING LANDVÄGEN MELLAN KALININGRADOMRÅDET OCH ANDRA DELAR AV RYSKA FEDERATIONEN

Artikel 57

Unionsbestämmelserna om och unionsarrangemangen för persontransitering landvägen mellan Kaliningradområdet och andra delar av Ryska federationen, särskilt rådets förordning (EG) nr 693/2003 av den 14 april 2003 om införande av ett särskilt dokument för förenklad transitering (FTD) och ett dokument för förenklad järnvägstransitering (FRTD) och om ändring av de gemensamma

konsulära anvisningarna och den gemensamma handboken ⁽¹⁾, skall i sig inte fördröja eller förhindra att Litauen deltar fullt ut i Schengenregelverket, inklusive avskaffandet av kontrollerna vid de inre gränserna.

Artikel 58

Unionen skall bistå Litauen i genomförandet av bestämmelser och arrangemang för persontransitering mellan Kaliningradområdet och andra delar av Ryska federationen med sikte på Litauens fullständiga deltagande i Schengenområdet så snart som möjligt.

Unionen skall bistå Litauen i förvaltningen av persontransiteringen mellan Kaliningradområdet och andra delar av Ryska federationen och särskilt bära de extra kostnader som kan uppkomma vid genomförandet av de särskilda bestämmelserna om sådan transitering i regelverket.

Artikel 59

Utan att det påverkar Litauens suveräna rättigheter skall alla ytterligare akter som rör persontransitering mellan Kaliningradområdet och andra delar av Ryska federationen antas av rådet på förslag från kommissionen. Rådet skall besluta med enhällighet.

Artikel 60

Denna avdelning skall tillämpas mot bakgrund av förklaringen om persontransiteringar landvägen mellan Kaliningradområdet och andra delar av Ryska federationen där ordalydelsen i ingressen till protokoll nr 5 till anslutningsakten av den 16 april 2003 återges utan att dess rättsverkan ändras.

AVDELNING VI

BESTÄMMELSER OM FÖRVÄRV AV FRITIDSBOSTÄDER I MALTA

Artikel 61

Med tanke på det mycket begränsade antalet bostäder i Malta och den mycket begränsade markytan tillgänglig för byggnadsändamål, vilken endast kan täcka de basbehov som uppstår genom de nuvarande invånarnas demografiska utveckling, får Malta behålla bestämmelserna i lagen om fast egendom (förvärv av utomlands bosatta) (kapitel 246) på icke-diskriminerande grund för de medborgare i medlemsstaterna som inte har varit lagligen bosatta i Malta i minst fem år, i fråga om rätten att förvärva och äga fast egendom för fritidsändamål.

⁽¹⁾ EUT L 99, 17.4.2003, s. 8.

Malta skall för förvärv av fast egendom för fritidsändamål i Malta tillämpa tillståndsförfaranden grundade på offentliga, objektiva, stabila och öppna kriterier. Dessa kriterier skall tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt och inte göra skillnad mellan maltesiska medborgare och medborgare i andra medlemsstater. Malta skall se till att medlemsstaternas medborgare inte i något fall behandlas restriktivare än medborgare från tredjeland.

Ifall värdet av en sådan egendom, som en av medlemsstaternas medborgare förvärvat, överstiger de tröskelnivåer som den maltesiska lagstiftningen fastställt, dvs. 30 000 MTL för lägenheter och 50 000 MTL för all annan egendom än lägenheter och egendom av historisk betydelse, skall tillstånd beviljas. Malta får se över tröskelnivåerna i sådan lagstiftning så att de återspeglar prisändringar på fastighetsmarknaden i Malta.

AVDELNING VII

BESTÄMMELSER OM ABORT I MALTA

Artikel 62

Ingen bestämmelse i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa eller i fördragen eller rättsakterna om ändring eller komplettering av detta skall påverka tillämpningen av den nationella abortlagstiftningen på Maltas territorium.

AVDELNING VIII

BESTÄMMELSER OM OMSTRUKTURERINGEN AV DEN POLSKA STÅLINDUSTRIN

Artikel 63

1. Trots artiklarna III-167 och III-168 i konstitutionen skall det statliga stöd som Polen beviljat för bestämda delar av den polska stålindustrin för omstrukturering anses vara förenligt med den inre marknaden under förutsättning att

- a) den period som anges i artikel 8.4 i protokoll 2 om EKSG-produkter till Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan ⁽¹⁾ har förlängts så att det gäller fram till den 1 maj 2004,
- b) de villkor som anges i omstruktureringsplanen på grundval av vilka ovannämnda protokoll förlängdes uppfylls under hela perioden 2002–2006,
- c) de villkor som anges i denna avdelning är uppfyllda,

⁽¹⁾ EGT L 348, 31.12.1993, s. 2.

- d) inget statligt stöd för omstrukturering betalas till den polska stålindustrin efter den 1 maj 2004.
2. Omstruktureringen av den polska stålindustrin, som den beskrivs i de individuella verksamhetsplanerna för de företag som förtecknas i bilaga 1 till protokoll nr 8 till anslutningsakten av den 16 april 2003 (nedan kallade "stödmottagande företag", och i linje med de villkor som anges i denna avdelning, skall vara avslutad senast den 31 december 2006 (nedan kallad "slutet av omstruktureringsperioden").
3. Endast stödmottagande företag skall vara berättigade till statligt stöd inom ramen för omstruktureringsprogrammet för den polska stålindustrin.
4. Ett stödmottagande företag får inte
- a) vid sammanslagning med ett företag som inte anges i bilaga 1 till protokoll nr 8 till anslutningsakten av den 16 april 2003 överlåta åtnjutandet av det stöd som beviljats det stödmottagande företaget,
- b) ta över tillgångar från ett företag som inte ingår i bilaga 1 till protokoll nr 8 till anslutningsakten av den 16 april 2003 och som förklaras i konkurs under perioden fram till och med den 31 december 2006.
5. Varje eventuell senare privatisering av något av de stödmottagande företagen skall ske med respekt för behovet av insyn och för de villkor och principer om bärkraft, statligt stöd och kapacitetsminskning som fastställs i denna avdelning. Inget ytterligare statligt stöd får beviljas som en del av försäljningen av eventuella företagstillgångar eller individuella tillgångar.
6. Det omstruktureringsstöd som beviljas de stödmottagande företagen skall fastställas mot bakgrund av de berättiganden som anges i den godkända polska stålomstruktureringsplanen och enskilda verksamhetsplaner godkända av rådet. Emellertid är utbetalt stöd under perioden 1997–2003 begränsat till ett belopp om 3 387 070 000 PLN.

Inom detta totalbelopp gäller följande:

- a) För Polskie Huty Stali (nedan kallat "PHS") får det omstruktureringsstöd som redan har beviljats eller som skall beviljas 1997 till slutet av 2003 inte överstiga 3 140 360 000 PLN. PHS har redan fått 62 360 000 PLN i omstruktureringsstöd under perioden 1997–2001 och skall få ytterligare högst 3 078 000 000 PLN i omstruktureringsstöd under 2002 och 2003 beroende på villkoren i den godkända omstruktureringsplanen (som i sin helhet skall utbetalas under 2002 om förlängningen av nådatiden enligt protokoll 2 i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan beviljas före slutet av 2002, annars under 2003).
- b) För Huta Andrzej S.A., Huta Bankowa Sp. z o.o., Huta Batory S.A., Huta Buczek S.A., Huta L.W. Sp. z o.o., Huta Łabędy S.A., och Huta Pokój S.A. (nedan kallade "andra stödmottagande företag") får stålomstruktureringsstöd som redan beviljats eller som skall beviljas 1997–2003 inte överstiga 246 710 000 PLN. Dessa företag har redan fått 37 160 000 PLN i omstruktureringsstöd under perioden 1997–2001 och skall få ytterligare högst 210 210 000 PLN i omstruktureringsstöd beroende på villkoren i den godkända omstruktureringsplanen (varav 182 170 000 PLN under

2002 och 27 380 000 PLN under 2003 om den förlängda nådatiden enligt protokoll 2 i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan beviljas före slutet av 2002, annars 210 210 000 PLN under 2003).

Inget ytterligare statligt stöd skall beviljas av Polen för omstrukturering av den polska stålindustrin.

7. Den nettokapacitetsminskning som skall uppnås av Polen när det gäller färdiga produkter under tiden 1997–2006 skall vara minst 1 231 000 ton. Denna totalsumma omfattar nettokapacitetsminskningar på minst 715 000 ton per år för varmvalsade produkter och 716 000 ton per år för kallvalsade produkter samt en höjning med högst 200 000 ton per år för andra färdiga produkter.

Kapacitetsminskningen skall endast mätas på grundval av definitiv nedläggning av produktionsanläggningar genom fysisk destruktion som innebär att de ej kan tas i bruk på nytt. Konkursförklaring av ett stålföretag skall inte räknas som kapacitetsminskning.

De nettokapacitetsminskningar som anges i bilaga 2 till protokoll nr 8 till anslutningsakten av den 16 april 2003 är de minsta faktiska nettokapacitetsminskningar som skall uppnås, och tidsplanen för detta kommer att fastställas på grundval av Polens slutliga omstruktureringsprogram och de individuella verksamhetsplanerna enligt Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan, med beaktande av målet att trygga de stödmottagande företagens bärkraft den 31 december 2006.

8. Det stödmottagande företaget PHS' företagsplan skall genomföras. Detta innebär särskilt följande:

a) Omstruktureringsinsatserna skall koncentreras på följande:

- i) Att omorganisera PHS' produktionsanläggningar utifrån produkterna och se till att det finns en horisontell organisation uppdelad på funktioner (inköp, produktion, försäljning).
- ii) Att inrätta en enhetlig förvaltningsstruktur i PHS som gör det möjligt att uppnå full synergi vid konsolideringen.
- iii) Att utveckla den strategiska fokuseringen för PHS från produktinriktning till marknadsinriktning.
- iv) Att förbättra effektiviteten i PHS företagsledning samt åstadkomma bättre kontroll av den direkta försäljningen.
- v) Att utifrån sunda ekonomiska överväganden se över PHS' strategi för spinoff-företag och vid behov återintegrera avdelningar i moderföretaget.

- vi) Att se över PHS produktmix, minska överkapaciteten för långa halvfabrikat och allmänt ta ytterligare steg in i marknader för produkter med högre förädlingsvärde.
  - vii) Investeringar av PHS för att uppnå en högre kvalitet på de färdiga produkterna; särskild uppmärksamhet skall ägnas åt att uppnå en produktion med 3 sigma-kvalitet vid PHS-anläggningen i Kraków före det datum som fastställs i tidsplanen för genomförandet av omstruktureringsprogrammet för PHS, och senast i slutet av 2006.
- b) PHS skall göra så stora kostnadsbesparingar som möjligt under omstruktureringsperioden genom energieffektivitetsvinster, förbättrade inköp och en avkastning som är jämförbar med den inom unionen.
  - c) Omstrukturering av arbetskraften skall genomföras. Produktivitetsnivåer som är jämförbara med de nivåer som uppnåtts för stålindustriprodukter inom unionen skall ha uppnåtts den 31 december 2006, på grundval av konsoliderade siffror inklusive indirekt anställning i de helägda tjänsteföretagen.
  - d) Vid en eventuell privatisering skall behovet av insyn beaktas och PHS' handelsmässiga värde till fullo återspeglas. Inget ytterligare statligt stöd får beviljas som en del av försäljningen.
9. Företagsplanen för övriga stödmottagande företag skall genomföras. Detta innebär särskilt följande:
- a) För alla övriga stödmottagande företag skall omstruktureringsinsatserna koncentreras på följande:
    - i) Utveckling av den strategiska fokuseringen från produktinriktning till marknadsinriktning.
    - ii) Förbättrad effektivitet i företagsledningen samt bättre kontroll av den direkta försäljningen.
    - iii) Översyn utifrån sunda ekonomiska överväganden av strategin för spinoff-företag och vid behov återintegrering av avdelningar i moderföretaget.
  - b) För Huta Bankowa, genomföra programmet för kostnadsbesparingar.
  - c) För Huta Buczek, utverka nödvändigt finansiellt stöd från långivare och lokala finansinstitut och genomföra programmet för kostnadsbesparingar, inklusive minskade investeringskostnader genom en anpassning av de befintliga produktionsanläggningarna.
  - d) För Huta Łabędy, genomföra programmet för kostnadsbesparingar och minska beroendet av gruvindustrin.
  - e) För Huta Pokój, åtgärder för att uppfylla internationella produktivitetsnormer i dotterföretagen, genomföra energiförbrukningsbesparingar och stoppa den föreslagna investeringen i avdelningen för bearbetning och konstruktion.

- f) För Huta Batory, nå en överenskommelse med långgivare och finansinstitut om skuldomläggning och investeringslån. Företaget skall även sörja för väsentliga kompletterande kostnadsbesparingar i samband med en omstrukturering av sysselsättningen och förbättrad avkastning.
- g) För Huta Andrzej, trygga en stabil finansiell grund för utvecklingen genom framförhandling av ett avtal mellan företagets nuvarande långgivare, givare av långfristiga lån, givare av leverantörskrediter samt finansinstitut. Det måste göras ytterligare investeringar i rörvalsverket, och programmet för personalminskning måste genomföras.
- h) För Huta L.W., investeringar i företagets varmvalsverk, lyftanordningar och miljöskydds nivå. Företaget bör även nå högre produktivitetsnivåer genom omstrukturering av personalen och minskade kostnader för externa tjänster.
10. Alla senare ändringar i den övergripande omstruktureringsplanen och i de individuella planerna måste godkännas av kommissionen och vid behov av rådet.
11. Omstruktureringen skall genomföras med full insyn och på grundval av sunda marknads-ekonomiska principer.
12. Kommissionen och rådet skall fram till utgången av omstruktureringsperioden, i enlighet med punkterna 13–18, noga övervaka hur omstruktureringen genomförs och hur villkoren i denna avdelning rörande bärkraft, statligt stöd och kapacitetsminskningar före och efter den 1 maj 2004 uppfylls. Kommissionen skall därför rapportera till rådet.
13. Utöver övervakningen av det statliga stödet skall kommissionen och rådet övervaka omstruktureringsriktmärkena i bilaga 3 till protokoll nr 8 till anslutningsakten av den 16 april 2003. Hänvisningarna i nämnda bilaga till punkt 14 i protokollet skall uppfattas som hänvisningar till punkt 14 i denna artikel.
14. Övervakningen skall innefatta en oberoende utvärdering som skall genomföras 2003, 2004, 2005 och 2006. Kommissionens bärkraftstest skall tillämpas, och produktiviteten skall mätas som en del av utvärderingen.
15. Polen skall samarbeta fullt ut inom ramen för samtliga övervakningsbestämmelser. Särskilt gäller följande:
- a) Polen skall förse kommissionen med halvårsrapporter om omstruktureringen av de stödmottagande företagen, senast den 15 mars och den 15 september varje år fram till utgången av omstruktureringsperioden.
- b) Den första rapporten skall vara kommissionen tillhanda senast den 15 mars 2003 och den sista rapporten senast den 15 mars 2007, om inte kommissionen beslutar något annat.
- c) Rapporterna skall innehålla all information som behövs för att övervaka omstruktureringssprocessen, det statliga stödet, kapacitetsminskningen och kapacitetsutnyttjandet och ge tillräckliga finansiella uppgifter för att möjliggöra en bedömning av huruvida villkoren och kraven i denna avdelning har uppfyllts. Rapporterna skall åtminstone innehålla den information

som anges i bilaga 4 till protokoll nr 8 till anslutningsakten av den 16 april 2003, som kommissionen förbehåller sig rätten att ändra i linje med de erfarenheter den gör under övervakningen. I bilaga 4 till protokoll nr 8 till anslutningsakten av den 16 april 2003 skall hänvisningen till punkt 14 i protokollet uppfattas som en hänvisning till punkt 14 i denna artikel. Förutom enskilda verksamhetsrapporter för de stödmottagande företagen skall det även utarbetas en rapport om den övergripande situationen inom den polska stålsektorn, inbegripet den senaste makroekonomiska utvecklingen.

- d) All ytterligare information som behövs för den oberoende utvärderingen enligt punkt 14 skall dessutom lämnas av Polen.
- e) Polen skall kräva att de stödmottagande företagen lämnar alla relevanta uppgifter som under andra omständigheter skulle kunna betraktas som konfidentiella. När kommissionen rapporterar till rådet skall den se till att konfidentiell information om de enskilda företagen inte avslöjas.

16. Kommissionen får när som helst ge i uppdrag åt en oberoende konsult att utvärdera övervakningsresultaten, göra nödvändiga undersökningar och avlägga rapport för kommissionen och rådet.

17. Om kommissionen på grundval av övervakningen finner att det förekommit väsentliga avvikelser från de finansiella uppgifter som legat till grund för bedömningen av bärkraften, kan den kräva att Polen vidtar lämpliga åtgärder för att förstärka eller ändra omstruktureringsåtgärderna för de berörda stödmottagande företagen.

18. Om övervakningen visar att

- a) villkoren för övergångsbestämmelserna i denna avdelning inte har uppfyllts, eller att
- b) de åtaganden som gjorts inom ramen för förlängningen av den period under vilken Polen undantagsvis får bevilja statligt stöd för omstruktureringen av landets stålindustri enligt Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Polen, å andra sidan inte har uppfyllts, eller att
- c) Polen under omstruktureringsperioden har beviljat ytterligare, oförenligt statligt stöd till stålindustrin och i synnerhet till de stödmottagande företagen, skall övergångsbestämmelserna i denna avdelning inte vara tillämpliga.

Kommissionen skall vidta lämpliga åtgärder för att kräva att berörda företag betalar tillbaka sådant stöd som beviljats dem i strid med villkoren i denna avdelning.

AVDELNING IX

BESTÄMMELSER OM REAKTORERNA 1 OCH 2 VID KÄRNKRAFTVERKET BOHUNICE V1 I SLOVAKIEN*Artikel 64*

Slovakien har åtagit sig att stänga reaktor 1 i kärnkraftverket Bohunice V1 senast den 31 december 2006 och reaktor 2 i samma kärnkraftverk senast den 31 december 2008 samt att därefter avveckla dessa reaktorer.

Artikel 65

1. Under perioden 2004–2006 skall unionen förse Slovakien med ekonomiskt stöd till landets avvecklingssträvanden samt för hantering av följderna av stängningen och avvecklingen av reaktorerna 1 och 2 i kärnkraftverket Bohunice V1 (nedan kallat "stödet").
2. Stödet skall beslutas och genomföras i enlighet med bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 3906/89 av den 18 december 1989 om ekonomiskt stöd till vissa länder i centrala och östra Europa ⁽¹⁾.
3. För perioden 2004–2006 skall stödet uppgå till 90 miljoner euro i åtagandebemyndiganden, vilka skall fördelas på lika stora årliga åtaganden.
4. Stödet får helt eller delvis göras tillgängligt som ett unionsbidrag till den internationella stödfonden för avvecklingen av Bohunice, som förvaltas av Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling.

Artikel 66

Unionen inser att avvecklingen av kärnkraftverket Bohunice V1 skall fortsätta utöver den budgetplanen enligt det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999 och att denna insats utgör en betydande ekonomisk börda för Slovakien. Detta kommer att beaktas i samband med beslut om fortsatt stöd från unionen på detta område efter 2006.

Artikel 67

Denna avdelning skall tillämpas mot bakgrund av förklaringen om reaktorerna 1 och 2 vid kärnkraftverket Bohunice V1 i Slovakien där ordalydelsen i ingressen till protokoll nr 9 till anslutningsakten av den 16 april 2003 återges utan att dess rättsverkan ändras.

⁽¹⁾ EGT L 375, 23.12.1989, s. 11.

AVDELNING X

BESTÄMMELSER OM CYPERN

Artikel 68

1. Tillämpningen av gemenskapens och unionens regelverk skall uppskjutas i de områden i Republiken Cypern där Republiken Cyperns regering inte utövar den faktiska kontrollen.
2. Rådet skall på förslag av kommissionen besluta när det uppskov som avses i punkt 1 skall upphöra. Det skall besluta med enhällighet.

Artikel 69

1. Rådet skall på förslag av kommissionen fastställa villkoren för att tillämpa bestämmelserna i unionsrätten på linjen mellan de områden som avses i artikel 68 och de områden där Republiken Cyperns regering utövar den faktiska kontrollen. Rådet skall besluta med enhällighet.
2. Gränsen mellan Förenade kungarikets östra suveräna basområde och de områden som avses i artikel 68 skall betraktas som en del av Förenade kungarikets suveräna basområdens yttre gränser i enlighet med del IV i bilagan till protokoll nr 3 i anslutningsakten av den 16 april 2003 om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden på Cypern under den tid då tillämpningen av gemenskapens och unionens regelverk är uppskjuten i enlighet med artikel 68.

Artikel 70

1. Ingenting i denna avdelning skall hindra antagande av åtgärder som syftar till att främja den ekonomiska utvecklingen i de områden som avses i artikel 68.
2. Sådana åtgärder skall inte påverka tillämpningen av gemenskapens och unionens regelverk på de villkor som fastställs i detta protokoll i någon annan del av Republiken Cypern.

Artikel 71

Vid en lösning av Cypernproblemet skall rådet på förslag av kommissionen besluta om anpassningar av villkoren för Cyperns anslutning till unionen med avseende på den turkcypriotiska befolkningsgruppen. Rådet skall besluta med enhällighet.

Artikel 72

Denna avdelning skall tillämpas mot bakgrund av förklaringen om Cypern där ordalydelsen i ingressen till protokoll nr 10 till anslutningsakten av den 16 april 2003 återges utan att dess rättsverkan ändras.

DEL TRE

BESTÄMMELSER OM BILAGORNA TILL ANSLUTNINGSAKTEN AV DEN 16 APRIL 2003*Artikel 73*

Bilagorna I och III — XVII till anslutningsakten av den 16 april 2003, deras tillägg samt bilagorna till protokoll 2, 3 och 8 till anslutningsakten av den 16 april 2003 ⁽¹⁾ utgör en integrerande del av detta protokoll.

Artikel 74

1. Hänvisningarna till "anslutningsfördraget" i de bilagor som avses i artikel 73 i detta protokoll skall uppfattas som hänvisningar till det fördrag som avses i artikel IV-437.2 e i konstitutionen och hänvisningar till dagen eller tidpunkten för undertecknandet av nämnda fördrag skall uppfattas som hänvisningar till den 16 april 2003 och hänvisningar till anslutningsdagen skall uppfattas som hänvisningar till den 1 maj 2004.

2. Trots andra stycket skall hänvisningarna till "denna rättsakt" i de bilagor som avses i artikel 73 i detta protokoll uppfattas som hänvisningar till anslutningsakten av den 16 april 2003.

Hänvisningarna till bestämmelser i anslutningsakten av den 16 april 2003 i de bilagor som avses i artikel 73 i detta protokoll skall uppfattas som hänvisningar till detta protokoll i enlighet med den jämförande tabellen nedan.

Anslutningsakten av den 16 april 2003	Protokollet
Artikel 21	Artikel 12
Artikel 22	Artikel 13
Artikel 24	Artikel 15
Artikel 32	Artikel 21
Artikel 37	Artikel 26
Artikel 52	Artikel 32

3. Följande uttryck i de bilagor som avses i artikel 73 skall anses ha den betydelse som anges i den jämförande tabellen nedan utom om dessa uttryck hänför sig uteslutande till rättsliga situationer som föregår ikraftträdandet av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

(1) EUT L 236, 23.9.2003, s. 33.

Uttryck i de bilagor som avses i artikel 73	Betydelse
Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	konstitutionen
Fördraget om Europeiska unionen	konstitutionen
de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen	konstitutionen
(Europeiska) gemenskapen	unionen
den utvidgade gemenskapen	unionen
gemenskaps	unions
EU	unionen
den utvidgade unionen eller det utvidgade EU	unionen

Med avvikelse från första stycket skall betydelsen av uttrycket "gemenskaps-", när det är sammansatt med begreppen "preferens" eller "fiske" inte ändras.

4. Hänvisningarna till delar av eller bestämmelser i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen i de bilagor som avses i artikel 73 i detta protokoll skall uppfattas som hänvisningar till delar av eller bestämmelser i konstitutionen, i enlighet med den jämförande tabellen nedan.

EG-Fördraget	Konstitutionen
(Tredje delen) Avdelning I	Del III, avdelning III, kapitel I, avsnitt 3
Tredje delen avdelning I kapitel 1	Del III, avdelning III, kapitel I, avsnitt 3, underavsnitt 1
Tredje delen avdelning II	Del III avdelning III kapitel III, avsnitt 4
(Tredje delen) Avdelning III	Del III avdelning III kapitel I avsnitten 2 och 4
(Tredje delen) Avdelning VI kapitel 1	Del III avdelning III kapitel I avsnitt 5
Artikel 31	Artikel III-155
Artikel 39	Artikel III-133
Artikel 49	Artikel III-144
Artikel 58	Artikel III-158
Artikel 87	Artikel III-167
Artikel 88	Artikel III-168
Artikel 226	Artikel III-360
Bilaga I	Bilaga I

5. Om det i de bilagor som avses i Artikel 73 i detta protokoll anges att rådet eller kommissionen skall anta rättsakter skall dessa akter ha formen av europeiska förordningar eller beslut.

10. PROTOKOLL OM FÖRFARANDET VID ALLTFÖR STORA UNDERSKOTT

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR fastställa närmare bestämmelser om det förfarande vid alltför stora underskott som avses i artikel III-184 i konstitutionen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

De referensvärden som avses i artikel III-184.2 i konstitutionen skall vara

- a) 3 % för kvoten mellan det förväntade eller faktiska underskottet i den offentliga sektorns finanser och bruttonationalprodukten till marknadspris,
- b) 60 % för kvoten mellan skuldsättningen i den offentliga sektorn och bruttonationalprodukten till marknadspris.

Artikel 2

För tillämpningen av artikel III-184 i konstitutionen och detta protokoll avses med

- a) offentlig: hela den offentliga sektorn, dvs. centrala, regionala och lokala myndigheter samt sociala trygghetssystem - med undantag av kommersiell verksamhet - enligt definitionen i det europeiska nationalräkenskapssystemet,
- b) underskott: nettouplåning enligt definitionen i det europeiska nationalräkenskapssystemet,
- c) investering: fasta bruttoinvesteringar enligt definitionen i det europeiska nationalräkenskapssystemet,
- d) skuld: den samlade bruttoskulden till nominellt värde som är utestående vid årets utgång och som är konsoliderad mellan och inom de olika områdena inom den offentliga sektorn enligt definitionen i led a.

Artikel 3

För att säkerställa att förfarandet vid alltför stora underskott fungerar effektivt skall medlemsstaternas regeringar enligt detta förfarande ansvara för underskottet i den offentliga sektorn enligt definitionen i artikel 2 a. Medlemsstaterna skall säkerställa att nationella förfaranden på budgetområdet gör det möjligt för dem att uppfylla de förpliktelser inom detta område som följer av konstitutionen. Medlemsstaterna skall snabbt och regelbundet underrätta kommissionen om sina förväntade och faktiska underskott och om sin skuldnivå.

Artikel 4

Kommissionen skall tillhandahålla det statistiska underlag som skall användas för tillämpningen av detta protokoll.

---

11. PROTOKOLL OM KONVERGENSKRITERIER

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR besluta om närmare bestämmelser för de konvergenzkriterier som skall vägleda unionen då den beslutar om att avskaffa undantagen för medlemsstater med undantag enligt artikel III-198 i konstitutionen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

Kriteriet om prisstabilitet enligt artikel III-198.1 a i konstitutionen innebär att den berörda medlemsstaten under en tid av ett år före granskningen skall uppvisa en hållbar prisutveckling och en genomsnittlig inflationstakt som inte med mer än 1,5 procentenheter överstiger inflationstakten i de, högst tre medlemsstater som har uppnått de bästa resultaten i fråga om prisstabilitet. Inflationen skall mätas med hjälp av konsumentprisindex på en jämförbar grund, med beaktande av skillnader i nationella definitioner.

Artikel 2

Kriteriet om den offentliga sektorns finanser enligt artikel III-198.1 b i konstitutionen innebär att den berörda medlemsstaten vid tidpunkten för granskningen inte får vara föremål för något europeiskt beslut av rådet enligt artikel III-184.6 i konstitutionen om att ett alltför stort underskott föreligger.

Artikel 3

Kriteriet om deltagande i Europeiska monetära systemets växelkursmekanism enligt artikel III-198.1 c i konstitutionen innebär att kursrörelserna för den berörda medlemsstatens valuta skall ha legat inom det normala fluktuationsutrymmet enligt Europeiska monetära systemets växelkursmekanism, utan att allvarliga spänningar har uppstått, under minst de senaste två åren före granskningen. Särskilt skall medlemsstaten inte på eget initiativ ha devalverat sin valutas bilaterala centalkurs i förhållande till euron under denna period.

Artikel 4

Kriteriet om konvergens i räntesatserna enligt artikel III-198.1 d i konstitutionen innebär att den berörda medlemsstaten under en tid av ett år före granskningen skall ha haft en genomsnittlig långfristig nominell räntesats som inte med mer än två procentenheter överstiger motsvarande räntesats i de, högst tre medlemsstater som har uppnått de bästa resultaten i fråga om prisstabilitet. Räntesatserna skall beräknas på grundval av långfristiga statsobligationer eller jämförbara värdepapper, med beaktande av skillnader i nationella definitioner.

Artikel 5

Kommissionen skall tillhandahålla det statistiska underlag som skall användas för tillämpningen av detta protokoll.

Artikel 6

Rådet skall med enhällighet på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet, Europeiska centralbanken samt den ekonomiska och finansiella kommitté som avses i artikel III-192 i konstitutionen, anta lämpliga bestämmelser om den närmare utformningen av de konvergenskriterier som anges i artikel III-198 i konstitutionen; de bestämmelserna skall därefter ersätta detta protokoll.

---

12. PROTOKOLL OM EUROGRUPPEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR främja villkoren för en starkare ekonomisk tillväxt i Europeiska unionen och i detta syfte utveckla en allt närmare samordning av den ekonomiska politiken i euroområdet,

SOM ÄR MEDVETNA OM behovet av särskilda bestämmelser för en förstärkt dialog mellan de medlemsstater som har euron som valuta i avvaktan på att euron blir valuta i alla unionens medlemsstater,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

Ministrarna från de medlemsstater som har euron som valuta skall hålla informella sammanträden. Dessa skall äga rum vid behov för att diskutera de frågor som sammanhänger med det särskilda ansvar som de delar när det gäller den gemensamma valutan. Kommissionen skall delta vid sammanträdena. Europeiska centralbanken skall inbjudas att delta i dessa sammanträden, som skall förberedas av företrädarna för finansministrarna från de medlemsstater som har euron som valuta och av kommissionen.

Artikel 2

Ministrarna från de medlemsstater som har euron som valuta skall med en majoritet bland dessa medlemsstater välja en ordförande för två och ett halvt år.

---

13. PROTOKOLL OM VISSA BESTÄMMELSER ANGÅENDE FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND MED AVSEENDE PÅ DEN EKONOMISKA OCH MONETÄRA UNIONEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM MEDGER att Förenade kungariket inte har åtagit sig eller på annan grund är skyldigt att införa euron, om inte dess regering och parlament har fattat ett särskilt beslut om detta,

SOM BEAKTAR att Förenade kungarikets regering den 16 oktober 1996 och den 30 oktober 1997 anmälde till rådet att den inte har för avsikt att delta i den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen i enlighet med punkt 1 i protokollet om vissa bestämmelser angående Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, fogat till Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

SOM KONSTATERAR att Förenade kungarikets regering normalt finansierar sitt upplåningsbehov genom försäljning av skuldförbindelser till den privata sektorn,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa:

Artikel 1

Förenade kungariket är förpliktat att införa euron endast om det till rådet anmäler sin avsikt att göra detta.

Artikel 2

Artiklarna 3 — 8 och 10 skall tillämpas på Förenade kungariket, med beaktande av den anmälan som Förenade kungarikets regering lämnade till rådet den 16 oktober 1996 och den 30 oktober 1997.

Artikel 3

Förenade kungariket skall behålla sina befogenheter på den monetära politikens område enligt sin nationella lagstiftning.

Artikel 4

Artiklarna I-30.2 (med undantag av den första och den sista meningen), I-30.5, III-177 andra stycket, III-184.1, III-184.9, III-184.10, III-185.1-III-185.5, III-186, III-188, III-189, III-190, III-191, III-196, III-198.3, III-326 och III-382 i konstitutionen skall inte tillämpas på Förenade kungariket. Detsamma gäller artikel III-179.2 i konstitutionen vad avser antagandet av de delar av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken som rör euroområdet generellt.

I de bestämmelser som avses i första stycket skall hänvisningar till unionen och medlemsstaterna inte omfatta Förenade kungariket och hänvisningar till de nationella centralbankerna inte omfatta Bank of England.

Artikel 5

Förenade kungariket skall bemöda sig om att undvika ett alltför stort underskott i den offentliga sektorns finanser.

Artikel III-192.4 och artikel III-200 i konstitutionen skall tillämpas på Förenade kungariket som om Förenade kungariket hade beviljats undantag. Artiklarna III-201 och III-202 i konstitutionen skall fortsätta att tillämpas på Förenade kungariket.

Artikel 6

Förenade kungarikets rösträtt skall inte gälla då rådet antar sådana åtgärder som avses i de artiklar som räknas upp i artikel 4 och i de fall som avses i artikel III-197.4 första stycket i konstitutionen. Artikel III-197.4 andra och tredje styckena i konstitutionen skall därför tillämpas.

Förenade kungariket skall inte heller ha rätt att delta i utnämningen av ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter av Europeiska centralbankens direktion enligt artikel III-382.2 andra, tredje och fjärde styckena i konstitutionen.

Artikel 7

Artiklarna 3, 4, 6, 7, 9.2, 10.1, 10.2, 10.3, 11.2, 12.1, 14, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 30, 31, 32, 33, 34 och 50 i protokollet om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken ("stadgan") skall inte tillämpas på Förenade kungariket.

I dessa artiklar skall hänvisningar till unionen eller medlemsstaterna inte omfatta Förenade kungariket och hänvisningar till de nationella centralbankerna eller andelsägarna inte omfatta Bank of England.

Hänvisningarna i artikel 10.3 och artikel 30.2 i stadgan till "Europeiska centralbankens tecknade kapital" skall inte omfatta kapital som har tecknats av Bank of England.

Artikel 8

Artikel III-199 i konstitutionen och artiklarna 43–47 i stadgan skall, oavsett om det finns medlemsstater med undantag, gälla med följande ändringar:

- a) Hänvisningarna i artikel 43 i stadgan till Europeiska centralbankens och Europeiska monetära institutets uppgifter skall omfatta de uppgifter som fortfarande behöver utföras efter införandet av euron till följd av beslut från Förenade kungarikets sida att inte införa euron.
- b) Utöver de uppgifter som avses i artikel 46 i stadgan skall Europeiska centralbanken också lämna råd och medverka vid förberedelsen av varje europeisk förordning eller varje europeiskt beslut av

rådet om Förenade kungariket som fattas i enlighet med bestämmelserna i artikel 9 a och c i det här protokollet.

- c) Bank of England skall betala sin tecknade andel av Europeiska centralbankens kapital som bidrag till Europeiska centralbankens driftkostnader på samma grunder som de nationella centralbankerna i medlemsstater med undantag.

Artikel 9

Förenade kungariket får när som helst anmäla till rådet att det har för avsikt att införa euron. I så fall skall följande gälla:

- a) Förenade kungariket har rätt att införa euron, förutsatt att det uppfyller de nödvändiga villkoren. Rådet skall, på begäran av Förenade kungariket och på de villkor och i enlighet med det förfarande som anges i artikel III-198.1 och III-198.2 i konstitutionen, besluta huruvida Förenade kungariket uppfyller de nödvändiga villkoren.
- b) Bank of England skall betala in sin andel av det tecknade kapitalet, föra över valutatillgångar till Europeiska centralbanken och bidra till dess reserver på samma grunder som den nationella centralbanken i en medlemsstat vars undantag har upphävts.
- c) Rådet skall, på de villkor och i enlighet med det förfarande som anges i artikel III-198.3 i konstitutionen, fatta alla andra beslut som behövs för att göra det möjligt för Förenade kungariket att införa euron.

Om Förenade kungariket inför euron enligt bestämmelserna i denna artikel skall artiklarna 3–8 upphöra att gälla.

Artikel 10

Utan hinder av artiklarna III-181 i konstitutionen och artikel 21.1 i stadgan får Förenade kungarikets regering behålla sin "ways and means"-kredit hos Bank of England om och så länge som Förenade kungariket inte inför euron.

---

14. PROTOKOLL OM VISSA BESTÄMMELSER ANGÅENDE DANMARK MED AVSEENDE PÅ DEN EKONOMISKA OCH MONETÄRA UNIONEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM TAR HÄNSYN TILL att den danska grundlagen innehåller bestämmelser som kan innebära att en folkomröstning skall hållas i Danmark innan Danmark avstår från sitt undantag,

SOM TAR HÄNSYN TILL att den danska regeringen den 3 november 1993 till rådet anmälde sin avsikt att inte vilja delta i den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen, i enlighet med punkt 1 i protokollet om vissa bestämmelser angående Danmark, vilket fogas till Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

Danmark skall medges undantag, med hänsyn till den danska regeringens anmälan av den 3 november 1993 till rådet. Verkan av detta undantag skall vara att alla bestämmelser i konstitutionen och i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken som avser undantag skall tillämpas på Danmark.

Artikel 2

För att upphäva undantaget skall förfarandet enligt artikel III-198 i konstitutionen inledas endast på begäran av Danmark.

Artikel 3

Om undantaget upphävs skall detta protokoll inte längre tillämpas.

—

15. PROTOKOLL OM VISSA UPPGIFTER SOM ÅLIGGER DANMARKS NATIONALBANK

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR lösa vissa särskilda problem angående Danmark,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Enda artikel

Artikel 14 i protokollet om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken skall inte inverka på rätten för Danmarks nationalbank att utföra sina nuvarande uppgifter vad beträffar de delar av Danmarks territorium som inte är en del av unionen.

---

16. PROTOKOLL OM ORDNINGEN FÖR CFP-FRANCEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR ta hänsyn till en särskild fråga om Frankrike,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Enda artikel

Frankrike får behålla ensamrätten till penningutgivning i Nya Kaledonien, Franska Polynesien samt Wallis- och Futunaöarna enligt villkoren i sin nationella lagstiftning och ha ensamrätt att fastställa CFP-francens parivärde.

---

17. PROTOKOLL OM SCHENGENREGELVERKET INFÖRLIVAT INOM EUROPEISKA UNIONENS RAMAR

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR OM att bestämmelserna i Schengenregelverket som består av de avtal om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna som några av Europeiska unionens medlemsstater undertecknade i Schengen den 14 juni 1985 och den 19 juni 1990, samt därmed förbundna avtal och regler som har antagits på grundval av dessa avtal, har införlivats inom Europeiska unionens ramar genom ett protokoll som är fogat till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

SOM ÖNSKAR bevara Schengenregelverket, så som det har utvecklats sedan nämnda protokoll trädde i kraft, inom ramen för konstitutionen samt utveckla regelverket för att bidra till genomförandet av målet att erbjuda unionens medborgare ett område med frihet, säkerhet och rättvisa utan inre gränser,

SOM BEAKTAR Danmarks särskilda ställning,

SOM BEAKTAR att Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland inte deltar i tillämpningen av alla bestämmelser i Schengenregelverket, men att dessa medlemsstater dock bör ges möjlighet att helt eller delvis godta andra bestämmelser i detta regelverk,

SOM INSER att det följaktligen är nödvändigt att använda bestämmelserna i konstitutionen när det gäller ett fördjupat samarbete mellan vissa medlemsstater,

SOM BEAKTAR behovet att behålla särskilda förbindelser med Republiken Island och Konungariket Norge, eftersom båda dessa stater, tillsammans med de nordiska stater som är medlemmar i Europeiska unionen, är förenade genom bestämmelserna i den nordiska passunionen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

Konungariket Belgien, Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Estland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Storhertigdömet Luxemburg, Republiken Ungern, Republiken Malta, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Polen, Republiken Portugal, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien, Republiken Finland och Konungariket Sverige, bemyndigas att genomföra ett fördjupat samarbete sinsemellan på de områden som omfattas av de bestämmelser som har fastställts av rådet och som utgör "Schengenregelverket". Detta samarbete skall genomföras inom unionens institutionella och rättsliga ramar och med iakttagande av de relevanta bestämmelserna i konstitutionen.

Artikel 2

Schengenregelverket skall gälla för de medlemsstater som avses i artikel 1, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 i protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien. Rådet skall ersätta den verkställande kommitté som har inrättats genom Schengenavtalen.

Artikel 3

Danmarks deltagande i antagande av åtgärder som innebär en utveckling av Schengenregelverket samt genomförandet och tillämpningen av dessa åtgärder i Danmark skall omfattas av de relevanta bestämmelserna i protokollet om Danmarks ställning.

Artikel 4

Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, får när som helst begära att vissa eller samtliga bestämmelser i Schengenregelverket skall tillämpas på dem.

Rådet skall anta ett europeiskt beslut på en sådan begäran. Rådet skall besluta med enhällighet bland de medlemmar som avses i artikel 1 och företrädaren för regeringen i den berörda medlemsstaten.

Artikel 5

Förslag och initiativ som grundar sig på Schengenregelverket skall omfattas av de relevanta bestämmelserna i konstitutionen.

Om varken Irland, Förenade kungariket eller båda inom rimlig tid skriftligen har underrättat rådets ordförande om att de önskar delta skall, i detta sammanhang, de medlemsstater som avses i artikel 1 samt Irland och Förenade kungariket anses ha fått ett sådant bemyndigande som avses i artikel III-419.1 i konstitutionen om någon av dem önskar delta i de ifrågasvarande samarbetsområdena.

Artikel 6

Republiken Island och Konungariket Norge skall associeras till genomförandet av Schengenregelverket och den vidare utvecklingen av detta. Rådet skall med dessa stater ingå ett avtal om lämpliga förfaranden för detta och härvid besluta med enhällighet bland de medlemmar som avses i artikel 1. Avtalet skall innehålla bestämmelser om Islands och Norges bidrag till eventuella ekonomiska konsekvenser av genomförandet av detta protokoll.

Rådet skall genom enhälligt beslut ingå ett särskilt avtal med Island och Norge för att fastställa rättigheter och skyldigheter mellan å ena sidan Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland och å andra sidan Island och Norge på sådana områden som omfattas av Schengenregelverket och som är tillämpliga på dessa stater.

Artikel 7

I samband med förhandlingarna om nya medlemsstaters tillträde till Europeiska unionen skall Schengenregelverket samt ytterligare åtgärder som institutionerna har antagit på detta regelverks tillämpningsområde betraktas som ett regelverk som måste godtas fullt ut av alla kandidatstater.

---

18. PROTOKOLL OM TILLÄMPNING AV VISSA INSLAG I ARTIKEL III-130 I KONSTITUTIONEN PÅ FÖRENADE KUNGARIKET OCH IRLAND

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR avgöra vissa frågor som rör Förenade kungariket och Irland,

SOM BEAKTAR att det under många år förekommit särskilda arrangemang för resor mellan Förenade kungariket och Irland,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

Förenade kungariket skall — utan hinder av artiklarna III-130 och III-265 i konstitutionen, andra bestämmelser i konstitutionen, åtgärder som har antagits inom ramen för konstitutionen eller internationella avtal som ingåtts av unionen eller av unionen och dess medlemsstater med en eller flera tredjestater — ha rätt att vid sina gränser med andra medlemsstater genomföra sådana kontroller av personer som vill resa in i Förenade kungariket som det anser nödvändiga i syfte att

- a) kontrollera rätten att resa in i Förenade kungariket för medborgare i medlemsstater och för deras familjemedlemmar när de utövar rättigheter som följer av unionsrätten, liksom för sådana medborgare i andra stater som har fått sådana rättigheter genom en överenskommelse som Förenade kungariket är bundet av, och
- b) avgöra om andra personer skall ges tillstånd att resa in i Förenade kungariket.

Artiklarna III-130 och III-265 i konstitutionen, andra bestämmelser i konstitutionen eller andra åtgärder som har antagits inom ramen för konstitutionen skall inte på något sätt påverka Förenade kungarikets rätt att införa eller genomföra sådana kontroller. Hänvisningar till Förenade kungariket i denna artikel skall anses inbegripa territorier för vars yttre förbindelser Förenade kungariket ansvarar.

Artikel 2

Förenade kungariket och Irland får fortsätta att komma överens om inbördes arrangemang rörande fri rörlighet för personer mellan sina territorier ("den gemensamma resezon"), samtidigt som rättigheterna för de personer som avses i artikel 1 första stycket a fullt ut skall respekteras. Följaktligen skall bestämmelserna i artikel 1, så länge dessa arrangemang är gällande, vara tillämpliga på Irland på samma villkor och under samma förhållanden som på Förenade kungariket. Artiklarna III-130 och III-265 i konstitutionen eller andra bestämmelser i konstitutionen eller andra åtgärder som har antagits inom ramen för konstitutionen, skall inte på något sätt påverka några sådana arrangemang.

Artikel 3

De andra medlemsstaterna skall ha rätt att vid sina gränser eller vid varje plats för inresa till deras territorium genomföra kontroller av personer som vill resa in på deras territorium från Förenade kungariket eller andra territorier för vars yttre förbindelser det landet ansvarar för samma ändamål som i artikel 1 eller från Irland under den tid som bestämmelserna i artikel 1 är tillämpliga på Irland.

Artiklarna III-130 och III-265 i konstitutionen, andra bestämmelser i konstitutionen eller andra åtgärder som har antagits inom ramen för konstitutionen skall inte på något sätt påverka de andra medlemsstaternas rätt att införa eller genomföra sådana kontroller.

Artikel 4

Detta protokoll skall även tillämpas på akter som skall fortsätta att gälla i enlighet med artikel IV-438 i konstitutionen.

---

19. PROTOKOLL OM FÖRENADE KUNGARIKETS OCH IRLANDS STÄLLNING MED AVSEENDE PÅ POLITIK FÖR GRÄNSKONTROLL OCH FÖR ASYL OCH INVANDRING SAMT MED AVSEENDE PÅ CIVILRÄTTSLIGT SAMARBETE OCH POLISSAMARBETE

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR avgöra vissa frågor som rör Förenade kungariket och Irland,

SOM BEAKTAR protokollet om tillämpning av vissa inslag i artikel III-130 i konstitutionen på Förenade kungariket och Irland,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

Om inte annat följer av artikel 3 skall Förenade kungariket och Irland inte delta när rådet antar åtgärder som föreslås enligt del III avdelning III kapitel IV avsnitt 2 eller 3 i konstitutionen eller artikel III-260 i denna, om denna artikel gäller de områden som omfattas av dessa avsnitt, eller artikel III-263 eller artikel III-275.2 a i konstitutionen. Enhällighet bland rådets medlemmar, med undantag av företrädarna för Förenade kungarikets och Irlands regeringar, skall krävas för sådana akter av rådet som skall antas med enhällighet.

För tillämpningen av den här artikeln skall kvalificerad majoritet definieras som minst 55 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

När rådet inte beslutar på förslag av kommissionen eller unionens utrikesminister, skall kvalificerad majoritet, med avvikelse från andra och tredje styckena, definieras som minst 72 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

Artikel 2

Till följd av artikel 1 och om inte annat följer av artiklarna 3, 4 och 6 skall inga bestämmelser i del III avdelning III kapitel IV avsnitten 2 eller 3 i konstitutionen eller artikel III-260 i konstitutionen, om nämnda artikel gäller de områden som omfattas av nämnda avsnitt eller artikel III-263 eller artikel III-275.2 a i konstitutionen, inga åtgärder som antas enligt nämnda avsnitt eller nämnda artiklar, inga bestämmelser i ett internationellt avtal som ingås av unionen enligt nämnda avsnitt eller nämnda

artiklar och inga beslut av Europeiska unionens domstol som innebär en tolkning av en sådan bestämmelse eller åtgärd vara bindande för eller tillämpliga i Förenade kungariket eller Irland. Dessa bestämmelser, åtgärder eller beslut skall inte på något sätt påverka dessa staters befogenheter, rättigheter och skyldigheter. Dessa bestämmelser, åtgärder eller beslut skall inte på något sätt ändra gemenskapens eller unionens regelverk eller utgöra en del av unionsrätten, såsom detta regelverk och denna rätt gäller för Förenade kungariket eller Irland.

Artikel 3

1. Förenade kungariket eller Irland kan inom tre månader efter det att ett förslag har lagts fram för rådet enligt del III avdelning III kapitel IV avsnitten 2 eller 3 i konstitutionen eller ett förslag eller ett initiativ har lagts fram för rådet enligt artikel III-263 eller artikel III-275.2 a i konstitutionen skriftligen meddela rådet att Förenade kungariket eller Irland önskar delta i antagandet och tillämpningen av en sådan föreslagen åtgärd, varefter den staten skall ha rätt att göra detta. Enhällighet bland rådets medlemmar, med undantag av en medlem som inte har lämnat ett sådant meddelande, skall krävas för sådana akter i rådet som skall antas med enhällighet. En åtgärd som har antagits enligt denna punkt skall vara bindande för alla medlemsstater som deltog i antagandet. Villkoren för Förenade kungarikets och Irlands deltagande i utvärderingar som rör de områden som omfattas av del III avdelning III kapitel IV avsnitten 2 och 3 i konstitutionen skall fastställas i europeiska förordningar eller beslut som antas enligt artikel III-260 i konstitutionen.

För tillämpningen av den här artikeln skall kvalificerad majoritet definieras som minst 55 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

När rådet inte beslutar på förslag av kommissionen eller unionens utrikesminister, skall kvalificerad majoritet, med avvikelse från andra och tredje styckena, definieras som minst 72 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

2. Om rådet efter en rimlig tidsperiod inte kan anta en sådan åtgärd som avses i punkt 1 med deltagande av Förenade kungariket eller Irland, får rådet anta åtgärden i enlighet med artikel 1 utan att Förenade kungariket eller Irland deltar. I det fallet är artikel 2 tillämplig.

Artikel 4

Förenade kungariket eller Irland får när som helst efter antagande av en åtgärd enligt del III avdelning III kapitel IV avsnitten 2 och 3 i konstitutionen eller artikel III-263 eller artikel III-275.2 a i konstitutionen underrätta rådet och kommissionen om sin önskan att godta åtgärden. I så fall skall förfarandet i artikel III-420.1 i konstitutionen gälla i tillämpliga delar.

Artikel 5

En medlemsstat som inte är bunden av en åtgärd som har antagits enligt del III avdelning III kapitel IV avsnitten 2 och 3 i konstitutionen eller artikel III-263 eller artikel III-275.2 a i konstitutionen skall inte på något sätt belastas ekonomiskt av den åtgärden utöver de administrativa kostnader detta åsamkar institutionerna, om inte rådet med enhällighet bland alla sina medlemmar och efter att ha hört Europaparlamentet beslutar något annat.

Artikel 6

När Förenade kungariket eller Irland i sådana fall som avses i detta protokoll är bundet av en åtgärd som har antagits enligt del III avdelning III kapitel IV avsnitten 2 och 3 i konstitutionen eller artikel III-260 i konstitutionen, om denna artikel gäller de områden som omfattas av dessa avsnitt, eller artikel III-263 eller artikel III-275.2 a skall relevanta bestämmelser i konstitutionen vara tillämpliga på den staten när det gäller den åtgärden.

Artikel 7

Artiklarna 3 och 4 skall inte påverka tillämpningen av protokollet om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar.

Artikel 8

Irland får skriftligen underrätta rådet om att landet inte längre önskar omfattas av bestämmelserna i detta protokoll. I så fall skall nämnda bestämmelser inte längre gälla för Irland.

---

20. PROTOKOLL OM DANMARKS STÄLLNING

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR OM det beslut som fattades av stats- eller regeringscheferna, församlade i Europeiska rådet i Edinburgh den 12 december 1992, om vissa problem som togs upp av Danmark med avseende på Fördraget om Europeiska unionen,

SOM HAR NOTERAT Danmarks ståndpunkt när det gäller medborgarskap, Ekonomiska och monetära unionen, försvarspolitik samt rättsliga och inrikes frågor, enligt vad som anges i Edinburghbeslutet,

SOM ÄR MEDVETNA OM att en fortsättning enligt konstitutionen av den rättsordning som har sitt ursprung i Edinburghbeslutet betydligt kommer att begränsa Danmarks deltagande på för unionen viktiga samarbetsområden och att det skulle ligga i unionens intresse att säkerställa hela regelverket inom området med frihet, säkerhet och rättvisa,

SOM DÄRFÖR ÖNSKAR att upprätta en rättslig ram för att ge Danmark möjlighet att delta i antagandet av beslut om åtgärder som föreslås på grundval av del III avdelning III kapitel IV i konstitutionen och som välkomnar det faktum att Danmark har för avsikt att begagna sig av denna möjlighet när så är möjligt i enlighet med landets konstitutionella krav,

SOM NOTERAR att Danmark inte kommer att hindra övriga medlemsstater från att vidareutveckla sitt samarbete i fråga om åtgärder som inte är bindande för Danmark,

SOM ÄR MEDVETNA OM protokollet om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till konstitutionen.

DEL I

Artikel 1

Danmark skall inte delta när rådet antar åtgärder som föreslås enligt del III avdelning III kapitel IV i konstitutionen. Enhällighet bland rådsmedlemmarna, med undantag av företrädaren för den danska regeringen, skall krävas för sådana akter av rådet som skall antas med enhällighet.

För tillämpningen av den här artikeln skall kvalificerad majoritet definieras som minst 55 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

När rådet inte beslutar på förslag av kommissionen eller unionens utrikesminister, skall kvalificerad majoritet, med avvikelse från andra och tredje styckena, definieras som minst 72 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

Artikel 2

Inga bestämmelser i del III avdelning III kapitel IV i konstitutionen, inga åtgärder som antas enligt nämnda kapitel, inga bestämmelser i ett internationellt avtal som ingås av unionen enligt nämnda kapitel och inga beslut av Europeiska unionens domstol som innebär en tolkning av en sådan bestämmelse eller åtgärd skall vara bindande för eller tillämpliga i Danmark. Dessa bestämmelser, åtgärder eller beslut skall inte på något sätt påverka Danmarks befogenheter, rättigheter eller skyldigheter. Dessa bestämmelser, åtgärder eller beslut skall inte på något sätt ändra gemenskapens och unionens regelverk eller utgöra en del av unionsrätten, såsom detta regelverk och denna rätt gäller för Danmark.

Artikel 3

De åtgärder som avses i artikel 1 skall inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Danmark, annat än de administrativa kostnader som åsamkas institutionerna.

Artikel 4

1. Danmark skall, inom en tid av sex månader efter antagande av en åtgärd som bygger på Schengenregelverket, som omfattas av del I, besluta huruvida det skall införliva denna åtgärd i sin nationella lagstiftning. Om det beslutar att göra detta, kommer åtgärden att i enlighet med internationell rätt ge upphov till en förpliktelse mellan Danmark och övriga medlemsstater som är bundna av åtgärden.

Om Danmark beslutar att inte tillämpa en sådan åtgärd, kommer de medlemsstater som är bundna av den åtgärden och Danmark att överväga vilka lämpliga åtgärder som skall vidtas.

2. Danmark skall vad avser Schengenregelverket behålla de rättigheter och skyldigheter som existerade före ikraftträdandet av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

DEL II

Artikel 5

När det gäller åtgärder som rådet antar enligt artikel I-41, artikel III-295.1 och artiklarna III-309–III-313 i konstitutionen, skall Danmark inte delta i arbetet med att utarbeta och genomföra sådana unionsbeslut och unionsåtgärder som har försvarsmässiga konsekvenser. Därför skall Danmark inte delta i antagandet av sådana beslut och åtgärder. Danmark kommer inte att hindra övriga medlemsstater från att vidareutveckla sitt samarbete på detta område. Danmark behöver inte bidra till finansieringen av driftsutgifter som uppkommer till följd av sådana åtgärder eller göra militära resurser tillgängliga för unionen.

Enhällighet bland rådsmedlemmarna, med undantag av företrädaren för Danmarks regering, skall krävas för sådana akter av rådet som skall antas med enhällighet.

För tillämpningen av den här artikeln skall kvalificerad majoritet definieras som minst 55 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

När rådet inte beslutar på förslag av kommissionen eller unionens utrikesminister, skall kvalificerad majoritet, med avvikelse från tredje och fjärde styckena, definieras som minst 72 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

DEL III

Artikel 6

Detta protokoll skall även tillämpas på åtgärder som fortfarande är i kraft enligt artikel IV-438 i konstitutionen, vilka före ikraftträdandet av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa omfattades av protokollet om Danmarks ställning, fogat till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Artikel 7

Artiklarna 1, 2 och 3 skall inte tillämpas på åtgärder för att bestämma de tredjeländer vars medborgare är skyldiga att ha visering när de passerar medlemsstaternas yttre gränser eller på åtgärder som avser en enhetlig utformning av viseringar.

DEL IV

Artikel 8

Danmark får när som helst i enlighet med sina konstitutionella krav underrätta de övriga medlemsstaterna om att Danmark inte längre vill utnyttja hela eller delar av detta protokoll. I sådana fall kommer Danmark att fullt ut tillämpa alla relevanta åtgärder som då är i kraft och som har vidtagits inom unionens ramar.

Artikel 9

1. När som helst och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 8 får Danmark i enlighet med sina konstitutionella krav underrätta övriga medlemsstater om att med verkan från den första dagen i månaden efter underrättelsen skall del I i detta protokoll bestå av bestämmelserna i bilagan till detta protokoll. I så fall skall artiklarna 5–9 numreras om som en följd av detta.

2. Sex månader efter den dag då ett sådant meddelande får verkan skall hela Schengenregelverket och samtliga åtgärder som antagits som bygger på detta regelverk, vilka till dess varit bindande för Danmark som skyldigheter enligt internationell rätt, vara bindande för Danmark som unionsrätt.

BILAGA

Artikel 1

Om inte annat följer av artikel 3 skall Danmark inte delta när rådet antar åtgärder som föreslås enligt del III avdelning III kapitel IV i konstitutionen. Enhällighet bland rådsmedlemmarna, med undantag av företrädaren för den danska regeringen, skall krävas för de akter av rådet som skall antas med enhällighet.

För tillämpningen av den här artikeln skall kvalificerad majoritet definieras som minst 55 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

En blockerande minoritet skall åtminstone omfatta det lägsta antal rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall skall kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

När rådet inte beslutar på förslag av kommissionen eller unionens utrikesminister, skall kvalificerad majoritet, med avvikelse från andra och tredje styckena, definieras som minst 72 % av de av rådets medlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

Artikel 2

Till följd av artikel 1 och om inte annat följer av artiklarna 3, 4 och 6 skall inga bestämmelser i del III avdelning III kapitel IV i konstitutionen, inga åtgärder som antas enligt nämnda kapitel, inga bestämmelser i ett internationellt avtal som ingås av unionen enligt nämnda kapitel, inga beslut av Europeiska unionens domstol som innebär en tolkning av en sådan bestämmelse eller åtgärd vara bindande för eller tillämpliga i Danmark. Dessa bestämmelser, åtgärder eller beslut skall inte på något sätt påverka Danmarks befogenheter, rättigheter och skyldigheter. Dessa bestämmelser, åtgärder eller beslut skall inte på något sätt ändra gemenskapens och unionens regelverk eller utgöra en del av unionsrätten, såsom detta regelverk och denna rätt gäller för Danmark.

Artikel 3

1. Danmark kan inom tre månader efter det att ett förslag eller initiativ har lagts fram för rådet enligt del III avdelning III kapitel IV i konstitutionen skriftligen meddela rådets ordförande att Danmark önskar delta i antagandet och tillämpningen av en sådan föreslagen åtgärd, varefter Danmark skall ha rätt att göra detta.

2. Om rådet efter en rimlig tidsperiod inte kan anta en sådan åtgärd som avses i punkt 1 med deltagande av Danmark, får rådet anta åtgärden i enlighet med artikel 1 utan att Danmark deltar. I det fallet är artikel 2 tillämplig.

Artikel 4

Danmark får när som helst efter antagande av en åtgärd i rådet enligt del III avdelning III kapitel IV i konstitutionen underrätta rådet och kommissionen om sin önskan att godta åtgärden. I så fall skall förfarandet i artikel III-420.1 i konstitutionen gälla i tillämpliga delar.

Artikel 5

1. En underrättelse enligt artikel 4 skall lämnas inom sex månader efter det slutgiltiga antagandet av en åtgärd, om denna åtgärd bygger på Schengenregelverket.

Om Danmark inte lämnar någon underrättelse enligt artikel 3 eller 4 avseende en åtgärd som bygger på Schengenregelverket kommer de medlemsstater som är bundna av den åtgärden och Danmark att överväga vilka lämpliga åtgärder som skall vidtas.

2. En underrättelse enligt artikel 3 om åtgärder som bygger på Schengenregelverket skall oåterkalleligen anses vara en underrättelse enligt artikel 3 med avseende på alla ytterligare förslag eller initiativ som är avsedda att grundas på denna åtgärd, i den mån som ett sådant förslag eller initiativ bygger på Schengenregelverket.

Artikel 6

När Danmark i sådana fall som avses i denna del är bundet av en åtgärd som rådet har antagit enligt del III avdelning III kapitel IV i konstitutionen skall relevanta bestämmelser i konstitutionen vara tillämpliga på Danmark när det gäller den åtgärden.

Artikel 7

Om Danmark inte är bundet av en åtgärd som har antagits enligt del III avdelning III kapitel IV i konstitutionen, skall det inte på något sätt belastas ekonomiskt av den åtgärden utöver de administrativa kostnader detta åsamkar institutionerna om inte rådet med enhällighet beslutar något annat efter att ha hört Europaparlamentet.

---

21. PROTOKOLL OM MEDLEMSSTATERNAS YTTRE FÖRBINDELSER I FRÅGA OM PASSAGE AV YTTRE GRÄNSER

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR medlemsstaternas behov av att säkerställa effektiva kontroller vid sina yttre gränser, vid behov i samarbete med tredjeland,

HAR ENATS OM följande bestämmelse, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Enda artikel

Bestämmelserna om de åtgärder om passage av de yttre gränserna som anges i artikel III-265.2 b i konstitutionen skall inte påverka medlemsstaternas behörighet att förhandla om eller ingå avtal med tredjeland, såvitt dessa avtal är förenliga med unionsrätten och med andra relevanta internationella avtal.

---

22. PROTOKOLL OM ASYL FÖR MEDBORGARE I MEDLEMSSTATERNA

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR att unionen enligt artikel I-9.1 i konstitutionen erkänner de rättigheter, friheter och principer som anges i stadgan om de grundläggande rättigheterna,

SOM BEAKTAR att enligt artikel I-9.3 i konstitutionen skall de grundläggande rättigheterna såsom de garanteras i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ingå i unionsrätten som allmänna principer,

SOM BEAKTAR att Europeiska unionens domstol har behörighet att säkerställa att lagen följs av unionen vid tolkning och tillämpning av artikel I-9.1 och I-9.3 i konstitutionen,

SOM BEAKTAR att varje europeisk stat som ansöker om medlemskap i unionen i enlighet med artikel I-58 i konstitutionen måste respektera de värden som anges i artikel I-2 i konstitutionen,

SOM ÄR MEDVETNA OM att det i artikel I-59 i konstitutionen inrättas en mekanism för tillfälligt upphävande av vissa rättigheter om en medlemsstat allvarligt och bestående åsidosätter dessa värden,

SOM ERINRAR OM att varje medborgare i en medlemsstat, i sin egenskap av unionsmedborgare, åtnjuter särskild status och särskilt skydd som skall garanteras av medlemsstaterna i enlighet med bestämmelserna i del I avdelning II och del III avdelning II i konstitutionen,

SOM ÄR MEDVETNA OM att konstitutionen inrättar ett område utan inre gränser och ger varje unionsmedborgare rätt att fritt röra sig och bosätta sig på medlemsstaternas territorium,

SOM ÖNSKAR hindra att asylrätten utnyttjas för andra ändamål än vad som är avsett,

SOM BEAKTAR att detta protokoll tar hänsyn till slutgiltigheten av och syftet med Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 om flyktingars rättsliga ställning,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Enda artikel

Med beaktande av den skyddsnivå som Europeiska unionens medlemsstater erbjuder såvitt avser de grundläggande rättigheterna och friheterna skall medlemsstaterna betraktas som säkra ursprungsländer i förhållande till varandra för alla rättsliga och praktiska syften som har samband med asylärenden. Följaktligen får ansökningar om asyl som ges in av en medborgare i en medlemsstat endast i följande fall beaktas eller förklaras tillåtna att behandlas av en annan medlemsstat:

- a) Om den medlemsstat i vilken sökanden är medborgare med åberopande av artikel 15 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna vidtar åtgärder som medför att den medlemsstaten inom sitt territorium inte uppfyller sina skyldigheter enligt konventionen.

-
- b) Om ett sådant förfarande som avses i artikel I-59.1 eller I-59.2 i konstitutionen har inletts och fram till dess att rådet eller, i förekommande fall, Europeiska rådet antar ett europeiskt beslut med avseende på detta med hänsyn till den medlemsstat där den sökande är medborgare.
- c) Om rådet har antagit ett europeiskt beslut i enlighet med artikel I-59.1 i konstitutionen när det gäller den medlemsstat i vilken sökanden är medborgare eller om Europeiska rådet har antagit ett europeiskt beslut i enlighet med artikel I-59.2 i konstitutionen när det gäller den medlemsstat i vilken sökanden är medborgare.
- d) Om en medlemsstat ensidigt fattar ett sådant beslut när det gäller en ansökan från en medborgare i en annan medlemsstat; i så fall skall rådet omedelbart underrättas; ansökan skall behandlas med utgångspunkt i antagandet att den är uppenbart ogrundad utan att detta, oberoende av omständigheterna, på något sätt påverkar medlemsstaternas befogenhet att fatta beslut.
-

23. PROTOKOLL OM DET PERMANENTA STRUKTURERADE SAMARBETE SOM INRÄTTAS GENOM ARTIKEL I-41.6 OCH ARTIKEL III-312 I KONSTITUTIONEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR artikel I-41.6 och artikel III-312 i konstitutionen,

SOM ERINRAR OM att unionen för en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik som bygger på en ständigt ökande konvergens mellan medlemsstaternas åtgärder,

SOM ERINRAR OM att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken utgör en integrerande del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken; att unionen genom denna politik tillförsäkras en operativ förmåga som stöder sig på civila och militära resurser; att unionen får använda sig av denna för de uppdrag som avses i artikel III-309 i konstitutionen utanför unionen för att bevara fred, förebygga konflikter och förstärka den internationella säkerheten i enlighet med principerna i FN-stadgan; att utförandet av dessa uppgifter bygger på den militära kapacitet som tillhandahålls av medlemsstaterna, i enlighet med principen om en enda uppsättning av styrkor,

SOM ERINRAR OM att unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik inte påverkar den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik,

SOM ERINRAR OM att unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik respekterar de skyldigheter som följer av Nordatlantiska Fördraget för de medlemsstater som anser att deras gemensamma försvar genomförs inom ramen för Nato, som förblir grundvalen för dess medlemmars kollektiva försvar, och är förenlig med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik som har beslutats inom denna ram,

SOM ÄR ÖVERTYGADE OM att en mer framträdande roll för unionen när det gäller säkerhet och försvar kommer att bidra till vitaliteten hos en förnyad atlantpakt, i samklang med "Berlin plus"-arrangemangen,

SOM ÄR BESLUTNA att göra unionen i stånd att fullt ut ikläda sig det ansvar som åligger den inom det internationella samfundet,

SOM ERKÄNNER att Förenta nationerna får begära unionens bistånd för att genomföra brådskande insatser i enlighet med kapitlen VI och VII i FN-stadgan,

SOM ERKÄNNER att en förstärkning av säkerhets- och försvarspolitiken kommer att ställa krav på ansträngningar från medlemsstaterna när det gäller förmågor,

SOM ÄR MEDVETNA om att inledningen av en ny etapp i utvecklingen av den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken förutsätter beslutsamma ansträngningar av de medlemsstater som är beredda till detta,

SOM ERINRAR OM vikten av att utrikesministern är fullt ut delaktig i arbetet i det permanenta strukturerade samarbetet,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

Det permanenta strukturerade samarbete som avses i artikel I-41.6 i konstitutionen skall vara öppet för varje medlemsstat som från och med ikraftträdandet av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa åtar sig att

- a) mer intensivt utveckla sin försvarskapacitet, genom att utveckla sina nationella bidrag och genom deltagande, i förekommande fall, i multinationella styrkor, i de viktigaste europeiska försvarsmaterielprogrammen och i den verksamhet som utförs av den europeiska byrån för utveckling av försvarskapacitet och för forskning, anskaffning och försvarsmateriel (Europeiska försvarsbyrån), och
- b) ha kapacitet att senast 2007, antingen nationellt eller som en del av multinationella styrkor, tillhandahålla särskilda stridsenheter för de planerade uppdragen, sammansatta på taktisk nivå som en taktisk insatsstyrka, med stödelement, inklusive transport och logistik, som inom 5–30 dagar kan genomföra de uppdrag som avses i artikel III-309, särskilt för att tillmötesgå framställningar från Förenta nationerna, och som kan underhållas under en första period på 30 dagar, med möjlighet till förlängning upp till minst 120 dagar.

Artikel 2

De medlemsstater som deltar i det permanenta strukturerade samarbetet skall för att uppnå målen i artikel 1 åta sig att

- a) från och med ikraftträdandet av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa samarbeta i syfte att nå överenskomna mål avseende nivån på utgifterna för investeringar i försvarsmateriel och att regelbundet ompröva dessa mål mot bakgrund av säkerhetsmiljön och unionens internationella ansvar,
- b) så långt möjligt tillnärma sina försvarsstrukturer, särskilt genom att harmonisera identifieringen av de militära behoven genom att gemensamt utnyttja och i förekommande fall specialisera sina försvarsresurser och militära förmågor samt uppmuntra samarbete när det gäller utbildning och logistik,
- c) vidta konkreta åtgärder för att öka styrkornas tillgänglighet, interoperabilitet, flexibilitet och tilltransportförmåga, särskilt genom att identifiera gemensamma mål när det gäller att sända styrkor, inklusive genom att eventuellt se över sina nationella beslutsförfaranden,
- d) samarbeta för att se till att de vidtar nödvändiga åtgärder för att åtgärda, inbegripet genom multinationella strategier och utan att deras förpliktelser inom Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) åsidosätts, de brister som har konstaterats inom ramen för "översynsmekanismen för kapacitetsutveckling",
- e) i förekommande fall delta i utvecklingen av större gemensamma eller europeiska materielprogram inom ramen för Europeiska försvarsbyrån.

Artikel 3

Europeiska försvarsbyrån skall bidra till en regelbunden utvärdering av de deltagande medlemsstaternas bidrag när det gäller förmågor, särskilt bidrag som tillhandahålls enligt kriterier som skall fastställas bland annat på grundval av artikel 2, och rapportera minst en gång om året. Utvärderingen kan ligga till grund för europeiska rekommendationer och beslut som rådet antar i enlighet med artikel III-312 i konstitutionen.

---

24. PROTOKOLL OM ARTIKEL I-41.2 I KONSTITUTIONEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR behovet av att fullt ut genomföra bestämmelserna i artikel I-41.2 i konstitutionen,

SOM BEAKTAR att unionens politik i enlighet med artikel I-41.2 i konstitutionen inte skall påverka den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik och att den skall respektera de skyldigheter som vissa medlemsstater, som anser att deras gemensamma försvar genomförs inom ramen för Nato, har enligt Nordatlantiska fördraget och vara förenlig med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik som har beslutats inom den ramen,

HAR ENATS OM följande bestämmelse, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Enda artikel

Unionen skall tillsammans med Västeuropeiska unionen utarbeta arrangemang för ett ökat ömsesidigt samarbete.

—

25. PROTOKOLL OM IMPORT TILL EUROPEISKA UNIONEN AV PETROLEUMPRODUKTER SOM RAFFINERATS I NEDERLÄNDSKA ANTILLERNA

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR närmare reglera det handelssystem som tillämpas vid import till unionen av petroleumprodukter som raffinerats i Nederländska Antillerna,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

Detta protokoll gäller för petroleumprodukter som omfattas av nr 27.10, 27.11, 27.12 (paraffin och petroleumvax), ex 27.13 (återstoden från paraffin) och 27.14 ("scale wax") i den kombinerade nomenklaturen och som importeras för att användas i medlemsstaterna.

Artikel 2

På de villkor som anges i detta protokoll skall medlemsstaterna förbinda sig att för petroleumprodukter som har raffinerats i Nederländska Antillerna bevilja de tullförmåner som följer av detta territoriums associering med unionen. Dessa bestämmelser skall gälla oavsett vilka ursprungsregler som medlemsstaterna tillämpar.

Artikel 3

1. Om kommissionen på begäran av en medlemsstat eller på eget initiativ konstaterar att import till unionen, enligt den i artikel 2 angivna ordningen, av petroleumprodukter som raffinerats i Nederländska Antillerna skapar faktiska svårigheter på marknaden i en eller flera medlemsstater skall kommissionen anta ett europeiskt beslut om att medlemsstaterna i fråga skall införa, höja eller återinföra tullar på denna import i sådan utsträckning och för en så lång tid som behövs för att komma till rätta med situationen. De tullar som införs, höjs eller återinförs får inte överstiga dem som för samma produkter tillämpas gentemot tredjeland.

2. Bestämmelserna i punkt 1 får under alla omständigheter tillämpas om unionens import av petroleumprodukter som raffinerats i Nederländska Antillerna uppgår till två miljoner ton per år.

3. Rådet skall informeras om de europeiska beslut som kommissionen antar enligt punkterna 1 och 2, inklusive de beslut som syftar till att avslå en medlemsstats begäran. Rådet skall på begäran av en medlemsstat pröva besluten och kan när som helst anta ett europeiskt beslut för att ändra eller upphäva dem.

Artikel 4

1. Om en medlemsstat anser att den import av i Nederländska Antillerna raffinerade petroleumprodukter som sker antingen direkt eller via en annan medlemsstat och enligt den ordning som föreskrivs i artikel 2, skapar faktiska svårigheter på den förstnämnda statens marknad och att åtgärder för att komma till rätta med svårigheterna omedelbart måste vidtas, kan staten på eget initiativ besluta om att tillämpa tullar på sådan import; tullarna får dock inte överstiga dem som för samma produkter tillämpas gentemot tredjeland. Medlemsstaten skall underrätta kommissionen om sitt beslut och kommissionen skall inom en månad anta ett europeiskt beslut om huruvida de av staten vidtagna åtgärderna skall bestå, ändras eller upphävas. Artikel 3.3 skall tillämpas på kommissionens beslut.

2. Om de kvantiteter av i Nederländska Antillerna raffinerade petroleumprodukter, som antingen direkt eller via någon annan medlemsstat och enligt den i artikel 2 föreskrivna ordningen importeras till en eller flera medlemsstater i gemenskapen, under ett kalenderår överstiger det antal ton som anges i bilagan till detta protokoll, skall de åtgärder som den eller de medlemsstaterna har vidtagit enligt punkt 1 för det aktuella året anses berättigade. Efter att ha förvissat sig om att det fastställda antalet ton har uppnåtts, skall kommissionen protokollföra åtgärderna. I sådana fall får inte de övriga medlemsstaterna föra saken inför rådet.

Artikel 5

Om unionen beslutar att tillämpa kvantitativa restriktioner på petroleumprodukter oavsett varifrån dessa importeras, får restriktionerna även tillämpas på import av sådana produkter från Nederländska Antillerna. I sådana fall skall Nederländska Antillerna beviljas en fördelaktigare behandling än tredjeland.

Artikel 6

1. Rådet får med enhällighet och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen ompröva artiklarna 2–5 när en gemensam ursprungsdefinition antas för petroleumprodukter som kommer från tredjeland eller associerade länder, när beslut fattas inom ramen för en gemensam handelspolitik för produkterna i fråga eller när en gemensam energipolitik fastställs.

2. Vid en sådan omprövning skall dock under alla omständigheter likvärdiga fördelar behållas för Nederländska Antillerna i lämplig form och för en minsta kvantitet av 2 1/2 miljoner ton petroleumprodukter.

3. Unionens åtaganden i fråga om de likvärdiga fördelar som avses i punkt 2 kan om det behövs fördelas mellan staterna; därvid skall hänsyn tas till det antal ton som anges i bilagan till detta protokoll.

Artikel 7

För att genomföra detta protokoll skall kommissionen följa utvecklingen av importen till medlemsstaterna av petroleumprodukter som har raffinerats i Nederländska Antillerna. Medlemsstaterna skall i enlighet med av kommissionen utfärdade administrativa föreskrifter lämna kommissionen all ändamålsenlig information; kommissionen skall sprida informationen.

BILAGA

För genomförandet av artikel 4.2 har de höga fördragsslutande parterna beslutat att kvantiteten 2 miljoner ton petroleumprodukter från Antillerna skall fördelas mellan medlemsstaterna enligt följande:

Tyskland	625 000 ton
Den ekonomiska unionen mellan Belgien och Luxemburg	200 000 ton
Frankrike	75 000 ton
Italien	100 000 ton
Nederländerna	1 000 000 ton

26. PROTOKOLL OM FÖRVÄRV AV EGENDOM I DANMARK

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR lösa vissa särskilda problem av intresse för Danmark,

HAR ENATS OM följande bestämmelse, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Enda artikel

Utan hinder av bestämmelserna i konstitutionen får Danmark fortsätta att tillämpa sin gällande lagstiftning om förvärv av fritidsbostäder.

---

27. PROTOKOLL OM SYSTEMET FÖR RADIO OCH TV I ALLMÄNHETENS TJÄNST I MEDLEMSSTATERNA

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ANSER att systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna har ett direkt samband med de demokratiska, sociala och kulturella behoven i varje samhälle och med behovet att bevara mångfalden i medierna,

HAR ENATS OM följande tolkningsbestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Enda artikel

Bestämmelserna i konstitutionen skall inte påverka medlemsstaternas behörighet att svara för finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst i den utsträckning som denna finansiering beviljas radio- och TV-organisationerna för att de skall utföra det uppdrag att verka i allmänhetens tjänst som har tilldelats dem, utformats och organiserats av varje medlemsstat och i den utsträckning som finansieringen inte påverkar handelsvillkoren och konkurrensen inom unionen i en omfattning som kan strida mot det gemensamma intresset, varvid kraven på att utföra uppdraget att verka i allmänhetens tjänst skall beaktas.

—

28. PROTOKOLL OM ARTIKEL III-214 I KONSTITUTIONEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA

HAR ENATS OM följande bestämmelse, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Enda artikel

Vid tillämpningen av artikel III-214 i konstitutionen skall förmåner för arbetstagare på grund av sociala trygghetssystem inte anses som lön och i den mån förmånerna kan hänföras till anställningstider före den 17 maj 1990, utom när det gäller arbetstagare eller deras förmånsberättigade anhöriga som före den tidpunkten har väckt talan vid domstol eller inlett ett likvärdigt förfarande enligt tillämplig nationell lagstiftning.

---

29. PROTOKOLL OM EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR OM att artikel I-3 i konstitutionen bl.a. nämner målen att främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och solidaritet mellan medlemsstaterna samt att nämnda sammanhållning hör till de områden med delad befogenhet för unionen som räknas upp i artikel I-14.2 c i konstitutionen,

SOM ERINRAR OM att bestämmelserna i del III avdelning III kapitel III avsnitt 3 i konstitutionen om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning som helhet utgör den rättsliga grundvalen för att konsolidera och ytterligare utveckla unionens insatser på detta område, inklusive upprättandet av en fond,

SOM ERINRAR OM att artikel III-223 i konstitutionen föreskriver att en sammanhållningsfond skall inrättas,

SOM UPPMÄRKSAMMAR att Europeiska investeringsbanken lånar ut stora och ökande belopp till förmån för de fattigaste regionerna,

SOM UPPMÄRKSAMMAR önskemålet om en differentiering av nivån för unionens deltagande i program och projekt i vissa medlemsstater,

SOM UPPMÄRKSAMMAR önskemålet om större flexibilitet vid tilldelning av medel från strukturfonderna,

SOM UPPMÄRKSAMMAR förslaget om att ta större hänsyn till medlemsstaternas relativa välstånd inom systemet med egna medel,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Enda artikel

1. Medlemsstaterna bekräftar på nytt att främjandet av ekonomisk, social och territoriell sammanhållning är avgörande för unionens fulla utveckling och varaktiga framgång.
2. Medlemsstaterna bekräftar på nytt sin övertygelse om att strukturfonderna även i fortsättningen har att spela en betydande roll när det gäller att uppnå unionens mål i fråga om sammanhållning.
3. Medlemsstaterna bekräftar på nytt sin övertygelse om att Europeiska investeringsbanken skall fortsätta att använda merparten av sina medel till att främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och förklarar sig villiga att se över Europeiska investeringsbankens kapitalbehov så snart det behövs för detta ändamål.
4. Medlemsstaterna är eniga om att sammanhållningsfonden skall ge ekonomiska bidrag från unionen till projekt på miljöområdet och området för transeuropeiska nät i sådana medlemsstater som har en bruttonationalinkomst per capita som är lägre än 90 % av genomsnittet för unionen och som har ett program för att uppfylla de villkor för ekonomisk konvergens som anges i artikel III-184 i konstitutionen.

5. Medlemsstaterna förklarar att de avser att tillåta större flexibilitet vid tilldelning av medel från strukturfonderna för särskilda behov som inte täcks av de nuvarande reglerna för strukturfonderna.
  6. Medlemsstaterna förklarar att de är villiga att differentiera nivåerna för unionens deltagande i strukturfondernas program och projekt i syfte att undvika orimligt stora ökningar i budgetutgifterna för mindre välmående medlemsstater.
  7. Medlemsstaterna inser att det är nödvändigt att noga övervaka de framsteg som görs för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och förklarar sig villiga att undersöka alla nödvändiga åtgärder i detta avseende.
  8. Medlemsstaterna förklarar att de avser att ta större hänsyn till de enskilda medlemsstaternas bidragskapacitet inom systemet med egna medel och att undersöka om de mindre välmående medlemsstaterna kan kompenseras för de regressiva inslag som finns i det nuvarande systemet med egna medel.
-

30. PROTOKOLL OM EN SÄRSKILD ORDNING FÖR GRÖNLAND

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Enda artikel

1. Vid import till unionen av sådana produkter som omfattas av den gemensamma marknadsorganisationen för fiskeriprodukter och som har sitt ursprung i Grönland skall produkterna, samtidigt som den gemensamma marknadsorganisationen följs, vara undantagna från tullar och avgifter med motsvarande verkan samt från kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan, om de möjligheter till tillgång till grönländska fiskezoner som har beviljats unionen med stöd av ett avtal mellan unionen och den behöriga myndigheten för Grönland är tillfredsställande för unionen.
  2. De åtgärder som avser ordningen för import av de i punkt 1 avsedda produkterna skall antas i enlighet med förfarandena i artikel III-231 i konstitutionen.
-

31. PROTOKOLL OM ARTIKEL 40.3.3 I IRLANDS FÖRFATTNING

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA

HAR ENATS OM följande bestämmelse, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Enda artikel

Inga bestämmelser i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa eller fördrag och akter om ändring av eller tillägg till detta skall påverka tillämpningen i Irland av artikel 40.3.3 i Irlands författning.

---

32. PROTOKOLL OM ARTIKEL I-9.2 I KONSTITUTIONEN ANGÅENDE UNIONENS ANSLUTNING TILL EUROPEISKA KONVENTIONEN OM SKYDD FÖR DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA OCH DE GRUNDLÄGGANDE FRIHETERNA

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

1. I avtalet om unionens anslutning till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad "Europakonventionen") i enlighet med artikel I-9.2 i konstitutionen skall det avspegla nödvändigheten av att bevara unionens och unionsrättens särdrag, särskilt när det gäller

- a) de särskilda bestämmelserna för unionens eventuella deltagande i kontrollmyndigheterna enligt Europakonventionen,
- b) de mekanismer som är nödvändiga för att säkerställa att talan som väcks av tredjestater och framställningar från enskilda korrekt riktas till medlemsstaterna och/eller unionen, beroende på det enskilda fallet.

Artikel 2

I det avtal som avses i artikel 1 skall det säkerställas att unionens anslutning inte påverkar vare sig unionens eller dess institutioners befogenheter. Det skall säkerställas att ingen av avtalets bestämmelser påverkar medlemsstaternas särskilda situation i förhållande till Europakonventionen, särskilt vad gäller dess protokoll, av medlemsstaterna vidtagna åtgärder som avviker från Europakonventionen enligt artikel 15 i denna och medlemsstaternas reservationer mot Europakonventionen enligt artikel 57 i denna.

Artikel 3

Ingen av det i artikel 1 avsedda avtalets bestämmelser skall påverka artikel III-375.2 i konstitutionen.

---

33. PROTOKOLL OM AKTER OCH FÖRDRAG SOM KOMPLETTERAT ELLER ÄNDRAT FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDET AV EUROPEISKA GEMENSKAPEN OCH FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR att Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Fördraget om Europeiska unionen samt de akter och fördrag som kompletterat eller ändrat dessa upphävs genom artikel IV-437.1 i konstitutionen,

SOM ANSER att det bör upprättas en förteckning över de akter och fördrag som avses i artikel IV-437.1,

SOM ANSER att sakinnehållet i bestämmelserna i artikel 9.7 i Amsterdamfördraget bör återges,

SOM ERINRAR OM att akten av den 20 september 1976 om allmänna direkta val av företrädare i Europaparlamentet skall fortsätta att gälla,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Artikel 1

1. Följande akter och fördrag, vilka har kompletterat eller ändrat Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, upphävs:

- a) Protokollet av den 8 april 1965 om Europeiska gemenskapernas immunitet och privilegier, fogat till Fördraget om upprättandet av ett gemensamt råd och en gemensam kommission (EGT 152, 13.7.1967, s. 13).
- b) Fördraget av den 22 april 1970 om ändring av vissa budgetbestämmelser i fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och i Fördraget om upprättandet av ett gemensamt råd och en gemensam kommission för Europeiska gemenskaperna (EGT L 2, 2.1.1971, s. 1).
- c) Fördraget av den 22 juli 1975 om ändring av vissa finansiella bestämmelser i fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och Fördraget om upprättandet av ett gemensamt råd och en gemensam kommission för Europeiska gemenskaperna (EGT L 359, 31.12.1977, s. 4).
- d) Fördraget av den 10 juli 1975 om ändring av vissa bestämmelser i protokollet om Europeiska investeringsbankens stadga (EGT L 91, 6.4.1978, s. 1).
- e) Fördraget av den 13 mars 1984 om ändring av fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna i fråga om Grönland (EGT L 29, 1.2.1985, s. 1).
- f) Europeiska enhetsakten av den 17 februari 1986 och den 28 februari 1986 (EGT L 169, 29.6.1987, s. 1).

- g) Akten av den 25 mars 1993 om ändring av protokollet om Europeiska investeringsbankens stadga som ger befogenhet åt bankens råd att upprätta en europeisk investeringsfond (EGT L 173, 7.7.1994, s. 14).
- h) Beslut 2003/223/EG av rådet på stats- eller regeringschefsnivå av den 21 mars 2003 om ändring av artikel 10.2 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken (EUT L 83, 1.4.2003, s. 66).
2. Amsterdamfördraget av den 2 oktober 1997 om ändring av Fördraget om Europeiska unionen, fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och vissa akter som hör samman med dem (EGT C 340, 10.11.1997, s. 1) upphävs.
3. Nicefördraget av den 26 februari 2001 om ändring av Fördraget om Europeiska unionen, fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna och vissa akter som hör samman med dem (EGT C 80, 10.3.2001, s. 1) upphävs.

Artikel 2

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-432 i konstitutionen och artikel 189 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen skall företrädarna för medlemsstaternas regeringar i samförstånd fastställa nödvändiga bestämmelser för att lösa vissa speciella problem som berör Storhertigdömet Luxemburg och som följer av inrättandet av ett gemensamt råd och en gemensam kommission för Europeiska gemenskaperna.
2. Akten om allmänna direkta val av företrädare i Europaparlamentet, fogad till rådets beslut 76/787/EKSG, EEG, Euratom (EGT L 278, 8.10.1976, s. 1), bibehålls i den version som gäller vid ikraftträdandet av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa. I syfte att anpassa akten till konstitutionen ändras den på följande sätt:
- a) Artikel 1.3 skall utgå.
- b) (Berör ej den svenska versionen.)
- c) I artikel 6.2 skall orden "av den 8 april 1965" utgå och orden "Europeiska gemenskapernas" ersättas med "Europeiska unionens".
- d) I artikel 7.1 andra strecksatsen skall orden "Europeiska gemenskapernas kommission" ersättas med "Europeiska kommissionen".
- e) I artikel 7.1 tredje strecksatsen skall orden "Europeiska gemenskapernas domstol eller förstainstansrätten" ersättas med "Europeiska unionens domstol".
- f) I artikel 7.1 femte strecksatsen skall orden "Europeiska gemenskapernas revisionsrätt" ersättas med "revisionsrätten".
- g) I artikel 7.1 sjätte strecksatsen skall ordet "EU-ombudsmannen" ersättas med "Europeiska ombudsmannen".

- h) I artikel 7.1 sjunde strecksatsen skall orden "i Europeiska ekonomiska gemenskapen och i Europeiska atomenergigemenskapen" ersättas med "i Europeiska unionen".
- i) I artikel 7.1 nionde strecksatsen skall orden "enligt fördragen om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen" ersättas med "enligt Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen". Ordet "gemenskapernas" skall ersättas med "unionens".
- j) I artikel 7.1 elfte strecksatsen skall orden "inom Europeiska gemenskapernas institutioner eller i organ som är knutna till dem, eller i Europeiska centralbanken" ersättas med "inom Europeiska unionens institutioner, organ eller myndigheter".
- k) Strecksatserna i artikel 7.1 skall bli leden a-k.
- l) I artikel 7.2 andra stycket skall ordet "bestämmelserna" utgå. Strecksatserna i detta andra stycke skall bli led a respektive led b.
- m) I artikel 11.2 andra stycket skall ordet "gemenskapen" ersättas med "unionen", ordet "bestämma" ersättas med "anta ett europeiskt beslut om fastställande av" och orden "föregående stycke" ersättas med "första stycket".
- n) I artikel 11.3 skall frasen "Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 139 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen" ersättas med "Utan att det påverkar tillämpningen av artikel III-238 i konstitutionen".
- o) I artikel 14 skall orden "besluta om" ersättas med "anta", orden "på förslag från" ersättas med "på initiativ av" och orden "besluta om sådana åtgärder" ersättas med "anta nödvändiga europeiska förordningar eller beslut".
-

34. PROTOKOLL OM ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER FÖR UNIONENS INSTITUTIONER OCH ORGAN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ANSER att det, i syfte att organisera övergången mellan den europeiska union som upprättas genom fördragen om Europeiska unionen och Europeiska gemenskapen och den europeiska union som upprättas genom Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, som efterträder dem, är nödvändigt att fastställa övergångsbestämmelser som skall tillämpas innan samtliga bestämmelser i konstitutionen, och de akter som behövs för tillämpningen av dessa, får verkan,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

AVDELNING I

BESTÄMMELSER OM EUROPAPARLAMENTET

Artikel 1

1. I tillräckligt god tid före 2009 års val till Europaparlamentet skall Europeiska rådet i enlighet med artikel I-20.2 i konstitutionen anta ett europeiskt beslut om fastställande av Europaparlamentets sammansättning.

2. Under valperioden 2004–2009 skall sammansättningen av och antalet företrädare vid Europaparlamentet som väljs i varje medlemsstat vara samma som vid dagen för ikraftträdandet av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, med följande antal företrädare:

Belgien	24
Tjeckien	24
Danmark	14
Tyskland	99
Estland	6
Grekland	24
Spanien	54
Frankrike	78
Irland	13
Italien	78
Cypern	6
Lettland	9
Litauen	13

Luxemburg	6
Ungern	24
Malta	5
Nederländerna	27
Österrike	18
Polen	54
Portugal	24
Slovenien	7
Slovakien	14
Finland	14
Sverige	19
Förenade kungariket	78

AVDELNING II

BESTÄMMELSER OM EUROPEISKA RÅDET OCH RÅDET

Artikel 2

1. Bestämmelserna i artikel I-25.1, I-25.2 och I-25.3 i konstitutionen om definitionen av kvalificerad majoritet i Europeiska rådet och rådet skall få verkan den 1 november 2009, efter det att 2009 års val till Europaparlamentet hållits, i enlighet med artikel I-20.2 i konstitutionen.
2. Till och med den 31 oktober 2009 skall följande bestämmelser gälla utan att artikel I-25.4 i konstitutionen åsidosätts.

När Europeiska rådet och rådet skall besluta med kvalificerad majoritet, skall medlemmarnas röster viktas på följande sätt:

Belgien	12
Tjeckien	12
Danmark	7
Tyskland	29
Estland	4
Grekland	12
Spanien	27
Frankrike	29
Irland	7

Italien	29
Cypern	4
Lettland	4
Litauen	7
Luxemburg	4
Ungern	12
Malta	3
Nederländerna	13
Österrike	10
Polen	27
Portugal	12
Slovenien	4
Slovakien	7
Finland	7
Sverige	10
Förenade kungariket	29

Rådet skall besluta med minst 232 röster från en majoritet av medlemmarna när beslutandet enligt konstitutionen skall ske på förslag från kommissionen. I andra fall skall rådet besluta med minst 232 röster från minst två tredjedelar av medlemmarna.

När en akt antas av Europeiska rådet eller rådet med kvalificerad majoritet får en medlem av Europeiska rådet eller rådet begära en kontroll av att de medlemsstater som utgör denna kvalificerade majoritet motsvarar minst 62 % av unionens hela befolkning. Om detta villkor inte är uppfyllt skall akten inte antas.

3. För framtida anslutningar skall den tröskel som avses i punkt 2 beräknas så att tröskeln för den kvalificerade majoriteten uttryckt i röster inte överstiger tröskeln enligt tabellen i den förklaring om utvidgningen av Europeiska unionen som förts in i slutakten från den konferens som antog Nicefördraget.

4. Följande bestämmelser om definitionen av kvalificerad majoritet skall få verkan den 1 november 2009

- artikel I-44.3 tredje, fjärde och femte styckena i konstitutionen,
- artikel I-59.5 andra och tredje styckena i konstitutionen,
- artikel I-60.4 andra stycket i konstitutionen,
- artikel III-179.4 tredje och fjärde styckena i konstitutionen,

- artikel III-184.6 tredje och fjärde styckena i konstitutionen,
- artikel III-184.7 tredje och fjärde styckena i konstitutionen,
- artikel III-194.2 andra och tredje styckena i konstitutionen,
- artikel III-196.3 andra och tredje styckena i konstitutionen,
- artikel III-197.4 andra och tredje styckena i konstitutionen,
- artikel III-198.2 tredje stycket i konstitutionen,
- artikel III-312.3 tredje och fjärde styckena i konstitutionen,
- artikel III-312.4 tredje och fjärde styckena i konstitutionen,
- artikel 1 andra, tredje och fjärde styckena och artikel 3.1 andra, tredje och fjärde styckena i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på politik för kontroller vid gränser, asyl och invandring, civilrättsligt samarbete samt polissamarbete,
- artikel 1 andra, tredje och fjärde styckena samt artikel 5 tredje, fjärde och femte styckena i protokollet om Danmarks ställning.

Till och med den 31 oktober 2009 skall i de fall då inte samtliga medlemmar av rådet deltar i omröstningen, nämligen i de fall som anges i de artiklar som räknas upp i första stycket, kvalificerad majoritet definieras som samma andel av de viktade rösterna och samma andel av rådsmedlemmarnas antal samt, i förekommande fall, samma procentandel av de berörda medlemsstaternas befolkning som de som fastställs i punkt 2.

Artikel 3

Fram till ikraftträdandet av det europeiska beslut som avses i artikel I-24.4 i konstitutionen kan rådet sammanträda i de konstellationer som avses i artikel I-24.2 och I-24.3 samt i de andra konstellationer över vilka en förteckning skall upprättas genom ett europeiskt beslut som rådet i konstellationen allmänna frågor skall anta med enkel majoritet.

AVDELNING III

BESTÄMMELSER OM KOMMISSIONEN, INBEGRIPET UNIONENS UTRIKESMINISTER

Artikel 4

De kommissionsledamöter som tjänstgör vid den tidpunkt då Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa träder i kraft skall förbli i tjänst till dess att deras mandattid löper ut. Den dag då unionens utrikesminister utnämns skall mandattiden löpa ut för den ledamot som har samma nationalitet som unionens utrikesminister.

AVDELNING IV

BESTÄMMELSER OM RÅDETS GENERALSEKRETERARE, HÖG REPRESENTANT FÖR DEN GEMENSAMMA UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN SAMT RÅDETS BITRÄDANDE GENERALSEKRETERARE*Artikel 5*

Mandattiden för rådets generalsekreterare, hög representant för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken samt rådets biträdande generalsekreterare skall löpa ut den dag då Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa träder i kraft. Rådet skall utnämna en generalsekreterare i enlighet med artikel III-344.2 i konstitutionen.

AVDELNING V

BESTÄMMELSER OM DE RÅDGIVANDE ORGANEN*Artikel 6*

Fram till ikraftträdandet av det europeiska beslut som avses i artikel III-386 i konstitutionen skall fördelningen av ledamöter i Regionkommittén vara följande:

Belgien	12
Tjeckien	12
Danmark	9
Tyskland	24
Estland	7
Grekland	12
Spanien	21
Frankrike	24
Irland	9
Italien	24
Cypern	6
Lettland	7
Litauen	9
Luxemburg	6
Ungern	12
Malta	5

Nederländerna	12
Österrike	12
Polen	21
Portugal	12
Slovenien	7
Slovakien	9
Finland	9
Sverige	12
Förenade kungariket	24

Artikel 7

Fram till ikraftträdandet av det europeiska beslut som avses i artikel III-389 i konstitutionen skall fördelningen av ledamöter i Ekonomiska och sociala kommittén vara följande:

Belgien	12
Tjeckien	12
Danmark	9
Tyskland	24
Estland	7
Grekland	12
Spanien	21
Frankrike	24
Irland	9
Italien	24
Cypern	6
Lettland	7
Litauen	9
Luxemburg	6
Ungern	12
Malta	5
Nederländerna	12
Österrike	12
Polen	21

Portugal	12
Slovenien	7
Slovakien	9
Finland	9
Sverige	12
Förenade kungariket	24

---

35. PROTOKOLL OM DE EKONOMISKA FÖLJDERNA AV ATT FÖRDRAGET OM UPP-
RÄTTANDET AV EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN UPPHÖR ATT GÄLLA OCH OM
KOL- OCH STÅLFORSKNINGSFONDEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR om att Europeiska kol- och stålgemenskapens alla tillgångar och skulder per den 23 juli 2002 har överförts till Europeiska gemenskapen från och med den 24 juli 2002,

SOM BEAKTAR önskemålet att dessa medel skall användas för forskning inom sektorer med anknytning till kol- och stålindustrin samt behovet av att fastställa vissa särskilda bestämmelser för detta,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Artikel 1

1. Nettovärdet av Europeiska kol- och stålgemenskapens tillgångar och skulder enligt Europeiska kol- och stålgemenskapens balansräkning per den 23 juli 2002 skall, med förbehåll för alla ökningarna eller minskningar som kan inträffa som en följd av avvecklingen, betraktas som unionens tillgångar avsedda för forskning inom sektorer med anknytning till kol- och stålindustrin och betecknas som "Europeiska kol- och stålgemenskapen under avveckling". När avvecklingen är slutförd skall dessa tillgångar betecknas som "Kol- och stålforskningsfondens tillgångar".

2. Intäkterna från dessa tillgångar, vilka skall betecknas som "Kol- och stålforskningsfonden", skall endast användas för forskning utanför ramprogrammet för forskning inom sektorer med anknytning till kol- och stålindustrin i enlighet med detta protokoll och i akter som antas på grundval av detta.

Artikel 2

1. De nödvändiga bestämmelserna för genomförande av detta protokoll, inklusive grundprinciperna, skall fastställas i en europeisk lag utfärdad av rådet. Rådet skall besluta efter Europaparlamentets godkännande.

2. Rådet skall på förslag av kommissionen anta europeiska förordningar eller beslut om fastställande av fleråriga ekonomiska riktlinjer för förvaltning av Kol- och stålforskningsfondens tillgångar och tekniska riktlinjer för fondens forskningsprogram. Det skall besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel 3

Om inte annat föreskrivs i detta protokoll och i akter som antas på grundval av detta, skall konstitutionen vara tillämplig.

---

36. PROTOKOLL OM ÄNDRING AV FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDET AV EUROPEISKA ATOMENERGIGEMENSKAPEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR OM att bestämmelserna i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen fortfarande har full rättsverkan,

SOM ÖNSKAR anpassa det Fördraget till de nya regler som fastställs genom Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, särskilt på de institutionella och finansiella områdena,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som skall fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och som ändrar Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen på följande sätt.

Artikel 1

Genom detta protokoll ändras Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (nedan kallat "Euratomfördraget") i den version av detta som gäller vid ikraftträdandet av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Utan hinder av bestämmelserna i artikel IV-437 i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i detta protokoll skall rättsverkan av de ändringar i Euratomfördraget som följer av sådana fördrag och akter som upphävs i enlighet med artikel IV-437 i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, liksom rättsverkan av gällande akter som antagits på grundval av Euratomfördraget, inte påverkas.

Artikel 2

Rubriken till Euratomfördragets avdelning III "Institutionella bestämmelser" skall ersättas med följande rubrik: "Institutionella och finansiella bestämmelser".

Artikel 3

I början av Euratomfördragets avdelning III skall följande kapitel föras in:

"KAPITEL I

TILLÄMPNING AV VISSA BESTÄMMELSER I FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDE AV EN KONSTITUTION FÖR EUROPA

Artikel 106A

1. Artiklarna I-19–I-29, I-31–I-39, I-49–I-50, I-53–I-56, I-58–I-60, III-330–III-372, III-374, III-375, III-378–III-381, III-384, III-385, III-389–III-392, III-395–III-410, III-412–III-415, III-427,

III-433, IV-439 och IV-443 i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa skall tillämpas på detta fördrag.

2. Inom ramen för detta fördrag skall hänvisningarna till unionen och konstitutionen i de bestämmelser som avses i punkt 1 samt i bestämmelserna i de protokoll som fogas både till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och det här Fördraget läsas som hänvisningar till Europeiska atomenergigemenskapen och till detta fördrag.

3. Bestämmelserna i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa skall inte inverka på bestämmelserna i det här Fördraget.”

Artikel 4

I avdelning III i Euratomfördraget skall kapitlen I, II och III numreras om till II, III och IV.

Artikel 5

1. Artikel 3, 107–132, 136–143, 146–156, 158–163, 165–170, 173, 173a, 175, 177–179a, 180b, 181, 183, 183a, 190 och 204 i Euratomfördraget skall upphävas.

2. De protokoll som tidigare fogades till Euratomfördraget skall upphävas.

Artikel 6

Rubriken till avdelning IV i Euratomfördraget ”Finansiella bestämmelser” skall ersättas med följande rubrik: ”Särskilda finansiella bestämmelser”.

Artikel 7

1. I artikel 38 tredje stycket och artikel 82 tredje stycket i Euratomfördraget skall hänvisningarna till artiklarna 141 och 142 ersättas med hänvisningar till artikel III-360 respektive III-361 i konstitutionen.

2. I artikel 171.2 och artikel 176.3 i Euratomfördraget skall hänvisningen till artikel 183 ersättas med en hänvisning till artikel III-412 i konstitutionen för Europa.

3. I artikel 172.4 i Euratomfördraget skall hänvisningen till artikel 177.5 ersättas med en hänvisning till artikel III-404 i konstitutionen.

4. I artiklarna 38, 82, 96 och 98 i Euratomfördraget skall begreppet ”direktiv” ersättas med begreppet ”europeisk förordning”.

5. I Euratomfördraget skall begreppet ”beslut” ersättas med begreppet ”europeiskt beslut”, förutom i artiklarna 18, 20, 23, 53 första stycket och i de fall som beslutet fattas av Europeiska unionens domstol.

6. I Euratomfördraget skall begreppet "domstolen" ersättas med begreppet "Europeiska unionens domstol".

Artikel 8

Artikel 191 i Euratomfördraget skall ersättas med följande:

"Artikel 191

Gemenskapen skall, på de villkor som anges i protokollet om Europeiska unionens privilegier och immunitet, inom medlemsstaternas territorier åtnjuta de privilegier och den immunitet som krävs för att den skall kunna fullgöra sin uppgift."

Artikel 9

Artikel 198 i Euratomfördraget skall ersättas med följande:

"Artikel 198

Om inte något annat föreskrivs, skall bestämmelserna i detta fördrag tillämpas på medlemsstaternas europeiska territorier och på utomeuropeiska territorier under deras jurisdiktion.

De skall även tillämpas på de europeiska territorier vilkas utrikes angelägenheter omhänderhas av en medlemsstat.

Bestämmelserna i detta fördrag skall tillämpas på Åland med de undantag som ursprungligen fanns i det fördrag vilket avses i artikel IV-437.2 d i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och som har återgetts i protokollet om anslutningsfördragen och anslutningsakterna för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien och Republiken Portugal samt Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige.

Med avvikelse från första, andra och tredje styckena skall följande gälla:

- a) Detta fördrag skall inte tillämpas på vare sig Färöarna eller på Grönland.
- b) Detta fördrag skall inte tillämpas på Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden på Cypern.
- c) Detta fördrag skall inte tillämpas på de utomeuropeiska länder och territorier som har särskilda förbindelser med Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland och som inte har tagits med i förteckningen i bilaga II till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.
- d) Detta fördrag skall tillämpas på Kanalöarna och Isle of Man endast i den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa tillämpningen av den ordning för dessa öar som ursprungligen angavs i det fördrag som avses i artikel IV-437.2 a i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa och som har återgetts i protokollet om anslutningsfördragen och anslutningsakterna för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland,

Republiken Grekland, Konungariket Spanien och Republiken Portugal samt Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige.”

Artikel 10

Artikel 206 i Euratomfördraget skall ändras på följande sätt:

”Artikel 206

Gemenskapen får med en eller flera stater eller internationella organisationer ingå avtal som upprättar en associering med ömsesidiga rättigheter och förpliktelser, gemensamt uppträdande och särskilda förfaranden.

Dessa avtal skall ingås av rådet som beslutar med enhällighet, efter att ha hört Europaparlamentet.

När sådana avtal kräver ändringar i detta fördrag, skall ändringarna först antas i enlighet med förfarandet i artikel IV-443 i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.”

Artikel 11

Artikel 225 andra stycket i Euratomfördraget skall ersättas med följande text:

”Även de danska, engelska, estniska, finska, grekiska, iriska, lettiska, litauiska, maltesiska, polska, portugisiska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska och ungerska versionerna av detta fördrag är giltiga.”

Artikel 12

Europeiska atomenergigemenskapens inkomster och utgifter, med undantag av Försörjningsbyråns och de gemensamma företagens inkomster och utgifter, skall tas upp i unionens budget.

B. BILAGOR

TILL FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDE AV EN KONSTITUTION FÖR EUROPA

BILAGA I

FÖRTECKNING SOM AVSES I ARTIKEL III-226 I KONSTITUTIONEN

1 — Nummer i kombinerade-nomenklaturen	2 — Varuslag
KAPITEL 1	Levande djur
KAPITEL 2	Kött, fläsk och andra ätbara djurdelar
KAPITEL 3	Fisk, kräftdjur och blötdjur
KAPITEL 4	Mjölk och mejeriprodukter; ägg, naturlig honung
KAPITEL 5	
0504	Tarmar, blåsor och magar (hela eller sönderdelade) av andra djur än fiskar
0515	Animaliska produkter, ej hänförliga till annat nummer; döda djur av de slag som avses i kap. 1 och 3, otjänliga till människoföda
KAPITEL 6	Levande växter och alster av blomsterodling
KAPITEL 7	Köksväxter m.m.
KAPITEL 8	Ätbara frukter, skal av citrusfrukter eller melon
KAPITEL 9	Kaffe, te och kryddor med undantag av matte (nr 0903)
KAPITEL 10	Spannmål
KAPITEL 11	Produkter av kvarnindustri; malt, stärkelse, inulin och gluten
KAPITEL 12	Oljehaltiga frön och frukter; diverse andra frön och frukter; växter för industriellt eller medicinskt bruk; halm och foderväxter
KAPITEL 13	
ex 1303	Pektin

1 — Nummer i kombinerade-nomenklaturen	2 — Varuslag
KAPITEL 15	
1501	Ister och annat fett av svin eller fjäderfå, utsmält eller utpressat
1502	Talg (av nötkreatur, får eller getter), rå eller utsmält, "premier jus" härunder inbegripen
1503	Solarstearin och oleostearin (presstal); isterolja, talgolja och oleomargarin, icke emulgerade, blandade eller på annat sätt beredda
1504	Fetter och oljor, även raffinerade, av fisk eller havsdäggdjur
1507	Vegetabiliska fetter och feta oljor, råa, renade eller raffinerade
1512	Härdade animaliska eller vegetabiliska fetter och feta oljor, även raffinerade men icke vidare bearbetade
1513	Margarin, konstister och annat berett ätbart fett
1517	Återstoder från bearbetning av fetter eller feta oljor eller animaliska eller vegetabiliska vaxer
KAPITEL 16	Varor av kött, fläsk, fisk, kräftdjur eller blötdjur
KAPITEL 17	
1701	Bet- och rörsocker i fast form
1702	Annat socker; sirap och andra sockerlösningar; konstgjord honung samt blandningar av konstgjord och naturlig honung; sockerkulör
1703	Melass, även avfärgad
1705 (*)	Socker, sirap och andra sockerlösningar samt melass, aromatiserade eller färgade, utom fruktsaft med tillsats av socker, oavsett mängd

1 — Nummer i kombinerade-nomenklaturen	2 — Varuslag
KAPITEL 18	
1801	Kakaoböner, hela eller krossade, även rostade
1802	Kakaoskal och kakaoavfall
KAPITEL 20	Varor av köksväxter och frukter samt av andra växter och växtdelar
KAPITEL 22	
2204	Druvmust i jäsning, även druvmust vars jäsning avbrutits på annat sätt än genom tillsats av alkohol
2205	Vin av färska druvor; druvmust vars jäsning avbrutits genom tillsats av alkohol
2207	Andra jästa drycker, såsom cider (äppel- och päronvin) och mjöd
ex 2208 (*) ex 2209 (*)	Etylalkohol, denaturerad eller ej, oavsett styrka, som är framställd av jordbruksprodukter som finns uppräknade i denna bilaga, utom likörer och andra sprithaltiga drycker och sammansatta alkoholhaltiga beredningar (s.k. "koncentrerade extrakt") för framställning av drycker
ex 2210 (*)	Ättika
KAPITEL 23	Återstoder och avfall från livsmedelsindustrin; beredda fodermedel
KAPITEL 24	
2401	Råtobak samt avfall av tobak
KAPITEL 45	
4501	Naturkork, obearbetad, krossad, granulerad eller malen; även som korkavfall

1 — Nummer i kombinerade-nomenklaturen	2 — Varuslag
KAPITEL 54	
5401	Lin, oberett eller berett men icke spunnet; blånor och avfall av lin, rivna varor härunder inbegripna
KAPITEL 57	
5701	Mjuk hampa (<i>Cannabis sativa</i>), oberedd eller beredd men icke spunnen; blånor och avfall av mjuk hampa, rivna varor härunder inbegripna

(*) Posten tillagd genom artikel 1 i Europeiska ekonomiska gemenskapens råds förordning nr 7a av den 18 december 1959 (EGT 7, 30.1.1961, s. 71/61).

*BILAGA II***UTOMEUROPEISKA LÄNDER OCH TERRITORIER PÅ VILKA DEL III AVDELNING IV I KONSTITUTIONEN
SKALL TILLÄMPAS**

- Grönland
  - Nya Kaledonien och tillhörande områden
  - Franska Polynesien
  - De franska sydliga och antarktiska områdena
  - Wallis- och Futunaöarna
  - Mayotte
  - Saint-Pierre och Miquelon
  - Aruba
  - Nederländska Antillerna:
    - Bonaire
    - Curaçao
    - Saba
    - Sint Eustatius
    - Sint Maarten
  - Anguilla
  - Caymanöarna
  - Falklandsöarna
  - Sydgeorgien och Sydsandwichöarna
  - Montserrat
  - Pitcairn
  - Saint Helena och tillhörande områden
  - Brittiska antarktiska territoriet
  - Brittiska territoriet i Indiska oceanen
  - Turks- och Caicosöarna
  - Brittiska Jungfruöarna
  - Bermuda
-

SLUTAKT

KONFERENSEN MELLAN FÖRETRÄDARNA FÖR MEDLEMSSTATERNAS REGERINGAR, som samlades i Bryssel den trettionde september tjugohundratre för att i samförstånd besluta om Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, har antagit följande texter:

- I. Fördrag om upprättande av en konstitution för Europa
- II. Protokoll som fogas till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa
  1. Protokoll om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen
  2. Protokoll om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna
  3. Protokoll om stadgan för Europeiska unionens domstol
  4. Protokoll om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken
  5. Protokoll om Europeiska investeringsbankens stadga
  6. Protokoll om lokalisering av säten för Europeiska unionens institutioner och vissa av dess organ, myndigheter och enheter
  7. Protokoll om Europeiska unionens privilegier och immunitet
  8. Protokoll om anslutningsfördragen och anslutningsakterna för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien och Republiken Portugal samt Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige
  9. Protokoll om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien
  10. Protokoll om förfarandet vid alltför stora underskott
  11. Protokoll om konvergenskriterier
  12. Protokoll om eurogruppen
  13. Protokoll om vissa bestämmelser angående Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland med avseende på den ekonomiska och monetära unionen

14. Protokoll om vissa bestämmelser angående Danmark med avseende på den ekonomiska och monetära unionen
15. Protokoll om vissa uppgifter som åligger Danmarks nationalbank
16. Protokoll om ordningen för CFP-francen
17. Protokoll om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar
18. Protokoll om tillämpning av vissa inslag i artikel III-130 i konstitutionen på Förenade kungariket och Irland
19. Protokoll om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på politik för gränskontroll och för, asyl och invandring samt med avseende på civilrättsligt samarbete och polissamarbete
20. Protokoll om Danmarks ställning
21. Protokoll om medlemsstaternas yttre förbindelser i fråga om passage av yttre gränser
22. Protokoll om asyl för medborgare i medlemsstaterna
23. Protokoll om det permanenta strukturerade samarbete som inrättas genom artikel I-41.6 och artikel III-312 i konstitutionen
24. Protokoll om artikel I-41.2 i konstitutionen
25. Protokoll om import till Europeiska unionen av petroleumprodukter som raffinerats i Nederländska Antillerna
26. Protokoll om förvärv av egendom i Danmark
27. Protokoll om systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna
28. Protokoll om artikel III-214 i konstitutionen
29. Protokoll om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning
30. Protokoll om en särskild ordning för Grönland
31. Protokoll om artikel 40.3.3 i Irlands författning
32. Protokoll till artikel I-9.2 i konstitutionen angående unionens anslutning till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

33. Protokoll om akter och fördrag som kompletterat eller ändrat Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Fördraget om Europeiska unionen
34. Protokoll om övergångsbestämmelser för unionens institutioner och organ
35. Protokoll om de ekonomiska följderna av att Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen upphör att gälla och om Kol- och stålforskningsfonden
36. Protokoll om ändring av Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen

III. Bilagor till Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa

1. Bilaga I – Förteckning som avses i artikel III-226 i konstitutionen
2. Bilaga II – Utomeuropeiska länder och territorier på vilka del III avdelning IV i konstitutionen skall tillämpas

Konferensen har antagit nedan angivna förklaringar, som fogas till denna slutakt.

A. Förklaringar om bestämmelser i konstitutionen

1. Förklaring till artikel I-6
2. Förklaring till artikel I-9.2
3. Förklaring till artiklarna I-22, I-27 och I-28
4. Förklaring till artikel I-24.7 om Europeiska rådets beslut om utövande av rådets ordförandeskap
5. Förklaring till artikel I-25
6. Förklaring till artikel I-26
7. Förklaring till artikel I-27
8. Förklaring till artikel I-36
9. Förklaring till artiklarna I-43 och III-329
10. Förklaring till artikel I-51
11. Förklaring till artikel I-57
12. Förklaring om förklaringarna avseende stadgan om de grundläggande rättigheterna

13. Förklaring till artikel III-116
14. Förklaring till artiklarna III-136 och III-267
15. Förklaring till artiklarna III-160 och III-322
16. Förklaring till artikel III-167.2 c
17. Förklaring till artikel III-184
18. Förklaring till artikel III-213
19. Förklaring till artikel III-220
20. Förklaring till artikel III-243
21. Förklaring till artikel III-248
22. Förklaring till artikel III-256
23. Förklaring till artikel III-273.1 andra stycket
24. Förklaring till artikel III-296
25. Förklaring till artikel III-325 om medlemsstaternas förhandlingar om och ingående av internationella avtal avseende ett område med frihet, säkerhet och rättvisa
26. Förklaring till artikel III-402.4
27. Förklaring till artikel III-419
28. Förklaring till artikel IV-440.7
29. Förklaring till artikel IV-448.2
30. Förklaring om ratificeringen av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa

B. Förklaringar om protokoll som är fogade till konstitutionen

Förklaringar om protokollet om anslutningsfördragen och anslutningsakterna för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien och Republiken Portugal samt Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige

31. Förklaring om Åland
32. Förklaring om det samiska folket

Förklaringar om protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien

33. Förklaring om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden i Cypern

34. Förklaring från kommissionen om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden i Cypern

35. Förklaring om kärnkraftverket i Ignalina i Litauen

36. Förklaring om persontransitering landvägen mellan Kaliningradområdet och andra delar av Ryska federationen

37. Förklaring om reaktorerna 1 och 2 vid kärnkraftverket Bohunice V1 i Slovakien

38. Förklaring om Cypern

39. Förklaring om protokollet om Danmarks ställning

40. Förklaring om protokollet om övergångsbestämmelser för unionens institutioner och organ

41. Förklaring om Italien

Vidare har konferensen noterat nedan angivna förklaringar, som fogas till denna slutakt.

42. Förklaring från Konungariket Nederländerna om artikel I-55

43. Förklaring från Konungariket Nederländerna om artikel IV-440

44. Förklaring från Förbundsrepubliken Tyskland, Irland, Republiken Ungern, Republiken Österrike och Konungariket Sverige

45. Förklaring från Konungariket Spanien och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland

46. Förklaring från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om definitionen av begreppet "medborgare"

47. Förklaring från Konungariket Spanien om definitionen av begreppet "medborgare"

48. Förklaring från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om rösträtten vid val till Europaparlamentet
49. Förklaring från Konungariket Belgien om de nationella parlamenten
50. Förklaring från Republiken Lettland och Republiken Ungern om stavningen av namnet på den gemensamma valutan i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Hecho en Roma, el veintinueve de octubre del dos mil cuatro.

V Římě dne dvacátého devátého října dva tisíce čtyři

Udfærdiget i Rom den niogtyvende oktober to tusind og fire.

Geschehen zu Rom am neunundzwanzigsten Oktober zweitausendundvier.

Kahe tuhanda neljanda aasta oktoobrikuu kahekümne üheksandal päeval Roomas

Έγινε στη Ρώμη, στις εικοσι εννέα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες τέσσερα.

Done at Rome on the twenty-ninth day of October in the year two thousand and four.

Fait à Rome, le vingt-neuf octobre deux mille quatre.

Arna dhéanamh sa Róimh, an naoú lá fichead de Dheireadh Fómhair sa bhliain dhá mhíle is a ceathair

Fatto a Roma, addì' ventinove ottobre duemilaquattro.

Romā, divi tūkstoši ceturtā gada divdesmit devītajā oktobrī

Priimta du tūkstančiai ketvirtų metų spalio dvidešimt devintą dieną Romoje

Kelt Rómában, a kétezer-negyedik év október havának huszonkilencedik napján

Maghmul f'Ruma fid-disa' u ghoxrin jum ta' Ottubru tas-sena elfejn u erbgħa

Gedaan te Roma, de negenentwintigste oktober tweeduizendvier.

Sporządzono w Rzymie dnia dwudziestego dziewiątego października roku dwutysięcznego czwartego

Feito em Roma, em vinte e nove de Outubro de dois mil e quatro

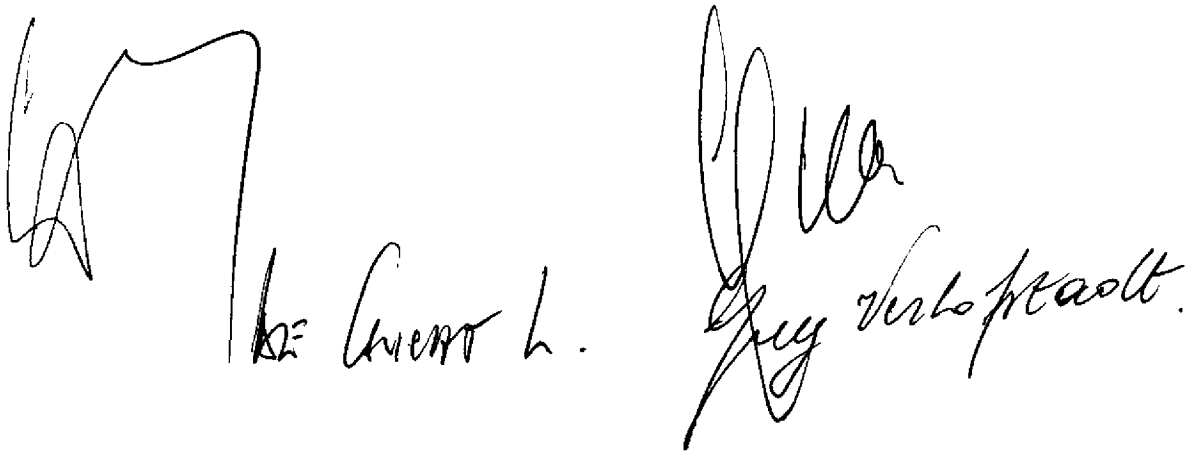
V Ríme dvadsiatehodeviatego oktobra dvetisícštyri

V Rimu, devetindvajsetega oktobra leta dva tisoč štiri

Tehty Roomassa kahdentenäkymmenentenäyhdeksäntenä päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattaneljä.

Som skedde i Rom den tjugonionde oktober tjugohundrafyra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
 Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
 Für Seine Majestät den König der Belgier

Albert II
 Queen Paola

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

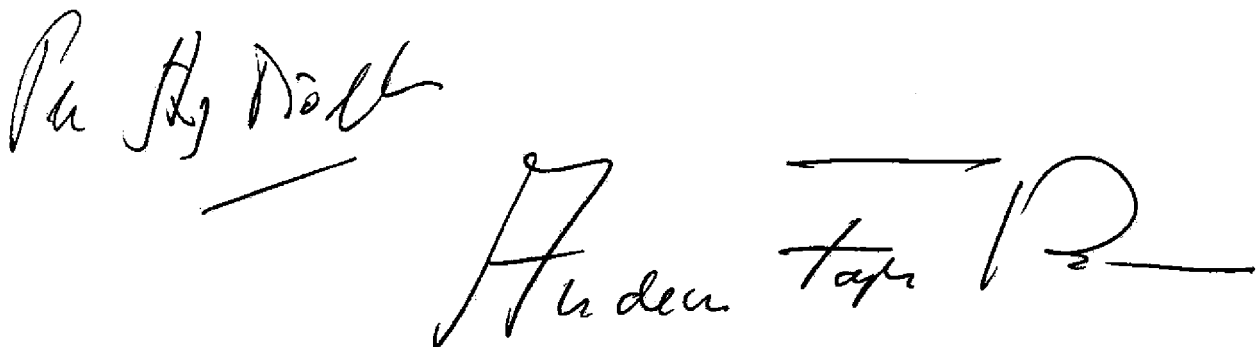
Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

Za prezidenta České republiky

Václav Klaus
 Jarmila Nováková

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Queen Margrethe II
 Prince Henrik

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Jacques Chirac

Eesti Vabariigi Presidendi nimel

Andrus Ansip

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

Κ. Καραμανλής

Por Su Majestad el Rey de España

Juan Carlos I

J. Zapatero

Pour le Président de la République française

The block contains three handwritten signatures in French cursive script. The signature on the left is the most prominent, followed by a smaller one above it, and a third one to the right.

Thar ceann Uachtarán na hÉireann
For the President of Ireland

The block contains two handwritten signatures in Irish cursive script, positioned side-by-side.

Per il Presidente della Repubblica italiana

The block contains two handwritten signatures in Italian cursive script, positioned side-by-side.

Για τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας

Γεώργιος Δημόσιος
Γαμπρός

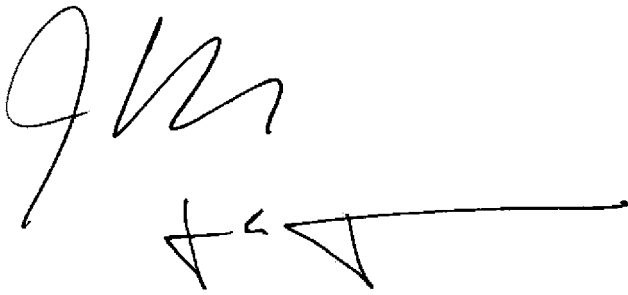
Latvijas Republikas Valsts prezidentes vārdā

Jauna vārpa - Frunby -
H. Baltis

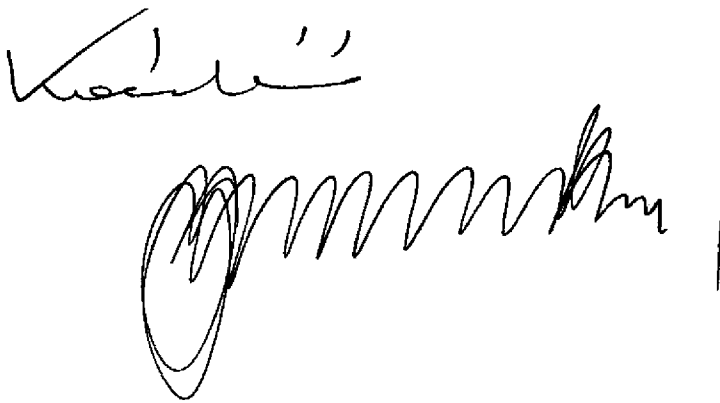
Lietuvos Respublikos Prezidento vardu

Valdas Adamkus
S. J. M. K. L. E.

Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'G' followed by 'M' and a horizontal line with a downward-pointing arrow.

A Magyar Köztársaság Elnöke részéről

A handwritten signature in black ink, starting with a large 'K' and followed by several loops and a vertical line.

Għall-President ta' Malta

A handwritten signature in black ink, reading 'Michael Frendo' with a horizontal line underneath, followed by 'du Quay' in a cursive script.

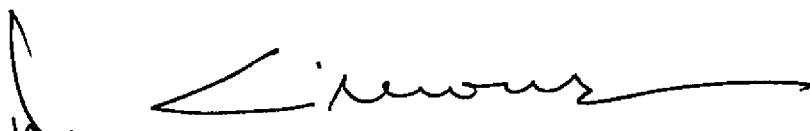
Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

Bernad Bot

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

Ursula Plassnik
Adolf Schuster

Za Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Chłweta

Pelo Presidente da República Portuguesa

Antonio Almeida
Pedro Passos Coelho

Za predsednika Republike Slovenije

Vladimir
Černjak

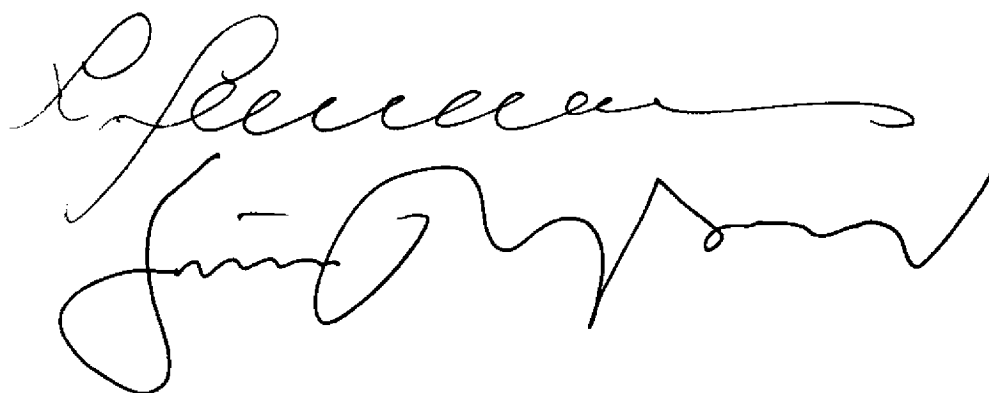
Za prezidenta Slovenske republike

Andrej Džurina
António Guterres

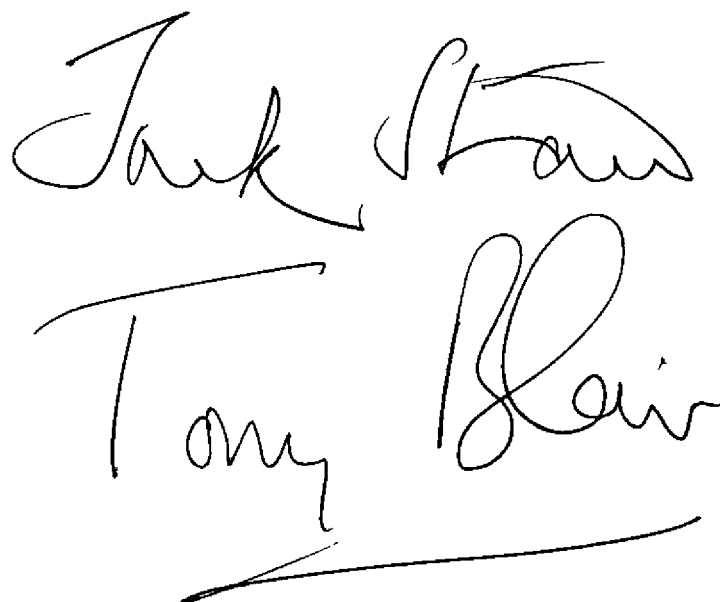
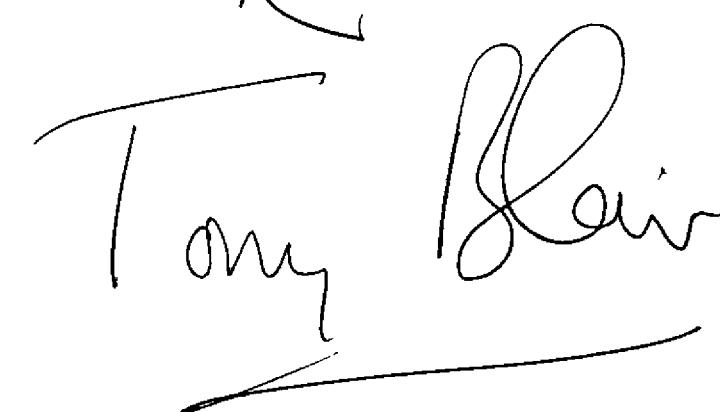
Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

För Konungariket Sveriges regering

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Han firmado asimismo la presente Acta final, en su condición de Estados candidatos a la adhesión a la Unión Europea, observadores ante la Conferencia:

Tento závěrečný akt rovněž podepsali pozorovatelé při Konferenci, jakožto státy kandidující na přistoupení k Evropské unii:

Følgende observatører ved konferencen har ligeledes undertegnet denne slutakt i deres egenskab af kandidatstater til Den Europæiske Union:

Als Beobachter bei der Konferenz haben in ihrer Eigenschaft als Kandidaten für den Beitritt zur Europäischen Union ferner diese Schlussakte unterzeichnet:

Käesoleva lõppakti on allkirjastanud Euroopa Liidu kandidaatriikide esindajatena ka konverentsi vaatlejad:

Την παρούσα Τελική Πράξη υπέγραψαν επίσης, υπό την ιδιότητά τους ως υποψηφίων για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση κρατών, οι παρατηρητές κατά τη Διάσκεψη:

The following have also signed this Final Act, in their capacity as candidate States for accession to the European Union, having been observers to the Conference:

Ont également signé le présent acte final, en leur qualité d'États candidats à l'adhésion de l'Union européenne, observateurs auprès de la Conférence:

Shínigh na breathnóirí seo a leanas ag an gComhdháil an Ionstraim Chríochnaítheach seo freisin ina gcáil mar Stáit iarrthacha don Aontas Eorpach:

Hanno altresì firmato il presente atto finale, in qualità di Stati candidati all'Unione europea, osservatori nella Conferenza

Šo Nobeiguma aktu kā Eiropas Savienības pievienošanās kandidātvalstu vadītāji ir parakstījuši arī šādi Konferences novērotāji:

Baigiamąjį aktą taip pat pasirašo į Europos Sąjungą stojančios valstybės kandidatės, Konferencijos stebėtojos:

Ezt az záróokmányt a Európai Unió tagjelölt államaiként, amelyek a Konferencián megfigyelőként vettek részt, a következők is aláírták:

Iffirmaw ukoll dan l-Att Finali, fil-kapaċità tagħhom ta' Stati kandidati ta' l-Unjoni Ewropea, bħala osservaturi għall-Konferenza:

Deze Slotakte is tevens ondertekend door de volgende kandidaat-lidstaten van de Europese Unie, waarnemers bij de Conferentie:

Niniejszy Akt Końcowy został również podpisany przez Państwa kandydujące do przystąpienia do Unii Europejskiej, będące obserwatorami przy Konferencji:

Assinaram igualmente a presente Acta Final, na qualidade de Estados candidatos à adesão à União Europeia, observadores na Conferência:

V postavení štátov uchádzajúcich sa o pristúpenie k Európskej únii a v postavení pozorovateľov na konferencii podpísali tento záverečný akt:

To sklepno listino so kot države kandidatke za pristop k Evropski uniji in kot opazovalke Konference, podpisali tudi

Tämän päätösasiakirjan ovat Euroopan unionin jäsenehdokasvaltioina allekirjoittaneet myös konferenssiin tarkkailijoina osallistuneet:

Nedanstående observatörer vid konferensen har, i sin egenskap av kandidatstater inför anslutning till Europeiska unionen, likaledes undertecknat denna slutakt:

За Република България

Светлана Стоянова
Светлана Стоянова

Pentru România

Iliescu
Mircea Beaud

Türkiye Cumhuriyeti Adına

Abdullah Gül
Abdullah Gül

A. FÖRKLARINGAR OM BESTÄMMELSER I KONSTITUTIONEN

1. Förklaring till artikel I-6

Konferensen konstaterar att artikel I-6 återspeglar befintlig rättspraxis från Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätten.

2. Förklaring till artikel I-9.2

Konferensen är enig om att unionens anslutning till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna bör genomföras på villkor som gör det möjligt att bevara särdragen i unionens rättsordning. I detta sammanhang noterar konferensen den regelbundna dialogen mellan Europeiska unionens domstol och Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna; en sådan dialog kan förstärkas när unionen ansluts till konventionen.

3. Förklaring till artiklarna I-22, I-27 och I-28

Vid valet av de personer som skall inneha befattningarna som Europeiska rådets ordförande, kommissionens ordförande och unionens utrikesminister bör vederbörlig hänsyn tas till behovet av att respektera de geografiska och demografiska skillnaderna inom unionen och dess medlemsstater.

4. Förklaring till artikel I-24.7 om Europeiska rådets beslut om utövande av rådets ordförandeskap

Konferensen förklarar att rådet bör börja utarbeta det europeiska beslutet om fastställande av tillämpningsåtgärder för Europeiska rådets europeiska beslut om utövande av rådets ordförandeskap så snart Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa har undertecknats och bör ge sitt politiska godkännande inom sex månader. Ett utkast till Europeiska rådets europeiska beslut, vilket kommer att antas samma dag som nämnda fördrag träder i kraft, återges nedan.

UTKAST TILL EUROPEISKA RÅDETS EUROPEISKA BESLUT OM UTÖVANDE AV RÅDETS ORDFÖRANDESKAP

Artikel 1

1. Rådets ordförandeskap, med undantag av konstellationen utrikes frågor, skall innehas av på förhand bestämda grupper med tre medlemsstater under en period av 18 månader. Dessa grupper skall sättas samman genom jämlik rotation mellan medlemsstaterna med hänsyn till deras olikartade karaktär och den geografiska jämvikten inom unionen.

2. Varje medlem i gruppen skall i tur och ordning vara ordförande för alla rådskonstellationer i sex månader, med undantag av konstellationen utrikes frågor. Övriga medlemmar av gruppen skall bistå ordförandeskapet i alla dess uppgifter på grundval av ett gemensamt program. Gruppens medlemmar får sinsemellan besluta om alternativa arrangemang.

Artikel 2

Ordförandeskapet för kommittén med de ständiga representanterna för medlemsstaternas regeringar skall innehas av en företrädare för den medlemsstat som innehar ordförandeskapet för rådet i konstellationen allmänna frågor.

Ordförandeskapet för Kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik skall innehas av en företrädare för unionens utrikesminister.

Ordförandeskapet i de förberedande organen för de olika rådskonstellationerna, med undantag av konstellationen utrikes frågor, skall ombesörjas av den medlem av gruppen som innehar ordförandeskapet i rådskonstellationen ifråga, såvida inget annat beslutas i enlighet med artikel 4.

Artikel 3

Rådet i konstellationen allmänna frågor skall i samarbete med kommissionen säkerställa följdriktigheten och kontinuiteten i de olika rådskonstellationernas arbete inom ramen för en flerårig programplanering. De medlemsstater som innehar ordförandeskapet skall med bistånd av rådets generalsekretariat införa alla bestämmelser som behövs för att organisera rådets arbete och få det att fungera väl.

Artikel 4

Rådet skall anta ett europeiskt beslut som föreskriver tillämpningsåtgärder för detta beslut.

5. Förklaring till artikel I-25

Konferensen förklarar att det europeiska beslutet om genomförandet av artikel I-25 kommer att antas av rådet den dag då Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa träder i kraft. Ett utkast till beslut återges nedan.

UTKAST TILL RÅDETS EUROPEISKA BESLUT OM GENOMFÖRANDET AV ARTIKEL I-25

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

av följande skäl:

- (1) Det bör antas bestämmelser som möjliggör en smidig övergång från det system för beslutsfattande i rådet med kvalificerad majoritet som anges i Nicefördraget och som återges i artikel 2.2 i protokollet om övergångsbestämmelser för unionens institutioner och organ, fogat till konstitutionen, vilket kommer att fortsätta att vara tillämpligt till och med den 31 oktober 2009, till det omröstningssystem som föreskrivs i artikel I-25 i konstitutionen, vilket kommer att tillämpas från och med den 1 november 2009.
- (2) Det erinras om att det är brukligt att rådet gör sitt yttersta för att stärka den demokratiska legitimiteten hos akter som antas med kvalificerad majoritet.

- (3) Det bedöms vara lämpligt att detta beslut förblir gällande så länge det behövs för att säkerställa en smidig övergång till det nya omröstningssystem som föreskrivs i konstitutionen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Om rådsmedlemmar som företräder

- a) minst tre fjärdedelar av den befolkning eller
- b) minst tre fjärdedelar av det antal medlemsstater

som krävs för att utgöra en blockerande minoritet till följd av tillämpningen av artikel I-25.1 andra stycket eller I-25.2 uppger att de motsätter sig att rådet antar en akt med kvalificerad majoritet, skall rådet diskutera frågan.

Artikel 2

Rådet skall under dessa diskussioner göra allt som står i dess makt för att, inom rimlig tid och utan att det påverkar de obligatoriska tidsfrister som anges i unionsrätten, nå en tillfredsställande lösning för att bemöta de farhågor som framförts av de i artikel 1 avsedda rådsmedlemmarna.

Artikel 3

För detta ändamål skall rådets ordförande, med kommissionens bistånd och med iakttagande av rådets arbetsordning, ta alla nödvändiga initiativ för att underlätta skapandet av en bredare bas för överenskommelse i rådet. Rådets medlemmar skall bistå ordföranden.

Artikel 4

Detta beslut får verkan den 1 november 2009. Det skall gälla åtminstone till 2014. Därefter får rådet anta ett europeiskt beslut om att upphäva det.

6. Förklaring till artikel I-26

Konferensen anser att kommissionen, när den inte längre kommer att inbegripa medborgare från alla medlemsstater, särskilt bör uppmärksamma nödvändigheten av att säkerställa full öppenhet i sina förbindelser med samtliga medlemsstater. Därför bör kommissionen även fortsättningsvis ha nära förbindelser med alla medlemsstater, oavsett om de har eller inte har en egen medborgare som kommissionsledamot, och i detta sammanhang bör kommissionen ägna särskild uppmärksamhet åt nödvändigheten av att utbyta information och samråda med alla medlemsstater.

Konferensen anser även att kommissionen bör vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att full hänsyn tas till de faktiska politiska, sociala och ekonomiska förhållandena i alla medlemsstater, även i

de som inte har någon medborgare som kommissionsledamot. En av dessa åtgärder bör vara att man ser till att dessa medlemsstaters ställning beaktas genom att bestämmelser om lämpliga organisatoriska arrangemang antas.

7. Förklaring till artikel I-27

Konferensen anser att Europaparlamentet och Europeiska rådet i enlighet med bestämmelserna i konstitutionen har gemensamt ansvar för att processen som leder fram till valet av Europeiska kommissionens ordförande förlöper smidigt. Företrädare för Europaparlamentet och Europeiska rådet kommer därför att före Europeiska rådets beslut hålla de samråd som är nödvändiga, inom den ram som anses lämpligast. I enlighet med artikel I-27.1 kommer dessa samråd att inriktas på kvalifikationerna hos kandidaterna till befattningen som kommissionens ordförande, med beaktande av valen till Europaparlamentet. Arrangemangen för dessa samråd kan bestämmas närmare, vid lämplig tidpunkt, i samförstånd mellan Europaparlamentet och Europeiska rådet.

8. Förklaring till artikel I-36

Konferensen noterar att kommissionen, i enlighet med sin fasta praxis, avser att fortsätta att samråda med av medlemsstaterna utsedda experter vid utarbetandet av kommissionens utkast till delegerade europeiska förordningar på området finansiella tjänster.

9. Förklaring till artiklarna I-43 och III-329

Utan att de åtgärder åsidosätts som unionen har antagit för att uppfylla kravet på solidaritet med en medlemsstat som utsätts för en terroristattack eller som drabbas av en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor, skall ingen av bestämmelserna i artiklarna I-43 och III-329 vara avsedd att påverka en annan medlemsstats rätt att välja det lämpligaste sättet att uppfylla sitt eget krav på solidaritet med den medlemsstaten.

10. Förklaring till artikel I-51

Konferensen förklarar att vederbörlig hänsyn måste tas till ärendets särdrag, när sådana regler om skydd av personuppgifter som kan få direkta konsekvenser för den nationella säkerheten skall antas på grundval av artikel I-51. Den erinrar om att den för närvarande tillämpliga lagstiftningen (se särskilt direktiv 95/46/EG) föreskriver särskilda undantag i detta avseende.

11. Förklaring till artikel I-57

Unionen kommer att beakta den särskilda situationen för länder med litet territorium som har särskilda närhetsförbindelser med unionen.

12. Förklaring om förklaringarna avseende stadgan om de grundläggande rättigheterna

Konferensen noterar följande förklaringar avseende stadgan om de grundläggande rättigheterna, vilka fastställdes under ledning av presidiet för det konvent som utarbetade stadgan och vilka uppdaterades under ansvar av Europeiska konventets presidium.

FÖRKLARINGAR AVSEENDE STADGAN OM DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA

Förklaringarna utarbetades ursprungligen på initiativ av presidiet för det konvent som utarbetade Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. De har uppdaterats på initiativ av Europeiska konventets presidium mot bakgrund av de justeringar av stadgetexten som gjorts av det senare konventet (särskilt artiklarna 51 och 52 ⁽¹⁾) samt unionsrättens vidare utveckling. Även om förklaringarna inte i sig har rättslig status, utgör de ett värdefullt tolkningsverktyg avsett att klargöra stadgans bestämmelser.

INGRESS

Europas folk har mellan sig skapat en allt fastare sammanslutning och har beslutat att dela en fredlig framtid på grundval av gemensamma värden.

I medvetande om sitt andliga och etiska arv bygger unionen på de odelbara och universella värdena människans värdighet, frihet, jämlikhet och solidaritet samt på den demokratiska principen och rättsstatsprincipen. Unionen sätter människan i centrum för sin verksamhet genom att inrätta ett unionsmedborgarskap och skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

Unionen skall bidra till att bevara och utveckla dessa gemensamma värden med respekt för mångfalden i Europas folks kultur och traditioner samt för medlemsstaternas nationella identitet och organisering av sina offentliga myndigheter på nationell, regional och lokal nivå. Den skall söka främja en balanserad och hållbar utveckling och skall trygga fri rörlighet för personer, tjänster, varor och kapital, samt etableringsfrihet.

Det är därför nödvändigt att stärka skyddet av de grundläggande rättigheterna mot bakgrund av samhällsutvecklingen, de sociala framstegen och den vetenskapliga och tekniska utvecklingen, genom att göra dessa rättigheter mer synliga i en stadga.

Med beaktande av unionens behörighet och uppgifter samt subsidiaritetsprincipen bekräftas i denna stadga de rättigheter som har sin grund särskilt i medlemsstaternas gemensamma författningstraditioner och internationella förpliktelser, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, unionens och Europarådets sociala stadgor samt rättspraxis vid Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. I detta sammanhang kommer stadgan att tolkas av unionens och medlemsstaternas domstolar med vederbörlig hänsyn till de förklaringar som fastställdes under ledning av presidiet för det konvent som utarbetade stadgan och vilka uppdaterades av Europeiska konventets presidium.

⁽¹⁾ Artiklarna II-111 och II-112 i konstitutionen.

Åtnjutandet av dessa rättigheter medför ansvar och skyldigheter mot andra människor, mot mänskligheten och mot kommande generationer.

Följaktligen erkänner unionen de rättigheter, friheter och principer som anges nedan.

AVDELNING I

VÄRDIGHET

Artikel 1 ⁽¹⁾

Människans värdighet

Människans värdighet är okränkbar. Den skall respekteras och skyddas.

Förklaring

Människans värdighet är inte bara en grundläggande rättighet i sig utan utgör själva grunden för de grundläggande rättigheterna. Människans värdighet stadfästs i ingressen till den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna från 1948: "Enär erkännandet av det inneboende värdet hos alla medlemmar av människosläktet och av deras lika och oförytterliga rättigheter är grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen". I sin dom av den 9 oktober 2001 i mål C-377/98, Nederländerna mot Europaparlamentet och rådet, 2001 REG 7079, grunderna 70 – 77, bekräftade domstolen att en grundläggande rätt till människans värdighet ingår i unionsrätten.

Härav följer bl.a. att ingen rättighet i denna stadga får användas för att kränka andra personers värdighet och att människans värdighet är en central aspekt av rättigheterna i denna stadga. Den får därför inte kränkas ens i fall av begränsning av en rättighet.

Artikel 2 ⁽²⁾

Rätt till liv

1. Var och en har rätt till liv.
2. Ingen får dömas till döden eller avrättas.

Förklaring

1. Punkt 1 i denna artikel grundar sig på artikel 2.1 första meningen i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, vilken har följande lydelse:

"1. Envars rätt till liv skall skyddas genom lag ..."

⁽¹⁾ Artikel II-61 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-62 i konstitutionen.

2. Andra meningen i denna bestämmelse, som avser dödsstraffet, är inte längre tillämplig, eftersom protokoll nr 6 till konventionen har trätt i kraft, där artikel 1 har följande lydelse:

”Dödsstraffet skall vara avskaffat. Ingen får dömas till ett sådant straff eller avrättas”.

Det är med denna bestämmelse som förebild som artikel 2.2 i stadgan ⁽¹⁾ har utformats.

3. Bestämmelserna i artikel 2 i stadgan ⁽²⁾ motsvarar bestämmelserna i ovan nämnda artiklar i konventionen och i tilläggsprotokollet. De har enligt artikel 52.3 i stadgan ⁽³⁾ samma innebörd och räckvidd som dessa. Följaktligen bör följande ”negativa” definitioner i konventionen anses finnas även i stadgan:

- a) Artikel 2.2 i konventionen:

”Ingen skall anses ha berövats livet i strid med denna artikel, när detta är en följd av våld som var absolut nödvändigt

- a) för att försvara någon mot olaglig våldsgärning,
b) för att verkställa en laglig arrestering eller för att hindra någon som lagligen är berövad friheten att undkomma,
c) för att i laglig ordning stävja upplopp eller uppror.”

- b) Artikel 2 i protokoll nr 6 till konventionen:

”En stat kan i sin lag föreskriva dödsstraff för handlingar som begåtts under krigstid eller under överhängande krigshot; ett sådant straff skall tillämpas endast i de fall som anges i lagen och i enlighet med dess föreskrifter ...”

Artikel 3 ⁽⁴⁾

Människans rätt till integritet

1. Var och en har rätt till fysisk och mental integritet.
2. Inom medicin och biologi skall i synnerhet följande respekteras:
  - a) Den berörda personens fria och informerade samtycke, på de villkor som föreskrivs i lag.
  - b) Förbud mot rashygieniska metoder, i synnerhet sådana som syftar till urval av människor.

⁽¹⁾ Artikel II-62.2 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-62 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

⁽⁴⁾ Artikel II-63 i konstitutionen.

- c) Förbud mot att låta människokroppen och dess delar i sig utgöra en källa till ekonomisk vinning.
- d) Förbud mot reproduktiv kloning av människor.

Förklaring

1. I sin dom av den 9 oktober 2001 i mål C-377/98, Nederländerna mot Europaparlamentet och rådet, 2001 REG 7079, grunderna 70, 78 – 80, bekräftade domstolen att en grundläggande rätt till mänsklig integritet ingår i unionsrätten och omfattar i medicinska och biologiska sammanhang givarens och mottagarens fria och informerade samtycke.
2. Principerna i artikel 3 i stadgan ⁽¹⁾ ingår redan i konventionen om mänskliga rättigheter och biomedicin, som har antagits i Europarådet (ETS 164 och tilläggsprotokollet ETS 168). Denna stadga syftar inte till att skapa undantag från dessa bestämmelser och förbjuder följaktligen endast reproduktiv kloning. Andra former av kloning varken tillåts eller förbjuds. Den hindrar följaktligen inte på något sätt lagstiftaren från att förbjuda andra former av kloning.
3. Hänvisningen till rashygieniska metoder, i synnerhet sådana som syftar till urval av människor, avser den eventualiteten att det skulle organiseras och genomföras urvalsprogram med exempelvis kampanjer för sterilisering, påtvingade havandeskap, obligatoriska etniska äktenskap – allt handlingar som enligt stadgan för den internationella brottmålsdomstolen, som antogs i Rom den 17 juli 1998, betraktas som internationella brott (se artikel 7.1 g).

Artikel 4 ⁽²⁾

Förbud mot tortyr och omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling

Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling.

Förklaring

Rättigheten i artikel 4 ⁽²⁾ motsvarar den som garanteras i artikel 3 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna med samma lydelse: "Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning." Enligt artikel 52.3 i stadgan ⁽³⁾ har den alltså samma innebörd och samma räckvidd som i konventionen.

Artikel 5 ⁽⁴⁾

Förbud mot slaveri och tvångsarbete

1. Ingen får hållas i slaveri eller trälldom.

⁽¹⁾ Artikel II-63 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-64 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

⁽⁴⁾ Artikel II-65 i konstitutionen.

2. Ingen får tvingas att utföra tvångsarbete eller annat påtvingat arbete.
3. Människohandel skall vara förbjuden.

Förklaring

1. Rättigheten i artikel 5.1 och 5.2 ⁽¹⁾ motsvarar den likalydande artikel 4.1 och 4.2 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Enligt artikel 52.3 i stadgan ⁽²⁾ har den följaktligen samma innebörd och räckvidd som denna. Detta betyder att

- ingen begränsning lagligen kan påverka den rätt som avses i punkt 1,
- begreppen "tvångsarbete eller annat påtvingat arbete" i punkt 2 måste tolkas med beaktande av de "negativa" definitionerna i artikel 4.3 i konventionen:

"Med 'tvångsarbete eller annat påtvingat arbete' enligt denna artikel förstås inte:

- a) arbete som vanligtvis utkrävs av den som är frihetsberövad i enlighet med bestämmelserna i artikel 5 i denna konvention eller som är villkorligt frigiven från sådant frihetsberövande,
  - b) tjänstgöring av militär art eller, i länder där samvetsbetänkligheter mot sådan tjänstgöring beaktas, tjänstgöring som i dessa fall utkrävs i stället för militär värnpliktstjänstgöring,
  - c) tjänstgöring som utkrävs när nödläge eller olycka hotar samhällets existens eller välfärd,
  - d) arbete eller tjänstgöring som ingår i de normala medborgerliga skyldigheterna."
2. Punkt 3 följer direkt av människans värdighet och tar hänsyn till nyare rön om organiserad brottslighet, till exempel lukrativa nätverk för olaglig invandring eller sexuellt utnyttjande. I bilagan till Europolkonventionen finns följande definition som avser människohandel som syftar till sexuellt utnyttjande: "människohandel: att tvinga en person under andra personers reella och illegala makt genom användande av våld eller hot eller genom missbruk av en överordnad ställning eller handlingar i syfte att exploatera andras prostitution, att på olika sätt sexuellt utnyttja och utöva sexuellt våld mot minderåriga eller att utöva handel i samband med att barn överges". I kapitel 6 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet, som har införlivats med unionens regelverk och som Förenade kungariket och Irland deltar i, finns i artikel 27.1 följande formulering som avser människosmuggling: "De avtalsslutande parterna förbinder sig att införa lämpliga sanktioner mot den som i vinstsyfte hjälper, eller försöker hjälpa, utlännningar att resa in till eller vistas på någon parts territorium i strid mot den berörda partens lagstiftning rörande utlännings inresa och vistelse". Den 19 juli 2002 antog rådet ett rambeslut om bekämpande av människohandel (EGT L 203/1), där man i artikel 1 i detalj definierar de brott som avser människohandel för arbetskraftsexploatering eller sexuell exploatering som medlemsstaterna måste straffbelägga i kraft av rambeslutet.

⁽¹⁾ Artikel II-65 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

AVDELNING II

FRIHETER

Artikel 6 ⁽¹⁾**Rätt till frihet och säkerhet**

Var och en har rätt till frihet och säkerhet.

Förklaring

Rättigheterna i artikel 6 ⁽¹⁾ motsvarar dem som garanteras i artikel 5 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och har i enlighet med artikel 52.3 i stadgan ⁽²⁾ samma innebörd och räckvidd. Härav följer att de lagliga begränsningarna av dessa rättigheter inte får överskrida de gränser som sätts genom lydelsen av artikel 5 i konventionen:

- ”1. Var och en har rätt till frihet och personlig säkerhet. Ingen får berövas friheten utom i följande fall och i den ordning som lagen föreskriver:
  - a) när någon är lagligen berövad friheten efter fällande dom av behörig domstol,
  - b) när någon är lagligen arresterad eller på annat sätt berövad friheten, antingen därför att han underlåtit att uppfylla en domstols lagligen meddelade föreläggande eller i syfte att säkerställa ett fullgörande av någon i lag föreskriven skyldighet,
  - c) när någon är lagligen arresterad eller på annat sätt berövad friheten för att ställas inför behörig rättslig myndighet såsom skäligen misstänkt för att ha begått ett brott, eller när det skäligen anses nödvändigt att hindra honom från att begå ett brott eller att undkomma efter att ha gjort detta,
  - d) när en underårig genom ett lagligen meddelat beslut är berövad friheten för att undergå skyddsuffostran eller för att ställas inför behörig rättslig myndighet,
  - e) när någon är lagligen berövad friheten för att förhindra spridning av smittosam sjukdom eller därför att han är psykiskt sjuk, alkoholmissbrukare, missbrukare av droger eller lösdrivare,
  - f) när någon är lagligen arresterad eller på annat sätt berövad friheten för att förhindra att han obehörigen reser in i landet eller som ett led i ett förfarande som rör hans utvisning eller utlämning.
2. Var och en som arresteras skall utan dröjsmål och på ett språk som han förstår underrättas om skälen för åtgärden och om varje anklagelse mot honom.
3. Var och en som är arresterad eller på annat sätt berövad friheten i enlighet med vad som sagts under punkt 1 c skall utan dröjsmål ställas inför domare eller annan ämbetsman, som enligt lag får fullgöra dömande uppgifter, och skall vara berättigad till rättegång inom skäligen tid eller till frigivning i avvaktan på rättegång. För frigivning får krävas att garantier ställs för att den som frigives inställer sig till rättegången.

⁽¹⁾ Artikel II-66 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

4. Var och en som är arresterad eller på annat sätt berövad friheten skall ha rätt att begära att domstol snabbt prövar lagligheten av frihetsberövandet och beslutar att frige honom, om frihetsberövandet inte är lagligt.
5. Var och en som arresterats eller på annat sätt berövats friheten i strid med bestämmelserna i denna artikel skall ha rätt till skadestånd.”

Rättigheterna i artikel 6 ⁽¹⁾ måste respekteras, i synnerhet när Europaparlamentet och rådet antar lagar och ramlagar på området straffrättsligt samarbete på grundval av artiklarna III-270, III-271 och III-273 i konstitutionen, särskilt för att föreskriva gemensamma minimibestämmelser beträffande brottsrubricering och straffpåföljder samt vissa aspekter av processrätten.

Artikel 7 ⁽²⁾

Respekt för privatlivet och familjelivet

Var och en har rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer.

Förklaring

De rättigheter som garanteras i artikel 7 ⁽²⁾ motsvarar dem i artikel 8 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Med hänsyn till den tekniska utvecklingen har ordet ”kommunikationer” ersatt ”korrespondens”.

I enlighet med artikel 52.3 ⁽³⁾ har denna rättighet samma innebörd och räckvidd som i motsvarande artikel i konventionen. Härav följer att de lagliga begränsningarna av dessa rättigheter är desamma som de begränsningar som godtas i artikel 8 i konventionen:

- ”1. Var och en har rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens.
2. Offentlig myndighet får inte ingripa i denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten eller landets ekonomiska välbefinnande, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter.”

⁽¹⁾ Artikel II-66 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-67 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

*Artikel 8 ⁽¹⁾***Skydd av personuppgifter**

1. Var och en har rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne.
2. Dessa uppgifter skall behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem.
3. En oberoende myndighet skall kontrollera att dessa regler efterlevs.

Förklaring

Denna artikel har grundats på artikel 286 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995), artikel 8 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna samt Europarådets konvention av den 28 januari 1981 om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter, vilken ratificerats av samtliga medlemsstater. Artikel 286 i EG-Fördraget ersätts nu av artikel I-51 i konstitutionen. Det hänvisas även till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001). Det direktiv och den förordning som nämns ovan innehåller villkor för och begränsningar av utövandet av rätten till skydd av personuppgifter.

*Artikel 9 ⁽²⁾***Rätt att ingå äktenskap och rätt att bilda familj**

Rätten att ingå äktenskap och rätten att bilda familj skall garanteras enligt de nationella lagar som reglerar utövandet av dessa rättigheter.

Förklaring

Denna artikel grundas på artikel 12 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, vilken har följande lydelse: "Giftasvuxna män och kvinnor har rätt att ingå äktenskap och bilda familj i enlighet med de nationella lagar som reglerar utövandet av denna rättighet." Formuleringen av denna rättighet har moderniserats så att den omfattar de fall där andra möjligheter till familjebildning än äktenskapet erkänns enligt nationell lagstiftning. I denna artikel varken förbjuds eller föreskrivs att partnerskap mellan personer av samma kön ges äktenskaplig status. Denna rättighet är följaktligen lik rättigheten i konventionen men kan få en större räckvidd när detta föreskrivs i nationell lagstiftning.

⁽¹⁾ Artikel II-68 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-69 i konstitutionen.

Artikel 10 ⁽¹⁾

Tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet

1. Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion eller övertygelse och frihet att ensam eller i gemenskap med andra, offentligt eller enskilt, utöva sin religion eller övertygelse genom gudstjänst, undervisning, sedvänjor och ritualer.
2. Rätten till vapenvägran skall erkännas enligt de nationella lagar som reglerar utövandet av denna rättighet.

Förklaring

Den rättighet som garanteras i punkt 1 motsvarar den som garanteras i artikel 9 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och har i enlighet med artikel 52.3 i stadgan ⁽²⁾ samma innebörd och räckvidd som denna. Begränsningarna måste därför respektera artikel 9.2 i konventionen, vilken har följande lydelse: "Friheten att utöva sin religion eller tro får endast underkastas sådana begränsningar som är föreskrivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till den allmänna säkerheten, till skydd för allmän ordning, hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter".

Den rättighet som garanteras i punkt 2 motsvarar de nationella konstitutionella traditionerna och de nationella lagstiftningarnas utveckling på denna punkt.

Artikel 11 ⁽³⁾

Yttrandefrihet och informationsfrihet

1. Var och en har rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser.
2. Mediernas frihet och mångfald skall respekteras.

Förklaring

1. Artikel 11 ⁽³⁾ motsvarar artikel 10 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, vilken har följande lydelse:

"1. Var och en har rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser. Denna artikel hindrar inte en stat att kräva tillstånd för radio-, televisions- eller biografföretag.

⁽¹⁾ Artikel II-70 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-71 i konstitutionen.

2. Eftersom utövandet av de nämnda friheterna medför ansvar och skyldigheter, får det underkastas sådana formföreskrifter, villkor, inskränkningar eller straffpåföljder som är föreskrivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till den nationella säkerheten, den territoriella integriteten eller den allmänna säkerheten, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral, till skydd för annans goda namn och rykte eller rättigheter, för att förhindra att förtroliga underrättelser sprids eller för att upprätthålla domstolarnas auktoritet och opartiskhet.”

I enlighet med artikel 52.3 i stadgan ⁽¹⁾ har denna rättighet samma innebörd och räckvidd som den rättighet som garanteras i konventionen. Begränsningarna av denna rättighet får följaktligen inte vara mer omfattande än de som anges i artikel 10.2 i konventionen, utan att det påverkar de inskränkningar som unionens konkurrensrätt kan innebära för medlemsstaternas möjlighet att införa sådana tillståndskrav som avses i artikel 10.1 tredje meningen i konventionen.

2. I punkt 2 i denna artikel utvecklas följderna av punkt 1 i fråga om mediefrihet. Den bygger bland annat på domstolens rättspraxis för television, särskilt i mål C-288/89 (dom av den 25 juli 1991, Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda m.fl.; Rec. 1991 I-4007), och på det protokoll om systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna som fogats till EG-Fördraget och nu till konstitutionen samt på rådets direktiv 89/552/EG (se särskilt skäl 17).

Artikel 12 ⁽²⁾

Mötes- och föreningsfrihet

1. Var och en har rätt till frihet att delta i fredliga sammankomster samt till föreningsfrihet på alla nivåer, särskilt på det politiska, fackliga och medborgerliga området, vilket innebär rätten för var och en att bilda och ansluta sig till fackföreningar för att skydda sina intressen.
2. De politiska partierna på unionsnivå skall bidra till att unionsmedborgarnas politiska vilja kommer till uttryck.

Förklaring

1. Bestämmelserna i punkt 1 i denna artikel motsvarar bestämmelserna i artikel 11 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna, vilken har följande lydelse:
”1. Var och en har rätt till frihet att delta i fredliga sammankomster samt till föreningsfrihet, inbegripet rätten att bilda och ansluta sig till fackföreningar för att skydda sina intressen.
2. Utövandet av dessa rättigheter får inte underkastas andra inskränkningar än sådana som är föreskrivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna säkerheten, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter. Denna artikel hindrar inte att det för medlemmar av de väpnade styrkorna, polisen eller den statliga förvaltningen görs lagliga inskränkningar i utövandet av de nämnda rättigheterna.”

⁽¹⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-72 i konstitutionen.

Bestämmelserna i artikel 12.1 ⁽¹⁾ har samma innebörd som bestämmelserna i konventionen men större räckvidd, eftersom de kan tillämpas på alla nivåer, även den europeiska nivån. Enligt artikel 52.3 i stadgan ⁽²⁾ får begränsningarna av denna rättighet inte vara mer omfattande än de som kan betraktas som lagliga enligt artikel 11.2 i konventionen.

2. Rättigheten bygger även på artikel 11 i gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter.
3. Punkt 2 i denna artikel motsvarar artikel I-46.4 i konstitutionen.

Artikel 13 ⁽³⁾

Frihet för konsten och vetenskapen

Konsten och den vetenskapliga forskningen skall vara fria. Den akademiska friheten skall respekteras.

Förklaring

Denna rättighet härleds i första hand ur tanke- och yttrandefriheten. Den skall utövas med respekt för artikel 1 ⁽⁴⁾ och får underkastas de begränsningar som tillåts i artikel 10 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna.

Artikel 14 ⁽⁵⁾

Rätt till utbildning

1. Var och en har rätt till utbildning och till tillträde till yrkesutbildning och fortbildning.
2. Denna rätt innefattar möjligheten att kostnadsfritt följa den obligatoriska undervisningen.
3. Friheten att inrätta undervisningsanstalter med iakttagande av de demokratiska principerna och föräldrars rätt att tillförsäkra sina barn sådan utbildning och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa, filosofiska och pedagogiska övertygelse skall respekteras enligt de nationella lagar som reglerar utövandet av dessa rättigheter.

Förklaring

1. Till denna artikel har inspiration hämtats såväl från medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner som från artikel 2 i tilläggsprotokollet till konventionen, vilken har följande lydelse:

”Ingen får förvägras rätten till undervisning. Vid utövandet av den verksamhet som staten kan ta på sig i fråga om utbildning och undervisning skall staten respektera föräldrarnas rätt att tillförsäkra sina barn sådan utbildning och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse.”

⁽¹⁾ Artikel II-72 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-73 i konstitutionen.

⁽⁴⁾ Artikel II-61 i konstitutionen.

⁽⁵⁾ Artikel II-74 i konstitutionen.

Det har ansetts lämpligt att utsträcka denna artikel till att omfatta tillgång till yrkesutbildning och fortbildning (se punkt 15 i gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter och artikel 10 i sociala stadgan) samt tillfoga principen om kostnadsfri obligatorisk undervisning. Så som den är formulerad innebär denna princip bara att varje barn i den obligatoriska undervisningen skall ha möjlighet att få tillträde till en institution som meddelar kostnadsfri undervisning. Det föreskrivs inte att alla institutioner, t.ex. privata, som meddelar sådan undervisning eller yrkesutbildning och fortbildning skall vara kostnadsfria. Principen innebär inte heller ett förbud mot avgifter för vissa typer av undervisning, förutsatt att staten vidtar åtgärder för att bevilja ekonomisk ersättning. I den mån stadgan är tillämplig för unionen innebär detta att unionen i sin utbildningspolitik skall följa principen om kostnadsfrihet i den obligatoriska undervisningen, men detta skapar självfallet inga nya befogenheter. Föräldrarnas rätt måste tolkas i samband med bestämmelserna i artikel 24 ⁽¹⁾.

2. Friheten att inrätta undervisningsanstalter, offentliga eller privata, garanteras som en av aspekterna på friheten att inrätta och driva verksamhet, men begränsas av respekten för de demokratiska principerna och skall utövas i enlighet med nationell lagstiftning.

Artikel 15 ⁽²⁾

Fritt yrkesval och rätt att arbeta

1. Var och en har rätt att arbeta och utöva ett fritt valt eller accepterat yrke.
2. Varje unionsmedborgare har rätt att söka arbete, arbeta, etablera sig samt tillhandahålla tjänster i varje medlemsstat.
3. De medborgare i tredjeland som har tillstånd att arbeta på medlemsstaternas territorium har rätt till samma arbetsvillkor som unionsmedborgarna.

Förklaring

Rätten till fritt yrkesval, som slås fast i artikel 15.1 ⁽²⁾, erkänns i domstolens rättspraxis (se bl.a. domarna av den 14 maj 1974, mål 4/73, Nold, Rec. 1974, s. 491, punkterna 12 – 14; den 13 december 1979, mål 44/79, Hauer, Rec. 1979 s. 3727; den 8 oktober 1986, mål 234/85, Keller, Rec. 1986, 2897, punkt 8).

Till grund för denna punkt ligger även artikel 1.2 i Europeiska sociala stadgan, som undertecknades den 18 oktober 1961 och har ratificerats av samtliga medlemsstater, samt punkt 4 i gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter av den 9 december 1989. Uttrycket "arbetsvillkor" bör tolkas i enlighet med artikel III-213 i konstitutionen.

I punkt 2 återges de tre friheter som garanteras i artiklarna I-4 och III-133, III-137 och III-144 i konstitutionen, nämligen fri rörlighet för arbetstagare, etableringsfrihet samt frihet att tillhandahålla tjänster.

Punkt 3 har grundats på artikel 137.3 fjärde strecksatsen i EG-Fördraget, vilken nu har ersatts av artikel III-210.1 g i konstitutionen och artikel 19.4 i Europeiska sociala stadgan, som undertecknades den 18 oktober 1961 och har

---

⁽¹⁾ Artikel II-84 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-75 i konstitutionen.

ratificerats av samtliga medlemsstater. Artikel 52.2 i stadgan ⁽¹⁾ skall följaktligen tillämpas. Frågan om anställning av sjömän som är tredjelandsmedborgare i besättningarna på fartyg som för en unionsmedlemsstats flagg regleras i unionsrätten och nationell lagstiftning och praxis.

Artikel 16 ⁽²⁾

Näringsfrihet

Näringsfriheten skall erkännas i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.

Förklaring

Denna artikel grundas på domstolens rättspraxis, där friheten att utöva en ekonomisk eller kommersiell verksamhet erkänns (se domarna av den 14 maj 1974, mål 4/73, Nold, Rec. 1974, s. 491, punkt 14, och den 27 september 1979, mål 230/78, SPA Eridania m.fl., Rec. 1979, 2749, punkterna 20 och 31), liksom avtalsfriheten (se bl.a. domarna "Sukkerfabriken Nykøbing", mål 151/78, Rec. 1979, 1, punkt 19; den 5 oktober 1999, Spanien mot kommissionen, C-240/97, [1999] REG I-6571 punkt 99), samt på artikel I-3.2 i konstitutionen, där fri konkurrens erkänns. Denna rättighet skall självfallet utövas med beaktande av unionsrätten och nationell lagstiftning. Den kan begränsas enligt artikel 52.1 i stadgan ⁽³⁾.

Artikel 17 ⁽⁴⁾

Rätt till egendom

1. Var och en har rätt att besitta lagligen förvärvad egendom, att nyttja den, att förfoga över den och att testamentera bort den. Ingen får berövas sin egendom utom då samhällsnyttan kräver det, i de fall och under de förutsättningar som föreskrivs i lag och mot rättmätig ersättning för sin förlust i rätt tid. Nyttjandet av egendomen får regleras i lag om det är nödvändigt för allmänna samhällsintressen.
2. Immateriell egendom skall vara skyddad.

Förklaring

Denna artikel motsvarar artikel 1 i tilläggsprotokollet till Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna:

"Varje fysisk eller juridisk person skall ha rätt till respekt för sin egendom. Ingen får berövas sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser.

Ovanstående bestämmelser inskränker dock inte en stats rätt att genomföra sådan lagstiftning som staten finner nödvändig för att reglera nyttjandet av egendom i överensstämmelse med det allmännas intresse eller för att säkerställa betalning av skatter eller andra pålagor eller av böter och viten."

⁽¹⁾ Artikel II-112.2 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-76 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-112.1 i konstitutionen.

⁽⁴⁾ Artikel II-77 i konstitutionen.

Det rör sig om en grundläggande rättighet som är gemensam för alla de nationella författningarna. Den har upprepade gånger bekräftats i domstolens rättspraxis, främst genom domen i målet Hauer (13 december 1979, Rec. 1979 s. 3727). Formuleringen har moderniserats, men enligt artikel 52.3 ⁽¹⁾ har denna rättighet samma innebörd och räckvidd som i konventionen, och de begränsningar som anges i denna får inte överskridas.

Immaterialrättsskyddet, som utgör en del av rätten till egendom, nämns uttryckligen i punkt 2 på grund av sin ökande betydelse och sekundärgemenskapsrätten. Immaterialrätten omfattar dels litterära och konstnärliga rättigheter, dels bland annat patent- och varumärkesrätt samt närstående rättigheter. Garantierna i punkt 1 skall på lämpligt sätt tillämpas på immateriell egendom.

Artikel 18 ⁽²⁾

Rätt till asyl

Rätten till asyl skall garanteras med iakttagande av reglerna i Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 och protokollet av den 31 januari 1967 om flyktingars rättsliga ställning och i enlighet med konstitutionen.

Förklaring

Denna artikel har grundats på EG-fördragets artikel 63, som nu har ersatts av artikel III-266 i konstitutionen, enligt vilken unionen är skyldig att respektera Genèvekonventionen om flyktingar. Det hänvisas till bestämmelserna i protokollet till [Amsterdamfördraget] konstitutionen om Förenade kungariket och Irland samt om Danmark för att fastställa i vilken mån dessa medlemsstater tillämpar unionsrätten i denna fråga och i vilken mån denna artikel skall tillämpas på dem. Artikeln överensstämmer med det protokoll om asyl som fogats till konstitutionen.

Artikel 19 ⁽³⁾

Skydd vid avlägsnande, utvisning och utlämning

1. Kollektiva utvisningar skall vara förbjudna.
2. Ingen får avlägsnas, utvisas eller utlämnas till en stat där han eller hon löper en allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller andra former av omänsklig eller förnedrande bestraffning eller behandling.

Förklaring

Punkt 1 i denna artikel har samma innebörd och räckvidd som artikel 4 i tilläggsprotokoll nr 4 till Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna i fråga om kollektiva utvisningar. Syftet är att garantera att alla beslut föregås av en specifik utredning och att man inte genom en enda åtgärd får besluta att utvisa samtliga personer med medborgarskap i en bestämd stat (se även artikel 13 i konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter).

I punkt 2 införlivas tillämplig rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i fråga om artikel 3 i konventionen (se Ahmed mot Österrike, dom av den 17 december 1996, REG 1996, VI-2206, och Soering, dom av den 7 juli 1989).

⁽¹⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-78 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-79 i konstitutionen.

AVDELNING III

JÄMLIKHET

Artikel 20 ⁽¹⁾**Likhet inför lagen**

Alla människor är lika inför lagen.

Förklaring

Denna artikel motsvarar en allmän, rättslig princip som återfinns i alla europeiska konstitutioner och som av domstolen fastställts vara en grundläggande princip i gemenskapsrätten (dom av den 13 november 1984, Racke, mål 283/83, Rec. 1984, s. 3791, dom av den 17 april 1997, C-15/95, EARL, REG 1997, I-1961, och dom av den 13 april 2000, C-292/97, Karlsson, [REG 2000, s. 2737]).

Artikel 21 ⁽²⁾**Icke-diskriminering**

1. All diskriminering på grund av bland annat kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning skall vara förbjuden.
2. Inom tillämpningsområdet för konstitutionen, och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i denna, skall all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden.

Förklaring

I punkt 1 har inspiration hämtats från artikel 13 i EG-Fördraget, som nu har ersatts av artikel III-124 i konstitutionen, artikel 14 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna samt artikel 11 i konventionen om mänskliga rättigheter och biomedicin när det gäller det genetiska arvet. I den mån den överensstämmer med artikel 14 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna skall den tillämpas i enlighet med denna.

Det föreligger ingen motsättning eller oförenlighet mellan punkt 1 och artikel III-124 i konstitutionen, vilken har en annan räckvidd och ett annat syfte; artikel III-124 ger unionen befogenhet att anta rättsakter, inbegripet harmonisering av medlemsstaternas lagar och författningar, i syfte att bekämpa vissa former av diskriminering, som utförligt räknas upp i den artikeln. Sådan lagstiftning får omfatta all verksamhet av medlemsstaternas myndigheter (samt förbindelserna mellan enskilda individer) på alla områden inom gränserna för unionens befogenheter. Bestämmelsen i punkt 1 i artikel 21 ⁽²⁾ ovan däremot skapar inte någon befogenhet att anta antidiskrimineringslagar på dessa områden av medlemsstatens eller enskildas verksamhet, och inte heller innehåller den ett övergripande förbud mot diskriminering på sådana vittomfattande områden. I stället tar den endast upp diskriminering från unionens egna institutioner och organ vid utövandet av befogenheter som de tilldelats i enlighet med andra artiklar i konstitutionens första och tredje

---

⁽¹⁾ Artikel II-80 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-81 i konstitutionen.

del samt diskriminering från medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten. Punkt 1 ändrar därför inte vidden av de befogenheter som beviljas enligt artikel III-124 och inte heller tolkningen av den artikeln.

Punkt 2 motsvarar artikel I-4.2 i konstitutionen och bör tillämpas i enlighet med den artikeln.

Artikel 22 ⁽¹⁾

Kulturell, religiös och språklig mångfald

Unionen skall respektera den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden.

Förklaring

Denna artikel har grundats på artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen och på artikel 151.1 och 151.4 i EG-Fördraget, som nu har ersatts av artikel III-280.1 och III-280.4 i konstitutionen avseende kultur. Respekt för kulturell och språklig mångfald slås även nu fast i artikel I-3.3 i konstitutionen. Artikeln bygger även på förklaring nr 11 i slutakten till Amsterdamsfördraget om kyrkors och konfessionslösa organisationers ställning, vilken nu återges i artikel I-52 i konstitutionen.

Artikel 23 ⁽²⁾

Jämställdhet mellan kvinnor och män

Jämställdhet mellan kvinnor och män skall säkerställas på alla områden, inbegripet i fråga om anställning, arbete och lön.

Principen om jämställdhet utgör inget hinder för att behålla eller vidta åtgärder som innebär särskilda förmåner för det underrepresenterade könet.

Förklaring

Första stycket i denna artikel har grundats på artikel 2 och artikel 3.2 i EG-Fördraget, vilka nu har ersatts av artiklarna I-3 och III-116 i konstitutionen, enligt vilka det hör till unionens mål att främja jämställdhet mellan kvinnor och män, samt på artikel 141.1 i EG-Fördraget, vilken nu har ersatts av artikel III-214.1 i konstitutionen. Det bygger även på artikel 20 i Europeiska sociala stadgan i dess reviderade lydelse av den 3 maj 1996 samt på punkt 16 i gemenskapsstadgan om arbetstagares rättigheter.

Det grundas också på artikel 141.3 i EG-Fördraget, vilken nu har ersatts av artikel III-214.3 i konstitutionen, och artikel 2.4 i rådets direktiv 76/207/EEG om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om tillgång till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor.

I andra stycket återges med en kortare formulering artikel III-214.4 i konstitutionen om att principen om likabehandling inte hindrar att man behåller eller beslutar om åtgärder som rör särskilda förmåner för att göra det lättare för det underrepresenterade könet att bedriva en yrkesverksamhet eller för att förebygga eller kompensera

---

⁽¹⁾ Artikel II-82 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-83 i konstitutionen.

nackdelar i yrkeskarriären. Enligt artikel 52.2 ⁽¹⁾ ändrar detta stycke inte artikel III-214.4.

Artikel 24 ⁽²⁾

Barnets rättigheter

1. Barn har rätt till det skydd och den omvårdnad som behövs för deras välfärd. De skall fritt kunna uttrycka sina åsikter. Dessa åsikter skall beaktas i frågor som rör barnen i förhållande till deras ålder och mognad.
2. Vid alla åtgärder som rör barn, oavsett om de vidtas av offentliga myndigheter eller privata institutioner, skall barnets bästa komma i främsta rummet.
3. Varje barn har rätt att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkta kontakter med båda föräldrarna, utom då detta strider mot barnets bästa.

Förklaring

Denna artikel grundas på New York-konventionen om barnets rättigheter, vilken undertecknades den 20 november 1989 och har ratificerats av alla medlemsstater, särskilt artiklarna 3, 9, 12 och 13 i den konventionen.

I punkt 3 beaktas det faktum att som en del av inrättandet av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa innefattar unionslagstiftningen i civilrättsliga frågor med gränsöverskridande implikationer, för vilka artikel III-269 i konstitutionen ger befogenhet, och får bl.a. innefatta umgängesrätt så att barn regelbundet kan upprätthålla ett personligt förhållande till och direkta kontakter med båda föräldrarna.

Artikel 25 ⁽³⁾

Äldres rättigheter

Unionen erkänner och respekterar rätten för äldre att leva ett värdigt och oberoende liv och att delta i det sociala och kulturella livet.

Förklaring

Denna artikel har inspirerats av artikel 23 i den reviderade Europeiska sociala stadgan och artiklarna 24 och 25 i gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter. Deltagande i det sociala och kulturella livet inbegriper givetvis deltagande i det politiska livet.

⁽¹⁾ Artikel II-112.2 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-84 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-85 i konstitutionen.

Artikel 26 ⁽¹⁾**Integrering av personer med funktionshinder**

Unionen erkänner och respekterar rätten för personer med funktionshinder att få del av åtgärder som syftar till att säkerställa deras oberoende, sociala och yrkesmässiga integrering och deltagande i samhällslivet.

Förklaring

Principen i denna artikel grundas på artikel 15 i Europeiska sociala stadgan och går även tillbaka på punkt 26 i gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter.

AVDELNING IV

SOLIDARITET*Artikel 27* ⁽²⁾**Arbetstagares rätt till information och samråd inom företaget**

Arbetstagarna eller deras representanter skall på lämpliga nivåer garanteras rätt till information och samråd vid lämplig tidpunkt, i de fall och på de villkor som föreskrivs i unionsrätten och i nationell lagstiftning och praxis.

Förklaring

Denna artikel ingår i den reviderade Europeiska sociala stadgan (artikel 21) och i gemenskapsstadgan om arbetstagares rättigheter (punkterna 17 och 18). Den skall tillämpas enligt de villkor som stadgas i unionsrätten och i nationell rätt. Hänvisningen till lämpliga nivåer avser de nivåer som föreskrivs i unionsrätten eller i nationell rätt och praxis, vilket kan inbegripa europeisk nivå när detta föreskrivs i unionslagstiftningen. Unionens regelverk på detta område är omfattande: artiklarna III-211 och III-212 i konstitutionen, direktiven 2002/14/EG (allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen), 98/59/EG (kollektiva uppsägningar), 2001/23/EG (överlåtelse av företag) och 94/45/EG (europeiska företagsråd).

Artikel 28 ⁽³⁾**Förhandlingsrätt och rätt till kollektiva åtgärder**

Arbetstagare och arbetsgivare, eller deras respektive organisationer, har i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis rätt att förhandla och ingå kollektivavtal på lämpliga nivåer och att i händelse av intressekonflikter tillgripa kollektiva åtgärder för att försvara sina intressen, inbegripet strejk.

⁽¹⁾ Artikel II-86 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-87 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-88 i konstitutionen.

Förklaring

Denna artikel bygger på artikel 6 i Europeiska sociala stadgan samt på gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter (punkterna 12 – 14). Rätten till kollektiva åtgärder har erkänts av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna som en del av fackföreningsrätten enligt artikel 11 i konventionen. Beträffande lämpliga nivåer för kollektiva förhandlingar, se förklaringarna till föregående artikel. Formerna och gränserna för kollektiva åtgärder, inbegripet strejk, faller under nationell lagstiftning och praxis, även frågan om huruvida de kan genomföras parallellt i flera medlemsstater.

Artikel 29 ⁽¹⁾

Rätt till tillgång till arbetsförmedlingar

Var och en har rätt till tillgång till kostnadsfri arbetsförmedling.

Förklaring

Denna artikel bygger på artikel 1.3 i Europeiska sociala stadgan och på punkt 13 i gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter.

Artikel 30 ⁽²⁾

Skydd mot uppsägning utan saklig grund

Varje arbetstagare har rätt till skydd mot uppsägning utan saklig grund, i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.

Förklaring

Denna artikel har inspirerats av artikel 24 i den reviderade sociala stadgan. Se även direktiven 2001/23/EG om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag och 80/987/EEG om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens, ändrade genom direktiv 2002/74/EG.

Artikel 31 ⁽³⁾

Rättvisa arbetsförhållanden

1. Varje arbetstagare har rätt till hälsosamma, säkra och värdiga arbetsförhållanden.
2. Varje arbetstagare har rätt till en begränsning av den maximala arbetstiden samt till dygns- och veckovila och årlig betald semester.

⁽¹⁾ Artikel II-89 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-90 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-91 i konstitutionen.

Förklaring

1. Artikel 31.1 grundas på direktiv 89/391/EEG om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet. Den har även inspirerats av artikel 3 i den sociala stadgan och punkt 19 i gemenskapsstadgan om arbetstagares rättigheter samt, när det gäller rätten till värdiga arbetsförhållanden, av artikel 26 i den reviderade sociala stadgan. Uttrycket "arbetsförhållanden" bör tolkas på samma sätt som uttrycket "arbetsvillkor" i artikel III-213 i konstitutionen.
2. Punkt 2 grundas på direktiv 93/104/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden samt på artikel 2 i Europeiska sociala stadgan och punkt 8 i gemenskapsstadgan om arbetstagares rättigheter.

Artikel 32 ⁽¹⁾

Förbud mot barnarbete och skydd av ungdomar i arbetslivet

Barnarbete är förbjudet. Minimiåldern för att ta anställning får inte vara lägre än den ålder vid vilken skolplikten upphör, utan att det påverkar tillämpningen av sådana regler som kan vara mer fördelaktiga för ungdomar och med förbehåll för begränsade undantag.

De ungdomar som har anställning skall åtnjuta arbetsvillkor som är anpassade till deras ålder samt skyddas mot ekonomiskt utnyttjande och mot allt arbete som kan vara till skada för deras säkerhet, deras hälsa, deras fysiska, mentala, moraliska eller sociala utveckling eller äventyra deras utbildning.

Förklaring

Denna artikel grundas på direktiv 94/33/EG om skydd av minderåriga i arbetslivet samt artikel 7 i Europeiska sociala stadgan och punkterna 20 – 23 i gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter.

Artikel 33 ⁽²⁾

Familjeliv och yrkesliv

1. Skyddet av familjen på det rättsliga, ekonomiska och sociala planet skall säkerställas.
2. För att kunna förena familjeliv och yrkesliv skall varje arbetstagare ha rätt till skydd mot uppsägning på varje grund som står i samband med moderskap samt rätt till betald mödraledighet och till föräldraledighet efter ett barns födelse eller adoption.

Förklaring

Artikel 33.1 ⁽²⁾ grundas på artikel 16 i Europeiska sociala stadgan.

I punkt 2 har inspiration hämtats från rådets direktiv 92/85/EEG om åtgärder för att förbättra säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar och direktiv 96/34/EG om ramavtalet

---

⁽¹⁾ Artikel II-92 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-93 i konstitutionen.

om föräldraledighet, undertecknat av UNICE, CEEP och EFS. Den bygger även på artikel 8 (gravitet och barnsbörd) i Europeiska sociala stadgan, och inspiration har hämtats från artikel 27 (rätt till jämställdhet för arbetstagare med familjeansvar) i den reviderade sociala stadgan. Begreppet moderskap omfattar tiden från befruktningen till amningen.

Artikel 34 ⁽¹⁾

Social trygghet och socialbidrag

1. Unionen skall erkänna och respektera rätten till tillgång till social trygghet och sociala förmåner som garanterar skydd i sådana fall som moderskap, sjukdom, olyckor i arbetet, omsorgsbehov eller ålderdom samt vid arbetslöshet i enlighet med närmare bestämmelser i unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.
2. Var och en som är bosatt och förflyttar sig lagligt inom unionen har rätt till social trygghet och sociala förmåner i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis.
3. I syfte att bekämpa social utestängning och fattigdom skall unionen erkänna och respektera rätten till socialbidrag och till bostadsbidrag som, i enlighet med närmare bestämmelser i unionsrätten samt i nationell lagstiftning och praxis, är avsedda att trygga en värdig tillvaro för alla dem som saknar tillräckliga medel.

Förklaring

Principen i artikel 34.1 ⁽¹⁾ grundas på artiklarna 137 och 140 i EG-Fördraget som nu har ersatts av artiklarna III-210 och III-213 samt på artikel 12 i Europeiska sociala stadgan och punkt 10 i gemenskapsstadgan om arbetstagares rättigheter. Den måste respekteras av unionen när den utövar de befogenheter som den erhållit enligt artiklarna III-210 och III-213 i konstitutionen. Hänvisningen till socialtjänst avser de fall då en sådan tjänst har inrättats för att tillhandahålla vissa förmåner men innebär inte alls att en sådan tjänst måste inrättas om den inte redan finns. Begreppet moderskap skall tolkas på samma sätt som i föregående artikel.

Punkt 2 grundas på artikel 12.4 och 13.4 i Europeiska sociala stadgan och punkt 2 i gemenskapsstadgan om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter och återspeglar de regler som härrör från förordning (EEG) nr 1408/71 och förordning (EEG) nr 1612/68.

I punkt 3 har inspiration hämtats från artikel 13 i Europeiska sociala stadgan och artiklarna 30 och 31 i den reviderade sociala stadgan och punkt 10 i gemenskapsstadgan. Den måste respekteras av unionen i samband med politik som grundas på artikel III-210 i konstitutionen.

⁽¹⁾ Artikel II-94 i konstitutionen.

Artikel 35 ⁽¹⁾**Hälsoskydd**

Var och en har rätt till tillgång till förebyggande hälsovård och till medicinsk vård på de villkor som fastställs i nationell lagstiftning och praxis. En hög hälsoskyddsnivå för människor skall säkerställas vid utformning och genomförande av all unionspolitik och alla unionsåtgärder.

Förklaring

Principerna i denna artikel grundas på artikel 152 i EG-Fördraget som nu har ersatts av artikel III-278 i konstitutionen och artiklarna 11 och 13 i Europeiska sociala stadgan. Artikelns andra mening återger artikel III-278.1.

Artikel 36 ⁽²⁾**Tillgång till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse**

Unionen skall för att främja social och territoriell sammanhållning i unionen erkänna och respektera den tillgång till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som föreskrivs i nationell lagstiftning och praxis i enlighet med konstitutionen.

Förklaring

Denna artikel överensstämmer fullt ut med artikel III-122 i konstitutionen och skapar inte någon ny rättighet. I artikeln fastslås endast principen att unionen måste respektera den tillgång till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som föreskrivs i nationella bestämmelser när dessa bestämmelser är förenliga med unionslagstiftningen.

Artikel 37 ⁽³⁾**Miljöskydd**

En hög nivå i fråga om miljöskydd och förbättring av miljöns kvalitet skall integreras i unionens politik och tryggas i enlighet med principen om hållbar utveckling.

Förklaring

Principen i denna artikel har grundats på artiklarna 2, 6 och 174 i EG-Fördraget, som nu har ersatts av artiklarna I-3.3, III-119 och III-233 i konstitutionen.

Den har även inspirerats av bestämmelserna i vissa nationella författningar.

⁽¹⁾ Artikel II-95 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-96 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-97 i konstitutionen.

Artikel 38 ⁽¹⁾**Konsumentskydd**

En hög nivå i fråga om konsumentskydd skall tryggas i unionens politik.

Förklaring

Principen i denna artikel har grundats på artikel 153 i EG-Fördraget, som nu har ersatts av artikel III-235 i konstitutionen.

AVDELNING V

MEDBORGARNAS RÄTTIGHETER*Artikel 39* ⁽²⁾**Rösträtt och valbarhet till Europaparlamentet**

1. Varje unionsmedborgare skall ha rösträtt och vara valbar vid val till Europaparlamentet i den medlemsstat där han eller hon är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten.
2. Ledamöterna i Europaparlamentet skall väljas genom allmänna, direkta, fria och hemliga val.

Förklaring

Artikel 39 ⁽²⁾ skall enligt artikel 52.2 i stadgan ⁽³⁾ tillämpas på de villkor som avses i del I och del III av konstitutionen. Artikel 39.1 ⁽²⁾ motsvarar den rättighet som garanteras i artikel I-10.2 i konstitutionen (jfr även den rättsliga grunden i artikel III-126 för antagande av de närmare arrangemangen för utövandet av denna rättighet), och artikel 39.2 ⁽²⁾ motsvarar artikel I-20.2 i konstitutionen. I artikel 39.2 ⁽²⁾ anges grunderna för valförfarandet i ett demokratiskt system.

Artikel 40 ⁽⁴⁾**Rösträtt och valbarhet i kommunala val**

Varje unionsmedborgare skall ha rösträtt och vara valbar i kommunala val i den medlemsstat där han eller hon är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten.

⁽¹⁾ Artikel II-98 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-99 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-112.2 i konstitutionen.

⁽⁴⁾ Artikel II-100 i konstitutionen.

Förklaring

Denna artikel motsvarar den rättighet som garanteras enligt artikel I-10.2 i konstitutionen (jfr även den rättsliga grunden i artikel III-126 för antagande av de närmare arrangemangen för utövandet av denna rättighet). Den gäller i enlighet med artikel 52.2 ⁽¹⁾ på de villkor som föreskrivs i dessa artiklar i delarna I och III av konstitutionen.

Artikel 41 ⁽²⁾

Rätt till god förvaltning

1. Var och en har rätt att få sina angelägenheter behandlade opartiskt, rättvist och inom skälig tid av unionens institutioner, organ och myndigheter.
2. Denna rättighet innebär bl.a. att
  - a) var och en har rätt att bli hörd innan en enskild åtgärd som skulle beröra honom eller henne negativt vidtas mot honom eller henne,
  - b) var och en skall ha tillgång till de akter som berör honom eller henne, med förbehåll för berättigade intressen vad avser sekretess, tystnadsplikt och affärshemlighet,
  - c) förvaltningen är skyldig att motivera sina beslut.
3. Var och en har rätt att få ersättning av unionen för skador som har orsakats av dess institutioner eller dess tjänstemän under deras tjänsteutövning, enligt de allmänna gemensamma principerna i medlemsstaternas lagstiftning.
4. Var och en skall kunna vända sig till unionens institutioner på något av konstitutionens officiella språk och skall få svar på samma språk.

Förklaring

Artikel 41 ⁽²⁾ grundas på unionen som en rättsgemenskap som har vuxit fram ur rättspraxisen, där bland annat god förvaltning slagits fast som en allmän rättsprincip (se bl.a. domstolens dom av den 31 mars 1992, C-255/90 P, Burban, Rec. 1992, I-2253, och förstainstansrättens domar av den 18 september 1995, T – 167/94, Nölle, REG 1995, II-2589; den 9 juli 1999, T – 231/97, New Europe Consulting m.fl. (REG II-2403)). Den formulering som denna rättighet ges i de två första punkterna är en följd av rättspraxisen (domstolens domar av den 15 oktober 1987, mål 222/86, Heylens, Rec. 1987, 4097, punkt 15; den 18 oktober 1989, mål 374/87, Orkem, Rec. 1989, 3283; den 21 november 1991, C-269/90, TU München, Rec. 1991, I-5469, och förstainstansrättens domar av den 6 december 1994, T – 450/93, Lisrestal, Rec. 1994, II-1177; den 18 september 1995, T-167/94, Nölle, REG 1995, II-258) samt, när det gäller skyldigheten att ge en motivering, artikel 253 i EG-Fördraget, som nu har ersatts av artikel I-38.2 i konstitutionen (jfr också den rättsliga grunden i artikel III-398 i konstitutionen för antagande av lagstiftning som främjar en öppen, effektiv och oberoende europeisk administration.

⁽¹⁾ Artikel II-112.2 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-101 i konstitutionen.

I punkt 3 återges den rättighet som nu garanteras i artikel III-431 i konstitutionen. I punkt 4 återges den rättighet som nu garanteras i artikel I-10.2 d och artikel III-129 i konstitutionen. Enligt artikel 52.2 ⁽¹⁾ skall dessa rättigheter gälla på de villkor och med de begränsningar som fastställs i del III av konstitutionen.

Rätten till ett effektivt rättsmedel, som utgör en viktig aspekt av denna fråga, garanteras genom artikel 47 i denna stadga ⁽²⁾.

Artikel 42 ⁽³⁾

Rätt till tillgång till handlingar

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt till tillgång till unionens institutioners, organs och myndigheters handlingar, oberoende av medium.

Förklaring

Den rättighet som garanteras i denna artikel har hämtats från artikel 255 i EG-Fördraget, på grundval av vilken förordning (EG) nr 1049/2001 därefter har antagits. Europeiska konventet har utsträckt denna rätt till att även omfatta handlingar från institutioner, organ och myndigheter i allmänhet, oavsett deras form, se artikel I-50.3 i konstitutionen. I enlighet med artikel 52.2 ⁽¹⁾ skall rätten till tillgång till handlingar utövas på de villkor och inom de gränser som fastställs i artikel I-50.3 och III-399 i konstitutionen.

Artikel 43 ⁽⁴⁾

Europeiska ombudsmannen

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt att vända sig till Europeiska ombudsmannen vid missförhållanden i unionens institutioners, organs eller myndigheters verksamhet, med undantag för Europeiska unionens domstol då den utövar sina domstolsfunktioner.

Förklaring

Den rättighet som garanteras i denna artikel är den som garanteras i artiklarna I-10 och III-335 i konstitutionen. Den gäller i enlighet med artikel 52.2 ⁽¹⁾ på de villkor som föreskrivs i dessa båda artiklar.

⁽¹⁾ Artikel II-112.2 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-107 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-102 i konstitutionen.

⁽⁴⁾ Artikel II-103 i konstitutionen.

Artikel 44 ⁽¹⁾**Rätt att göra framställningar**

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat har rätt att göra framställningar till Europaparlamentet.

Förklaring

Den rättighet som garanteras i denna artikel är den som garanteras i artiklarna I-10 och III-334 i konstitutionen. Den gäller i enlighet med artikel 52.2 ⁽²⁾ i stadgan på de villkor som föreskrivs i dessa båda artiklar.

Artikel 45 ⁽³⁾**Rörelse- och uppehållsfrihet**

1. Varje unionsmedborgare har rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier.
2. Rörelse- och uppehållsfrihet kan i enlighet med konstitutionen medges medborgare i tredjeland som är lagligen bosatta inom en medlemsstats territorium.

Förklaring

Den rättighet som garanteras i punkt 1 är den som garanteras i artikel I-10.2 i konstitutionen (se även den rättsliga grunden i artikel III-125 och domstolens dom av den 17 september 2002 i mål C-413/99, Baumbast, REG 2002, s. 709). Den gäller i enlighet med artikel 52.2 i stadgan ⁽²⁾ på de villkor och med de begränsningar som föreskrivs i del III av konstitutionen.

I punkt 2 erinras om den behörighet som unionen ges enligt artiklarna III-265 – III-267 i konstitutionen. Härav följer att beviljandet av denna rättighet är beroende av institutionernas utövande av denna behörighet.

Artikel 46 ⁽⁴⁾**Diplomatiskt och konsulärt skydd**

Varje unionsmedborgare har inom ett tredjelands territorium, där den medlemsstat i vilken han eller hon är medborgare inte är representerad, rätt till skydd av varje medlemsstats diplomatiska eller konsulära myndigheter, på samma villkor som medborgarna i den staten.

⁽¹⁾ Artikel II-104 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-112.2 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-105 i konstitutionen.

⁽⁴⁾ Artikel II-106 i konstitutionen.

Förklaring

Den rättighet som garanteras i denna artikel är den som garanteras i artikel I-10 i konstitutionen; se även den rättsliga grunden i artikel III-127. Den gäller i enlighet med artikel 52.2 i stadgan ⁽¹⁾ på de villkor som föreskrivs i dessa artiklar.

AVDELNING VI

RÄTTSKIPNING

Artikel 47 ⁽²⁾

Rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol

Var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i denna artikel.

Var och en har rätt att inom skälig tid få sin sak prövad i en rättvis och offentlig rättegång och inför en oavhängig och opartisk domstol som har inrättats enligt lag. Var och en skall ha möjlighet att erhålla rådgivning, låta sig försvaras och företrädas.

Rättshjälp skall ges till personer som inte har tillräckliga medel, om denna hjälp är nödvändig för att ge dem en effektiv möjlighet att få sin sak prövad inför domstol.

Förklaring

Första stycket grundas på artikel 13 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna:

”Var och en, vars i denna konvention angivna fri- och rättigheter kränkts, skall ha tillgång till ett effektivt rättsmedel inför en nationell myndighet och detta även om kränkningen utförts av någon i offentlig ställning.”

Enligt unionsrätten är skyddet dock ännu mer omfattande, eftersom var och en har rätt att inför en behörig domstol använda sig av ett effektivt rättsmedel. EG-domstolen fastställde denna rättighet i sin dom av den 15 maj 1986 som en allmän princip i unionsrätten (Johnston, mål 222/84, Rec. 1986 s. 1651; se även domarna av den 15 oktober 1987, mål 222/86, Heylens, Rec. 1987, s. 4097 samt den 3 december 1992, C-97/91, Borelli, Rec. 1992, I-6313). Enligt domstolen gäller denna allmänna princip i unionsrätten också för medlemsstaterna när de tillämpar unionsrätten. Avsikten med att införa denna rättspraxis i stadgan har inte varit att ändra på det system för kontroll av lagenligheten som föreskrivs i fördragen, bland annat reglerna för om mål kan tas upp för direkt talan i Europeiska unionens domstol. Europeiska konventet har diskuterat unionens system för kontroll av lagenligheten, inklusive reglerna för om mål kan tas upp och bekräftat dem, samtidigt som vissa aspekter av dem har ändrats, vilket avspeglas i artiklarna III-353 – III-381 i konstitutionen, särskilt i artikel III-365.4. Artikel 47 ⁽²⁾ skall gälla unionens institutioner och medlemsstaterna när de tillämpar unionsrätten, och för alla rättigheter som garanteras genom unionsrätten.

⁽¹⁾ Artikel II-112.2 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-107 i konstitutionen.

Andra stycket motsvarar artikel 6.1 i konventionen, vilken har följande lydelse:

”Var och en skall, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter eller av en anklagelse mot honom för brott, vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol som upprättats enligt lag. Domen skall avkunnas offentligt, men pressen och allmänheten får utestängas från rättegången eller en del därav av hänsyn till den allmänna moralen, den allmänna ordningen eller den nationella säkerheten i ett demokratiskt samhälle, eller då minderårigas intressen eller skyddet för parternas privatliv så kräver eller, i den mån domstolen finner det strängt nödvändigt, under särskilda omständigheter när offentlighet skulle skada rättvisans intresse.”

I unionsrätten tillämpas rätten till domstolsprövning inte enbart vid överklaganden som avser rättigheter och skyldigheter av civilrättslig typ. Det är en av följderna av att unionen är en rättsgemenskap, vilket domstolen har slagit fast i mål 294/83, De Gröna mot Europaparlamentet (dom av den 23 april 1986, Rec. 1986, s. 1339). Med undantag för sitt tillämpningsområde tillämpas de garantier som erbjuds enligt konventionen dock på likartat sätt i unionen.

När det gäller tredje stycket bör det noteras att enligt rättspraxis vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna måste allmän rättshjälp ges om detta är en förutsättning för att ett effektivt rättsmedel faktiskt skall kunna garanteras. (Europadomstolens dom av den 9 oktober 1979, Airey, serie A, volym 32, 11.) Det finns också ett system för allmän rättshjälp vid Europeiska unionens domstol.

Artikel 48 ⁽¹⁾

Presumtion för oskuld och rätten till försvar

1. Var och en som har blivit anklagad för en lagöverträdelse skall betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld lagligen fastställts.
2. Var och en som har blivit anklagad för en lagöverträdelse skall garanteras respekt för rätten till försvar.

Förklaring

Artikel 48 ⁽¹⁾ motsvarar artikel 6.2 och 6.3 i konventionen, vilken lyder som följer:

- ”2. Var och en som blivit anklagad för brott skall betraktas som oskyldig till dess hans skuld lagligen fastställts.
3. Var och en som blivit anklagad för brott har följande minimirättigheter:
  - a) att utan dröjsmål, på ett språk som han förstår och i detalj, underrättas om innebörden av och grunden för anklagelsen mot honom,
  - b) att få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar,

---

⁽¹⁾ Artikel II-108 i konstitutionen.

- c) att försvara sig personligen eller genom rättegångsbiträde som han själv utsett eller att, när han saknar tillräckliga medel för att betala ett rättegångsbiträde, erhålla ett sådant utan kostnad, om rättvisans intresse så fordrar,
- d) att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas emot honom samt att själv få vittnen inkallade och förhörda under samma förhållanden som vittnen åberopade mot honom,
- e) att utan kostnad bistås av tolk, om han inte förstår eller talar det språk som används i domstolen.”

Enligt artikel 52.3 ⁽¹⁾ har denna rättighet samma innebörd och räckvidd som den som garanteras i konventionen.

Artikel 49 ⁽²⁾

Principerna om laglighet och proportionalitet i fråga om brott och straff

1. Ingen får fällas till ansvar för någon gärning eller underlåtenhet som vid den tidpunkt då den begicks inte utgjorde en lagöverträdelse enligt nationell eller internationell rätt. Inte heller får ett strängare straff utmätas än som var tillämpligt vid den tidpunkt då lagöverträdelserna begicks. Om efter lagöverträdelsens begående ny lag stiftas som föreskriver ett lindrigare straff skall detta tillämpas.
2. Denna artikel skall inte hindra lagföring och bestraffning av den som har gjort sig skyldig till en handling eller underlåtenhet som vid den tidpunkt då den begicks var brottslig enligt de allmänna principer som erkänns av alla nationer.
3. Straffets stränghet bör inte vara oproportionerlig i förhållande till lagöverträdelserna.

Förklaring

I denna artikel återges den klassiska regeln om den icke-retroaktiva verkan hos lagar och straff på det straffrättsliga området. Ett tillägg har gjorts i form av den regel om retroaktiv verkan för mildare straffrättslig lagstiftning som förekommer i många medlemsstater och som återges i artikel 15 i konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.

Artikel 7 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna har följande lydelse:

- ”1. Ingen får fällas till ansvar för någon gärning eller underlåtenhet som vid den tidpunkt då den begicks inte utgjorde ett brott enligt nationell eller internationell rätt. Inte heller får ett strängare straff utmätas än som var tillämpligt vid den tidpunkt då brottet begicks.
2. Denna artikel skall inte hindra lagföring och bestraffning av den som gjort sig skyldig till en handling eller underlåtenhet som vid den tidpunkt då den begicks var brottslig enligt de allmänna rättsprinciper som erkänns av civiliserade stater.”

⁽¹⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-109 i konstitutionen.

I punkt 2 har man helt enkelt strukit ordet "civiliserade", vilket inte innebär någon förändring i betydelsen av denna punkt, som särskilt avser brott mot mänskligheten. Enligt artikel 52.3 ⁽¹⁾ har den rättighet som garanteras följaktligen samma innebörd och räckvidd som i konventionen.

I punkt 3 återges den allmänna princip om proportionalitet i fråga om brott och straff som slagits fast i medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner och EG-domstolens rättspraxis.

Artikel 50 ⁽²⁾

Rätt att inte bli dömd eller straffad två gånger för samma brott

Ingen får lagföras eller straffas på nytt för en lagöverträdelse för vilken han eller hon redan har blivit frikänd eller dömd i unionen genom en lagkraftvunnen brottmålsdom i enlighet med lagen.

Förklaring

Artikel 4 i protokoll nr 7 till Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna har följande lydelse:

1. Ingen får lagföras eller straffas på nytt i en brottmålsrättegång i samma stat för ett brott för vilket han redan blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat.
2. Bestämmelserna i föregående punkt skall inte utgöra hinder för att målet tas upp på nytt i enlighet med lagen och rättegångsordningen i den berörda staten om det föreligger bevis om nya eller nyuppdagade omständigheter eller om ett grovt fel begåtts i det tidigare rättegångsförfarandet vilket kan ha påverkat utgången i målet.
3. Avvikelse får inte ske från denna artikel med stöd av artikel 15 i konventionen."

Regeln om att ingen får dömas två gånger för samma brott ("non bis in idem") tillämpas i unionsrätten (bland en omfattande rättspraxis, se dom av den 5 maj 1966, Gutmann mot kommissionen, mål 18/65 och 35/65, Rec. 1966, s. 150, och bland senare mål förstainstansrättens dom av den 20 april 1999, förenade mål T – 305/94 m.fl., Limburgse Vinyl Maatschappij NV mot kommissionen, REG II-931). Det bör påpekas att den "icke-kumulativa" regeln avser kumulering av två påföljder av samma typ – här straffrättsliga.

Enligt artikel 50 ⁽²⁾ skall "non bis in idem"-regeln gälla inte endast i fråga om en och samma stats behörighet utan även mellan flera medlemsstaters behörigheter. Detta motsvarar unionens regelverk – se artiklarna 54 – 58 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och domstolens dom av den 11 februari 2003 i mål C-187/01, Gözütok, (ännu ej offentliggjord), artikel 7 i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen samt artikel 10 i konventionen om kamp mot korruption. De starkt begränsade undantag som finns och som innebär att medlemsstaterna enligt dessa konventioner får göra avsteg från "non bis in idem"-regeln omfattas av den övergripande klausulen i artikel 52.1 ⁽³⁾ om begränsningar. När det gäller de situationer som avses i artikel 4 i protokoll nr 7, nämligen tillämpningen av denna princip inom en och samma medlemsstat, har den rättighet som garanteras samma innebörd och räckvidd som motsvarande rättighet i konventionen.

⁽¹⁾ Artikel II-112.3 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-110 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-112.1 i konstitutionen.

AVDELNING VII

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM TOLKNING OCH TILLÄMPNING AV STADGAN

Artikel 51 ⁽¹⁾**Tillämpningsområde**

1. Bestämmelserna i denna stadga riktar sig, med beaktande av subsidiaritetsprincipen, till unionens institutioner, organ och myndigheter samt till medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten. Institutionerna, organen, myndigheterna och medlemsstaterna skall därför respektera rättigheterna, iaktta principerna och främja tillämpningen av dem i enlighet med sina respektive befogenheter och under iakttagande av gränserna för unionens befogenheter enligt andra delar av konstitutionen.
2. Denna stadga innebär inte någon utvidgning av tillämpningsområdet för unionsrätten utanför unionens befogenheter, medför varken någon ny befogenhet eller någon ny uppgift för unionen och ändrar heller inte de befogenheter och uppgifter som fastställs i andra delar av konstitutionen.

Förklaring

Syftet med artikel 51 ⁽¹⁾ är att fastställa stadgans tillämpningsområde. Avsikten är att tydligt slå fast att stadgan först och främst är tillämplig på unionens institutioner och organ, med iakttagande av subsidiaritetsprincipen. Denna bestämmelse formulerades i samklang med artikel 6.2 i Fördraget om Europeiska unionen, enligt vilken unionen skall respektera de grundläggande rättigheterna, samt mandatet från Europeiska rådet i Köln. Betydelsen av begreppet "institutioner" slås fast i del I av konstitutionen. Uttrycket "organ och myndigheter" används allmänt i konstitutionen för att avse alla organ som inrättas genom konstitutionen eller sekundärrätten (se t.ex. artikel I-50 eller I-51 i konstitutionen).

När det gäller medlemsstaterna framgår det entydigt av domstolens rättspraxis att medlemsstaterna är skyldiga att respektera de grundläggande rättigheter som fastställts inom ramen för unionen endast när de fattar beslut inom tillämpningsområdet för unionsrätten (dom av den 13 juli 1989, Wachauf, mål 5/88, Rec. 1989, s. 2609; dom av den 18 juni 1991, ERT, Rec. 1991, I-2925); dom av den 18 december 1997(C-309/96, Annibaldi, REG 1997, s. I-7493). Domstolen bekräftade denna rättspraxis med följande formulering: "Vidare är medlemsstaterna bundna av de krav som följer av kraven på skydd för grundläggande rättigheter i gemenskapens rättsordning när de genomför gemenskapsrättsliga bestämmelser..." (dom av den 13 april 2000, mål C-292/97, REG 2000, s. 2737, punkt 37). Givetvis skall denna regel, så som den bekräftas i denna stadga, gälla såväl centrala myndigheter som regionala och lokala instanser och offentliga organ när de tillämpar unionsrätten.

I punkt 2 tillsammans med punkt 1 andra meningen bekräftas det att stadgan inte får medföra någon utvidgning av de befogenheter och uppgifter som unionen ges i andra delar av konstitutionen. Det handlar om att uttryckligen nämna det som logiskt följer av subsidiaritetsprincipen och av att unionen endast har de befogenheter den har tilldelats. De grundläggande rättigheter som garanteras i unionen har ingen verkan utanför ramen för de befogenheter som fastställs i delarna I och III av konstitutionen. Följaktligen kan, enligt punkt 1 andra meningen, skyldighet för unionens institutioner att främja de principer som fastställs i stadgan endast uppstå inom gränserna för dessa befogenheter.

⁽¹⁾ Artikel II-111 i konstitutionen.

I punkt 2 bekräftas också att stadgan inte kan få till följd att tillämpningsområdet för unionsrätten utsträcks utanför unionens befogenheter enligt andra delar av konstitutionen. Domstolen har redan fastställt denna regel med avseende på de grundläggande rättigheter som erkänns som en del av unionsrätten (dom av den 17 februari 1998 i mål C-249/96, Grant, REG. 1998, s. I-621, punkt 45). Enligt denna regel är det självklart att införlivandet av stadgan i konstitutionen inte i sig kan innebära en utvidgning av de av medlemsstaternas åtgärder som anses vara "tillämpning av unionsrätten" (enligt punkt 1 och ovannämnda rättspraxis).

Artikel 52 ⁽¹⁾

Rättigheternas och principernas räckvidd och tolkning

1. Varje begränsning i utövningen av de rättigheter och friheter som erkänns i denna stadga skall vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter.
2. De rättigheter som erkänns i denna stadga för vilka bestämmelser återfinns i andra delar i konstitutionen skall utövas på de villkor och inom de gränser som fastställs i dessa.
3. I den mån som denna stadga omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna skall de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. Denna bestämmelse hindrar inte unionsrätten från att tillförsäkra ett mer långtgående skydd.
4. I den mån som grundläggande rättigheter enligt medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner erkänns i denna stadga, skall rättigheterna tolkas i samstämmighet med dessa traditioner.
5. De bestämmelser i denna stadga som innehåller principer får genomföras genom lagstiftningsakter och verkställighetsakter som beslutas av unionens institutioner, organ och myndigheter och genom medlemsstaternas akter när de vid utövandet av sina respektive befogenheter genomför unionsrätten. De får endast prövas i domstol med avseende på tolkningen av dem och avgöranden om sådana akters laglighet.
6. Nationella lagar och nationell praxis skall beaktas fullt ut i enlighet med vad som anges i denna stadga.
7. De förklaringar som utarbetats för att ge vägledning vid tolkningen av stadgan om de grundläggande rättigheterna skall vederbörligen beaktas av unionens och medlemsstaternas domstolar.

⁽¹⁾ Artikel II-112 i konstitutionen.

Förklaring

Syftet med artikel 52 ⁽¹⁾ är att fastställa räckvidden av rättigheterna och principerna i stadgan och fastställa regler för hur de skall tolkas. I punkt 1 behandlas begränsningssystemet. I den använda formuleringen har inspiration hämtats från domstolens rättspraxis enligt följande: "Det följer emellertid av en väl etablerad rättspraxis att dessa rättigheter kan begränsas, särskilt inom ramen för en gemensam organisation av marknaden, förutsatt att dessa begränsningar faktiskt svarar mot mål av allmänintresse som gemenskapen eftersträvar och i förhållande till dessa mål inte utgör ett orimligt och oacceptabelt ingripande som påverkar själva innehållet i dessa rättigheter" (dom av den 13 april 2000, mål C-292/97, punkt 45). Omnämmandet av mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen omfattar såväl de mål som anges i artikel I-2 i konstitutionen som andra intressen som skyddas av särskilda bestämmelser i konstitutionen, t.ex. artiklarna I-5.1, III-133.3, III-154 och III-436.

I punkt 2 avses rättigheter som redan uttryckligen garanterades i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och har erkänts i stadgan och som nu finns i andra delar av konstitutionen (framför allt de rättigheter som följer av unionsmedborgarskapet). Där klargörs det att dessa rättigheter även i fortsättningen skall utövas på de villkor och med de begränsningar som gäller för den unionsrätt som de grundas på och som nu fastställs i delarna I och III av konstitutionen. Det rättighetssystem som erhålls enligt EG-Fördraget och som nu ersätts av delarna I och III av konstitutionen ändras inte av stadgan.

Punkt 3 syftar till att trygga det nödvändiga sammanhanget mellan stadgan och Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna genom att fastställa regeln att rättigheterna i denna stadga, i den mån de svarar mot rättigheter som garanteras även i konventionen, skall ha samma innebörd och räckvidd, även i fråga om tillåtna begränsningar, som i konventionen. Därav följer särskilt att lagstiftaren vid fastställande av begränsningar i dessa rättigheter skall respektera samma normer som fastlagts i det detaljerade systemet för begränsningar i konventionen som därigenom blir tillämpliga för de rättigheter som omfattas av denna punkt, utan att detta inkräktar på unionsrättens och Europeiska unionens domstols autonomi.

Hänvisningen till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna gäller såväl konventionen som protokollen. De garanterade rättigheternas innebörd och räckvidd bestäms inte endast av ordalydelsen i dessa instrument utan också av rättspraxis vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och vid Europeiska unionens domstol. Syftet med den sista meningen i punkt 3 är att göra det möjligt för unionen att säkerställa ett mer omfattande skydd. I alla händelser får den skyddsnivå som erbjuds genom stadgan aldrig vara lägre än den som garanteras i konventionen.

Stadgan påverkar inte medlemsstaternas möjligheter att använda sig av artikel 15 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna där undantag medges från konventionens rättigheter i händelse av krig eller i annat allmänt nödläge som hotar nationens existens, när medlemsstaterna vidtar försvarsåtgärder i krig och för att upprätthålla lag och ordning i enlighet med de skyldigheter som erkänns i artiklarna I-5.1, III-131 och III-262 i konstitutionen.

Förteckningen över de rättigheter som för närvarande, utan att detta utesluter att rätten, lagstiftningen och fördragen utvecklas, kan anses motsvara rättigheter i konventionen enligt denna punkt återges nedan. Rättigheter som går utöver rättigheterna i konventionen har inte tagits med.

1. Artiklar i stadgan med samma innebörd och räckvidd som motsvarande artiklar i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna (EKMR):

— Artikel 2 ⁽²⁾ motsvarar artikel 2 i EKMR.

⁽¹⁾ Artikel II-112 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-62 i konstitutionen.

- Artikel 4 ⁽¹⁾ motsvarar artikel 3 i EKMR.
  - Artikel 5.1 ⁽²⁾ och 5.2 ⁽²⁾ motsvarar artikel 4 i EKMR.
  - Artikel 6 ⁽³⁾ motsvarar artikel 5 i EKMR.
  - Artikel 7 ⁽⁴⁾ motsvarar artikel 8 i EKMR.
  - Artikel 10.1 ⁽⁵⁾ motsvarar artikel 9 i EKMR.
  - Artikel 11 ⁽⁶⁾ motsvarar artikel 10 i EKMR, utan att det påverkar de inskränkningar som unionsrätten kan medföra i medlemsstaternas möjlighet att införa sådana tillståndskrav som avses i artikel 10.1 tredje meningen i EKMR.
  - Artikel 17 ⁽⁷⁾ motsvarar artikel 1 i tilläggsprotokollet till EKMR.
  - Artikel 19.1 ⁽⁸⁾ motsvarar artikel 4 i tilläggsprotokoll 4.
  - Artikel 19.2 ⁽⁸⁾ motsvarar artikel 3 i EKMR såsom den tolkats av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.
  - Artikel 48 ⁽⁹⁾ motsvarar artikel 6.2 och 6.3 i EKMR.
  - Artikel 49.1 ⁽¹⁰⁾ (med undantag för sista meningen) och 49.2 motsvarar artikel 7 i EKMR.
2. Artiklar med samma innebörd som motsvarande artiklar i EKMR, men med större räckvidd:
- Artikel 9 ⁽¹¹⁾ omfattar tillämpningsområdet för artikel 12 i EKMR, men dess tillämpningsområde kan utvidgas till att omfatta andra typer av äktenskap när dessa inrättas genom nationell lagstiftning.

⁽¹⁾ Artikel II-64 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-65 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-66 i konstitutionen.

⁽⁴⁾ Artikel II-67 i konstitutionen.

⁽⁵⁾ Artikel II-70 i konstitutionen.

⁽⁶⁾ Artikel II-71 i konstitutionen.

⁽⁷⁾ Artikel II-77 i konstitutionen.

⁽⁸⁾ Artikel II-79 i konstitutionen.

⁽⁹⁾ Artikel II-108 i konstitutionen.

⁽¹⁰⁾ Artikel II-109 i konstitutionen.

⁽¹¹⁾ Artikel II-69 i konstitutionen.

- Artikel 12.1 ⁽¹⁾ motsvarar artikel 11 i EKMR men tillämpningsområdet utvidgas till unionsnivå.
- Artikel 14.1 ⁽²⁾ motsvarar artikel 2 i tilläggsprotokollet till EKMR men tillämpningsområdet utvidgas till att omfatta tillgång till yrkesutbildning och fortbildning.
- Artikel 14.3 ⁽²⁾ motsvarar artikel 2 i tilläggsprotokollet till EKMR när det gäller föräldrarnas rättigheter.
- Artikel 47.2 ⁽³⁾ och 47.3 ⁽³⁾ motsvarar artikel 6.1 i EKMR, men begränsningen till prövning av civila rättigheter och skyldigheter eller av anklagelser för brott finns inte med när det gäller unionsrätten och dess genomförande.
- Artikel 50 ⁽⁴⁾ motsvarar artikel 4 i protokoll 7 till EKMR, men räckvidden har utvidgats till unionsnivå mellan medlemsstaternas domstolar.
- Slutligen kan Europeiska unionens medborgare inte betraktas som utlänningar vid tillämpning av unionsrätten, på grund av förbudet mot all diskriminering på grund av nationalitet. De inskränkningar som anges i artikel 16 i EKMR när det gäller utlänningars rättigheter kan följaktligen inte tillämpas på unionsmedborgare i detta sammanhang.

Tolkningsregeln i punkt 4 har grundats på lydelsen i artikel 6.2 i Fördraget om Europeiska unionen (jfr nu lydelsen i artikel I-9.3 i konstitutionen) och tar vederbörlig hänsyn till den inställning till gemensamma konstitutionella traditioner som följs av domstolen (t.ex. dom av den 13 december 1979 i mål 44/79, Hauer, Rec. 1979, s. 3727; dom av den 18 maj 1982 i mål 155/79, AM&S, Rec. 1982, s. 1575). Enligt denna regel bör de berörda rättigheterna enligt stadgan, hellre än enligt en rigorös "minsta gemensamma nämnare", tolkas så att de erbjuder en högre skyddsnivå som är adekvat för unionsrätten och i harmoni med de gemensamma konstitutionella traditionerna.

I punkt 5 klargörs gränsdragningen mellan "rättigheter" och "principer" i stadgan. Enligt denna gränsdragning skall subjektiv rätt respekteras medan principer skall iakttas (artikel 51.1 ⁽⁵⁾). Principerna får genomföras genom rättsakter eller verkställighetsakter (som antas av unionen i enlighet med dess befogenheter och av medlemsstaterna endast när de genomför unionsrätten), och de blir viktiga för domstolarna endast när sådana akter tolkas eller ses över. De ger dock inte upphov till krav på positiv särbehandling från unionens institutioner eller medlemsstaternas myndigheter. Detta överensstämmer både med domstolens rättspraxis (jfr särskilt rättspraxis om "försiktighetsprincipen" i artikel 174.2 i EG-Fördraget (ersatt av artikel III-233 i konstitutionen): förstainstansens dom av den 11 september 2002, T-13/99, Pfizer mot rådet, med talrika hänvisningar till tidigare rättspraxis och en rad domar avseende artikel 33 (f.d. 39) om jordbrukslagstiftningens principer, t.ex. domstolens dom i mål C-265/85, Van den Berg, Rec. 1987, s. 1155: granskning av principen om marknadsstabilisering och berättigade förväntningar)

⁽¹⁾ Artikel II-72 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artikel II-74 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-107 i konstitutionen.

⁽⁴⁾ Artikel II-110 i konstitutionen.

⁽⁵⁾ Artikel II-111 i konstitutionen.

och med inställningen i medlemsstaternas konstitutionella system till "principer", i synnerhet inom sociallagstiftningen. Bland exemplen på principer som erkänns i stadgan kan nämnas t.ex. artiklarna 25, 26 och 37 ⁽¹⁾. I vissa fall kan en artikel i stadgan innehålla inslag både av rättigheter och principer, t.ex. artiklarna 23, 33 och 34 ⁽²⁾.

Punkt 6 avser de olika artiklar i stadgan som i en anda av subsidiaritet hänvisar till nationell lagstiftning och praxis.

Artikel 53 ⁽³⁾

Skyddsnivå

Ingen bestämmelse i denna stadga får tolkas som att den inskränker eller inkräktar på de mänskliga rättigheter och grundläggande friheter som inom respektive tillämpningsområde erkänns i unionsrätten, internationell rätt och de internationella konventioner i vilka unionen eller samtliga medlemsstaterna är parter, särskilt Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, samt i medlemsstaternas författningar.

Förklaring

Denna bestämmelse syftar till att bevara den skyddsnivå som nu ges på respektive tillämpningsområde genom unionsrätten, nationell rätt och internationell rätt. Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna nämns med tanke på sin stora betydelse.

Artikel 54 ⁽⁴⁾

Förbud mot missbruk av rättigheter

Ingen bestämmelse i denna stadga får tolkas som att den medför rätt att bedriva verksamhet eller utföra handlingar som syftar till att sätta ur spel någon av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan eller att inskränka dem i större utsträckning än vad som medges i stadgan.

Förklaring

Denna artikel motsvarar artikel 17 i Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna:

"Ingenting i denna konvention får tolkas så att det medför en rätt för någon stat, grupp eller person att bedriva verksamhet eller utföra handling som syftar till att utplåna någon av de fri- och rättigheter som angetts i konventionen eller till att inskränka dem i större utsträckning än vad som där medgetts."

⁽¹⁾ Artiklarna II-85, II-86 och II-97 i konstitutionen.

⁽²⁾ Artiklarna II-83, II-93 och II-94 i konstitutionen.

⁽³⁾ Artikel II-113 i konstitutionen.

⁽⁴⁾ Artikel II-114 i konstitutionen.

13. Förklaring till artikel III-116

Konferensen är enig om att unionen, i sina allmänna insatser för att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män, inom sina olika politikområden kommer att sträva efter att bekämpa alla slag av våld i hemmet. Medlemsstaterna bör vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra och bestraffa dessa brottsliga handlingar samt att stödja och skydda brottsoffren.

14. Förklaring till artiklarna III-136 och III-267

Konferensen anser att om ett utkast till europeisk lag eller ramlag på grundval av artikel III-267.2 skulle negativt påverka grundläggande aspekter av en medlemsstats sociala trygghetssystem, inbegripet dess omfattning, kostnader eller ekonomiska struktur eller inverka på den ekonomiska jämvikten i det systemet enligt artikel III-136.2, kommer den medlemsstatens intressen vederbörligen att beaktas.

15. Förklaring till artiklarna III-160 och III-322

Konferensen erinrar om att respekt för de grundläggande rättigheterna och friheterna i synnerhet innebär att tillbörlig uppmärksamhet ägnas åt skydd och efterlevnad av den rätt att utnyttja de garantier som föreskrivs i lagar som tillkommer berörda fysiska personer eller berörda enheter. För detta ändamål och i syfte att garantera en grundlig rättslig prövning av europeiska beslut om att vidta restriktiva åtgärder mot en fysisk person eller en enhet måste sådana beslut grunda sig på klara och tydliga kriterier. Dessa kriterier bör vara anpassade till det specifika innehållet i varje restriktiv åtgärd.

16. Förklaring till artikel III-167.2 c

Konferensen noterar att artikel III-167.2 c skall tolkas i enlighet med befintlig rättspraxis från Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätten om tillämpligheten av bestämmelserna på stöd som beviljas vissa områden i Förbundsrepubliken Tyskland som påverkats av Tysklands tidigare delning.

17. Förklaring till artikel III-184

När det gäller artikel III-184, bekräftar konferensen att en ökning av tillväxtpotentialen och ett säkerställande av sunda offentliga finanser utgör de två grundpelarna i unionens och medlemsstaternas ekonomiska politik och budgetpolitik. Stabilitets- och tillväxtpakten är ett viktigt instrument för att uppnå dessa mål.

Konferensen bekräftar på nytt sitt åtagande när det gäller bestämmelserna om stabilitets- och tillväxtpakten, vilka utgör ramen för samordningen av budgetpolitiken i medlemsstaterna.

Konferensen bekräftar att ett system som grundar sig på regler är den bästa garantin för att åtaganden genomförs och för att alla medlemsstater behandlas lika.

I detta sammanhang bekräftar konferensen på nytt även att den står fast vid målen i Lissabonstrategin: nya arbetstillfällen, strukturreformer och social sammanhållning.

Unionen strävar efter att uppnå välavvägd ekonomisk tillväxt och prisstabilitet. I den ekonomiska politiken och budgetpolitiken måste därför de rätta prioriteringarna fastställas när det gäller ekonomiska reformer, innovation, konkurrenskraft och förstärkande av privata investeringar och privatkonsumtionen under perioder med svag ekonomisk tillväxt. Inriktningen i budgetbeslut på nationell nivå och unionsnivå bör återspegla detta, särskilt genom en omstrukturering av de offentliga inkomsterna och utgifterna samtidigt som budgetdisciplinen respekteras i enlighet med konstitutionen och stabilitets- och tillväxtpakten.

Vikten av en sund budgetpolitik genom hela konjunkturcykeln understryks av de budgetmässiga och ekonomiska utmaningar som medlemsstaterna står inför.

Konferensen är enig om att medlemsstaterna aktivt bör använda perioder av ekonomisk återhämtning till att stärka de offentliga finanserna och förbättra sin budgetsituation. Målet är att under goda tider gradvis uppnå ett budgetöverskott som ger det nödvändiga utrymmet för anpassning till konjunkturedgångar och därigenom bidrar till långsiktig stabilitet i de offentliga finanserna.

Medlemsstaterna ser fram emot eventuella förslag från kommissionen och ytterligare bidrag från medlemsstaterna när det gäller att förstärka och förtydliga genomförandet av stabilitets- och tillväxtpakten. Medlemsstaterna kommer att vidta alla nödvändiga åtgärder för att öka sina ekonomiers tillväxtpotential. Förbättrad samordning av den ekonomiska politiken skulle kunna stödja denna målsättning. Denna förklaring föregriper inte den framtida debatten om stabilitets- och tillväxtpakten.

18. Förklaring till artikel III-213

Konferensen bekräftar att de politikområden som beskrivs i artikel III-213 i huvudsak faller inom medlemsstaternas behörighetsområde. De främjande åtgärder och samordningsåtgärder som skall vidtas på unionsnivå i enlighet med bestämmelserna i denna artikel är av kompletterande karaktär. De tjänar till att förstärka samarbetet mellan medlemsstaterna och inte till att harmonisera de nationella systemen. De garantier och den praxis som finns i varje medlemsstat när det gäller ansvaret hos arbetsmarknadens parter påverkas inte av dessa åtgärder.

Denna förklaring påverkar inte tillämpningen av de bestämmelser i konstitutionen som tilldelar unionen befogenheter, inbegripet avseende sociala frågor.

19. Förklaring till artikel III-220

Konferensen anser att hänvisningen i artikel III-220 till *öregioner* även kan inbegripa hela östater, förutsatt att nödvändiga kriterier uppfylls.

20. **Förklaring till artikel III-243**

Konferensen noterar att bestämmelserna i artikel III-243 skall tillämpas i enlighet med gällande praxis. Uttrycket "sådana åtgärder är nödvändiga för att uppväga de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom Tysklands delning för näringslivet i vissa av de områden i förbundsrepubliken som påverkats av delningen" skall tolkas i enlighet med befintlig rättspraxis från Europeiska gemenskapernas domstol och förstainstansrätten.

21. **Förklaring till artikel III-248**

Konferensen är enig om att unionen vederbörligen kommer att beakta de grundläggande riktlinjerna och valen i medlemsstaternas forskningspolitik när den vidtar åtgärder inom forskning och teknisk utveckling.

22. **Förklaring till artikel III-256**

Konferensen anser att artikel III-256 inte påverkar medlemsstaternas rätt att införa de bestämmelser som behövs för att säkerställa sin energiförsörjning på de villkor som anges i artikel III-131.

23. **Förklaring till artikel III-273.1 andra stycket**

Konferensen anser att nationella bestämmelser och förfaranden för inledande av brottsutredningar bör beaktas i de europeiska lagar som avses i artikel III-273.1 andra stycket.

24. **Förklaring till artikel III-296**

Konferensen förklarar att så snart Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa har undertecknats bör rådets generalsekreterare, hög representant för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, kommissionen och medlemsstaterna inleda det förberedande arbetet med den europeiska avdelningen för yttre åtgärder.

25. **Förklaring till artikel III-325 om medlemsstaternas förhandlingar om och ingående av internationella avtal avseende ett område med frihet, säkerhet och rättvisa**

Konferensen bekräftar att medlemsstaterna får förhandla om och ingå avtal med tredjeland eller internationella organisationer på de områden som omfattas av del III avdelning III kapitel IV avsnitt 3, 4 och 5, om avtalen i fråga överensstämmer med unionsrätten.

26. Förklaring till artikel III-402.4

I artikel III-402.4 föreskrivs det att om rådet inte har antagit någon europeisk lag om fastställande av en ny finansieringsram vid utgången av den period som omfattas av den föregående ramen, skall giltighetstiden för taken och de övriga bestämmelser som gäller den föregående periodens sista år förlängas till dess att den nya lagen har antagits.

Konferensen förklarar att om rådets europeiska lag om fastställande av en ny finansieringsram inte har antagits senast vid slutet av 2006, och om det i anslutningsakten av den 16 april 2003 föreskrivs en övergångsperiod fram till och med 2006 för tilldelningen av anslag till de nya medlemsstaterna, kommer tilldelningen av anslag från och med 2007 att fastställas på grundval av att samma kriterier tillämpas för alla medlemsstater.

27. Förklaring till artikel III-419

Konferensen förklarar att medlemsstaterna när de gör en begäran om fördjupat samarbete får ange om de redan i det skedet avser att tillämpa artikel III-422, om utökning av omröstningarna med kvalificerad majoritet, eller använda det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

28. Förklaring till artikel IV-440.7

De höga fördragsslutande parterna samtycker till att Europeiska rådet enligt artikel IV-440.7 antar ett europeiskt beslut som leder till en ändring av ställningen för Mayotte i förhållande till unionen, så att detta territorium blir ett yttersta randområde enligt artikel IV-440.2 och artikel III-424, när de franska myndigheterna meddelar Europeiska rådet och kommissionen att den pågående utvecklingen när det gäller öns interna ställning medger detta.

29. Förklaring till artikel IV-448.2

Konferensen anser att möjligheten att göra översättningar av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa till de språk som avses i artikel IV-448.2 bidrar till att uppnå målet för unionen att respektera rikedom hos sin kulturella och språkliga mångfald enligt artikel I-3.3 fjärde stycket. I detta sammanhang bekräftar konferensen den vikt som unionen fäster vid Europas kulturella mångfald och den särskilda uppmärksamhet som den fortsatt kommer att ägna dessa och andra språk.

Konferensen rekommenderar de medlemsstater som vill utnyttja den möjlighet som medges i artikel IV-448.2 att inom sex månader efter undertecknandet av Fördraget meddela rådet till vilket eller vilka språk som det Fördraget kommer att översättas.

30. **Förklaring om ratificeringen av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa**

Konferensen noterar att om fyra femtedelar av medlemsstaterna har ratificerat Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa inom en period på två år efter undertecknandet av Fördraget och en eller flera medlemsstater har stött på problem med ratificeringen, skall Europeiska rådet ta upp frågan.

B. FÖRKLARINGAR OM PROTOKOLL SOM ÄR FOGADE TILL KONSTITUTIONEN

FÖRKLARINGAR OM PROTOKOLLET OM ANSLUTNINGSFÖRDRAGEN OCH ANSLUTNINGSAKTERNA FÖR KONUNGARIKET DANMARK, IRLAND OCH FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND, REPUBLIKEN GREKLAND, KONUNGARIKET SPANIEN OCH REPUBLIKEN PORTUGAL SAMT REPUBLIKEN ÖSTERRIKE, REPUBLIKEN FINLAND OCH KONUNGARIKET SVERIGE

31. Förklaring om Åland

Konferensen erkänner att den ordning som gäller för Åland enligt artikel IV-440.5 har upprättats med tanke på öarnas särskilda ställning enligt internationell rätt.

Konferensen betonar därför att särskilda bestämmelser har införts i avdelning V avsnitt 5 i protokollet om anslutningsfördragen och anslutningsakterna för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien och Republiken Portugal samt Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige.

32. Förklaring om det samiska folket

Med beaktande av artiklarna 60 och 61 i protokollet om anslutningsfördragen och anslutningsakterna för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien och Republiken Portugal samt Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige erkänner konferensen de förpliktelser och åtaganden som Sverige och Finland har gentemot det samiska folket enligt nationell och internationell rätt.

Konferensen konstaterar att Sverige och Finland är fast beslutna att bevara och utveckla det samiska folkets försörjningsmöjligheter, språk, kultur och levnadssätt och beaktar att den samiska kulturen och samernas försörjning är beroende av primära förvärvskällor som renskötsel i traditionella områden för samisk bosättning.

Konferensen betonar därför att särskilda bestämmelser har införts i avdelning V avsnitt 6 i protokollet om anslutningsfördragen och anslutningsakterna för Konungariket Danmark, Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien och Republiken Portugal samt Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige.

FÖRKLARINGAR OM PROTOKOLLET OM ANSLUTNINGSFÖRDRAGET OCH
ANSLUTNINGSAKTEN FÖR REPUBLIKEN TJECKIEN, REPUBLIKEN ESTLAND, REPUBLIKEN
CYPERN, REPUBLIKEN LETTLAND, REPUBLIKEN LITAUEN, REPUBLIKEN UNGERN, REPUBLIKEN
MALTA, REPUBLIKEN POLEN, REPUBLIKEN SLOVENIEN OCH REPUBLIKEN SLOVAKIEN

**33. Förklaring om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna
basområden i Cypern**

KONFERENSEN

som erinrar om att det i den gemensamma förklaring om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden i Cypern som bifogades slutakten till Fördraget om Förenade kungarikets anslutning till Europeiska gemenskaperna föreskrevs att tillämpliga arrangemang för relationerna mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och de suveräna basområdena kommer att definieras inom ramen för eventuella avtal mellan den gemenskapen och Republiken Cypern,

som beaktar bestämmelserna om de suveräna basområdena i Fördraget om upprättandet av Republiken Cypern (nedan kallat "upprättandefördraget") och den därmed förbundna notväxlingen av den 16 augusti 1960,

som noterar notväxlingen mellan Förenade kungarikets regering och Republiken Cyperns regering av den 16 augusti 1960 om förvaltningen av de suveräna basområdena och den bifogade förklaringen av Förenade kungarikets regering att ett av huvudsyftena är skydd av de personers intressen som bor eller arbetar i de suveräna basområdena, och anser att dessa personer i möjligaste mån bör behandlas på samma sätt som personer som bor eller arbetar i Republiken Cypern,

som ytterligare noterar upprättandefördragets bestämmelser om tullarrangemang mellan de suveräna basområdena och Republiken Cypern, i synnerhet de som ingår i bilaga F till det Fördraget,

som även noterar Förenade kungarikets åtagande att inte inrätta tullstationer eller andra gränsspärrar mellan de suveräna basområdena och Republiken Cypern samt arrangemangen i enlighet med upprättandefördraget, enligt vilka Republiken Cyperns myndigheter förvaltar ett stort antal allmännyttiga tjänster i de suveräna basområdena, särskilt på jordbruks-, tull- och skatteområdet,

som bekräftar att Republiken Cyperns anslutning till Europeiska unionen inte bör påverka de rättigheter och skyldigheter som gäller för parterna i upprättandefördraget,

som följaktligen erkänner behovet av att tillämpa vissa bestämmelser i konstitutionen och unionsrätten på Förenade kungarikets suveräna basområden och att ingå särskilda överenskommelser om genomförandet av dessa bestämmelser i de suveräna basområdena,

betonar att särskilda bestämmelser därför har återgetts i del två avdelning III i protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien.

34. Förklaring från kommissionen om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden i Cypern

Kommissionen bekräftar att den anser att de bestämmelser i unionsrätten som skall tillämpas på de suveräna basområdena enligt del två avdelning III i protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien innefattar följande:

- a) Rådets förordning (EG) nr 3448/93 av den 6 december 1993 om systemet för handeln med vissa varor som framställs genom bearbetning av jordbruksprodukter.
- b) Rådets förordning (EG) nr 1260/1999 av den 21 juni 1999 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna, i den mån detta krävs genom rådets förordning (EG) nr 1257/1999 av den 17 maj 1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden för finansiering av åtgärder för landsbygdsutveckling i Förenade kungarikets suveräna basområden genom EUGFJ: s garantisektion.

35. Förklaring om kärnkraftverket i Ignalina i Litauen

KONFERENSEN

som förklarar att unionen är beredd att fortsätta att tillhandahålla tillräckligt ytterligare stöd till Litauens avvecklingssträvanden även efter Litauens anslutning till unionen för perioden fram till 2006 och därefter samt noterar att Litauen med hänsyn till detta uttryck för solidaritet från unionens sida har åtagit sig att stänga reaktor 1 i kärnkraftverket Ignalina före 2005 och reaktor 2 senast 2009,

som konstaterar att avvecklingen av kärnkraftverket Ignalina med dess två 1 500 MW RBMK-reaktorenheter, som ärvt efter f.d. Sovjetunionen, saknar motstycke och för Litauen innebär en utomordentligt stor finansiell belastning, som inte står i proportion till landets storlek och ekonomiska styrka, samt att avvecklingen kommer att fortsätta utöver nuvarande budgetplan enligt definitionen i det interinstitutionella avtalet av den 6 maj 1999,

som noterar behovet av att anta genomförandebestämmelser för gemenskapens ytterligare stöd för att hantera konsekvenserna av stängningen och avvecklingen av kärnkraftverket Ignalina,

som noterar att Litauen vid användningen av unionsstödet kommer att ägna vederbörlig uppmärksamhet åt behoven i de regioner som mest påverkas av stängningen av kärnkraftverket Ignalina,

som förklarar att vissa av de åtgärder som kommer att få offentligt stöd skall betraktas som förenliga med den inre marknaden, t.ex. avvecklingen av kärnkraftverket Ignalina och miljöuppgraderingen i linje med regelverket och moderniseringen av den konventionella elproduktionskapacitet som behövs för att ersätta de två reaktorerna i kärnkraftverket Ignalina efter stängningen,

betonar att särskilda bestämmelser därför har återgetts i del två avdelning IV i protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien.

36. Förklaring om persontransitering landvägen mellan Kaliningradområdet och andra delar av Ryska federationen

KONFERENSEN

som beaktar den särskilda situationen i Kaliningradområdet i Ryska federationen i samband med unionens utvidgning,

som erkänner Litauens skyldigheter och åtaganden i fråga om regelverket genom vilket ett område med frihet, säkerhet och rättvisa upprättas,

som särskilt noterar att Litauen senast vid anslutningen fullt ut skall tillämpa och genomföra unionens regelverk när det gäller förteckningen över de länder vars medborgare är skyldiga att ha visering när de passerar de yttre gränserna och de länder vars medborgare är undantagna från detta krav samt unionens regelverk när det gäller den enhetliga utformningen av viseringar,

som erkänner att persontransiteringen landvägen mellan Kaliningradområdet och andra delar av Ryska federationen genom unionens territorium är en fråga som berör unionen i sin helhet och bör behandlas som sådan och inte får medföra några negativa konsekvenser för Litauen,

som beaktar det beslut som skall fattas av rådet om avskaffande av kontrollerna vid de inre gränserna efter det att rådet kontrollerat att nödvändiga villkor i detta avseende har uppfyllts,

som är fast beslutna att bistå Litauen när det gäller att så snart som möjligt uppfylla villkoren för fullständigt deltagande i Schengenområdet utan inre gränser,

betonar att särskilda bestämmelser därför har återgetts i del två avdelning V i protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien.

37. **Förklaring om reaktorerna 1 och 2 vid kärnkraftverket Bohunice V1 i Slovakien**

KONFERENSEN

som noterar Slovakiens åtagande att stänga reaktorerna 1 och 2 i kärnkraftverket Bohunice V1 i slutet av 2006 respektive 2008, och som förklarar att unionen är villig att fram till 2006 ge fortsatt ekonomiskt stöd till Slovakiens avvecklingssträvanden som en förlängning av föranslutningsstödet inom ramen för Phareprogrammet,

som noterar att genomförandebestämmelser måste antas för det fortsatta stödet från unionen,

betonar att särskilda bestämmelser därför har återgetts i del två avdelning IX i protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien.

38. **Förklaring om Cypern**

KONFERENSEN

som bekräftar sitt engagemang för en allsidig lösning av Cypernproblemet, i överensstämmelse med relevanta resolutioner av Förenta nationernas säkerhetsråd, och sitt starka stöd till de bemödanden som Förenta nationernas generalsekreterare gör i detta syfte,

som finner att en sådan allsidig lösning av Cypernproblemet ännu inte har uppnåtts,

som finner att det därför är nödvändigt att uppskjuta tillämpningen av regelverket i de områden i Republiken Cypern där Republiken Cyperns regering inte utövar den faktiska kontrollen,

som beaktar att detta uppskov skall upphöra om en lösning av Cypernproblemet uppnås,

som beaktar att unionen är beredd att anpassa villkoren för en sådan allsidig lösning i enlighet med de principer som ligger till grund för unionen,

som finner det nödvändigt att fastställa villkoren för att tillämpa relevanta bestämmelser i unionsrätten på linjen mellan de ovannämnda områdena och dels de områden där Republiken Cyperns regering utövar den faktiska kontrollen, dels Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands östra suveräna basområde,

som önskar att Cyperns anslutning till unionen skall vara till fördel för alla cypriotiska medborgare och främja inbördes fred och försoning,

som följaktligen anser att ingenting i del två avdelning X i protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern,

Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien skall hindra att åtgärder antas i detta syfte,

som beaktar att sådana åtgärder inte skall påverka tillämpningen av regelverket på de villkor som fastställs i det protokollet i någon annan del av Republiken Cypern,

betonar att särskilda bestämmelser därför har återgetts i del två avdelning X i protokollet om anslutningsfördraget och anslutningsakten för Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Polen, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien.

39. Förklaring om protokollet om Danmarks ställning

Konferensen noterar att Danmark förklarar att det inte kommer att använda sin rösträtt för att förhindra antagandet av de bestämmelser som inte är tillämpliga på Danmark när det gäller rättsakter som skall antas av rådet ensamt eller gemensamt med Europaparlamentet och som innehåller både bestämmelser som är tillämpliga på Danmark och bestämmelser som inte är tillämpliga på Danmark, därför att de har en rättslig grund för vilken del I i protokollet om Danmarks ställning är tillämplig.

Konferensen noterar dessutom att Danmark, på grundval av konferensens förklaring om artiklarna I-43 och III-329, förklarar att danskt deltagande i åtgärder eller rättsakter enligt artiklarna I-43 och III-329 kommer att ske i enlighet med del I och del II i protokollet om Danmarks ställning.

40. Förklaring om protokollet om övergångsbestämmelser för unionens institutioner och organ

Medlemsstaterna kommer att inta följande gemensamma ståndpunkt vid konferenserna om Rumäniens och/eller Bulgariens anslutning till unionen vad avser fördelningen av platser i Europaparlamentet och viktningen av röster i Europeiska rådet och rådet.

- Om Rumäniens och/eller Bulgariens anslutning till unionen äger rum innan Europeiska rådets beslut enligt artikel I-20.2 träder i kraft, skall antalet platser i Europaparlamentet under valperioden 2004 – 2009 fördelas enligt följande tabell för en union med 27 medlemsstater.

MEDLEMSSTATER	PLATSER I EP
Tyskland	99
Förenade kungariket	78
Frankrike	78
Italien	78
Spanien	54

MEDLEMSSTATER	PLATSER I EP
Polen	54
Rumänien	35
Nederländerna	27
Grekland	24
Tjeckien	24
Belgien	24
Ungern	24
Portugal	24
Sverige	19
Bulgarien	18
Österrike	18
Slovakien	14
Danmark	14
Finland	14
Irland	13
Litauen	13
Lettland	9
Slovenien	7
Estland	6
Cypern	6
Luxemburg	6
Malta	5
TOTALT	785

Genom avvikelser från artikel I-20.2 i konstitutionen kommer det därför i Fördraget om anslutning till unionen att föreskrivas att antalet ledamöter i Europaparlamentet tillfälligt får överstiga 750 under återstoden av valperioden 2004-2009.

- I artikel 2.2 i protokollet om övergångsbestämmelser för unionens institutioner och organ kommer viktningen av Rumäniens och Bulgariens röster i Europeiska rådet och rådet att fastställas till 14 respektive 10.
- Vid varje anslutning kommer den tröskel som avses i protokollet om övergångsbestämmelser för unionens institutioner och organ att beräknas i enlighet med artikel 2.3 i det protokollet.

41. Förklaring om Italien

Konferensen noterar att det i protokollet om Italien, som 1957 fogades till Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, ändrat vid antagandet av Fördraget om Europeiska unionen, preciseras följande:

”DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA

SOM ÖNSKAR lösa vissa problem avseende Italien,

HAR ENATS OM följande bestämmelser som skall fogas till detta fördrag.

GEMENSKAPENS MEDLEMSSTATER

BEAKTAR att den italienska regeringen genomför ett tioårigt ekonomiskt utvecklingsprogram vars mål är att rätta till obalanserna i den italienska ekonomin i synnerhet genom att bygga upp en infrastruktur i de mindre utvecklade områdena i södra Italien och på de italienska öarna samt genom att skapa nya arbetstillfällen för att avskaffa arbetslösheten,

HÄNVISAR TILL att principerna och målen i den italienska regeringens program har övervägts och blivit godkända av internationella samarbetsorgan i vilka medlemsstaterna är medlemmar,

INSER att det ligger i deras gemensamma intresse att målen i det italienska programmet uppnås,

ÄR ENIGA OM att rekommendera gemenskapens institutioner att använda alla de medel och förfaranden som föreskrivs i detta fördrag och då särskilt att på ett lämpligt sätt utnyttja Europeiska investeringsbankens och Europeiska socialfondens resurser för att underlätta genomförandet av den italienska regeringens uppgift,

ANSER att gemenskapens institutioner vid tillämpningen av detta fördrag bör beakta de stora påfrestningar som Italiens ekonomi kommer att utsättas för under de kommande åren och det önskvärda i att undvika sådana riskfyllda belastningar särskilt vad gäller betalningsbalansen och sysselsättningsnivån som skulle kunna äventyra tillämpningen av Fördraget i Italien,

ERKÄNNER särskilt att det vid tillämpningen av artiklarna 109h och 109i blir nödvändigt att se till att de åtgärder som krävs av den italienska regeringen inte äventyrar genomförandet av regeringens program för ekonomisk utveckling och höjning av befolkningens levnadsstandard”.

FÖRKLARINGAR FRÅN MEDLEMSSTATERNA

42. Förklaring från Konungariket Nederländerna om artikel I-55

Konungariket Nederländerna kommer att godkänna ett europeiskt beslut enligt artikel I-55.4 när en revidering av den europeiska lag som avses i artikel I-54.3 har försett Nederländerna med en tillfredsställande lösning på dess alltför negativa nettobetalningar till unionens budget.

43. Förklaring från Konungariket Nederländerna om artikel IV-440

Konungariket Nederländerna förklarar att ett initiativ till ett europeiskt beslut enligt artikel IV-440.7 i syfte att ändra Nederländska Antillernas och/eller Arubas ställning i förhållande till unionen kommer att läggas fram endast på grundval av ett beslut som fattats i enlighet med Konungariket Nederländernas stadga.

44. Förklaring från Förbundsrepubliken Tyskland, Irland, Republiken Ungern, Republiken Österrike och Konungariket Sverige

Tyskland, Irland, Ungern, Österrike och Sverige noterar att de centrala bestämmelserna i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen inte har ändrats i sak sedan detta trädde i kraft och behöver uppdateras. De stöder därför tanken på en konferens mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar som bör sammankallas så snart som möjligt.

45. Förklaring från Konungariket Spanien och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland

Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa är tillämpligt på Gibraltar i dess egenskap av ett europeiskt territorium för vars yttre förbindelser en medlemsstat är ansvarig. Detta medför inte någon förändring av de berörda medlemsstaternas ståndpunkter.

46. Förklaring från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om definitionen av begreppet "medborgare"

Med avseende på Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen eller någon av de akter som har sin grund i dessa fördrag eller som fortsätter att gälla i kraft av dessa, upprepar Förenade konungariket den förklaring landet avgav den 31 december 1982 om definitionen av begreppet "medborgare" med undantaget att hänvisningen till "medborgare i de brittiska beroende territorierna" skall tolkas som "medborgare i de brittiska utomeuropeiska territorierna".

47. Förklaring från Konungariket Spanien om definitionen av begreppet ”medborgare”

Spanien konstaterar att i enlighet med artikel I-10 i konstitutionen skall varje person som är medborgare i en medlemsstat ha unionsmedborgarskap. Spanien noterar också att i den rådande situation för den europeiska integrationen som avspeglas i konstitutionen åtnjuter endast medlemsstaternas medborgare det europeiska medborgarskapets särskilda rättigheter, utom då annat uttryckligen föreskrivs i unionsrätten. I detta avseende betonar Spanien slutligen att enligt artiklarna I-20 och I-46 i konstitutionen företräder Europaparlamentet för närvarande unionsmedborgarna.

48. Förklaring från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om rösträtten i val till Europaparlamentet

Förenade kungariket noterar att artikel I-20 och övriga bestämmelser i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa inte är avsedda att ändra grunden för rösträtten i val till Europaparlamentet.

49. Förklaring från Konungariket Belgien om de nationella parlamenten

Belgien preciserar att, enligt Belgiens konstitutionella rätt, såväl det federala parlamentets representanthus och senat som de olika gemenskapernas och regionernas parlamentariska församlingar, med hänsyn till de befogenheter som utövas av unionen, agerar som ingående delar i det nationella parlamentariska systemet eller kammare i det nationella parlamentet.

50. Förklaring från Republiken Lettland och Republiken Ungern om stavningen av namnet på den gemensamma valutan i Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa

Utan att det påverkar det enhetliga sätt på vilket namnet på Europeiska unionens gemensamma valuta enligt Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa anges på sedlar och mynt, förklarar Lettland och Ungern att stavningen av namnet på den gemensamma valutan, inbegripet de avledningar av detta ord som används i den lettiska och den ungerska versionen av Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa, inte har någon inverkan på de befintliga reglerna i det lettiska och det ungerska språket.
